Alıklar Birliği

1981 PULITZER ROMAN ÖDÜLÜ

John Kennedy Toole

John Kennedy Toole

17 Aralık 1937'de New Orleans'ta doğdu. Columbia Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesini aldıktan sonra çeşitli okullarda öğretmen olarak çalıştı. Yine Columbia'da yaptığı doktorasını tamamlayamadan orduya katılarak gittiği Puerto Rico'da İngilizce öğretmenliği yaptı. Baş yapıtı olduğunu düşündüğü kitabı *Alıklar Birliği* yayınevleri tarafından reddedilen yazar, 26 Mart 1969'da, otuz iki yaşındayken hayatına son verdi. Ölümünden sonra basılan kitap 1981 Pulitzer Roman Ödülü'nü kazandı. Yazarın on altı yaşındayken kaleme aldığı *Neon Işıklı İncil* adlı bir kitabı daha vardır.

Püren Özgören

Adana'da doğdu. Avusturya Lisesi'ni bitirdikten sonra University of Miami'de dil eğitimi aldı. 1984'ten bu yana sürdürdüğü çeviri çalışmaları arasında, tanınmış pek çok yazarın eseri vardır: *Bereket Denizi* dörtlemesi, Yukio Mişima; *Çılgın Üçlü*, Henry Miller; *Kara Defter*, Lawrence Durrell; *Cennet Bahçesi*, E. Hemingway; *Bukalemunlar İçin Müzik*, Truman Capote; *Cennet, Sevilen, Aşk*, Toni Morrison; *Uçurtma Avcısı*, Halit Hüseyni; *Çöl Kraliçesi*, Janet Wallach; *Ateş Merdivenleri, Albatrosun Çocukları, Aşk Evindeki Casus*, Anais Nin; *Alfred ile Emily*, Doris Lessing.

Kırmızı Kedi Yayınevi: 284
Çağdaş Klasikler: 17

Özgün adı: *A Confederacy of Dunces*

Aptallar Birliği
John Kennedy Toole
Çeviren: Püren Özgören

© Thelma D. Toole, 1980
© Kırmızı Kedi Yayınevi, 2013

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir

Son Okuma: Sema Diker
Kapak Görseli: Myron Grossman ve Michael Tedesco
Kapak Uygulama ve Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Bu kitabın Türkçe yayın hakkı Anatolialit Telif Hakları aracılığıyla alınmıştır.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yaymcının yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Bu kitabın ilk Türkçe baskısı 1994 yılında yapılmıştır.
Kırmızı Kedi'de Birinci Basım: Şubat 2014, İstanbul
ISBN: 978-605-4764-98-3
Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere/İSTANBUL
Tel: 0212 412 17 77 Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedikitap.com /www.kirmizikedikitap.com
www.facebook.com/kirmizikedikitap
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

JOHN KENNEDY TOOLE

ALIKLAR BİRLİĞİ

Çeviren: Püren Özgören

ROMAN

KIRMIZIKEDİ

Dünyada gerçek bir dâhi varsa, bunu anlamak kolaydır,
çünkü bütün alıklar ona karşı birlik oluştururlar.

Jonathan Swift
Çeşitli Konular, Ahlak ve
Oyalama Üzerine Düşünceler

Önsöz

Üçüncü okuyuşumda beni ilkinden de çok şaşırtan bu romanı tanıtmanın en iyi yolu, onunla ilk karşılaşmamı anlatmak belki de. 1976 yılında Loyola'da ders verirken bir hanım beni birkaç kez aradı. Akıl almaz bir şey öneriyordu. Bir romanın bir-iki bölümünü yazdığını, ya da dersimi dinlemek istediğini söylemiyordu. Artık yaşamayan oğlu, altmışlı yılların başında bir roman yazmıştı ve kadın bu büyük romanı okumamı istiyordu. "Neden okuyayım," diye sordum. "Çünkü olağanüstü bir yapıt," dedi.

Yıllar bana, istemeyeceğim şeylerden nasıl kurtulacağımı çok iyi öğretmişti. Yapmak istemediğim şeylerden biri de kesinlikle buydu: Ölmüş bir romancının annesiyle uğraşmak, daha da kötüsü olağanüstü olduğunu söylediği, üstelik elle yazılmış, fena halde kirli, güçlükle okunabilen bir müsveddeyi okumak.

Ama hanım kararlıydı; çalışma odama girmiş, kalın dosyayı bana uzatmıştı bile. Bundan kurtulmanın yolu yoktu; geriye tek bir umut kalıyordu: Birkaç sayfa okuduktan sonra gerçekten kötü olduğunu görüp hiçbir vicdan azabı duymaksızın elimden bırakmak: Genellikle böyle yapardım. Gerçekten de ilk paragraf çoğunlukla vazgeçmeme yeterdi. Tek korkum, elimdekinin yeterince kötü olmaması, ya da beni ancak okumayı sürdürmek zorunda bırakacak kadar iyi olmasıydı.

Bu elyazmasını okudum. Okudum. Başlarda bırakacak kadar kötü olmadığı için canım sıkılarak, sonra içimde kımıldanmaya başlayan bir ilgiyle, daha sonra artan bir heyecanla, en sonunda da şaşkınlıkla; bu kadar iyi olması kesinlikle olanaksızdı. Başlangıçta beni şaşırtan, gülümseten, kahkahalarla güldüren, başımı inanmazlıkla sallamama yol açan şeyin ne olduğunu

söyleme dürtüsüne karşı koyacağım. En iyisi okur bunu kendisi bulsun.

Ignatius Reilly, okuduğum hiçbir kitapta benzerine rastlamadığım bu kişilik karşımda işte: İnanılmayacak kadar kılıksız, çılgın bir Oliver Hardy, şişman bir Don Kişot, aksi huylu bir Thomas Aquinas karışımı. Modern çağın her şeyine şiddetle karşı çıkan, zamanının çoğunu New Orleans'ın Constantinople Caddesi'ndeki evin arka odasında pazen pijamasıyla geçiren, ancak bir devden çıkabilecek geğirtilerle yellenmeler arasında Büyük Şef marka düzinelerce kâğıdı ağır sövgülerle dolduran Ignatius J. Reilly.

Annesi oğlunun çalışması konusunda ısrarcı. Ignatius gerçekten de birçok işe girip çıkıyor. Girdiği her işi kısa sürede çılgınca bir serüvene, gerçek bir felakete dönüştürüyor; öte yandan bütün olup bitenlerin kendi içinde, tıpkı Don Kişot'ta olduğu gibi uğursuz bir mantığı var.

Kız arkadaşı, Bronx'lu Myrna Minkoff, onun gereksindiği şeyin cinsellik olduğuna inanıyor. Myrna ile Ignatius arasında yaşananlara bugüne kadar okuduğum hiçbir aşk romanında rastlamadım.

Toole'un romanının kesinlikle küçümsenemeyecek niteliklerinden biri de New Orleans'ı –New Orleans'ın arka sokaklarını, sapa mahallelerini, tuhaf konuşma tarzını ve beyaz yerlilerini– tanımlayışındaki ustalık; Rastus'un halk ozanlığını hiç çağrıştırmadan, o alabildiğine zeki ve cin fikirli, son derece komik zencideyse neredeyse olanaksızı başarmış.

Ama Toole'un büyük başarısı Ignatius J. Reilly'nin kendisi, Gargantua'vari şiş göbeği, gökgürültüsünü andıran geğirtileri, ansızın patlayan öfkesi, hakaretleri, herkese –Freud'a, eşcinsellere, eşcinsel olmayanlara, Protestanlara, çağın her türlü aşırılıklarına karşı açtığı tek kişilik savaşla okuru kızdırabilecek, beleşçi, kaytarıcı, obur biri, bir aydın, bir ideolog. Bozulmuş bir Aquinas düşleyin; New Orleans'a yerleşiyor, bataklıklardan geçerek

Baton Rouge'daki Louisiana Eyalet Üniversitesi'ne çılgın gibi dalıyor, bir mamuta yaraşan mide ve bağırsak sorunlarını çözmek için fakültenin erkekler tuvaletinde otururken eski püskü ceketini çaldırıyor. Midesinde, çağdaş dünyadaki 'geometri ve dinbilim' yoksulluğuna tepki olarak sık sık kapanan bir supabı var.

Komedi sözcüğünü kullanmakta duraksıyorum –bir komedi olmasına karşın– çünkü akla yalnızca komik bir kitabı getiriyor, oysa bu roman bundan çok daha fazla bir şey. Falstaff boyutlarında yetkin, gurultulu bir fars demek, yapıtı daha iyi tanımlayacak. C*ommedia* dersem biraz daha yaklaşmış olurum.

Aynı zamanda hüzünlü de. Bu hüznün nereden kaynaklandığını insan tam olarak çıkartamıyor – Ignatius'un büyük, gazlı öfkelerinin ve çılgın serüvenlerinin altında yatan acıdan, ya da kitaba eşlik eden trajediden belki.

Kitabın trajedisi, yazarının trajedisi; 1969 yılında otuz iki yaşındayken canına kıyması. Bir başka acıklı yansa, yeni yapıtların bizden esirgenmesi.

John Kennedy Toole'un sağ ve yazmayı sürdürüyor olmaması büyük bir kayıp. Ne yazık ki bunu değiştirmek için yapabileceğimiz hiçbir şey yok; tek avuntumuz en azından bu kapsamlı, çok sesli, insanca traji-komediyi okur dünyasına kazandırmış olmak.

WALKER PERCY

New Orleans kentinin, daha çok kent merkezinde, özellikle Üçüncü Alman ve İrlanda bölgelerinde yaygın olan, özel bir vurgusu vardır. Bunu, Manhattan'da artık kalmamış olan Al Smith ses tonunun, sığındığı Jersey City'nin Hoboken ve Long Island'ın Astoria vurgusundan ayırt etmek güçtür. Nedeni, tahmin edebileceğiniz gibi, vurguyu Manhattan'a getiren ırkların aynı şeyi New Orleans'a da taşımış olmalarıdır.

*

"Bu konuda çok haklısın. Bizler Akdenizliyiz. Yunanistan ya da İtalya'ya hiç gitmedim, ama oralara ayak basar basmaz kendimi ülkemde hissedeceğimden eminim."

O da öyle hissederdi, diye düşündüm. Liman kentleri kara kentlerinden çok birbirlerini andırırlar; New Orleans, New York'a değil, Cenova'ya ya da Marsilya'ya, Beyrut ya da İskenderiye'ye benzer. Havana ve Port-au-Prince gibi New Orleans da Kuzey Atlantik'e asla değmeyen bir Helen dünyasının yörüngesi üzerindedir. Akdeniz, Karayip ve Meksika Körfezi kesintili ancak türdeş bir deniz oluştururlar.

A. J. Liebling,
LOUISIANA KONTU

Bir

Etli, balon bir kafanın tepesine sımsıkı geçirilmiş yeşil avcı kasketi. Kasketin iri kulaklar, berber eli değmemiş saçlar, o kulaklardan fışkıran ince tüylerle dolu yeşil kulaklıkları, aynı anda iki yönü gösteren dönüş işaretleri gibi iki yanda havaya dikilmiş. Siyah, fırça gibi bıyığın altından dolgun, torba gibi büzülmüş dudakları dışarı fırlıyor, ağzının iki yanındaki beğenmezlikle ve cips kırıntılarıyla dolu küçük kıvrımlarda son buluyor. Ignatius J. Reilly'nin, kasketin yeşil siperliğinin gölgesinde kalan mavi-sarı gözleri D.H. Holmes alışveriş merkezinin önünde bekleşen insanları tepeden süzüyor, zevksiz giyim işaretleri arıyordu. Giysilerin çoğu, beğeni ve inceliğe karşı işlenmiş bir suç sayılabilecek kadar yeni ve pahalıydı. Bir insanın yeni ya da pahalı bir şeye sahip olması, dinbilimden de geometriden de habersiz olduğunun kanıtıydı; o insanın ruhuyla ilgili kuşkular bile uyandırabiliyordu.

Ignatius'un kendisiyse rahat ve makul şeyler giymişti. Avcı kasketi başını sıcak tutuyordu. Alabildiğine bol, tüvit pantolonu dayanıklıydı, rahatça hareket etmesine elveriyordu. Pantolonun kıvrımlarında, kuytu köşelerinde Ignatius'u sakinleştiren, ılık, bayat havayla dolu bir sürü boşluk vardı. Kareli, pazen gömleği ceket giymesini gerektirmiyor, boynuna doladığı atkıyla kulaklığı yakanın arasından görünen tenini soğuktan koruyordu. Kılığı bütün dinbilim ve geometri ölçütlerine uygundu –bu ölçütler her ne kadar belirsizse de– üstelik zengin iç dünyasını da yansıtıyordu.

Ohantal, fil gibi haliyle ağırlığını bir kalçasından ötekine aktaran Ignatius'un eti, tüvit kumaş ile pazenin altında, düğmelere ve

dikiş yerlerine çarparak kırılan sayısız dalgacık oluşturdu. Duruşunu değiştirdikten sonra, annesini beklediği o uzun süre boyunca derin derin düşündü. Önce, hissetmeye başladığı rahatsızlığı düşündü. Sanki bütün varlığı iyice şişmişti de süet botlarını patlatmaya hazırdı; Ignatius bu patlamayı kaçırmamak istercesine dünyada bir eşi daha bulunmayan gözlerini ayaklarına dikti.

Ayakları gerçekten de fena halde şişmiş gibiydi. Ignatius bu şiş botları, düşüncesizliğinin kanıtı olarak annesine gösterecekti. Başını kaldırıp bakınca güneşin Kanal Caddesi'nin sonundaki Mississippi'ye doğru iyice alçalmış olduğunu gördü. Holmes'un saati neredeyse beşi gösteriyordu. Ignatius annesini pişman edecek, en azından aklını karıştıracak, özenle dillendirilmiş birkaç suçlamayı şimdiden hazırlamıştı bile. Kadına sık sık haddini bildirmek zorunda kalıyordu.

Kent merkezine annesinin kullandığı eski Plymouth ile gelmişlerdi; kadın romatizmasını doktora gösterirken Ignatius da Werlein mağazasından trompeti için birkaç nota kâğıdıyla lavtası için yeni bir tel almıştı. Sonra yeni oyun makinelerinin getirilip getirilmediğini görmek için Royal Caddesi'ndeki Penny Çarşısı'na gitmişti. Küçük beyzbol makinesinin yerinde olmadığını görünce düş kırıklığına uğradı. Belki de sadece tamire götürmüşlerdir, diye düşündü. Makineyle son oynadığında topa vuran oyuncu çalışmamış, salonun yöneticisi de Ignatius'la bir süre tartıştıktan sonra makineye attığı bozukluğu geri vermeyi kabul etmişti; öte yandan Penny Çarşısı'ndakiler makineyi tekmeleye tekmeleye Ignatius'un bozduğunu iddia edecek kadar alçak tiplerdi.

Düşüncelerini beyzbol makinesinin başına gelenlerde yoğunlaştıran Ignatius kendisini Kanal Caddesi'nin fiziksel gerçekliğinden de, çevresindeki insanlardan da soyutladığı için D.H. Holmes'un sütunlarından birinin ardına sinmiş, büyük bir açlıkla onu süzen bir çift gözü ayrımsamadı; umut ve istekle parlıyordu bu acılı gözler.

Makinenin burada, New Orleans'ta onarılması mümkün müydü acaba? Büyük bir olasılıkla evet. Öte yandan, Ignatius'un adlarını usta tamircilerle ve sürekli duman püskürten fabrika bacalarıyla özdeşleştirdiği Milwaukee ya da Şikago gibi bir yere gönderilmiş de olabilirdi. Makineyi taşırken gereken özeni göstermişlerdir umarım, dedi içinden. Nakliyecilerden gelen tazminat istemleriyle demiryollarını batırmaya kararlı olan, kaba demiryolu işçilerinin küçük oyunculardan birini sakatlamamış, kırmamış olmasını diliyordu; Ignatius demiryolu işçilerinin er geç greve gideceklerinden ve Illionis Demiryolları'nı batıracaklarından emindi.

Tam küçük beyzbol oyununun insanlığa sağladığı zevkleri düşünüyordu ki, bir çift hüzünlü ve obur göz, kocaman bir tankeri hedef almış bir torpido gibi kalabalığı yararak ona doğru yaklaştı. Polis memuru, nota kâğıtlarının bulunduğu torbaya yapıştı.

"Kimliğiniz var mı, bayım?" diye sordu memur, Ignatius'un resmen kimliksiz olduğunu uman bir sesle.

"Ne?" Ignatius ancak omzuna gelen mavi kepin üzerindeki rozete baktı. "Kimsiniz siz?"

"Ehliyetinizi görebilir miyim?"

"Ben araba kullanmam. Lütfen kibarca çekilip gider misiniz? Burada annemi bekliyorum."

"Çantadan sarkan o şey de ne?"

"Ne sandın sersem? Lavtam için tel elbette."

"O da nedir?" Polis biraz geri çekildi. "Sen bu şehirde mi oturuyordun?"

"Bu kent çağdaş dünyanın ahlaksızlık başkentiyken polisin beni rahatsız etmekten başka yapacak işi yok mu?" Ignatius mağazanın önündeki kalabalığa doğru bağırarak konuşmuştu. "Bu kent kumarbazları, fahişeleri, teşhircileri, İsa karşıtları, alkolikleri, eşcinselleri, uyuşturucu bağımlıları, tapınmacıları, sapıkları, açık saçık film oynatıcıları, dolandırıcıları, yaşlı orospuları, kamuya açık yerleri kirletenleri ve sevici kadınlarıyla

ünlüdür; hepsi de verdikleri rüşvetlerle gayet güzel korunurlar. Zamanınız varsa sizinle suç sorunu üzerinde derinleşmek isterim, ama sakın beni rahatsız etme hatasına düşmeyin."

Polis memuru Ignatius'u kolundan yakaladığı anda nota kâğıtlarını kafasına yedi. Paketten sarkan lavta teli kulağına kırbaç gibi inmişti.

"Hey!" dedi polis.

"Al sana!" diye haykırdı Ignatius, olayı fark edenlerin oluşturduğu halkayı göz ucuyla süzerek.

Bayan Reilly, D.H. Holmes'un fırın bölümündeydi; anaç göğsünü acıbadem kurabiyelerinin durduğu cam kutuya yaslamıştı. Oğlunun kocaman, sararmış donlarını yıllardır ovmaktan üzerinde yaralar açılmış parmaklarından birini, satıcı kadının dikkatini çekmek için cam kutunun üzerinde tıklattı.

"Bayan Inez," diye seslendi; New Jersey'nin güneyini, Meksika Körfezi yakınlarındaki Hoboken'i burada, New Orleans'ta yaşatan vurgusuyla. "Bakar mısın, canım?"

"Ha, ne var ne yok?" diye sordu Bayan Inez. "Nassın güzelim?"

"Pek iyi sayılmam," diye yanıtladı Bayan Reilly açıksözlülükle.

"Çok yazık." Bayan Inez cam kutunun üzerine abandı; kurabiyeleri unutmuştu. "Ben de pek iyi sayılmam. Ayaklarım çok kötü."

"Tanrım, keşkem senin kadar şanslı olaydım. Dirseğimde rumatizma var."

"Demee!" Bayan Inez gerçekten acımıştı. "Zavallı yaşlı babamda da vardı. Onu fukur fukur kaynar suyla dolu küvete sokardık."

"Benim oğlan bütün gün evdeki küvette yüzüp durur. Kendi banyoma giremez oldum."

"Oğlunun evli olduğunu sanıyodum."

"Ignatius mu? Hadi canım," dedi Bayan Reilly üzgün üzgün.

"Datlım, şu leziz şeylerden iki düzine versene bana."

"Ama onun evli olduğunu sanıyodum." Bayan Inez bir yandan konuşurken bir yandan da kurabiyeleri bir kutuya dolduruyordu.

"En küçük bir niyeti bilem yok. Kız arkıdaşı çekip gitti."

"Neyse canım, daha çok genç."

"Haklısın." Bayan Reilly konuya duyduğu ilgiyi yitirmişti. "Baksana, yarım düzine de şaraplı kurabiye versene. Evde kurabiye kalmayınca Ignatius edepsizleşir."

"Seninki kurabiyeyi çok seviyo desene?"

"Tanrım, bu dirsek beni öldürücek," dedi Bayan Reilly.

Avcı kasketi, insan halkasının bu yeşil renkli odak noktası, mağazanın önünde toplanan kalabalığın tam ortasında bir inip bir kalkıyordu.

"Belediye Başkanı'nı arayacağım," diye bağırdı Ignatius.

"Çocuğu rahat bırak," diye seslendi biri.

"Git de Bourbon Caddesi'ndeki çıplakları yakala," diye ekledi yaşlı bir adam. "İyi bi çucuk bu. Burda durmuş anacığını bekliyo."

"Teşekkür ederim," dedi Ignatius; kibirli. "Hepinizin bu haksızlığa tanıklık edeceğini umuyorum."

"Baksana sen; benimle geliyosun," dedi polis, giderek azalan bir özgüvenle. Kalabalık gitgide bir gösteri kalabalığına dönüşmekteydi; görünürde bir tek trafik polisi bile yoktu üstelik. "Hadi, karakola gidiyoruz."

"İyi bi çucuğun D.H. Holmes'un önünde anacığını beklemeye bilem hakkı yok mu?" Konuşan yine o yaşlı adamdı. "Kulak verin, ey ahali. Bu şehir iyice bozuldu. Bütün suç komonislerde."

"Bana komonis mi diyosun sen?" diye sordu polis; kırbaç gibi inen lavta telinden korunmaya çalışarak. "Seni de götürüyorum. Ağzından çıkanı kulağın duysun."

"Beni dutuklayamassın," diye haykırdı yaşlı adam. "Ben New Orleans Eğlence Müdürü'nün desteklediği Altın Çağ Kulübü'nün üyesiyim."

"Yaşlı adamı rahat bıraksana, pis polis," diye haykırdı bir kadın. "Baksana, yaşlı biri o! Torunları bilem vardır."

"Doğru," dedi yaşlı adam. "Rahibelerden ders alan altı dane torunum var benim. Hepsi de cin gibi çucuklar."

Ignatius insan kalabalığının üstünden bakınca, annesinin mağazadan çıktığını, fırından aldığı, beton kalıplara benzeyen paketleri güçlükle taşıyarak yaklaştığını gördü.

"Anne!" diye seslendi. "Biraz daha geç kalamaz mıydın? Baksana, nasıl yakalandım!"

İnsanları yararak ilerleyen Bayan Reilly, "Ignatius!" diye bağırdı. "Neler oluyo burda? Yine n'aptın? Hey, çek ellerini oğlumdan!"

"Ona dokunmuyorum ki, bayan," dedi polis. "Bu sizin oğlunuz mu?"

Bayan Reilly vınlayan lavta telini Ignatius'un elinden çekip aldı.

"Elbette oğluyum," dedi Ignatius. "Bana duyduğu sevgiyi göremiyor musunuz?

"Kadın oğlunu seviyo," dedi yaşlı adam.

"Zavallı oğluma ne yapmaya çalışıyosun?" diye sordu Bayan Reilly polise. Ignatius kocaman pençelerinden biriyle annesinin kınalı saçlarını okşadı. "Bu şehirde bin türlü insan elini golunu sallayaraktan dolaşırken kalkmış zavallı çocukları yakalıyosun. Ne geçecek ki eline? Anacığını bekliyo, polisse onu dutuklamaya kalkışıyo."

"Tam da Sivil Özgürlükler Birliği'ni ilgilendirecek bir durum," dedi Ignatius, annesinin düşük omuzlarını pençesiyle okşarken.

"Myrna Minkoff'a, yitik aşkıma haber vermeliyiz. O bu tür şeylerden iyi anlar."

"Hep şu komonisler," diye araya girdi yaşlı adam.

"Kaç yaşında?" diye sordu Bayan Reilly'ye.

"Otuz yaşındayım," dedi Ignatius lütfedercesine.

"İşin var mı?"

"Ignatius'un evde bana yardım etmesi gerekiyor," dedi Bayan Reilly. İlk gözüpekliğinden eser kalmamıştı; lavta telini kurabiye kutusunun üzerindeki ipe dolamaya çalışıyordu. "Korkunç rumatizmam var da."

"Toz filan alıyorum," diyerek araya girdi Ignatius. "Bunun dışında, yüzyılımızı suçlayan uzun bir eser kaleme almaktayım. Edebiyat çalışmalarımdan yorulunca işime ara verir, peynir suflesi yaparım.

"Ignatius nefiz peynir suflesi yapar," dedi Bayan Reilly.

"Afferim ona," dedi yaşlı adam. "Şimdiki gençler aylak aylak gezmekten başka bişi yapmıyolar."

"Sen çeneni kapasana," dedi polis.

"Ignatius..." dedi Bayan Reilly titrek bir sesle. "N'aptın oğlum?"

"Aslını ararsan anne, her şeyi o başlattı," dedi Ignatius, nota kâğıtlarının durduğu torbayı polise doğru sallayarak. "Burada durmuş, doktorun sana iyi haberler vermesi için dua ediyordum."

Bayan Reilly polise döndü: "Şu yaşlı herifi alıp götür buradan. Baksana adam belasını arıyo. Onun gibilerin sokakta dolaşmasını yasaklamalı."

"Polislerin hepsi komonis," dedi yaşlı adam.

"*Sana susmanı söylemedim mi?*" diye bağırdı polis öfkeyle.

"Her gece dizlerimin üzerine çöküp polis bizi koruduğu için Tanrıya şükrediyorum," dedi Bayan Reilly kalabalığa doğru. "Onlar olmasa hepimiz ölürdük. Boyunlarımız bi kulaktan ötekine kadar kesilmiş, yataklarımızda yatıyo olurduk."

"Haklısın kızım," dedi bir kadın.

"Hadi, polis teşkilatı için hep birlikte dua edelim," dedi Bayan Reilly; artık doğrudan kalabalığa sesleniyordu. Ignatius annesinin omuzlarını heyecanla okşuyor, onu yüreklendirmek için kulağına bir şeyler fısıldıyordu. "Bi komonis için dua eder miydiniz?"

Pek çok ses öfkeyle yanıtladı: "Hayır!" Biri yaşlı adamı itekledi.

"Çok doğru, bağyan," diye bağırdı yaşlı adam. "Oğlunuzu dutuklamaya kalkıştı. Tıpkı Rusya'daki gibi. Pis komonisler!"

"Hadi yürü," dedi polis yaşlı adama. Paltosunu sertçe kavradı.

"Aman Tanrım," dedi Ignatius, ufak tefek polisin yaşlı adamı zapt etmek için harcadığı çabayı görünce. "Sinirlerim altüst oldu."

"İmdat!" Yaşlı adam kalabalıktan yardım istiyordu. "Bu bi el koyma olayı. Anayasa çiğneniyo!"

"Bu adam deli, Ignatius," dedi Bayan Reilly. "En iyisi hemen sıvışalım." Kalabalığa döndü: "Kaçın millet! Hepinizi öldürmeye kalkışabilir. Bence asıl komanis kendisi."

"Abartmana gerek yok, anne," dedi Ignatius. Çil yavrusu gibi dağılan güruhu yararak hızla Kanal Caddesi'nden aşağı koşmaya başladılar. Ignatius geriye bakınca bodur polisle yaşlı adamın saatin altında boğuştuklarını gördü. "Lütfen biraz yavaşlar mısın? Kalbim acı çığlıklar atıyor."

"Aman, kapa çeneni. Ben sankim kendimi çok mu iyi hissediyorum? Bu yaşta sokaklarda böyle koşturmam hiç doğru diil."

"Kalp her yaşta önemlidir, anne."

"Senin kalbinde hiç bi sorun yok."

"Biraz yavaşlamazsak her an bir sorun çıkabilir." Tüvit pantolon, yuvarlana yuvarlana ilerleyen Ignatius'un kocaman butlarının çevresinde dalgalandı. "Lavtamın teli sende mi?"

Bayan Reilly onu çekerek köşeyi döndü; Bourbon Caddesi'ne saptılar, Fransız Mahallesi'ne doğru ilerlemeye başladılar.

"O polis memuru neden musallat oldu, oğlum?"

"Hiçbir fikrim yok. Ama o yaşlı faşisti yola getirdikten sonra yeniden peşimize düşeceğinden eminim."

"Öyle mi dersin?" dedi Bayan Reilly, sinirli.

"Bana kalırsa öyle. Beni tutuklamaya kararlı görünüyor.

Her gün belirli sayıda insanı tutuklamak zorunda filan olmalı. Elinden bu kadar kolay kurtulmama izin vermeyecektir."

"Ne korkunç! Adın gastelere geçicek. Ne büyük bi utanç! Beni beklerken mutlaka yanlış bişi yapmış olmalısın. Seni tanırım oğlum."

"Dünyada burnunu başkasının işine sokmayan biri varsa, o da benim," dedi Ignatius soluk soluğa. "Lütfen duralım. Galiba bir iç kanama geçirmek üzereyim."

"Peki." Oğlunun kızarmış yüzüne bakan Bayan Reilly, sırf dediğini kanıtlamak için büyük bir mutlulukla ayaklarının dibine yıkılıvereceğini anladı. Daha önce de yapmıştı bunu. Onu pazar ayininde kendisine eşlik etmesi için son zorlayışında, Ignatius, kiliseye giden yolda iki kez, ayin sırasında da bir kez kilisedeki tahta sıradan düşerek annesini rezil etmişti. "Hadi, şuraya gidip biraz oturalım."

Kurabiye kutularından biriyle oğlanı Neşeli Gece Barı'nın kapısından içeri itti. Viski ve izmarit kokan karanlıkta iki tabure bulup üzerine tünediler.

Bayan Reilly kutuları tezgâhın üzerine yerleştirirken Ignatius geniş burun deliklerini iyice açarak, "Anne, burası çok kötü kokuyor," dedi. "Midem çalkalanmaya başladı."

"Sokağa geri dönmek mi istiyosun? Polisin seni deliğe tıkasını mı istiyosun?"

Ignatius karşılık vermedi; burnundan sesler çıkararak havayı kokluyor, yüzünü buruşturuyordu. Bir süredir onları izleyen barmen gölgelerin içinden şakacı bir sesle seslendi: "Buyrun?"

"Ben bir kahve rica ediyorum," dedi Ignatius, gururla. "Sıcak, sütlü bir Çikori lütfen."

"Yalnız hazır kahvemiz var," dedi barmen.

"Onu ağzıma bile sürmem," dedi Ignatius annesine. "İğrenç bir şey."

"Eh, bi bira iç Ignatius. Seni öldürmez."

"Ama şişirir."

"Ben bi Dixie 45 alayım," dedi Bayan Reilly barmene.

"Peki ya beyefendi?" diye sordu barmen, alaycı bir sesle. "Kendileri ne arzu ederler acaba?"

"Ona da bi Dixie verin."

"Kesinlikle olmaz," dedi Ignatius, barmen biraları açmaya giderken.

"Burda bedavadan oturamayız, Ignatius."

"Neden oturamayacak mışız? Tek müşteri biziz. Burada oldu-ğumuz için sevinmeliler."

Bayan Reilly oğlunu dürterek, "Geceleri burda striptiz filan da vardır herhalde," dedi.

"Herhalde," dedi Ignatius soğukça. Oldukça mutsuz görünüyordu. "Keşke başka bir yere gitseydik. Polis burayı her an basabilir." Sesli sesli esnedi, boğazını temizledi. "Neyse ki bıyığım bu pis kokunun bir kısmını süzüyor. Koku alma organlarım hoşnutsuzluk sinyalleri göndermeye başladılar bile."

Karanlıklardan gelen cam şıngırtıları, soğutucu kapağının açılıp kapandığını belirten sesler arasında geçen uzunca bir süreden sonra barmen göründü; biralarını getirip önlerine koydu; az kaldı Ignatius'unkini üzerine deviriyordu. Neşeli Gece Barı'nda Reilly ailesine istenmeyen müşterilere yapılan muamele yapılıyor, kötünün kötüsü bir hizmet sunuluyordu.

"Acaba soğuk bir Dr. Nut bulunur mu sizde?" diye sordu Ignatius.

"Hayır."

"Oğlum Dr. Nut'a bayılır," diye açıkladı Bayan Reilly. "Dr. Nut'ları hep kasaynan alırım. Bazen bir oturuşta iki-üç tanesini peş peşe devirir."

"Bu konunun bu adamı fazla ilgilendirdiğini sanmıyorum, anne," dedi Ignatius.

"O kasketi çıkarmak istemez miydin?" diye sordu barmen.

"Hayır istemezdim!" diye gürledi Ignatius. "Burası epeyce serin."

Barmen, "Nasıl istersen," dedikten sonra barın öteki ucundaki gölgelerin içine çekildi.

"Hey Tanrım!"

"Sakinleş," dedi annesi.

Ignatius kasketinin, annesinin tarafındaki kulaklığını havaya kaldırdı. "Böylece sesini duyurmak için kendini zorlaman gerekmeyecek. Doktor dirseğin için ne dedi?"

"Masac yapılması gerekiyormuş."

"Sana masaj yapmamı beklemiyorsundur herhalde. İnsanlara dokunmak konusunda neler hissettiğimi bilirsin."

"Bana elden geldiğince suğuktan kaçınmamı tembihledi."

"Araba kullanmayı bilseydim sana daha çok yardımcı olabilirdim."

"Ay, hiç önemli diil datlım."

"Aslında bir arabaya binmek bile beni altüst etmeye yetiyor. En kötüsü de şu Greyhound gezi otobüslerinin ikinci katında yolculuk etmek. Öyle yüksek ki. O otobüslerden biriyle Baton Rouge'a gidişimi anımsıyor musun? Yolda birkaç kez kusmuştum. Şoför aşağıya inip biraz hava alabilmem için otobüsü bataklığın orada bir-iki kez durdurmak zorunda kalmıştı. Öteki yolcular da epeyce sinirlenmişlerdi tabii. O korkunç makinede rahatça seyahat edebildiklerine göre mideleri demirden olmalı. New Orleans'tan ayrılmak beni yeterince ürkütmüştü zaten. Kent sınırlarının dışına çıkar çıkmaz karanlığa gömülmüş, çorak topraklar başlıyor."

"Gayet iyi anımsıyorum," dedi Bayan Reilly, dalgın dalgın. Birasını yudumladı. "Eve döndüğünde hakkaten hastaydın."

"O da bir şey mi? Sen beni asıl Baton Rouge'a vardığımda görmeliydin. Elimdeki biletin gidiş dönüş olduğunu ayrımsayınca başımdan aşağıya kaynar sular dökülmüştü; geriye yine otobüsle dönmek zorundaydım."

"Evet annatmıştın, bebeğim."

"Taksi şoförü New Orleans'a dönmek için tam kırk dolar istedi benden. Ama olsun, birkaç kez midemin ağzıma gelmesine

karşın hiç kusmadım. Şoförü arabayı yavaş kullanması için uyarıp durdum, bu da adamcağız için büyük şanssızlık oldu. Eyalet polisi, asgari otoyol hızının altında seyrettiği için adamı iki kez durdurdu. Üçüncüsünde ehliyetini elinden aldılar. Meğer bizi baştan beri radarla izliyorlarmış."

Bayan Reilly'nin ilgisi oğluyla elindeki bira arasında gidip geliyordu. Üç yıldır aynı öyküyü defalarca dinlemişti.

Annesinin yüzündeki kendinden geçmiş anlamı duyduğu ilgiye yoran Ignatius sürdürdü: "Doğduğumdan beri ilk kez New Orleans'tan ayrılıyordum. Galiba beni asıl rahatsız eden şey, nerede olduğumu bilmememin verdiği şaşkınlıktı. O otobüsün içinde hızla yol almak, cehenneme fırlatılıp atılmaktan farksızdı. Bataklığı geride bırakıp Baton Rouge'un peş peşe yükselen tepelerine vardığımızda, bağnaz köylülerden biri otobüse bomba atacak diye ödüm kopmuştu. İlerlemenin simgesi olarak gördükleri taşıt araçlarından nefret ediyorlar bence."

'Bence' sözcüğüyle oğlunun sözlerini noktaladığına inanan Bayan Reilly, "O işi kabul etmediğine seviniyorum," dedi.

"O işi kabul etmem olanaksızdı. Ortaçağ Kültürü Bölümü'nün başkanını görünce ellerimde küçük, beyaz yumrular çıkmıştı. Tam anlamıyla ruhsuz bir adamdı. Boyun bağı takmadığım için beni eleştirmeye kalkıştı, ayrıca ceketimle ilgili bir şeyler söyledi. Böylesine anlamsız birinin böyle bir küstahlığa yeltenebilmesi beni dehşete düşürmüştü. O ceket gerçekten vazgeçemeyeceğim birkaç küçük tutkumdan biriydi; onu çalan manyağı elime geçirirsem hemen adalete teslim edeceğim."

Bayan Reilly'nin gözlerinin önünde kahve lekeleriyle kaplı o korkunç, rüküş ceket canlandı; içten içe onu Ignatius'un en sevdiği giysileriyle birlikte Amerikan Gönüllüleri'ne vermeyi istemişti hep.

"Evet, o düzmece bölüm başkanının müthiş kabalığından öyle bunalmıştım ki, o konudan konuya atlayarak konuşurken, lafının ortasında fırlayıp çıktım ve doğruca en yakın tuvalete

koştum; orası 'Fakülte Çalışanları'na ayrılmış olan tuvaletmiş. Her neyse, bölmelerden birine girdim, ceketimi kapının üzerine attım. Birdenbire ceketimin kapının üzerinden çekilip alındığını görmez miyim? Sonra ayak sesleri duydum, sonra da tuvaletin kapısının kapandığını. O anda fırlayıp utanmaz hırsızın peşine düşecek durumda değildim; bağırmaya başladım. Biri tuvalete girdi, bulunduğum bölmenin kapısına vurdu. Gelen, bana kampusun güvenlik görevlisi olduğunu söyledi. Kapının ardından olup biteni anlattım. Ceketi bulacağına söz verdikten sonra çekip gitti. Ancak, daha önce de belirttiğim gibi, baştan beri o kişiyle bölüm başkanının aynı kişi olmasından kuşkulanıyorum. Sesleri az da olsa benzeşiyordu."

"Artıkın kimseye güvenilmiyor, diil mi datlım?"

"Üstümü başımı düzeltip tuvaletten fırladım; o korkunç yerden bir an önce kurtulmak istiyordum. Issız kampusta taksi bulmaya çalışırken neredeyse soğuktan donuyordum. Sonunda beni New Orleans'a kırk dolara götürmeye razı olan bir taksi şoförü buldum; adam bana ceketini verecek kadar da düşünceli biriydi. Ancak buraya vardığımızda ehliyeti elinden alındığı için bayağı sinirli ve küstah birine dönmüştü. Sık sık hapşırdığına bakılırsa fena halde üşütmüştü de. Ne de olsa iki saattir yollardaydık."

"Sanki bi bira daha içebilirmişim gibi geliyor," dedi Bayan Reilly."

"Anne! Bu metruk yerde mi?"

"Yalnız bi tane datlım. Hadi, bi bira daha istiyorum."

"Bu bardaklardan mutlaka bir hastalık kapacağız, inan. Neyse, gerçekten kararlıysan, bana da bir konyak söyle bari."

Bayan Reilly barmene işaret etti; adam karanlıklardan çıkıp sordu: "Peki otobüste başına neler gelmişti arkadaş? Öykünün sonunu duyamadım da."

"Siz işinizi doğru dürüst yapar mısınız lütfen?" dedi Ignatius öfkeyle. "İşiniz, size başvurduğumuz zaman bize hizmet etmektir. Sizi de sohbetimize katmak isteseydik, bunu şu ana kadar

çoktan belli ederdik. İşin doğrusu, son derece özel, kişisel konulardan söz ediyoruz burada."

"Adam yalnızca kibarlık gösteriyo, Ignatius. Ayıp ayıp."

"Bu da başlı başına bir çelişki zaten. Böyle bir mağarada kimse kibar olamaz."

"İki bira daha istiyoruz."

"Bir bira, bir de konyak," diye düzeltti Ignatius.

"Temiz bardak kalmadı," dedi barmen.

"Çok yazık," dedi Bayan Reilly. "Neyse, eskilernen idare ederiz." Barmen omuzlarını silktikten sonra uzaklaştı, karanlıklara karıştı.

* * *

Yaşlı adam karakolda, polisin akşamüstü topladığı, çoğunluğu mağaza hırsızlarından oluşan birkaç kişilik grupla birlikte bir sıranın üzerinde oturuyordu. Sosyal güvenlik kartını, Cluny Kutsal Ad Derneği'nin Aziz Odo üyelik kartını, Altın Çağ Kulübü rozetini ve Amerikan Lejyonu'nun üyesi olduğunu gösteren ince uzun kartı baldırının üzerine düzgünce dizmişti. Gözleri kocaman güneş gözlüğünün gerisinde kaybolmuş genç bir zenci, yanındaki baldırın üzerindeki kartları yan yan süzdü.

"Vay anasını!" dedi sırıtarak. "Her bi şeye üyesin galiba?"

Yaşlı adam kartlarını titizce düzeltti, karşılık vermedi.

"Senin gibi birini nassı enselediler?" Güneş gözlüğü, sigarasının dumanını yaşlı adamın kartlarına doğru üfledi. "Şu aynasızlar iyice şaşırmışlar galiba."

"Vatandaşlık haklarım çiğnendiği içün burdayım," dedi yaşlı adam, beklenmedik bir öfkeyle.

"Valla bunu pek yemezler. Başka bişi düşünsen daha iyi edersin." Esmer eli kartlardan birine uzandı. "Hey, bu da ne demek? 'Aktın Çağ'?"

Yaşlı adam kartı çekip aldı, yeniden bacağının üzerine koydu.

"O küçük kartın sana hiçbi faydası dokanmaz. Seni mutlak deliğe dıkarlar, yani. Yakaladıklarını dıkıyolar."

"Öyle mi?" diye sordu yaşlı adam duman bulutuna doğru.

"Kesin!" Yeni bir bulut havalandı. "Neden burdasın, beyamca?"

"Bilmiyorum."

"Bilmiyo musun? Vay be! Delilik bu. Yani bi nedeni olmalı. Bi tek zencileri nedensiz toplarlar, bayım. Sen mutlak bi şeyden dolayı buradasın."

"Gerçekten bilmiyorum, "dedi yaşlı adam suratını asarak. "D.H. Holmes'un önündeki kalabalığa karışmış öylece duruyordum."

"Ve birinin çüztanını yürüttün?"

"Hayır. Yalnızca bi pois memuruna bi şiy dedim."

"Ne dedin?"

"Komonis."

"Komanis mi? Vay anasını. O aynasıza komanis diyen ben olaydım, beni şimdiye Angola'ya postalamıştı kesin. Gerçi onnardan birine komanis analı demek isterdim doğrusu. Neyse; bugün öğleden sonra Woolsworth Mağazası'nın orlarda dolanıyodum; herifin biri 'Fıstıh Evi'nden bi paket yer fıstıhı yürütmüş, satıcı karı da bi yeri pıçaklanmış gibi bağırmaya başladı. Vay be! Aynı anda mağazanın görevlisi enseme yapıştı. İnsana hiç şans tanımıyorlar. Yuh ulan!" Sigarayı dudaklarına yapıştırdı. "Fıstıhları üzerimde bulamadılar, ama görevli beni çekiştirip durdu. İşte asıl komanis o! Uyuz herif!"

Yaşlı adam boğazını temizledi, kartlarıyla oynamaya başladı.

"Seni bırakırlar herhalde," dedi güneş gözlüğü. "Bana da gözümü korkutmak için, fıstıhları yürütmediğimi bile bile, küçük bir nutuk atarlar garanti. Fıstıhların illa bende olduğunu kanıtlamaya çalışırlar. Belkim de bi paket fıstıhı cebime koy verirler. Woolsworth beni ömür boyu kodese tıkmak içün elinden geleni yapacaktır."

Zenci, yazgısına tam anlamıyla boyun eğmiş gibi görünüyordu; kendini, yaşlı adamı ve kartları sarıp sarmalayan, mavi bir

duman bulutu salıverdi. Sonra kendi kendine, "Peki o fıstıhları kim yürüttü acep?" diye mırıldandı. "Belkim de o gürevlinin bizzat kendidir."

Polislerden biri yaşlı adamı odanın ortasındaki masaya çağırdı; masada bir çavuş oturuyordu, yaşlı adamı tutuklayan devriye de onun yanında, ayakta duruyordu.

"Adın ne?" diye sordu çavuş.

"Claude Robichaux," diye yanıtladı yaşlı adam. Küçük kartlarını masanın üzerine, çavuşun önüne bıraktı.

Çavuş kartların üzerinden yaşlı adama baktı. "Devriye Mancuso kendisine direndiğini ve komonis dediğini söylüyor."

"Öyle demek istememiştim," dedi yaşlı adam üzgün üzgün; küçük kartların çavuşu hiç etkilemediğinin farkındaydı.

"Mancuso, bütün teşkilata komonis dediğini söylüyor."

"Vay anasını," dedi zenci, odanın karşı köşesinden.

"Kes sesini, Jones," diye seslendi çavuş.

"Tamam," dedi zenci.

"Seninle az sonra ilgilenicem."

"Baksana, ben kimseye komanis filan demedim. Beni Woodsworth'ün görevlisi enseledi. Yer fıstıhı sevsem bari."

"Kapa çeneni!"

"Oldu," dedi Jones neşeyle; bir fırtına bulutu daha üfledi.

"Ben öyle demek istememiştim," diye yineledi Bay Robichaux. "Biraz sinirlenmiştim, ağzımdan çıkanı kulağım duymadı. Bu polis memuru, Holmes'un önünde anacığını bekleyen zavallı bi oğlanı dutuklamaya kalkıştı."

Çavuş beti benzi atmış olan ufak tefek polise döndü: "Ne? Mancuso, ne yapmaya çalışıyordun?"

"Küçük bi oğlan değildi," dedi Mancuso. "Kocaman, şişman, komik giyimli bi adamdı. Bana kuşkulu bi tip gibi görünmüştü. Sıradan bi günlük denetim yapıyodum, direnmeye başladı. İşin aslı, bana iriyarı bi ipne gibi geldi."

"İpne ha?" diye sordu çavuş, ilgiyle.

"Evet," diye yanıtladı Mancuso, tazelenmiş bir güvenle. "Kocaman, dev gibi bi ipne."

"Ne kadar kocaman?"

"Gördüklerimin en irisi," dedi Mancuso, bir balık ağını tarif edercesine kollarını iki yana açarak. Çavuşun gözleri parladı. "İlk gözüme çarpan şey, başındaki yeşil avcı kasketi oldu."

Jones, saldığı dumanların gerisinden büyük bir ilgiyle dinliyordu.

"Peki sonra neler oldu? O herif neden şu anda karşımda dikilmiyo, Mancuso?"

"Kaçtı. Anası dükkândan çıkıp ortalığı velveleye verdi, ikisi birlikte köşeyi dönüp Fransız Mahallesi'ne doğru sıvıştılar."

"Ha, iki mahalleli demek?" dedi çavuş, ansızın her şeyi anlayıvermiş gibi.

"Hayır efendim," diye araya girdi yaşlı adam. "Kadın gerçekten de anasıydı. Güzel, kibar bi kadın. Onları kentte daha önce de gördüydüm. Bu polis memuru kadını gorkuttu."

"Bana bak Mancuso," diye haykırdı çavuş. "Sen, birini anasının elinden çekip alarak tutuklamaya kalkışan tek polissin. Peki bu dedeyi niye getirdin buraya? Hemen ailesini ara da gelip alsınlar."

"Lütfen," diye yalvardı Bay Robichaux. "Lütfen yapmayın. Kızımın başını kaşıyacak vakti yok. Ömrümde hiç duduklanmadım. Buraya gelip beni alamaz. Torunlarım ne der sonra? Hepsi de rahibelerden ders alıyo."

"Kızının telefon numarasını bul, Mancuso. Bize komonis demenin cezasını çeksin."

"Lütfen!" Bay Robichaux ağlamaklıydı. "Torunlarım beni sayarlar."

"Hey Tanrım," dedi çavuş. "Oğlanın birini anasıyla birlikte tutuklamaya yelteniyosun, sonra da bu dedeyi alıp buraya getiriyosun. Yıkıl karşımdan, Mancuso! Dedeyi de götür. Sana kuşkulu kişileri tutukla demedim mi? Anlaşıldı, seni biraz hizaya sokmamız gerekecek."

"Başüstüne efendim," dedi Mancuso, cılız bir sesle. Hıçkıran yaşlı adamı da alıp çıktı.

"Vay anasını," dedi Jones, gizlendiği dumanların arkasından.

* * *

Neşeli Gece Barı'na akşam çöküyordu. Dışarıda, Bourbon Caddesi'nde ışıklar yanmaya başlamıştı. Neon lambalar bir yanıp bir sönüyor, bir süredir havayı usul usul kaplayan hafif sisin körelttiği ışıklar caddeye yansıyordu. Akşamın ilk müşterilerini, orta batıdan gelme turistleri ve delegeleri taşıyan taksiler soğuk akşam karanlığında hafif şıpırtılarla ilerliyorlardı.

Neşeli Gece Barı'nda şimdi birkaç müşteri daha vardı; parmağını bir bahis kartının kıyısında gezdiren bir adam, barla belli bir ilişkisi olduğu anlaşılan, kederli bir sarışın ve Salem marka sigaraların birini söndürüp birini yakan, bir yandan da donmuş *daiquiri*'leri[1] peş peşe yuvarlayan iyi giyimli, genç bir adam.

Bayan Reilly, "Ignatius, artıkın gitsek iyi olacak," dedikten sonra geğirdi.

"Ne?" diye haykırdı Ignatius. "Yozlaşmayı görmek için mutlaka kalmalıyız. Baksana, başladı bile."

Şık, genç adam içkisini şişe yeşili kadife ceketine döktü.

"Hey barmen," diye seslendi Bayan Reilly." Bir bez getir. Müşterilerden biri üstüne içki döktü."

"Zararı yok, canım," dedi genç adam, sinirlice. Bir kaşını kaldırarak Ignatius ile annesine baktı. "Zaten yanlış barda olduğum kesin."

"Dert etme, canikom," diye avuttu onu Bayan Reilly. "Içtiğin o şey ne? Ananaslı dondurmaya benziyo."

"İçindekileri saysam bile ne olduğunu anlayabileceğinizden emin değilim."

"Buraya baksana; sevgili, biricik annemle böyle konuşmaya nasıl cesaret edersin?"

---

1 Rom ve misket limonuyla yapılan bir içki. (ç.n.)

"Kapa çeneni, şişko," diye yapıştırdı genç adam. "Şu ceketimin haline baksana."

"Gerçekten oldukça tuhaf bir ceket."

"Pekâlâ, hadi dost olalım," dedi Bayan Reilly, köpük bulaşmış dudaklarının arasından. "Başımızda yeterince dert var zati."

"Oğlunuzun da bu dertleri çoğaltmak için elinden geleni yaptığından hiç kuşkum yok," dedi genç adam.

"Hey siz ikiniz; kesin artıkın. Burası azcık da olsa eğlenilmesi gereken bi yer." Bayan Reilly genç adama gülümsedi. "Sana bi içki ısmarlıyım mı, canım? Döktüğünün yerine? Ben bi Dixie daha alcam."

"Acelem var," diyerek içini çekti genç adam. "Yine de teşekkürler."

"Böyle bi gecede mi? Ah, sen Ignatius'un dediklerine aldırma. Neden kalıp gösteriyi izlemiyorsun?"

Genç adam gözlerini tavana doğru kaldırdı.

"Doğru," dedi sarışın, suskunluğunu bozarak. "Biraz kıçla meme görürsün."

"Anne," dedi Ignatius buz gibi bir sesle, "bana, bu dayanılmaz insanlara cesaret veriyormuşsun gibi geliyor."

"Ama burda kalmak isteyen sendin, Ignatius."

"Evet, ama yalnızca bir gözlemci olarak. Yoksa bu olayın bir parçası olmaya hiç niyetim yok."

"Balım, doğruyu söylemek gerekirse bu gece o otopüs öyküsünü bi kez daha dinleyemem. Buraya geldik geleli tam dört kez annattın."

Ignatius incinmişti.

"Seni sıktığımın farkında değildim. Ne de olsa o otobüs yolculuğu yaşamımın en biçimlendirici deneyimlerinden biriydi. Bir anne olarak, dünya görüşümü biçimlendiren bu tür sarsıntılara karşı daha duyarlı olman gerekmez mi?"

"N'olmuş otopüse?" diye sordu sarışın, Ignatius'un yanındaki tabureye geçerek. "Adım Darlene. Güzel öykülere bayılırım. Şöle güzel bi öykü annatsana."

Otobüs baş döndürücü yolculuğuna başlamıştı ki, barmen birayla *daiquiri*'yi çarparak tezgâhın üzerine bıraktı.

"İşte temiz bardak," diye hırladı Bayan Reilly'ye.

"Ne hoş! Ignatius, bak temiz bi bardağım oldu."

Ama oğlu Baton Rouge'a varmak üzereydi, onu duymadı bile.

Bayan Reilly genç adama döndü: "Biliyo musun, güzelim, bu gün oğlumla başımız derde girdi. Polis onu dutuklamaya kalkıştı."

"Deme? Polisler ne kadar hoşgörüsüzler, değil mi?"

"Öyle. Üstelik Ignatius bilim uzmanlığı falan yapmıştır."

"Peki ne yaptı, kuzum?"

"Hiç bi şi. Durmuş zavallı, sevgili anacığını bekliyordu."

"Üstü başı biraz garip tabii. İlk içeri girdiğimde onu gösteri dünyasından filan sanmıştım, ama ne tür bi gösteri yaptığını çıkartamadım doğrusu."

"Giysileri için onu sürekli uyarıyorum, ama hiç kulak asmıyo." Oğlunun pazen gömleğine, ensesine sarkan kıvırcık saçlarına baktı. "Şu üstündeki şey, yani ceketin pek fiyakalı."

"Ah, bu mu?" Ceketin kadife koluna dokundu. "Bunun bana bi servete mal olduğunu söylemeden edemeyeceğim. Köydeki küçük, şirin bi dükkânda buldum bunu."

"Hiç de köylü bi halin yok."

"Yo, yı," diye gülümsedi genç adam. Çakmağını gürültüyle şaklatarak bir Salem daha yaktı. "New York'taki Greenwich Köyü'nü demek istemiştim. Başındaki şapkayı nerden buldun, kuzum? Hakkaten harika bir şey."

"Aman Tanrım, bu şapka Ignatius'un ilk kömünyon ayininden beri bende."

"Satmayı düşünür müsün?"

"Nasıl yani?"

"Ben kullanılmış giysi alıp satarım. Şapka için sana on dolar veririm."

"Hadi canım. Buna mı?"

"On beş."

"Hakkaten mi?" Bayan Reilly şapkayı çıkardı. "Elbette datlım."

Genç adam cüzdanını açtı. Bayan Reilly'ye üç tane beş dolarlık banknot uzattı. İçkisini bir yudumda boşalttıktan sonra doğruldu. "Artık gerçekten gitmeliyim."

"Daha çok erken ama."

"Seninle sohbet etmek çok keyifliydi."

"Kendini soğuktan ve yağmurdan koru."

Genç adam gülümsedi, şapkayı yağmurluğunun altına özenle yerleştirdi ve bardan çıktı.

"Radarlı polis," diye anlatıyordu Ignatius, Darlene'e, "anlaşılan kül yutmayan biriymiş. Taksi şoförüyle ben, Baton Rouge'dan ayrıldığımız andan beri radarın ekranında küçük sinyaller verip duruyormuşuz."

"Ay, demek radara çıktın ha?" diye esnedi Darlene. "Hiç aklına gelir miydi?"

"Ignatius, gidelim artıkın," dedi Bayan Reilly. "Acıktım."

Oğluna dönüp önündeki bira şişesini aldı, yere attı; şişe parçalanmış, kahverengi cam kırıkları yerlere saçılmıştı.

"Anne, olay yaratmaya mı çalışıyorsun?" diye sordu Ignatius; sinirlenmişti. "Bayan Darlene ile konuştuğumu görmüyor musun? Yanında kurabiye var, onlardan yesene. Hep sokağa çıkmadığından yakınıp durursun. Bu geceyi kentte geçirmekten hoşnut olduğunu sanıyordum."

Ignatius yeniden radara döndü, annesi de kutulardan birine uzanıp içinden kakaolu bir kek aldı, yemeye başladı.

"Bi tane ister miydin?" diye sordu, barmene. "Çok nefiz. Yanımda şaraplı kurabiye de var. Öyle lezizler ki."

Barmen raflarda bir şey arıyormuş gibi yaptı.

"Burnuma şaraplı kurabiye kokusu geliyo," diye haykırdı Darlene, Ignatius'un arkasına doğru bakarak.

"Bi tane alsana," dedi Bayan Reilly.

"Galiba ben de bir tane alacağım," dedi Ignatius. "Konyakla çok iyi gideceğinden eminim."

Bayan Reilly kutuyu açıp tezgâhın üzerine bıraktı. Elinde terhis kartı olan adam bile uzanıp bir acıbadem kurabiyesi aldı.

"Bu güzel şaraplı şeyleri nerden aldın, bayancım?" diye sordu Darlene. "Nefis, üstelik sulu."

"Holmes'tan aldım, güzelim. Bol çeşit var. Bol seçenek."

"Gerçekten oldukça lezzetli şeyler," diye onayladı Ignatius, kırıntı kalıp kalmadığını anlamak için yumuşak, pembe dilini bıyığının üzerinden geçirirken. "Bir-iki tane de acıbadem kurabiyesi alabilirim doğrusu. Hindistan cevizini her zaman biraz fazla selülozlu bulmuşumdur."

Kutunun içini dikkatle araştırdı.

"Ben yemeklerden sonra hep iyi bi kek yemek isterim," dedi Bayan Reilly barmene; barmen sırtını döndü.

"Bahse girerim, iyi yemek pişiriyosundur," dedi Darlene.

"Annem yemek pişirmez," dedi Ignatius, tartışma kabul etmeyen bir sesle. "Yakar."

"Evliyken yemek pişiriridim," dedi Darlene. "Daha çok şu konserve şeylerden yapardım. Hani şu İspanyol pilavıyla domates soslu makarnalar var ya, en çok onları severdim."

"Konserve kullanmak sapıklıktır," dedi Ignatius. "İnsanın ruhuna onarılmaz zararlar verdiğinden eminim."

"Tanrım dirseğim yine başladı," diye inledi Bayan Reilly.

"Lütfen anne, konuşuyorum. Ben konserve yiyecekleri ağzıma bile sürmem. Bir kez denedim, bağırsaklarım dumura uğradı."

"İyi bi eğitim görmüşün," dedi Darlene.

"Ignatius koleci bitirdi. Sonra da bilim uzmanlığı derecesi almak için dört yıl daha kaldı. Evet, Ignatius zekice bitirdi."

"Zekice bitirdi," diye yineledi oğlu, incinmiş gibi, "lütfen kullandığın değimleri daha dikkatli seç. 'Zekice bitirdi' demekle

tam olarak ne demek istediğini sorabilir miyim?"

"Annenle böyle konuşma," dedi Darlene.

"Ah, bazen bana öyle kötü davranır ki," dedi Bayan Reilly, yüksek sesle. Sonra da ağlamaya başladı. "Ah bi bilseniz... Bu çocuk için yaptığım ona şeyden sona..."

"Anne, neler söylüyorsun?"

"Benim değerimi hiç bilmiyosun."

"Lütfen derhal keş sunu. Galiba birayı fazla kaçırdın."

"Bana değersiz bi şi gibi davranıyosun. Ben iyi bi anne oldum," diye hıçkırdı Bayan Reilly. Darlene'e döndü: "Zavallı dedesinin bütün sigorta parasını Ignatius'u kolecde sekiz yıl tutabilmek için harcadım; oysa o evde yayılıp oturmaktan ve televizyon izlemekten başka bi şi yapmıyo."

"Utanmalısın," dedi Darlene, Ignatius'a. "Senin gibi koca adam! Şu zavallı anacığına bi baksana." Bayan Reilly hıçkırarak tezgâhın üzerine kapanmıştı; bir eliyle de bira bardağını sımsıkı tutuyordu.

"Saçmalık bu! Anne, lütfen keser misin şunu!"

"Bu kadar acımasız biri olduğunu bileydim, o çılgın Greyhound otopüsü öykünü dinnemezdim, bayım!"

"Kalk, anne!"

"Kocaman bi delinin tekisin zati," dedi Darlene. "Baştan anlamalıydım. Baksana zavallı kadıncağız nasıl ağlıyo."

Ignatius'u tabureden aşağıya itmeye çalıştı, ama istemeden annesine doğru iteklemiş oldu. Kadın ağlamayı birdenbire keserek soluğunu tuttu: "Dirseğim!"

"Neler oluyo burda?" diye sordu bir kadın sesi. Barın sarımtırak, deri taklidi, kapitone kapısında duruyordu. Orta yaşa yaklaşmış, gösterişli bir kadındı. Çiyden ıslanmış, parlak, siyah deri yağmurluğu alımlı vücudunu sımsıkı sarıyordu. "Alışveriş yapmak için bi-iki saatliğine buradan ayrılıyorum ve bakın neler oluyo. Burayı bir an boş bırakmaya gelmiyor. Sizin gibilerin değerli yatırımımı mahvetmemeleri için gözüm hep üzerinizde olmalı."

"Yalnızca iki sarhoş," dedi barmen. "Geldiklerinden beri kışkışlamak için elimden geleni yapıyorum, ama sinek gibi yapıştılar."

"Peki ya sen, Darlene?" diye sordu kadın. "Bakıyorum pek sıkı fıkı olmuşsunuz. Taburemin üzerine tünemiş, oyun mu oynuyosun?"

"Bu herif anacığına kötü davranıyor," diye açıkladı Darlene.

"Anacığı mı? Şu an aramızda anneler de mi var? Bir bu eksikti. İşler zaten kesat."

"Anlayamadım?" dedi Ignatius.

Kadın onu duymazdan gelerek tezgâhın üzerindeki yırtık, boş kek kutusuna baktı: "Birileri burda piknik yapıyo galiba? Allah kahretsin! Sizi karınca ve farelere karşı daha kaç kez uyaracağım?"

"Anlayamadım," dedi Ignatius bir kez daha. "Karşınızda annem duruyor."

"Tam da bi temizlikçi ararken karşılaştığım şu pisliğe bakın." Barmene döndü. "Şu ikisini hemen çıkart buradan."

"Hemen, Bayan Lee."

"Merak etmeyin", dedi Bayan Reilly. "Zati gidiyoduk."

"Gerçekten de öyle," diye ekledi Ignatius. Kapıya doğru hantal hantal ilerledi; tabureden inmesi için annesine yardım etmişti. "Acele et, anne. Bu kadın Nazi subayına benziyor. Bizi kırbaçlayabilir."

"Bekle!" diye haykırdı Bayan Lee, Ignatius'u kolundan yakalayarak. "Bunların borcu ne kadar?"

"Sekiz dolar," dedi barmen.

"Buna eşkıyalık denir," diye gürledi Ignatius. "Avukatlarım yakında sizi arar."

Bayan Reilly genç adamdan aldığı beşliklerden ikisini uzattı. Bayan Lee'nin yanından geçerken, "İstenmediğimizi annarız," dedi. "İçkimizi başka yerde de içebiliriz."

"İyi," dedi Bayan Lee. "Hadi, toz olun bakalım. Sizin gibilerden insana ne hayır gelir ki?"

Kapitone kapı Reilly ailesinin arkasından kapanınca, Bayan

Lee, "Annelerden hiç hoşlanmam," dedi. "Kendiminkinden bile."

"Annem fahişeydi," dedi bahis kartlı adam, başını elindeki karttan kaldırarak.

"Anneler baş belasıdır," dedi Bayan Lee. Sonra deri yağmurluğunu çıkardı. "Şimdi seninle şöyle baş başa bi konuşalım, Darlene."

Dışarıda Bayan Reilly oğlunun koluna girmişti, ama harcadıkları onca çabaya karşın bir türlü doğru dürüst ilerlemeyi beceremiyorlardı; yan yana yürümek çok daha kolay gibiydi. Sonunda şöyle bir yürüyüş tutturdular: Sola doğru üç hızlı adım, duraklama, sağa doğru üç hızlı adım, duraklama.

"Amma korkunç kadındı," dedi Bayan Reilly.

"Bütün insanca niteliklerin olumsuzlamasıydı," diye ekledi Ignatius. "Araba çok mu uzakta? Öyle yorgunum ki."

"Aziz Ann'de tatlım. Birkaç sokak ötede."

"Şapkanı barda unutmuşsun."

"Yo, unutmadım. Onu genç adama sattım."

"Sattın mı? Neden? Benim fikrimi sordun mu? O şapkaya çok bağlıydım."

"Üzgünüm Ignatius. Onu bu kadar sevdiğini bilmiyodum. Hiç sözünü etmemiştin ki."

"O şapkaya karşı dile getirilmemiş bir düşkünlüğüm vardı. Müstakbel çocuklarımla aramdaki bağ, geçmişime uzanan köprüydü o."

"Ama bana tam on beş dolar verdi."

"Lütfen artık bundan söz etmeyelim. Kutsal bir şeye saygısızlık ettin, anne. Adamın o şapka için ne kadar yozlaşmış bir müşteri bulacağını Tanrı bilir. Peki on beş dolar yanında mı?"

"Cebimde yedi dolar kaldı."

"Öyleyse hadi bir yerde karnımızı doyuralım." Ignatius köşe başındaki el arabasını gösterdi. Araba tekerleklerin üzerinde duran bir sosis biçimindeydi. "Bacak uzunluğunda haşlanmış sosis sattıklarmdan eminim."

"Haşlanmış susis mi? Tatlım, bu kadar suğuk ve yağmurlu bir havada karnımızı sokaklarda mı doyurcaz?"

"Yalnızca bir öneriydi."

"Hayır," dedi Bayan Reilly biranın verdiği cesaretle. "Hadi eve gidelim. O pis arabalarda satılan şeyleri asla yemem. Satıcıların hepsi serseri."

"Eh, madem ısrar ediyorsun," dedi Ignatius somurtarak. "Açlıktan ölüyorum, üstelik çocukluğuma ait bir yadigârı otuz gümüş parçasına gözünü kırpmadan satıverdin..."

Küçük adımlarla Bourbon Caddesi'nin ıslak kaldırımlarında ilerlediler. Aziz Ann'e varınca eski Plymouth'u kolayca buldular. Arabanın en güzel yanı olan yüksek tavanı, bütün arabalara tepeden bakıyordu. Onu alışveriş merkezinin otoparkında ta uzaktan kolayca saptamak olasıydı. Bayan Reilly arabayı park ettiği yerden çıkartabilmek için çabalarken, iki kere kaldırıma çıktı ve 1946 model Plymouth'un tamponunun izini arkadaki Volkswagen'in motor kapağında bıraktı.

"Sinirlerim!" diye inledi Ignatius. Koltuğa iyice gömüldüğü için arabanın camından görünen tek yeri, insanın ağzını sulandıran bir kavunun tepesine benzeyen yeşil avcı kasketiydi. Bir yerde arabalardaki en tehlikeli yerin, sürücünün yanındaki koltuk olduğunu okuduğundan beri hep arka koltukta oturuyordu; annesinin arabayı acemice ve çılgınca kullanışını, hiç beğenmediğini belli ederek izledi. "Birinin saf saf getirip bu arabanın arkasına park etmek gafletinde bulunduğu o küçük arabaya büyük zarar verdiğinden eminim. Sahibi gelmeden önce buradan uzaklaşsak iyi olacak."

"Kapa çeneni Ignatius! Elimi ayağıma dolaştırıyorsun," dedi Bayan Reilly, dikiz aynasından arka koltuktaki avcı kasketine bakarak.

Ignatius olduğu yerde biraz dikleşti, camdan dışarıya bakmaya başladı.

"Arabanın hali içler acısı. Ehliyetin –tabii varsa– hiç kuşkusuz iptal edilecektir. Onları suçlayamam doğrusu."

"Uzanıp biraz kestirsene," dedi annesi, araba ansızın geriye doğru sıçrarken.

"Böyle bir durumda uyuyabileceğimi aklın alıyor mu? Şu anda hayatım tehlikede. Direksiyonu doğru yöne çevirdiğine emin misin?"

Araba park yerinden ani bir sıçrayışla çıktı, ıslak caddede kayarak demir parmaklıklı bir balkonu destekleyen kazığa bindirdi. Kazık yana devrildi; Plymouth olanca hızıyla binaya çarptı.

"Aman Tanrım! "diye haykırdı Ignatius. "Ne Yaptın?"

"Hemen bi papaz çağır!"

"Yaralandığımızı sanmıyorum, anne. Öte yandan, midemi öyle bir altüst ettin ki düzelmesi en az iki-üç gün alacaktır." Ignatius yuvarlanarak arka camlardan birine yanaştı ve duvara yapışmış olan çamurluğu inceledi. "Bu tarafa yeni bir far taktırmamız gerekecek."

"N'aapıcaz şimdi?"

"Arabayı ben kullanıyor olsaydım, hemen geri vitese takar, zarif bir biçimde sahneden çekilirdim. Biri bizi mutlaka mahkemeye verecektir. Enkaz halindeki bu binanın sahibinin yıllardır böyle bir fırsat beklediğinden eminim. Büyük bir olasılıkla her akşam hava kararıktan sonra caddeye makine yağı döküp senin gibi bir sürücünün kayarak bu mezbeleye çarpması için dua ediyordu herhalde." Geğirdi. "Sindirim sistemim berbat oldu. İçim dışım gaz dolmuş."

Bayan Reilly aşınmış vitesi değiştirdi, geri geri gitmeye başladı. Araba hareket edince, parçalanan tahtanın sesi kulaklarında yankılandı; bunu tahta çatırtıları, sürtünen metalin sesi izledi. Daha sonra balkon koca koca parçalar halinde, el bombalarının o tek düze, tok gümbürtüsüyle arabanın tavanına indi. Araba, taşlaşan bir insan gibi olduğu yerde kalakaldı; dökme demirden yapılma parmaklığın bir parçası arka camlardan birinin önünü kapamıştı.

Bombardımanın sona erdiğine inanan Bayan Reilly, "Tatlım, iyi misin?" diye seslendi, canhıraş bir sesle.

Ignatius öğürür gibi bir ses çıkardı. Mavi ve sarı gözleri sulanmıştı.

"Bi şi söyle Ignatius," diye yalvardı annesi. Arkaya dönüp bakınca Ignatius'un başını camdan çıkartmış arabanın çökük çamurluğuna kustuğunu gördü.

* * *

Daracık bir bale pantolonuyla sarı bir kazak giymiş olan Devriye Mancuso, ağır ağır Chartres Caddesi'ne doğru ilerliyordu; çavuş bu kılıkla annelerini bekleyen oğlan çocukları ya da dedeler yerine, gerçek, katıksız suçlular toplayabileceğini söylemişti. Giysi çavuşun verdiği bir cezaydı. Mancuso'ya bundan böyle karakola en az bir tane kuşkulu kişi getirmek zorunda olduğunu, karakolda her gün yeni bir kimliğe bürünmesini sağlayacak kadar bol giysiyle dolu bir dolap bulunduğunu söylemişti. Mancuso çaresiz, bale pantolonunu çavuşun önünde giymiş, çavuşsa bir an önce aklını başına toplamasını yoksa işten atılacağını ekledikten sonra onu iterek kapı dışarı etmişti.

Fransız Mahallesi'nde iki saattir dolanıyordu, ama henüz kimseyi ele geçirememişti. İki kez şansı açılır gibi olmuştu. İkincide bereli bir adamı durdurup sigara istemiş, adamsa onu tutuklamakla tehdit etmişti. Daha sonra yağmurluk giymiş, kadın şapkası takmış olan birine yanaşmış, ama genç adam Mancuso'nun suratına tokadı patlattığı gibi oradan uzaklaşmıştı.

Devriye Mancuso hâlâ sızlayan yanağını ovuşturarak caddeden aşağıya doğru ilerledi; ansızın patlamayı andıran bir ses duydu. Kuşkulu bir şahsın bir yere bomba attığını, ya da kendini vurduğunu umarak koşmaya başladı, köşeyi dönüp Aziz Ann'e varınca, yıkıntıların arasına doğru eğilmiş kusan yeşil avcı kasketini gördü.

İki

"Ortaçağ sisteminin çökmesiyle Kaos, Cinnet ve Zevksizlik tanrılarınm saygınlığı arttı." Ignatius Büyük Şef marka dosya kâğıdına yazıyordu.

Batı dünyasının düzen, huzur, birlik, Gerçek Tanrısı'yla ve Üçlü'yle birleşmek gibi nimetlerden belli bir süre yararlanmasının ardından, yakın gelecekteki kötü günlerin habercisi olan değişim rüzgârları esmeye başladı. Kötü rüzgârın kimseye hayrı dokunmaz. Abelard, Thomas à Becket ve Everyman'in aydınlattığı yıllar kararmıştı; Fortuna'nın[1] çarkı insanlara sırt çevirdi, insanlığın köprücük kemiğini kırdı, kafatasını ezdi, bedenini burdu, leğen kemiğini unufak etti, ruhunu kederle doldurdu. Bir zamanlar öylesine yüce olan insanlık tepetaklak olmuştu. Eskiden ruha adanmış olan şey şimdi satışa sunulmuştu.

Ignatius kendi kendine, hiç de fena olmadı, dedikten sonra hızlı hızlı yazmayı sürdürdü.

Yaptıkları gizli antlaşmaya 'Aydınlanma' adını veren tüccarlarlaşarlatanlar Avrupa'nındenetiminiele geçirmişlerdi. Kıyamet günü yaklaşmıştı, ama insanlığın küllerinden Anka kuşunun filan doğduğu yoktu. Dindar, uysal bir çiftçi olan Piers, çocuklarını yeni düzenin efendilerine satmak için kasabaya indi. Bu efendilerin iyi niyetli olup olmadıklarıysa tartışma götürür. (Bakınız: Ignatius J. Reilly, Kanlı Eller: İşledikleri Bütün Suçlar, on altıncı yüzyılın Avrupasından seçilmiş kimi yolsuzluklar üzerine bir inceleme, Monografi, 2 sayfa, 1950, Tulane Üniversitesi, Howard-Tilton Kitaplığı Kat Üç, Sol Koridor, Ender Bulunan Kitaplar Salonu, New Orleans, 18, Louisiana. Not: Başka

1 Roma mitolojisinde talih tanrıçası. (ç.n.)

kopyası bulunmayan bu monografiyi kütüphaneye armağan olarak göndermiştim, ancak kabul edilip edilmediğinden hâlâ emin değilim. Bloknottan kopartılmış bir sayfaya kurşunkalemle yazıldığı için fırlatılıp atılmış olma olasılığı hayli yüksek.) Dönen daire giderek genişledi: Varoluşun Büyük Zinciri salyaları akan biri tarafından birbirine tutturulmuş kâğıt ataçları gibi şırak diye kopmuştu. Piers'i bekleyen şeyler ölüm, yıkım, anarşi, ilerleme, lırs ve özgelişmeydi artık. Kötü bir gelecekti bu: Şimdi İŞE GİTMEK gibi bir sapkınlıkla karşı karşıyaydı.

Tarihi görme gücü geçici bir süre için bulanıklaşan Ignatius, sayfanın alt tarafına bir ilmik resmi çizdi. Sonra üzerine düzgünce GAZ ODASI yazılmış, küçük bir kutu ile bir silah resmi çizdi. Kurşunkaleminin yan tarafını kâğıdın üzerinde bir ileri bir geri, pek çok kez sürttükten sonra sayfanın tepesine bir başlık kondurdu: KIYAMET. Sayfayı süslemeyi bitirince onu da yere saçılmış olan öteki kâğıtların arasında fırlattı. Oldukça verimli bir sabahtı, diye düşündü. Haftalardır bu kadar çok şey yazmayı başaramamıştı. Yatağın çevresindeki, Kızılderili başlıklarından oluşmuş bir kilime benzeyen, düzinelerce Büyük Şef kâğıdına bakarak içinden, bu sararmış sayfalarda, araları geniş tutulmuş satırlarda, karşılaştırmalı tarih üzerine olağanüstü bir incelemenin tohumları var, dedi. Karman çorman bir halde, elbette. Ama bir gün kendi düşünüş tarzının ürünü olan bu parçacıkları, çok büyük bir tasarımın parçalı bulmacasına dönüştürecekti; tamamlanan bulmaca bütün okumuş yazmış insanlara tarihin son dört yüz yıldır felakete doğru nasıl sürüklendiğini sergileyecekti. Ignatius beş yıldır bu işle uğraşıyor, ayda ortalama altı paragraf yazıyordu. Bazı sayfalara ne yazmış olduğunu çoktan unutmuştu, çocuğunun da abuk sabuk şeylerle dolu olduğunun farkındaydı. Eh, Roma bir günde kurulmadı ya, diye düşündü sakin sakin.

Pazen pijamasının üst kısmını sıyırıp şişmiş göbeğine baktı. Sabahları yataktan çıkmadan önce bir süre öylece yatar, olayla-

rın Reformasyon'dan bu yana izlediği bahtsız gelişmeyi kafasında evirip çevirirken, karnı işte böyle şişerdi. Ne zaman aklına Doris Day ve gezi otobüsleri gelse, gövdesinin orta bölümü hızla genişliyordu. Ama o tutuklama girişiminden ve kazadan sonra, karnı durup dururken şişer olmuştu; karın boşluğundaki supap keyfince kapanarak karnını salıverilememiş gazla doldu-ruyordu; kişiliği olan, yaşayan bu gaz bulunduğu yerden nefret ediyordu. Ignatius midesindeki supapın, tıpkı Cassandra[1] gibi kendisine bir şeyler anlatmaya çalışıp çalışmadığını merak etti. Ignatius, Ortaçağ Bilimleri uzmanı olarak ortaçağ düşüncesinin temelini oluşturan felsefe yapıtı *De Consolatione Philosophiae*'nin[2] temel kavramı olan *rota Fortunae*'ye, yani çarkıfeleğe inanırdı. İmparator tarafından haksız yere hapse atılan ve hapisteyken *Consolatione*'yi yazan Romalı Boetius kör bir tanrıçanın talih çarkımızı çevirdiğini, talihimizin döngüler halinde belirlendiğini söylemişti. Ignatius'a yönelik o aptalca tutuklama girişimi kötü bir döngünün başladığına mı işaretti yoksa? Çarkı hızla tersine mi dönüyordu? Araba kazası da yine kötüye işaretti. Ignatius kaygılanmıştı. Bütün o güzel düşüncelerine karşın Boetius işkence görmüş, öldürülmüştü. Ignatius'un supapı bir kez daha kapandı; supapı açmak için sol yanına doğru yuvarlandı.

"Ah, Fortuna, seni kör, düşüncesiz tanrıça; çarkına sımsıkı bağlanmışım," diyerek iç geçirdi. "Dilerim beni dişlilerin arasına sıkıştırıp ezmezsin. Beni yükseğe kaldır, kutsal tanrıça."

"İçerde kendi kendine neler mırıldanıyorsun?" diye sordu annesi, kapalı kapının ardından.

"Dua ediyorum," diye yanıtladı Ignatius, sinirli bir biçimde.

"Devriye Mancuso bugün kazayı görüşmek için buraya geliyo. En iyisi benim için de kısa bi dua okuyuver, oğlum."

"Hey yarabbi," diye fısıldadı Ignatius.

---

1 Yunan mitolojisinde kötü olayları önceden haber veren ama söylediklerine inanılmayan Troya prensesi. (ç.n.)

2 Felsefenin Avuncu. (ç.n.)

"Bence dua etmen harika bi işi. Bunca zamandır odasına kapanmış, n'aapıyo, diye merak ediyodum."

"Lütfen beni rahat bırak!" diye bağırdı oğlu. "Dinsel coşkumu söndürüyorsun."

Yan yatmış, aşağı yukarı var gücüyle hoplayan Ignatius gazın boğazına kadar yükseldiğini hissetti, umutla ağzını açtı, ama çıkarabildiği tek şey, küçük bir geğirti oldu. Ancak yatakta hoplaması gövdesinde bir başka değişikliğe yol açmıştı. Ignatius ucu aşağıya, çarşafa dönük hafifçe sertleşmiş olan cinsel organını tuttu, ne yapacağına karar vermeye çalışırken kıpırdamadan öylece yattı. Kırmızı pazen pijaması göğsüne kadar sıyrılmış, koca karnı şilteye gömülmüş bir halde yatarken belli belirsiz hüzünlenerek, bu küçük eğlencesinin on sekiz yıldan sonra bütün o zevk uçuşlarından ve yeniliklerden yoksun, mekanik, fiziksel bir eyleme dönüştüğünü düşündü. Ignatius onu bir zamanlar neredeyse bir sanat gibi gerçekleştirir, bu eğlenceli işi bir sanatçının, düşünürün, bilim adamının, bir beyefendinin ustalığı ve heyecanıyla yerine getirirdi. Eskiden kullandığı çeşitli yedek eşya hâlâ odasında bir yerlerde gizliydi; lastik bir eldiven, ipek bir şemsiyeden kalma bir kumaş parçası, bir kavanoz Noxema. Her şey bittikten sonra hepsini bir köşeye kaldırmak, giderek sinir bozucu bir angaryaya dönüşmüştü.

Ignatius elini hızlı hızlı kullanırken dikkatini yaptığı işe verdi. Sonunda gözlerinin önünde bir imge belirdi: Lisedeyken beslediği iri, sadık çoban köpeğinin tanıdık karaltısı. "Hav!" Ignatius Rex'in sesini duyabiliyordu neredeyse. "Hav! Hav!" Rex öyle gerçekmiş gibi görünüyordu ki. Tek kulağı düşmüş. Kesik kesik soluyor. İmge nasıl olduysa Ignatius'un yorganının tam ortasına düşen bir değneğin peşinden koşarak, bir çitin üstünden atladı. Bejle karışık beyaz tüyler yaklaşınca Ignatius'un gözleri kaydı, şaşılaştı ve kapandı; kendini güçten düşmüşçesine dört yastığının arasına bırakıverdi; odanın bir yerinde kâğıt mendil vardır umarım, diye düşündü.

* * *

"Gastedeki kapıcı ilanı içün geldiydim."

"Öyle mi?" Lana Lee karşısındaki güneş gözlüğüne baktı. "Tavsiye mektubun var mı?"

"Polisin biri bana tavsiye etti. Kıçını iyi bir işe yerleştirmeye bak, dedi." Jones boş bara doğru bir duman bulutu üfledi.

"Kusura bakma. Polisle başı dertte olanları istemem. Hele böyle bi işte. Kollamam gereken bi yatırımım var benim."

"Henüz başım polisle dertte sayılmaz, ama benim elle dutulur hiçbi yardımım olmasa da başıma bi çorap örücekleri kesin. Bana söylediler." Jones giderek biçimlenen bir bulutun gerisine çekildi. "Neşeli Gece Barı'nın toplumun üyesi olmaya çalışan bi delikanlıya yardım edeceni, zavallı bi zenciyi kodese düşmekten kurtacanı sandıydım. Çapariz çıkaracak kişileri buraya yaklaştırmaz, Neşeli Gece'nin vatandaşlık notunun yükselmesini sağlardım."

"Kes palavrayı."

"Vay bee!"

"Hiç hademelik yaptın mı?"

"Silip süpürmek falan gibi zencilerin yaptığı, boktan işleri mi yani?"

"Konuşmana dikkat et. Burası saygın bi işyeri."

"İyi canım, kim olsa yapar bu işleri, hele de zenciler."

"Günlerdir bu işe uygun birini arayıp duruyodum," dedi Lana Lee birden ciddi bir personel müdürüne dönüşerek. Ellerini deri yağmurluğunun ceplerine sokup doğruca güneş gözlüğüne baktı. Gerçekten şanstı bu; sanki biri kapısının eşiğine bir armağan bırakmıştı. Çalışmadığı sürece serserilikten tutuklanabilecek siyah bir delikanlı. Neredeyse bedava çalıştırabileceği, köle gibi kullanabileceği bir hademe. Harika bir şeydi bu. Lana, barı birbirine katan o iki kişiye rastladığından beri ilk kez keyiflendi. "Ücret haftada yirmi dolar."

"Hey! Doğru adamı neden bulamadığın anlaşılıyo. Vay be. Peki asgari ücretten n'aber?"

"Bi işe ihtiyacın var, değil mi? Benim de bi temizlikçiye. İşler zaten kesat. İşine gelirse!"

"Kalıbımı basarım, burada çalışan son işçi açlıktan gebermiştir."

"Haftada altı gün, 10.00'dan 15.00'e kadar çalışacaksın, adam gibi çalışırsan kim bilir, küçük bi zam bile alabilrsin belki."

"Merak etme, çalışırım. Yeter ki bikaç saatliğine de olsa polisten kıçımı kurtarayım."

"Yalnız bi konuda anlaşalım. Buradayken küfürlü konuşmayacaksın."

"Oldu, bağyan. Neşeli Gece gibi zarif bi yerde kötü bi etki bırakmak istemem, yani."

Kapı açıldı, saten bir kokteyl elbisesi giymiş, çiçekli bir şapka takmış olan Darlene girdi; yürürken eteklerini gururla dalgalandırıyordu.

"Neden bu kadar geç kaldın?" diye çemkirdi Lana. "Sana bugün saat birde gelmeni söylemiştim."

"Papağanım dün gece hastalandı, Lana. Üşütmüş. Öyle kötüydü ki. Bütün gece kulağımın içine öksürüp durdu."

"Böyle mazeretleri de nerden bulursun bilmem."

"Ama doğru söylüyorum," dedi Darlene, kırılmış bir sesle. Kocaman şapkasını barın üzerine koydu, Jones'un savurduğu duman bulutunun içinde kalan bir tabureye tünedi. "Bu sabah veterinere götürmek zorunda kaldım. Veteriner bi vitamin iğnesi yaptı. Zavallı kuşun mobilyalarının üstüne öksürüp durmasını istemedim."

"Dün gecekilerle ne kadar da içli dışlıydın! Her gün, her Tanrının günü Darlene, sana burada ne tür müşteriler istediğimi açıklıyorum. Sonra bara bi dönüyorum ki, yaşlı bi kadın ve şişko bi budalayla oturmuş tezgâhımın üzerinde tıkınıyorsun. Müessesemi batırmaya mı çalışıyorsun? Kapıdan başını uzatıp

bakan biri böyle bi manzarayla karşılaşınca ne yapar biliyor musun? Doğruca başka bi bara gider. *Anlaman* için ne yapmam gerekiyor, Darlene? İnsan seninki gibi bi beyne nasıl ulaşır acaba?"

"Sana sölemiştim Lana; o zavallı kadıncaza acıydım. Oğlunun ona nasıl davrandığını gürmeliydin. Bana annattığı Grevhound otopüsüyle ilgili öyküyü dinlemeliydin. Bu arada o tatlı yaşlı kadın durmadan oğluna içki ısmarlıyordu. Biraz neşelensin diye keklerinden birini yemek *zorunda* kaldım."

"Neyse, bi daha seni böyleleriyle sohbet edip yatırımımı mahvetmeye çalışırken görürsem, tekmeyi yapıştırdığım gibi sokağa atarım, anladın mı?"

"Evet, bağyan."

"Ne dediğimi iyice anladın, değil mi?"

"Evet, bağyan."

"Pekâlâ. Şimdi çocuğa süpürgelerin yerini göster, sonra da yaşlı kadının kırdığı şişe vardı ya, orayı temizlet. Şu lanet olası yerlerin temizliğinden sen sorumlusun, böylece dün gece verdiğin zararı da karşılamış olursun. Ben alışverişe gidiyorum." Lana kapıya varınca durup arkasına baktı.

"Barın altındaki küçük dolaba kimse el sürmesin, anlaşıldı mı?"

"Yemin ederim," dedi Darlene, Jones'a, Lana kapıdan çıkar çıkmaz, "burası ordudan beter. Seni işe bugün mü aldı?"

"Evet," diye yanıtladı Jones. "Aslında işe almadı, köle pazarından satın aldı."

"Hiç olmazsa maaşlısın. Halbukim ben millete içirdiğim içkiden komisyon alıyorum. Sakın bunun kolay bi iş olduğunu sanma. Birine burda sattıkları içkiden iki kadeh içirmek olanaksız. İçki diye su veriyorlar. Millet azcık kafayı bulabilmek için on, on beş dolar harcamak zorunda kalıyo. İnan ki işim çok zor. Lana şampanyanın içine bile su katıyo. Tadına bi baksan! Sonra da kalkmış işlerden yakınıyo. Kendisine bu barda bi içki ısmarlasa, nedenini anlar. Bir gecede burda beş kişi içki içse bile Lana servet kazanıyo. Ne de olsa su bedava."

"Alışverişe niye çıktı? Kırbaç mı alıcak?"

"Ben bilmem. Lana bana hiç bi şi söylemez ki. Çok tuhaf bi kadındır." Darlene zarifçe sümkürdü. "Benim asıl istediğim egzotik bi şi. Evde kendi kendime bi numaraya çalışıyorum. Lana geceleri burda dans etmeme izin verse, düzenli bir maaşım olur; su satıp komisyon alacam diye yırtınmam. Bak şimdi aklıma geldi, dün gecekilerin içtiklerinden de komisyon almalıydım. O yaşlı kadın epiyce bira içmişti. Lana'nın neden yakındığını annamadım. İş iştir. O şişko adamla anası buraya gelenlerden daha kötü değillerdi ki. Galiba Lana adamın kafasındaki o komik, yeşil kaskete bozuldu. Adam konuşurken kulaklıkları indiriyo, dinnerken yeniden kaldırıyodu. Lana geldiğinde herkes bi ağızdan adama haykırdığı için her iki kulaklık da kanat gibi havadaydı. Öyle komik bi hali vardı ki."

"Bu şişko kedinin yanında anası vardı demek?" Duydukları Jones'e bir şeyler çağrıştırmıştı.

"Hı, hıı." Darlene mendilini katladı, göğsüne soktu. "Aman bi daha buraya gelmesinler de. Başım gerçekten derde girer. Tanrım." Sesinden, epeyce kaygılandığı belliydi. "Bak, Lana dönmeden harekete geçsek iyi olacak. Bu çöplüğü temizliycem diye sakın boş yere yırtınma. Geldim geleli hiç temiz görmedim burayı. Hem her zaman öyle karanlık ki, kimse aradaki farkı annayamaz. Lana'yı duyan da burayı Ritz Oteli filan sanır."

Jones yeni bir duman bulutu savurdu. Gözlüklerin gerisinden hemen hemen hiçbir şey göremiyordu zaten.

* * *

Devriye Mancuso motosikletini Aziz Charles Bulvarı'na doğru yokuş yukarı sürmekten hoşlanırdı. Karakoldan büyük, gürültülü, her yanı kromdan, uçuk mavi bir motosiklet almıştı; marşa basar basmaz, çakıp sönen, ışıl ışıl, kırmızı-beyaz lambalı bir oyun makinesine dönüşüyordu. On iki çıldırmış vaşağın aynı

anda uluyuşunu andıran siren, bir kilometre yakındaki bütün şüpheli şahısların dehşete kapılmasına ve kaçıp saklanmasına yetiyordu. Devriye Mancuso motosikletine yoğun, platonik bir aşkla bağlıydı.

Şüpheli şahısların gizli –ve anlaşılan ortaya çıkartılması olanaksız– yeraltı dünyalarında üreyen kötücül güçler bu akşamüstü ondan oldukça uzaktaymış gibiydi. Aziz Charles Bulvarı'nın yola doğru kavis yaparak eğilen, yüz yıllık meşeleri Mancuso'yu, motosikletin krom yüzeyine çarparak kırılan ılık kış güneşinden koruyan bir sayvandı sanki. Gerçi havalar giderek serinlemiş, nemlenmişti, ama bu öğleden sonra hava New Orleans'ın kışlarını yumuşatan o beklenmedik, ani ılıklıkla doluydu. Devriye Mancuso havanın ılık olmasına seviniyordu, çünkü üzerinde yalnızca bir tişörtle Bermuda tipi bir şort vardı: Çavuşun bugün Mancuso için seçtiği kılık. Tellerle kulaklarının ardından bağlanmış uzun, kızıl sakal göğsünü az da olsa ısıtıyordu; sakalı çavuşun bakmadığı bir sırada dolaptan alıvermişti.

Devriye Mancuso duygulanarak meşelerin küflü kokusunu içine çekti; Aziz Charles Bulvarı dünyanın en güzel yeri olmalı, diye düşündü. Ara sıra yanından, her iki yanına eski köşklerin sıralandığı bulvardaki raylar üzerinde, herhangi bir hedefi yokmuş gibi, ağır ağır, kayıtsızca ilerleyen bir tramvay geçiyordu. Her şey dingin, uyumlu ve kuşkulardan arınmış görünüyordu. Mancuso ani bir kararla zavallı dulu, Bayan Reilly'yi görmeye gidiyordu. O enkazın ortasında ağlarken öyle acınası bir hali vardı ki. Mancuso en azından ona yardım etmeyi deneyebilirdi.

Constantinople Caddesi'ne gelince ırmak yönüne saptı, 1880 ve 1900'lü yıllarda Gotik ve Yaldız Çağı tarzında yapılmış, tahta oymaları, kıvrımlı süsleri dökülen ahşap evlerin kümelendiği öbeğe ulaşıncaya kadar, bu düşkünleşmiş mahalleyi patırtılarla hırıltılara salarak ilerledi. Boss Tweed'in kentdışı, birörnek evleri birbirinden öyle dar geçitlerle ayrılmıştı ki, tahta bir cetvelle birleştirebilirdiniz onları. Evlerin önü demir parmaklıklarla,

kırık dökük, tuğlalı, alçak duvarlarla çevrilmişti. Daha genişçe olan evler gelişigüzel apartmanlara dönüştürülmüş, verandalarıysa ek bir oda haline getirilmişti. Ön avluların bazısında tek arabalık, teneke garajlar vardı, bir-iki evin önüneyse parlak alüminyum tenteler takılmıştı. Burası Victoria tarzını yozlaştırmış, yerine belli bir tarz getirememiş, yirminci yüzyıla –oldukça sınırlı bir bütçeyle– hiç aldırışsız, sallapati girmiş bir mahalleydi.

Devriye Mancuso'nun aradığı ev –garajlar sayılmazsa– mahallenin en küçük eviydi: Seksenli yıllara ait bir Lilliput. Soğuktan donmuş, kararmış bir muz ağacı verandaya doğru gevşekçe sarkıyordu, tıpkı demir çit gibi o da yıkılmak üzereydi. Ölü ağacın yakınında fazla yüksek olmayan bir toprak yığını ve yan yatmış, kontrplak bir Kelt haçı vardı. 1946 model Plymouth tamponu verandaya dayanmış, arka lambaları geçidi tıkamış bir halde ön avluya bırakılmıştı. Ancak Plymouth, aşınmış haç ve mumyalaşmış muz ağacının dışında küçük avlu boştu. Çalı yoktu. Çimen yoktu. Hiç kuş ötmüyordu.

Devriye Mancuso Plymouth'a bakınca tavanındaki derin yarığı ve gövdeden yirmi-otuz santim kadar ayrılmış, yamru yumru çamurluğu gördü. Bir zamanlar arka cam olan deliğin üzerine VAN CAMP'IN JAMBON VE FASULYELERİ yazılı bir karton yapıştırılmıştı. Mezarın başında durup haçın üzerindeki solmuş harflere baktı: REX. Sonra aşınmış tuğla basamakları çıktı; kapalı panjurların gerisinden gümbür gümbür bir şarkı sesi geliyordu:

Büyük kızlar ağlamazlar.
Büyük kızlar ağlamazlar.
Onlar ağ-laa-maaz.
Ağlamazlar.
Büyük kızlar ağ-laa-maaz.

Birinin kapıyı açmasını beklerken, kapının kristal camına yapıştırılmış, solmuş etiketi okudu: "Küçük bir taş, büyük bir baş

yarabilir." Altında da bir DALGA, parmağını güneşten yanmış dudaklarına götürmüştü.

Birtakım insanlar verandalarına çıkmış, ona ve motosikletine bakıyorlardı. Sokağın karşısındaki panjurların daha iyi bir görüntü elde edebilmek için yavaşça indirilip kaldırıldığına bakılırsa, görünmeyen izleyicilerinin sayısı da hayli kabarıktı. Bu bölgeye motosikletli bir polisin gelmesi büyük olaydı, özellikle sürücü şortlu ve kızıl sakallıysa. Bura halkının yoksul ama dürüst insanlar olduğu belliydi. Birden huzursuzlanan Devriye Mancuso zili bir kez daha çaldı ve dikleşerek resmi olduğuna inandığı duruş biçimini aldı. İzleyicilerine Akdenizli profilini dönmüştü, oysa onların gördüğü tek şey, ağ yeri sarkan bir şort giymiş, bileklere kadar inen naylon çoraplar ve siyah jartiyerler yüzünden leylek bacakları daha da çıplak görünen, ufak tefek, solgun biriydi. Seyirciler meraklanmış, fakat etkilenmemişlerdi; bu küçük evi er geç böyle birinin ziyaret etmesini bekleyenlerse meraklanmamıştı bile.

Büyük kızlar ağlamazlar.
Büyük kızlar ağlamazlar.

Devriye Mancuso panjurları deli gibi yumrukladı.

Büyük kızlar ağlamazlar.
Büyük kızlar ağlamazlar.

"Evdeler," diye bağırdı bir kadın sesi, bir mimarın hayalinde-ki Jay Gould evi olması gereken yan evdeki kapalı kepenklerin ardından. "Bayan Reilly kesin mutfaktadır. Arka tarafa dolansana. Sen nesin, bey kardeşim? Polis mi?"

"Devriye Mancuso. Kılık değiştirdim de," dedi, sert bir sesle.

"Deme?" Bir anlık suskunluk oldu. "Hangisinin peşindesin; oğlanın mı, anasının mı?"

"Annesinin."

"Bak bu iyi. Oğlanı asla ele geçiremezsin çünküm. TV seyrediyor. Duyuyo musun? Beni deli edicek. Sinirlerim mafoldu."

Devriye Mancuso kadın sesine teşekkür ettikten sonra nemli geçide girdi. Arka avluda, çıplak incir ağaçlarının arasına gerilmiş bir ipe sararmış, lekeli bir çarşaf asmakta olan Bayan Reilly ile karşılaştı.

"Ah, siz miydiniz?" dedi Bayan Reilly bir an sustuktan sonra. Kızıl sakallı birini ansızın karşısında buluverince az kalsın bir çığlık atıyordu. "Ne var, ne yok Bay Mancuso? Haberler nasıl?" Kadın kahverengi, tüylü ayakkabılarıyla kırık tuğla döşeli zeminde dikkatle ilerledi. "Hadi eve girelim de size bi fincan kayfe yapayım."

Büyük, yüksek tavanlı mutfak evin en geniş odasıydı; kahve ve eski gazete kokuyordu. Evdeki bütün odalar gibi karanlıktı; yağlı duvar kâğıdıyla kahverengi ahşap pervazlar dışarıdan gelebilecek her türlü ışığı donuklaştırıyordu; geçitten buraya çok az ışık sızıyordu zaten. Ev içleri Devriye Mancuso'nun ilgisini hiç çekmezdi, yine de yüksek fırınlı antika ocakla, üzerinde silindir biçiminde bir motor bulunan buzdolabı eve giren herkes gibi onun da dikkatini çekti. Karısı Rita'nın durmaksızın vınlayan, öğüten, çırpan, soğutan, ıslıklar çalan, pişiren elektrikli kızartıcılar, gazlı kurutucular, elle çalışan karıştırıcılar, öğütücüler, tost ve piliç çevirme makineleriyle dolu gümüş rengi mutfağı aklına belince, Bayan Reilly'nin bu bomboş mutfakta ne yaptığını merak etti. Bayan Mancuso, kullanımı ne kadar zor olursa olsun televizyon reklamlarında gördüğü her yeni mutfak aygıtını satın alırdı.

"Hadi bana adamın ne dediğini annat," diye başladı Bayan Reilly, bir tas sütü Edward tarzındaki gaz ocağına koyarken. "Ne kadar ödemem gerekiyo? Bi çucuğa bakmak zorunda olan, dul bi kadın olduğumu söyledin mi ona?"

"Evet, söyledim," dedi Devriye Mancuso. İskemlesinde dimdik oturmuş, muşamba örtüyle kaplı mutfak masasına umutla

bakıyordu. "Sakalımı masanın üzerine koyabilir miyim? Burası bayağı sıcak, üstelik yüzüme batıyo."

"Elbette canikom. Şu leziz, jöleli çöreklerden alsana. Daha bu sabah Magazine Sokağı'ndan taze taze alıverdim. Ignatius bu sabah bana, "Anne canım jöleli çörek çekiyo, biliyo musun," dedi. Ben de hemen Alman'ın dükkânına gidip iki düzine çörek aldım. Bak bikaç tane kalmış."

Mancuso'ya yırtık, yağlı bir kutu uzattı; çöreklerin hepsini tek hamlede kapmak isteyen birinin beklenmedik saldırısına uğramış gibi görünüyordu. Mancuso kutunun dibinde iki tane buruşuk çörek buldu; ıslak kenarlarına bakılırsa biri içlerindeki jöleyi emmişti.

"Teşekkürler. Bayan Reilly. Öğlen karnımı tıka basa doyurmuştum."

"Ay, çok yazık." İki fincanı yarısına kadar soğuk kahveyle doldurdu, sonra üzerine kaynar süt ekledi. "Ignatius çöreğe bayılır. Bana, 'Anne çöreklerimi çok seviyorum,' der." Bayan Reilly kahvesinden höpürtülü bir yudum aldı. "Şu anda salonda TV izliyo. Her akşamüstü hiç aksatmadan bebelerin dans ettikleri o şovu izler." Müzik sesi verandaya oranla mutfağa daha az geliyordu. Devriye Mancuso'nun gözlerinin önünde, ekrandan yansıyan mavi-beyaz parıltıya bulanmış, yeşil avcı kasketi canlandı. "O puruğramdan hazetmez, ama hiç de kaçırmaz. O zavallı çocuklar için neler dediğini duymalısın."

"Adamla bu sabah konuştum," dedi Devriye Mancuso oğlunu anlatıp duran Bayan Reilly'nin sözünü keserek.

"Yaa?" Kadın kahvesine üç kaşık şeker attı, fincanın içinde kaşığı başparmağıyla, gözbebeği için ciddi bir tehlike oluşturacak biçimde tutarak, höpürdete höpürdete kahvesini yudumlamaya başladı. "Ne dedi, canım?"

"Ona kazayı soruşturduğumu ve ıslak caddede istemeden kaydığınızı söyledim."

"Pek güzel. O ne dedi peki?"

"Mahkemeye başvurmak istemediğini söyledi. Anlaşmak istiyormuş."

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Ignatius evin ön tarafından. "İnsanın estetik duygularına resmen hakaret ediyorlar!"

"Ona aldırma," dedi Bayan Reilly, şaşıran polise. "TV izlerken hep böyle yapar. Bi anlaşma demek? Bu da para istiyo, demektir, öyle dii mi?"

"Zararı saptaması için bi müteahhit bile tutmuş. İşte, adamın çıkardığı döküm."

Bayan Reilly kâğıdı aldı ve müteahhidin başlıklı kâğıda madde madde sıraladığı rakamlara baktı.

"Tanrım! Bin yirmi dolar. Korkunç bi şi. Nasıl ödicem bunu?" Kâğıdı muşamba örtünün üzerine bıraktı. "Bunun doğru olduğundan emin misiniz?"

"Evet, bayan. Bu konuyla ilgilenen bi de avukatı var. Her şey aleyhinize."

"Peki ama bin doları nerden bulurum ben? Ignatius'nan elimize bi tek merhum kocamın emekli maaşı geçiyo, o da cüzi bi şi."

"Tanık olduğum bu sapıklığı aklım almıyor!" diye gürledi Ignatius salondan. Müziğin yerli danslarına özgü çılgın bir ritmi vardı; erkek seslerinden oluşan bir koro bütün gece aşk yapmakla ilgili, manidar bir şarkıya başlamıştı.

"Üzgünüm," dedi Bayan Reilly'nin maddi durumuna gerçekten üzülen Devriye Mancuso.

"Ay, senin suçun diil ki balım," dedi kadın suratını asarak, "belki evi ipoteklerim. Bundan kurtulmanın yolu yok, öyle dii mi?"

"Yok, bayan," diye yanıtladı Devriye Mancuso; korku ve telaşla kaçışan insanların ayak seslerine benzeyen bir gürültü duydu.

"Bu şova çıkan bütün çocuklar gaz odasına doldurulmalı," dedi pijamasıyla mutfağa dalan Ignatius. Sonra konuğu fark etti, soğuk bir sesle, "Ah," dedi.

"Ignatius, Bay Mancuso'yu tanıyorsun. Meraba desene."

Ignatius, "Kendisini daha önce gördüm galiba," dedikten sonra gözlerini arka kapıya dikti.

Devriye Mancuso pazen pijamanın büyüklüğünden öyle etkilenmişti ki, Ignatius'a karşılık vermeyi akıl edemedi.

"Ignatius, datlım, adam binaya verdiğim zarar içün benden bin küsur dolar istiyo."

"Bin dolar mı? Tek bir kuruş alamaz. Onu mahkemeye vereceğiz. Hemen avukatlarımızı ara, anne."

"Avukatlarımızı mı? Bi müteahhide zarar tespiti yaptırmış. Bay Mancuso, elimdem bi işi gelmiceni söylüyo."

"Eh, o zaman parayı ödemen gerek."

"Sence en iyisi mahkemeye vermekse öyle yaparım, oğlum."

"Alkollü araba kullanmak," dedi Ignatius sakin sakin. "Hiç şansın yok."

Bayan Reilly gerçekten berbat görünüyordu.

"Ama Ignatius, tam bin yirmi dolar."

"Bir yerden bulacağına eminim," dedi annesine. "Kahve kaldı mı, yoksa hepsini bu karnaval kılıklıya mı verdin?"

"Evi ipotek ettirebiliriz."

"Evi ipotek ettirmek mi? Kesinlikle olmaz!"

"Peki, başka ne yapabiliriz oğlum?"

"Pek çok yolu var," dedi Ignatius dalgın dalgın. "Beni bu konuyla rahatsız etmemeni dilerdim. Televizyondaki gösteri beni yeterince altüst ediyor zaten." Sütü tasa doldurmadan önce kokladı.

"Sütçüyü bir an önce arasan iyi edersin. Bu süt çoktan kesilmiş."

"Homestead'den bin dolar alabilirim," dedi Bayan Reilly, susan devriyeye. "Ev iyi durumda. Geçen yıl bi emlakçı ev içün yedi bin dolar önerdiydi."

"Bu şovun tuhaf yanı," dedi Ignatius, fırına doğru bakarak, "gerçekte ulusumuzun gençlerine *örnek* olsun diye hazırlanmış olması." Süt kaynamaya başlar başlamaz tası kapmak için gö-

zünü ocaktan ayırmıyordu. "Kurucu atalarımız, çocukların nasıl bir sefahate itildiklerini görselerdi ne derlerdi acaba? Ancak, demokrasinin er geç böyle bir noktaya varacağından her zaman kuşkulanmışımdır." Sütü, üzerinde Shirley Temple yazan fincanına güçbela doldurdu. "Ulusumuz sıkı bir yönetime kavuşmalı, yoksa kendi kendini yok edecek. Amerika Birleşik Devletleri biraz dinbilimi ile geometri öğrenmeli, biraz incelikle beğeni sahibi olmalı. Sırat Köprüsü'nün üzerinde sendeleyerek ilerliyoruz bana kalırsa."

"Ignatius, yarın Homestead'e gitmek zorundayım."

"O tefecilere asla başvurmayacağız, anne." Kurabiye kavanozuna dokundu. "Nasılsa bir yolunu buluruz."

"Ignatius, gülüm, beni hapse atabilirler."

"Hey, o bayıldığın isteri sahnelerinden birini oynamaya hazırlanıyorsan haber ver de ben yine odama döneyim. Aslına bakılırsa hemen oraya dönüyorum."

"Böyle bi çocukla n'apiim ben?" dedi Bayan Reilly Devriye Mancuso'ya. "Zavallı, biricik anacığı umurunda bile diil. Bazen, beni hapse atsalar bile Ignatius'un kılı kıpırdamaz gibi geliyor. Bu çocuğun yüreği buz tutmuş."

"Onu şımartmışsınız," dedi Devriye Mancuso. "Bi kadın çocuklarını şımartmamaya dikkat etmeli."

"Senin kaç çocuğun var, Bay Mancuso?"

"Üç. Rosalie, Antoinette ve küçük Angelo."

"Ay, ne hoş. Eminim çok şeker çocuklardır. Ignatius gibi değil yani." Bayan Reilly başını salladı. "Ignatius öyle şeker bi çocuktu ki. Onu neyin değiştirdğini bilmiyorum. Bana 'Annecim seni çok seviyorum,' derdi. Artık hiç söylemiyo."

"Ay, lütfen ağlamayın," dedi bir hayli duygulanan Mancuso. "Size bi kahve daha yapayım."

"Beni kodese dıksalar bile umursamaz." Bayan Reilly burnunu çekti. Fırının kapağını açıp bir şişe misket şarabı çıkardı. "Bi kadeh leziz şarap ister misin, Bay Mancuso?"

"Hayır, teşekkürler. Bi polis olaraktan daima iyi bi izlenim bırakmalıyım. Ayrıca insanları sürekli gözlemlemem gerekiyo."

Bayan Reilly salt kibarlık olsun diye, "İzninle," dedikten sonra şişeden iri bir yudum aldı. Devriye Mancuso eli ev işlerine yatkın bir tavırla ocağa doğru eğilerek sütü ısıtmaya koyuldu.

"Bazen tepem gerçekten atıyo. Hayat öyle güç ki. Elimden geleni yapıyorum. İyi bi insan olmaya çalışıyorum."

"Biraz da olumlu yanından bakmaya çalışın," dedi Devriye Mancuso.

"Galiba haklısın. Bazılarının işi benden de zor. Mesela zavallı kuzenim; harika bi kadındı. Her gün kiliseye giderdi. Bi sabah erkenden Balıkçılar Ayini'ne giderken, Magazine Caddesi'nde bi tramvayın altında kaldı. Hava henüz aydınlanmarnıştı bile."

"Şahsen ben moralimi hiç bozmam," diye uydurdu Mancuso. "İnsan iyimser olmalı. Ne demek istediğimi anlıyo musun? Çok tehlikeli bi mesleğim var."

"Her an öldürülebilirsin."

"Bazen koca bi gün, tek bi kişiyi bile tutuklayamıyorum. Bazen de yanlış insanı tutukluyorum."

"D.H. Holmes'ün önündeki yaşlı adam gibi. O benim hatamdı, Bay Mancuso. Asıl suçun Ignatius'ta olduğunu en baştan anlamalıydım. Tam ona yakışan bi şi. Ona ha bire, 'Ignatius, al şu güzel gömleği giy. Sana aldığım şık kazağı giysene,' diyip duruyorum. Ama hiç dinlemiyor. Asla. Taş kafalının teki."

"Evde benim de sorunlarım oluyo tabii. Üç çocuk birden. Karım çok sinirli oldu."

"Sinirlenmek korkunç bi şi. Zavallı Bayan Annie, yan komşumuz yani, o da asabi biri. Ignatius gürültü ediyo diye sürekli bağırıyo."

"Aynen karım gibi. Bazen evden çekip gitmek zorunda kalıyorum. Başka türlü bir erkek olaydım, aramızda kalsın, ama kafayı iyice bi çekerdim."

"Ben arada bi, azcık içerim. Beni rahatlatıyor, annarsın ya."

"Bense rahatlamak için bovling oynuyorum."

Bayan Reilly ufak tefek Mancuso'yu kocaman bir bovling topuyla gözlerinin önünde canlandırmaya çalıştı. "Bovlingi seviyosun demek?"

"Harika bi oyundur, Bayan Reilly. İnsanın kafasını boşaltır."

"Amman Tanrım!" diye haykırdı bir ses salondan. "Bu kızların çoktan birer fahişe olup çıktıklarına hiç kuşkum yok. Bu iğrençlikleri sergilemeye utanmıyorlar mı?"

"Keşke benim de bööle bi hobim olsaydı."

"Bovlingi mutlaka denemelisin."

"Ay, nasıl olur? Dirseğimde rumatizma var. O toplarnan oynayamayacak kadar yaşlandım artıkın. Aman belimi filan incitirim de."

"Benim altmış beş yaşında, torun sahibi bi halam var, devamlı bovling oynar. Hatta bi takımda oynuyo."

"Bazı kadınlar öyledir. Bana gelince; spornan aram hiç iyi olmamıştır zati."

"Bovling spordan daha fazla bi şeydir," dedi Devriye Mancuso, kendini savunurcasına. "Orada bi sürü insanla tanışabiliyosun. Çok hoş insanlar. Dostluk bile kurabilirsin."

"Doğru, ama bende bu şans varken toplardan birini ayağıma düşürürüm garanti. Ayaklarım zati kötü durumda."

"Oyun salonuna bi dahaki gidişimde sana haber veririm. Halamı da getiririm. Sen, ben ve halam birlikte gideriz, olur mu?"

"Anne, bu kahve ne zaman pişmişti?" diye sordu yeniden mutfağa dalan Ignatius.

"Bi saat önce. Neden sordun?"

"Tadı kesinlikle acımtırak."

"Bence gayet iyiydi," dedi Devriye Mancuso. "Fransız Pazarı'nda sundukları kahve kadar iyi. Ben de tam kahve yapmak üzereydim, bi fincan daha ister misin?"

"İstemem," dedi Ignatius. "Anne, bu bayı bütün öğleden sonra ağırlamak niyetinde misin? Bu akşam sinemaya gideceğimi

ve çizgi filmi kaçırmamak için saat tam yedide orada olmam gerektiğini hatırlatırım. Bir an önce yiyecek bir şeyler hazırlamaya başlasan iyi olur."

"Ben artık gideyim," dedi Devriye Mancuso.

"Ignatius, kendinden utanmalısın," dedi Bayan Reilly; sinirlenmişti. "Bay Mancuso ile karşılıklı birer fincan kayfe içiyoduk. Bugün tersliğin üzerinde. O parayı nerden bulcaam umurunda bile diil. Beni hapse dıksalar, kılın kıpırdamaz. Hiç bi şiye aldırdığın yok."

"Ne yani, kendi evimde takma sakallı birinin önünde hakarete mi uğrayacağım?"

"Kalbimi kırıyosun."

"Gerçekten mi?" Ignatius Devriye Mancuso'ya döndü. "Lütfen gider misiniz? Annemi kışkırtıyorsunuz."

"Bay Mancuso son derece kibar davranıyo."

"Ben gideyim artık," dedi Mancuso, özür dilercesine.

"O parayı bulcam!" diye haykırdı Bayan Reilly. "Bu evi satıcam! Evet, başımın üstündeki damı satıcam oğlum. Ben de gider huzurevinde kalırım artıkın."

Muşamba örtünün ucunu kaldırıp gözlerini kuruladı.

"Hemen çekip gitmezseniz," dedi Ignatius, sakalını takmaya çalışan Mancuso'ya, "polis çağıracağım."

"O zati polis, aptal!"

Oğlu, "Bütün bunlar saçmalık," dedikten sonra, bol pijaması uçuşa uçuşa uzaklaştı. "Ben odama çekiliyorum."

Odasının kapısını çarparak kapadı, yerden bir Büyük Şef kâğıdı kaptı. Kendini yataktaki dört yastığın üzerine bırakarak sararmış kâğıda gelişigüzel bir şeyler karalamaya koyuldu. Yaklaşık otuz dakika kadar saçını çekiştirdikten, kurşunkalemi dişledikten sonra bir paragraf yazmayı başardı.

Hroswitha bugün bizimle olsaydı, önerileri ve önderliği için hepimiz ona başvururduk. Bu kutsal ralıibe, bu efsanevi Sybil'in

gözleri yaşadığı ortaçağın sadelik ve dinginlik ortamından bugüne uzanarak, gözlerimizin önünde televizyon olarak cisimleşen bütün iğrençlikleri bir anda yok ederdi. Bu kutsanmış kadının gözbebeğiyle bir televizyon tüpünü yan yana koyabilseydik ve her ikisi de gerek biçim gerekse tasarım açısından kabaca benzeseydi, patlayan elektrotlar kim bilir ne beklenmedik şekiller oluştururdu. Şehvet uyandıracak biçimde fırıl fırıl dönen çocukların görüntüleri sayısız iyon ve moleküle ayrışır, böylece masumların giderek sefihleşmesini anlatan trajedinin gereksindiği o arınma anını yaratırdı.

Bayan Reilly koridorda durup Büyük Şef kâğıdına yazılmış ve kapıya eski, ten rengindeki bir yara bandıyla yapıştırılmış olan RAHATSIZ ETMEYİN yazısına baktı.

"Ignatius, bırak da içeri gireyim," diye seslendi.

"İçeri mi?" dedi Ignatius kapının ardından. "Kesinlikle olmaz. Şu anda son derece önemli bir bölüm üzerinde çalışıyorum."

"Kapıyı aç."

"Buraya girmenin yasak olduğunu biliyorsun."

Bayan Reilly kapıyı yumrukladı.

"Sana neler olduğunu anlayamıyorum, anne. Fakat şu anda kafanın oldukça karışmış olduğundan eminim. Şöyle bir düşününce, kapıyı açmamanın en akıllıcası olacağını anlıyorum. Elinde bir bıçak ya da kırık bir şarap şişesi olabilir."

"Aç şu kapıyı, Ignatius!"

"Ah, supabım! Kapanıyor!" diye inledi Ignatius. "Günümün geri kalanını mahvettin; mutlu oldun mu bari?"

Bayan Reilly olanca gücüyle boyasız tahta kapıya yüklendi.

Ignatius, "Kapıyı kırmasan da olur," dedikten sonra sürgüyü açtı.

"Ignatius, yerdeki bu çöpler de neyin nesi?"

"Gördüğün şey, dünyaya bakış açımdır. Henüz bir bütün haline getirilmedi, onun için bastığın yere dikkat et lütfen."

"Bütün panjurları da kapamışın. Dışarısı hâlâ aydınlık, oğlum!"

"Yaşamımda Proust'vari öğeler eksik değil," dedi Ignatius, hemen geri döndüğü yatağından. "Ah, midem."

"Burası çok kötü kokuyo."

"Ne bekliyordun ki? İnsan bedeni bir yere hapsedildiğinde bazı kokular salgılar, çağımızda bunları deodoran ve başka sapkın yollarla bastırmaya çalışıyoruz. Aslını ararsan ben bu odanın havasını son derece rahatlatıcı buluyorum. Schiller yazabilmek için, masanın üzerinde çürümeye terk ettiği elmaların kokusuna gereksinirdi. Benim de bazı gereksinimlerim var. Mark Twain, çağdaş bilim adamlarımızın anlamlı olduklarını kanıtlamaya çalıştıkları o köhne ve sıkıcı yazıları ancak sırtüstü yatarak kotarabiliyordu. Mark Twain'i yüceltmek, şu anda yaşadığımız kültürel durgunluğun nedenlerinden biridir."

"Buranın halini bileydim, çok önceden girerdim buraya."

"Doğrusunu istersen, şu anda bile neden burada olduğunu; ya da sığınağıma böyle ansızın saldırmanın nedenini anlayamıyorum. Davetsiz bir konuğun zorla içeri girmesinden sonra bu kutsal yer bir daha eskisi gibi olur mu, bilmem."

"Seninle konuşmaya geldim, oğlum. Kaldır yüzünü o yastıklardan."

"Şu gülünç yasa temsilcisi seni terk etmiş olmalı. Seni öz oğlunun aleyhine çevirdi galiba. Gitti değil mi?"

"Evet. Davranışların yüzünden kendisinden özür diledim."

"Anne, kâğıtlarımın üzerine basıyorsun. Lütfen biraz yana çekilir misin? Sindirim sistemimi mahvetmen yetmedi mi? Beynimin verdiği meyveleri de mahvetmen şart mı?"

"Peki nerde durayım, Ignatius? Yanına, yatağa mı gelmemi istiyorsun?" diye sordu Bayan Reilly, öfkeyle.

"Bastığın yere dikkat et lütfen!" diye gürledi Ignatius. "Tanrım, hiç kimse bu kadar kapsamlı ve gerçek bir saldırıya ve kuşatmaya maruz kalmamıştır. Peki, ama seni böylesine mutlak

bir cinnet halinde buraya sürükleyen şey nedir? Yoksa nedeni, şu ucuz misket şarabının burun deliklerime şiddetle saldıran pis kokusu mu?"

"Kararımı verdim. Hemen çıkıp bi iş bulucaksın."

Ah, Fortuna şimdi de ona hangi alçakça oyunu oynuyordu? Tutuklanma, kaza, şimdi de iş. Bu korkunç döngü nerede son bulacaktı bakalım?

"Anlıyorum," dedi Ignatius sakince. "Senin böylesine önemli bir karara varabilecek yetide biri olmadığını bildiğim için, bu düşünceyi kafana o geri zekâlı polisin soktuğunu rahatça ileri sürebilirim."

"Bay Mancuso'ynan, tıpkı babannan yaptığımız gibi oturup konuştuk. Baban bana hep ne yapmam gerektiğini söylerdi. Keşke şu anda hayatta olsaydı."

"Mancuso ile babamın benzeştiği tek nokta, her ikisinin de oldukça mantıksız kişiler oldukları izlenimi bırakmaları. Her neyse, anlaşılan şimdiki akıl hocan herkesin sürekli çalışması durumunda, her şeyin yolunda gideceğine inananlardan."

"Bay Mancuso çok sıkı çalışıyo. Karakolda çetin bi hayatı var."

"Kızlar da içinde olmak üzere büyüyünce polis olmayı uman, bir sürü istenmeyen çocuk beslediğinden eminim."

"Üç tane şeker çocuğu var."

"Tahmin etmiştim." Ignatius yatakta yavaşça zıplamaya başladı.

"Ne yapıyosun? Yine o supapla mı oynuyosun? Senden başka kimsenin böyle bir supabı yok. *Benim* supabım filan yok."

"*Herkesin* bir supabı vardır!" diye haykırdı Ignatius. "Yalnızca benimki ötekilerden daha gelişkin, o kadar. Tıkanmayı başardığın bir geçidi açmaya çalışıyorum. Tabii sonsuza kadar kapanmadıysa!"

"Bay Mancuso, bi işe girersen, adama olan borcumu ödememe yardım edebileceğini söylüyor. Parayı taksitnen ödeyebilirmişiz."

"Şu devriye dostunun çenesi de pek düşük doğrusu. Gerçi insanların çenesini açmakta senin üstüne yoktur. Onun böylesine konuşkan ya da sezgili biri olduğu hiç aklıma gelmezdi. Yuvamızı yıkmaya çalıştığını göremiyor musun? Her şey D.H. Holmes'un önündeki o insanlık dışı tutuklama girişimiyle başladı. Her ne kadar bunları anlayamayacak kadar sınırlı biri olsan da, bu adamın bizim düşmanımız olduğunu anlamalısın, anne. Talih çarkımızı tersine çevirdi."

"Çark mı? Bay Mancuso iyi bi adam. Seni hapse dıkmadığı için sevinmelisin."

"Özel krallığımda yaşıyor olsaydık, onu kendi copuyla cezalandırırdım. Her neyse, bir işe girmem olanaksız. Şu anda kendi işimle uğraşıyorum ve alabildiğine doğurgan bir aşamaya geldiğimi hissediyorum. Araba kazası düşüncelerimi sarsıp zincirlerinden koparmış olabilir. Ne olursa olsun, bugün epeyce yazı kotarabildim."

"Ignatius, adamın parasını ödemek zorundayız. Beni kodeste mi görmek istiyosun? Garip anacığını parmaklıkların ardında görmek seni utandırmayacak mı?"

"Hapsedilmekten söz etmeyi keser misin lütfen? Aklın fikrin hapiste. Aslına bakılırsa bunu düşünmekten zevk alıyor gibisin. Kendini feda etme, çağımızda bütün anlamını yitirmiş bir olgu." Hafifçe geğirdi. "Evde bazı kısıntılar yapabiliriz. Şöyle ya da böyle yakında gereken miktarı toparladığını göreceksin."

"Elimize geçeni, senin yiyeceğinnen ıvır zıvırına harcıyoruz."

"Son günlerde elimi nereye uzatsam boş bir şarap şişesine değiyor. İçindekileri benim tüketmediğimse kesin."

"Ignatius!"

"Geçen gün, güzelce incelemeden fırını yakmak gafletinde bulundum. Donmuş pizzamı içine koymak için kapağı açtığımda, patlamaya hazır, kaynayan bir şarap şişesi neredeyse gözümü kör ediyordu. Alkol sanayiine akıttığın paranın bir kısmını başka yöne aktarmanı öneririm."

"Utan, Ignatius. Birkaç şişecik Gallo şarabı, halbuki senin oyuncakların..."

"*Oyuncak* derken tam olarak ne kastettiğini açıklar mısın?" diye yapıştırdı Ignatius.

"Bütün o kitaplar. O gramofon. Sana geçen ay aldığım trompet."

"Gerçi komşumuz Bayan Annie öyle düşünmüyor, ama bence o trompet iyi bir yatırımdı. Bir daha panjurlarıma vurursa, başından aşağı su dökeceğim."

"Yarın gastelerdeki iş ilanlarına bakarız. Güzelce giyinip iş aramaya gidersin."

"'Güzelce giyinmek'ten ne anladığını sormaya korkuyorum. Büyük bir olasılıkla tam bir soytarıya dönüşeceğim."

"Sana güzel, beyaz bi gömlek ütüleycem ve babanın şık gıravatlarından birini takıcaksın."

"Duyduklarım gerçek olabilir mi?" diye homurdandı Ignatius yastığın altından.

"Ya yaparsın, ya da evi ipoteklerim. Başının üstündeki damı yitirmek mi istiyorsun?"

"Hayır bu evi asla ipotek ettirmeyeceksin." Kocaman pençesini şilteye indirdi. "Oluşturmaya çalıştığım olanca güvenlik duygusu yerle bir olur sonra. Konutumun ilgisiz biri tarafından denetlenmesine izin vermeyeceğim. Dayanamam buna. Salt düşünmek bile ellerimde siğiller çıkmasına yetiyor."

Annesinin kızarıklıkları görebilmesi için pençesini uzattı.

"Bu düşünülmez bile, " diye sürdürdü. "Böyle bir şey bütün bastırılmış korkularımın su yüzüne çıkmasına neden olacaktır. Bu da gerçekten çok çirkin sonuçlar doğurabilir. Yaşamının geri kalanını, tavan arasına kapatılmış bir deliye bakarak geçirmeni istemiyorum. Evi ipotek ettirmeyeceğiz. Bir yerlerde başka kaynakların olmalı."

"Hibernia Bankası'nda yüz elli dolarım var."

"Tanrım, hepsi bu kadar mı? Durumumuzun bu kadar kötü olduğunu bilmiyordum. Her neyse, iyi ki bunu benden sakla-

mışsın. Mutlak yoksulluğa bunca yakın olduğumuzu bilseydim, sinirlerim çoktan iflas ederdi." Avuçlarını kaşıdı. "Öte yandan, bana sunulan seçeneği insafsızlık olarak görüyorum. Herhangi birinin beni işe alacağından zaten kuşkuluyum."

"Ne demek istiyosun, bebeğim? Sen iyi bi eğitim almış, efendi bir çocuksun."

"İşverenler değer verdikleri her şeyi yadsıdığımı düşünüyorlar." Sırtüstü yuvarlandı. "Benden korkuyorlar. Nefret ettiğim bir yüzyılda yaşamaya zorlandığımı hissediyorlar galiba. Bu, New Orleans Halk Kütüphanesi'nde çalıştığım zaman bile böyleydi."

"Ama Ignatius, orası koleci bitirdikten sonra çalıştığın tek yerdi, üstelik yalnızca iki hafta çalıştın."

"İşte benim de söylemek istediğim buydu," dedi, kâğıt bir topla opal avizeye nişan alırken.

"Tek yaptığın iş, kitaplara küçük küçük kâğıt şeritler yapıştırmakdı."

"Evet, ama o şeritleri yapıştırırken kendime özgü bir zevk sergiliyordum. Bazı günler yalnızca üç ya da dört şerit yapıştırabiliyordum; yaptığım işin niteliği yine de beni hoşnut edebiliyordu. Kütüphane yetkilileri sergilediğim bütünlüğü küçümsediler. Onların tek istediği, çok satan kitapların üzerine tutkal süren bir başka hayvandı."

"Orda yeniden çalışabilir misin acıba?"

"Kuşkuluyum. İşlem bölümünden sorumlu olan hanıma oldukça incitici şeyler söylemiştim. Üyelik kartımı bile iptal ettiler. *Weltanschauung*'umun[1] insanlarda korku ve nefret uyandırdığını kabul etmek zorundayız." Ignatius geğirdi. "Baton Rouge'a yaptığım o talihsiz yolculuğa değinmeyeceğim bile. Bana kalırsa o olay bende çalışmaya karşı ruhsal bir tepki yarattı."

"Sana kolecde iyi davrandılar, Ignatius. Dürüst ol. Orda uzunca bi süre aylak aylak sürtmene ses çıkarmadılar. Bi sınıfa ders vermene bile izin verdiler."

---

1 (Alm.) Dünya görüşü. (ç.n.)

"Ah, aslında orada da işler farklı değildi. Mississippi'li orta sınıftan bir köylü, dekana papanın propagandasını yaptığımı söylemiş, ki kesinlikle yalan. Son papayı desteklemiyorum. Benim iyi, yetkin bir papa kavramıma hiç mi hiç uymuyor. Aslında, çağdaş Katolikliğin göreceliğine şiddetle karşıyım. Her neyse, bu zır cahil köylü, bu bağnaz dinci, öğrencilerimi kışkırtıp bir komite kurdurttu, o komite de benden birikmiş ödevlerle sınav kâğıtlarını değerlendirip geri vermemi istedi. Çalışma odamın penceresinin altında toplanıp küçük bir gösteri bile yaptılar. Oldukça dramatikti. Öylesine basit, cahil çocuklar için hiç de fena bir gösteri sayılmazdı. Gösterinin doruğa çıktığı an bütün eski kâğıtları –not verilmemiş olarak elbette– camdan aşağıya, öğrencilerin başlarına fırlattım. Kolej, çağdaş bir eğitim kurumunun boşluğuna bu türden bir meydan okumayı kaldıramayacak kadar küçüktü."

"Ignatius! Bana bundan hiç söz etmemiştin."

"O sıralar seni heyecanlandırmak istememiştim. Öğrencilere ayrıca, insanlığın geleceği adına hepinizin kısır olduğunu umarım, demiştim." Başının altındaki yastıkları düzeltti. "Onların karanlık beyinlerinden fışkıran o cahillikleri, o yanlış kavramları okuyup değerlendiremezdim. Nerede çalışırsam çalışayım hep aynı şey yinelenecektir."

"Doğru dürüs bi iş bulabilirsin. Senin gibi bilim uzmanlığı derecesi olan bi delikanlıyı kimse kaçırmak istemez."

Ignatius derin derin iç geçirdikten sonra, "Başka bir seçenek göremiyorum," dedi. Yüzünü buruşturup acı çekermiş gibi bir ifade takındı. Döngü tamamlanıncaya kadar Fortuna ile savaşmanın hiçbir yararı olmayacaktı. "Bütün bunların kendi suçun olduğunun farkındasındır umarım. Yazılarım sekteye uğrayacak. Papaza gidip günah çıkarmanı öneririm, anne. Ona, bundan böyle asla günah yoluna sapmayacağına ve içki içmeyeceğine söz ver. Ahlaksal hatalarının ne sonuçlar doğurduğunu anlat. Toplumumuza karşı kaleme alınmakta olan bu anıtsal suçlama-

nın tamamlanmasını geciktirdiğini söyle. Böylece yaptığın hatanın büyüklüğünü kavrar. Kafama uygun bir rahipse, bu hatanın cezası da o derece ağır olacaktır. Öte yandan, bugünkü din adamlarından fazla bir şey beklememeyi de öğrendim."

"İyi bi kadın olucam, Ignatius. Görüceksin."

"Neyse, sen *iyi* bir iş diye adlandırmasan da, kendime bir iş bulacağım. İşverenimin yararlanabileceği bazı değerli yönlerim olabilir. Belki de bu deneyim yazınsal çalışmalarıma yepyeni bir boyut katar. Eleştirdiğim sistemin etkin bir üyesi olmaksa kendi içinde ilginç bir çelişki." Ignatius sesli sesli geğirdi. "Myrna Minkoff ne kadar alçaldığımı görebilseydi keşke."

"N'apıyo o kız şindi?" diye sordu Bayan Reilly, kuşkuyla. "Kolece gitmen için epey para harcadım, sense bula bula onu buldun."

"Myrna hâlâ New York'ta; doğal ortamında. Tam şu anda bir gösterinin ortasında, kendisini tutuklaması için polisin birini kışkırttığına hiç kuşkum yok."

"Evde durmadan gitar çalıp beni sinir ederdi. Dediğin gibi paralı bi kızsa, belki de onunla evlenmeliydin. İkiniz bi yere yerleşir, bi de bebek filan yapardınız."

"Bu müstehcen, iğrenç sözcüklerin öz annemin dudaklarından döküldüğüne inanamıyorum!" diye haykırdı Ignatius. "Hadi şimdi hemen gidip bana yemek hazırla. Sinemaya geç kalmak istemiyorum. Bir süredir görmek istediğim bir film oynuyor; sirkte geçen bir müzikal. İş ilanlarını yarın inceleriz."

"Sonunda çalışacağın için öyle gururlanıyorum ki," dedi bayan Reilly; duygulanmıştı. Oğlunu nemli bıyığından öptü.

* * *

"Şu yaşlı kız kurusuna bak," diye geçirdi içinden Jones, otobüs sarsılıp onu yanında oturan kadına doğru savurunca. "Zenci olduğum için hemen kendisine tecavüz edicemi sanıyo. Kocamış

kıçını nerdeyse pencereden aşağı atıcak. Hadi be! Kimseye tecavüz etmeye falan niyetim yok."

Yavaşça kadından uzaklaşıp bacak bacak üstüne attı; canı sigara içmek istiyordu. Birden kentin her yanında görünmeye başlayan, yeşil kasketli şişman kedinin kim olduğunu merak ediyordu. Bakalım şişko bir dahaki sefere nerede boy gösterecekti? O yeşil şapkalı sapıkta tekin olmayan bir şeyler vardı.

"Eh, o polise iyi bi işe girdiğimi, artık yakamı bırakmasını söylicem; yardımseverin teki bana haftada yirmi dolar veriyo diycem. O da şöyle diycek: 'Bak bu çok iyi işte. Yola gelmene sevindim.' Ben, 'Hey!' diycem, o da 'Belki böylece toplumun bi üyesi olursun,' diycek. 'Doğru, bi zenci işi buldum, zenci maaşı alıyorum,' diye yanıt vericem. 'Şindi gerçekten toplumun bi üyesi oldum. Gerçek bi zenciyim şindi. Aylak diilim. Yalnızca bi zenciyim.' Vay anasını! Amma değişiklik ha!"

Yaşlı kadın durdurma ipini çektikten sonra, Jones'a değmemeye çalışarak ayağa kalktı; Jones yeşil gözlük camlarının ardından kadının gövdesini kıvırtışını izliyordu.

"Şunun haline bakın. Bende sanki frengi, verem falan var, şeyimin kalktığını ya da boğazını jiletle doğrayıp cüzdanını yürütçeğimi sanıyo. Şu işe bak be!"

Güneş gözlüğü, otobüsten inip durakta bekleşen kalabalığa karışan kadını izledi. Kalabalığın gerisinde bir yerde birileri itişip kakışıyordu. Elinde rulo haline getirilmiş bir gazete tutan bir adam, uzun kızıl sakallı, Bermuda şortlu bir başka adama vuruyordu. Jones'un gözü sakallı adamı bir yerden ısırıyordu. Canı sıkıldı. Önce şu yeşil kasketli hayalet, şimdi de bir türlü çıkartamadığı bu adam.

Kızıl sakallı kaçarak uzaklaşınca, Jones bakışlarını camdan ayırıp Darlene'in verdiği *Life* dergisine çevirdi. Neşeli Gece Barı'nda ona iyi davranan biri vardı hiç olmazsa. Darlene kendisini geliştirmek için *Life* dergisine abone olmuş, onun da yararlanması için dergiyi Jones'a vermişti. Jones kendisini zorlayarak,

Amerika'nın Uzakdoğu'yla ilişkileri üzerine bir makaleyi güçbela yarısına kadar okudu; böyle bir yazı Darlene'i sık sık yinelediği egzotik biri olma hedefine nasıl ulaştırabilecekti acaba? Yeniden ilanlara döndü, dergilerde ilgisini çeken yalnızca onlardı çünkü. Bu derginin ilan seçimi kusursuzdu. Evli bir çiftin yeni satın aldıkları güzel evi gösteren Aetna Yaşam Sigortası'nın ilanını çok beğendi. Yardley Tıraş Losyonu'nun erkekleri kendilerinden emin ve zengin görünüyordu. İşte derginin ona sağlayacağı yarar buydu. Jones da tıpkı bu adamlar gibi görünmek istiyordu.

* * *

Fortuna seni baş aşağı çevirdiği zaman yapılacak en iyi şey, bir sinemaya gitmek ve yaşamdan bir şeyler koparmaktır. Ignatius tam bu cümleyi kendi kendine yinelemek üzereyken, Fortuna çarkı ne yana çevirirse çevirsin, kendisinin hemen hemen her gece zaten sinemaya gittiğini anımsadı.

Karanlıkta, Prytania Sineması'nın perdeden yalnızca birkaç sıra uzaktaki koltuğunda dikkat kesilmiş, oturuyordu; gövdesi kendi koltuğunu kapladığı gibi, her iki yandaki koltuklara da taşmıştı. Sağındaki koltuğa paltosunu, üç tane Milky Way çikolatası, iki kesekâğıdı da yedek patlamış mısır koymuş, mısırların sıcak ve kıtır kıtır kalmalarını sağlamak için torbanın ağzını özenle kıvırmıştı. Ignatius bir yandan kucağındaki patlamış mısırları atıştırıyor, bir yandan da gelecek filmlerden parçalar izliyordu. Filmlerden biri onu bir-iki gün içinde bir kez daha Prytania'ya çekecek kadar kötü görünüyordu. Sonra perdede parlak, geniş 'Technicolor' yazısı göründü, aslan kükredi ve filmin adı Ignatius'un biri sarı, öteki mavi, mucizevi gözlerinin önünde belirdi. Ignatius'un yüzü taş kesilmiş, elindeki patlamış mısır paketi titremeye başlamıştı. Sinema salonuna girerken kasketinin kulaklıklarını kaldırıp tepede güzelce düğmelediği için hoparlörden yayılan müziğin tiz sesi çıplak kulaklarına şiddetle

saldırıyordu. Müziğe kulak verince, özellikle nefret ettiği iki tanınmış şarkıyı ayırt etti; her gördüğünde midesini bulandıran oyuncular olup olmadığını anlamak için oyuncuların adlarını dikkatle taradı.

Yazılar bittiğinde, oyunculardan çoğunun, müziği besteleyenin, yönetmenin, kuaförün ve yardımcı yapımcının geçmişte tüylerini diken diken eden pek çok yapıta imza atmış kişiler olduğunu öğrenmişti; perdede bir sirk çadırını kurmaya çalışan bir sürü figüran belirdi. Ignatius kalabalığı hızla tarayınca, bir kenarda duran kadın kahramanı seçti.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı. "İşte orada!"

Önündeki sırada oturan çocuklar dönüp baktılar, ama Ignatius fark etmedi. Mavi ve sarı gözleri, bir koca suyu neşeyle taşıyan ve suyu filine götürdüğü anlaşılan kadın kahramanı izliyordu.

"Bu, tahmin ettiğimden de kötü bir film," dedi Ignatius, fili görünce.

Boş kesekâğıdını dudaklarına yapıştırdı, şişirdi, gözleri perdeden yansıyan renklerle ışıl ışıl parlarken, bir süre bekledi. Davullar vuruldu; kemanların sesi yükseldi. Kadın yıldızla Ignatius aynı anda ağızlarını açtılar; kadın şarkısına başlamak, Ignatius ise inlemek için. Karanlıkta iki titrek el hızla birleşti. Kesekâğıdı gürültüyle patladı. Çocuklar çığrıştılar.

"Bu gürültü de ne?" diye sordu büfedeki kadın, sinemanın müdürüne.

"Bizimki yine içerde," diye müdür, başıyla perdenin hemen altındaki iriyarı karaltıyı göstererek. Sonra ara geçitten ön sıralara, çığlıkların gittikçe arttığı yere doğru yürüdü. Korkuları geçmiş olan çocuklar çığlık atma yarışına girmişlerdi. Ignatius sopranonun insanın kanını donduran tiz sesini ve kıkırtıları karanlık ininde içten içe zevklenerek dinliyordu. Müdür birkaç yumuşak tehditle ön sıraları susturdu, sonra Ignatius'un, küçük kafalar arasında dev gibi yükselen, ötekilerden ayrılan karaltısının bulunduğu sıraya baktı. Ancak karşısında yalnızca pufla yastık

gibi bir profil buldu. Yeşil siperliğin altında parlayan gözler, geniş perdenin bir ucundan öteki ucuna gidip sirk çadırına giren kadın kahramanla filini izliyordu.

Ignatius olayların gelişimi karşısında arada bir bastırılmış bir horultu çıkararak bir süre görece hareketsiz kaldı. Sonra sıra, sanki filmde rol alan herkesin teller üzerinde yürüdüğü bir sahneye geldi. Kadın kahraman ön planda, bir trapezdeydi. Vals edercesine bir ileri bir geri sallanıyordu. Kocaman tebessümü yakın plan çekimde bütün perdeyi kapladı. Ignatius çürük ya da dolgu olup olmadığını anlamak için dişlerini inceledi. Kadın bir bacağını uzattı. Ignatius kemik yapısı sağlam mı diye bacağı hızla yukarıdan aşağıya taradı. Kadın, başarıncaya kadar durmadan denemek gerektiğine ilişkin bir şarkıya başlamıştı. Sözlerin felsefesi açığa çıkınca Ignatius'un tüyleri diken diken oldu. Kadının trapeze yapışmış elini incelerken, keşke kamera onun aşağıdaki talaşların üzerine yapacağı ölümcül düşüşü saptasa, diye düşündü.

Şarkının nakarat bölümüne bütün ekip katıldı; bir yandan boşlukta asılmış sallanır, fırıl fırıl döner, süzülerek yükselirken bir yandan da gülümseyerek, var güçleriyle, mutlak başarıya ilişkin bir şeyler söylüyorlardı.

"Aman Tanrım!" diye bağırdı, artık kendini tutamayan Ignatius. Patlamış mısırlar gömleğinden aşağıya dökülerek pantolonunun kıvrım yerlerinde birikiyordu. "Bu başarısız şeyi hangi soysuz yapmış olabilir?"

Arkadan biri, "Kapa çeneni," dedi.

"Şu sırıtan geri zekâlılara bak! Ah, neden bütün teller kopuvermiyor?" Ignatius kesekâğıdını sallayarak, içinde kalan son mısır taneciklerini tıkırdattı. "Tanrıya şükür, sahne bitti."

Bir aşk sahnesinin gelişmekte olduğunu görünce, koltuğundan fırlayıp biraz daha patlamış mısır almak için doğruca büfeye koştu, tam koltuğuna dönmek üzereyken de perdedeki iki pembe karaltının öpüşmeye hazırlandığını gördü.

"Herhalde ağızları kokuyordur," diye bağırdı çocukların başlarının üstünden. "Bu dudakların daha önce değdikleri müstehcen yerleri düşündükçe midem bulanıyor!"

"Bir şeyler yapmalısın," dedi büfedeki kadın kısaca. "Bu gece her zamankinden de beter."

Müdür içini çekti. "Tanrı bilir, bunların dilleri birbirlerinin kaplamalı, çürük dişlerine sürtünüyordur," diye söylenen Ignatius'a doğru ilerledi.

Üç

Ignatius tuğla döşeli patikayı sendeleye sendeleye tırmanıp eve vardı, basamakları güçbela çıktı ve zili çaldı. Ölü muz ağacının yapraklarından biri kopmuş, Plymouth'un motor kapağının üzerine düşmüştü.

"Ignatius, bebeğim," diye haykırdı, kapıyı açan annesi. "N'oldu? Ölmek üzereymiş gibi bi halin var."

"Tramvayda supabım kapandı."

"Tanrım. Çabuk içeri gir, dışarsı suğuk."

Ignatius acınası bir halde, ayaklarını sürüyerek mutfağa girdi, bir iskemlenin üzerine çöktü.

"Sigorta şirketindeki personel müdürü bana son derece alçaltıcı bir biçimde davrandı."

"İşe alınmadın mı?"

"Elbette alınmadım."

"Neler oldu?"

"Bu konudan söz etmemeyi yeğlerim."

"Öteki yerlere de gittin mi?"

"Gitmediğim belli değil mi? Olası işverenleri büyüleyecek bir durumda olmadığım açık. Olabildiğince çabuk eve dönme akıllılığını gösterdim."

"Muralini bozma, bi tanem."

"'Mural' mi? Ne yazık ki ne demek istediğini anlamıyorum."

"Lütfen kabalaşma. İyi bi iş bulacaksın, eminim. İş aramaya daha yeni başladın," dedikten sonra oğluna baktı. "Ignatius, sigortacıynan konuşurken o kasket başında mıydı?"

"Tabii ki başımdaydı. Büro iyi ısıtılmamıştı. O şirkette çalışanların her gün o soğuğu yiyip nasıl yaşayabildiklerini aklım almıyor. Bu yetmezmiş gibi, beyinlerini kızartan, gözlerini kör eden bir sürü floresan lamba var. O işyerinden hiç hoşlanmadım. Personel müdürüne çalışma ortamının yetersizliklerinden söz etmeyi denedim, ama hiç ilgilenmedi. Sonunda düşmanca bir tavır takındı." Ignatius gök gürlemesini andıran bir geğirti salıverdi. "Ama sana böyle olacağını söylemiştim. Ben bu çağa uymayan biriyim. İnsanlar bunu anlıyor ve bundan hoşlanmıyorlar."

"Ah, Tanrım, peşini bırakmamalısın, bebeğim."

"Bırakmamak mı?" diye yineledi Ignatius öfkeyle. "Bu sapık düşünceleri kafana kim sokuyor kuzum?"

"Bay Mancuso."

"Aman Tanrım! Anlamalıydım. Peki kendisi 'peşini bırakmayan'ların örneği miymiş?"

"Zavallı adamın hayat öyküsünü bi dinnesen. Karakoldaki çavuşun ona neler yaptığını bi duysan..."

"Yeter!" Ignatius bir kulağını kapadıktan sonra yumruğunu masaya indirdi. "O adamla ilgili tek sözcük daha duymak istemiyorum. Yüzyıllardır dünyaya savaşı ve hastalığı yayanlar hep Mancuso'lar olmuştur. Bu iblisin ruhu ansızın evimizden çıkmaz oldu. Adam senin Svengali'n[1] olup çıktı!"

"Ignatius, kendine gel!"

"'Peşini bırakmama'yı kabul etmiyorum! İyimserlik midemi bulandırır. Sapıklıktır. Yaratıldığından beri insanoğluna evrende en çok yakışan şey, dert çekmektir."

---

1 Du Maurier'nin bir romanında geçen ve hipnotizma gücü olan Macar müzisyen. (ç.n.)

"Ben dert çekmiyorum."

"*Çekiyorsun.*"

"Hayır, çekmiyorum."

"Evet, çekiyorsun."

"Ignatius, ben dert *çekmiyorum*. Çekseydim, söölerdim."

"Ben sarhoş olup birinin özel mülküne zarar verseydim, bu yüzden öz oğlumu aç kurtların önüne atsaydım, saçımı başımı yolar, gözyaşlarına boğulurdum. Dizlerim kaynayıncaya kadar yere diz çöker, özür dilerdim. Ha, aklıma gelmişken, günahın için rahip sana nasıl bir ceza verdi?"

"Üç tane Aziz Maria, bir tane de Babamız duası okuycam."

"Hepsi bu kadar mı?" diye haykırdı Ignatius. "Ona neler yaptığını, pırıl pırıl bir eserin yaratılışını nasıl engellediğini anlatmadın mı?"

"Günah çıkarmaya gittim, Ignatius. Pedere her bi şeyi annattım. 'Tatlım, suç sende dilmiş gibi görünüyo,' dedi. 'Anlaşılan ıslak caddede azıcık kaymışsın.' Ona senden söz ettim. 'Oğlum kitap yazmasını engellediğimi söylüyor,' dedim. 'Nerdeyse beş yıldır bir kitap yazıyor da.' Bunun üzerine Peder, 'Yaa? Bana pek önemli bi şiy gibi gelmedi,' dedi. 'En iyisi ona evden çıkıp bir iş bulmasını sööle,' dedi."

"Kiliseye yardım etmemekte çok haklıymışım," diye kükredi Ignatius. "Oracıkta, günah çıkarma kulübesinde kırbaçlanmalıydın."

"Ignatius, bak oğlum, yarın başka yerlere bakarsın, oldu mu? Şehirde bi dolu iş var. Bayan Marie-Louise ile, Alman'ın dükkânında çalışan şu yaşlı bayanla konuşuyorum. Kulağı ağır işiten, topal bi kardeşi var. Adam nerdeyse sağır. Goodwill Sanayii Şirketi'nde iyi bi iş bulmuş kendine."

"Belki ben de oraya başvurmalıyım."

"Ignatius! Onlar süpürme silme gibi işler için yalnız körlerlen sakatları çalıştırıyolar."

"Bu insanların harika birer iş arkadaşı olacağından eminim."

"En iyisi, akşam gastelerine bakmalı. Belki orda doğru dürüz bi iş vardır!"

"Yarın yine dışarı çıkmak zorundaysam, sabah çok erken çıkmayacağım. Bugün kent merkezindeyken sersem gibiydim."

"Ama evden ayrıldığında öğlen olmuştu."

"Yine de kendime gelememiştim, ama. Dün gece çok kötü düşler gördüm. Uyandığımda her yanım kırılıyordu, üstelik sayıklıyordum."

"Aa, dinle bak. Bu ilanı gastede her gün görüyorum," dedi Bayan Reilly, gazeteyi gözlerine iyice yaklaştırarak. "Temiz, çalışken erkek..."

"*Çalışkan* olacak."

"Temiz, çalışkan, güvenilir, sissiz..."

"*Sessiz*. Versene şunu bana." Ignatius gazeteyi annesinin elinden kaptı. "Eğitimini tamamlamamış olman büyük şanssızlık."

"Babam çok fakirdi."

"Lütfen! Şu anda acıklı bir öykü daha dinleyemem. 'Temiz, çalışkan, güvenilir, sessiz bir erkek.' Tanrım! İstedikleri nasıl bir canavar acaba? Böyle bir dünya görüşüne sahip olan biriyle asla çalışmam."

"Gerisini de okusana, bebeğim."

"Büro işi, 25-35 yaşlarında. Her gün 8.00 ile 21.00 arasında, Sanayii Kanalı ve Irmağı, Levy Pantolonları'na başvurulması... Hayır, olamaz. Saat dokuzdan önce onca yolu tepip orada olmam kesinlikle olanaksız."

"Datlım, çalışacaksan erken kalkmayı öyrenmelisin."

"Hayır, anne." Ignatius gazeteyi ocağın üzerine fırlattı. "Gözüm çok daha yükseklerde. Bu tür bir işte çalışamam. Gazete dağıtıcılığı yapmak çok daha uygun bana kalırsa."

"Ignatius, senin gibi koca bi adam bütün gün pisikletin tepesinde gaste dağıtamaz."

"Belki sen beni arabayla dolaştırırsın, ben de arka pencereden gazeteleri fırlatırım."

"Dinle oğlum," dedi Bayan Reilly, sinirlenerek. "Yarın çıkıp iş arıycaksın. Annaşıldı mı? İlk önce şu ilan veren yere gitçeksin. Kaytarmaya çalışıyosun, Ignatius. Seni tanırım."

"Ah, aah," diye esnedi Ignatius, pembe, yumuşak dilini göstererek. "Levy Pantolonları adı da başvurduğum öteki şirketlerin adları kadar kötü geliyor kulağa. Anlaşılan işe merdivenin ilk basamağından başlayacağım."

"Biraz bekle, bebeğim. Görüceksin, her şey yoluna giricek."

"Hey Allahım!"

* * *

Devriye Mancuso'nun aklına iyi bir fikir gelmişti; bunu aklına sokan kişiyse –inanması güç ama– Ignatius'tu. Ne zaman bovling oynamaya gidebileceklerini sormak için Bayan Reilly'yi aramış, ama telefonu Ignatius açmış, açar açmaz da bağırmaya başlamıştı; "Bizi rahatsız etmeyi kes artık, geri zekâlı! Sende azıcık sağduyu olsaydı, bizimle uğraşmak yerine, biricik annemle bana kötü davranan, sonra da soyan Neşeli Gece Barı gibi inleri araştırırdın. Kötü emelleri olan, fettan bir konsomatrisin pençesine düşmeme ramak kaldı. Üstüne üstlük, barın sahibi bir Nazi. Canımızı zor kurtardık. Sen git de o çeteyi sorgula. Bizi rahat bırak, yuva yıkıcı!"

Sonra Bayan Reilly alıcı oğlunun elinden zorla kapmıştı.

O barın yerini öğrenmek çavuşu çok memnun edecekti. Belki böyle bir yeri ortaya çıkardığı için Devriye Mancuso'yu kutlardı bile. Devriye Mancuso çavuşun karşısına dikilip boğazını temizledikten sonra, "Bi barda çıplak kız çalıştırıldığına ilişkin ihbar aldım," dedi.

"İhbar mı aldın?" diye sordu çavuş. "Kimden peki?"

Devriye Mancuso pek çok nedenden dolayı Ignatius'un adını olaya karıştırmaktan kaçındı. Bayan Reilly'de karar kıldı.

"Tanıdığım bir hanımdan," diye yanıtladı.

"Bu hanım o yeri nereden biliyor peki?" diye sordu çavuş. "Kim götürmüş onu oraya?"

Devriye Mancuso, 'oğlu' diyemezdi. Bu sözcük bazı yaraları deşebilirdi. Çavuşla yaptığı konuşmalar neden yürümüyordu acaba?

"Oraya yalnız gitmiş," dedi sonunda, konuşmanın daha da abuk sabuk bir yön almasını engellemeye çalışarak.

"Öyle bir yerde tek başına bir hanım, ha?" diye haykırdı çavuş. "Ne biçim hanım bu? O da mı konsomatris yoksa? Defol buradan, Mancuso! Bana kuşkulu birini getir, anlaşıldı mı? Henüz bir kişi bile getiremedin. Konsomatris kızlarla durumu idare etmeye çalışıyorsun. Gidip dolabını bir karıştır bakalım. Bugün asker olacaksın. Hadi, kıpırda!"

Devriye Mancuso üzgün üzgün dolabın yanına gitti; çavuşa neden bir türlü yaranamıyordu? O gidince çavuş dedektiflerden birine döndü: "Bir akşam birkaç kişiyi Neşeli Gece Barı'na gönder. Oradakilerden biri Mancuso'yla konuşacak kadar budala olmalı. Sakın Mancuso'ya bundan söz etme. O ahmağın kendine pay çıkarmasını istemiyorum. Bana doğru dürüst bir suçlu getirene kadar tebdili kıyafet dolaşacak."

"Biliyor musunuz, onunla ilgili bir şikâyet daha aldık. Bir kadın ufak tefek, başında sombrero olan birinin otobüste arkadan kendisine yaslandığından yakındı."

"Ciddi mi söylüyorsun?" dedi çavuş, düşünceli. "Eh, bu tür şikâyetler sürerse, Mancuso'yu *tutuklarız*."

* * *

Bay Gonzalez küçük bürodaki ışıkları yakıp masasının yanındaki gaz sobasını ateşledi. Yirmi yıldır çalıştığı Levy Pantolonları'na her sabah ilk gelen hep o olurdu.

Levy Pantolonları'na uğramak zorunda kaldığı o ender günlerden birinde Bay Levy'ye, "Bu sabah buraya geldiğimde hava henüz aydınlanmamıştı," dedi.

Bay Levy de, "Evden çok erken çıkıyorsun galiba," dedi.

"Bu sabah büronun önündeki basamaklarda durup sütçüyle sohbet ettim."

"Aman, kes gevezeliği, Gonzalez. Şikago'ya uçak biletimi aldın mı? Bears-Packers maçına yetişeceğim, biliyorsun."

"Ötekiler gelmeden önce büroyu ısıtmak zorundayım."

"Gazımı boş yere israf etme. Soğukta otur. Sana iyi gelir."

"Bu sabah tek başıma burada oturup hesap defterinin tam iki sayfasını doldurdum. Bakın, su soğutucusunun yanında bir fare yakaladım. Çevrede kimselerin olmadığını sanıyordu; kâğıt ağırlığını kafasına indiriverdim."

"Çok o pis şeyi üstümden! Burası sinirlerimi yeterince bozuyor zaten. Hemen telefonun başına geç ve derbi maçı için otelde yer ayırt bana."

Ancak Levy Pantolonları ince eleyip sık dokuyan bir işletme değildi. Terfi etmek için işe vaktinde gelmek yeterliydi. Bay Gonzalez büro müdürü olmuş ve emrinde çalışan birkaç neşesiz memura hükmetmeye başlamıştı. Memurların ve daktilo kızların adını bir türlü anımsayamazdı. Neredeyse yarım yüzyıldır Levy'nin hesap defterine rakamları yalan yanlış geçiren yardımcı muhasebeci, seksenlik Bayan Trixie'nin dışındakiler hemen hemen her gün değişiyorlardı sanki. Kadın işe gelip giderken bile başındaki yeşil, plastik siperliği çıkarmazdı; Bay Gonzalez'e göre bu, kadının Levy Pantolonları'na duyduğu bağlılığın bir simgesiydi. Bazı pazar günleri kiliseye giderken de şapka sanarak siperliği taktığı oluyordu. Erkek kardeşinin cenaze töreninde bile takmış, kardeşinin daha uyanık ve azıcık daha genç olan karısı siperliği başından çekip almıştı. Ancak Bayan Levy, Bayan Trixie'nin ne pahasına olursa olsun şirkette tutulması için emir vermişti.

Bay Gonzalez bir bezle masanın tozunu aldı; her sabah bu saatlerde, büro hâlâ soğuk ve boşken, cüce fareler duvarların içinde kendi aralarında çılgın oyunlarını sürdürürken, Levy Pantolonları ile arasındaki bağdan aldığı mutluluğu bir kez daha

düşünürdü. Irmakta, usulca kalkan sisin içinde kayarak ilerleyen yük gemileri birbirlerine düdük çalıyor, sis düdüklerinin boğuk sesi bürodaki paslı dosya dolaplarının arasında yankılanıyordu. Yanı başındaki küçük sobanın parçaları ısınıp genleştikçe patır kütür sesler çıkarıyordu. Yirmi yıldır her güne birlikte başladığı bu seslere bilinçsizce kulak verirken, her gün içtiği on sigaranın ilkini yaktı. Sigarayı filtresine kadar içip bitirdikten sonra söndürdü, kül tablasını çöp sepetine boşalttı. Bay Levy'yi masasının temizliğiyle etkilemekten hoşlanırdı.

Hemen yarında Bayan Trixie'nin açılıp kapanan masası vardı. Hepsi de yarıya kadar açık olan çekmeceler tıka basa eski gazeteyle doluydu. Masanın altında küçük, yumak yumak pamukçuklar, bir de masayı dengelemesi için ayaklarından birinin altına sıkıştırılmış olan karton parçası vardı. İskemlenin üzerinde, eski püskü eşyalarla dolu kahverengi bir kesekâğıdıyla bir iplik çilesi duruyordu. Masadaki kül tablasından izmaritler taşmıştı. Bu Bay Gonzalez'in bir türlü çözemediği bir bilmeceydi, zira Bayan Trixie sigara içmezdi. Bu konuda kadını defalarca sıkıştırmasına karşın, doyurucu bir yanıt almayı başaramamıştı. Bayan Trixie'nin bulunduğu yerde manyetik bir şeyler vardı sanki. Büroda kaybolan her şey, kalemler, gözlükler, cüzdanlar, çakmaklar hep bu masada toplanırdı. Bayan Trixie ayrıca bütün telefon rehberlerini alır, masasındaki tıkış tıkış çekmecelere tıkardı.

Bay Gonzalez kayıp ıstampasını tam Bayan Trixie'nin yöresinde aramaya hazırlanıyordu ki, büronun kapısı açıldı ve kadın lastik pabuçlarını tahta zeminde sürüyerek, sarsak adımlarla içeri girdi. Kucağında, en üstte duran ıstampanın yanı sıra, aynı türden malzeme ve yün çileleriyle doluymuş gibi görünen bir başka kesekâğıdı daha taşıyordu. Bayan Trixie üç ya da dört yıldır, ne işe yaradıklarını kimseye açıklamadığı bu torbaları yanında taşıyor, bazen dört ya da beş tanesini masanın yanına yığıyordu.

"Günaydın, Bayan Trixie," diye seslendi Bay Gonzalez, o coşkulu ses tonuyla. "Bu sabah nasılız bakalım?"

"Kim? Ah, merhaba Bay Gomez," dedi Bayan Trixie, güçsüz bir sesle, sonra da bir boraya yakalanmış gibi kadınlar tuvaletine doğru sürüklendi. Bayan Trixie hiçbir zaman dik duramazdı; zeminle arasında hep doksan dereceden daha dar bir açı olurdu.

Onun ortadan yok oluşunu fırsat bilen Bay Gonzalez hemen ıstampasını torbadan kaptı; ıstampa pastırma kokuyordu, üstelik yağlıydı da. Istampayı silerken, bakalım öteki çalışanlardan kaç tanesi boy gösterecek, diye düşündü. Bir yıl önce bir gün, işe yalnızca kendisiyle Bayan Trixie gelmişti, ama bu aylıklara yapılan beş dolarlık zamdan önceydi. Yine de Levy Pantolonları'nda çalışanlar genellikle Bay Gonzalez'e bir telefon bile etmeden işi bırakırlardı. Bay Gonzalez'in içini sürekli kemiren bir kaygıydı bu, Bayan Trixie'nin büroya adım attığını görür görmez, gözlerini umutla kapıya dikerdi – özellikle böyle günlerde; yani fabrika ilkbahar ve yaz teslimatına başlamak zorundayken. İşin doğrusu, büroda bir yardımcıya fena halde ihtiyacı vardı.

Bay Gonzalez'in gözüne kapının dışındaki yeşil siperlik ilişti. Bayan Trixie fabrikadan çıkmış, ön kapıdan bir kez daha içeriye girmeye mi karar vermişti yoksa? Tam ona göre bir davranıştı bu. Bir keresinde sabahleyin kadınlar tuvaletine girmiş ve akşamüstü Bay Gonzalez tarafından fabrikanın çatı katında, bir kumaş yığınının üzerinde uyurken bulunmuştu. Kapı açıldı, içeri Bay Gonzalez'in o güne kadar gördüğü en iri adam girdi. Adam yeşil kasketini çıkarınca, 1920'li yıllardaki gibi briyantinle sıkıca kafasına yapıştırılmış gür, siyah saçları göründü. Yeşil palto çıkınca, Bay Gonzalez dar, beyaz bir gömleğin içine tıkıştırılmış halka halka yağları ve bunları boylamasına kesen, iri çiçekli boyunbağını gördü. Bıyığa da briyantin sürülmüş olmalıydı ki, ışıl ışıl parlıyordu. Bir de incecik, pembemsi damarlarla kaplı, akıl almaz, mavi-sarı gözleri vardı. Bay Gonzalez bu su aygırının iş aramaya gelmiş olması için neredeyse duyulur bir sesle Tanrı'ya yakardı. Etkilenmiş, heyecanlanmıştı.

Ignatius kendisini belki de bugüne kadar ayak bastığı en rezil

büroda bulmuştu. Lekeli tavandan düzensizce sarkan çıplak ampuller yerdeki çıplak parkeleri zayıf, sarı bir ışıkla aydınlatıyordu. Eski dosya dolapları odayı birçok bölmeye ayırıyor, bölmelerin her birinde tuhaf bir portakal rengine boyanmış, cilalı bir masa duruyordu. Tozlu camların gerisinde Polonya Bulvarı'nın rıhtımı, Ordu Durağı, Mississippi Irmağı, iyice uzaktaysa doklar ve ırmağın karşısındaki Cezayir Mahallesi'nin damları gri bir görüntü oluşturuyordu. Çok yaşlı bir kadın aksayarak içeri girdi ve dosya dolaplarından birine çarptı. Odanın havası Ignatius'a kendi odasını çağrıştırmıştı, supabı neşeyle açılıverdi. Neredeyse yüksek sesle, işe kabul edilmesi için dua etti. Etkilenmiş, heyecanlanmıştı.

"Buyrun?" dedi canlı bir sesle, temiz masasında oturan şık adam.

"Ah, sorumlu kişinin bayan olduğunu sanmıştım," dedi Ignatius, en gür sesiyle. Ona kalırsa, büroda aksayan tek şey bu adamdı. "Gazetedeki ilanınız için geldim."

"Harika. Hangisine?" diye haykırdı adam coşkuyla. "İki tane ilan vermiştik; biri erkekler ötekisiyse kadınlar için."

"Sizce hangisi için, acaba?" diye gürledi Ignatius.

"Ah," dedi Bay Gonzalez, iyice kafası karışmış bir halde. "Çok özür dilerim. Düşünmeden konuştum. Yani cinsiyetin önemi yok. Her iki işin de üstesinden gelebilirsiniz. Demek istediğim, cinsiyet beni ilgilendirmiyor."

"Lütfen, önemli değil," dedi Ignatius. Yaşlı kadının masasında başını sallamaya başladığını ilgiyle gözlemledi. Çalışma koşulları harika görünüyordu.

"Buyrun, oturun. Bayan Trixie paltonuzla şapkanızı alıp personele ait olan dolaba koyar. Levy Pantolonları'nda kendinizi evinizde hissetmenizi isteriz."

"Ama henüz konuşmadık bile."

"Önemi yok. Her konuda anlaşacağımızdan eminim. Bayan Trixie!"

"Kim?" diye haykırdı Bayan Trixie, dolu kül tablasını yere düşürerek.

"Durun eşyalarınızı alayım." Bay Gonzalez'in kaskete uzanan eline bir tokat indi, ama paltoyu almasına izin verildi. "Ne hoş bir boyunbağı. Böylelerine artık pek rastlanmıyor."

"Merhum babamındı."

Bay Gonzalez, "Bunu duyduğuma üzüldüm," dedikten sonra paltoyu eski, metal bir dolaba astı; Ignatius dolabın içinde, yaşlı kadının masasının yanında duran kesekâğıtlarına benzeyen bir başka kesekâğıdının durduğunu gördü. "Bu arada, sizi en eski elemanlarımızdan biri olan Bayan Trixie ile tanıştırayım. Onu tanımaktan memnun olacaksınız."

Bayan Trixie başını masanın üzerindeki eski gazetelere yaslanmış, uyuyordu.

Sonunda içini çekerek uyandı. "Efendim? Ah, sen miydin Gomez? Paydos oldu mu?"

"Bayan Trixie, bu yeni işçilerimizden biri."

"Hoş, iri bir delikanlı," dedi kadın, nezleli gözlerini Ignatius'a doğru kaldırarak. "İyi beslenmiş."

"Bayan Trixie elli yıldır bizimle. Bu da size, çalışanların Levy Pantolonları'ndan ne kadar hoşnut olduklarına dair bir fikir verir, sanırım. Bayan Trixie önceleri Bay Levy'nin çok saygıdeğer bir beyefendi olan merhum babasının yanında çalışıyordu."

"Evet, saygıdeğer bir beyefendiydi," dedi Bayan Trixie. Merhum Bay Levy'yi artık hiç mi hiç anımsamıyordu. "Bana çok iyi davranırdı. Daima söyleyecek kibar bir söz bulurdu."

"Teşekkürler, Bayan Trixie," dedi Bay Gonzalez çabucak, felakete dönüşen bir gösteriyi tam zamanında kesmesini bilen bir sahne amiri gibi.

"Şirket bana Paskalya'da nefis bir haşlanmış jambon verecek," dedi Bayan Trixie, Ignatius'a. "Dilerim sözlerini tutarlar. Şükran Günü'nde hindimi unuttular."

Tarihi muhasebe yardımcısı hindiye ilişkin bir şeyler ge-

velerken, Bay Gonzalez açıkladı: "Bayan Trixie yıllardır Levy Pantolonları'na destek olmuştur."

"Yıllardır emekli olmayı bekliyorum, ama her yıl, bir yılın daha var, diyorlar. Burda insanı yere devrilinceye kadar çalıştırıyorlar." Bayan Trixie hırıltıyla soludu. Sonra emekliliğe duyduğu ilgiyi bir anda yitirerek, yeniden hindiye döndü: "O hindi epeyce işime yarardı doğrusu."

Eğilip torbalarından birini karıştırmaya koyuldu.

Bay Gonzalez, Ignatius'a döndü: "İşe bugün başlayabilir misiniz?"

"Maaş ya da benzeri konuları görüşmedik ki daha. Yoksa yöntemler tamamen değişti mi?"

"Sizi dosyalama işi için alıyoruz, çünkü şu anda dosyalarla ilgilenecek birine gerçekten gereksinmemiz var. Evet, işe gelmediğiniz günler haftalık ücretinizden kesilir."

"Bu benim beklediğimin çok altında bir ücret." Ignatius'un sesi alışılmadık ölçüde ciddiydi. "Değişikliklerden etkilenen bir supabım var, beni bazı günler yatakta kalmaya zorlayabilir. Hizmetlerimden yararlanmak için kıyasıya çekişen, sizden daha çekici pek çok kuruluşla temas halindeyim: Önce olanları değerlendirsem daha iyi olacak galiba."

"Dinleyin lütfen," dedi müdür, sır verircesine. "Bayan Trixie haftada yalnızca kırk dolar alıyor, üstelik şirketin kaç yıllık elemanı."

"Biraz yıpranmış görünüyor," dedi Ignatius, torbadakileri masanın üzerine boşaltmış, kırpıntıların arasında bir şeyler arayan kadına bakarak. "Emeklilik yaşı çoktan geçmiş."

"Şişşt," diye tısladı Bay Gonzalez. "Bayan Levy onu emekliye ayırmamıza izin vermiyor. Etkin olmanın Bayan Trixie'ye iyi geleceğini düşünüyor. Bayan Levy zeki, eğitimli bir kadındır. Ruhbilim dalında açıköğretim görmüştür." Ignatius'un duyduklarını algılaması için bir süre bekledi. "Şimdi, konumuza dönersek; size oldukça dolgun bir haftalık önerdim. Bu, Levy Pantolonları'nın şirkete taze kan sağlama projesinin bir parçası.

Ne yazık ki Bayan Trixie bu tasarı yürürlüğe konmadan önce işe alınmıştı. Proje geçmişi kapsamadığı için onu etkilemiyor."

"Sizi düş kırıklığına uğratmak istemem efendim, ama korkarım ki bu ücret yetersiz: Bir petrol devi, özel sekreteri olmam için önüme binlerce dolar serdi. Şu anda adamın maddeci dünya görüşünü kabul edip etmemeyi tartmaktayım. Galiba sonunda ona 'Evet' demek zorunda kalacağım."

"Yol giderleri için günde yirmi sent verebiliriz," dedi yalvarır gibi Bay Gonzalez.

"Eh, bu işi değiştirir işte," diyerek teslim oldu Ignatius. "İşi şimdilik kabul ediyorum. 'Levy Pantolonları Projesi'nin beni oldukça çektiğini itiraf etmeliyim."

"Ah, harika," diye atıldı Bay Gonzalez. "Buraya bayılacak, öyle değil mi, Bayan Trixie?"

Bayan Trixie önündeki dökümtülere öyle dalmıştı ki yanıt veremedi.

"Adımı bile sormamış olmanızı garipsedim doğrusu," diye homurdandı Ignatius.

"Aman Tanrım. Bunu tam anlamıyla unutmuşum. Adınız neydi?"

O gün şirketin bir başka elemanı, stenocu da göründü. Bir kadın telefon edip işi bıraktığını, emekli olduğunu bildirdi. Ötekiler Levy Pantolonları'nı aramadılar bile.

* * *

"Çıkar şu gözlükleri! Onlar gözündeyken yerdeki kirleri nasıl görebilirsin?"

"Pislikleri görmek isteyen kim?"

"Gözlükleri çıkar dedim, Jones."

"Gözlükler *kalıcak*." Jones süpürgeyi gürültüyle bar taburelerinden birine çarptı. "Haftada yirmi dolarnan bana köle gibi davranamazsın. Burda çiftlik işlettiğini mi sanıyosun?"

Lana Lee para destelerinin çevresine lastik bant geçirmeye ve kasadan aldığı bozuk paraları küçük desteler haline getirmeye koyuldu.

"Süpürgeyi sağa sola çarpmayı kes," diye haykırdı. "Allah kahretsin, beni sinirlendiriyorsun."

"Sessiz süprülmesini istiyosan, kendine yaşlı bi karı bul. Ben *sesli* süpürürüm."

Süpürge defalarca bara çarptıktan sonra duman bulutluyla birlikte salonun karşı köşesine doğru ilerledi.

"Müsterilerine sööle kül tablalarını kullansınlar; burda asgari ücretin altında çalışan biri var, de. Belki biraz daha düşünceli davranırlar."

"Sana şans tanıdığım için yatıp kalkıp şükret, oğlum," dedi Lana Lee. "Bugünlerde bi sürü zenci çocuk iş arayıp duruyor."

"Öyle, bi sürü zenci çocuk da milletin verdiği haftalığı görünce serseriliğe başlıyo. Bazen bi zenci için en iyisinin serserilik olduğunu düşünüyorum, yani."

"Çalıştığın için sevinmelisin."

"Her gece dizlerimin üstüne çöküp şükrediyorum."

Süpürge masalardan birine çarptı.

"Süpürgeyi bitirince bana haber ver," dedi Lana Lee. "Seni bi yere göndereceğim."

"Bi yere mi? Ohoo! Bütün işim silip süpürmek sanıyodum." Jones bir kümülüs bulutu kaldırdı. "Bi yere gönderme işi de nerden çıktı?"

"Dinle Jones!" Lana Lee bir deste bozukluğu kasanın içine yerleştirip bir kâğıt parçasının üzerine bir rakam yazdı. "Polisi arayıp işten ayrıldığını söylemem yeter, beni anlıyo musun?"

"Ben de polise Neşeli Gece'nin ne menem bi yer olduğunu söölerim. Buraya çalışmaya geldiğimde bir tuzağa düşürüldüm. Vay be! Şindi biraz ipucu topladım mı, tamam. Evet, elime bi şiyler geçirince dooru karakola; bak o zaman nassı bülbül gibi şakıycam."

"Ağzından çıkanı kulağın duysun."

"Zaman değişti," dedi Jones, gözlüklerini düzelterek. "Artık zencileri korkutamassın. İnsanlara söölerim kapının önünde bi zincir oluştururlar; işyerini kapattırır, seni TV haberlerine çıkarttırırım. Zencilerin başında yeterince bela var zati; haftada yirmi dolarnan yeni belalar açmana izin vermiycem. Aylak aylak dolaşmaktan da, asgari ücretin altında çalışmaktan da bıktım artık. Angarya işler için başka birini bul, tamam mı?"

"Aman, kes artık. Yerleri süpürmeyi de bitir. Darlene'i gönderirim."

"Zavallı kadın." Jones'un süpürgesi küçük bir oturma bölmesine girip çıkıyordu. "Hileli su satmak, angaryalara koşmak. Vay be!"

"Onu karakola ihbar etsene. O bi konsomatris."

"Karakola *seni* ihbar ediceğim günü bekliyorum. Darlene konsumatris olmak *istemiyo ki*. Buna *zorlamıyo*. Gösteri yapmak istediğini söylüyo."

"Öyle mi? Eh o kızda o beyin varken, ona bi sirkte hayvanların arasında zorla gösteri yaptırmadıklarına şükür."

"Belki de orda daha rahat eder."

"Rahat etmek istiyosa aklını başına toplayıp içkimi satmayı sürdürsün, dans mans gibi saçmalıkları da unutsun. Onun gibi birinin sahnemi ne hale getireceğini tahmin etmek zor değil. Darlene öyle bir insan ki, gözünü üzerinden ayırdığın an yatırımını mahveder."

Kapitone kapı gürültüyle açıldı; genç bir oğlan, flamenko çizmelerindeki demir pençeleri şıngırdatarak içeri girdi.

"Hah, tam vaktinde," dedi Lana Lee.

"Yeni bi Arap buldun, ha?" Oğlan yağlı buklelerinin arasından Jones'a baktı. "Bundan öncekine n'oldu? Nalları dikti mi yoksa?"

"Tatlım," dedi Lana Lee donuk donuk.

Oğlan el yapımı pırıl pırıl bir cüzdan çıkarttı; içinden aldığı kâğıt paraları Lana'ya verdi.

"Her şey yolunda gitti mi, George?" diye sordu kadın. "Yetimler hoşlandı mı?"

"En çok, masanın üzerindeki gözlüklüyü beğendiler: Onu öğretmen falan gibi bi şey sandılar. Bu sefer bi tek onlardan istiyorum."

"Demek onlardan istiyorlar?" diye sordu Lana ilgiyle.

"Evet. Neden olmasın? Karatahtalı, kitaplı bi şiy de olabilir. Biliyor musun. Tebeşirle bi şiyler yazan bi kız falan."

Oğlanla Lana birbirlerine bakıp gülümsediler.

Lana, "Ne demek istediğini anladım," dedikten sonra göz kırptı.

"Hey, esrar çekiyo musun?" diye sordu oğlan Jones'a. "Bana keş gibi geldin."

"Senin de kıçından Neşeli Gece süpürgesi sarkarsa keş gibi görünürsün, eminim," dedi Jones, tane tane. "Neşeli Gece süpürgeleri eski, iyi ve bol kıymıklıdır."

"Tamam, tamam," diye haykırdı Lana. "Burda bi ırkçılık savaşı istemiyorum. Korumam gereken bi yatırımım var."

"Küçük, beyaz dostuna toz olmasını söylesen iyi edersin." Jones sigarasının dumanını ikisine doğru üfledi. "Hem böle bi işte çalışıp hem de hakaret dinneyemem."

"Gel, George," dedi Lana. Barın altındaki küçük dolabı açtı, George'a kahverengi kâğıda sarılı bir paket uzattı. "İşte istediklerin. Hadi git artık."

George ona göz kırptıktan sonra fırtına gibi çıkıp gitti.

"Şimdi bu, yetimler için mi çalışıyo?" diye sordu Jones. "Kendileri için çalıştığı yetimleri görmek isterdim. Bileşik Vakıf'ın bu yetimlerden habersiz olduğuna iddiaya girerim."

"Sen neden söz ediyorsun?" diye sordu Lana öfkeyle. Jones'un yüzünü inceledi, ama gözlükler herhangi bir anlam çıkarmasını engelliyordu. "Küçük bir hayırseverliğin ne zararı olabilir? Hadi bakalım, yerlerimi süpürmeye devam!"

Lana oğlanın verdiği paraları sayarken bir rahibenin dua okumasını andıran sesler çıkarıyordu. Sayılar, sözcükler mercan

rengi dudaklarından mırıl mırıl dökülüyordu; gözlerini yumarak bir kâğıt parçasına bazı rakamlar yazdı. Yıllardır başlı başına bir yatırım olan düzgün gövdesi formika kaplı mihraba doğru saygıyla eğilmişti. Duman, dirseğinin yanındaki kül tablasından bir tütsü gibi yükseliyor, dudaklarından dökülen dualarla birlikte, basım tarihini incelemek için yukarı doğru kaldırdığı okunmuş ekmeği, yani adak olarak verilmiş olan gümüş doları da geçerek tavana yükseliyordu. Kolyesini şıngırdatarak cemaati mihraba çağırdı, ama tapınaktaki tek canlı, soyu sopu nedeniyle kiliseden aforoz edilmişti; yerleri paspaslamayı sürdürdü. Sunulardan biri, okunmuş ekmek yere düştü; Lana alıp gerekli saygıyı göstermek için diz çöktü.

"Hey, dikkat et sakar," diye seslendi Jones, ayinin kutsallığını bozarak. "Yetimlerden kazandığını yerlere saçıyosun."

"Nereye düştüğünü gördün mü, Jones? Arasana, belki bulursun."

Jones toz bezini tezgâha bıraktı; gözlüklerin ve dumanın ardındaki gözlerini kısarak parayı aramaya başladı.

İkisi birlikte yerleri araştırırken, "Ne boktan iş," diye homurdandı kendi kendine. "Vay anasını!"

"Buldum," dedi Lana Lee heyecanla. "Buldum."

"İyi. Bulmana sevindim. Baksana, gümüş dolarları böyle yerlere saçmasan iyi edersin: Yoksa Neşeli Gece topu atar. Onca maaşı nassı ödersin sora?"

"Oğlum, bi kez olsun çeneni kapamayı denesene."

"Sen kime 'oğlum' diyosun?" Jones süpürgenin sapına yapışıp sertçe mihraba doğru iteledi. "Kendini Scarla O'Horror mu sanıyosun?"

* * *

Ignatius gövdesini taksiye yerleştirdikten sonra şoföre Constantinople Caddesi'ndeki adresi verdi. Paltosunun cebinden Levy Pantolonları'na ait bir mektup kâğıdı çıkardı; araba

Aziz Claude Bulvarı'nın yoğun trafiğinde ağır ağır ilerlerken, şoförden aldığı klipsli tahtayı masa gibi kullanarak yazmaya başladı.

İşteki ilk günümün sonunda kendimi gerçekten çok yorgun hissediyorum. Ancak, söylemeye çalıştığım şey, hevesimin kırıldığı, keyfimin kaçtığı ya da yenildiğim değil. Yaşamımda ilk kez bir gözlemci olarak, daha doğrusu nefretle eleştirebilmek için tam ortasında yer almaya kesinkes kararlı bir biçimde, sistemle yüz yüze geldim. Levy Pantolonları gibi şirketlerin sayısı daha fazla olsaydı, Amerika'nın çalışan insanları görevlerine çok daha iyi uyum sağlarlardı. Güvenilirliği su götürmeyen işçiler hiç bozulmadan kalmışlar. 'Patronum' Bay Gonzalez tam bir kreten,[1] ama yine de nazik biri. Sonu gelmez bir korku içinde; işçilerin işlerindeki başarılarını eleştiremeyecek kadar ödlek. Aslında, hemen hemen her şeyi kabullenmeye hazır; bu yüzden de kendi ağır aksak üslubuyla sevgi dilencisi, demokrat bir insan. Örneğin, Bayan Trixie, ticaret dünyamızın Toprak Anası, sobalardan birini yakmak isterken önemli siparişlerden bir kısmını istemeden tutuşturduğu zaman Bay Gonzalez oldukça hoşgörülü davrandı; üstelik şirketin son zamanlarda giderek dalıa az sipariş aldığını, yanan mallarınsa Kansas City'den verilmiş, tam beş yüz dolarlık (500!) bir sipariş olduğunu düşünürsek. Ancak Bay Gonzalez'in şu gizemli patroniçeden, zekâsı ve kültürüyle ünlü Bayan Levy'den, Bayan Trixie'ye iyi davranılması, kendini etkin ve gerekli hissettirilmesi yolunda emir aldığını unutmamalıyız. Bana karşı da son derece incelikli davranıyor; vasiyetimi dosyaların arasına saklamama izin verdi.

Bayan Trixie'yi en kısa zamanda konuşturmaya niyetliyim, kapitalizmin Medusa'sı pek çok değerli görüşe ve özlü gözlemlere sahip olmalı.

---

1 Tiroid bezinin kana yeterince salgı vermemesi sonucu oluşan, fiziksel, ruhsal ve duygusal gelişimin duraklamasıyla beliren hastalık; bu hastalığa tutulmuş olan. (ç.n.)

Canımı sıkan tek şey –sözünü edeceğim yaratığın kişiliğini daha doğru yansıtabilmek için argo sözcükler kullanabilirim– stenocu kız Gloria idi: Genç ve arsız bir sürtük. Bir sürü yanlış kavramla sayısız değer yargısı beyninin içinde fır dönüyor. Kişiliğime ve görünüşüme ilişkin bir-iki gözüpek, istenmedik yorum yapınca, Bay Gonzalez'i bir kenara çektim ve Gloria'nın mesai bitiminde haber vermeksizin işten ayrılmaya niyetlendiğini fısıldadım. Bunun üzerine Bay Gonzalez kendisini kaybetti, hemen Gloria'yı kovdu; bu arada, gördüğüm kadarıyla çok seyrek kullanabildiği yetkenin tadını da doyasıya çıkarmış oldu. Aslında beni böyle bir şey yapmaya iten şey, Gloria'nın kazığa benzeyen topuklarının çıkardığı o korkunç sesti. O takırtıyı bir gün daha dinlemek, supabımı sonsuza kadar mühürleyebilirdi. Kullandığı tonlarca rimelle ruja, öteki bayağılıklarına değinmeyiyse gereksiz buluyorum.

Dosyalama bölümüne ilişkin pek çok tasarım var; kendime boş masalardan pencereye yakın olanını seçtim. Bütün öğleden sonra gaz sobamı sonuna kadar açarak orada oturup çoğu uzak limanlardan gelen gemilerin limanın soğuk, karanlık sularındaki devinimlerini izledim. Bayan Trixie'nin belli belirsiz horultusuyla Bay Gonzalez'in daktilosunun tuşlarından çıkan ateşli sesler, daldığım anılara hoş bir kontrpuan oluşturdu.

Bay Levy bugün görünmedi; anladığım kadarıyla işyerini çok seyrek ziyaret ediyor, daha doğrusu Bay Gonzalez'in dediği gibi, 'şirketi bir an önce elden çıkarmaya uğraşıyor.' Belki üçümüz (yarın işe gelirlerse, öteki işçileri kovması için Bay Gonzalez'i kandıracağım; büronun fazla kalabalık olması insanın dikkatini dağıtabilir) işleri canlandırabilir ve Genç Levy'nin yazgısını değiştirebiliriz. Daha şimdiden birtakım kusursuz düşüncelerim var, sonunda Bay Levy'yi bütün yüreğini ve ruhunu şirkete adamaya razı edeceğime inanıyorum.

Bay Gonzalez'le sıkı bir pazarlık yaptım; onu Gloria'nın maaşından kurtarmanın karşılığı olarak, işe taksiyle gidip gelmeme

izin vermesini istedim. Bunu izleyen çekişme, günün güzelliğine gölge düşürdü, ama supabının ve genelde sağlığımın yol açacağı tehlikeleri sıralayınca tartışmayı kazandım.

Demek ki Fortuna bizi baş aşağı çevirdiği zaman bile, çark bazen bir anlığına durabiliyor ve kendimizi büyük döngünün içinde yer alan iyi, küçük bir döngüde bulabiliyoruz. Evren, döngü içindeki döngü ilkesine dayalı, elbette. Şu anda iç döngüdeyim. Neden bunun da içinde daha küçük döngüler olmasın?

Ignatius klipsli tahtayı şoföre geri verdikten sonra hız, yön ve vites değiştirmeye ilişkin talimatlarını sıraladı. Constantinople Caddesi'ne vardıklarında taksiyi düşmanca bir sessizlik kaplamıştı; sessizliği parasını isteyen şoförün sesi bozdu.

Ignatius öfkeyle arabadan inince, karşıdan annesinin geldiğini gördü. Sırtında kısa, pembe bir kaban vardı, bir kaşının üzerine yıktığı küçük, kırmızı şapkasıyla *Altın Arayıcıları* adlı diziden kaçmış, genç bir yıldız adayına benziyordu. Ignatius, kabanının yakasına solmuş, iri bir çiçek iğneleyerek giysisine renk katmaya çalıştığını ayrımsadı hoşnutsuzlukla. Kırmızı ve pembe bir renk cümbüşü halinde kırık tuğla döşeli kaldırımda yürürken, kahverengi ayakkabıları çıkardıkları gıcırtılarla ucuzluktan alındıklarını ilan ediyorlardı.

Annesini benzer kılıklarda görmesine karşın, kadının tam takım giyinmiş hali her seferinde supabını korkuyla, hafifçe titretiyordu.

Kaldırımı neredeyse bütünüyle tıkamış olan Plymouth'un arka tamponunun yanında karşılaştıklarında, "Ah, datlım," dedi kadın. Soluk soluğaydı. "Korkunç bi şi oldu."

"Aman Tanrım. Gene ne var?"

Ignatius hemen annesinin, saldırılarla, acı olaylarla araları iyi olan akrabalarından birinin başına bir şey geldiğini düşündü. Sokak serserilerinin elli sentini çaldığı yaşlı teyze, Magazine Caddesi'nde, tramvayın altında kalan kuzen, bayat çörek yiyen

amca ve fırtınada kopmuş, sallanan bir elektrik teline dokunan vaftiz babası vardı.

"Yan komşumuz; zavallı Bayan Annie... Bu sabah dar geçitte küçük bi baygınlık geçirmiş. Çok sinirlenmiş de ondan. Onu bu sabah banço çalaraktan uyandırdığını söylüyo."

"O bir lavta, banço değil," diye gürledi Ignatius. "Benim Mark Twain'in o sapık kahramanlarından biri olduğumu mu sanıyor?"

"Şimdi onu ziyaretten geliyorum: Oğlunun Azize Mary Caddesi'ndeki evinde kalıyo."

"Ha, şu saldırgan oğlan." Ignatius annesinden önce basamakları tırmandı. "Çok şükür, bir süre için de olsa Bayan Annie'den kurtulduk. Şimdi lavtamı, sokağın karşısından yağdırdığı o kırıcı lanetleri olmadan, rahatça çalabilirim."

"Lenny'nin dükkânına uğrayıp ona Lourdes suyuyla dolu küçük bi tespih aldım."

"Ne kötü. Lenny'nin dükkânıymış. Hayatımda orası kadar dinsel ıvır zıvırla dolu başka bir yer görmedim. O kuyumcu dükkânının yakınlarında bir gün mucizevi bir olay yaşanacağından eminim. Lenny göğe yükselebilir, örneğin."

"Bayan Annie tespihe bayıldı, oğlum. Hemen bi dua okumaya başladı."

"Seninle sohbet etmemek içindir."

"Otur da sana yiycek bi şiyler hazırlıyım, bebeğim."

"Bayan Annie'nin bayılma telaşı içinde beni bu sabah Levy Pantolonları'na gönderdiğini unuttun galiba?"

"Oh, Ignatius neler oldu?" diye sordu Bayan Reilly, birkaç dakika önce açtığı fırını bir kibritle yakarken. Ocağın üzerinde sınırlı bir patlama oldu. "Hay Allah, neredeyse yanıyodum."

"Şu anda Levy Pantolonları'nın bir elemanıyım."

"Ignatius!" diye haykırdı annesi, pembe yünlü kollarıyla oğlunun yağlı saçlarını beceriksizce sararak; neredeyse Ignatius'un burnunu kırıyordu. Gözleri dolmuştu. "Oğlumla öyle gururlanıyorum ki."

"Yorgunluktan bitap düştüm. Büronun havası aşırı gergin."

"Başarılı olacağından eminim."

"Güvenin için teşekkür ederim."

"Levy Pantolonları sana kaç para ödeycek, canım?"

"Haftada altmış Amerikan Doları."

"Ya, hepsi bu kadar ını? Acaba bi kaç yere daha baksa mıydın?"

"Genç ve zeki bir erkek için olağanüstü ilerleme fırsatları, sınırsız olanaklar sunuyorlar. Maaşım yakında artabilir."

"Öyle mi dersin? Eh, yine de gururlanıyorum oğlum. Paltonu çıkarsana." Bayan Reilly, Libby marka bir güveç konservesi açıp tencereye boşalttı. "Orda çalışan güzel kızlar var mı?"

Ignatius, Bayan Trixie'yi düşünerek, "Evet, bir tane var," dedi.

"Bekâr mı?"

"Öyle görünüyor."

Bayan Reilly, Ignatius'a göz kırptıktan sonra paltoyu yüklüğün üzerine attı.

"Bak datlım, güvecin altını yaktım. Kendine bi kutu bezelye aç; buzdolabında ekmek de var: Alman'ın dükkânından bi kek aldıydım, ama nereye koyduğumu hatırlayamıyorum. Mutfağı iyice bi ara. Benim gitmem gerekiyor."

"Nereye gidiyorsun?"

"Bay Mancuso'ynan halası biraz sonra gelip beni alıcaklar. Fazzio'nun yerine, buvling oynamaya gidicez."

"Ne?" diye haykırdı Ignatius. "Doğru mu bu?"

"Erken dönerim. Bay Mancuso'ya geç saatlere kadar kalamıycamı söyledim. Halası da yaşlı olduğu için erken yatmak ister heralde."

"İşteki ilk günümü böyle mi kutlayacaktık?" dedi Ignatius, öfkeyle. "Sen bovling oynayamazsın. Romatizma mıdır nedir, bir şeyin var. Saçmalık bu. Yemeği nerede yiyeceksin?"

"Buvling Salonu'nda bi şiyler atıştırırım artıkın." Bayan Reilly üzerini değiştirmek için odasına doğru yollanmıştı bile.

"Bugün sana New York'tan bi mektup geldi, datlım. Kahve kutusunun arkasına koydum. Galiba Myrna'dan, çünküm zarf leş gibi. Myrna mektupları böyle pis yollamayı nassı beceriyo acıba? Babasının zengin olduğunu söylemiştin."

"Bovling oynamaya gidemezsin!" diye haykırdı Ignatius. "Bu şimdiye kadar yaptığın en saçma şey."

Bayan Reilly'nin kapısı kapandı. Ignatius zarfı buldu, parçalayarak açtı. İçinden, bir sanat tiyatrosunun yazlık film şenliği için hazırladığı, yıllık program çıktı. Buruşuk programın arkasına Minkoff'un köşeli harflerden oluşan, düzensiz el yazısıyla bir mektup yazılmıştı. Myrna'nın dostlarından çok yayıncılara yazma alışkanlığı, mektuplarının hitap bölümünden anlaşılırdı:

Baylar,

Bana yazdığın o garip, korkutucu mektubun anlamı nedir, Ignatius? Bana verdiğin azıcık kanıtla Sivil Özgürlükler Birliği'ne nasıl başvurabilirim? Bir polis memurunun seni neden tutuklamaya kalkıştığını anlayamıyorum. Odandan hiç çıkmıyorsun ki. Şu 'otomobil kazasından' söz etmeseydin tutuklanma olayına inanabilirdim. Ama her iki bileğin de kırıldıysa, mektubu nasıl yazabildin?

Birbirimize karşı dürüst olalım, Ignatius. Okuduklarımın tek sözcüğüne bile inanmadım. Ama korktum – senin adına. Tutuklanma kuruntun paranoya hastalığının bütün belirtilerini taşıyordu. Freud'un paranoya ile eşcinsel eğilimler arasında bağlantı kurduğunu biliyorsundur mutlaka.

"Hadi ordan!" diye bağırdı Ignatius.

Her neyse, kuruntunun bu yönünden fazla söz edecek değilim; cinselliğin her türüne son derece kararlı bir biçimde karşı çıktığının bilincindeyim. Yine de cinsel bir sorunun olduğu apaçık. Baton Rouge'daki iş görüşmesini (suçu otobüse filan

yüklemeye çalışman, suçluluk duygusunu başka bir şeye aktarma çabasından başka bir şey değil) berbat ettiğin için büyük bir olasılıkla aşağılık kompleksine kapıldın. Şu 'kaza' da o anlamsız, yetersiz varlığına bir anlam katma çabasından başka bir şey değil. Ignatius, mutlaka bir şeyle özdeşleşmelisin. Sana hep söyleyip durduğum gibi, çağımızın can alıcı sorunlarıyla uğraşmayı denesene.

"Aah, ahh," diye esnedi Ignatius.

Kültürlü bir insan ve bir düşünce adamı olarak önemli toplumsal eylemlere katılmadığım için bilinçaltında kendini suçluyor, her yanılgına bir özür bulmak zorunda kalıyorsun. Öte yandan, cinsel bir deneyimin sana çok yararı olabilir, bedenini ve zihnini arıtabilirdi. Cinsel tedaviye şiddetle ihtiyacın var. Seninki gibi, hastanelik durumlar konusundaki bilgilerime dayanarak, sonunda Elizabeth B. Browning gibi ruhsal dengesi bozuk biri olup çıkmandan korkuyorum.

"İnanılmayacak kadar saldırgan," diye söylendi Ignatius.

Sana fazla acıdığımı söyleyemem. Beynini aşka da topluma da kapatmışsın. Şu anda uyanık geçirdiğim her anı, farklı soylar arasında yapılan bir evlilik üzerine, yürekli ve sarsıcı bir film yapmak isteyen birkaç kararlı dostuma gerekli parayı bulmaları için yardım etmeye adamış durumdayım. Gerçi dar bütçeli bir film olacak, ama senaryo rahatsız edici gerçekler, büyüleyici renkler ve dokundurmalarla dopdolu. Senaryoyu Taft Lisesi'nden tanıdığım Shmuel adında bir delikanlı yazmış. Filmdeki koca rolünü de Shmuel oynayacak. Karısını oynayacak olan kızı Harlem'in arka sokaklarında bulduk. Öyle gerçek, yaşayan bir kız ki; onunla hemen çok yakın dost oldum. Sürekli ırkçılık yüzünden karşılaştığı sorunları tartışıyor, konuşmak istemediği zamanlar bile

onu buna zorluyorum – benimle yaptığı bu tartışmalara büyük bir istekle katıldığını söyleyebilirim.

Senaryoda hasta, gerici bir adam var; İrlandalı bir ev sahibi; bu bastırılmış, Etik Kültür töreniyle evlenmiş olan bizim çifte evini kiralamaya razı olmayan bağnaz biri. Ev sahibi duvarları papanın resimleriyle filan kaplı olan, küçük, dölyatağı benzeri bir evde yaşıyor. Bir başka deyişle, seyirci odayı görür görmez nasıl birisiyle karşı karşıya olduğunu anlayacak. Bu rolü kimin oynayacağına henüz karar vermedik. Bence sen bu rol için biçilmiş kaftansın. Gördüğün gibi Ignatius, seni o kokuşmuş kente, annene ve yatağına bağlayan göbekbağını kesmeyi başarabilseydin, buraya gelip böyle fırsatları değerlendirebilirdin. Ne dersin, rol ilgini çekti mi? Sana fazla para ödeyemeyiz, ama benim yanımda kalabilirsin.

Film müziği olarak gitarımla, ortama uygun küçük bir şeyler ya da bir protesto müziği yapmayı düşünüyorum. Bu görkemli tasarıyı yakında gerçekleştireceğimizi umarım, zira Leola, yani Harlem'in bu sıradışı kızı 'ücretim' diye boğazımıza sarılmaya başladı. Tasarıdan (her zamanki gibi) kuşku duyan babamdan bin dolar kadar sızdırmayı başardım.

Ignatius, yazdıklarımla seni yeterince eğlendirdim. Aynı biçimde davranmaktan vazgeçinceye kadar bana yazma. Korkaklardan nefret ederim.

Myrna Minkoff.

Not: Ev sahibini oynamaya karar verirsen bildir.

"Bu saldırgan, pasaklı sürtüğe gününü göstereceğim," diye homurdandı Ignatius; sanat tiyatrosunun programını güvecin altındaki ateşe atarken.

Dört

Levy Pantolonları, iki binanın birleşmesinden oluşmuş, iç karartıcı, tek bir birimdi. Fabrikanın ön binası on dokuzuncu yüzyıl tarzı, tuğla bir yapıydı, camlarının çoğu kırık, çıkıntılı rokoko tarzı çatı pencereleri olan, tepesi az meyilli, eteği dik bir çatısı vardı. Büro bu yapının üçüncü katındaydı; ikinci katta depo, birincideyse kullanılmayan eşyalarla dolu bir ardiye yer almaktaydı. Bay Gonzalez'in 'beyin merkezi' dediği, bir uçak hangarını andıran, ambarımsı fabrika bu binaya bitişikti. Fabrikanın teneke çatısından yükselen iki baca belli bir açı yaparak birbirinden ayrılıyor ve kocaman, tavşan kulaklı bir televizyon anteni oluşturuyordu; bu anten dış dünyadan umut verici hiçbir sinyal almadığı gibi, arada bir son derece sağlıksız bir rengi olan bir duman püskürtüyordu. Levy Pantolonları, rayların öte yanında, ırmakla kanalın kıyısını izleyen dümdüz, gri, bodur barakaların arasına kentsel yenileşmenin suskun ve dumanlı bir utancı olarak biçimsizce sıkışıp kalmıştı.

Beyin merkezinde her zamankinden daha yoğun bir etkinlik göze çarpıyordu. Ignatius dosya dolaplarının yanındaki bir kazığa büyük bir karton çakmaktaydı; kartonda kalın, mavi, Gotik harflerle şöyle yazıyordu:

ARAŞTIRMA VE BAŞVURU BÖLÜMÜ
I.J. REILLY, SORUMLU

Yazıyı yazabilmek için sabah yapması gereken işleri savsaklamış, kartonuyla, mavi poster boyasıyla yere yayılarak, bir saatten daha uzun bir süre olanca dikkatiyle yazmıştı. Bayan Trixie büroda yaptığı amaçsız gezintilerden birinde kartonun üzerine basmış, ama kartonun bir köşesinde lastik ayakkabısının tabanının küçük izini bırakmak dışında, fazlaca zarar vermemişti. Bu

minicik izi bile çirkin bulan Ignatius, üzerine etkileyici ve soyut bir zambak resmi yapmıştı.

"Ne kadar hoş," dedi Bay Gonzalez, kartonu çakan Ignatius'a. "Büroya apayrı bir hava kattı."

"Ne demek bu?" diye sordu, sopanın altında durup kendinden geçmişçesine yazıya bakan Bayan Trixie.

"Yalnızca bir işaret levhası," dedi Ignatius gururla.

"Hiçbir şey anlamıyorum," dedi Bayan Trixie. "Burada neler oluyor?" Gonzalez'e döndü. "Gomez, kim bu kişi?"

"Bayan Trixie, Bay Reilly'yi tanıyorsunuz. Bir haftadır bizimle çalışıyor."

"Gerçekten mi? Ben onu Gloria sanıyordum."

"Masanıza, sayılarınıza dönün," dedi Bay Gonzalez. "O raporu öğleden sonra bankaya göndermemiz gerekiyor."

Bayan Trixie, "Ah evet, raporu göndermemiz gerek," diye onayladıktan sonra, ayaklarını sürüye sürüye tuvaletin yolunu tuttu.

"Bay Reilly, sizi zorlamak istemem," diye başladı Bay Gonzalez, çekinerek. "Ama masanızın üzerinde henüz dosyalanmamış bir evrak yığını görüyorum."

"Bunlar mı? Evet. Bu sabah ilk çekmeceyi açınca, Abelman Mensucat'ın dosyasını zevkle mideye indiren, oldukça iri bir fareyle karşılaştım. İyice doyana kadar beklemenin daha akıllıca olacağını düşündüm. Hıyarcıklı vebaya yakalanıp sonra da Levy Pantolonları'nı suçlamak istemem."

"Haklısınız," dedi Bay Gonzalez, dehşetle. Bir iş kazası olasılığı bu cin fikirli adamı dehşetten titretmişti.

"Ayrıca supabım dikbaşlılık edip beni daha alt çekmecelere uzanmaktan alıkoydu."

Bay Gonzalez, "Elimde bu sorunu halledecek bir şey var," dedikten sonra küçük depoya gitti; Ignatius onun ilaç filan getireceğini sanırken, adam Ignatius'un o güne kadar gördüğü en küçük metal tabureyle döndü. "İşte. Dosyalama bölümünde

çalışan kişi, alt çekmecelerin önünde ileri geri kayabilmek için bunu kullanırdı. Bir deneyin."

"Kendine özgü bir yapısı olan gövdemin bu türden bir aygıta kolayca uyum sağlayabileceğini sanmam." Ignatius tek gözünü burgu gibi paslı tabureye dikmişti. Denge duyusu hiçbir zaman fazla gelişmemişti, üstelik o şişko çocukluğundan beri hep düşmeye, tökezlemeye, çarpmaya eğilimliydi. Beş yaşına gelip de doğal denilebilecek bir biçimde yürümeyi başarıncaya kadar, her yanı çürük, çizik içinde kalmıştı. "Ancak, Levy Pantolonları'nın hatırına bir kez deneyeceğim."

Ignatius, iri kalçaları tabureye dokununcaya kadar yavaş yavaş çömeldi; dizleri neredeyse omuzlarına değiyordu. Sonunda tüneğine yerleşmeyi becerdiğinde, bir raptiyenin üzerinde durmaya çalışan bir patlıcana benzemişti.

"Yok, olmayacak. Kendimi çok rahatsız hissediyorum."

"Bir kez deneyin," dedi Bay Gonzalez, yüreklendirircesine.

Ignatius taburenin küçücük tekerleklerinden biri çatırtıyla kopuncaya dek, ayağını yere sürüyerek dosya dolabının yanı sıra korka korka ilerledi. Tabure hafifçe yan yattı, sonra devrildi; Ignatius boylu boyunca yere serildi.

"Tanrım!" diye gürledi. "Galiba belimi kırdım."

"Durun," diye haykırdı Bay Gonzalez, korkusunu yansıtan o tenor sesiyle. "Size yardım edeyim."

"Hayır! Beli kırılan bir insanı sedye yoksa asla yerinden kıpırdatmamalısınız. Sizin bilgisizliğiniz yüzünden felç olamam."

"Lütfen kalkmaya çalışın, Bay Reilly." Bay Gonzalez ayağının dibindeki yığına baktı. Boğazına bir yumru tıkanmıştı. "Size yardım edeceğim. Yaralandığınızı sanmıyorum."

"Beni rahat bırak;" diye bağırdı Ignatius. "Seni aptal. Yaşamımın geri kalanını tekerlekli iskemlede geçirmeyi kabul edemem!"

Bay Gonzalez kendi ayaklarının buz kesip hissizleştiğini duyumsadı.

Ignatius'un düşerken çıkardığı gümbürtü kadınlar tuvaletindeki Bayan Trixie'nin ilgisini çekmişti; dolapların çevresinden dolanarak yaklaştı, yerdeki et dağına çarptı.

"Hay Allah," dedi güç duyulur bir sesle. "Gloria ölüyor mu, Bay Gomez?"

"Hayır," dedi Bay Gonzalez sertçe.

"Bak buna sevindim işte." Bayan Trixie, Ignatius'un yana uzattığı ellerinden birine bastı.

"Allah kahretsin!" diye gürledi Ignatius. Bir sıçrayışta kalkıp oturdu. "Elimdeki bütün kemikler unufak oldu. Elimi bir daha hiç kullanamayacağım."

Müdür atıldı: "Bayan Trixie çok hafiftir. Size fazla zarar verdiğini sanmam."

"Hiç senin üzerine bastı mı ki, salak? Nereden bileceksin?"

Ignatius çalışma arkadaşlarının ayaklarının dibinde oturmuş elini inceliyordu.

"Bugün bu eli kullanamayacağım kesin. En iyisi hemen eve gidip suya batırmak."

"Ama dosyalama işleminin bitirilmesi gerek. Ne kadar çok evrak biriktiğine baksanıza."

"Böyle bir anda dosyalamadan nasıl söz edebilirsin? Avukatlarımı arayıp beni o iğrenç tabureye oturmaya zorladığın için aleyhine dava açtıracağım."

"Kalkmana yardım edelim, Gloria," dedi Bayan Trixie. Birini kaldırmak için en uygunu olduğuna inandığı bir duruş aldı. Bacaklarını iki yana açtı, ayak parmaklarını havaya dikti ve Balili bir dansçı gibi çömeldi.

"Ayağa kalkın," dedi Bay Gonzalez öfkeyle. "Adamın üzerine devrileceksiniz."

Kadın sımsıkı yumulu, buruşuk dudaklarının arasından, "Hayır," diye karşılık verdi. "Gloria'ya yardım edeceğim. Sen öteki yanına geç, Gomez. Gloria'yı dirseklerinden kavrayalım."

Bay Gonzalez öteki yanına çömelirken, Ignatius kıpırtısızca bekledi.

"Ağırlığınızı yanlış dağıtıyorsunuz," dedi ders verircesine. "Beni kaldırmayı deneyecekseniz, konumunuzu değiştirmeniz gerek. Böyle giderse üçümüz birden yaralanacağız. Bence ayağa kalkıp öyle deneyin, Böylece kolaylıkla öne eğilir, beni kaldırabilirsiniz."

"Sakin ol, Gloria," dedi Bayan Trixie; kalçalarının üzerinde öne arkaya sallanarak. Sonra öne, Ignatius'un üzerine devrilerek Ignatius'u bir kez daha sırtüstü yere yıktı. Plastik siperliğinin kenarı Ignatius'un boğazına batmıştı.

Ignatius'un boğazının derinliklerinden bir yerden, "Oof," diye bir gurultu yükseldi. "Braah."

"Gloria!" diye haykırdı Bayan Trixie. Tam altındaki surata baktı. "Gomez, hemen bir doktor çağır."

"Bayan Trixie, Bay Reilly'nin üstünden derhal kalkın," dedi müdür sıkılmış dişlerinin arasından, astlarının yanına çömeldiği yerden.

"Braah."

Aynı anda kapının olduğu taraftan bir ses geldi: "Yerde ne yapıyorsunuz öyle?" Bay Gonzalez'in neşeli yüzü birden bir korku maskesine dönüştü. "Günaydın, Bay Levy," dedi cırlak bir sesle. "Sizi gördüğümüze çok sevindik."

"Bana özel bir mektup gelip gelmediğini sormak için uğramıştım. Hemen sahil evime dönüyorum da. Şuradaki kocaman işaret de neyin nesi? Birinin gözünü çıkarabilir."

"Bay Levy mi geldi?" diye seslendi Ignatius yattığı yerden. Dosya dolapları yüzünden adamı göremiyordu. "Braah. Kendisiyle tanışmak istiyordum."

Bayan Trixie'yi yere devirerek güçbela doğruldu; ayağa fırlayınca spor giyimli, orta yaşlı, büroyu girdiği gibi hemen terk etmeye hazırlanan, eliyle hâlâ kapının kulpunu tutan bir adam gördü.

"Merhaba," dedi Bay Levy, ilgisizce. "Yeni işçi mi, Gonzalez?"

"Ah evet, Bay Levy. Bu, Bay Reilly. İşinin ehli bir arkadaş. Harika çocuk. Doğrusunu isterseniz, bazı işçiler olmadan da işi yürütebilmemize olanak sağladı."

"Braah."

"A, evet, bu levhada adı yazıyor." Bay Levy, Ignatius'a tuhaf tuhaf baktı.

"Şirketiniz alışılmadık ölçüde ilgimi çekti," diye açıkladı Ignatius. "Girerken gözünüze çarpan levha, tasarladığım pek çok yeniliğin ilki. Braah. Bu şirketle ilgili düşüncenizi değiştireceğim, efendim. Bu sözümü unutmayın."

"Demeyin?" Bay Levy Ignatius'u belli bir merakla süzdü. "Postada bir şey var mı, Gonzalez?"

"Fazla bir şey yok. Yeni kredi kartınız geldi. Transglobal Havayolları, kendileriyle yüz saat uçtuğunuz için size fahri pilotluk belgesi vermiş." Bay Gonzalez masasını açtı, zarfları Bay Levy'ye verdi. "Bir de Miami'deki bir otelin broşürü var."

"Bahardaki antremanlar için yer ayırtmaya başlasan iyi edersin. İdman kamplarıyla ilgili yolculuk planımı sana vermiştim, değil mi?"

"Evet efendim. Bu arada, imzalamanız gereken bazı mektuplar var. Abelman Mensucat'a bir mektup yazmak zorunda kaldım. Her zamanki gibi sorun çıkartıyorlar."

"Biliyorum. Dolandırıcılar! Bu sefer ne istiyorlarmış?"

"Abelman son gönderilen pantolonların çok kısa olduğunu iddia ediyor. Konuyu açıklığa kavuşturmaya çalışıyorum."

"Öyle mi? Gittikçe daha garip şeyler olmaya başladı burada," dedi Bay Levy çabuk çabuk. Büro, neşesini kaçırmaya başlamıştı bile. Bir an önce çıkmalıydı buradan. "En iyisi fabrikadaki ustabaşıyla konuş. Adı neydi? Baksana, şu mektupları sen imzalayıver. Gitmem gerek." Kapıyı açtı. "Çocukları fazla yorma, Gonzalez. Hoşça kalın, Bayan Trixie. Karım size selam söyledi."

Bayan Trixie yere oturmuş, lastik ayakkabılarından birini bağlamaya çalışıyordu.

"Bayan Trixie," diye seslendi Bay Gonzalez, tiz bir sesle. "Bay Levy sizinle konuşuyor."

"Kim?" diye hırıldadı Bayan Trixie. "Sen onun öldüğünü söylememiş miydin?"

"Bir sonraki uğrayışınızda burada köklü değişiklikler göreceksiniz," dedi Ignatius. "Şirketinizi canlandıracağız."

"Tamam. İyi günler." Bay Levy kapıyı çarparak kapadı.

Bay Gonzalez, Ignatius'a döndü: "Harika bir adamdır." Camdan Bay Levy'nin spor arabasına binişini seyrettiler. Motor kükredi, Bay Levy ardında mavi bir egzoz dumanı bırakarak birkaç saniye içinde gözden yitti.

"Belki de dosyalama işine dönsem iyi olacak," dedi Ignatius, camdan boş sokağa bakıp durduğunu ayrımsayınca. "Lütfen o mektubu imzalar mısınız, böylece bir kopyasını dosyaya kaldırabilirim. Tabii o kemirgen yaratık, Abelman dosyasından geriye bir şey bıraktıysa."

Bay Gonzalez mektupların altına özene bezene *Gus Levy* imzasını atarken, Ignatius gizlice onu izledi.

"Bay Reilly," dedi Bay Gonzalez, iki dolarlık dolmakaleminin kapağını dikkatle yerine yerleştirirken. "Ustabaşıyla konuşmak için fabrikaya gidiyorum. Lütfen buraya göz kulak olun."

Adam, dosya dolabının önüne uzanmış gürültüyle horlayan Bayan Trixie'ye göz kulak olmaktan söz ediyordu besbelli.

"*Seguro*,"[1] dedi Ignatius gülümseyerek. "Soylu mirasınızın onuruna birazcık Ispanyolca."

Müdür kapıdan çıkar çıkmaz Ignatius onun yüksek, siyah daktilosuna Levy başlıklı mektup kâğıtlarından birini taktı. Levy Pantolonları başarıya ulaşacaksa, ilk adım olarak şirketi kötülemeye çalışanlara hadleri bildirilmeliydi. Levy Pantolonları çağdaş kapitalizm denilen bu vahşi ormanda sağ kalmak istiyorsa,

1 (İsp.) Tabii ki. (ç.n.)

daha saldırgan, daha kararlı davranmak zorundaydı. Ignatius, ilk adımı attı, yazmaya başladı:

Abelman Mencusat
Kansas City, Missouri
ABD

Saygıdeğer Gerzek Bay I. Abelman;

Pantolonlarımız konusunda abuk sabuk yorumlarınızla dolu mektubunuzu posta aracılığıyla aldık. Bu yorumlar gerçeklerden ne kadar habersiz olduğunuzu kanıtlıyor. Biraz daha bilgili biri olsaydınız, o pantolonların size bilinçli olarak kısa gönderildiğini anlardınız.

Yeni ve ilginç ticaret kavramlarına o modası geçmiş, küflü dünya görüşünüzde yer olmadığı için, o anlaşılmaz gevezeliğinizle, "Neden? Neden?" diye mırıldandığınızı duyabiliyorum.

Pantolonlar size, (1) girişimciliğinizi denemek (zeki, uyanık bir işadamı dize kadar uzanan, truvakar pantolonları erkek modasının bir yan sözcüğü haline getirebilirdi. Reklam ve pazarlama yöntemleriniz baştan aşağı yanlış) ve (2) kaliteli ürünlerimizi pazarlayan bir şirkette mutlaka bulunması gereken ölçütlere sahip olup olmadığınızı sınamak için gönderildi. (Sadık ve güvenilir satış elemanlarımız, tasarım ve üretim açısından ne kadar berbat olursa olsun Levy etiketi taşıyan her pantolonu satmayı başarabilir. Görülüyor ki sizler güvenilmez insanlarsınız.)

Gelecekte böyle can sıkıcı yakınmalarla rahatsız edilmek istemiyoruz. Lütfen yazışmalarınızı salt siparişlerinizi bildirmekle sınırlayın. Biz çok işi olan, dinamik bir kuruluşuz; gereksiz küstahlık ve tacizler işimizi yapmamızı engellemekten başka bir şeye yaramaz. Eğer bizi bir daha rahatsız ederseniz bayım, kırbaç o acması omuzlarımıza olanca şiddetiyle inecektir.

Kızgınlıkla,
Gus Levy, Başkan

Dünyanın yalnızca güç ve yetkeden anladığı düşüncesini kafasında mutlulukla evirip çeviren Ignatius, müdürün kalemini kullanarak Levy imzasını attı, Bay Gonzalez'in Abelman'a yazdığı mektubu yırttı, kendi yazdığı mektubu 'Gönderilecekler' kutusuna koydu. Sonra parmak uçlarına basarak Bayan Trixie'nin küçük, hareketsiz gövdesinin yanından geçti, dosya bölümüne döndü; dosyalanınayı bekleyen evrak destesini alıp çöp kutusuna attı.

* * *

"Şey, Bayan Lee, şu yeşil kasketli şişkoynan anası artık buraya hiç gelmiyolar galiba?"

"Tanrıya şükür ki, hayır. O tip insanlar bi yatırımı batırmak için birebirdir."

"Küçük, yetim dostu ne zaman gelicek peki? Vay anasını! O yetimlernen ne halt karıştırdığınızı pek bi öğrenmek isterdim. Polisin ilgisini çeken ilk yetimlerin onlar olcağına bahse girerim."

"Yetimlere bi şeyler gönderdiğimi söylemiştim. Hayırseverlik suç mu? İnsanın kendini iyi hissetmesini sağlıyor."

"İyi de, o yetimler, gönderdiğin her neyse onun için tonnan para ödüyolar. Tam Neşeli Gece'ye yaraşır bi hayırseverlik yani."

"Yetimler için kaygılanmayı bırakıp yerler için kaygılanmaya başlasan iyi edersin. Yeterince sorunum var zaten. Darlene dans etmek istiyo. Sen zam istiyosun. Yetmezmiş gibi, hepsinin üstüne tüy diken, başka bi sorunum daha var." Lana, geceleri geç vakit kulüpte boy göstermeye başlayan sivil polisleri düşünüyordu. "İşler de kesat."

"Doğru. Her halinden belli. Bu çöplükte açlıktan ölecem."

"Baksana Jones, son günlerde karakola uğradın mı hiç?" diye sordu Lana çekine çekine. Polisleri buraya çeken Jones olabilir miydi acaba? Bu Jones, düşük aylığına karşın baş belası olmaya başlamıştı.

"Yoo, polis doslarımı epidir ziyaret etmiyorum. Elime iyi bi kanıt geçmesini bekliyorum da." Jones bir yağmur bulutu üfledi. "Yetim olayında bi açık verin hele. İşte o zaman yaktım çıranızı!"

Lana mercan dudaklarını büzüp, polisi kimin uyarmış olabileceğini düşünmeye koyuldu.

* * *

Bayan Reilly bunun gerçekten başına geldiğine inanamıyordu. Televizyon yoktu. Yakınma yoktu. Banyo boştu. Hamamböcekleri bile başka yere taşınmış gibiydiler. Mutfak masasının başına geçmiş, küçük bir şişe misket şarabını yudumlarken, masayı bir uçtan ötekine katetmeye başlayan minik hamamböceğini üfledi. Küçücük beden masadan aşağıya uçarak gözden yitti. "Hoşça kal, sevgilim." Kadehine biraz daha şarap doldurdu; birden evin kokusunun bile değiştiğini ayrımsadı. Her zamanki gibi havasızdı, ama oğlunun Bayan Reilly'ye hep kullanılmış çay poşetlerini anımsatan, kendine özgü o tuhaf kokusu silinmişti. Kadehini dudaklarına götürürken, acaba Levy Pantolonları buram buram kullanılmış Hint çayı kokmaya başlamış mıdır, diye merak etti.

Birdenbire aklına Bay Reilly ile Clark Cable ve Jean Harlow'un *Kızıl Toz* adlı filmini görmek için Prytania Sineması'na gittikleri o korkunç gece geldi. Eve döndükleri zaman sıcaktan bunalmış ve aklı karışmış olan Bay Reilly, her zamanki gibi çaktırmadan karısına yaklaşmayı denemiş ve kadın Ignatius'a gebe kalmıştı. Zavallı Bay Reilly. O günden sonra, yaşadığı sürece bir daha hiç sinemaya gitmedi.

Bayan Reilly içini çekti; yavru böceğin hâlâ ortalıkta olup olmadığını anlamak için yere baktı. Herhangi bir şeye zarar veremeyecek kadar keyfi yerindeydi. Yerdeki muşambayı gözleriyle tararken, dar holdeki telefonun çaldığını duydu. Mantarını taktıktan sonra, şişesini soğuk fırına soktu. Almacı kaldırdı: "Alo?"

"Sen misin, Irene?" dedi, boğuk bir kadın sesi. "Ne var ne yok, bebeğim? Ben Santa Battaglia."

"Nassın, tatlım?"

"Felaket haldeyim. Az önce arka avluda tam dört tüzine istiritye temizledim," dedi Santa o gümbür gümbür bariton sesiyle. "Canım çıktı, inan. Taşların üzerindeki istirityelere pıçakla vur ha vur..."

"Ben olsam asla böole bi işe kalkışmazdım," dedi Bayan Reilly açıksözlülükle.

"Ben yaparım. Küçükken anacığıma istiritye ayıklardım. Lautenschlaeger Pazarı'nın hemen dışındaki küçük bi tezgâhta deniz ürünleri satardı. Zavallı anacığım. Gemiden doğruca buraya inmiş. Tek kelime İngilizce bilmez. Yanında da küçücük elleriyle istiritye ayıklayan bi tek ben. Okula gitmedim. Gidemedim. Hep orda, tezgahın ardındaydım. Bütün gün istirityeleri tezgaha çarpıp duruyordum. Anacığım arada bi bana bağırırdı. Bizim tezgahın çevresi hep insan kaynardı."

"Anacığın çabuk sinirlenen biriydi, desene?"

"Ah garip anam. Başında eski bonesi, yağmur demez, soğuk demez orda öylece durur, kimin ne dediğini bilem annamazdı. Çok zor günlerdi, Irene. Hayat çok güçtü."

"Ne dimezsin," diye ona katıldı Bayan Reilly. "Dauphine Sokağı'nda biz de az sıkıntı çekmedik. Babam çok fakirdi. At arabası atölyesinde işçiydi, ama sona otomobiller çıktı, babam: elini bi pervane gayışına kaptırdı. Haftalarca kursağımıza fasulyeynen pilafdan başka şiy girmezdi."

"Fasulye bana gaz yapıyo."

"Bana da. Santa, niçin aramıştın canım?"

"Ah, doğru ya. Nerdeyse unutçaktım. Geçen gece buvling oynamaya gitmiştik ya? Günlerden neydi, hatırlıyo musun küççüğüm?"

"Salı."

"Yo, çarşambaydı, galiba. Her neyse, Angelo'm dutuklanmıştı da, biznen gelememişti."

"Ay ne kötü, diil mi? Polis kendi teşkilatından birini dutuk-luyo."

"Yaa, ööle. Kurkunç bi şi. Zavallı Angelo. Öyle datlıdır ki. O karakolda hakkaten başı dertte." Santa almaca doğru boğuk boğuk öksürdü. "Neyse, sen beni arabaynan almaya gelmiştin, oyun salonuna ikimiz gitmiştik hani? Bu sabah balıkçıya gitmiş, istiritye alıyodum. Yaşlı bi adam yanıma gelip, 'Geçen akşam buvling salonunda diil miydiniz?' diye sordu. Ben de, 'Evet ba-yım, oraya sık sık giderim,' dedim. 'İyi. Kızım ve damadımla oraya gitmiştim, sizi kızıl saçlı bi bağyanla gördüm,' dedi. 'Haa, kınalı saçlı hanımdan mı söz ediyosun?' dedim. 'O benim arkı-daşım, Bayan Reilly. Ona buvling oynamayı öğretiyorum.' İşte böle, Irene. Soona şapkasını yana yatırıp balıkçıdan çıktı gitti."

"Kim olabilir?' dedi Bayan Reilly büyük bir ilgiyle. "Amma da komik. Nasıl biriydi, kuzum?"

"Kibar biri, yaşlıca. Onu buralarda daha önce de gördüydüm, bikaç küççük çocuğu kiliseye götürüyodu. Galiba torunlarıydı."

"Çok garip, diil mi? Beni kim sorabilir ki?"

"Bilmiyorum, küççüğüm, ama dikkatli ol, tamam mı? Biri sana göz dikmiş."

"Aman, Santa! Çok yaşlıyım artıkın."

"Seni duyan da, yani. Hâlâ gözelsin, Irene. Buvling salonun-da bi sürü erkeğin gözünü senden alamadığını gördüm."

"Hadi canım sen de."

"Valla doğru. Yalan atmıyorum. Gözün oğlundan başkasını görmüyor ki senin."

"Ignatius, Levy Pantolonları'nda işlerin yolunda olduğunu söylüyor," dedi Bayan Reilly, savunurcasına. "Yaşlı biriynen uğ-raşmak istemiyorum."

"O *kadar* da yaşlı sayılmaz, canım," dedi Santa, biraz kırılmış bir sesle. "Dine Irene, Angelo'ynan bu akşam gelip yedide alırız seni."

"Bilmiyorum, şikerim. Ignatius biraz da evde otur artık, diyo."

"Niçin oturacak mışın? Angelo onun koca adam olduğunu söylüyo."

"Ignatius evde yalnız kalınca korkuyomuş. Hırhızlardan korktuğunu söylüyo."

"Onu da getir. Angelo ona da buvling öğretir."

"Yooo; Ignatius hiç de siporcu bi tip dildir," dedi Bayan Reilly çabucak.

"Ama sen gelicen, diil mi?"

"Oldu," dedi Bayan Reilly sonunda. "Galiba hareket dirseğime iyi geliyor. Ignatius'a, isterse odasına kapanıp kapısını kilitleyebileceğini söyleycem."

"Tabii," dedi Santa. "Kimse ona zarar veremez."

"Aslında çalmaya değer hiç bi şiyimiz yok ki. Ignatius'un aklına bunlar nerden geliyor anamadım."

"Angelo'ynan yedide ordayız."

"Peki. Bak ne diycem, gözelim. Balık pazarında o yaşlı adamın kim olduğunu bi soruştursana."

* * *

Levy Ailesi'nin, çamların arasındaki ufak tepeye kurulmuş olan evi Aziz Louis koyunun gri sularına bakıyordu. Dış yüzünde kır evi havası vardı; içiyse bu havayı başarıyla dışlıyordu. Meksika Körfezi'nin filtreden geçirilip yeniden oluşturulan esintileriyle odaları sessizce dolduran ve Levy'lerin karbondioksitini, sigara dumanlarını, can sıkıntılarını dışarı atan boru ve hortumlarla, bütün yıl çalışan bir klima aygıtına bağlı, ısısı 22 derecenin altına düşmeyen bir dölyatağı. Hayat verici bu büyük havalandırma biriminin motoru evin, ses dağılımını sağlayacak biçimde, çini döşeli karnının bir yerinde yürek gibi atardı; tıpkı yapay solunumun nasıl yapılacağını gösteren bir Kızıl Haç görevlisi gibi: "Temiz hava *içeri*, kirli hava *dışarı*, temiz hava *içeri*."

Ev bir dölyatağının cinsel rahatlığına sahipti. Koltuklar en

hafif dokunuşta birkaç santim gömülüveriyor, sünger minderler en küçük basınca gurursuzca boyun eğiyordu. Akrilik, naylon halıların püskülleri, üzerlerine basacak kadar kibar olanların ayak bileklerini gıdıklıyordu. Barın yanındaki, radyo düğmesine benzeyen şeyi kıvırarak evin her yanındaki ışıkları insanın o anki ruh durumuna göre parlak ya da loş olarak ayarlamak olasıydı. Evin hemen hemen her köşesine, birbirinden yürüyüş uzaklığında, insanın gövdesini saran koltuklar yerleştirilmişti; bir masaj masası ve farklı bölümleriyle insanın bedenini yumuşak ancak müstehcen bir devinimle titreten elektrikli bir jimnastik yatağı da vardı. Levy konutu –yoldaki levhada böyle yazıyordu– duyuların cennetiydi; yalıtılmış duvarların içinde, herkesi hoşnut edebilecek en az bir şey vardı.

Birbirlerini evdeki can sıkıcı tek şey olarak gören Bay ve Bayan Levy televizyonun karşısına geçmiş, ekranda birbirine karışan renkleri izliyorlardı.

"Perry Como'nun yüzü yemyeşil," dedi Bayan Levy, düşmanlık dolu bir sesle. "Tıpkı bir ceset gibi. Televizyonu tamire götürsen iyi olur."

"New Orleans'tan daha yeni getirdim onu," dedi Bay Levy, V yakalı bornozundan görünen göğüs kıllarına üfleyerek. Buhar banyosundan yeni çıkmıştı, iyice kurulanmak istiyordu. Bütün yıl çalışan klimaya ve merkezi ısıtınaya karşın tedbirli olmakta yarar vardı.

"Eh, geri götür o halde. Bozuk bir televizyona kör kör bakıp durmak niyetinde değilim."

"Aman, kapa çeneni. Adam gayet iyi görünüyor."

"Hiç de iyi görünmüyor. Baksana dudakları yemyeşil."

"Bu insanlar özellikle böyle boyanıyorlar."

"Yani Como'nun dudaklarına yeşil ruj mu sürmüşler?"

"Ne sürdüklerini bilemem."

"Elbette bilemezsin," dedi Bayan Levy, uçuk maviye boyanmış gözkapaklarını sarı, naylon divanın yastıkları arasında kay-

bolan kocasına çevirerek. Tek görebildiği, bornozun kenarıyla kıllı bacağın ucundaki kauçuk banyo terliği oldu.

"Beni rahatsız etme," dedi adam. "Gidip jimnastik yatağınla oyna."

"Bu akşam o şeyin üzerine çıkamam. Saçlarımı daha yeni yaptırdım."

Platin rengi saçlarının kabarık, naylonumsu buklelerine dokundu.

"Berber bana bir peruk almam gerektiğini söyledi."

"Kafanda onca saç varken, peruğu ne yapacaksın?"

"Kumral bir peruk istiyorum. Böylece kişiliğimi değiştirebilirim."

"Ama sen zaten kumral değil miydin? Neden saçlarını uzatıp kendi rengine dönerek, sarı bir peruk almıyorsun?"

"Bak bu hiç aklıma gelmemişti."

"Eh, öyleyse biraz düşün. Böylece susmuş olursun. Yorgunum. Bugün kente indiğimde şirkete uğradım. Bilirsin bu her zaman keyfimi kaçırır."

"Büroda neler olup bitiyor?"

"Hiçbir şey olmuyor. Kesinlikle hiçbir şey."

Bayan Levy, "Tahmin etmiştim," diyerek iç çekti. "Babandan kalan işi eline yüzüne bulaştırdın. İşte senin felaketin de bu."

"Tanrım, o eski püskü fabrika kimin umurunda *ki*? O fabrikanın ürettiği pantolonları kimse satın almak istemiyor. Hepsi babamın suçu. Otuzlu yıllarda pens modası çıktığı zaman, önü penssiz pantolonlardan bir türlü vazgeçmedi. Giyim sanayiinin Henry Ford'uydu babam. Sonra önü penssiz modeller geldi, babamsa pensli pantolonlar üretmeye başladı. Şimdi Gonzalez'in 'yeni yaz modelimiz' dediği şeyi bir görmelisin. Sirklerdeki palyaçoların giydiği o bol pantolonlara benziyor. Ya kumaşı? Bulaşık bezi olarak bile kullanmazdım doğrusu."

"Evlendiğimiz zaman seni gözümde tanrılaştırmıştım, Gus. Seni girişimci bir insan sanıyordum. Şirketi gerçekten büyütebilirdin.

New York'ta bir şube bile açabilirdin. Her şey senin ellerine teslim edilmişti, oysa sen fırlatıp attın."

"Aman, kes bu saçmalıkları. Rahatın yerinde."

"Baban kişilikli bir insandı. Ona saygı duyardım."

"Babam acımasız, alçak biri, küçük bir zorbaydı. Gençken şirkete epeyce ilgi duyardım. Ama o diktatörce tutumuyla bu ilgiyi öldürdü. Bildiğim kadarıyla Levy Pantolonları hep onun şirketi olarak kaldı. Ben de boşladım. Şirketle ilgili her yeni düşüncemin önünü, salt kendisinin baba, benimse oğul olduğumu kanıtlamak için tıkadı. 'Pens' dediğimde, 'Pens yok! Asla,' dedi. 'Yeni sentetik kumaşları deneyelim,' dediğimde, 'Sentetik mi? Ancak cesedimi çiğneyerek,' dedi."

"Pantolon satmaya bir el arabasıyla başlamış. Bak işi ne kadar büyüttü. Sen de Levy Pantolonları'nı başladığın yerden alıp yurt çapında bir şirkete dönüştürebilirdin."

"Bundan bütün yurdun kârlı çıktığına inan. Çocukluğum o pantolonların içinde geçti. Her neyse, seni dinlemekten bıktım. Keselim artık."

"İyi. Susalım. Bak, Como'nun dudakları pembeleşmeye başladı. Susan ve Sandra için iyi bir baba örneği olamadın."

"Sandra eve son gelişinde, sigara almak için çantasını açtı ve yere, ayaklarımın dibine bir paket prezervatif düşürdü."

"İşte sana söylemeye çalıştığım şey buydu. Kızlarına asla örnek olmadın. Kafalarının böylesine karışık olmasına şaşmamalı. *Ben* elimden geleni yapıyorum."

"Susan ve Sandra'dan söz etmeyelim, olur mu? Neyse ki okulları uzakta; neler olup bittiğinden haberimiz olmuyor. Okuldan bıkınca zavallı bir delikanlı bulup evlenirler, her şey yoluna girer."

"Nasıl bir büyükbaba olacaksın acaba?"

"Ne bileyim ben. Beni rahat bırak. Jimnastik yatağında ya da masaj banyosunda oyalan. Ben televizyondaki gösteriyi izlemek istiyorum."

"Suratlar böyle rengârenkken nasıl izleyebiliyorsun?"

"Yeniden başlamayalım, tamam mı?"

"Gelecek ay Miami'ye gidiyor muyuz?"

"Belki. Belki de oraya yerleşiriz."

"Ve elimizdeki her şeyden vazgeçeriz, öyle mi?"

"Vazgeçecek neyimiz var ki? Jimnastik yatağını bir kamyona yükleyip gönderebiliriz."

"Peki ya şirket?"

"Şirket kazanabileceği bütün parayı kazandı artık. Satmanın tam sırası."

"Baban iyi ki öldü. Bugünleri görmediği için şükrediyorum." Bayan Levy banyo terliklerine doğru acıklı bir bakış fırlattı. "Bütün zamanını ya Dünya Kupası, ya derbi ya da Daytona'da harcarsın artık. Bu gerçek bir trajedi, Gus. Gerçek bir trajedi."

"Levy Pantolonları'ndan büyük bir Arthur Miller oyunu çıkarmaya çalışma."

"Tanrıya şükür ki, sana göz kulak olmak üzere buralardayım. Neyse ki şirketle ilgileniyorum. Bayan Trixie nasıl? Hâlâ etkinliğini sürdürüyor, çalışıyordur umarım."

"Hâlâ yaşıyor; bu da durumu yeterince açıklıyor herhalde."

"İyi ki onu düşünen biri var. Sana kalsa onu çoktan sokağa atmıştın."

"O kadın yıllar önce emekli olmalıydı."

"Emekliliğin onun sonu olacağını söyledim sana. Hâlâ istendiğini ve sevildiğini hissetmeli. O kadın tıp dünyasının gençleştirme çalışmaları için gerçek bir umut. Onu bir gün buraya getirsene. Üzerine daha ciddi bir biçimde eğilmek istiyorum."

"O yaşlı çuvalı buraya getirmek mi? Delirdin mi? Levy Pantolonları'na ait bir demirbaşın çalışma odamdan gelen horultusuna katlanamam. Divanların üzerine işeyecektir. Onunla uzaktan oynamayı sürdür."

"Tam sana yaraşan bir tepki," diyerek içini çekti Bayan Levy. "Yıllardır bu taş yürekliliğine nasıl katlandığımı aklım almıyor."

"Bütün gün Gonzalez'i delirteceğini bile bile, Trixie'yi büroda tutmana izin verdim. Bu sabah oraya gittiğimde, herkes yerlerdeydi. Orada ne yaptıklarını sakın sorma. Her şey olabilir." Bay Levy dişlerinin arasından ıslığa benzer bir ses çıkardı. "Gonzalez her zamanki gibiydi, ama işe yeni giren adamı bir görmeliydin: Onu nereden bulmuşlar, anlayamadım. Gözlerine inanamazdın. O üç soytarının bütün gün büroda neler yaptığını düşünmeye bile korkuyorum. Şu ana kadar başımıza büyük bir felaket gelmediği için şanslı sayılırız."

* * *

Ignatius, Prytania'ya gitmemeye karar vermişti. Sinemada, ruhunu yitiren bir adamı konu alan, çok beğenilmiş bir İsveç filmi oynuyordu; Ignatius'un ilgisini hiç çekmemişti. Böyle sıkıcı filmler oynatmaması için sinemanın müdürünü uyarmalıydı.

Yatak odasının kilidini gözden geçirdi; annesinin eve ne zaman döneceğini merak ediyordu. Kadın birdenbire her gece sokağa çıkar olmuştu. Ama Ignatius'un şu anda düşünmesi gereken başka şeyler vardı. Masasının gözünü açtı, dergi piyasasını dikkate alarak yazdığı makalelere baktı. Düşünce dergileri için 'Boethius'un İzinde' ve 'Hroswitha'yu Savunurken: Onun Varlığını Yadsıyanlara', aile dergileri için 'Rex'in Ölümü' ve 'Çocuklar; Dünyanın Umudu'. Pazar ekleri piyasasına girebilmek için kaleme aldığı 'Su Güvenliği Sorunu', 'Sekiz Silindirli Otomobillerin Tehlikesi', 'Perhiz; En Güvenli Doğum Kontrolü' ve 'Aşk ve Kültür Kenti: New Orleans'. Eski yazıları karıştırırken, neden bunları dergilere göndermedim, diye sordu kendi kendine; hepsi de türünün kusursuz birer örneğiydi.

Ancak şu anda elinde yeni, ticari şansı olağanüstü yüksek bir tasarı vardı. Ignatius makaleleri, Büyük Şef kâğıtlarını pençesiyle bir itişte yere savurarak masayı hızla ve akıllıca temizledi. Önüne bir klasör koyup karton kapağın üzerine kırmızı kalemle

"ÇALIŞAN GENCİN GÜNCESİ YA DA TEMBELLİĞİN SONU" yazdı. Başlığı bitirince, yeni bir deste Mavi At marka çizgili kâğıt çıkardı, desteyi klasörün içine taktı. Üzerine bazı notlar aldığı Levy başlıklı mektup kâğıtlarının kenarını kurşunkalemiyle delerek dosyanın en başına taktı. Levy damgalı tükenmez kalemini aldı, en üstteki yeni Mavi At kâğıdına yazmaya başladı:

Sevgili Okur,
Kitaplar babalarına karşı gelen ölümsüz oğullardır.
—Platon

Sevgili okurum, büro yaşamının baş döndürücü hızına alıştığımı söyleyebilirim, oysa buna asla ayak uyduramayacağımı sanırdım. Levy Pantolonları'ndaki şu kısacık meslek yaşamımda pek çok iş kaytarma yöntemi geliştirdim elbette. Çoğu memur olan ve bu özlü günceyi bir kahve molasında okuyan sizler birkaç buluşumdan yararlanabilirsiniz. Gözlemlerimi işverenlerin ve para babalarının da yararlı bulacağından eminim.

Büroya gitmem gereken saatten bir saat sonra gidiyorum. Böylece oraya vardığımda kendimi çok daha dinlenmiş ve taze hissediyorum, üstelik her iş gününün o ilk sıkıcı saatinden de kurtulmuş oluyorum, aksi halde o bir saatin her anı henüz ayılamamış duyularım ve gövdem için bir işkence olabilirdi. Sabahları geç gelmem, verdiğim hizmetin niteliğini de artırıyor.

Dosyalama sistemi için bulduğum yeniliğin şimdilik gizli kalmasını yeğliyorum, çünkü oldukça devrimci bir adım, biraz bekleyip işleyişini görmekte yarar var. Kavramsal olarak olağanüstü bir buluş. Öte yandan, dosyalardaki gevrek, sararmış kâğıtların yangın tehlikesi taşıdığını söyleyebilirim. Her duruma uymayabilir, ama dosyalarımın bir başka özelliği de, her cins haşaratın ucuz konut gereksinimini karşılaması. Ortaçağın yazgısı olan hıyarcıklı veba hâlâ geçerli bir tehlike; ancak ürkütücü yüzyılımızda bu hastalığa yakalanmak oldukça gülünç olurdu doğrusu.

Bugün efendimiz ve sahibimiz Bay G. Levy sonunda büromuzu onurlandırdı. Dürüst olmak gerekirse kendisini oldukça ilgisiz ve dalgın buldum. Dikkatini tabelaya çektim (Evet, okurum, sonunda boyandı ve takıldı; daha çok krallara yaraşır bir zambaksa yazının önemini artırıyor), ama o bile ilgisini yeterince çekemedi. Büroda çok az kaldı, üstelik işlerle hiç ilgilenmedi; ama biz kim oluyoruz da ticaret dünyasının, ulusumuzun izleyeceği yolu akıllarına estiğince belirleyen devlerini sorguluyoruz? Şirketine duyduğum bağlılığı, kararlılığımı zamanla öğrenecektir. Levy Pantolonları'na duyduğu inanca yeniden kavuşması için ona örnek olacağım.

La Trixie deneyimlerini kendine saklamakta kararlı, bu da düşündüğümden daha bilge biri olduğunu kanıtlıyor. Bu kadının çok şey bildiğinden kuşkulanıyorum; umursamazlığı Levy Pantolonları'na beslediği sözde kırgınlığı gizleyen bir maske. Emeklilikten söz ederken çok daha tutarlı biri oluyor. Yeni bir çifte beyaz çoraba gereksinimi olduğunu ayrımsadım, ayağındakilerin rengi iyice dönmüş. Belki yakında ona bir çift ter emici, beyaz, atlet çorabı armağan ederim; bu kibar davranış onu etkileyip dilini çözebilir: Galiba kasketimden hoşlanmaya başladı, arada bir kendi yeşil siperliğinin yerine onu takıyor.

Sana daha önceki yazılarımda da söz ettiğim gibi, yazma yeteneğimi geliştirmek için gençliğimi herkesten uzak, yapayalnız düşünerek, çalışarak geçirmemin nedeni şair Milton'a özenmemdi. Annemin aşırı ölçüsüzlüğü beni şövalyelere yaraşır bir biçimde dünyaya zorla itekleyiverdiği günden beri, sistemim sürekli akış halinde. Bu nedenle hâlâ çalışma dünyasının gerginliğine ayak uydurmaya çalışıyorum. Gövdem büro yaşamına alışır alışmaz, fabrikayı, Levy Pantolonları'nın durmaksızın atan yüreğini ziyaret etmek gibi dev bir adım atacağım. Fabrikanın kapısından kulağıma tıslamalar, kükremeler çalındı, ama şu anda az da olsa hissettiğim korku beni o özel cehenneme girmekten alıkoyuyor. Zaman zaman fabrika işçilerinden biri o

bozuk İngilizcesiyle şu ya da bu şikâyetini (ki bu genellikle ayyaş ustabaşının sarhoşluğu oluyor) iletmek için sürüden ayrılıp büroya geliyor. Kendimi toparlar toparlamaz fabrikada çalışanları görmeye gideceğim; toplumsal eyleme beslediğim köklü ve sarsılmaz inanç hiç sarsılmadı. Bu işçileri desteklemek için bir şeyler yapabileceğimden eminim. Toplumsal bir haksızlık karşısında korkakça davrananlara katlanamam. Günümüzün sorunları ancak gözü pek ve köktenci bir kararlılıkla çözülebilir.

Toplumsal not: Bazı renkli korku filmlerinin çekiciliğine kapılarak birkaç kez Prytania'ya sığınmayı denedim, ama filme alınmış bu başarısızlıklar beğeni ve edep ölçütlerime yönelik birer hakaretti; sapkınlık ve zındıklıkla dolu film makaraları gördüklerine inanamayan gözlerimin fal taşı gibi açılmasına, bakir beynimin şaşkınlıktan donup kalmasına neden oldu ve supabımı kilitledi.

Annem son zamanlarda kendisini bir tür atlete dönüştürmeye çalışan, düzenli olarak bovling oynayarak dertlerini unutacaklarını sanan, insanlığın baştan çıkarıcı bir-iki örneğiyle, kısacası istenmeyen kişilerle düşüp kalkıyor. Bazen yoldan çıkan ev yaşamımın, yeni yeni tomurcuklanmaya başlamış olan meslek yaşamımı olumsuz etkilediğini duyumsuyorum.

Sağlık notu: Bu akşamüstü Bay Gonzalez benden kendisi için bazı hesaplar yapmamı isteyince supabım oldukça şiddetli bir biçimde kapandı. Ricasının beni ne hale getirdiğini görünce, gayet düşünceli davrandı ve hesapları kendisi yaptı. Olay yaratmamaya çalıştım, ama supabıma söz dinletemedim. Bu müdür hiç istememesine karşın giderek tam bir baş belası kesiliyor.

Daha sonra görüşmek üzere,
Darryl, Çalışan Oğlunuz

Ignatius az önce yazdıklarını büyük bir zevkle okudu. *Günce* fazlasıyla umut veriyordu. Genç bir erkeğin sorunlarına ilişkin çağdaş, önemli, gerçekçi bir belge olabilirdi. Sonunda klasörü

kapadı, Myrna'nın varlığını, dünya görüşünü paramparça edecek, sert bir yanıt tasarladı. Ama önce fabrikayı ziyaret edip oranın toplumsal eylem için ne gibi olanaklar sunduğunu görmesi daha doğru olacaktı. Böylesi bir yüreklilik özen isterdi; fabrikadaki işçilerle birleşip Myrna'yı bile toplumsal eylem arenasında bir gerici gibi göstermenin bir yolunu bulabilirdi belki. Şu saldırgan sürtüğe kimin daha üstün olduğunu kanıtlayacaktı.

Bir süreliğine müziğe sığınıp gevşemeye karar vererek lavtasına uzandı. Kocaman dilini bıyıklarının üzerinden geçirerek hazırlandı, telleri tıngırdatarak şarkısına başladı: "Artık geçmişle oyalanma / Kendi yolunu çiz; doğruyu, iyiyi ara."

"Kes sesini!" diye gürledi Bayan Annie, kapalı panjurların ardından.

"Ne cüretle!" diye karşılık verdi Ignatius, kendi panjurlarını açıp karanlık, soğuk sokağa bakarak. "Aç şu panjurlarını. Ne cüretle onların ardına gizleniyorsun?"

Deli gibi mutfağa koştu, bir tasa su doldurdu ve hızla odasına döndü. Tam suyu Bayan Annie'nin hâlâ kapalı olan panjurlarına fırlatmak üzereyken, bir arabanın kapısının kapandığını duydu. Birileri eve doğru yaklaşıyordu. Ignatius panjurlarını kapadı, lambayı sürdürdü; birisiyle konuşan annesinin sesine kulak verdi. Tam penceresinin altından geçerlerken, Devriye Mancuso bir şeyler söyledi; sonra boğuk bir kadın sesi duyuldu: "Bence her bi şiy yolunda, Irene. Bak, ışıklar sönmüş. Sinemaya gitmiş olmalı."

Ignatius paltosunu sırtına geçirdiği gibi fırladı, onlar mutfak kapısından girerlerken, o ön kapıdan çıktı. Basamakları inince, Devriye Mancuso'nun evin önüne bıraktığı beyaz, Rambler marka arabayı gördü. Güçlükle öne eğilerek, parmağını lastiklerden birinin supabına soktu ve ıslık sesi kesilip de lastik yol kenarındaki tuğla oluğa yapışıncaya kadar bekledi. Sonra, ancak gövdesinin genişliğindeki geçitte yürüyerek evin arka tarafına dolandı.

Mutfaktaki bütün ışıklar yanıyordu, kapalı pencerelerin gerisinden annesinin ucuz radyosunun sesi geliyordu. Ignatius

basamakları sessizce tırmandı ve arka kapının yağlı camından içeri baktı. Annesiyle Devriye Mancuso mutfak masasının başında oturuyorlardı. Mancuso her zamankinden de ezik görünüyordu, ama annesi bir yandan ayağıyla muşambanın üzerinde tempo tutarken, bir yandan da odanın ortasındaki bir şeye bakarak utangaç utangaç gülüyordu. Kıvırcık, kır saçlı, tıknaz bir kadın, beyaz bir bovling gömleğinin sardığı sarkık göğüslerini sallayarak tek başına dans ediyordu. Bovling ayakkabıları yeri kararlı bir biçimde dövüyor, sallanan göğüslerini ve daireler çizen kalçalarını masayla fırın arasında bir öne bir arkaya taşıyordu.

Demek Devriye Mancuso'nun halası buydu. Dünyada yalnızca Devriye Mancuso hala diye böyle bir şeye sahip olabilir zaten, diye homurdandı Ignatius.

"Heey!" diye seslendi Bayan Reilly neşeyle. "Santa!"

"Şunu bi seyredin, çocuklar," diye bağırdı kır saçlı kadın, bir boks hakemi gibi. Sonra iki yana sallanarak, neredeyse yere değecek kadar çömeldi.

"Aman Tanrım!" dedi Ignatius rüzgâra.

"Kızım, bağırsaklarından birini patlatacan," diye güldü Bayan Reilly. "Tertemiz yerleri batıracan."

"Artık dursan iyi olur, Santa Hala," dedi Devriye Mancuso somurtarak.

"Hayır, durmaycam. Daha yeni başladım." Kadın salınarak doğrulmaya başladı. "Bi ninenin artık dans edemeyeceğini de kim söylüyor?"

Kollarını iki yana açarak, boylu boyunca muşamba zemine devrildi.

"Tanrım!" Bayan Reilly kahkahalarla gülerek viski şişesine uzandı, bardağına biraz viski doldurdu. "Ignatius eve gelip de bunu görseydi."

"Ignatius'un canı cehenneme!"

"Santa!" dedi Bayan Reilly soluğu tıkanarak, şaşırmıştı, ama Ignatius'un gözlemlediği gibi biraz hoşlanmıştı da.

"Hey millet, kesin artıkın!" diye bağırdı Bayan Annie panjurların arasından.

"Bu da kim?" diye sordu Santa.

"Kesmesseniz polis çağıracam," diye seslendi Bayan Annie'nin boğuklaşmış sesi.

"*Lütfen* durun," diye yalvardı Devriye Mancuso sinirli sinirli.

Beş

Darlene barın arkasına geçmiş, yarıya kadar içkiyle dolu şişelere su dolduruyordu.

Lana Lee gazeteyi katlayıp üzerine de ağırlık yapması için kül tablasını koyarak, "Baksana, Darlene, şu pis hikâyeyi bi dinle," dedi.

"'Aynı adreste, Aziz Peter, 796'da oturan Frieda Club, Betty Bumper ve Liz Steele, dün gece Burgundy Caddesi, 570 numaradaki El Caballo Salonu'nda tutuklandı ve huzuru bozmak, halkı rahatsız etmek suçuyla karakola sevk edildi. Tutuklayan görevlilere göre olay, tanımlanamayan birinin kadınlardan birine sataşmasıyla başlamış. Kadının yanındaki iki arkadaşı adama vurunca, adam salondan kaçmış. Soyadı Steele olan kadın, barmene bir tabure fırlatmış, öteki iki kadınsa tabureler ve kırık bira şişeleriyle salondaki müşterilere saldırmış. Salondaki müşteriler, kaçan adamın ayağında bovling ayakkabısı olduğunu söylediler.' Buna ne diyorsun? İşte mahalleyi böyleleri doldurdu. Dürüst bi Joe, bi fahişeye asılıyor, onlarsa adamı pataklıyorlar. Bi zamanlar burası temiz ve düzgün bi yerdi. Şimdiyse fahişelerle, pezevenklerle kaynıyor. İşlerin kesat gitmesine hiç şaşmamalı. Fahişelere katlanamıyorum."

"Geceleri buraya sivil polislerden başka müşteri gelmiyo," dedi Darlene. Sivilleri neden böyle kadınların peşine takmıyolar ki?"

"Bu bar giderek Allahın belası bi karakola dönüştü. Burada tek yaptığım iş, Polis Dayanışma Derneği yararına gösteri düzenlemek artık," dedi Lana Lee nefretle. "Bomboş masalar ve birbirine işaretler eden bikaç polis. Zamanımın yarısını, onlara içki içirmeye kalkışmaman için seni kollamakla geçiriyorum, Bayan Beyin."

"Ama Lana," dedi Darlene. "Kimin polis olduğunu nerden anlaycam? Bana herkes aynıymış gibi görünüyo." Sümkürdü. "Hayatımı kazanmaya çalışıyorum."

"Bi polisi gözlerinden tanıyabilirsin, Darlene. Kendilerinden emin bi bakışları vardır. Çok uzun zamandır bu işin içindeyim. Bi polisi bi kilometreden tanırım. İşaretli paralar, pis giysiler. Gözlerinden anlayamadığın zaman hemen elindeki paraya bak. Üzeri çizgilerle, işaretlerle doludur."

"Peki, ama parayı nassı görecen? Burası öyle karanlık ki, gözlerini bilem göremiyorum."

"Seninle biraz daha yakından ilgilenmem gerekecek. Taburelerimin tepesine tüneyip kalınanı istemiyorum. Bugünlerde komiserin birine duble martini içirmeye kalkışırsan hiç şaşmam."

"O zaman bırak sahneye çıkıp dans edeyim. Nefis bi numaram var."

"Kes sesini," diye patladı Lana. Jones geceleri buraya polisin geldiğini bilseydi, Lana o ucuz hademeye elveda demek zorunda kalırdı. "Dinle Darlene, geceleri bütün polis teşkilatının buraya doluştuğunu sakın Jones'a söyleme, tamam mı? Zencilerin polis konusunda neler hissettiklerini bilirsin. Korkup işten ayrılabilir. O çocuğa yardım etmek, onu sokaklardan uzak tutmak için elimden geleni yapıyorum."

"Tamam," dedi Darlene. "Ama yan taburede oturan adamın polis olmasından korka korka nassı para kazanacam ben? Burda para kazanmak için neye ihtiyacımız var, biliyo musun?"

"Neye?"

"Bi hayvana."

"Hayvana mı? Hey Tanrım!"

"Ben hayvan pisliği falan temizlemem," dedi Jones, elindeki yer bezini taburelerin ayaklarına gürültüyle çarparak.

"Bu yana gel de şu taburelerin altına bi bak," diye seslendi Lana.

"Aman, Allahım! Olamaz! Küçük bi noktayı atlamış mıyım yoksam?"

"Gasteye baksana, Lana," dedi Darlene. "Bu caddedeki hemen hemen bütün barlarda bi hayvan var."

Lana gazetenin eğlence sayfasını çevirdi, Jones'tan yayılan sisin içinde gece kulübü ilanlarını inceledi.

"Eh, küçük Darlene'imiz de az uyanık değilmiş. Bu kulübün yöneticisi olmaya niyetleniyorsun galiba?"

"Hayır, bağyan."

Lana parmağını ilanların üzerine gezdirerek "Bunu aklından çıkar," dedi. "Şunlara bak. Jerry'nin yerinde yılan, 104'te bikaç güvercin, yavru bi kaplan, bi şempanze..."

"Bu yüzden de insanlar hep oralara gidiyo," dedi Darlene. "Bu meslekte yenilikleri izlemek gerek."

"Teşekkürler. Fikir senden çıktığına göre, önerin var mı?"

"Burayı bi hayvanat bahçesine dönüştürmek için oylama yapmayı öneriyorum."

"Sen yerleri silmene bak," dedi Lana.

"Benim papağanı kullanabiliriz," dedi Darlene. "Onunla milletin aklını başından alacak bi dans numarasına çalışıyorum. Ööle akıllı bi kuş ki. Konuşmasını bi duysan."

"Kuşları zenci barlarından uzak tutmakta yarar var."

"Kuşa bi şans tanıyın," diye yakardı Darlene.

"Vaay!" dedi Jones. "Dikkat! Yetim dostun içeri giriyor. Hayırseverlik saati geldi."

Bol, kırmızı bir kazak, beyaz kot pantolon ve dar, sivri uçlu, bej rengi bir kovboy çizmesi giymiş olan George yaylanarak ka-

pıdan girdi. Her iki eline de tükenmez kalemle hançer resmi çizilmişti.

"Kusura bakma, George," dedi Lana çabucak. "Bugün yetimlere bi şey yok."

"Gördün mü? Yetimler de Bileşik Vakıf'a başvursunlar artık," dedi Jones. Hançerlere doğru biraz duman üfledi. "Maaşları zor ödüyoruz zati. Yardımseverlik önce evde başlar."

"Ne?" dedi George.

"Bugünlerde yetimhanede bi avuç haytayı barındırıyolar," diye fikrini belirtti Darlene. "Ben olsam ona hiç bi şi vermezdim, Lana. Bana sorarsan, bi tür haraç filan alıyo bu. Bu çocuk yetimse, ben de İngiltere kraliçesiyim."

Lana, George'a, "Benimle gel," dedikten sonra dışarıya, caddeye çıktı.

"Ne var?" diye sordu George.

"O iki sersemin önünde konuşmak istemedim," dedi Lana. "Bu yeni hademe, eskisi gibi değil. Oldukça uyanık bi tip. Seni gördüğünden beri bana yetimlerle ilgili soru sorup duruyo. Ona güvenmiyorum. Başım polisle dertte zaten."

"O zaman kendine yeni bi Arap bul. Etraf onlarla kaynıyo."

"Ona ödediğim maaşla kör bi Eskimo bile bulamam. Onu bi tür pazarlıkla buldum; ucuzluktan almak gibi. İşten ayrılırsa tutuklanacağını sanıyo. Hayat bi pazarlıktır, George. Yani benimki gibi bi işte böylesi fırsatları kaçırmamak için gözünü dört açıcan. Annadın mı?"

"Peki, ama ben n'olucam?"

"Jones öğlenleri on iki, yarım gibi yemeğe gidiyo. Sen bire çeyrek kala filan gel."

"Peki paketleri bütün gün ne yapayım? Saat üçe kadar bi şey yapamam. Onları üzerimde taşımak istemiyorum."

"Gidip otobüs garına bırak. Umurumda değil. Yeter ki güvende olsunlar. Yarın görüşürüz."

Lana yeniden bara girdi.

"O çocuğu defetmişindir umarım," dedi Darlene. "Biri onu Islah Müdürlüğü'ne şikâyet etmeli."

"Vaay!"

"Hadi Lana. Benlen kuşa bi şans ver. Harika olucak."

"Eskiden orta yaşlı adamlar gelip, güzel bi kızın orasını burasını sallamasını izlerlerdi. Oysa şimdi bi hayvan gerekiyor. Bugünün insanlarının derdi ne, biliyo musun? Hepsi hasta. İnsanın namusuyla para kazanması olanaksız artık." Lana bi sigara yakıp Jones'la duman yarışına girdi. "Tamam. Kuşu sahneye çıkaracağız. Senin bi papağanla sahnemde olman, bi polisle taburemin üzerinde olmandan yeğdir. Getir bakalım şu Allahın belası kuşu."

* * *

Bay Gonzalez küçük sobanın yakınına oturmuş, ırmağın sesini dinliyordu; huzur dolu ruhu Levy Pantolonları'nın antenlerinin yukarısına bir yere, Nirvana'ya yükselmişti. Duyuları farelerin tıkırtısını, eski kâğıt ve ahşap kokusunu; ayağındaki bol Levy Pantolonu'nun verdiği egemenlik duygusunun tadını doyasıya çıkarmaktaydı. Filtre edilmiş, ince bir duman üfledi, sigarasının külünü bir nişancı gibi kül tablasının tam ortasına silkeledi. Olanaksız bir şey olmuş, Levy Pantolonları'ndaki yaşam daha da güzelleşmişti. Nedeni, Bay Reilly idi. Bay Ignatius J. Reilly'yi Levy Pantolonları'nın aşınmış, küflü basamaklarına hangi peri bırakmıştı acaba?

Tek başına dört işçiye bedeldi. Becerikli elleri, dosyalama sorununu ortadan kaldırıvermişti. Bayan Trixie'ye karşı da oldukça kibardı; büroda hemen hemen hiçbir sürtüşme kalmamıştı. Bir gün önce, öğleden sonra gördüğü şey Bay Gonzalez'i öyle duygulandırmıştı ki: Bay Reilly yere diz çökmüş, Bayan Trixie'nin çoraplarını değiştiriyordu. Bay Reilly tepeden tırnağa yürekti. Tabii biraz da supap. Sürekli supabından söz etmesi tatsızdı elbette. Tek olumsuz yanı da buydu.

Çevresine mutluluklu bakınan Bay Gonzalez'in gözüne, bürodaki, Bay Reilly'nin elinden çıkmış yenilikler ilişti. Bayan Trixie'nin masasına, bir köşesine eski tarzda bir çiçek demeti resmedilmiş olan, BAYAN TRIXIE yazılı genişçe bir levha takılmıştı. Kendi masasındaysa BAY GONZALEZ yazılı ve Kral Alfonso'nun amblemiyle süslenmiş bir levha vardı. Bürodaki sopalardan birine geçirilmiş olan, çok katlı bir haçın iki bölümündeki LIBBY'NİN DOMATES SUYU ile KRAFT JÖLELERİ yazılarının arası Bay Reilly'nin dediğine göre kahverengiye boyanacak, ahşap havası vermek için de yol yol siyah çizgilerle süslenecekti. Dosya dolaplarının tepesine dizilmiş, çeşitli boylardaki, boş dondurma kutularının içindeki fasulyeler filizlenmeye başlamıştı bile. Bay Reilly'nin yanındaki pencereden sarkan mor, cüppe kumaşından yapılma perdelerin kıvrımları büroyu derin düşüncelere dalmaya uygun bir ortama dönüştürüyordu. Perdeden süzülen güneş, çöp kutusunun yakınında duran üç ayaklı, alçı Aziz Anthony heykeline kızıl bir ışıltıyla vurmaktaydı.

Bay Reilly kadar çalışkan biri görülmemişti. Aklı fikri, dört elle sarıldığı işindeydi. Supabı biraz daha düzeldiği zaman, oradaki koşulları nasıl düzeltebileceğini saptamak için fabrikayı ziyaret etmeyi bile düşünüyordu. Oysa öteki işçiler öylesine ilgisiz, öylesine çapaçuldular ki.

Kapı yavaşça açıldı; Bayan Trixie sahneye günlük girişini yaptı, kendisi girmeden koca bir çanta girmişti içeri.

"Bayan Trixie!" dedi Bay Gonzalez, her zamankinden daha tiz bir sesle.

"Kim?" diye haykırdı Bayan Trixie, deli gibi.

Başını eğip paçavraya dönmüş geceliğine ve pamuklu sabahlığına baktı.

"Aman Tanrım," diye vızıldadı. "Gelirken yolda biraz üşümüştüm zaten."

"Hemen eve dönün."

"Ama dışarsı soğuk, Gomez."

"Kusura bakmayın, ama bu kılıkla Levy Pantolonları'nda kalamazsınız."

"Emekli mi oldum?" diye sordu Bayan Trixie umutla.

"Hayır!" diye bağırdı Bay Gonzalez ciyak ciyak. "Yalnızca eve dönüp üzerinizi değiştirmenizi istiyorum. Eviniz çok yakın. Hadi acele edin."

Bayan Trixie yalpalayarak kapıdan çıktı, kapıyı çarparak kapadı. Sonra, yere bıraktığı paketi almak için geri döndü, bir kez daha kapıyı çarparak çıkıp gitti.

Bir saat sonra Ignatius geldiğinde, Bayan Trixie hâlâ dönmemişti. Bay Gonzalez basamakları ağır ağır çıkan Ignatius'un tok adım seslerini dinledi. Kapı ardına kadar açıldı ve boynuna bir şal kadar geniş, düz bir atkı dolamış, bir ucunu da paltosunun yakasından içeri sokmuş olan Ignatius J. Reilly göründü.

Krallara yaraşır bir tavırla, "Günaydın efendim," dedi.

"Günaydın," diye karşılık verdi Bay Gonzalez, sevinçle. "Yolculuğunuz iyi geçti mi?"

"Fena sayılmaz. Şoförün gizli bir araba yarışçısı olmasından kuşkulanıyorum. Onu sürekli uyarmak zorunda kaldım. Doğrusunu isterseniz; karşılıklı düşmanca duygular içinde ayrıldık birbirimizden. Küçük memuremiz nerede bugün?"

"Onu eve göndermek zorunda kaldım. Bu sabah işe gecelikle geldi de."

Ignatius suratını astı. "Neden geri gönderdiğinizi anlayamadım. Ne de olsa burada resmiyetten oldukça uzağız. Büyük bir aileyiz biz. Umarım neşesini kaçırmamışsınızdır." Fasulyelerini sulamak için karton bir bardağa su doldurdu. "Bir sabah beni de pijamamla görürseniz, hiç şaşırmayın. Pijamayla çok daha rahat ediyorum."

"Amacım ne giymeniz gerektiğini öğretmek değil," diye atıldı Bay Gonzalez kaygı dolu bir sesle.

"Umarım öyledir. Bayan Trixie ile ben buna katlanamayız doğrusu."

Bay Gonzalez Ignatius'un üzerine diktiği korkunç gözlerinden kaçınmak için masasında bir şey arıyormuş gibi yaptı.

Ignatius sonunda, "Haçı bitireyim," dedi. Paltosunun torbaya benzeyen ceplerinden iki litrelik bir boya kutusu çıkardı.

"Ne kadar güzel."

"Şu anda en önemli şey, bu haç. Dosyalama, sıralama – hepsi de bu projeyi sonuçlandırmamı bekleyebilir. Haçı bitirdikten sonra fabrikayı ziyaret edeceğim. Bana kalırsa işçilerin sevecen bir kulağa, kendini adamış bir öndere gereksinimleri var. Onlara yardımcı olabilirim."

"Elbette. Size ne yapmanız gerektiğini söyleyecek değilim."

"İyi edersiniz." Ignatius gözlerini müdüre dikti. "Supabım sonunda fabrikayı ziyaret etmeme izin verdi. Bu fırsatı kaçırmamalıyım. Kaçırırsam, supabım haftalarca açılmamak üzere kapanabilir."

Müdür heyecanla, "O halde bugün mutlaka fabrikaya gitmelisiniz," diyerek ona katıldı.

Bay Gonzalez umutla Ignatius'a bakıyordu, ama hiçbir karşılık alamadı. Ignatius paltosunu, atkısını ve kasketini dosya dolaplarından birine koyduktan sonra haçı boyamaya girişti. Saat on birde küçük bir suluboya fırçasıyla kılı kırk yararcasına iki katı sürüyordu. Bayan Trixie hâlâ ortalarda yoktu.

Saat on ikide Bay Gonzalez çalıştığı evrak yığınının üstünden baktı: "Bayan Trixie nerelerde acaba?"

"Mutlaka kalbini kırmışsınızdır," diye karşılık verdi Ignatius soğukça. Kartonun sert kenarlarına fırçayla dokundu. "Ama yemek vakti ortaya çıkacaktır. Dün ona, bugün yanımda kendisi için söğüş etli sandviç getireceğimi söylemiştim. Bayan Trixie'nin söğüş eti oldukça lezzetli bulduğunu fark ettim. Size de ikram etmek isterdim, ama ne yazık ki yanımda yalnızca ikimize yetecek kadar var."

"Hiç önemi yok." Bay Gonzalez kendini zorlayarak bitik bir biçimde gülümsemeyi başardı; yağlı kesekâğıdını açtı.

"Bu raporları ve hesap dökümlerini bitirebilmek için öğle tatilinde de çalışınam gerek zaten."

"Evet, iyi olur. Levy Pantolonları'nın giyim yarışında geride kalmasını istemeyiz."

Ignatius bir ısırışta sandviçinin yarısını kopardı, bir süre zevkle çiğnedi.

"Dilerim Bayan Trixie gelir," dedi birinci sandviçi bitirip sindirim ayininin ayrılmaz bir parçası olan bir dizi geğirti salarken. "Korkarım supabım söğüş eti kaldıramıyor."

İkinci sandviçin içindekileri dişleriyle çekiştirirken, Bayan Trixie göründü; yeşil siperliği yüzünü gizliyordu.

"İşte geldi," dedi Ignatius müdüre, iri bir marul yaprağının sarktığı dudaklarının arasından.

"Ah, evet," dedi Bay Gonzalez güçsüz bir sesle. "Bayan Trixie."

"Söğüş etli sandviç, yeteneklerini canlandıracaktır. Buraya gel, Ticaret Ana."

Bayan Trixie Aziz Anthony heykeline çarptı.

"Sabahtan beri aklımda bir şey var diyordum, Gloria." Bayan Trixie sandviçi kapıp masasına döndü. Ignatius her lokmanın harekete geçirdiği dişetlerinin, dilin ve dudakların yoğun devinimlerini büyülenmişçesine izliyordu.

"Üzerinizi değiştirmek ne kadar da uzun sürdü," dedi müdür, Bayan Trixie'ye. Yeni kılığının gecelikle sabahlıktan daha düzgün olmadığını ayrımsamıştı, canı sıkılarak.

"Kim?" dedi Bayan Trixie, üzeri çiğnenmiş et ve ekmekle dolu dilini dışarı çıkararak.

"Üstünüzü değiştirmek ne kadar da uzun sürdü, dedim."

"Benim mi? Burdan daha yeni ayrıldım."

"Lütfen onu rahatsız etmeyi keser misiniz?" dedi Ignatius öfkeyle.

Müdür, "Gecikmesi için hiçbir neden yoktu. Az aşağıdaki barakaların orada bir yerde oturuyor," diye mırıldandıktan sonra önündeki kâğıtlara döndü.

Bayan Trixie'nin dudakları son kez çarpılıp durunca, "Beğendiniz mi?" diye sordu Ignatius.

Bayan Trixie başıyla onayladı, ardından ikinci sandviçini tüketmeye koyuldu. Ama daha yarısına gelmişti ki iskemlesinde geriye yaslanıverdi.

"Oh, iyice doydum, Gloria. Nefisti."

"Bay Gonzalez, Bayan Trixie'nin bitiremediği sandviçi ister miydiniz?"

"Hayır, teşekkürler."

"Keşke yeseydiniz. Fareler şimdi *en masse*[1] üzerimize saldıracaklar."

"Evet. Gomez, al şunu," dedi Bayan Trixie. Yarısı yenmiş, ıslak sandviçi müdürün masasındaki kâğıtların üzerine düşürdü.

"Bak ne yaptın, bunak kadın!" diye haykırdı adam. "Tanrı Bayan Levy'nin cezasını versin. Bankaya göndereceğim raporu mahvettin."

"Bayan Levy'nin soylu ruhuna ne cüretle lanet okuyorsunuz?" diye gürledi Ignatius. "Sizi şikâyet edeceğim, bayım."

"Bu raporu hazırlamak bir saatten fazla zamanımı aldı. Şu yaptığına bak."

"O paskalya jambonunu istemiyorum!" diye hırıldadı Bayan Trixie. "Şükran günü hindim nerde? Bu şirkette çalışmak için, güzel bir sinemadaki kasiyerliği bırakmıştım. Şimdiyse burda ölüp gideceğim. Burda işçilere haksızlık ediliyor. *Derhal* emekli oluyorum."

"Neden gidip ellerinizi yıkamıyorsunuz?" dedi Bay Gonzalez.

Bayan Trixie, "Bak bu iyi fikir," dedikten sonra, yalpalayarak kadınlar tuvaletine doğru çark etti.

Ignatius kendisini aldatılmış hissediyordu. Büyük bir olayın patlak vereceğini sanmıştı. Müdür raporun bir kopyasını çıkarmaya koyulunca, o da yeniden haça döndü. Ama önce tuvaletten dönen ve yanına çökerek dua etmeye başlayan Bayan Trixie'yi

1 (Fr.) Hep birlikte. (ç.n.)

ayağa kaldırması gerekmişti. Bayan Trixie, Bay Gonzalez için birkaç zarf yapıştırmak, birkaç kez tuvalete gitmek ve biraz şekerleme yapmak dışında sürekli Ignatius'un çevresinde dönüp duruyordu. Bürodaki tek ses, müdürün kullandığı daktiloyla hesap makinesinden çıkmaktaydı; her ikisi de Ignatius'un dikkatini az da olsa dağıtıyordu. Saat bir buçukta haç tamamlanmış sayılırdı. Tek eksiği, Ignatius'un tahtanın alt tarafına yapıştıracağı, TANRI VE TİCARET sözcüklerinin varaklı, küçük harfleriydi. Harfleri yapıştırdıktan sonra geri çekildi, Bayan Trixie'ye bakarak, "Bitti," dedi.

"Gloria, harika oldu," dedi Bayan Trixie içtenlikle. "Şuna bir baksana, Gomez."

Bay Gonzalez haçı yorgun gözlerle süzdü. "Çok güzel olmuş."

"Şimdi dosyalamaya," dedi Ignatius, çok işi varmış gibi. "Sonra da doğru fabrikaya. Sosyal adaletsizliğe daha fazla göz yumamam."

"Evet, hazır supabınız çalışıyorken fabrikaya gitmelisiniz," dedi müdür.

Ignatius dosya dolabının arkasına dolandı, dosyalanmayı bekleyen, birikmiş kâğıtları alıp çöp kutusuna attı. Müdürün eliyle gözlerini kapatmış, öylece oturduğunu görünce, masasının en üst çekmecesini açtı, çekmeceyi ters çevirerek, alfabetik sıraya göre dizilmiş belgeleri de çöp kutusuna boşalttı.

Sonra sert adımlarla kapıya doğru ilerledi, haçın altına diz çökmüş olan Bayan Trixie'nin yanından fırtına gibi geçti.

* * *

Devriye Mancuso, kim olursa olsun, çavuşa götürebileceği birini tutuklayabilmek için mesai saatlerinin dışında da çalışmaya başlamıştı. Bovling dönüşü halasını eve bıraktıktan sonra, bir şeyler bulurum umuduyla bir bara uğramıştı. Bula bula, onu

döven şu üç korkunç kızı bulmuştu. Kendisini çağırtan çavuşu görmek için karakola girerken, alnındaki sargı bezine dokundu.

"Ne oldu sana böyle?" diye haykırdı, sargıyı gören çavuş.

"Düştüm."

"Senden de bu beklenir zaten. İşinden şu kadarcık anlasaydın, barları dolaşıp dün gece getirdikleri şu üç kız gibileri rapor ederdin."

"Haklısınız, efendim."

"Neşeli Gece Barı'yla ilgili ihbarı hangi fahişeden aldın bilmem, ama bizim çocuklar hemen hemen her gece oraya gitmelerine rağmen hiçbir olayla karşılaşmadılar."

"Ama ben..."

"Kapa çeneni. Bize yanlış ipucu verdin. Bize yanlış ipucu verenlere ne yaparız, biliyor musun?"

"Hayır."

"Onları otobüs garındaki helalara koyarız."

"Evet, efendim."

"Birini tutuklayıncaya kadar günde sekiz saat o daracık bölmelerde oturacaksın."

"Oldu."

"'Oldu,' denmez. 'Baş üstüne,' diyeceksin. Hadi şimdi doğru giysi dolabına. Bugün çiftçi oluyorsun."

* * *

Ignatius *Çalışan Gencin Güncesi*'nin ilk Mavi At sayfasını önüne çekti; yarı resmi bir tavırla tükenmez kaleminin ucundaki düğmeye parmağıyla bastı. Levy Pantolonları'na ait kalemin ucu ilk basışta plastik silindirden çıkmadı. Ignatius daha büyük bir gayretle yeniden bastı, ama kalemin ucu görünmemekte direniyordu. Kalemi öfkeyle masasının kenarına çarpıp kırdı; eğilip yerdeki Venüs marka kurşunkalemlerden birini aldı. Kalemle kulağındaki kirleri karıştırdıktan sonra, dikkatini yazacağı şeyde

toplamaya çalıştı, bir yandan da akşamı bovling salonunda geçirmeye hazırlanan annesinin çıkardığı sesleri dinliyordu. Banyoya girip çıkan kesik kesik, güçlü adım seslerine bakılırsa annesi her zamanki gibi pek çok işi aynı anda yapmaya çalışıyordu. Sonra yıllardır, annesinin evden ayrılmaya her hazırlanışında çıkardığı o bildik sesleri duydu; klozete düşen bir saç fırçasının çıkardığı şapırtı, yere düşen bir pudra kutusunun kof gürültüsü, karmaşa ve karışıklıktan yakınan kesik nidalar.

Bir ara annesi, "Ayy," diye haykırdı.

Banyodan gelen boğuk, tekdüze gürültüler Ignatius'un canını sıkıyordu; şu patırtıyı artık kesse, diye düşündü. Sonunda elektrik düğmesinin kapanırken çıkardığı çıt sesini duydu. Annesi yatak odasının kapısına vurdu.

"Ignatius, balım ben gidiyorum."

"Pekâlâ," diye karşılık verdi Ignatius, buz gibi bir sesle.

"Kapıyı aç, bebeğim. Gelip bana bi veda öpücüğü ver."

"Anne, şu anda oldukça meşgulüm."

"Bööle yapmasana, Ignatius. Hadi aç kapıyı."

"Lütfen dostlarınla birlikte çekip gider misin?"

"Aman, Ignatius."

"Beni her dakika rahatsız etmek zorunda mısın? Sinemaya uyarlanabilecek, olağanüstü bir şey üzerinde çalışıyorum. Ticari şansı çok yüksek."

Bayan Reilly bovling ayakkabılarıyla kapıyı tekmeledi.

"Ter dökerek kazandığım parayla alınan o abuk sabuk ayakkabıları mahvetmek mi istiyorsun?"

"Ne? Ne dedin datlım?"

Ignatius kalemi kulağından çekti, kapıyı açtı. Annesinin kestane rengi saçları alnının üzerinde iyice kabartılmıştı; aceleyle sürdüğü allık elmacık kemiklerinden başlayarak gözkapaklarına kadar uzanıyordu. Yanaklarına sertçe dokundurduğu pudra yüzünü, elbisenin önünü ve gevşek buklelerinden bir-ikisini beyaza boyamıştı.

"Aman Tanrım," dedi Ignatius. "Üstün başın pudra içinde. Yoksa bu da Bayan Battaglia'nın güzellik öğütlerinden biri mi?"

"Neden hep Santa'yı eleştiriyosun, Ignatius?"

"Az bile yapıyorum. Hele bana ilişmeye kalkışsın, eleştirmek ne demek, yerden yere vuracağım onu.

"Ignatius!"

"Adını duydukça aklıma gelen tek şey, 'bayağılık'."

"Santa bi büyükanne. Kendinden utanmalısın."

"Tanrıya şükür, geçen akşam Bayan Annie'nin çığlıkları huzuru sağladı. Hayatımda bu kadar edepsiz bir seks partisi görmemiştim. Üstelik mutfağımın ortasında. O adam yasaların gerçek bir temsilcisi olsaydı, o 'hala' dediği şeyi hemen oracıkta tutuklardı."

"Angelo'yu iğnelemekten vazgeç. İşi zati çok zor. Santa, bütün gün otopüs durağındaki helaya dıkılıp kaldığını söylüyo."

"Tanrım! Duyduklarım gerçek mi? Lütfen o iki mafya işbirlikçisinin peşine takılıp beni rahat bırak."

"Zavallı anacığına bööle davranma."

"Zavallı mı? Zavallı mı dedin? Emeğimin karşılığı olan paralar bu eve sel gibi akarken, nasıl zavallı olabilirmişsin? Üstelik aynı hızla dışarı akarken?"

"Yine başlama, Ignatius. Bu hafta senden yalnız yirmi dolar aldım, onu alabilmek için de diz çöküp yakarmak zorunda kaldım. Aldığın şu ıvır zıvıra bi bak. Bugün eve getirdiğin filim makinesi de cabası."

"Film makinesi çok kısa bir süre sonra kullanılacak. Armonikayı da çok ucuza aldım."

"Bööle giderse o adamın parasını asla ödeyemiycez."

"Bu benim sorunum değil. Arabayı ben kullanmıyordum."

"Tabii ya, senin umurunda diil. Sen hiç bi şiyi dert etmessin zati."

"Odamın kapısını sana her açışımda, Pandora'nın kutusunu açtığını çoktan anlamalıydım. Neden Bayan Battaglia kendisiyle

sefih yeğenini köşebaşında beklemeni istemiyor senden? Böylece bovlinge ayırdığınız zamanın bir tek dakikasını bile harcamamış olursunuz." Ignatius bir düzine kakaolu çöreğin tıkadığı supabını açmak için üst üste geğirdi. "Beni rahat bırak. İşte bütün gün itilip kakıldığım yetmiyor mu? Her gün karşılaştığım korkunç durumları sana yeterince anlatmıştım, yanılmıyorsam."

"Seni takdir ediyorum, bebeğim," dedi Bayan Reilly alaylı. "Hadi gel de bana bi veda öpçüğü ver."

Ignatius eğildi, kadını yanağından hafifçe öptü.

Ağzına dolan pudrayı tükürürken, "Hey yarabbim," dedi. "Bütün gün ağzımda kum tadı hissedeceğim."

"Çok mu pudra sürmüşüm?"

"Yo, fena değil. Sen romatizmalı filan değil miydin? Nasıl oluyor da bovling oynayabiliyorsun?"

"Hareket bana iyi geliyor. Kendimi daha iyi hissediyorum."

Sokaktan bir korna sesi geldi.

"Anlaşılan dostun tuvaletten kaçmış," diye homurdandı Ignatius. "Otobüs garlarında dolaşmak tam ona yakışan bir şey. Gezi otobüsü denilen o korkunç şeylerin gara girip çıkışını izlemekten büyük zevk aldığından eminim. Onun dünya görüşüne göre otobüs iyi bir şey olmalı. Bu da ne kadar geri zekâlı olduğunu kanıtlıyor."

"Geç kalmam, datlım," dedi Bayan Reilly, küçük sokak kapısını kaparken.

Ignatius yatak odasının kapısını kilitledikten sonra boş bir mürekkep şişesi kaptı, sonra panjurları açtı. Başını camdan uzatıp aşağıdaki dar sokağa baktı; karanlığa karşın kaldırımın kenarındaki küçük beyaz Rambler'i seçebiliyordu. Şişeyi olanca gücüyle fırlattı; şişe beklediğinden daha büyük bir şangırtıyla arabanın tavanına çarptı.

Panjurları sessizce kaparken, Santa Battaglia'nın, "Hey!" diye bağırdığını duydu. İçinden, oh olsun, diyerek dosyasını açtı, Venüs kalemini aldı.

Sevgili Okur,

Büyük bir yazar okurunun dostu ve velinimetidir.

–Macaulay

Bir iş günü daha bitti, nazik okurum. Sana daha önce de söylediğim gibi, büromuzdaki çalkantı ve manyaklığın üzerine bir cila çekmeyi başardım. Bürodaki bütün gereksiz etkinlikler yavaş yavaş azalıyor. Şu sıralar beyaz yakalı arılarımızın (üç tane) durmaksızın kaynaşan kovanını, canla başla süslüyorum. Üç arı benzetmesi insanın aklına bir büro işçisi olarak yapmam gereken üç a'yı getiriyor: Ayıkla, avantanı bul, astarla. Müdür denilen soytarının yaptıklarına da uyarlanabilir bu: Aldat, avla, azalt, aptallaştır, azap çektir, acemilik yap, ayağına dolaştır, arapsaçına çevir, ağla, ağlarcasına vızılda. (Korkarım liste uzadıkça uzayacak.) Müdürümüzün şaşırtma ve engelleme dışında hiçbir işlevi olmadığı sonucuna vardım. O olmasaydı öteki memurla (Ticaret Ana) ben karşılıklı anlayış dolu bir ortamda huzur ve mutluluk içinde görevimizi yapardık. Bana kalırsa Bayan T'nin emekli olma isteğini işte müdürün bu zorbaca yöntemleri körüklüyor.

Sonunda sana fabrikamızı anlatabileceğim. Bu öğleden sonra haçı bitirmiş olmanın verdiği mutluluk içinde (Evet! Bitti ve büromuza çok gereksindiği, dinsel bir hava kattı) gıcırdayan, vızıldayan, tıslayan fabrikayı ziyaret ettim.

Gözlerimin önünde duran manzara tiksindirici ve iticiydi. Levy Pantolonları'nın gelecek kuşaklarına işçiyi sömüren, çalışma koşulları, son derece kötü olan bu yer bırakılacak demek? Smithsonian Enstitüsü, ulusumuzun döküntülerini toplayan bu torbaya, Levy Pantolonları fabrikasını, çalışır vaziyetteki işçileriyle birlikte bir elektrik süpürgesinin içine çekip hiç bozmaksızın Amerika Birleşik Devletleri'nin başkentine nakledebilseydi, bu tartışma götürür müzenin ziyaretçileri, gördükleri şey karşısında o cafcaflı turist giysilerinin üzerine kusarlardı.

Tom Amcanın Kulübesi ile Fritz Lang'ın Metropolis filminin karışımı, zenci köleliğinin makineleşmiş haliydi; zencilerin pamuk toplamakla pamuklu kumaşları dikmek arasında kat ettikleri yolu sergiliyordu. (Evrimlerinin pamuk toplama aşamasında olsalardı, en azından açık havada şarkı söylüyor, karpuz yiyor olurlardı – açık havada, hep birlikteyken öyle yaptıklarını sanıyorum.) Toplumsal adaletsizliğe karşı beslediğim yoğun ve derin nefret tazelenmişti. Supabım duygusal bir tepkiyle kapanıverdi.

(Söz karpuzdan açılmışken sivil hakları savunan bazı kuruluşlar alınmasın, ama Amerikan halk geleneklerini yakından inceleme şansına hiçbir zaman sahip olamadığımı söylemeliyim. Belki de hata ettim. Bugün insanlar bir elleriyle pamuğu toplarken öteki elleriyle transistorlu radyolarını kulaklarına bastırıyor olmalılar; dudaklarından filtreli, mentollü bir sigara sarkar ve kocaman bir pamuk tarlasını yanma tehlikesiyle karşı karşıya bırakırken kulaklarında kullanılmış araba, Saç Yumuşatıcı Şampuan, Royal Crown briyantinleri ve Gallo şaraplarının reklamları yankılanıyordur.) Gerçi Mississippi Irmağı'nın kıyısında yaşıyorum (bu ırmağın adı pek çok iğrenç şarkı ve şiirin dizelerinde geçer; en yaygın benzetmeyse ırmağı gerçek baba yerine koyandır. Aslında Mississippi Irmağı anaforları ve akıntılarıyla her yıl pek çok can alan hain, uğursuz bir sudur. Lağım suları, sanayii atıkları ve zehirli böceklerle kaynayan bu kirli, kahverengi balçığa ayağının başparmağını bile isteyerek sokacak tek bir Tanrı kulu olduğuna inanmıyorum. Balıklar bile ölüyor. Bu nedenle Mississippi'nin baştan ayağa yanlış olan Baba-Tanrı-Fallus-Babafingo simgesi sanırım şu iç karartıcı sahtekâr Mark Twain ile başladı. Zaten gerçeklerle yüz yüze gelememek bütün Amerikan 'sanatının' özelliği. Amerikan sanatıyla Amerikan doğası arasındaki herhangi bir bağlantı, tam anlamıyla rastlantısaldır, nedeni de bütün ulusun gerçeklerden uzak oluşu. Bu toplumun ancak kıyısında köşesinde varolmaya, gerçekliği görür görmez tanıyanlara ayrılmış olan Limbo'da yaşamaya zorlan-

mamın nedenlerinden biri de bu.) Ama pamuğun nasıl yetiştirildiğini hiç görmediğim gibi böyle bir istek de duymadım. New Orleans'ın dışına yaptığım tek yolculuk beni bir umutsuzluk girdabının tam ortasına atmıştı: Baton Rouge. Daha sonraki bölümlerde, bir geriye dönüş olarak bataklıkların ortasındaki bu hac yolculuğunu, bedensel, zihinsel ve ruhsal açıdan parampara bir halde döndüğüm bu çöl serüvenini anlatırım belki. Öte yandan, New Orleans zararsız bulduğum belli bir duygusuzluğa ve durgunluğa sahip olan, insanın rahat edebileceği bir kent: En azından iklimi ılıman; her ne kadar Kuzey Afrika'nın bazı yöreleri (Tanca, vb.) zaman zaman ilgimi çektiyse de bu Gelişen Kent'te başımızın üstünde bir dam, midemde de bir Dr. Nut'la yaşamaktan mutluyum. Öte yandan, gemi yolculuğu herhalde beni halsiz düşürdü; param yetse bile uçakla yolculuk edecek kadar sapkın olmadığım da kesin. Greyhound Otobüs Şirketi verdiği gözdağıyla beni şu anki yaşantımı sürdürmeye zorluyor. Şu gezi otobüslerinin seferden kaldırılmalarını isterdim; bana, bu iki katlı otobüsler yükseklikleriyle eyalet otoyol kurallarını çiğniyorlarmış gibi geliyor – tünel girişlerinde filan. Belki sizlerden biri, sevgili okurlarım, iyi bir belleğe sahip olduğu için bu duruma uygulanabilecek bir yasa maddesi bulup çıkarabilir. O şeyler kesinlikle yok edilmeli. Bir yerlerde bu karanlık geceyi yararak ilerlediklerini bilmek beni son derece kaygılandırıyor.

Fabrika, kumaş topları, biçki tezgâhları, koca koca dikiş makineleri ve pres için buhar sağlayan fırınlarla dolu, geniş, ahıra benzeyen bir yapı. Bu makineleşmiş dekorda görevlerini yerine getirmek için devinen Les Africains'*i*[1] *görünce insan gerçeküstü bir tabloya bakıyormuş duygusuna kapılıyor. Görüntünün içerdiği garipsiliğin düş gücümü harekete geçirdiğini itiraf etmeliyim. O anda ne olduğunu çıkartamasam da aklıma Joseph Conrad'dan bir şey gelmişti. Belki de kendimi,* Karanlığın Yüreği *adlı kitapta anlatılan, Avrupa'daki ticaret bürolarından*

1 (Fr.) Afrikalılar. (ç.n.)

uzakta, mutlak delişetle yüz yüze geliveren Kurtz'la özdeşleştirmiş olabilirim. Kendimi mantar bir şapka takmış, beyaz keten binici pantolonu binmiş halde, cibinliğin gerisinde, gizemli yüzümle düşlediğimi anımsıyorum.

Fırınlar fabrikayı bu serin günlerde biraz ılık tutuyor, hatta yakıyor, ama herhalde yazın işçiler atalarının iklimi gibi bir iklimde, bu kocaman, kömürlü, buhar çıkaran düzeneğin iyice artırdığı, tropik bir sıcakta yaşıyorlardır. Anladığım kadarıyla fabrika şu anda tam kapasite çalışmıyor, kömür yakan cihazlardan ve biçki tezgâhlarından yalnızca bir tanesinin çalıştığını gördüm. Ayrıca, orada geçirdiğim süre içinde yalnızca bir tek pantolon dikilip tamamlanabildi, oysa işçiler ayaklarını sürüyerek çeşit çeşit kumaş kırpıklarını oradan oraya taşıyıp duruyorlardı. Kadının biri, bir bebek giysisi ütülüyordu; pembe saten parçalarını büyük bir dikiş makinesinde birleştiren bir başkasıysa epey yol almıştı. Belli ki oldukça renkli ancak çarpık çurpuk bir kokteyl giysisi dikmekle uğraşıyordu. O iri, elektrikli dikiş iğnesinin altında kumaşı bir ileri bir geri itişi gerçekten çok ustacaydı. Bu kadının yetenekli bir işçi olduğuna hiç kuşku yok; yeteneğini Levy Pantolonları için pantolon üretmekte kullanmaması çok üzücü. Fabrikada bir moral bozukluğu sorunu olduğu kesin.

Fabrikanın ustabaşını, Bay Palermo'yu arandım; kendisi her zamanki gibi şişeden birkaç adım uzaktaydı; biçki tezgâhlarının ve dikiş makinelerinin arasında yalpalayıp durmaktan her yanı çürük içindeydi. Kuruluşumuzun yakınlarındaki barlardan birinde öğle yemeği niyetine sıvı bir şeyler içmiş olmalıydı; Levy Pantolonları'nın bulunduğu semtte her köşebaşında bir bar var, bu da yöredeki maaşların ne kadar düşük olduğunun göstergesi. Özellikle umutsuz insanların yaşadığı sokaklarda, her köşebaşına üç ya da dört bar düşer.

Bütün saflığımla, işçilerde gözlemlediğim durgunluğun kökeninde, fabrikanın duvarlarındaki hoparlörlerden yayılan tuhaf caz müziğinin yattığını sandım. Bu tınılar ruhu paramparça edip

yok etmeden önce sıkı bir bombardımana tutuyordu. Bu nedenle müziği ayarlayan düğmeyi buldum ve çevirdim. Bu davranışım bana sert sert bakan bütün işçilerin bir ağızdan çıkardıkları oldukça yüksek, kaba ve küstah kükremeyle karşılandı. Ağzımı yaya yaya gülümseyerek, hatamı kabullendiğimi göstermek ve işçilerin güvenini kazanmak için elimi tatlılıkla salladım ve müziği yeniden açtım. (Koca, beyaz gözleri beni şimdiden 'Bay Charlie' diye damgalamıştı bile. Neredeyse hastalıklı bir kararlılıkla onlara yardım etmeyi kafama koyduğumu, zor kullanarak da olsa gösterecektim.)

Anlaşılan, sürekli müzik dinlemek, içlerinde gürültüye karşı bir Pavlov tepkisinin gelişmesine yol açmış; eğlenme sandıkları bir tepki. Yaşamımın sayılamayacak kadar çok saatini televizyonda bu tür müzik eşliğinde dans eden o yozlaşmış çocukları izleyerek geçirmiş biri olarak, bu müziğin ruhsal kasılmalara yol açtığını biliyordum; işçileri daha da etkisiz hale getirmek için hemen benzeri, bildik yöntemimi uyguladım. Gövdemin şaşırtıcı bir kıvraklıkla devindiğini itiraf etmeliyim; ritim duyusundan yoksun biri değilim; atalarımın çalıların üzerinde olağanüstü bir ustalıkla cig dansı yaptıklarından eminim. İşçilerin bakışlarını görmezden gelerek, hoparlörlerden birinin altına sıçradım, bir yandan göbeğimi sallarken bir yandan da kendimden geçmişçesine, "Hadi! Hadi! Hadi durma, bebeğim! Duyuyor musun beni! Haydi hop!" diye bağırıyordum. Aralarından birkaçı beni gösterip gülmeye başlayınca onları kazandığımı anladım, neşelerini paylaştığımı göstermek için ben de güldüm. De Casibus Virorum Illustrium! *Yüce Insanların Düşüşü! Düşüşüm gerçekleşti. Sözcüğün gerçek anlamıyla. Dönüşlerin (özellikle diz çevresindeki dönüşlerin) güçten düşürdüğü, haşmetli gövdem sonunda isyan etti; tam televizyonda pek çok kez tanık olduğum, en kötü, en sapkın danslardan birini anlamsızca denerken kendimi boylu boyunca yerde buldum. İşçiler epeyce ilgilenmiş göründüler; dostça gülümseyerek yerden kalkmama yardım ettiler.*

O zaman, müziği keserek yaptığım hata için artık kaygılanmama gerek kalmadığını anladım.

Karşılaştıkları onca şeye karşın zenciler yine de genellikle neşeli insanlar. Bugüne kadar onlarla gerçek bir iletişimim olmamıştı, benzerlerimin dışındakilerle içli dışlı olmam; bana benzeyen hiç kimse bulunmadığı için de kimseyle içli dışlı değilim. Hepsi de benimle konuşmaya can atan işçilerle bir süre söyleşince, maaşlarının Bayan Trixie'nin maaşından bile daha düşük olduğunu keşfettim.

Bir anlamda, renkli ırka karşı, konumları benimkiyle aynı olduğu için hep belli bir yakınlık duymuşumdur: Onlar ve ben Amerikan toplumunun iç dairesinin dışında var olmaya mahkûmuz. Benim sürgünlüğüm kendi seçimim, elbette. Ancak, zencilerin çoğunluğu Amerikan orta sınıfının etkin birer üyesi olmaya can atıyor. Nedenini bir türlü anlayamıyorum. Bu isteklerinin beni, değer yargılarını sorgulamaya yönelttiğini itiraf etmeliyim. Öte yandan, birer burjuva olup çıkmak istiyorlarsa, kendileri bilirler, beni ilgilendirmez. Kendi düşen ağlamaz. Bana gelince, birinin beni orta sınıfa doğru itekleğinden kuşkulanırsam, oldukça hoşgörüsüz bir biçimde karşı koymaya kararlıyım. Evet, beni sınıf atlamaya zorlayan o şaşkına direneceğim. Bu direnişi, 'Orta Sınıfa Ölüm', 'Orta Sınıf Gitsin' türünden geleneksel pankart ve afişler eşliğinde protesto yürüyüşleri düzenleyerek sergileyeceğim. Birkaç küçük Molotov kokteyli atmaktan da çekinecek değilim. Ayrıca öğle yemeklerinde ve toplu taşıma araçlarında orta sınıftan birinin yanına oturmaktan kaçınacak, bende doğuştan var olan dürüstlük ve görkemi koruyacağım. Orta sınıftan bir beyaz kazara yanıma düşecek olursa, kafasına ve omuzlarına gürültülü bir şaplak indirir, öteki elimle de Molotov kokteylilerimden birini yanımızdan geçen ve orta sınıftan beyazlarla tıka basa dolu olan bir otobüse ustaca fırlatırım. Kuşatmam bir ay da sürebilir, bir yıl da; toplu katliam ve yıkımın neden gerektiği sonunda anlaşılacak, insanlar beni er geç rahat bırakacaklardır.

Zencilerin sahip olduğu o güce, beyaz proleteryanın yüreğine korku salma yeteneğine hayranım, (oldukça kişisel bir itiraf olacak, ama) ben de aynı şekilde dehşet salabilmeyi çok isterdim. Bir zenci, salt siyah olduğu için insanları korkutabiliyor, oysa ben aynı sonuca ulaşabilmek için kaşlarımı çatıp sert sert bakmak zorundayım. Belki de zenci olmalıydım. İri ve ürkütücü bir zenci olurdum herhalde; toplu taşıma araçlarında koca baldırımı yaşlı, beyaz bayanların buruşuk kalçalarına yaslar, onlara korku dolu, acı çığlıklar attırırdım. Zenci olsaydım, annem bana iyi bir iş bulmam için baskı yapamazdı; çünkü benim için iyi iş diye bir şey olmazdı. Anneme gelince; yıllardır düşük maaşla hizmetçilik edip durmaktan yıpranmış yaşlı bir zenci olacağı için, her akşam bovling oynayacak gücü bulamazdı kendisinde. Yoksul bir mahalledeki derme çatma bir gecekonduda, hırstan uzak, huzurlu bir yaşam sürer, istemediğimizi, çabalamanın anlamsız olacağını bilmenin hoşnutluğuyla yaşayıp giderdik.

Öte yandan orta sınıfa doğru tırmanan zencilerin o çirkin gösterisine tanık olmak istemezdim. Bu tırmanışın bir halk olarak onların bütünlüklerine büyük bir hareket olduğuna inanıyorum. Giderek Beard ve Parrington'lar gibi konuşmaya başladım; böyle giderse yakında Levy Pantolonları'nı, bu edebi çabanın ticari esin kaynağını bütünüyle unutacağım. Benim açımdan, geleceğe yönelik bu tasarı, Amerika Birleşik Devletleri'nin toplumsal tarihçesi olabilir; 'Çalışan Gencin Güncesi' bir kitap olarak başarı kazanırsa, belki de kalemimle ulusumun silinmez bir taslağını çizmiş olacağım. Ulusumuzun, Çalışan Genç gibi, tam anlamıyla yansız bir gözlemcinin özenli incelemelerine ihtiyacı var. Dosyalarımdaki notlar ve kayıtlar oldukça dikkate değer bir derleme oluşturdu bile; bunlar günümüze ilişkin özlü bir değerlendirme ve geniş bir perspektif sunuyorlar.

Düzyazının kanatlarına tutunup yeniden fabrikaya ve beni konunun bir hayli dışına savuran işçilere dönmeliyiz. Evet, dediğim gibi beni yerden kaldırdılar. Sergilediğim gösteri, ardından da

kıçüstü yere oturmam aramızda yoldaşlara özgü bir duygudaşlık yaratmıştı. Onlara yürekten teşekkür ettim; onlarsa on yedinci yüzyıldan kalma vurgularıyla nasıl olduğumu sordular; kaygılı kaygılı. Yaralanmamıştım, gurursa genellikle kaçındığım ölümcül bir günalı olduğu için, kesinlikle hiçbir şeyim zarar görmemişti.

Sonra onları fabrika konusunda sorguya çektim; ne de olsa ziyaretimin asıl nedeni buydu. Benimle konuşmaya çok hevesliydiler; ayrıca insan olarak da ilgilerini fazlasıyla çekmiştim. Anlaşılan biçki tezgâhlarının ardında geçirdikleri saatler boyunca canları çok sıkılıyor; bu nedenle konukları iki kat sevinçle karşılıyorlar. Gerçi işlerinden söz ederken hemen hemen hepsi de tutuktu, ama epeyce sohbet ettik. En çok ilgilendikleri şey bendim; ilgileri beni rahatsız etmedi; başlarda bütün sorularını içtenlikle yanıtlıyordum, ama sorular giderek kişiselleşti. Arada bir büroya uğrayanlardan bir-ikisi haça ve öteki süslemelere ilişkin sorular yönelttiler; ateşli bir bayan ilahi söylemek için mezhep arkadaşlarıyla haçın çevresinde toplanma izni isteyince hemen verdim. (İlahilerden ve on dokuzuncu yüzyıldan kalma, ölümü çağrıştıran, Kalvinist dizelerden iğrenirim, ama işçileri mutlu edecekse bir ya da iki koronun kulaklarımı rahatsız etmesine razıyım.) Ücretlerini sorunca, ortalama haftalıkların 30 (otuz) dolardan az olduğunu öğrendim. Haftanın beş gününü, fabrika denilen bir yerde geçirmek zorunda olan biri bence bundan daha fazlasını hak ediyordu; özellikle Levy Pantolonları gibi, akan damlarının her an çökme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu bir fabrikada. Ayrıca, kim bilebilirdi? Bu insanlar Levy Pantolonları'nda dolanıp durmaktan daha yararlı şeyler yapabilirlerdi pekâlâ; caz müziği bestelemek, yeni danslar türetmek ya da siyahların ustalıkla becerdiği öteki şeyler gibi. Fabrikanın böylesine durgun olmasına şaşmamalı. Üretim bölümündeki bezginlikle bürodaki koşuşturma arasındaki karşıtlığın aynı çatı altında (Levy Pantolonları çatısı altında) barınması akıl almaz bir şey. Ben fabrika işçilerinden

biri olsaydım (daha önce de dediğim gibi, iriyarı ve ürkütücü bir işçi olurdum hırhıalde) bir fırtına gibi doğruca büroya dalar ve doğru dürüst bir maaş isterdim.

Burada bir eklenti yapmalıyım. Üniversitedeki son yılımda okula düzensiz bir biçimde devam ederken, bir gün bir kahvehanede Myrna Minkoff adında bir kızla tanıştım; benden bir sınıf küçük olan bu genç, gürültücü, saldırgan kız Bronx'luydu. Farklılığıma ve çekim gücüme kapılmış insanlarla birlikteydim; varlığım Grand Concourse'un bir üyesi olan bu kızı da masama çekti. Söyleşirken, dünya görüşümün ne kadar görkemli ve özgün olduğu ortaya çıktı ve Minkoff denen hıaspa bana her konuda saldırmaya başladı, hatta bir keresinde beni masanın altından sertçe tekmeledi. Onu büyülemiş ve şaşırtmıştım; kısacası ona fazla gelmiştim. Gotham'ın gecekondularının dar görüşlülüğü onu Çalışan Oğlunuz'un eşi bulunmazlığına hazırlamamıştı. Myrna, Hudson Irmağı'nın batısında ve güneyinde yaşayan herkesin okuma yazma bilmeyen kovboylar –daha da kötüsü– beyaz Protestanlar olduğuna inanıyor, onları topluca cehalet, kabalık ve şiddet konularında uzmanlaşmış bir topluluk sanıyordu. (Beyaz Protestanları savunacak değilim; onlardan ben kendim de fazla hoşlanmam.)

Kısa bir süre sonra Myrna'nın kaba saba tutumu hayranlarını masadan uzaklaştırdı; soğuk kahve ve ateşli sözcüklerle baş başa kaldık. Anırmalarına ve boş gevezeliklerine katılmadığımı görünce beni Yahudi düşmanlığıyla suçladı. Mantığı yarı-doğruların ve basmakalıp düşüncelerin karışımı, dünya görüşüyse ulusumuzun bir yeraltı treninden bakılarak yazılmışa benzeyen tarihinden alınma, yanlış kavramların bileşimiydi. Kocaman bavulundan çıkardığı, 'İnsanlar ve Kitleler', 'Haydi!', 'Yıkılan Barikatlar', 'Büyük Dalga ve Nefret' türünden bir sürü yağlı bildiri ve kitapçıkla (sözcüğün tam anlamıyla) üzerime saldırdı; hepsi de etkin bir üyesi olduğu derneklere aitti: Özgür Öğrenci, Cinsellik Savaşçıları, Siyah Müslümanlar, Letonya'nın Dostları,

Melez Çocuklar, Beyaz Yurttaşlar Birliği. Gördüğünüz gibi, Myrna ait olduğu topluma kıskıvrak bağlıyken, ondan dalıa yaşlı ve bilge olan ben, o toplumdan alabildiğine kopuktum.

Babasından biraz para sızdırıp "Bakalım orada ne var; ne yok," diyerek üniversiteye gelmişti. Ne yazık ki beni buldu. İlk karşılaşmamızın sarsıntısı her ikimizin de mazoşist yanını körükledi ve bizi (platonik) bir ilişkiye sürükledi. (Myrna gerçek bir mazoşistti. Yalnızca bir polis köpeğinin azı dişlerini siyah pantolonunda hissettiği, ya da bir senato toplantısından yaka paça, taş basamaklarda sürüklenerek atıldığı zamanlar mutlu olabiliyordu.) Myrna'nın bana karşı cinsel bir yakınlık duyduğundan her zaman kuşkulandığımı itiraf etmeliyim; cinselliğe karşı takındığım katı tutum onu tahrik etmiş olmalı, bir bakıma onun için bir başka savaşım konusuydum. Yine de, gövdemin ve beynimin kalesine yönelik bütün hamlelerini başarıyla savuşturdum. Myrna ile ben bir başımızayken bile öğrencilerin çoğunu şaşırttığımız için, bir çift olarak, öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan, sırıtkan, kuşbeyinli Güneylilerin kafasını iyice karıştırdığımıza kuşku yoktu. Kampusta dolaşan söylentilerin bizi en ağza alınmaz, en aşağılık aşk serüvenleriyle bağdaştırdığının farkındaydım.

Myrna'nın, çöken kemerlerden rulı çöküntüsüne kadar her derde deva, tek ilacı cinsellikti. Felsefesini, yavaş çalışan beyinlerini geliştirmek amacıyla kanatlarının altına aldığı iki Güneyli güzele de aşılamıştı; bu çabasının sonu felakete vardı. Myrna'nın önerdiklerini, pek çok hevesli, genç erkeğin desteğiyle uygulayan bu basit güzellerden biri büyük bir ruhsal çöküntüye uğradı; ötekiyse kırık bir Coca-Cola şişesiyle bileklerini keserek başarısız bir intihar girişiminde bulundu. Myrna durumu, kızların her şeyden önce aşırı tepkisel olmalarıyla açıkladı; sonra da tazelenmiş bir coşkuyla sınıfları, pizzacıları tek tek dolaşarak, cinselliğe ilişkin vaazlar vermeye girişti; bir keresinde Sosyal Bilimler binasında bir hademenin saldırısına uğradı, adam az

kaldı Myrna'nın ırzına geçiyordu. Bana gelince; onu sürekli doğru yola getirmeye çalışıyordum.

Birkaç ders döneminden sonra Myrna o saldırgan tavrıyla; "Burasının bana öğreteceği hiçbir şey yok," deyip okuldan ayrıldı. Siyahı, dar pantolon, keçeleşmiş, uzun saçlar, dev boyutlu bavul; hiçbiri yoktu artık. Palmiyelerin çevirdiği kampusumuz geleneksel uyuşukluğuna ve öpüşüp koklaşmalarına döndü. Özgürlüğünü kazanmış o sürtüğü o günden sonra birkaç kez gördüm, çünkü arada bir Güney'e yaptığı 'inceleme' gezisinde, söylev çekmek, gitarını tıngırdatarak söylediği iç karartıcı hapishane ve pranga şarkılarıyla beni baştan çıkarmak için New Orleans'a uğruyordu. Myrna çok içtendi, ne yazık ki çok da saldırgandı.

Onu, son 'inceleme' gezisinde son kez gördüğümde oldukça lirpalanmıştı. Zencilere, Kongre Kütüphanesi'nde öğrendiği halk ezgilerini öğretmek için Güney'deki köylere gitmiş, ama zencilerin daha çağdaş müziği yeğledikleri anlaşılmış; Myrna'nın o acıklı ağıtlarından birine her başlayışında, küstah bir tavırla, transistörlü radyolarının sesini sonuna kadar açmışlar. Gerçi zenciler onu görmezden gelmişler, ama beyazların büyük ilgisiyle karşılaşmış. Yoksul, beyaz çiftçiler ve bağnaz taşralılar onu köylerinden kovalamış, arabasının lastiklerini indirmiş, kollarını biraz kırbaçlamışlardı. Av köpeklerince kovalanmış, iğvendirelerle dürtülmüş, polis köpekleri tarafından ısırılmış, üzerine saçma yağdırılmıştı. Bütün bunlardan büyük zevk almıştı; bana gururla (ve müstehcen bir edayla) baldırındaki diş izini gösterdi. Şaşkınlıktan fal taşı gibi açılan gözlerim, bacaklarını her zamanki dar pantolonun değil, yalnızca siyah bir çorabın sardığını ayrımsadı. Ama beni bu bile heyecanlandırmadı.

Oldukça düzenli yazışıyoruz; Myrna'nın mektupları genellikle beni oturma, yatma ve benzeri eylemlere zorlayan kışkırtmalarla dolu. Ancak, öğle yemeklerimi kafeteryalarda yemediğim ve yüzmediğim için önerilerine kulak asmıyorum. Yazdıklarının

vazgeçilmez ikinci izleğiyse, Manhattan'a gitmem için diretmesi. Böylece makineleşmiş delişetin merkezi olan o yerde ikiz direnişimizin bayrağını dalgalandırabilirmişiz. Bir gün kendimi gerçekten iyi hissedersem bu yolculuğu göze alabilirim. Küçük, mis kokulu Minkoff sürtüğünün şu anda Bronx sokaklarının ta altlarında bir tünelde bir metroda, toplumsal bir başkaldırı toplantısından çıkmış, halk ezgilerinin eşlik edeceği bir seks partisine ya da daha da kötü bir şeye doğru hızla yol aldığından eminim. Toplumumuzun yetkilileri bir gün onu sırf Myrna olduğu için mutlaka tutuklayacaklar. Hapse atılmak yaşamını anlamlandıracak ve boşuna çabalayıp durmanın yol açtığı düş kırıklığına son verecektir.

Ondan son aldığım mektup her zamankinden de yürekli ve saldırgandı. Onunla savaşırken onun silahlarını kullanmak, onun düzeyine inmek gerek; bu yüzden fabrikanın, ölçütlerin çok altındaki koşullarını onun gözleriyle değerlendirmeye çalıştım. Kendimi Milton'vari yalıtılmışlığa ve derin düşünceye fazlasıyla kaptırmışım. Benim için toplumumuza yüreklice katılmanın zamanı çoktan gelmiş; ancak bunu Myrna Minkoff'un toplumsal eylem okulunun o edilgin tarzıyla değil, görkemli bir üslupla yapmalıyım.

Yazarın gözüpek, yürekli ve saldırgan birine dönüştüğüne tanık olacaksınız; üstelik böylesine duyarlı bir kişilikten asla beklenmeyecek bir kavgacılık, derinlik ve güçle dolu olan birine. Dünyanın Myrna Minkoff'larına vereceğim yanıtı yarın size ayrıntılarıyla anlatırım. Bunun yan etkilerinden biri de, Bay Gonzalez'in Levy Pantolonları'ndaki egemenliğine son vermek olabilir. O iblise haddi bildirilmeli. Yurttaşlık haklarını savunan, daha güçlü kuruluşlardan birinin beni defne dallarıyla sarmalayacağından hiç kuşkum yok.

Böyle, olağanüstü verimli bir biçimde durmaksızın yazmak parmaklarıma dayanılmaz bir sancının saplanmasına neden oldu; kalemimi, gerçek üreten bu makineyi elimden bırakmak

ve kasılıp kalan parmaklarımı ılık suya batırmak zorundayım. Adalete duyduğum yoğun bağlılık beni bu uzun eleştiriyi yapmaya zorladı. Döngü içindeki döngünün beni Levy'de yeni başarılara ve doruklara doğru yükselttiğini duyumsuyorum.

Sağlık notu: Parmaklar sakatlandı; supap şimdilik açık (yarıya kadar).

Toplumsal not: Yeni bir şey yok; annem kendisini yaşlı bir faluşeye benzeten kılığıyla yine gezmelerde. Belki bilmek istersiniz. Suç ortaklarından birinin, Greylıound otobüslerine duyduğu cinsel yakınlık su yüzüne çıktı ve kendisinden artık bütünüyle umut kesildi.

Fabrikadaki durum için melezlerin baş azizine, yani Aziz Martin de Porres'a dua edeceğim. Farelere karşı da yardıma çağrıldığı için, belki bize büroda da yardımı olabilir.

Daha sonra görüşmek üzere,
Gary, Çalışan Militan Oğlunuz

Dr. Talc, Sosyal Bilimler Binası'ndaki çalışma odasının camından dışarı bakarak, Benson and Hedges marka bir sigara yaktı. Karanlık kampusun karşısında birkaç ışık yanıyordu; öteki binalardaki gece sınıflarının ışıklarıydı. Bütün akşam, masanın altını üstüne getirerek, efsanevi İngiltere krallığıyla ilgili notlarını aramıştı. Bir zamanlar okuduğu, İngiliz tarihiyle ilgili yüz sayfalık bir kitaptan hızlı hızlı çıkarmıştı bu notları. Dersi yarın sabah verecekti; saat neredeyse sekiz buçuk olmuştu. Dr. Talc usta ve alaycı bir konuşmacı olarak tanınırdı; onu kız öğrencilerin arasında gözde biri yapan ve genelde her konudaki, özelde de İngiliz tarihi konusundaki bilgisizliğini örtbas etmesini sağlayan el kol hareketlerini bol bol kullanırdı.

Ama Talc, Lear ve Arthur ile ilgili bir şeyler anımsamadığı sürece –tek anımsadığı şey Lear'ın çocukları olduğuydu– çokbilmişliğinin de, akıcı konuşma yeteneğinin de hiçbir işe yaramayacağının farkındaydı. Sigarasını kül tablasına bıraktı, bir kez

daha en alttaki çekmeceden başladı. Çekmecenin dibinde, ilk arayışında iyice bakmadan geçiştirdiği bir deste eski kâğıt vardı. Kâğıtları kucağına koyup parmağıyla teker teker çevirdi; tahmin ettiği gibi, beş yıldan uzun bir sürede birikmiş, öğrencilere geri verilmemiş ödevlerdi. Ödevlerden birini kaldırınca, gözüne kaba, sararmış bir Büyük Şef kâğıdı ilişti. Üzerine kırmızı kalemle şöyle yazılmıştı:

Ders vererek kanıtladığın mutlak cehaletin ölüm cezasını hak ediyor. İmolalı Aziz Cassian'ın, öğrencileri tarafından hançerlenerek öldürüldüğünü herhalde bilmiyorsundur. Bir şehide yaraşan onurlu ölümü onu öğretmenlerin baş azizi yapmıştı.

Ona dua et, seni yolunu şaşırmış aptal, "Tenis oynayan var mı?" deyip golf oynayan, kokteyl-kolik, şarlatan seni; göksel bir koruyucu gerek sana. Günlerin sayılı, doğru, ama bir kahraman gibi değil –kutsal bir amacın yok çünkü– şanına yaraşır bir biçimde, tam bir alımak gibi öleceksin.

Zorro

Sayfanın son satırına bir kılıç resmi çizilmişti.
"Ona ne oldu acaba?" dedi Talc, yüksek sesle.

Altı

Mattie'nin Ipsizler Barı, kentin Carrolton yöresindeki bir köşe başındaydı, Aziz Charles Bulvarı'yla Mississippi Irmağı dokuz-on kilometre kadar yan yana ilerledikten sonra tam bu noktada buluşur, bulvar burada sona ererdi. Burada bir açı oluşuyordu, bulvarla tramvay rayları bir yanda, ırmak, set ve demiryoluysa öteki yanda. Bu açının içinde her şeyden ayrılmış, küçük bir mahalle vardı. Irmak kıyısındaki alkol fabrikasının ağır, iç bayıltıcı

kokusu olurdu havada her zaman, rüzgârın ırmaktan estiği sıcak yaz akşamlarında koku boğucu bir hal alırdı. Mahalle yaklaşık yüz yıl önce gelişigüzel bir biçimde yerden bitivermişti; bugünse hiç de oturulabilir bir yer gibi görünmüyordu. Kentin Aziz Charles Bulvarı'nı keserek buraya ulaşan sokakları giderek asfalttan çakıl taşına dönüşüyordu. Birkaç ambarı bile bulunan, eski, taşramsı bir yerdi; büyük kentte, çevresine uymayan, küçücük bir köy.

Mattie'nin İpsizler Barı, bulunduğu ev öbeğindeki öteki binaların eşiydi; alçak, boyasız, eğri büğrü. Hafifçe sağa yatık olan bina, tren raylarına ve ırmağa doğru eğilmişti. Bira, sigara ve meşrubatların tanıtıldığı teneke reklam panolarının kapladığı ön yüzüne herhangi bir zarar vermek neredeyse olanaksızdı. Kapıda bile bir ekmek markasının reklamı asılıydı. Mattie'nin yeri barla bakkal karışımı bir yerdi; konserve, ekmek, alkolsüz içecek ve birkaç çeşit malın dışında bakkal bölümü hemen hemen boştu. Barın yanında, birkaç kilo baharatlı etle sosisi soğutan bir buzluk vardı. Ortada Mattie diye biri yoktu; bu sınırlı ticaret mallarının tek yetkilisi sessiz, esmer, sütlü kahverengi Bay Watson'dı.

"Sorun, elimde bi meslek olmaması," dedi Jones, Bay Watson'a. Tahta bir taburenin üzerine tünemişti; bir buz maşasının kolları gibi kıvrılmış bacakları Bay Watson'ın ihtiyar gözlerinin önünde tabureyi tutup kaldırarak götürmeye hazırdı sanki. "Azcık meslek öğreneydim, bi fahişe eskisinin yerlerini paspaslamazdım."

"İyi bi çocuk ol," dedi Bay Watson dalgın dalgın. "Bağyana iyi davran."

"Nee? Yoo, hiç annamıyosun yavu. Orda bi *kuşnan* çalışıyorum. Sen bi kuşnan çalışmak ister miydin?" Jones sigarasının dumanını bara doğru üfledi. "Tamam, kızcağıza bi şans vermelerine sevindim; Lee denen analık içün yıllardır çalışıyo. Azcık torpili hak etmişti, yani. Ama yemin ederim benden çok para kazanıyodur. Vay be!"

"Terbiyeli ol, Jones."

"Senin beynin yıkanmış, annadın mı?" dedi Jones. "Yerleri paspaslamaya gelen bi adamın yok ama. Neden? Söölesene."

"Başını derde sokma."

"Amaan! Tıpkı Lee ana gibi konuştun. İkinizin tanışmaması çok kötü. Sana bayılırdı. 'Oh be, evlat, sen hayatım boyunca aradığım o budala, eski tip zencilerdensin,' derdi. 'Baksana şikerim, yerlerimi cilalamaya, duvarlarımı boyamaya ne dersin? Ööle tatlısın ki, hadi helamı temizleyip ayakkabılarımı parlatsana,' derdi. Sen de, 'Elbette, bağyan, olur bağyan. Ben efendi biriyim,' derdin. Soona da avizenin tozunu alırken düşerdin, kıçın kırılırdı. Lana, içeri giren bi başka sürtüknen fiyatları konuşur, karşılaştırırken senin ayaklarının dibine bikaç kuruş fırlatırdı. 'Bak, evlat, çok berbat bi gösteriydi. Polisi çağırmadan önce o parayı al, bize ver,' derdi. Vay anasını!"

"O bağyan başına dert açarsan polis çağırcanı söylemedi mi sana?"

"Aynen. Beni köşeye sıkıştırdı. Hey! Bana kalırsa Lee'nin polisnen bi ilişkisi var. Bana hep teşkilattaki dostundan söz ediyo. Ööle kaliteli bi barı varmış ki, polis kapısından içeri adımını atamasmış." Jones küçük tezgâhın üzerinde bir fırtına bulutu oluşturdu. "O yetim pisliknen *bi şeyler* çeviriyo. Lee gibi biri, 'hayurseverlik' dedi mi, ortada bi şiyle dönüyo demektir. Evet, bi dolaplar döndüğü kesin, çünküm ben soru sormaya başlar başlamaz Yetimlerin Başı görünmez oldu. Allah kahretsin! N'olup bittiğini öğrenmek isterdim, yani. Haftada yirmi papel aldığım bu kapana kısılıp kalmaktan bıktım, bi kartal kadar büyük bi kuşnan çalışmaktan da. Dooru dürüst bi yer istiyorum, dayı. Of be! Bi klima, renkli bir TV olsun, biradan daha iyi bi şiyler içeyim."

"Bi bira daha ister misin?"

Jones güneş gözlüğünün ardından yaşlı adama baktı: "Demek bana bi bira daha satmaya çalışıyosun? Haftada yirmi papel içün kıçını yırtan bu zavallı çocuğa? Bana kalırsa, fakir zencilere

baharatlı etnen içecek satarak kazandığın onca paraya karşılık bana bedava bi bira vermenin vakti geldi. Burda kazandığın paraynan oğlunu kölece gönderdin."

"Şindik öğretmen oldu," dedi Bay Watson gururla, bir bira açarken.

"Ne güzel. Vay anasını! Ben iki yıldan fazla okula gidemedim. Anacağımı başkalarının çamaşırını yıkardı, kimse de okuldan filan söz etmedi. Sabahtan akşama kadar, yolda bi lastik teker yuvarlardım. Ben yuvarlardım, anam yıkardı; kimsenin bi şey öğrendiği yoktu. Allah kahretsin! Bi teker yuvarlayıcısına kim iş vermek ister? Peki elime ne geçti? Bi kuşnan, yetimlere pis şeyler satan bi patroniçe."

"Eh, durumlar gerçekten kötüyse..."

"Kötü mü? Ne diyosun be? Çahdaş bi köleden başka bi şi dilim. İşten ayrılsam, serseriliknen suçlanacam. Kalırsam, asgari ücretin de altında bi maaşnan sürünecem."

"Bak, ne yapabileceğini söyleyim sana," dedi Bay Watson, sır verircesine. Tezgâhın üzerine abanarak Jones'a birasını uzattı. Bardaki öteki adam daha iyi duymak için onlara doğru eğildi; birkaç dakikadır sessizce onları dinliyordu. "Ufaktan bi sabotac yapmayı denesene. Öyle bi kapannan baş etmenin tek yolu budur."

"'Sabotac' derken ne dimek istiyosun?"

"Bilirsin işte," diye fısıldadı. Bay Watson. "Yani ücreti yetersiz hizmetçi çorbaya yanlışlıklan fazla tuz atar, hani? Park bekçisi yere dökülmüş yağın üzerinde kayıp arabayı bi parmaklığa filan toslar, söz gelimi?"

"Vaay!" dedi Jones. "Markette çalışan oğlanın elleri ansızın kayganlaşır ve bi düzine yumurtayı yere düşürür, çünküm fazla mesai almıyodur. Böyle mi yani?"

"Tam üstüne bastın."

"Gerçekten *büyük* bi sabotac tasarlıyoruz," dedi bardaki öteki adam, suskunluğunu bozarak. "Çalıştığım yerde büyük bi gösteri yapçaz."

"Öyle mi?" diye sordu Jones. "Nerde?"

"Levy Pantolonları. Fabrikaya gelen şişko, yaşlı bi beyaz şirkete bi atom bombası atçağını söylüyor."

"Bana kalırsa sizinki sabotacdan daha büyük bi şi," dedi Jones. "Daha çok bi *savaşa* benziyo."

"Efendi olun, saygılı olun," dedi Bay Watson yabancıya.

Adam gözlerinden yaş gelinceye kadar kıkır kıkır güldü, sonra, "Herif dünyanın bütün melezleri ve fareleri içün dua ettiğini söylüyor."

"Fareler mi? Vay be! Annaşılan tam zırdeli."

"Yo, çok akıllı," dedi adam, savunurcasına. "Çok da dindar. Büronun ortasına kocuman bi haç dikti."

"Yok ya?"

"Diyo ki: 'Sizler orta çahda daha mutluydunuz. Bi top, bikaç tane de ok bulun. Buranın tepesine bi nüküler bomba atın."

Adam yeniden güldü. "O fabrikada yapacak daha iyi bi şiy yok zati. Koca bıyığını burarak hep bizi dinliyo. Bizi öyle büyük bi ayaklanmaya sürükleycekmiş ki, bütün öteki mitingler bunun yanında bağyanlar toplantısı gibi kalıcakmış."

"Pek güzel," dedi Jones. "Sizi doğruca kodese götüreceği belli." Barı biraz daha dumanla doldurdu. "Beyaz bi manyağa benziyo."

"Biraz tuhaf tabii," diye kabullendi adam. "Ama o büroda çalışıyo, ordaki müdür Bay Gonzala bu herifin çok uyanık olduğunu söylüyo. Bizimki canı ne istese onu yapıyo. İstediği zaman fabrikaya bile geliyo. Bi sürü insan onun peşine takılmaya hazır. Bize bi gösteri düzenlemek için Bay Levy'nin kendisinden izin aldığını söyledi. Bay Levy de gösteriye katılcak ve Bay Gonzala'yı sepetleyecekmiş. Kim bilir? Belkim maaşımız da artar. Bay Gonzala'nın ondan ödü kopuyo."

"Baksana, bu beyaz kurtarıcı neye benziyo?" diye sordu Jones, ilgiyle.

"Kocaman, şişman biri, avcı kasketini başından hiç çıkarmıyo."

Jones'un gözlüklerin ardındaki gözleri irileşti. "Kasketi yeşil mi? Başında *yeşil* bi kasket mi var?"

"Evet. Nerden biliyosun?"

"Vay anasını!" dedi Jones. "Başımız belada. Polisin biri o hilkat garibesinin peşinde zati. Bi gece Neşeli Gece Barı'na geldi, bizim Darlene'e otopüslen filan ilgili bi şiy anlattı."

"İşe bak," dedi adam. "Nerden nereye. Bize de bi otobüs anlattı; bi keresinde karanlığın yüreğine otopüslen dalmış filan."

"Aynı herif. O çılgından uzak durun. Polis onu arıyo. Zavallı kara götlerini kodeste bulursunuz sona. Vaay!"

"Eh, ona bunu sorarım," dedi adam. "Suçlu birinin peşine takılıp gösteri filan yapmaya niyetim yok."

* * *

Bay Gonzalez her günkü gibi işe erkenden gelmişti. Her zamanki gibi küçük ısıtıcısını ve filtreli sigarasını aynı kibritle yaktı: Bir başka iş gününün başladığını gösteren iki meşale. Sonra zihnini sabahın erken saatlerine özgü düşüncelere verdi. Bay Reilly bir gün önce büroya bir başka yenilik eklemiş, tavandaki ampullerin arasına pembe, gri ve ten rengi krepon kâğıtları asmıştı. Haç, levhalar ve kâğıt şeritler müdüre Noel süslemelerini anımsatıyor, onu belli belirsiz duygulandırıyordu. Mutlulukla Bay Reilly'nin masasına doğru bakınca, fasulye filizlerinin sağlıklı bir biçimde iyice boy atmış olduklarını, hatta aşağıya doğru uzanıp dosya dolaplarının kulplarına dolanmaya başladıklarını gördü. Bay Gonzalez, dosyalama memurunun filizlere zarar vermeden dosyalama görevini nasıl yerine getirdiğini merak etti. Bu bilmeceyi çözmeye çalışırken, Bay Reilly'nin bir torpido gibi kapıdan içeri girdiğini görünce afalladı.

"Günaydın, efendim," dedi Ignatius ters ters; fularla şal arası atkısı, seferber olmuş İskoçyalı bir aşiretin bayrağı gibi peşi sıra dalgalanıyordu. Omzuna ucuz bir film makinesi asmıştı,

kolunun altında da rulo haline getirilmiş yatak çarşafına benzeyen bir bohça vardı.

"Bugün erkencisiniz, Bay Reilly."

"Ne demek istiyorsunuz? Ben her gün bu saatte gelirim."

"Ah elbette," dedi Bay Gonzalez uysallıkla.

"Buraya belli bir amaçla erken geldiğimi mi söylemeye çalışıyorsunuz?"

"Hayır, ben yalnızca..."

"Konuşsanıza, bayım. Neden böyle garip bir biçimde kuşkucusunuz? Gözlerinizde ruh hastalarına özgü ışıltılar görüyorum."

"Anlayamadım, Bay Reilly?"

"Ne dediğimi duydunuz," dedi Ignatius; sonra o hantal yürüyüşüyle kapıdan geçerek fabrikaya girdi.

Bay Gonzalez kendine gelmeye çalışıyordu, ama fabrikadan gelen alkışlar dikkatini dağıtıyordu. İşçilerden biri baba oldu, ya da piyangodan bir şey kazandı galiba, diye düşündü. Kendisini rahat bıraktıkları sürece onlara da aynı kibarlığı göstermeye hazırdı. Bay Gonzalez için işçiler Levy Pantolonları demirbaşının bir parçasıydılar yalnızca, 'beyin merkezi' ile hiçbir ilişkileri olamazdı. Onlar için kaygılanmasına gerek yoktu; onlar Bay Palermo'nun sarhoş denetimi altındaydılar. Yeterli cesareti toplar toplamaz en bilgece tavrıyla Bay Reilly'yi, fabrikada geçirdiği zaman konusunda uyaracaktı. Ancak Bay Reilly son günlerde mesafeli ve ulaşılmaz biri olup çıkmıştı. Bay Gonzalez'in onunla dalaşmaktan ödü kopuyordu. Ayı pençelerine benzeyen o ellerden birinin doğruca kafasına indiğini ve onu bir kazık gibi büronun zeminine çaktığını düşündükçe korkudan ayakları uyuşuyordu.

Fabrikadaki erkek işçilerden dördü, Ignatius'un Smithfield salamına benzeyen bacaklarına sarılmış, kan ter içinde onu biçki tezgâhlarından birinin üzerine çıkarmaya çalışıyorlardı. Ignatius taşıyıcılarının omuzları üzerinden, paha biçilmez, son derece

değerli bir yükün naklini denetlercesine dört bir yana emirler yağdırıyordu.

"Yukarı, sağa doğru!" diye haykırdı. "Yukarı, yukarı. Dikkatli olun. Yavaş. Sıkı tutuyor musunuz?"

"Evet," dedi taşıyıcılardan biri.

"Bana biraz gevşek tutuyormuşsunuz gibi geliyor. Lütfen! Giderek daha çok kaygılanıyorum."

Hamallar ağır yükün altında bir ileri bir geri sendelerken, öteki işçiler ilgiyle izliyordu.

"Şimdi geriye," diye seslendi Ignatius; sinirli. "Masa tam altıma gelinceye kadar, geriye."

"Merak etmeyin, Bay R.," dedi adamlardan biri, soluk almaya çalışarak. "Sizi doğruca masaya götürüyoruz."

"Bana hiç de öyle gelmiyor," diye yapıştırdı Ignatius. Bedeni sütunlardan birine çarptı. "Aman Tanrım! Omzum çıktı."

İşçiler çığlık attılar.

"Hey, Bay R.'ye dikkat edin," diye bağırdı biri. "Göğsünü parçalayacaksınız.

"Lütfen," diye yalvardı Ignatius. "Biri yardım etsin. Bir dakika sonra paramparça olup bir kemik yığınına dönüşeceğim."

"Bakın Bay R.," dedi taşıyanlardan biri soluk soluğa. "Masa şu anda tam arkamızda."

"Bu talihsiz serüven sona ermeden önce, fırınlardan birinin üzerine devrileceğim kesin. Sizleri yerden yönlendirmek çok daha akıllıca olacaktı galiba."

"Ayaklarınızı indirin, Bay R. Masa tam altınızda."

"Yavaş," dedi Ignatius, iri başparmağını büyük bir özenle masaya doğru yaklaştırırken. "Tamam, oldu. Pekâlâ. Ben doğrulunca ellerinizi altımdan çekebilirsiniz."

Ignatius sonunda masanın üzerinde dik bir duruma geçebildi. Katlanmış çarşafı önüne tutarak, kaldırılma işlemi sırasında cinsel açıdan az da olsa uyarılmış olduğu gerçeğini izleyicilerinden gizlemeye çalıştı.

"Dostlar!" diye başladı, çalımlı çalımlı. Sonra boştaki kolunu havaya kaldırdı. "Artık gün, bizim günümüz. Umarım savaş aletleriniz yanınızdadır." Biçki tezgâhının çevresindekiler ne onayladılar, ne de yadsıdılar. "Sopalardan, zincirlerden, değneklerden filan söz ediyorum." İşçiler bir ağızdan kıkırdaşarak, ellerindeki çit kazıklarını, süpürge saplarını, bisiklet zincirlerini ve tuğlaları salladılar. "Tanrım! Oldukça korkunç ve çeşidi bol bir cephane toplamışsınız. Saldırımızın şiddeti beklentilerimi kat kat aşacak gibi görünüyor. Ancak darbe ne kadar kesin olursa, sonuç da o kadar kesin olur: Silahlarınızı gelişigüzel denetlemem de, bugünkü savaşımızın mutlak başarısına beslediğim inancı doğruluyor. Başkaldırımızdan sonra ardımızda yağmalanmış, talan edilmiş bir Levy Pantolonları bırakmalı, ateşe ateşle karşılık vermeliyiz."

"Ne diyo?" diye sordu işçilerden biri yanındakine.

"Az sonra buradan bir fırtına gibi çıkacak, böylece duyuları sabah mahmurluğundan hâlâ kurtulamamış olan düşmanımızı gafil avlayacağız."

Kalabalıktan biri, "Hey bayım," diye seslendi. "Özür dilerim, ama polisle başın beladaymış, biri bana öyle söledi."

İşçilerin arasında bir korku ve kaygı havası esti.

"Ne?" diye haykırdı Ignatius. "Bu iftirayı nereden duydun? Koskoca bir yalan bu. Bu söylentinin, kendini her şeyin üzerinde gören Güneyli, bağnaz bir beyazın, ya da bizzat Gonzalez'in başının altından çıktığına hiç kuşku yok. Böyle bir şey söylemeye nasıl cüret edersiniz? Düşmanların dört bir yanımızı nasıl çevirdiğini gördünüz mü?"

İşçiler onu yürekten alkışlarken, Ignatius geri zekâlı Mancuso'nun tutuklama girişimini bu işçinin nereden öğrenmiş olabileceğini merak etti. Belki bu adam da mağazanın önündeki kalabalığın arasındaydı? Hangi taşı kaldırsa altından şu devriye çıkmaya başlamıştı. Her neyse, şimdilik durumu kurtarmış gibiydi.

"Öncü kolumuz bunu taşıyacak!" diye bağırdı Ignatius, son alkış kırıntıları arasında. Tiyatrovari bir hareketle çarşafı önünden çekti, çırparak açtı. Sarı lekeler arasına, kırmızı kalemle, iri harflerle İLERİ yazılmıştı. Altında da, okunması güç harflerle *Mağribilerin Onuru İçin Savaş* sözcükleri vardı.

"Bu eski çarşafta kim yatıyodu acapa?" diye sordu, koronun şefi olduğu anlaşılan dindar kadın. "Tanrım!"

Geleceğin isyancılarının çoğu aynı merakı daha da açık ve bedensel terimlerle dile getirdiler.

"Susun," dedi Ignatius, bir ayağını sertçe masaya vurarak. "Lütfen! Buradaki kadınların en heybetlilerinden ikisi büroya girerken bu pankartı taşıyacak.

"Ben o şeye elimi sürmem," dedi bir kadın.

"Susun! Herkes sussun!" diye haykırdı Ignatius. "Sizlerin davamıza uygun insanlar olduğunuzdan kuşkulanmaya başladım. Büyük özverilerde bulunmaya hazır olmadığınız anlaşılıyor."

"O eski çarşafı niçin taşıycakmışız?" diye sordu biri. "Ücretlerle ilgili bi gösteri yapçağımızı sanıyodum."

"Çarşaf mı? Ne çarşafı?" dedi Ignatius. "Karşınızdaki şey, pankartların en onurlusu, davamızın meşalesi, peşinde olduğumuz her şeyi cisimleştiren bir simgedir." İşçiler lekeleri daha yoğun bir dikkatle incelediler. "Büroya bir inek sürüsü gibi dalarsanız, yalnızca bir ayaklanmaya katılmış olursunuz. Oysa bu pankart başkaldırımıza anlam ve güven katmaktadır. Bu tür şeylerde belli bir geometri bulunmalı, uyulması gereken belli kurallar olmalıdır. Hey, orada duran iki bayan; şunu aranıza alın ve onurla, gururla sallayın, ellerinizi havaya kaldırın, falan."

Ignatius'un seslendiği iki kadın ağır ağır, salınarak biçki tezgâhına yaklaştılar, pankartı cüzzamlı birinin kefeniymişçesine baş ve işaret parmaklarıyla tutarak kaldırıp aralarında tuttular.

"Düşlediğimden çok daha etkileyici görünüyor," dedi Ignatius.

"O şeyi benim çevremde sallayıp durmayın kızlar," dedi biri kadınlara. Kalabalık bir kez daha kıkırdaştı.

Ignatius hemen kamerasına sarıldı, objektifi pankarta ve işçilere doğru çevirdi. "Lütfen hep birlikte sopalarınızı ve taşlarınızı sallar mısınız?" İşçiler söyleneni neşeyle yaptılar. Myrna bunu görünce içtiği kahveyi genzine kaçıracaktı. "Şimdi biraz daha coşkulu. Yüzlerinizi buruşturun. Bağırın. Birkaçınız atlayıp zıplayabilir mi acaba?"

Her emre gülerek uydular; yalnızca iki kadın surat asarak pankartı tutmayı sürdürüyordu.

Büroda Bay Gonzalez, sahneye günlük girişini yaparken kapının pervazına toslayan Bayan Trixie'yi izliyordu. Bir yandan da fabrikadan gelen yeni, güçlü haykırışların ne anlama geldiğini merak ediyordu.

Ignatius karşısındaki sahneyi birkaç dakika süreyle filme aldı, sonra makinesini bir sütuna çevirerek tavana kadar ağır ağır sütunu izledi; ona göre bu tutku dolu, ilginç ve yepyeni bir sinema denemesiydi. Kıskançlık Myrna'nın mis kokulu organlarına bir sancı gibi saplanacaktı. Sütunun tepesine gelince kamera bir süre fabrikanın tozlu tavanında dolaştı. Sonra Ignatius makineyi bir işçiye verip kendisini çekmesini söyledi. İşçi objektifi ona doğrultunca Ignatius kaşlarını çatıp yumruğunu sıktı; bu işçileri epeyce eğlendirmişti.

Kamerayı geri alıp omzuna astıktan sonra, sevecenlikle, "Pekâlâ," dedi. "Şimdi başkaldırı dürtülerimizi bir süre için gemleyelim ve izleyeceğimiz yolu saptayalım. Bu iki bayan ellerindeki pankartla bize yol gösterecekler. Hemen onların arkasında, duruma uygun bir halk türküsü ya da ilahi söyleyen koro yer alacak. Korodan sorumlu olan hanım istediği ezgiyi seçebilir. Ne tür müzikten anladığınızı bilmediğim için seçimi size bırakıyorum; keşke sizlere madrigallerin güzelliğini öğretecek zamanım olsaydı. Size yalnızca az çok güçlü bir melodi seçmenizi önereceğim. Geri kalanınız savaş müfrezesini oluşturacak. Bu anılası

günü saptamak için sizi film makinemle izleyeceğim. İlerideki günlerde bu filmi öğrenci kuruluşlarına ya da benzeri korkunç derneklere kiralayarak ek gelir elde edebiliriz.

Lütfen şunu unutmayın. İlk eylemimiz barışçıl ve akılcı bir eylem olacak. Büroya girerken iki bayan pankartı müdüre götürecekler. Sonra koro haçın çevresinde toplanacak. Müfreze, ona ihtiyaç duyuluncaya kadar geri planda bekleyecek. Karşımızdaki kişi Gonzalez olduğu için, müfrezeyi derhal harekete geçirmek zorunda kalabiliriz. Gonzalez bu gösteri karşısında duygulanmazsa, 'Hücum!' diye haykıracağım. Bütün gücünüzle saldırmanız için işaret, işte bu. Sorusu olan var mı?"

Biri, 'Pis bi iş bu," diye söylendi. Ignatius onu duymazdan geldi. Fabrikayı mutlu bir sessizlik kaplamıştı, işçilerin çoğu bir an önce yürüyüşe geçmek için sabırsızlanıyordu. Ustabaşı Bay Palermo sarhoş sarhoş yalpalayarak bir anlığına iki fırının arasında göründü, sonra gözden kayboldu.

"Gördüğünüz gibi savaş planı son derece açık," dedi Ignatius, soru soran çıkmayınca. "Pankartlı hanımlar, kapının yanında yerinizi alır mısınız, lütfen? Şimdi de koro onların arkasına geçsin lütfen; en sona da müfreze." İşçiler gülümseyerek, birbirlerini savaş aletleriyle dürterek çabuk çabuk yerlerini aldılar. "Güzel! Koro şarkısına başlayabilir."

Dindar olan kadın akort düdüğünü üfledi ve koro üyeleri coşkulu bir sesle bir ilahiye başladılar. "Ah, İsa yanımda yürüdüğü sürece / Kendimi hep mutlu hissedeceğim."

"Gerçekten kamçılayıcı görünüyor," diyerek düşüncesini belirtti Ignatius. Sonra haykırdı: "Ileri!"

Topluluk emre öyle hızlı uydu ki, Ignatius'un başka bir şey söylemesine kalmadan, pankart kapıdan geçmiş, büroya çıkan basamakları tırmanmaya başlamıştı bile.

"Durun!" diye acı bir çığlık attı. "Biri gelip beni masadan indirsin."

Ah İsa, omuzdaşım ol benim
Evet, ah, ta sonuna kadar.
Tut elimi
Kendimi çok iyi hissedeyim
Yanımda yürüdüğünü
Sesimi duyduğunu bilerek.
Yanımda İsa oldukça
Yağmur da yağsa
Asla yakınmam.

Müfrezenin kapıdan geçtiğini gören Ignatius "Durun!" diye haykırdı, çılgın gibi. "Derhal buraya dönün!"

Kapı çarpılarak kapandı. Ignatius elleriyle dizlerinin üzerine çökerek masanın kenarına doğru emekledi. Sonra kendi çevresinde bir tur attı, çıkıntılarını bin güçlükle yönlendirerek masanın kenarına oturmayı başardı. Ayaklarının yerden yalnızca birkaç santim yukarıda sallandığını ayrımsayınca, tehlikeyi göze alarak atlamaya karar verdi. Kendini masadan aşağıya bıraktı, ayakları yere değdiği anda kamerası omzundan kaydı ve kof bir çatırtıyla beton zemine çarptı. Kamera ikiye ayrılmış, içindeki film makarası yere saçılmıştı. Ignatius kamerayı yerden aldı, düğmesine bastı, ama kamera çalışmadı.

Ah İsa, beni o eski hapishaneye koysalar
Kefaletimi sen yatırırsın.
Ah, ah, her zaman vericisin,
Yaşama nedenimsin.

"Bu manyakların söylediği şey de ne?" diye sordu Ignatius boş fabrikaya. Bu arada metreler uzunluğundaki filmi cebine sokmaya çalışıyordu.

Beni hiç incitmezsin,
Asla asla terk etmezsin.
Hiç günah işlemem
Hep ben kazanırım
Şimdi İsa yanımda.

Ignatius, film rulosunu peşi sıra sürükleyerek hızla kapıdan geçip büroya girdi. Iki kadın taş kesilmişçesine durmuş, lekeli çarşafın arka tarafını şaşkın şaşkın bakınan Gonzalez'e gösteriyorlardı. Koro üyeleri gözlerini yummuş, kendilerinden geçmiş, ilahi söylüyorlardı. Ignatius sahnenin kenarında uysal uysal bekleşen müfrezeyi yararak müdürün masasına doğru ilerledi.

Bayan Trixie onu görünce, "Neler oluyor, Gloria?" diye sordu. "Fabrika halkı burda ne yapıyor böyle?"

"Vaktiniz varken kaçın, Bayan Trixie," dedi Ignatius büyük bir ciddiyetle.

Ah İsa, bana huzur veriyorsun
Polisleri benden uzak tutuyorsun.

"Seni duyamıyorum," diye seslendi Bayan Trixie, onu kolundan yakalayarak. "Zenciler bir tiyatro oyunu mu oynuyorlar?"

"Gidin buruşmuş takım taklavatınızı klozetin üstüne sarkıtın!" diye bağırdı Ignatius, çılgın gibi.

Bayan Trixie yalpalayarak uzaklaştı.

Ignatius çarşafın öteki yüzündeki yazıları müdürün görmesini sağlayacak biçimde iki kadını çevirdikten sonra, Gonzalez'e döndü: "Evet?"

"Bu da ne demek?" diye sordu Bay Gonzalez, pankartta yazılanları okuyunca.

"Bu insanlara yardım etmeyi kabul etmiyor musunuz?"

"Yardım etmek mi?" diye yineledi müdür, korkmuş bir sesle. "Siz neden söz ediyorsunuz, Bay Reilly?"

"Topluma karşı işlediğiniz günahtan söz ediyorum."

"Ne?" Bay Gonzalez'in alt dudağı titriyordu.

"Hücum!" diye haykırdı Ignatius, müfrezeye. Bu adamda zerre kadar insanlık kalmamış."

Çarşafı tutan hoşnutsuz kadınlardan biri söze karıştı: "Adama bi şi söölemesi için şans tanımıyosun. Bırak da Bay Gonzalez konuşsun."

"Hücum! Hücum!" diye haykırdı Ignatius yeniden, daha büyük bir hırsla. Kıvılcımla çakan mavi ve sarı gözleri yuvalarından fırlamıştı.

Biri korka korka elindeki bisiklet zincirini dosya dolaplarına doğru savurdu ve fasulye filizlerini yere düşürdü.

"Bak ne yaptın," dedi Ignatius. "Sana o bitkileri yere düşür diyen oldu mu?"

Bisiklet zincirinin sahibi söylendi: "Ama 'hücum' dedin."

"Derhal bırak onu," diye gürledi Ignatius, çakısıyla ARAŞTIRMA VE BAŞVURU BÖLÜMÜ – I. REILLY, SORUMLU yazan levhayı kayıtsızca enlemesine kesmeye çalışan adama. "Sizler ne yaptığınızı sanıyorsunuz?"

"Ee, 'hücum' dedin ya?" diye yanıtladı birkaç ses.

Bu ıssız yerde
Rahmetini esirgeme benden.
Uzun, karanlık gecede
Işığını çekme üstümden.
Ah İsa, yakarımı duy
Seni asla, asla terk etmem.

"Kesin şu korkunç şarkıyı," diye çemkirdi Ignatius koroya. "Hayatımda bu kadar kötü bir küfür duymamıştım."

Koro şarkısını kesti; yüzlerini incinmiş bir ifade kaplamıştı.

"Ne yapmaya çalıştığınızı anlamıyorum," dedi müdür Ignatius'a.

"Aman, kapa çeneni korkak herif. Geri zekâlı."

"Biz fabrikaya dönüyoruz," dedi koronun sözcüsü olan dindar kadın. Kızmıştı. "Sen kötü bi adamsın. Peşinde bi pulis olduğuna ben *inanıyorum* şahsen."

"Biz de," diye ona katıldı pek çok ses.

"Durun bir dakika," diye yalvardı Ignatius. "Biri Gonzalez'e saldırmalı." Gözleriyle savaşçı müfrezeyi taradı. "Elinde tuğla olan; hemen buraya gel ve tuğlayı müdürün kafasına indir."

"Bununla kimseye vuracak diilim," dedi tuğlalı adam. "Tanrı bilir, pulisteki sabuka kaydın kaç kilometre uzunluğundadır."

İki kadın çarşafı iğrenerek yere attılar, kapıdan geçmeye başlayan koronun peşine takıldılar.

"Nereye gidiyorsunuz?" diye haykırdı Ignatius. Sesi öfke ve salyadan çatallaşmıştı.

Savaşçılar hiçbir şey söylemeksizin koro üyelerini ve iki taşıyıcıyı izleyerek bürodan çıktılar. Ignatius yalpalayarak gerideki savaşçılara yetişti, birini kolundan yakaladı, ama adam onu bir sivrisinek gibi kışkışladı: "Kodese dıkılmak istemiyoruz. Başımızda yeterince dert var zati."

"Geri dönün! Daha işimiz bitmedi. İstiyorsanız Bayan Trixie'yi rehin alabilirsiniz." Ignatius giderek azalan savaşçılara aklını kaçırmışçasına bağırıyordu; işçiler ağır, ama kararlı adımlarla ilerlediler, basamakları inerek fabrikaya geçtiler. Sonunda kapı, Mağribilerin Onuru için sefere çıkmış olan son savaşçının arkasından gürültüyle kapandı.

* * *

Devriye Mancuso saatine baktı. Tam sekiz saattir tuvaletteydi. Karakola gidip üzerini değiştirme ve eve yollanma zamanı gelmişti. Bütün gün kimseyi tutuklayamadığı gibi, üşütmüştü de. Tuvalet serin ve nemliydi. Hapşırdı, kapıyı açmaya yeltendi, ama kapı açılmadı. Kapıyı sarstı, kilidi umutsuzca kurcaladı. Bir dakika kadar itekleyip çekiştirdikten sonra, bağırdı: "İmdat!"

* * *

"Ignatius! Demek kovuldun?"

"Lütfen, anne. Sinirlerim boşanmak üzere." Ignatius Dr. Nut şişesini bıyığının altına soktu, gürültülü çağıltılar çıkartarak içmeye koyuldu. "Şirretlik edersen beni uçurumun kıyısına itmiş olursun."

"Küçük bi memuriyet, sen onu bilem sürdüremedin. Aldığın onca eğitime karşın."

Mutfağın kahverengi duvarlarını incinmiş bir yüzle inceleyen Ignatius, "Benden nefret ediyorlardı. Dışlandım," dedi. Başparmağıyla çekerek dilini şişeden çıkardı ve biraz Dr. Nut geğirdi. "Hepsi Myrna Minkoff'un suçu. Onun ne büyük bir baş belası olduğunu bilirsin."

"Myrna Minkoff mu? Hadi canım. Kız ta New York'ta. Seni tanırım, oğlum. Levy Pantolonları'nda koca bi çam devirdiğinden eminim."

"Kusursuzluğum onların aklını karıştırdı."

"Ignatius, ver şu gasteyi bakim. İş ilanlarını yeniden taramamız gerekiyor."

"Olamaz!" diye gürledi Ignatius. "Bir kez daha cehenneme mi fırlatılacağım? Anlaşılan ruhun olanca sevecenliğini yitirmiş. Kendime gelinceye kadar en az bir hafta, tam bir bakımla sırtüstü yatmak zorundayım."

"Söz yatmaktan açılmışken; çarşafına n'oldu oğlum?"

"Kesinlikle bilmiyorum. Belki de çalınmıştır. Seni eve girip çıkanlara karşı uyarmıştım."

"Sırf o pis çarşafı yürütmek için biri bu eve mi girdi, yani?"

"Çamaşır yıkama konusunda biraz daha titiz davransaydın, o çarşafı tanımlarken daha farklı sözcükler kullanabilirdik."

"Tamam, ver şu gasteyi, Ignatius."

"Gerçekten de yüksek sesle okumaya kalkışmayacaksın ya? Sistemimin şu anda böyle bir darbeye hazır olduğunu sanmıyo-

rum. Ayrıca bilim köşesindeki, yumuşakçalara ilişkin ilginç makaleyi okumaktayım."

Bayan Reilly gazeteyi oğlunun elinden bir çekişte kaptı; Ignatius'un iki elinde iki küçük kâğıt parçası kalmıştı.

"Anne! Şu bovlingci Sicilyalılarla bu kadar çok düşüp kalkarsan, işte böyle saldırgan tavırlar sergilersin."

"Kapa çeneni, Ignatius," dedi annesi, gazetenin sayfalarını hızlı hızlı çevirirken. "Yarın sabah kuşlarnan birlikte Aziz Charles tramvayına binceksin."

"Ne?" diye sordu Ignatius; dalgın dalgın. Aklı başka yerdeydi. Şimdi Myrna'ya ne yazacağını düşünüyordu. Çektiği film mahvolmuştu. Ayaklanma rezaletini mektupta anlatmaksa olanaksızdı. "Ne demiştin sen, annem olacak kadın?"

"Kuşlarnan birlikte tramvaya binceksin, dedim," diye haykırdı Bayan Reilly.

"Kulağa çok hoş geliyor."

"Eve, bi iş bulmuş olaraktan dönüceksin."

"Anlaşılan Fortuna, çarkı yine başaşağı çevirdi."

"Ne?"

"Yok bir şey."

* * *

Bayan Levy, elektrikli masaj yatağında yüzükoyun yatıyordu. Yatağın çeşitli bölümleri kadının iri bedenini hafif hafif titretiyor, yumuşak, beyaz etini işine âşık bir fırıncı gibi mıncıklıyor, yoğuruyordu. Kollarını yatağın altına geçirmiş, masayı sıkıca kavramıştı.

Yüzünü yasladığı yeri hafifçe dişleyerek, "Oh," diye inledi zevkle.

"Kapat artık o şeyi," diye seslendi kocası, gerilerden bir yerden.

"Ne?" Bayan Levy başını kaldırıp baygın gözlerle çevresine bakındı. "Burada ne işin var? Yarışları izlemek için şehirde kalacağını sanıyordum."

"Sence sakıncası yoksa, fikrimi değiştirdim."

"Ne sakıncası olabilir ki? Canın ne istiyorsa onu yap. Sana ne yapman gerektiğini söyleyecek değilim. İstersen gönül eğlendir. Umurumda bile değil."

"Seni masaj yatağından ayırdığım için beni bağışla."

"Lütfen masaj yatağını bu işe karıştırma."

"Ah, onu incittiysem çok özür dilerim."

"Masaj yatağımla uğraşma, tamam mı? Elimden geldiğince kibar davranmaya çalışıyorum. Bu evde tartışmayı hep sen başlatırsın zaten."

"Allahın belası şeyi çalıştır ve çeneni kapa. Ben duşa giriyorum."

"Gördün mü? Pireyi deve yapıyorsun. Suçluluk duygularının acısını benden çıkarmaya çalışıyorsun."

"Hangi suçluluk duygularıymış bunlar? Ne yapmışım ki?"

"Ne olduğunu biliyorsun, Gus. Yaşamını ziyan ettiğinin bal gibi farkındasın. Koskoca bir şirketi mahvettin. Gelişme şansını kullanamadın. Babanın alın teri sana gümüş bir tepside sunulmuştu oysa."

"Yok canım?"

"Gelişme şansı olan bir işi eline yüzüne bulaştırdın."

"Dinle, bugün o işi kurtarmak için çabalamaktan başıma ağrılar saplandı. Yarışlara da o yüzden gidemedim zaten."

Babasıyla neredeyse otuz beş yıl savaştıktan sonra Bay Levy yaşamının bundan sonrasını Levy Pantolonları ile uğraşmadan, huzur içinde geçirmeye karar vermişti. Ama Levy Konutu'nda geçirdiği her gün karısı tarafından başının eti yeniyordu; nedeni de kadının Levy Pantolonları ile ilgilenmediği için kocasını küçümsemesiydi. Levy Pantolonları'ndan uzak durdukça da, çıkan sorunlar yüzünden şirket tarafından huzursuz ediliyordu. Levy Pantolonları'nın başına geçip günde sekiz saat ciddi ciddi çalışsaydı, yaşamı çok daha kolay ve huzurlu olurdu. Ama salt 'Levy Pantolonları' adı bile midesinin kasılmasına yetiyordu. Bu ad ona babasını çağrıştırıyordu.

"Peki ne yaptın, Gus? Bir-iki mektup mu imzaladın?"

"Birini işten attım."

"Gerçekten mi? Aman ne kadar önemli. Kimi? Kömürcülerden birini mi?"

"Sana sözünü ettiğim şu iri antikayı, Gonzalez'in işe aldığı ahmağı anımsıyor musun?"

"Ha, o mu?" Bayan Levy masaj yatağında sırtüstü döndü.

"Orayı ne hale getirdiğini bir görmelisin. Tavandan kâğıt şeritler sarkıyor. Büronun orta yerine kocaman bir haç çakılmış. Bugün içeri girer girmez hemen yanıma geldi ve fabrika işçilerinden birinin fasulye filizlerini yere devirdiğinden yakınmaya başladı."

"Fasulyeleri mi? Levy Pantolonları'nı sebze bahçesi mi sanıyor?"

"Kafasından neler geçtiğini Tanrı bilir. Hem bitkilerini yere düşüreni, hem de işaret levhasını keseni kovmamı istedi. İşçilerin bir avuç saygısız asi olduğunu söylüyor. Onun peşindeymişler. Bunun üzerine fabrikaya girip Bay Palermo'yu aradım ve elbette bulamadım. Peki ne buldum? Yerlere saçılmış tuğlalar, zincirler filan. İşçiler heyecandan yerlerinde duramıyorlardı; bana bütün bunları Reilly denen adamın, şu kılıksız şişkonun getirttiğini, büroya dalıp Gonzalez'e saldırmaları için onları kışkırttığını söylediler."

"Ne?"

"Onlara yeterli ücret alamadıklarını ve aşırı çalıştırıldıklarını söylemiş."

"Bence haklı," dedi Bayan Levy. "Daha dün Susan'la Sandra'dan bu konuya değinen bir mektup aldım. Kolejdeki küçük arkadaşları, 'Anlattıklarınıza bakılırsa babanız köleleri sömüren bir çiftlik sahibine benziyor,' demişler. Kızlar çok telaşlanmış. Sana bundan söz edecektim, ama yeni kuaförüm canımı o kadar sıktı ki, aklımdan uçup gitmiş. Kızlar, zavallı işçilerin maaşlarına zam yapmanı istiyorlar, yoksa bir daha bu eve ayak basmayacaklarmış."

"Bunlar kendilerini ne sanıyor?"

"Sen unutmuş olabilirsin, ama onlar senin kızın oldukları-nı sanıyorlar. Tek istedikleri şey, sana saygı duymak. Onları bir daha görmek istiyorsan, Levy Pantolonları'ndaki koşulları düzeltmek zorundaymışsın."

"Siyahlara duydukları bu ani ilginin nedeni ne? Artık erkek arkadaş bulamıyorlar mı, yoksa?"

"İşte yine kızlara saldırmaya başladın. Az önce neden söz ettiğimi anlıyorsun değil mi? Benim de sana saygı duyamamamın nedeni aynı. Kızlarından biri bir at, öteki de bir beyzbol oyuncusu olsaydı, onlar için yapmayacağın şey olmazdı."

"Biri at, öteki de beyzbol oyuncusu olsaydı durumumuz çok daha iyi olurdu, inan. En azından para kazandırırlardı bize."

Bayan Levy yatağı yeniden çalıştırdı. "Kusura bakma," dedi. "Bunları daha fazla dinleyemem. Zaten fazlasıyla hüsrana uğramış durumdayım. Bu konuda kızlara herhangi bir şey yazmayı göze alabileceğimi sanmıyorum."

Bay Levy karısının kızlara yazdığı mektupları görmüştü; duygusal, mantıksız, beyin yıkayıcı, makale biçiminde kaleme alınmış şeylerdi; Patrick Henry'nin muhafazakâr parti üyesi olduğunu ileri sürebilecek, kızların tatillerde, annelerine binlerce haksızlık yapan babalarına duydukları nefretten tüyleri diken diken olmuş bir halde eve gelmelerine yol açacak mektuplar. Bayan Levy kocasını genç bir askere ateş eden bir Ku Klux Klan yandaşı gibi gösterecek, yakıcı bir bildiri bile kaleme alabilirdi. Bunun için elinde yeterli malzeme vardı.

"Bu herif tam bir ruh hastası," dedi Bay Levy.

"Senin için kişilikli olmak bir akıl hastalığıdır; tutarlılıksa kurtulunması gereken bir kompleks. Bunları daha önce de dinledim senden."

"Dinle, fabrikadaki işçilerden biri o budalayı polisin aradığını söylemeseydi belki onu kovmazdım. Ama bunu duyunca kararım kesinleşti. Sabıkalı bir manyak olmadan da fabrikada yeterince sorun var."

"Yine başlama. Tam sana yakışan bir tavır. Senin gibi biri için savaşçı ruhlu, ülkü sahibi insanlar ya serseri ya da suçludur. Böylece kendini onlardan koruduğunu sanıyorsun. Ama bana anlattığın için teşekkür ederim. Bunlar mektubumu daha da gerçekçi kılacak."

"Hayatımda kimseyi kovmamıştım," dedi Bay Levy. "Ama polisin aradığı birini orada tutamazdım. *Başımız* derde girebilirdi."

"Lütfen." Bayan Levy yattığı yerden elini uyarırcasına salladı. "O genç idealist şu anda bir yerlerde yaşam savaşı veriyor olmalı. Kızların kalbi kırılacak, tıpkı benimki gibi. Ben kişilik sahibi, sağlam ahlaklı ve zarif bir kadınım. Değerimi hiç bilemedin. Seninle yaşamak benim için alçaltıcı bir şey. Ben dahil, dokunduğun her şeyi ucuzlatan birisin. Senin yüzünden katılaştım."

"Demek seni de mahvettim?"

"Bir zamanlar büyük umutları olan, sevecen ve sıcakkanlı bir kızdım. Kızlar da biliyor bunu. Levy Pantolonları'nı yurt çapında bir şirkete dönüştüreceğini sanıyordum." Bayan Levy'nin kafası bir aşağı, bir yukarı, bir aşağı, bir yukarı hopluyordu. "Oysa şu anda birkaç pantolon üreten, küçük, köhne bir işletme. Bütün umutlarımı yitirdim. Kovduğun o genç adam da öyle."

"Kendimi öldürmemi mi istiyorsun?"

"Kendi kararlarını kendin ver. Her zaman öyle yaptın, zaten. Ben senin için yalnızca bir zevk aracıyım. Canın çektikçe kullan beni. Umurumda bile değil."

"Aman, kapa çeneni. Kimse seni herhangi bir şey için kullanmak istemiyor."

"Bak, yine saldırıyorsun. Nedeni de içindeki güvensizlik, suçluluk ve düşmanca duygular. Kendinden ve insanlara davranış biçiminden hoşnut olsaydın, sevimli biri olabilirdin. Örneğin, Bayan Trixie'yi ele al. Ona yaptıklarına bir baksana."

"O kadına hiçbir şey yapmadım ben."

"Sorun da bu ya. Yapayalnız, korku içinde bir insan o."

"Neredeyse ölmüş bir insan."

"Susan'la Sandra gittiğinden beri ben de suçluluk hissediyorum. Ne yapıyorum? Nereye gidiyorum? Ben ilgi alanları, ülküleri olan bir insanım." Bayan Levy içini çekti. "Kendimi öyle yararsız hissediyorum ki. Gerçek benliğimi kesinlikle doyurmayan, yüzlerce nesneyle bir kafese kapattın beni." Bir inip bir çıkan, buz gibi gözlerini kocasına dikmişti. "Bana Bayan Trixie'yi getir, ben de o mektubu yazmaktan vazgeçeyim."

"Ne? O bunak karıyı evimde istemiyorum. Briç derneğine ne oldu? Son keresinde mektup yazmamak için, yeni bir giysi istemiştin. Gel anlaşalım. Sana bir balo elbisesi alayım."

"Bayan Trixie'nin çalışmayı sürdürmesi yeterli değil. Özel yardıma gereksinimi var."

"Mektupla öğretilen derslerin için kadını bir kobay gibi kullandın zaten. Neden rahat bırakmıyorsun onu? İzin ver de Gonzalez onu emekliye ayırsın."

"Bunu yaparsak onu öldürmüş oluruz. Kimsenin onu istemediğini düşünecektir. Ölümünden biz sorumlu oluruz."

"Hey Tanrım."

"Annemi düşünüyorum da. Kış aylarında San Juan'daki kumsalda. Yanık bir ten ve bir bikiniyle. Dans ederek, yüzerek, gülerek. Erkek arkadaşlarıyla."

"Her dalga yiyişte kalp krizi geçirerek. Kumarhanelerde kaybedemediği parayı Caribe Hilton Oteli'nin doktoruna harcıyor."

"Annemden hoşlanmıyorsun, çünkü senin ne mal olduğunu ilk görüşte anlamıştı. Çok haklıymış. Bir doktorla, idealleri olan biriyle evlenmeliymişim." Bayan Levy üzgün üzgün sıçradı. "Artık umurumda bile değil. Acı çekmek beni güçlendirdi."

"Biri o Allahın belası masaj yatağının tellerini koparsa ne kadar acı çekerdin acaba?"

"Masaj yatağını karıştırmamanı söylemiştim," dedi Bayan Levy öfkeyle. "Düşmanca duygularını artık denetleyemiyorsun. Önerime kulak ver, Gus. Tıp Sanatları binasındaki ruh doktoru-

na bir görün; hani Lenny'yi kuyumcu dükkânındaki sorundan kurtaran doktora. Biliyorsun, Lenny tespih sattığı için komplekse kapılmıştı. Adam onu bu kompleksinden kurtardı. Şimdi birtakım rahibelerle bir iş anlaşması yapmış; rahibeler Lenny'nin tespihlerini kente yayılmış kırk kadar Katolik okulda pazarlıyorlarmış. Para su gibi akıyormuş. Lenny çok mutlu. Rahibeler mutlu. Çocuklar mutlu."

"Çok iyi."

"Lenny dükkânını çok güzel tasvirler, ufak tefek dinsel nesnelerle doldurdu."

"Eminim çok mutludur."

"Evet, öyle. Sen de öyle olmalısın. Çok geç olmadan gidip o doktoru gör, Gus. Kızların hatırı için. Yoksa benim umurumda bile değil."

"Bundan eminim."

"Kafan fazlasıyla karışık. Bak, Sandra psikanaliz yaptırdığından bu yana çok daha mutlu. Kolejdeki bir doktor ona yardımcı olmuş.

"Olmuştur, eminim."

"O genç eylemciye yaptıklarını duyunca Sandra yeni bir bunalıma girebilir. Kızların er geç sana büsbütün sırt çevirecekleri-ni biliyorum. Şefkatli ve duygulu kızlar, tıpkı benim insanlıktan çıkarılmadan önceki halim gibi."

"İnsanlıktan çıkarılmak mı?"

"Lütfen. Tek bir iğneleyici sözcük daha duymak istemiyorum." Mavimsi yeşil tırnaklı elini bir inip bir kalkan, titreşen yataktan tehdit edercesine salladı. "Bayan Trixie'yi getirecek misin, yoksa kızlara mektubu göndereyim mi?"

"Bayan Trixie senin olacak," dedi Bay Levy sonunda. "Büyük bir olasılıkla onu masaj yatağının üzerine çıkarıp hoplatacaksın, o da kalçasını kıracak."

"Masaj yatağını karıştırma!"

Yedi

Cennet Satış Anonim Şirketi, daha önce araba tamirhanesi olan bir garajın içindeydi: Poydras Caddesi'ndeki, boş bir binanın karanlık zemin katı. Garajın genellikle açık duran kapılarından dışarıya, yoldan geçenlerin genzini yakan, haşlanmış sosis ve hardal kokusuyla, Harmon'larla Hupmobil'lerden yıllardır sızan, boşaltılan motor yağlarını emmiş olan betonun kokusu yayılırdı. Cennet Satış Anonim Şirketi'nin güçlü, pis kokusu bazen yoldan geçen ve kokunun nedenini merak eden, aklı karışan bir yayanın durup karanlık garaja bakmasına neden olurdu. Yayanın gözüne bisiklet lastiklerinin üzerine yerleştirilmiş büyük, teneke sosis arabaları ilişirdi. Pek de etkileyici bir görüntü olduğu söylenemezdi. Seyyar sosis arabalarının çoğu oraya buraya çarpılmaktan fena halde hırpalanmıştı. Örselenmiş, devrilmiş bir sosis arabasının tekerleklerinden biri yoktu: Bir trafik kurbanı.

Cennet Satış Anonim Şirketi'nin önünden öğle sonrası aceleyle geçen yayaların arasında hantal, ağır adımlarla yürüyen bir karaltı dikkati çekiyordu. Bu, Ignatius'tu. Dar garajın önünde durup Cennet'ten yayılan buharı büyük bir zevkle içine çekti; burnundan fışkıran kıllar haşlanmış sosis, hardal ve yağ kokularını tek tek çözümledi, ayrıştırdı, değerlendirdi ve sınıflandırdı. Derin derin soluk alarak, daha leziz olan kokuyu, pişmemiş sosis salkımlarının o nefis kokusunu da saptayıp saptayamayacağını merak etti. Kolundaki Mickey Mouse saatinin beyaz eldivenli akrebiyle yelkovanına bakınca, öğle yemeğini henüz bir saat önce yemiş olduğunu anladı. Yine de bu gizemli kokular ağzını sulandırmıştı.

Garaja girdi, çevresine bakındı. Bir köşede yaşlı bir adam, üzerine oturtulduğu gaz ocağına göre çok geniş olan bir kazanda sosis haşlıyordu.

"Affedersiniz, efendim," diye seslendi Ignatius. "Burada perakende satış yapıyor musunuz?"

Adamın sulanmış gözleri iriyarı ziyaretçiye çevrildi.

"Ne istiyosun?"

"Haşlanmış sosislerinizden bir tane satın almak istiyorum. Çok nefis kokuyorlar. Bir tane alabilir miyim acaba?"

"Elbette."

"Elimle seçebilir miyim?" diye sordu Ignatius, eğilip tencerenin içine bakarak. Frankfurter'ler kaynayan suda yapay olarak renklendirilmiş ve şişirilmiş kurtçuklar gibi kıvranıyor, devinimyordu. Ignatius acı, ekşi kokuyu içine çekti. "Küçük bir lokantada, bir ıstakoz havuzunun karşısında olduğumu varsayacağım."

"Al şu çatalı," dedi adam, Ignatius'a kargıya benzeyen, kıvrık, paslı şeyi uzatarak. "Ellerini sudan uzak tut. Asitten farksızdır. Baksana çatalı ne hale getirdi."

"Tanrım," dedi Ignatius, ilk lokmasını ısırdıktan sonra. "Tadı oldukça keskinmiş. Bunların içinde ne var?"

"Kauçuk, baharat, sakatat. Kim bilir? Ben ağzıma bile sürmem."

"İnsanı garip biçimde çekiyor," dedi Ignatius, boğazını temizleyerek. "Dışarıdayken burun deliklerimdeki kılların ender bir şeyi saptadıklarını hissetmiştim."

Ignatius bir yandan adamın burnundaki yara izine bakıp çaldığı ıslığı dinlerken bir yandan da mutlu bir yırtıcılıkla çiğniyordu.

"Dinlediğim şey, Scarlatti'den bir parça mı?" diye sordu sonunda.

"'Sepetteki Hindi'yi çaldığımı sanıyordum."

"Scarlatti'nin yapıtlarına aşina olduğunuzu umarım. Bestecilerin sonuncusuydu o," diye belirtti Ignatius. Uzun sosise güçlü saldırıları sürüyordu. "Sizde müziğe karşı bu yetenek varken, çok daha değerli işler yapabilirsiniz."

Adam uyumsuz ıslığına döndü, Ignatius da sosisine. "Galiba 'Sepetteki Hindi'nin değerli bir Amerikan şarkısı olduğunu sanıyorsunuz. Oysa değil. Ahenkten yoksun, kötü bir beste."

"Ne önemi var ki bunun?"

"Son derece önemli, efendim!" diye haykırdı Ignatius. "Şu anda yaşadığımız ikilemin kökeninde, 'Sepetteki Hindi' türünden şeylere saygı duyulması yatıyor."

"Sen nerden çıktın yahu? Ne istiyosun?"

"'Sepetteki Hindi'yi kültürünün temel taşlarından biri sayan bu toplum için ne düşünüyorsunuz?"

"Kim öyle sayıyomuş?" diye sordu adam kaygıyla.

"Herkes! Özellikle halk şarkıcıları, üçüncü sınıfların öğretmenleri. Kirli üniversite öğrencileriyle kolejli çocuklar büyülenmişçesine durmaksızın bu şarkıyı söylüyorlar." Ignatius geğirdi. "Canım bu leziz şeylerden bir tane daha istiyor."

Ignatius dördüncü haşlanmış sosisinden sonra görkemli pembe diliyle dudaklarını ve bıyığını yaladı. Yaşlı adama dönerek. "Uzun zamandır böylesine tıka basa doymamıştım," dedi. "Burayı bulduğum için çok şanslıyım. Önümde Tanrı bilir ne dehşetlerle dolu bir gün uzanıyor. Şu anda işsizim ve bir iş bulmaya zorlanıyorum. İsa'nın son akşam yemeğinde kullandığı kâseyi bulup getirmem istenseydi, belki işim çok daha kolay olurdu. Tam bir haftadır iş çevrelerinin altından girip üstünden çıkıyorum. Anlaşılan günümüz işverenlerinin aradığı özel bir ahlaksızlık türünden yoksunum."

"Şansın yok, ha?"

"Aslında hafta boyunca iki ilana başvurdum. Bazı günler Kanal Caddesi'ne ulaştığımda pilim tamamen bitmiş oluyor. Öylesi günlerde kendimi bir sinemaya atacak gücü ancak toplayabiliyorum. Kent merkezinde oynayan bütün filmleri gördüm; aralarından bazısı sonsuza kadar oynayacak kadar iğrençti, önümüzdeki hafta oldukça sıkıcı geçeceğe benziyor."

Yaşlı adam Ignatius'a baktı, sonra da kocaman tencereye, gaz ocağına ve yamulmuş, çarpılmış el arabalarına. "Seni işe alabilirim," dedi.

"Çok teşekkür ederim," dedi Ignatius, alçakgönüllülükle.

"Ancak burada çalışamam. Bu garaj çok rutubetli, pek çok şeyin yanı sıra solunum yollarıyla ilgili bir hastalığım var."

"Burda çalışmayacaksın ki, oğlum. Seyyar satıcılık yaparsın, demek istemiştim."

"Ne?" diye gürledi Ignatius. "Bütün gün yağmurun, karın altında mı dolaşacağım?"

"Buraya hiç kar yağmaz."

"Bazı ender durumlarda yağar. Ben el arabalarından birini güçlükle itmeye başlar başlamaz, kar da yağmaya başlayacaktır, emin olabilirsin. Muhtemelen beni bir hendeğin içinde bulurlar; bedenimdeki deliklerden buz saçakları sarkar, sokak kedileri son soluğumun ılıklığından yararlanmak için beni tırmalarlar. Hayır, sağ olun bayım. Artık gitmeliyim. Yanlış hatırlamıyorsam bir sözüm var."

Ignatius dalgın dalgın kol saatine baktı ve yine durmuş olduğunu gördü.

"Yalnızca bir süre için," diye yalvardı yaşlı adam. "Bir günlüğüne dene. Ne dersin? Bir seyyar satıcıya çok ihtiyacım var."

"Bir gün mü?" diye yineledi Ignatius, inanamamışçasına. "Bir gün, ha? Değerli bir günü ziyan edemem. Gitmem gereken yerler, görmem gereken kişiler var."

"Pekâlâ," dedi yaşlı adam, kararlı bir sesle. "O zaman yediğin sosislerin parasını ver."

"Korkarım onlar dükkânın, daha doğrusu garajın ya da her neyse işte onun ikramı olmak zorunda. Annem olacak Bayan Marple dün gece cebimde birkaç sinema bileti bulmuş, bugün bana yalnızca otobüs bileti alacak kadar para verdi."

"Polis çağıracağım."

"Aman Tanrım!"

"Paramı öde. Öde, yoksa yasaya başvururum."

Yaşlı adam uzun çatalı aldı ve paslı uçlarından ikisini usta bir hareketle Ignatius'un gırtlağına dayadı.

"Yurtdışından getirilme atkımı deliyorsun," diye bağırdı Ignatius.

"Bana otobüs biletinin parasını ver."

"Constantinople Caddesi'ne kadar yürüyemem."

"Bir taksi tut. Eve varınca şoförün parasını ödersin."

"Yaşlı bir adamın bana çatalla saldırdığını ve cebimdeki bozuklukları aldığını söylediğim zaman annemin bana inanacağını gerçekten aklın alıyor mu?"

Yaşlı adam, "Beni bir kez daha soymalarına izin vermeyeceğim," dedi, Ignatius'un yüzünü gözünü tükürük içinde bırakarak. "Zaten haşlanmış sosis işinde insanın en sık karşılaştığı şey, bu. Sosis satıcılarıyla benzincilerin yazgısı aynı. Soyguncular, hırsızlar. Bir sosis satıcısına kimse saygı duymuyor."

"Kesinlikle yanlış, bayım. Kimse bir sosis satıcısına benden daha çok saygı besleyemez. Onlar toplumumuzdaki birkaç değerli hizmetten birini yerine getiriyorlar. Bir sosis satıcısını soymak, simgesel bir eylemdir. Hırsızlığın nedeni açgözlülük değil, daha çok satıcıyı küçümsemek."

"O kahrolası koca çeneni kapat ve paramı ver."

"Yaşına göre oldukça hoşgörüsüzsün. Ancak, elli sokak ötedeki evime kadar yürümek niyetinde değilim. Paslı bir çatalla öldürülmeyi yeğlerim."

"Peki, dostum. Şimdi dinle beni. Seninle bir anlaşma yapacağım. Şu arabalardan birini bir saatliğine sürersen, ödeşiriz."

"Peki, ama Sağlık Müdürlüğü'nden rapor filan getirmem gerekmiyor mu? Demek istediğim; tırnaklarımın altında insan sağlığı için son derece zararlı bir şey bulunabilir. Bu arada, seyyar satıcıları hep böyle mi bulursun? İşe alma biçimin çağdaş yöntemlerle pek bağdaşmıyor. Kendimi sarhoş edilerek gemiye tayfa yazdırılmış biri gibi hissediyorum. Yanında çalışanların işine nasıl son verdiğini sormaya korkuyorum."

"Sakın bir daha haşlanmış sosisçileri soymaya kalkışma."

"Tamam, ne demek istediğini anladım. Noktanı koydun. Aslına bakarsan, iki nokta koydun; bir boğazıma, bir tane de boyun atkıma. Atkımın bedelini ödemeye hazırsındır, umarım.

Dünyada bir eşi daha yok çünkü. İngiltere'de küçük bir fabrikada dokunmuş; fabrikaysa Luftwaffe tarafından havaya uçurulmuş. O sıralarda Luftwaffe'nin İngilizlerin moralini çökertmek için doğruca o fabrikayı hedef aldığı söylenmişti, çünkü Almanlar ele geçirdikleri bir haber filminde, Churchill'in boynuna bu tür bir atkı doladığını görmüşler. Churchill'in o film çekilirken boynunda bulunan atkı; neden bu atkı olmasın? Bugünkü değeri binlerce dolar olabilir. Şal olarak da kullanılabiliyor. Bak."

Ignatius'un atkıyı bir kuşak, bir kemer, bir pelerin, bir İskoç etekliği, kırık bir kol için askı ve bir başörtüsü gibi kullanışını izleyen yaşlı adam, sonunda, "Eh, Cennet Satış'a bir saatte fazla zarar vereceğini sanmam," dedi.

"Seçeneklerim hapishane ile delinmiş bir adem elmasıysa, arabalarından birini sürmekten mutlu olacağımı söyleyebilirim. Ancak ne kadar uzağa gidebileceğimi kestirmem olanaksız."

"Beni yanlış anlama, evlat. Kötü biri değilim, ama artık katlanamıyorum. Cennet Satış'ı saygın bir kuruluş haline getirebilmek için tam on yıldır uğraşıyorum, ama bu hiç de kolay olmuyor. İnsanlar haşlanmış sosis satanlara tepeden bakıyor. Benim bu işi serseriler için yaptığımı sanıyorlar. Doğru dürüst satıcı bulmak için canım çıkıyor. Sonra eli yüzü düzgün birini buluyorum, sokağa çıkıyor ve sokak serserileri tarafından soyulup soğana çevriliyor. Neden Tanrı insanı böyle yokuşa sürer ki?"

"Tanrının işine karışılmaz," dedi Ignatius.

"Doğru, ama bu sorunun yanıtını bir türlü bulamıyorum."

"Boethius'un yazıları sana yol gösterebilir."

"Her gün gazetede Peder Keller ile Billy Graham'in yazılarını okurum."

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Ignatius. "Neden yolunu şaşırdığın şimdi anlaşıldı."

Yaşlı adam ocağın yakınındaki madeni dolabı açarak, "Al şunları," dedi. "Giy bakalım." Dolaptan aldığı, beyaz bir önlüğe benzeyen şeyi Ignatius'a uzattı.

"Nedir bu?" diye sordu Ignatius, hoşnutlukla. "Üniversite hocalarının cüppesine benziyor."

Alıp başından geçirdi. Paltosunun üzerine giydiği önlükle çatlamak üzere olan bir dinozor yumurtasına benzemişti.

"Belindeki kuşağı da bağlasana."

"Kesinlikle olmaz. Sırtımdaki için söylemiyorum, ama insanın bedeni bu önlüklerin içinde özgürce hareket edebilmeli. Elinde bunun daha büyüğü yok mu?"

"Yakından bakınca, önlüğün kol ağızları gözüme oldukça sararmış göründü. Umarım göğüsteki lekeler kan değil, ketçaptır. Bunu son giyen kişi sokak serserileri tarafından bıçaklanmış olmasın?"

"Al şu kasketi tak." Adam Ignatius'a beyaz kâğıttan yapılma küçük bir üçgen uzattı.

"Kâğıt bir kasketi kesinlikle kullanmam. Kafamdaki gayet güzel üstelik çok daha sağlıklı."

"Ama avcı kasketiyle dolaşamazsın. Cennet Satış'ın üniformasını giymelisin."

"O kâğıt kasketi takmayacağım! Senin hatırına oynadığım bu küçük oyun sırasında zatürreeden ölmeye niyetim yok. İstiyorsan çatalı hayati organlarıma batırabilirsin. O kasketi takmayacağım. Onursuz ve hasta öleceğime şimdi ölürüm, daha iyi."

"Peki, kalsın," diyerek içini çekti yaşlı adam. "Gel de şurdaki el arabasını al."

"Caddelerde o çirkin, eciş bücüş şeyle görüneceğimi mi sanıyorsun?" diye sordu Ignatius öfkeyle. Eliyle satıcı önlüğünü sıvazladı. "Beyaz lastikleri olan şu parlak arabayı versene."

"Tamam, tamam," dedi yaşlı adam, ters ters. El arabasının üzerindeki küçük, sürme kapağı açtı ve kazandan aldığı sosisleri çatalla teker teker deliğe aktarmaya başladı. "İçine bir düzine sosis koydum." Madeni sosis arabasının başka bir yerindeki sürme kapağı açtı. "Buraya bir paket çiğ sosis koyuyorum. Anladın mı?" Kapağı kapattı ve parlak, kırmızı teneke sosis arabasının

yan tarafında bulunan bir başka kapağı ekti. "Buradaki küçük kutuda sıcak sıvı var, sosisleri sıcak tutuyor."

"Tanrım," dedi Ignatius; biraz saygılı. "Bu el arabaları Çin bilmecesi gibi. Hep yanlış kapağı kaldırmasam bari."

Yaşlı adam sosis arabasının arkasına yerleştirilmiş bir başka sürme kapağı açtı.

"Orada ne var? Makineli tüfek mi?"

"Hardalla ketçap."

"Eh, cesaretimi toplayıp bir kez deneyeceğim. Ancak içimde, fazla uzağa gidemeden sıvıyla dolu kutuyu birine satacakmışım gibi bir duygu var."

Yaşlı adam arabayı garajın kapısına doğru iterek, "Hadi dostum, rasgele," dedi.

Ignatius, "Teşekkür ederim," dedikten sonra büyük, teneke sosis arabasını kaldırıma çıkardı. "Tam bir saat sonra geri dönerim."

"İndir o şeyi kaldırımdan."

"Ne yani, trafiğe mi çıkacağım?"

"Kaldırımda el arabası sürmek yasaktır, tutuklanabilirsin."

"İyi," dedi Ignatius. "Polis beni izlerse, bir soygunu da önlemiş olur."

Arabayı ağır ağır iterek Cennet Satış'ın merkezinden uzaklaştı, büyük sosis arabasının iki yanından bir geminin pruvasına çarpan dalgalar gibi akan yoğun yaya trafiğini yararak ilerledi. Bu ona son birkaç gündür oldukça hırçın davranan personel müdürleriyle görüşmekten çok daha iyi bir zaman geçirme yöntemiydi. Sinema salonları şu anda ödenek yetersizliği çeken Ignatius için yasak bölge olup çıkmışlardı; seyyar satıcılık yapmasaydı, eve dönme vakti gelinceye kadar sıkıntıdan patlayacak, amaçsızca iş çevrelerinde dolanıp duracaktı. Yoldan geçenler Ignatius'a bakıyor, ama sosis almıyorlardı. Bir sonraki sokağa yaklaşırken, bağırmaya başladı: "Sosisli sandviç! Cennet'in haşlanmış sosisleri!"

Köşeyi döndü, arabayı bir binanın duvarına dayadı. Çeşitli kapakları açarak sosisli bir sandviç hazırladı ve bir lokmada yuttu. Annesi ona hafta boyunca düşmanca davranmış, bir şişe bile Dr. Nut almamış, ne zaman yazı yazmak için odasına kapansa gelip kapıyı yumruklamış, evi satmakla, huzurevine taşınmakla tehdit etmişti. Ignatius'a, her şeye karşın işine dönmek için savaşan, çalışmak isteyen, otobüs garındaki helada çektiği onca yoksunluk ve işkenceye katlanan Devriye Mancuso'nun yürekliliğini örnek göstermişti. Devriye Mancuso'nun hali Ignatius'a, öldürülmeden önce imparator tarafından hapse atılan Boethius'un durumunu çağrıştırıyordu. Annesini yatıştırmak, evdeki koşulları düzeltmek için, Boethius'un haksız yere atıldığı hapishanede yazdığı *Felsefenin Avuncu*'nun İngilizce çevirisini verdi ve tıkıldığı helada incelemesi için Devriye Mancuso'ya iletmesini söyledi. "Kitap bize, değiştiremeyeceğimiz şeyi kabullenmemiz gerektiğini söylüyor. Haktanır bir erkeğin, haktanımaz bir toplumda çektiği sıkıntıları anlatıyor. Ortaçağ düşüncesinin temeli işte bu. Devriye'ye bunalım anlarında çok yardımcı olacaktır," demişti Ignatius, iyi yüreklilikle. "Yaa?" demişti Bayan Reilly. "Ay, çok şekersin, Ignatius. Zavallı Angelo pek memnun olucak." Devriye Mancuso'ya gönderilen armağan, Constantinople Caddesi'ndeki yaşamın hiç olmazsa bir günlüğüne huzurlu geçmesini sağlamıştı.

Ignatius ilk sandviçini bitirdikten sonra bir yenisini hazırladı; işe dönmesini geciktirebilecek başka incelikler bulmaya çalışarak onu da tüketti. On beş dakika sonra, küçük kazandaki sosislerin gözle görünür biçimde azaldığını ayrımsayınca, bir süre için perhiz yapmaya karar verdi. Bağırarak el arabasını yokuş aşağı itmeye koyuldu "Haşlanmış sosis!"

Eli kolu, düz, kahverengi kâğıda sarılı paketlerle dolu olan George, Carondelet Caddesi'ne doğru çıkarken bağırtıyı duydu, dev boyutlu satıcıya yaklaştı.

"Hey, dur. Bana şunlardan bi tane versene."

Ignatius, arabanın önünü kesen delikanlıyı sertçe süzdü. İyice yağlanmış, uzun saçların ucuna asılıymış gibi görünen asık yüz, kulağa geçirilmiş sigara, mavimsi yeşil ceket, güzel çizmeler, ağ yeri bütün dinbilim ve geometri kurallarını hiçe sayarak, saldırgan bir biçimde şişmiş olan dar pantolon ve sivilceler karşısında supabı isyan etti.

"Kusura bakmayın," diye homurdandı. "Elimde yalnızca bir-iki sosis kaldı; onları saklamak zorundayım. Lütfen yolumdan çekilin."

"Saklamak mı? Kimin için?"

"Seni ilgilendirmez. Hem sen neden okulda değilsin, kimsesiz çocuk? Beni daha fazla rahatsız etme. Üstelik bozuk param da yok."

İnce, beyaz dudaklar alayla büküldü: "Bende bi çeyrek var."

"Size sosis satamam bayım, anlaşıldı mı?"

"Senin derdin ne, dostum?"

"Derdim mi? Asıl senin derdin ne? Bu kadar erken saatte canı haşlanmış sosis çekecek kadar anormal biri misin, yoksa? Vicdanım sana sosis satmamı engelliyor. Şu iğrenç görünümüne bir baksana. Sen gelişmekte olan bir gençsin, gövdenin sebze, portakal suyu, beyaz ekmek, ıspanak ve benzeri şeylerle doldurulması gerek. Ben kendi adıma, genç bir insanın yozlaşmasına katkıda bulunacak değilim."

"Sen ne diyosun be?" Bana hemen sosisli bi sandiviç ver. Karnım aç. Öğle yemeği yemedim."

Ignatius, "Hayır!" diye öyle şiddetli bir çığlık attı ki, yoldan geçenler dönüp baktı; "Şimdi arabamı üzerine sürmeden, yolumdan çekil bakalım."

George, çiğ sosislerin durduğu bölümün kapağını açtı. "Hey, burda bi sürü sosis var. Bana bir sandiviç hazırla."

Yaşlı adamın soygunlarla ilgili uyarısını anımsayan Ignatius haykırdı: "İmdat! Biri sosislerimi çalıyor! Polis yok mu?"

Sonra da arabayı olanca gücüyle George'un kasığına bindirdi.

"Ahh! Dikkat etsene, manyak!"

"İmdat! Hırsız var!"

"Tanrı aşkına, sus," dedi George ve kapağı kapadı. "Seni tımarhaneye tıkmalı. Koca ibne!"

"Ne?" diye haykırdı Ignatius. "Bu ne büyük küstahlık!"

"Sen zırdeli bir ibnesin," diye hırladı George, daha da yüksek bir sesle. Sonra sırtını kamburlaştırdı, ayaklarını yere sürte sürte uzaklaştı. "Senin ibne ellerinin değdiği şeyi kim yemek ister ki zati?"

"Bana küfretmeye nasıl cüret edersin? Biri şu oğlanı tutsun," dedi Ignatius çılgın gibi; George'un hızla yolun aşağısındaki yayaların arasına karıştığını görünce. "Şu kadarcık vicdanı olan biri şu genç suçluyu yakalasın. Seni iğrenç küçük fırlama seni! Hiç saygı kalmadı mı? Bu köprüaltı çocuğunu yere yıkılana kadar kırbaçlamalı!"

Seyyar arabanın çevresine toplanmış olan kalabalıktan bir kadın, "Ne korkunç, diil mi?" dedi. "Bu sosis satçılarını nerden buluyolar acıba?"

"Serseri. Hepisi serseri bunnarın," diye yanıtladı biri.

"Bütün suç şarapta. Bana sorarsan, bunları çıldırtan şey, şaraptır derim. Böylelerin sokakta dolaşmasını yasaklamalı."

"Aklımı büsbütün yitirdim mi, yoksa siz geri zekâlılar benden mi söz ediyorsunuz?" diye sordu Ignatius.

"Ona ilişmeyin," dedi biri, "Gözlerine baksanıza."

"Gözlerimin nesi varmış?" diye terslendi Ignatius.

"Hadi gidelim burdan."

"Çok iyi olur," dedi Ignatius. Dudakları titriyordu. Bozulan sinirlerini yatıştırmak için bir sandviç daha hazırladı. Titreyen elleriyle kırmızı sosisi ve ekmeği dudaklarına dayadı, yarısına kadar ısırdı. Çiğneme eylemi, zonklayan başına iyi gelmişti. Son ekmek kırıntısını yuttuğunda, iyice yatışmıştı.

El arabasının tutamağına yapışıp Carondelet Caddesi'ne doğru yalpalayarak ilerledi, yokuşu ağır ağır tırmandı. Ev öbeğinin

çevresinde bir tur almayı kararlaştırmıştı; bir sonraki köşebaşında geriye döndü. Gallier Binası'nın aşınmış, granit duvarına yaslanıp iki Cennet sosisi daha tükettikten sonra, yolculuğunun son aşamasına geçti. Son köşeyi de dönüp, Poydras Caddesi'nin kaldırımına doğru sarkan CENNET SATIŞ A.Ş. levhasını görünce hızlandı; garajın kapısına vardığında soluk soluğaydı.

Teneke sosisi garajın alçak, beton eşiğine çarparken, acınası bir sesle, "İmdat!" diye soludu.

"N'oldu aslanım? Bir saatten önce dönmeni beklemiyordum."

"Dönebildiğim için ikimiz de şanslıyız. Üzgünüm, ama yine saldırdılar."

"Kimler?"

"Sendikacılar. Artık her kimlerse. Ellerime baksana." Ignatius pençelerini adamın suratına doğru kaldırdı. "Sinir sistemim, böyle bir darbeye maruz bırakıldığı için isyan etmek üzere. Birdenbire bir sinir krizi geçirirsem aldırma, olur mu?"

"Ne oldu?"

"Gençlerden kurulu, büyük bir yeraltı örgütünün bir üyesi Carondelet Caddesi'nde beni tutsak aldı."

"Soyuldun mu?" diye sordu yaşlı adam heyecanla.

"Hem de acımasızca. Kocaman, paslı bir tabanca şakağıma dayanmıştı. Daha doğrusu damarlarımdan birine öyle sıkı bastırılmıştı ki, beynimin sol yanındaki kan dolaşımı bir süre için durdu."

"Günün bu saatinde ve Carondelet Caddesi'nde mi? Kimse engel olmadı mı?"

"Elbette olmadı. İnsanlar bu tür şeyleri kışkırtıyorlar bile. Canını dişine takmış uğraşan, zavallı bir satıcının uluorta hakarete uğrayışını izlemekten belli bir zevk aldıklarını söyleyebilirim. Hatta oğlanın cesaretine saygı duyuyorlardır."

"Nasıl biriydi?"

"Binlerce delikanlıdan farksızdı. Sivilceler, geriye taranmış saçlar, şişkin lenf bezleri; kısacası yetişmekte olan birinin bildik

donanımı. Doğum lekesi ya da çıkık bir dizi olup olmadığını anımsayamıyorum. Tabancayı kafama dayayınca, beynimdeki kan dolaşımının yetersizliğinden ve korkudan bayılmışım. Ben kaldırımda külçe gibi yatarken, o da el arabasını soyup soğana çevirmiş."

"Kaç para almış?"

"Para mı? Para çalmadı ki. Ayrıca çalınacak para da yoktu, çünkü leziz sosislerimizden hiçbirini satamamıştım henüz. Oğlan haşlanmış sosisleri çalmış. Ama hepsini almamış. Kendime gelince hemen baktım. Galiba bir-iki tane kalmıştı."

"Böyle bir şey daha önce hiç duymamıştım."

"Belki de karnı çok açtı. Belki de gelişmekte olan bedenindeki vitamin eksikliğini gidermek zorundaydı. İnsanın yiyeceğe ve cinselliğe duyduğu gereksinim benzeşir. Silahla insanlara tecavüz edildiğine göre, neden silahla haşlanmış sosis soygunu yapılmasın? Bunda bir gariplik göremiyorum."

"Palavra sıkıyorsun."

"Ben mi? Bu, toplumsal bir olay. Suçu toplumumuzda aramalıyız. Televizyondaki açık saçık izlencelerin ve şehvet uyandıran dergilerin çıldırttığı delikanlılar, daha tutucu olan ve onların cinsel fantezilerine katılmak istemeyen genç kızlarla arkadaşlık ediyorlar. Bu nedenle, oğlanların doyurulmamış isteklerle kıvranan bedenleri avuntuyu yiyecekte arıyor. Ne yazık ki kabak benim başıma patladı. Bu çocuk çıkış yolunu yiyecekte aradığı için Tanrıya şükretmeliyiz. Aksi halde, oracıkta ırzıma geçebilirdi."

"Dört tanenin dışında hepsini almış," dedi yaşlı adam, haşlanmış sosis kazanına bakarak. "Orospu çocuğu, onca sosisi nasıl taşıdı acaba?"

"Gerçekten bilmiyorum," dedi Ignatius. Sonra, kızgınlıkla ekledi: "Ayıldığımda arabanın kapısı açıktı. Kimse doğrulmama yardım etmedi tabii. Sırtımdaki beyaz önlük bana bir satıcı, dokunulmaz biri damgasını vurmuştu."

"Bir kez daha denemeye ne dersin?"

"Ne? Halimi görmüyor musun? Şu anda benden yeniden sokağa çıkmamı ve satış yapmamı beklediğine inanamıyorum. On *sent*'liklerimi Aziz Charles hattında çalışan bir tramvayın biletçisine verecek ve eve gideceğim. Azıcık normale dönebilmek için günün geri kalanını ılık suyla dolu bir küvette geçirmek niyetindeyim."

"Peki yarın buraya gelmeye ve bir kez daha denemeye ne dersin arkadaş?" diye sordu yaşlı adam umutla. "Bana satıcı lazım."

Ignatius yaşlı adamın burnundaki yara izini inceleyerek ve peş peşe geğirerek öneriyi bir süre tarttı. En azından bir iş bulmuş olacaktı. Bu da annesini yatıştırmaya yeterdi. Bu meslekte fazla denetlenmeyeceği, rahatsız edilmeyeceği açıktı. Genzini temizleyerek düşüncelerine bir son verdikten sonra, bir kez daha geğirdi. "Sabah sistemim çalışır, işlevlerini yerine getirirse, dönerim buraya. Geliş saatimi kestirmem olanaksız, ama şöyle ya da böyle beni göreceğinizi söyleyebilirim."

"Çok iyi, evlat," dedi yaşlı adam. "Bana Bay Clyde diyebilirsin."

"Pekala." Ignatius, dudağının kenarındaki ekmek kırıntısını yaladı. "Bu arada, Bay Clyde, eve giderken önlüğümü çıkarmak istemiyorum, böylece anneme bir işe girdiğimi kanıtlayabilirim. Oldukça çok içiyor; alkol ihtiyacını karşılayacak parayı ne yapıp edip bulacağımdan emin olması gerek. Yaşamım bir hayli kasvetli. Bir gün size onu ayrıntılarıyla anlatırım. Ancak şu anda supabımla ilgili birkaç şey bilmeniz yeterli."

"*Supap* mı?"

"Evet."

* * *

Jones elindeki süngeri göremediği tezgâhın üzerinde gezdiriyordu. Lana Lee kısa bir alışveriş gezisine çıkmıştı, uzun zamandır ilk kez kasayı gürültüyle ve uyarırcasına kilitledikten

sonra dışarıya çıkıyordu. Jones tezgâhı biraz ıslattıktan sonra süngeri buz kovasının içine attı ve taburelerden birine yerleşerek Darlene'in verdiği son *Life*'ı okumaya çalıştı. Bir sigara yaktı; sigaranın dumanı dergiyi daha da okunmaz hale getirmişti. Neşeli Gece'de bir şey okumak için en uygun ışık, kasanın üzerindeki küçük lambadan gelendi. Jones tezgâh üzerinden uzanıp lambayı yaktı. Tam Seagram konyak reklamındaki kokteyl partiyi derinlemesine incelemek üzereydi ki, kapı açıldı ve Lana Lee içeri girdi.

"Seni burda yalnız bırakmamalıydım," dedi kadın, bir torbayı açıp içinden bir kutu tebeşir çıkarırken. Kutuyu barın altındaki küçük dolaba koydu. "Kasamın yanında ne yapıyorsun bakayım? Hemen yerlerimi silmeye başla."

"Yerlerini daha yeni bitirdim. Yer paspaslama uzmanı olup çıktım zati. Zenciler silip süpürmek için doğmuşlar galiba? Onlar için yiyip içmek gibi bi şiy bu artık. Yakında bi yaşındaki zenci bebeğin eline de bi süpürge dutuşturursun, o da süpürcem diye kıçını yırtar. Vay be!"

Lana dolabın içine bakarken, Jones yeniden dergiye döndü. Sonra kadın yerdeki uzun, yol yol izlere baktı: Jones tozları almamış da sabanla sürmüştü sanki. Zemindeki temiz çizgiler sabanın açtığı izler, tozlu yerlerse ekili sırtlardı. Gerçi Lana'nın haberi yoktu, ama bu Jones'un kapsamlı sabotaj tasarısının bir parçasıydı. Gelecek için daha büyük projeleri vardı:

"Hey, baksana. Allahın cezası yerlerimin hali ne böyle?"

Jones güneş gözlüğünün ardından gönülsüz gönülsüz baktı ve hiçbir şey göremedi.

"Vaay! Harika yerlerin var. Vay anasını. Neşeli Gece'de her bi şiy birinci sınıf zati."

"Şu pisliği görmüyor musun?"

"Eh, haftada yirmi dolara o kadar pislik olucak elbet. Ne zaman ücret elli, altmışa çıkar, pislik kalmaz."

"Harcadığım paranın karşılığını alınak isterim," dedi Lana öfkeyle.

"Dinle, hiç benim maaşımnan geçinmeyi denedin mi? Yiycek, giycek satanların zencilere indirim yaptığını mı sanıyosun, yani? Burda bozuk paralarnan oynayıp durcağına biraz saksıyı çalıştır. Benim yaşadığım yerde millet sigarayı nassı alıyo, haberin var mı? Bi paket almaya güçleri yetmiyo, tane hesabıynan alıyolar. Tanesini iki *sent*'e. Zenci bi annenin işi kolay mı sanıyosun? Allah kahretsin. Yalan atmıyorum. Serseri olmaktan da, bu kadarcık maaşnan sağ kalmıya çalışmaktan da bıktım, usandım artıkın."

"Peki seni sokaklardan kim kurtardı? Polisler aylaklıktan tutuklamak için seni kovalarken, kim iş verdi sana? O kahrolası gözlüğün arkasına gizlenip işten kaytarmaya çalışırken arada bir bunları da düşün, tamam mı?"

"Kaytarmak mı? Hadi be. Madem kaytarıyorum, bu boktan barın temizliğini kim yapıyo peki? Burda yerleri silip süpüren, o zavallı, uyuşuk müşterilerinin yerlere döküp saçtığı şeyleri temizleyen biri var, annaşıldı mı? Buraya eğleneceğini sanarak gelen o zavallılara acıyorum. İçki diye su içyolar. Vay be! Bi de para harcamaktan söz ediyosun. Yetim dostun ortalarda görünmediğine göre harcamalar azaldı bi kere. Hayırseverliği kestin madem. Bileşik Vakıf'a giden paranın bi kısmından kurtuldun işte."

Lana bir şey söylemedi. Tebeşirler için aldığı makbuzu daha sonra giderler hanesine işlemek ve vergi iadesinden yararlanabilmek için hesap defterinin içine koydu. Kullanılmış bir yerküre satın almış, küçük dolaba koymuştu. Şimdi tek gereksindiği şey, bir kitaptı. George'u bir sonraki görüşünde ondan bir kitap getirmesini isteyecekti. Elinde, lise günlerinden kalma bir kitap nasılsa bulunurdu.

Lana bir süredir azar azar sahne donanımı topluyordu. Geceleri bara gelen sivil polisler onu öyle kaygılandırmıştı ki, bir türlü fırsat bulup bu tasarısını George'a açamamıştı. Asıl sorun Darlene'di elbette; Lana'yı kılık değiştirmiş polislerden koruyan kalkandaki tek zayıf nokta. Ama polisler ortaya çıktıkları gibi

ansızın kaybolmuşlardı. Lana onları daha bara adım attıkları anda mimliyordu; taburelerden uzakta, kuşuyla çalışan Darlene de herhangi bir sorun yaratmayınca polisin yapabileceği bir şey kalmıyordu. Bir polisi mimlemek için yılların deneyimi gerekirdi. Ama insan bunu bir kez başardı mı, pek çok sorunu engelleyebilirdi.

Halledilmesi gereken iki konu kalmıştı. Biri, kitabı bulmaktı. George onun bir kitap aradığını öğrenince, ne yapıp edip bulurdu. Lana'nın okunmuş bile olsa bir kitap için para ödemeye niyeti yoktu. İkincisi, sivil polisler ortadan kalktığına göre, Darlene'i taburelere geri göndermekti. Darlene gibi birini maaşa bağlamaktansa, komisyon hesabıyla çalıştırmak çok daha iyiydi. Kızın sahnede kuşla yaptıklarını gördükçe, Neşeli Gece'yi şimdilik hayvan işinden uzak tutmanın daha yararlı olacağını anlıyordu.

"Darlene nerde?" diye sordu Jones'a. "Onunla küçük kuşuna verilecek bi haberim var."

"Tilefon etti, akşamüstü gelip biraz daha pırova yapçağını sööledi," dedi Jones, gözlerini incelediği reklamdan kaldırmaksızın. "Kuşu veterine götürcekmiş, dediğine göre tüyleri dökülüyomuş."

"Yaa?"

Lana yerküre, kitap ve tebeşirle yapacağı şeyi tasarlamaya koyuldu. Eğer ticari şansının olmasını istiyorsa, belli bir incelik ve kalite gerekliydi. Açık saçıklıkla zarafeti birleştiren çeşitli düzenlemeleri aklından bir bir geçirdi. Fazla çiğ olmamalıydı. Ne de olsa çocuklara seslenecekti.

"Işte geldik," diye seslendi Darlene kapıdan neşeyle. Dar bir pantolonla, kısa bir gemici ceketi giymişti, elinde üzeri örtülü bir kafes vardı.

"Eh, çok uzun kalacak değilsin," dedi Lana. "Seninle dostun için bazı haberlerim var."

Darlene kafesi tezgâhın üzerine bıraktı, örtüyü çekti, kullanılmış bir araba gibi, pek çok insanın elinden geçmişe benze-

yen, kocaman, hastalıklı, pembe renkli bir papağan çıktı ortaya. Kuşun ibiği düşmüştü, korkunç bir sesle ciyaklıyordu: "Avvk."

"Tamam, kaldır şunu, Darlene. Bu geceden başlayarak taburene geri dönüyorsun."

"Ama, Lana," diye inledi Darlene. "N'oldu ki? Pırovalarda çok iyiydik. Biraz daha cilalayalım, asıl o zaman gör. Yer yerinden oynuyacak."

"Doğrusunu istersen, Darlene, senden de o kuştan da korkuyorum."

"Bak, Lana." Darlene ceketini çıkardı, gömleğine ve pantolonunun kenarına çengelli iğneyle tutturulmuş olan minicik halkaları gösterdi. "Şunnarı görüyo musun? İşte bunlar gösteriyi yumuşatıcak. Evde epiyce çalıştım. Yepyeni bi numara. Kuş gagasıynan bunlara yapışıyo, bi çekişte giysimi sıyırıyo. Yani bu halkalar sırf pırova için. Sahne giysim hazırlanınca bu halkalar çıtçıtların üzerine geçecek; kuş yapışınca da giysi çıkıverecek. Dediğim gibi Lana, yer yerinden oynuyacak."

"Dinle, Darlene, o Tanrının cezası şeyi başının çevresinde uçurman, ya da işte onun gibi bi şeyler yaptırman daha güvenli olur."

"Ama böylesi çok daha havalı olucak. Kuş bi çekişte..."

"Evet, bi çekişte göğüslerini koparacak. Başımızda bi kaza eksik zaten, bi cankuntaranın gelip müşterilerimi kaçırmasını ve yatırımımı mahvetmesini istemiyorum. Belki de kuş kafayı bulur ve izleyicilerin arasına uçup birinin gözünü oyar. Hayır, açık konuşmak gerekirse, sana da kuşa da güvenmiyorum, Darlene. Önce güvenlik gelir."

"Ama Lana," diye sızlandı, kalbi kırılan Darlene. "Bize bi şans ver. Epiy yol aldık."

"Hayır. Hadi, yaylan bakalım. Pislemeden önce çek şu şeyi tezgâhımdan." Lana örtüyü kafesin üzerine geçirdi. "Adı lazım değil, işte onlar çekip gittiler; taburene dönebilirsin."

"Belki adı lazım değile, adı lazım değilleri anlatırım, adı lazım değil de korkup işi bırakır, ne dersin?"

Jones başını dergiden kaldırıp "Siz bööle şifreli konuşup dururken, okuyamıyorum. Hem kimmiş bakalım bu adı lazım olmuyanlar?"

"İn o tabureden, hapishane kuşu. Hemen yerlerimi sil."

"Bu papağan onca yolu aşıp çalışmak için Neşeli Gece'ye gelmiş," dedi Jones, bulutun ardından gülümseyerek. "Lanet olsun. Ona bi şans tanımalısın, zencilere davrandığın gibi davranamassın."

"Haklı," diye onayladı Darlene, içtenlikle.

"Yetimlere yardımı kestiğimize ve bu parayı Neşeli Gece'nin temizlikçisine aktarmadığımıza göre, belkim komisyon almak için hile yapan, çırpınan, zavallı bi kızcağıza yardım edebiliriz. Ha?" Jones, Darlene dans etmeye çalışırken, kafesin içinde kanat çırparak dönen kuşu görmüştü. Bundan daha kötü bir gösteri izlememişti. Kızla kuşun yasal sabotaj yaptıkları söylenebilirdi. "Belki bunu biraz daha cilalamak gerekiyo, biraz daha kıvırtıp sallanmalı ya da kaymalı, sıçramalısın. Ama bence harika bi gösteri. Vay be!"

"Gördün mü?" diye sordu Darlene Lana'ya. "Jones anlar bu işlerden. Zencilerde ritim duygusu vardır."

"Helal!"

"Bazılarının öyküsünü birine annatıp onu ürkütmek istemem."

"Aman, kapa çeneni, Darlene," diye haykırdı Lana.

Jones iki kadını biraz dumana boğduktan sonra, "Bence Darlene'le kuş çok ilginç. Vay be! Buraya bi sürü yeni müşteri çekebilirler. Çapkın bi kartal çalıştıran başka kulüp var mı?"

"Siz iki budala, bi kuş sayesinde para sızdıracağımıza gerçekten inanıyor musunuz?"

"Hey! Kuş işi iyi para getiriyo. Beyazlar hep öpüşüp koklaşan mohabbet kuşları, kanaryalar filan besliyolar. Neşeli Gece'nin onlara nassı bi kuş sunduğunu hele bi öörensinler. Kapıya bi kapıcı dikmen gerekecek. Bütün sosyete buraya akıcak. Vay be!" Jones, her an patlayacakmış gibi görünen, tehlikeli bir yağmur

bulutu oluşturdu. "Darlene'in yapması gereken tek şey, bikaç küçük değişiklik. Hay Allah. Kızcağız gösteri dünyasına daha yeni giriyor. Ona zaman tanı."

"Çok doğru," dedi Darlene. "Gösteri dünyasına yeni giriyorum. Bana zaman tanı."

"Sus, aptal. Yani bu kuş senin giysilerini soymayı öğrenebilir mi sanıyorsun?"

"Evet bağyan," dedi Darlene coşkulu. "Aklıma birden geliverdi. Evde oturmuş, kuşun kafesteki halkalarla oynayışını seyrediyodum. Kendi kendime, 'Darlene neden giysine bikaç halka takmıyosun?' diye sordum."

"Şu geri zekâlıyı sustur," dedi Lana. "Pekâlâ, ne yapabildiğini bi görelim bakalım."

"Vay be! İşte şindik oldu. Bu gösteriyi görmek için millet akın akın gelicek."

* * *

"Santa, seni aramak zorundaydım, datlım."

"N'oldu, Irene?" diye sordu Battaglia'nın kısık bariton sesi, içten bir kaygıyla.

"Konu, Ignatius."

"Bu kez n'aptı güzelim? Santa'ya anlatabilirsin."

"Bi dakka bekle. Hâlâ küvette mi, gidip bakim." Bayan Reilly banyodan gelen çağıltıları korka korka dinledi. Banyonun, boyaları dökülen kapısından koridora balinalara yaraşır bir homurtu yayıldı. "Tamamdır. Hâlâ içerde. Sana yalan söyliycek diilim, Santa. Kalbim öyle kırıldı ki."

"Yaa?"

"Ignatius bi saat kadar önce eve bi kasap kılığında geldi."

"İyi. Senin aylak şişko demek ki bi iş bulmuş."

"Ama bi kasap dükkânında diil, şekerim," dedi Bayan Reilly, acı dolu bir sesle. "Seyyar susisçi olmuş."

"Ay, denıe," diye gakladı Santa. "Susis satıcısı mı? Yani sokaklarda mı?"

"Evet, canım. Bi sokak serserisi gibi sokaklarda."

"Haklısın, gözelim. Serserilikten de beter bu. Gastelerdeki polis haberlerine arada bi göz at. Dört yan serseri dolu."

"Ne korkunç, diil mi?"

"Biri, o oğlanın suratına bi yumruk indirmeli."

"Evden içeri girince bana çalıştığı işi tahmin etmemi söyledi. Önce, 'kasap' dedim, biliyo musun?"

"Elbette."

"O zaman, gayet küstah, 'Bi daha dene,' dedi. 'Tutturamadın.' Beş dakka kadar çeşitli tahminlerde bulundum, o beyaz önlüklerin giyildiği bütün işleri sayıp döktüm. Sonunda, 'Yanıldın,' dedi. 'Haşlanmış susis satıcam.' Neredeyse bayılıyodum, Santa. Oracığa, mutfağa yığılıyodum. Kafatasım parçalancak, beynim muşambaya yayılcaktı, çok da iyi olucaktı."

"Umurunda bile olmazdı. Hiç aldırmazdı."

"Doğru."

"Aradan milyon yıl geçse de."

"Anacığı umurunda bilem diil," dedi Bayan Reilly. "Onca eğitim al, sona da gündüz gözü sokaklarda haşlanmış susis sat."

"Peki ne dedin?"

"Hiçbi şi. Ağzımı açar açmaz doğruca banyoya koştu. Hâlâ içerde, her yana su sıçratıyo."

"Bi dakka bekle, Irene, Bugün küçük torunlarımdan birini bana bıraktılar da." Santa hattın öteki ucunda birine bağırdı. "Hemen uzaklaş o fırından, Charmaine. Tokadı yemeden kaldırıma çık ve orda oyna."

Bir çocuk sesi bir şeyler söyledi.

"Tanrım," diye sürdürdü Santa. "Çok şeker çocuklar, ama bazen insanı çileden çıkarıyolar. Charmaine! Hemen dışarı çık, git bisikletinnen oyna. Suratına bi tane yapıştıracam, ona göre. Bi dakka bekle, Irene."

Bayan Reilly, Santa'nın almacı bıraktığını duydu. Sonra bir çocuk çığlık attı ve Santa geri döndü.

"Hey Tanrım, bu çocuk hiç söz dinnemiyo. Ona biraz soslu makarna pişiyodum, durmadan tencereyi karıştırıyo. Okuldaki rahibeler şunu biraz pataklasa keşke. Angelo'yu bilirsin. Çocukken rahibelerin onu nasıl dövdüğünü bi göreydin. Bi keresinde rahibenin biri onu karatahtaya savurmuş. İşte Angelo bugün öyle tatlı, düşünceli bi erkek olmasını buna borçlu."

"Rahibeler Ignatius'a bayılırdı. Öyle sevimli bi çocuktu ki. Bütün soruların yanıtını bildiği için o küçük, dinsel resimleri hep o kazanırdı."

"Rahibeler kafasına kafasına indirmeliydi."

"O küçük, dinsel resimlerle eli kolu dolu bi halde eve geldiğini gördükçe," diye burnunu çekti Bayan Reilly, "günün birinde, gündüz gözü susis satçağı aklıma gelir miydi?" Bayan Reilly ahizeye doğru sertçe, öfkeyle öksürdü. "Peki, Angelo'dan n'aber, tatlım?"

"Karısı Rita biraz önce arayıp bütün gün o helada oturmaktan her yanının rumatizma olduğunu söyledi. Doğruyu söyliyim mi, Irene? Angelo bi hortlak gibi sararıp soldu. Polisler o çocuğa çok kötü davranıyolar. Halbukim teşkilata âşıktır. Polis akademisinden mezun olduğunda, sanki büyük ikramiyeyi kazanmış gibiydi. Öyle gururlanıyodu ki."

"Zavallı Angelo gerçekten kötü görünüyo," diye onayladı Bayan Reilly. "Çok da kötü öksürüyo. Ama Ignatius'un gönderdiği kitabı okuyunca belkim kendini daha iyi hisseder. Ignatius, kitabın ona ilham vereceğini söylüyo."

"Yaa? Ignatius'tan gelen hiçbi şiye güvenim yok. Mutlaka açık saçık öykülernen dolu bi şiydir."

"Ya biri onu el arabasıynan görürse?"

"Utanmana gerek yok, bebeğim. Başında bööle bi bela olması senin suçun diil," diye homurdandı Santa. "Biliyo musun, o eve bi erkek gerekiyo. Senin oğlanı yola getirecek biri. Seni soran o kibar, tatlı adamı bulacam."

"Kibar, tatlı bi adam istemiyorum. Tek istediğim, tatlı bi evlat."

"Hiç merak etme. Santa'ya güven. Ben her bi şiyi düzeltirim. Balık pazarının müdürü, o adamın adını bilmiyomuş. Ama bulacam. Aslına bakarsan, onu geçen gün Aziz Ferdinand Caddesi'ne doğru inerken gördüm."

"Beni sordu mu?"

"Onunla konuşma fırsatı bulamadım, Irene. Aynı adam olup olmadığından bilem emin diilim."

"Gördün mü? O yaşlı adamın da umurunda diilim."

"Böyle konuşma, güzelim. Birahanede soruşturacam. Pazar ayinine gidecem. Adını mutlak öğrenecem."

"Yaşlı adam bana aldırmıyo."

"Irene, adamla bi tanışmaktan ne çıkar?"

"Ignatius'nan başım dertte zati. Rezil oldum, Santa. Yan komşunun, Bayan Annie'nin onu o el arabasıynan gördüğünü düşünsene. Zati aleyhimize delil toplayıp duruyo. Panjurların ardından bütün gün bizi gözlüyo."

"İnsanlar için endişelenmeyi kes, Irene," diye akıl verdi Santa. "Benim komşuların da hepisi dedikoducu. Cluny Parish, Aziz Odo'da yaşayabilen insan her bi yerde yaşayabilir. Burası fesat bi yer, inan. Yan binada bi kadın var; benim hakkımda konuşmayı kesmezse suratının ortasına bi tuğla indirecem. Biri, arkamdan 'şen dul' dediğini söyledi. Ama merak etme. Ona haddini bildirecem. Galiba tersanede çalışan bi adamnan aşna fişnası var. Kocasına imzasız bi mektup döşeniyim de karı gününü görsün."

"Neler çektiğini anlıyorum, datlım. Küçükken Dauphine'de oturduğumu unutma. Babamın aldığı imzasız mektuplar aklıma geliyo da ... *benim* hakkımda. İğrenç. Onları kuzenim olucak kız kurusunun yazdığından kuşkulanmışımdır hep."

"Hangi kuzendi bu?" diye sordu Santa ilgiyle. Irene Reilly'nin akrabalarının yaşam öyküleri dinlenmeye değerdi.

"Çocukken bi tencere kaynar suyu koluna döken kuzenim.

Derisi yanmış, kavrulmuştu. Ne demek istediğimi anlıyo musun? Onu hep anasının mutfağındaki masada yazıp dururken görürdüm. Heralde benim hakkımda yazıyodu. Bay Reilly'le görüşmeye başlayınca beni çok kıskandıydı."

"Hep böole olur zati," dedi Santa. Yanmış bir kuzen Irene'in dramatik akraba koleksiyonuna göre çok sıradandı. Sonra boğuk ve neşeli sesiyle ekledi: "Senin, Angelo'nun ve gelirse karısının katılacağı, küçük bir parti verecem."

"Ay, çok tatlısın, Santa. Ama bugünlerde eğlencek durumda diilim."

"Biraz kendine gelirsin, hayatım. Yaşlı adamı bulabilirsem, onu da çağıracam. İkiniz dans edersiniz."

"Eh, o yaşlı adamı görürsen güzelim, Bayan Reilly'nin selamı var, de."

Ignatius ılık suyla dolu küvete uzanmış, parmağıyla plastik sabunluğu suyun üzerinde bir ileri bir geri kaydırıyor, arada bir annesinin telefonda söylediklerine kulak kabartıyordu. Bazen de sabunluğu suya batırıyor, suyla dolduktan sonra dibe çöküşünü izliyordu. Sonra küvetin dibinde tutup çeviriyor, suyunu boşaltıyor ve yeniden yüzdürüyordu. Mavi ve sarı gözlerini, klozetin üzerindeki açılmamış, kaba zarfa dikmişti. Ignatius bir süredir zarfı açıp açmamayı tartıyordu. İş bulmanın yarattığı sarsıntı olumsuz yönde etkilemişti onu; içinde pembe bir su aygırı gibi debelendiği ılık suyun sistemini yatıştırmasını bekliyordu. Zarfa ondan sonra saldıracaktı. Cennet Satış, zevkli bir işyeri olabilirdi. Arabayı ırmağın kıyısına bir yere park edip bütün zamanını *Günce* için not almakla geçirebilirdi. Bay Clyde'da Ignatius'un hoşuna giden babacan bir yan vardı; yaşlı adam, bu yaralı ve pörsümüş sosis imparatoru, *Günce*'de kullanabileceği hoş bir kişilikti.

Sonunda Ignatius yeterince gevşediğini hissetti ve suları damlayan kolunu küvetten uzatıp zarfı aldı.

Kalın, ten rengi kâğıdın üzerindeki küçük, yuvarlak, Planetarium İstasyonu, New York damgasını inceleyerek, "Neden hep

bu tür zarf kullanır ki?" diye sordu kızgınlıkla. "Mektubu da mutlaka sabit kalem ya da daha kötü bir şeyle yazmıştır."

Zarfı yırtarak açtı, içinden ikiye katlanmış bir afiş çıkardı. Afişte büyük harflerle şöyle yazıyordu:

KONFERANS! KONFERANS!

M. Minkoff korkusuzca anlatıyor:

"Siyasette Cinsellik: Gericilere Karşı Bir Silah Olarak Erotik Özgürlük"
28, Perşembe, Saat 20.00
Y.M.H.A.[1] – Grand Concourse

Giriş: 1 Dolar –ya da– M. Minkoff'un Herkes İçin Daha Çok, Daha İyi Cinsellik ve Azınlıklar İçin Ezme Programı İsteyen Saldırgan Dilekçesini İmzalayın! (Dilekçe Washington'a gönderilecektir.) Hemen imzalayın ve Amerika'yı cinsel cahillikten, bekâretten ve korkudan kurtarın. Bu yürekli ve önemli eyleme destek olmaya hazır mısınız?

"Aman Tanrım" diye haykırdı Ignatius, sarkık bıyıklarının arasından. "Artık topluluk önünde konuşmasına izin mi veriyorlar? Bu gülünç konuşmanın başlığı ne anlama geliyor? Ignatius afişi öfkeyle bir kez daha okudu. "Ancak ne olursa olsun, cesurca konuşacağından eminim. Belki sapıkça bir şey, ama şu küçük sürtüğün dinleyicilerin karşısında saçmalayışını dinlemek isterdim. Bu kez beğeni ve incelik kurallarını hiçe saymaktan rekor kırdı."

Afişin altına elle çizilmiş ok işaretini ve çevir yazısını izleyen Ignatius afişi çevirdi, okumaya başladı:

Baylar,

Neyin var Ignatius? Senden haber alamıyorum. Gerçi yazmadığım için seni suçlayamam, son mektubumda biraz sert bir

1 Genç İbrani Erkekler Birliği. (ç.n.)

dil kullandığımın farkındayım, ama nedeni, cinselliğe karşı sağlıksız yaklaşımından kaynaklanan şu deli saçması fantezilerindi. Seninle tanıştığımız andan başlayarak cinsel eğilimlerini açıklığa kavuşturmak için sana manidar sorular sorup durdum. İkinci amacım da gerçek anlamda kendini dışavurma yolunu bulmanda ve doyuma, doğal boşalıma ulaşmanda sana yardımcı olmaktı. Zekâna saygı duydum, alışılmadık eğilimlerini olduğu gibi kabullendim; işte kusursuz rulısal-cinsel dengeye ulaştığını görmek istememin nedeni. (Güzel, patlarcasına bir orgazm bedenini temizleyebilir, seni karanlıklardan çıkarabilirdi.) Lütfen mektup yüzünden bana kızma.

Mektubun ileriki aşamalarında sana bu afişi açıklayacağım, bu cüretkâr, yürekli konuşmanın nereden çıktığını merak ettiğini biliyorum çünkü. Ama önce, film işinin yattığını söylemeliyim. Ev sahibini oynamayı tasarlıyorsan, unut gitsin. Öncelikle parasal sorunları halledemedik. Babamdan tek bir kuruş bile sızdıramazdım artık. Sonra Leola, Harlem'de bulduğumuz kız (alamadığı) ücreti konusunda oldukça sert çıkışlar yapmaya ve bana Yahudi düşmanlığının kanıtıymış gibi gelen sözcükler kullanmaya başlamıştı. Irkının yararına olacak bir tasarıda beda-va çalışacak kadar özverili olmayan birini kim ister ki? Samuel Montana'da orman görevlisi olarak çalışmayı kararlaştırdı; karanlık ormanlarda geçen, gerilimli bir öykü (Cehalet ve Gelenek) hazırladığı için orman yaşamını hissetmek istiyor. Samuel'i tanıdığım kadarıyla, ormandaki görevini eline yüzüne bulaştıracaktır, ama öykünün tatsız gerçeklerle dolu, tartışmaya açık ve yürekli bir şey olacağından eminim. Ona şans dile. Harika bir insan.

Konuşmaya dönelim. Sonunda felsefeme vb. uyan bir alan buldum galiba. Her şey çok garip bir biçimde gelişti. Birkaç hafta önce bazı arkadaşlarımın, İsrail'den gelen 'gerçek' bir delikanlı için verdikleri partiye katılmıştım. İnanılmaz biriydi. İnan.

Ignatius biraz Cennet gazı çıkararak yellendi.

Saatlerce orada öğrendiği lıalk şarkılarını söyledi; müziğin temelde toplumsal başkaldırı ve dışavurum aracı olması gerektiği savını kanıtlayan, gerçekten önemli şarkılar. Hiçbirimiz evden ayrılamadık, saatlerce onu dinledik ve soru sorduk. Daha sonra hep birlikte –her konuda– konuştuk; ona genel olarak aklımdan geçenleri aktardım.

"Aah, aah," diye esnedi Ignatius, sesli sesli.

"Neden bunları salt kendine saklıyorsun, Myrna?" diye sordu. "Neden düşüncelerini bütün dünyayla paylaşmıyorsun?" Ona sık sık tartışmalarda, grup tedavisi toplantılarında konuştuğumu söyledim. Ayrıca yazı işlerine gönderdiğim ve 'Yeni Demokrasi'de, 'İnsan ve Kitleler'de ve 'Şimdi'de basılan mektuplarımdan söz ettim.

Ignatius annesinin kapının ardından, "Çık o küvetten, oğlum," diye bağırdığını duydu.

"Neden?" diye sordu. "Sen mi gireceksin?"

"Yoo."

"O zaman lütfen beni rahat bırak."

"Ama içerde çok uzun kaldın."

"Lütfen! Bir mektup okumaya çalışıyorum."

"Mektup mu? Kimden peki?"

"Sevgili arkadaşım Bayan Minkoff'tan."

"Ondan son kez söz ettiğinde, seni Levy Pantolonları'ndan kovdurduğunu süylemiştin."

"Evet, öyle. Ama son tahlilde bunun bana yararı oldu. Böylece beni daha mutlu edebilecek bir iş buldum."

"Ne korkunç," dedi Bayan Reilly üzgün üzgün. "Bi fabrikadaki memurluktan atıldın ve sokaklarda seyyar satıcı oldun. Bak

sana ne diycem, Ignatius. Dilerim susisçi de kovmaz seni. Santa ne dedi, biliyo musun?"

"Oldukça anlaşılır ve kesin bir dille konuştuğundan eminim. Anadilimize yönelik saldırılarının içinden çıkmak gerçekten güç."

"Birinin sana okkalı bi yumruk atması gerektiğini söyledi."

"Ondan beklenmeyecek kadar düzgün bir cümle."

"Myrna neler yapıyomuş?" diye sordu Bayan Reilly merakla. "Neden bu kadar sık yaziyo? O kızın iyi bi banyoya ihtiyacı var."

"Myrna'nın aklı, suyla ancak ağız bağlamında ilgilenmeye erer."

"Ne?"

"Lütfen bir balıkçı gibi bağırmayı keser ve çekip gider misin? Fırında pişmekte olan bir şişe misket şarabın yok mu senin? Şimdi beni yalnız bırak. Çok gerginim."

"Gergin mi? Tam bi saattir o ılık suyun içindesin."

"Artık ılık bile sayılmaz."

"O zaman çık o küvetten."

"Küvetten çıkmam senin için neden bu kadar önemli? Anne, seni hiç anlamıyorum. Bir ev kadını olarak şu anda yerine getirmen gereken herhangi bir iş yok mu? Bu sabah koridordaki toz topaklarının neredeyse beysbol topu kadar irileşmiş olduklarını ayrımsadım. Evi temizle. Telefonla konuş. Bir şeyler yap. Uzanıp biraz kestir. Son günlerde epey bitkin görünüyorsun."

"Elbette görünürüm. Zavallı anacığının kalbini kırıyosun. Düşüp ölsem ne yaparsın?"

"Bu saçma sapan sohbete katılmayı reddediyorum. İstiyorsan tek başına konuşmayı sürdürebilirsin. Bana gelince; şimdi bütün dikkatimi Bayan Minkoff'un mektubundaki yeni sataşmalarda toplamalıyım."

"Artıkın dayanamıyorum, Ignatius. Bu yakınlarda bi gün beni kalp krizi geçirmiş, mutfakta yerde yatarken bulucaksın. Bekle de gör. Dünyada yapyalnız kalıcaksın. İşte o zaman dizlerinin

üstüne çöküp zavallı, sevgili anacığına yaptıkların için Tanrı'dan af dileyeceksin."

Banyodan çıt çıkmadı. Bayan Reilly hiç olmazsa su sesi ya da kâğıt hışırtışı duymayı bekledi, ama banyo kapısı bir mezardan farksızdı. Birkaç dakika kadar boşu boşuna bekledikten sonra koridordan geçerek fırına doğru ilerledi. Fırın kapağının açıldığını duyan Ignatius mektuba döndü.

"Sende bu sesle bu kişilik varken, hapishanedeki insanlara seslenmelisin," dedi. Bu çocuk gerçekten şaşırtıcı biriydi. Kararlı olduğu kadar, gerçek bir 'Mensch'.[1] Öyle kibar ve düşünceliydi ki, inanamıyordum. (Özellikle, korkusuz ve kararlı olmasına karşın biraz gürültücü ve budala olan Samuel'den sonra.) Gerici düşüncelerle ve önyargıyla bu halk şarkıcısı kadar kararlılıkla savaşan kimseyi görmemiştim. En yakın arkadaşının zenci bir ressam olduğunu söyledi; soyut resimler yapıyor; tuvale başkaldırışını ve uzlaşmazlığını yansıtan olağanüstü boyalar sürüyor, bazen bir bıçakla tuvali paramparça ediyormuş. Bana, Papa'nın nasıl nükleer cephane toplamaya çalıştığını ayrıntılarıyla açıklayan, nefis bir kitapçık verdi; okuduklarım gözümü gerçekten açtı. Kitapçığı alıp kiliseye karşı savaşımında yardımcı olur diyerek 'Yeni Demokrasi'nin yazışleri müdürüne götürdüm. Bu delikanlı aynı zamanda WASP'lara[2] da karşıydı. Daha doğrusu onlardan nefret ediyordu. Kısacası, gerçekten dişli biriydi.

Geçen gün beni aradı. Brooklyn Tepeleri'nde oluşturmaya çalıştığı toplumsal eylem grubunda konuşma yapar mıymışım? Etkilenmiştim. Bu kurtlar sofrasında, bir dost... gerçekten içten bir dost bulmak öyle zor ki... Elimden geldiğince özetlemeye çalışırsam, konuşma yapmanın gösteri işine benzediğini maalesef acı bir biçimde öğrendim: Oyuncuları seçen kişi ve işte bildik oyun. Ne demek istediğimi anlıyor musun?

---

1 (Alm.) İnsan. (ç.n.)

2 Beyaz Anglosakson Protestan. (ç.n.)

"Okuduklarım, beğeniye karşı yapılan bu iğrenç hakaretler doğru olabilir mi?" diye sordu Ignatius, yüzen sabunluğa. "Bu kızın ar damarı çatlamış!"

Bazı insanlara beyninden çok bedenimin çekici geldiği gerçeğini bir kez daha kavradım.

"Hıih, hımm," diye içini çekti Ignatius.

İçimden, şu anda mulıtemelen kendini davaya adamış bir başka kızı avlamaya çalışan bu salıte 'lıalk şarkıcımızın' gerçekte Alabamalı bir Baptist olduğunu söyledi. Tanrım, ne düzenbazmış ama. Bunun üzerine bana verdiği kitapçığı araştırdım ve zenci düşmanı Klan tarafından basıldığını gördüm. Bu sana günümüzde hangi düşünsel fesatlıklarla baş etmek zorunda olduğumuz konusunda bir fikir verir herhalde. Bana iyi, ilerici bir kitapçık gibi gelmişti. Şimdiyse 'Yeni Demokrasi'nin yazışleri müdürüne, cüretli de olsa kitapçığın yanlış kişilerce yazılmış olduğunu bildirmek gibi bir utançla karşı karşıyayım. Evet, WASP'lar bir kez daha saldırdılar ve bu kez beni mat ettiler. Bu olay bana, Poe Park'ta sincap sanarak beslediğim sıçanı anımsattı; ilk bakışta sincaba öyle çok benziyordu ki. Öğrenmenin sonu yok. Bu sahtekâr bana bir fikir verdi. Böylelerinden öğrenilecek bir şeyler mutlaka vardır. Burada, Y'de bir akşam toplantı salonunu kullanıp kullanamayacağımı sordum. Bir süre sonra, peki, dediler. Bronx'taki Y'nin dinleyicileri biraz dar görüşlü olabilir elbette, ama iyi bir konuşma yaptığım sürece bir gün kendimi Lex Bulvarı'ndaki Y'de, Norman Mailer ve Seymour Krim gibi büyük düşünürlerin görüşlerini belirttikleri yerde bulabilirim pekâlâ. Denemekten zarar gelmez.

Kişilik sorunlarını çözümlemeye çalıştığını umarım, Ignatius. Paranoyan daha da kötüleşmedi, ya? Bence senin paranoyan kendini sürekli odana kapaman ve dış dünyadan giderek daha

çok kuşkulanmandan kaynaklamıyor: Neden orada timsahlarla birlikte yaşamakta direndiğini anlamıyorum. Beyninin tepeden tırnağa bakıma ve onarıma şiddetle gereksindiği doğru, ama yine de New York'ta gelişebilecek, tomurcuklanabilecek bir beynin var. Gördüğüm kadarıyla kendini ve zihnini bozuyorsun. Son kez Mississippi'den geçerken seni gördüğümde, gerçekten kötü durumdaydın. Ölçütlerin çok altındaki o eski evde annenle baş başa yaşamanın seni tam anlamıyla gerilettiğine inanıyorum. Doğal dürtülerin özgür kalmak için haykırmıyor mu? Güzel, anlamlı bir aşk serüveni seni değiştirebilirdi, Ignatius. Bundan eminim. Kalın Oedipus bağları beynini kıskıvrak yakalamış; seni mahvediyor.

Toplumsal ya da siyasal düşüncelerinin de herhangi bir aşama yaptığını sanmıyorum. Tanrısal hakka dayanarak devlet başkanlığı için siyasi bir parti kurma ya da bir aday seçme tasarına ne oldu? Vaz mı geçtin? Sonunda seninle tanışıp siyasal kıpırtısızlığıma savaş açtığım zaman, bu düşünceyi öne sürmüştün. Gerici bir tasarı olduğunu biliyordum, ama en azından siyasal bilincinin geliştiğine işaretti. Lütfen bana bu konuda yaz. Beni çok ilgilendiriyor. Bu ülkede üç partili bir sisteme gereksinmemiz var, bana kalırsa faşistler günbegün güçleniyorlar. Bu Tanrısal Hak Partisi, faşist desteğin büyük bir bölümünü yok edebilecek, işçiden yana bir tasarı gibi görünüyor.

Evet, artık bitirmeliyim. Konuşmamın başarılı geçeceğini umuyorum. Özellikle sen çok yararlanabilirdin. Bu arada, Tanrısal Hak eylemini yaşama geçirmeye karar verirsen, sana burada da örgütlenebilmen için yardım sağlayabilirim. Lütfen evden çık, Ignatius, çık ve dış dünyaya adım at. Geleceğin için kaygılanıyorum. Sen her zaman benim en önemli tasarılarımdan biri oldun, zihninin son durumunu merak ediyorum; lütfen o yastıkların üzerinden kalk ve bana yaz.

M. Minkoff

Daha sonra, kat kat pembe derisini eski bornozuna sarmış, belinin alt yanını da çengelli bir iğneyle tutturmuş olan Ignatius odasındaki masanın başına geçti ve dolmakalemini doldurdu. Koridordan telefonda konuşan annesinin sesi geliyordu. "Zavallı Reilly Nine'nin bıraktığı sigorta parasını son kuruşuna kadar onun koleci için harcadım. Ne korkunç, diil mi? Onca parayı çöpe atmış olduk." Ignatius geğirdi, hâlâ elinde bulunduğuna inandığı klasörü bulmak için çekmecelerden birini açtı; orada birkaç ay önce Filipino'dan aldığı yo-yo'yu buldu. Ignatius'un isteği üzerine Filipi-no yo-yo'nun bir yüzüne bir palmiye resmi çizmişti. Ignatius yo-yo'yu yere doğru fırlattı, ama ip koptu ve yere düşen yo-yo yatağın altına kadar yuvarlandı, Büyük Şef kâğıtlarından ve eski gazetelerden oluşan yığına çarparak durdu. Ignatius parmağından sarkan ipi çıkardıktan sonra, yeniden çekmeceyi karıştırmaya koyuldu; sonunda Levy Pantolonları başlıklı bir mektup kâğıdı buldu.

Sevgili Myrna,

Saldırgan mektubunu aldım. Halk şarkıcıları gibi insan sayılmayacak yaratıklarla kurduğun pespaye ilişkilerin beni ilgilendirdiğine gerçekten inanıyor musun? Her mektubunda, özel yaşamının ne kadar çalkantılı olduğuyla ilgili ipuçları buluyorum. Lütfen yazılarını salt tartışma konuları ve benzerleriyle sınırla; böylece en azından sapkınlık ve saldırganlıkla suçlanmaktan kurtulmuş olursun. Öte yandan, sıçanla sincap ya da sıçan-sincap ya da sincap-sıçan simgesini oldukça yaratıcı, hatta kusursuz bulduğumu söylemeliyim.

O kuşkulu konuşmayı yapacağın karanlık gecede, tek dinleyicinin, toplantı salonunun penceresinde bir ışık gören ve kişisel cehenneminin soğuğundan, korkularından kaçmaya çalışan, yaşlı, umutsuz ve yalnız bir kütüphaneci olacağından eminim. Bu yaşlı adam salonda, sahnenin karşısında iki büklüm otururken, senin genizden gelen sesin boş koltukların arasında yankılanacak,

canı sıkıntısı, karmaşa ve cinsel değinmelerle dolu sözcüklerin zavallı adamın kel kafasına bir çekiç gibi inecek, sonunda kendini tam anlamıyla kaybeden adamcağız, beyninde vızıldayıp duran o tekdüze, iç karartıcı sesten tahrik olarak, yan yatmış organını çıkarıp umutsuzca sallayacaktır. Yerinde olsam, konuşmayı derhal iptal ederim; 'Y' yönetiminin durumu hoşnutlukla karşılayacağından eminim; hele bir de Bronx'taki bütün telefon kulübelerine yapıştırılmış olan o zevksiz afişi gördülerse.

Senden özel yaşamıma yönelik yorum yapmanı isteyen yok; yorumların beğeni ve incelikten büsbütün yoksun.

Aslında özel yaşamım büyük bir değişim geçirdi; şu anda yiyecek sanayiine olağanüstü canlı bir biçimde girmiş durumdayım, bu nedenle gelecekte sana mektup yazacak zamanı bulup bulamayacağımdan cidden kuşkuluyum.

Meşguliyetle,
Ignatius

Sekiz

"Onu rahat bırak," dedi Bay Levy. "Baksana, uyumaya çalışıyor."

"Rahat bırakmak mı?" Bayan Levy sarı, naylon divandaki Bayan Trixie'nin yastıklarını düzeltti. "Bu zavallı kadının yaşamındaki trajedi de bu zaten, Gus. Her zaman yalnız. Birine gereksinimi var. Sevgiye muhtaç..."

"Ahh."

Bayan Levy ilgi alanları, ülküleri olan bir kadındı. Geçen yıllar boyunca canla başla briç, Afrika menekşeleri, Susan ve Sandra, golf, Miami, Fannie Hurst ve Hemingway, açıköğretim kursları, berberler, güneş, gurme yiyecekler, salon danslarıyla ilgilenmişti; son yıllardaki ilgi odağıysa Bayan Trixie'ydi. Ama onunla hep

belli bir uzaklıktan ilgilenmek zorunda kalmıştı; son sınavını veremediğini duymayanın kalmadığı psikoloji kurslarının programını yürütmeye hiç de elverişli olmayan bir durum. Açıköğretim okulu ona F vermeye bile yanaşmamıştı. Ama şimdi, genç idealistin kovulması konusunda kartlarını doğru oynayan Bayan Levy, Bayan Trixie'yi buruşuk teni, siperliği ve terlikleriyle birlikte ele geçirmeyi başarmıştı. Bay Gonzalez yardımcısına büyük bir hoşnutlukla, süresiz izin vermişti.

"Bayan Trixie," dedi Bayan Levy, şefkatle. "Uyanın."

Bayan Trixie gözlerini açıp mızıldadı: "Emekli mi oldum?"

"Hayır, canım."

"Ne?" diye hırladı Bayan Trixie. "Emekli olduğumu sanıyordum."

"Bayan Trixie, yaşlı ve yorgun olduğunuza inanıyorsunuz. Bu çok kötü bir şey."

"Kim?"

"Siz."

"Ah, ben. Çok yorgunum."

"Gördünüz mü?" dedi Bayan Levy. "Sorun, düşünce biçiminizde. Sizde yaş buruntusu var. Hâlâ çekici bir kadınsınız. Kendi kendinize, 'Ben hâlâ çekiciyim. Ben çok çekici bir kadınım,' demelisiniz."

Bayan Trixie, Bayan Levy'nin vermiki saçlarına doğru hırıltılı bir horultu salıverdi.

Başını, elindeki spor dergisinden kaldıran Bay Levy, "Kadını rahat bırak, Dr. Freud," dedi öfkeyle. "Neredeyse Susan'la Sandra keşke burada olsalardı, diyecektim geliyor. Onlarla uğraşırdın. Kanasta grubuna ne oldu?"

"Benimle konuşma, başarısız adam. Evinde acı çeken bir ruh hastası varken nasıl kanasta oynarım?"

"Ruh hastası mı? Kadın resmen bunak. Buraya gelene kadar en az otuz benzincide durmak zorunda kaldık. Sonunda arabadan inip hangisinin kadınlar, hangisinin Erkekler tuvaleti

olduğunu göstermekten bıkınca, onu kendi haline bıraktım. Doğrusunu bulup bulamayacağına kendi kendime iddiaya girdim ve yüzde elli kazandım."

"Seni daha fazla dinlemek istemiyorum," dedi Bayan Levy. "Tek bir sözcük daha söyleme. Tam sana yakışan bir davranış. En doğal gereksinimi bile bir işkenceye dönüştürmek."

"Lawrence Welk'in programı başlamadı mı?" diye sordu Bayan Trixie ansızın.

"Hayır, canım. Sakin ol."

"Ama *bugün* cumartesi."

"Yakında başlar, kaygılanma. Şimdi anlat bakalım, nasıl bir düş görüyordun?"

"Şu anda anımsayamıyorum."

"Deneyin," dedi Bayan Levy, randevu defterine yapay elmaslarla süslü tükenmez kalemiyle bazı notlar alarak. "Denemelisin, Bayan Trixie. Tatlım, aklın iyice karışmış. Tıpkı sakat biri gibisin."

"Yaşlı olabilirim, ama sakat değilim," dedi Bayan Trixie, öfkeyle.

"Onu heyecanlandırıyorsun, Florence Nightingale," dedi Bay Levy. "Yarım yamalak psikanaliz bilginle, kadının kalan aklını da yok edeceksin. Tek istediği emekli olmak ve uyumak."

"Kendi yaşamını mahvettin tamam, ama aynı şeyi başkalarına da yapma. Bu durumun emekliliği olamaz. Hâlâ istendiğini, gerekli olduğunu, sevildiğini hissetmeli..."

"Kahrolasıca masaj yatağını çalıştır; bırak biraz uyuklasın."

"Yatağı karıştırmamak konusunda anlaştığımızı sanıyordum."

"Onu rahat bırak. Onu rahat bırak. Gidip jimnastik bisikletine bin."

"Susun!" dedi cırlak bir sesle Bayan Trixie, gözlerini ovuşturarak.

"Onun yanındayken yumuşak bir sesle konuşmalıyız," diye fısıldadı Bayan Levy. "Yüksek ses, tartışmalar kendisini daha da güvensiz hissetmesine yol açar."

"Pekâlâ. Susalım. Ama önce bu bunağı oyun salonumdan çıkar."

"Her zamanki gibi salt kendini düşünüyorsun. Baban şu halini görebilseydi." Bayan Levy'nin mavi gözkapakları dehşetle kalktı. "Zevk peşinde koşan, güve yeniği bir playboy."

"Zevk mi?"

"Susun artık," diye uyardı Bayan Trixie. "Buraya getirildiğim günün, yaşamımın en karanlık günü olduğunu söylemeliyim. Gomez'le birlikteyken her şey çok daha iyiydi. Sessiz ve sakindi. Bu 1 Nisan şakasıysa, hiç komik değil." Nezleli gözlerini Bay Levy'ye dikti. "Sen, arkadaşım Gloria'yı kovan adamsın. O bürodaki gelmiş geçmiş en kibar insandı."

"Ah, olamaz!" diye içini çekti Bayan Levy. Sonra kocasına döndü. "Yalnızca bir kişiyi kovduğunu söylemiştin. Gloria nereden çıktı. Bayan Trixie'ye bir insan gibi davranan tek kişiymiş. Tek dostuymuş. Bunu biliyor muydun? Umurunda mı? Hayır, değil tabii. Levy Pantolonları ha dünyada olmuş, ha Mars'ta. Aldırdığın yok. Günün birinde içeri giriyor ve bir tekmede Gloria'yı kovuyorsun."

"Gloria mı?" diye sordu Bay Levy. "Ben Gloria diye birini kovmadım."

"Evet, kovdun!" diye öttü Bayan Trixie. "Kendi gözlerimle gördüm. Zavallı Gloria, öyle kibar biriydi ki. Bana çorap ve söğüş et vermişti."

"Çorapla söğüş et mi?" dedi Bay Levy dişlerinin arasından. "Aman Tanrım."

"Aferin," diye bağırdı Bayan Levy. "İlgiden yoksun bu yaratıkla alay et bakalım. Levy Pantolonları'nda yaptığın öteki şeylerden sakın söz etme bana. Dayanamıyorum. Kızlara Gloria'dan söz etmeyeceğim. Seninki gibi bir yüreği asla anlayamayacaklardır. Öyle masumlar ki."

"Onlara Gloria'dan söz etmemekle akıllılık edersin," dedi Bay Levy öfkeyle. "Bu aptallığı biraz daha ileri götürürsen,

kendini San Juan'daki kumsalda, annenin yanında güler, yüzer ve dans ederken bulursun."

"Beni tehdit mi ediyorsun?'

"Yeter artık!" diye homurdandı Bayan Trixie, bağırırcasına. "Hemen şu anda Levy Pantolonları'na dönmek istiyorum."

"Görüyor musun?" Bayan Levy kocasına döndü: "Şu çalışma hırsını görüyor musun? Oysa onu emekliye ayırarak mahvetmek istiyorsun. Gus, lütfen. Bir doktora görün. Sonun felakete varacak."

Bayan Trixie valiz yerine getirdiği pılı pırtı torbalarına uzandı.

"Pekâlâ, Bayan Trixie," dedi Bay Levy, bir ev kedisini çağırır gibi. "Hadi arabaya binelim."

Bayan Trixie, "Çok şükür," diyerek içini çekti.

"Çek ellerini ondan!" diye bağırdı Bayan Levy.

"Daha koltuğumdan kalkmadım bile," diye karşılık verdi kocası.

Bayan Levy kadını yeniden divana iterek, "Kıpırdamayın, Bayan Trixie," dedi. "Yardıma ihtiyacınız var."

"Sizin yardımınıza değil ama," diye vızıldadı kadın. "Bırakın kalkayım."

"Bırak kalksın."

"Lütfen." Bayan Levy tombul ve yüzüklü elini uyarırcasına kaldırdı. "Kanadımın altına aldığım bu ihmal edilmiş yaratığı dert etme. Beni de. Küçük kızlarını unut. Spor arabana atla ve son hızla sür. Bu öğleden sonra bir yelkenli yarışı var. Bak, babanın canını dişine takarak kazandığı parayla açtırdığım büyük pencereden yelkenlileri görebilirsin."

"Sizinle ödeşeceğim," diye hırladı Bayan Trixie divandan. "Hiç merak etmeyin. Yakında görürsünüz."

Doğrulmaya çalıştı, ama Bayan Levy bir itişte onu sarı naylon divana çiviledi.

* * *

Hastalığı giderek artıyor, her öksürük, boğazını ve göğsünü yaktıktan sonra, ciğerlerine bir süre yapışıp kalan, hafif bir sancıya yol açıyordu. Devriye Mancuso dudaklarındaki tükürüğü temizledi, boğazındaki balgamı çıkarmaya çalıştı. Bir akşamüzeri bu küçük bölmede öyle şiddetli bir klostrofobi krizine yakalanmıştı ki, az kaldı bayılıyordu. Şimdi de soğuk algınlığının neden olduğu baş dönmesi yüzünden gözleri kararıyordu. Başını bir an için bölmenin kapısına dayadı, gözlerini yumdu. Kapalı gözkapaklarının önünde kırmızı, mavi bulutlar uçuşuyordu. Bir an önce birilerini enseleyip bu tuvaletten kurtulmak zorundaydı, yoksa giderek şiddetlenen sıtma nöbeti yüzünden çavuşun onu her gün buraya taşıması gerekecekti. Her zaman teşkilatta onurlu bir yeri olacağını ummuştu; bir otobüs garının tuvaletinde zatürreeden ölmenin onurlu hiçbir yanı yoktu. Haline akrabaları bile gülecekti. Çocukları sınıf arkadaşlarına ne derdi?

Devriye Mancuso yerdeki fayanslara baktı. Onları bulanık görüyordu. Korkuya kapıldı. Sonra fayanslara daha yakından baktı ve bulanıklığın nedeninin, tuvaletteki hemen hemen her yeri gri bir tabakayla kaplayan rutubet olduğunu anladı. Gözlerini yeniden kucağındaki *Felsefenin Avuncu*'nun, ıslak sayfasına çevirdi. Kitap moralini daha da bozuyordu. Kral, kitabın yazarına işkence edecekti. Önsözde öyle yazıyordu. Yazar bunları yazmak için onca zaman uğraştıktan sonra, kafasına bir şeyler saplanmak suretiyle ödüllendirilmişti. Devriye Mancuso adama acıdı; kendini adamcağızın yazdıklarını okumak zorunda hissediyordu. Şu ana kadar yalnızca yirmi sayfa okuyabilmiş ve Boethius denen adamın bir tür kumarbaz olup olmadığını merak etmeye başlamıştı. Sürekli alınyazısından, bahislerdeki orantısızlıktan ve şans çarkından söz ediyordu. Neresinden bakılırsa bakılsın, insanın moralini düzelten, iyimser kitaplardan değildi.

Birkaç satır sonra Devriye Mancuso'nun dikkati dağıldı. Bölmenin kapısındaki çatlağa baktı; klozetleri, lavaboları ve kâğıt

havluları kimin kullandığını görmek için kapıyı hep bir-iki santim aralık bırakırdı. Lavabonun başında Devriye Mancuso'nun her gün gördüğü çocuk duruyordu. Lavaboyla kâğıt havluluk arasında gidip gelen zarif çizmeleri izledi. Oğlan lavabolardan birine eğilip elinin tersine kalemle bir şeyler çizmeye koyuldu. Bunda bir iş var, diye düşündü Devriye Mancuso.

Bölmeyi açtı, oğlanın yanına gitti. Bir yandan öksürerek, kibarca sordu: "Eline ne yazıyosun, dosdum?"

George dirseğinin dibindeki monokla ve takma sakala baktı. "Çek git başımdan, yoksa tekmeyi yersin."

"Polis çağırsana," diye takıldı Mancuso.

"Yoo," dedi George. "Yalnızca çekip gitmeni istiyorum. Bela aramıyorum."

"Polisden korkuyor musun yoksa?"

George bu manyağın kim olduğunu merak etti. En az şu sosis satıcısı kadar berbat biriydi.

"Hey üşütük, çek arabanı. Polisle başımın derde girmesini istemiyorum, tamam mı?"

"Demek öyle?" diye sordu Devriye Mancuso, neşeyle.

"Hayır. Senin gibi bir serseri de istemez herhalde." George monoklun gerisindeki sulu göze ve sakalın ağız yerindeki ıslaklığa baktı.

"Duduklandın," diyerek öksürdü Devriye Mancuso.

"Ne? Hey, aklını mı kaçırdın?"

"Devriye Madcuzo. Kılık değişdirmiş olarakdan." George'un gamzelerinin karşısında bir rozet parlayıp söndü. "Gel bakalım bennen."

"Ne diye tutukluyosun beni? Bi şey yapmıyorum ki. Burda öyle duruyorum," diye öfkeyle karşı çıktı George. "Neler oluyo?"

"Sedden guşguladdım."

"Neden kuşkulandın peki?" diye sordu George, dehşet dolu bir sesle.

"Aha!" diye bağırdı Mancuso, ağzından salyalar akarken. "Gerçekten gorkdun."

George'u kolundan yakalamak ve kelepçelemek için uzandı, ama George devriyenin kolunun altındaki *Felsefenin Avuncu*'nu kaptığı gibi şakağına indirdi. Ignatius kitabın büyük, şık, sınırlı sayıda basılmış olan İngilizce çevirisini almıştı; on beş dolarlık kitap Devriye Mancuso'nun kafasına bir sözlüğün olanca şiddetiyle indi. Devriye Mancuso gözünden fırlayan monoklu almak için yere eğildi. Yeniden doğrulunca, oğlanın elindeki kitapla birlikte tuvaletin kapısından fırlamış, koşarak uzaklaştığını gördü. Peşinden koşmak isterdi, ama başı fena halde zonkluyordu. Dinlenmek ve daha da kederlenmek üzere bölmesine döndü. Kitap için Bayan Reilly'ye ne diyecekti?

George otobüs garının bekleme salonundaki kilitli dolabı elinden geldiğince çabuk açtı ve daha önce koyduğu, kahverengi kâğıda sarılı paketleri aldı. Dolabın kapısını açık bıraktı, kendini hızla Kanal Caddesi'ne attı; arada bir omzunun üzerinden geriye bakarak, metalsi şıngırtılar çıkartarak iş merkezlerinin bulunduğu mahalleye doğru koştu. Peşinde sakal filan yoktu.

Gerçekten şanssızlıktı bu. Belki de o gizli polis bütün öğleden sonra otobüs garında onu arayıp duracaktı. Peki ya yarın? Gar artık güvenli bir yer değildi; yasak bölgeydi.

"Bayan Lee'nin canı cehenneme," dedi yüksek sesle. Bir yandan da elinden geldiğince hızlı yürüyordu. Kadın söylediği kadar dişli biri olsaydı, bunlar olmazdı. O marsığı kovardı, George da paketleri eskisi gibi saat ikide almayı sürdürürdü. Tutuklanmasına ramak kalmıştı. Nedeni de, gardaki mala bakmak için oraya gitmesiydi; şimdi tam iki saat o malı üzerinde taşımak zorundaydı. İnsan böyle bir malı nereye koyabilirdi? Bütün öğleden sonra üzerinde taşıyıp duramazdı ya? Annesi evden hiç çıkmadığı için paketleri eve de götüremezdi.

"Pis karı," diye söylendi. Paketleri kolunun altına iyice sıkıştırınca, polisten aldığı kitabı hâlâ taşıdığını ayrımsadı. Bak bu

iyiydi işte. Bayan Lee ondan bir kitap getirmesini istemişti. George kitabın başlığına baktı: *Felsefenin Avuncu*. Eh, Lana'nın bir kitabı olmuştu.

* * *

Santa Battaglia patates salatasının tadına baktı, kaşığı yalayarak temizledikten sonra salata tabağının yanındaki kâğıt peçetenin üzerine düzgünce yerleştirdi. Dişlerinin arasında kalan maydanoz ve soğan kırıntılarını diliyle çıkardıktan sonra, annesinin şöminenin rafında duran resmine baktı: "Bayılacaklar. Kimse patatis salatasını Santa kadar güzel yapamaz."

Salon parti için hazır sayılırdı. Eski, kasalı radyonun üzerine beşte ikisi dolu bir Early Times şişesiyle altı kutu Seven-Up dizilmişti. Yeğeninden ödünç aldığı pikap odanın ortasında, muşambanın üzerindeydi; kablosu avizeye kadar uzatılmış, fişi avizenin prizine sokulmuştu. Kırmızı tüylü kanepenin iki yanında dev boyutlu iki paket patates cipsi duruyordu. Santa üzeri örtük, katlanır yatağın üzerindeki teneke tepsiye bir kavanoz zeytin koymuş, kapağı açık olan kavanoza bir çatal sokmuştu.

İstiridye kabuğu döşeli, karanlık, dar bir sokakta dikilen ve siyah bir elbise, siyah çorap giymiş, düşmanca bakan çok yaşlı bir kadına ait fotoğrafı kaptı.

"Zavallı anacığım," dedi duygu yüklü bir sesle; sonra resme sesli, ıslak bir öpücük kondurdu. Bu sevecen saldırıların ne kadar sık yinelendiği çerçevenin camından belliydi. "Gerçekten çok güçlük çektin, canım." Fotoğraftaki küçük, kömür karası, Sicilyalı gözler neredeyse canlıymışçasına Santa'ya dikilmişti. "Elimdeki tek resmin bu, anacığım. Ve daracık sokakta duruyosun. Ne kadar yazık."

Santa bu haksızlığa karşı içini çekti ve resmi şöminenin rafındaki, balmumu meyvelerle dolu kâsenin, kâğıt yıldız çiçeklerinden yapılma bir buketin, Bakire Meryem ve Praglı Çocuk heykel-

ciklerinin yanına çarparcasına bıraktı. Sonra biraz buz çıkarmak ve mutfaktaki iskemlelerden birini getirmek için yeniden mutfağa döndü. İskemle ve pikniklerde kullanılan küçük buz kabıyla salona dönünce, en iyi buzlu bardaklarını rafın üzerine, annesinin resminin önüne yerleştirdi. Resimdekine hissettiği yakınlık onu yeniden uzanıp resmi almaya ve bir kez daha öpmeye itti; ağzındaki buz çerçevenin camına çarpıp kırıldı.

Buzu dilinin üzerinde tutmaya çalışarak, "Her gün senin için dua ediyorum, tatlım," diye geveledi. "Aziz Odo'nun orda senin için bi mum yandığını bilesin."

Ön panjurlara biri vurdu. Santa resmi hemen ters çevirerek yerine bıraktı.

Kapıyı açıp da basamaklarda tedirgin tedirgin duran Bayan Reilly ile kaldırımdaki yeğenini görünce haykırdı: "Irene! İçeri gelsene, hayatım. Gerçekten pek şıksın."

"Sağ ol canım," dedi Bayan Reilly. "Hey! Buranın ne kadar uzak olduğunu unutmuşum. Angelo'ynan nerdeyse bi saattir yoldayız."

"Dırafik sıkışıkdı," diye açıkladı Devriye Mancuso tıkalı burnuyla.

"Şu sesine bak," dedi Santa. Ah Angelo, çok kötü üşütmüşün: teşkilattakilere sööle de seni o heladan bi an önce çıkarsınlar. Rita nerde?"

"Gelmek izdemedi. Başı ağdıyomuş."

"Hiç şaşmadım. Çocuklarla bütün gün eve kapanıp kalırsa, ağrır elbet," dedi Santa. "Biraz sokağa çıkmalı, Angelo. Nesi var bu kızın?"

"Zinirleri bozuk," diye yanıtladı Angelo üzüntüyle. "Azabiyet zorunu var."

"Sinir bozukluğu kötüdür," dedi Bayan Reilly. "Biliyo musun n'olmuş, Santa? Angelo, Ignatius'un verdiği kitabı gaybetmiş. Ne kötü, diil mi? Kitaba aldırdığım yok, amma Ignatius'a bundan söz etmeyin. Duyarsa kıyamet kopar."

Bayan Reilly, kitabın ömür boyu bir sır olarak kalması gerektiğini belirtmek için parmağını dudaklarına götürdü.

"Paltonu alıyim, datlım," diye atıldı Santa coşkuyla; Bayan Reilly'nin eski, mor rengi, yünlü paltosunu neredeyse yırtıyordu. Ignatius J. Reilly'nin ruhunun, bovling akşamlarının çoğunda olduğu gibi, bu partide de ortalıkta gezinmesine izin vermeyecekti.

"Evin çok güzelmiş, Santa," dedi Bayan Reilly saygıyla. "Tertemiz."

"Evet, ama salonun muşambasını değiştirmek istiyorum. Hiç kâğıt perde kullandın mı, güzelim? Fena durmuyolar. Maison Blanche'ta çok güzel perdelikler gördüydüm."

"Bi keresinde Ignatius'un odası için kâğıt perde aldıydım, ama çekip kopardı, parçaladı. Perdelerin başarısızlık olduğunu söödedi. Ne korkunç diil mi?

"Herkesin zevki başkadır," diye görüşünü belirtti Santa, aceleyle.

"Ignatius bu akşam buraya geldiğimi bilmiyo. Ona bi ayine gittiğimi söödedim."

"Angelo, Irene'e güzel bi içki hazırlasana. Kendine de viski doldur. Gribe eyi gelir. Mutfakta kola da var."

"Ignatius ayinlerden de hazzetmez. O çocuğun neden hazzettiğini bilmiyorum. Her ne kadar öz oğlumsa da, şahsen Ignatius'tan bıktım artıkın."

"Çok güzel bi patatis salatası yaptım. Yaşlı adam bana patatis salatasını çok sevdiğini söölemişti."

"Yıkamam için bana verdiği o koca önnükleri bi görmelisin. Hele, onları nasıl yıkaycağma dair verdiği emirler. Duysan Ignatius'un TV'de deterjan reklamına çıktığını sanırsın. Ignatius, o el arabasını ordan oraya sürmeknen büyük iş yaptığını sanıyo."

"Angelo'ya bak, datlım. Bize ne güzel içkiler hazırlıyo."

"Aspirinin var mı, hayatım?"

"Aman, Irene! Daha parti başlamadan yorgun düştün galiba? Bi içki iç. Hele bi yaşlı adam gelsin; bak o zaman nassı eğlenecez. Onunnan tam pikabın önünde dans edebilirsin."

"Dans mı? Canım yaşlı biriynen dans etmek istemiyo. Ayrıca o önnükleri ütüleycem diye bütün öğleden sora ayakta durmaktan ayaklarım davul gibi şişti."

"Irene, adamcağızı hayal kırıklığına uğratma. Ona kilisenin önünde raslayıp da partiye çağırdığımda yüzünü bi gürmeliydin. Zavallı adamcaz. Eminim kimse onu bi yere davet etmiyodur."

"Gelmek istedi, öyle mi?"

"İstemek mi? Bana, bi takım elbise giymenin uygun olup olmayacağını sordu."

"Peki sen ne dedin, güzelim?"

"Eh, 'Canın ne istiyosa onu giy, beyim,' dedim."

"Bak bu iyi işte." Bayan Reilly başını eğip üzerindeki yeşil taftа kokteyl giysisine baktı. "Ignatius ayine giderken niçin bi kokteyl kılığı giydiğimi sordu. Şu anda odasında oturmuş, aptalca şeyler yazıyo. 'Ne yazıyosun, oğlum?' diye soruyorum. 'Bi susis satıcısı olmayı yazıyorum,' diyo. Ne korkunç diil mi? Böle bi öyküyü kim okumak ister ki? Bugün eve susisçilikten ne getirdiğini biliyo musun? Dört dolar. Adamın parasını nassı ödeycem?"

"Bak, Angelo bize nefis bi viski hazırladı."

Bayan Reilly buzlu bardağı Angelo'dan aldı ve iki yudumda yarısına kadar boşalttı.

"Şu harika aleti nerden buldun, canım?"

"Ne aleti?" diye sordu Santa.

"Salonun ortasında duran pikabı soruyorum."

"Küçük yeğenimin pikabı. Üyle şeker kızdır ki. Aziz Odo Lisesi'ni yeni bitirdi ve hemen kendine çok iyi bi tezgâhtarlık buldu."

"Gördün mü?" dedi Bayan Reilly, heyecanla. "Ignatius'tan daha çok kazandığına eminim."

"Tanrım, Angelo," dedi Santa. "Öksürmeyi kes artık. Gidip arka odada biraz uzan, yaşlı adam gelene kadar dinlen."

Devriye salondan çıkınca, Bayan Reilly, "Zavallı Angelo," dedi. "Gerçekten çok datlı çocuk. İkiniz de benim için öyle iyi dostlarsınız ki. Nassı tanıştığımıza bi bak; Ignatius'u yakalamaya çalışırken."

"Yaşlı adam nerde kaldı acıba?"

"Belki de gelmez." Bayan Reilly içkisini bitirdi. "Mahzuru yoksa, kendime bi dane daha hazırlaycam. Çok dertliyim."

"Elbette, bebeğim. Paltonu mutfağa götürüyim, bi de gidip Angelo'ya bakiyim. Şu ana kadar partimde iki mutlu insan oldu bile. Aman o yaşlı adam buraya gelirken düşüp bacağını kırmasın da."

Santa gidince Bayan Reilly kadehini viskiyle doldurdu, üzerine de bir ölçü Seven-Up ekledi. Kaşığı alıp patates salatasının tadına baktı, kaşığı diliyle yaladıktan sonra kâğıt peçetenin üzerine bıraktı. Santa'nın iki bölümlü evinin öteki yarısında yaşayan aile bir ayaklanma başlatmışa benziyordu. Bayan Reilly bir yandan içkisini yudumlarken, bir yandan da kulağını duvara yapıştırıp haykırışlardan bir anlam çıkarmaya çalıştı.

"Angelo'ya öksürük şurubu verdim," dedi Santa, salona dönünce.

"Bu binadaki duvarlar amma da sağlam," dedi Bayan Reilly; duvarın arka tarafındaki kavganın nedenini öğrenememişti. "Keşkem Ignatius'nan ben de burda yaşasaydık. Bayan Annie'nin yakınmasına gerek kalmazdı."

"Yaşlı adam nerde kaldı?" diye sordu Santa ön panjurlara.

"Belkim de gelmeycek."

"Belki de unuttu."

"Yaşlılar böoledir, tatlım."

"O *kadar* da yaşlı diil, Irene."

"Kaç yaşında?"

"Altmışların sonunda, galiba."

"Eh, o kadar da yaşlı sayılmaz. Zavallı, yaşlı Tante Margu-

erite, hani bozuk para cüzdanından elli senti almak için sokak serserilerinin dartakladıkları teyzem var ya; seksenine bastı." Bayan Reilly içkisini bitirdi. "Belki de sinemaya filan girmiştir. Santa, bi içki daha hazırlayabilir miyim?"

"Irene! Zilzurna olucan. O kibar adamla sahroş bi kadını tanıştıracak diilim."

"Küçücük bi kadeh, Santa. Bu gece sinirliyim."

Bayan Reilly bardağına bolca viski doldurduktan sonra, cips paketlerinden birinin üzerine oturdu.

"Hey Tanrım! Şimdi n'aptım?"

"Patatis cipslerini ezdin," dedi Santa, biraz sinirli.

"Ay, unufak olmuştur," dedi Bayan Reilly, altındaki torbayı çekerken. Yamyassı olmuş, selofan paketi inceledi. "Dinle Santa, saat kaç oldu? Ignatius, hırsızların bu gece saldıracağından emin. Eve erken dönmemi istedi."

"Heyecanlanma, Irene. Daha geleli ne kadar oldu ki?"

"Doğrusunu istersen, Santa, o yaşlı adamnan tanışmak istemiyorum."

"Çok geç artık."

"Doğru, ama şu yaşlı adamnan ikimiz n'apçaz?" diye sordu Bayan Reilly kaygıyla.

"Ayy, sakin ol, Irene. *Beni* de sinirlendiriyosun. Seni davet ettiğime pişman oldum." Santa, Bayan Reilly'nin kadehini tutup bir anlığına dudaklarından çekti. "Şimdi beni dinle. Fena halde rumatizman vardı. Bovling iyi geldi, öyle diil mi? Santa yardımına gelene kadar o deli oğlanla her gece eve kapanıp kalıyodun. Yalan mı? Şimdi dinle, bi danem. Hayatının sonuna kadar Ignatius'nan baş başa yaşamak istemessin heralde? Yaşlı adamın biraz parası var gibi. Düzgün giyiniyo. Seni bi yerlerden tanıyo. Senden hoşlanıyo." Santa, Bayan Reilly'nin gözlerinin içine baktı. "Bu yaşlı adam senin borcunu ödeyebilir!"

"Yaa?" Bu Bayan Reilly'nin aklına hiç gelmemişti. Yaşlı adam ansızın biraz daha çekici göründü. "Düzgün biri mi?"

"Elbette düzgün," dedi Santa öfkeyle. "Ne yani, dostumu bi serseriynen danıştırır mıyım hiç?"

Biri ön kapıdaki panjurlara hafifçe vurdu.

"Ah, işte geldi," dedi Santa, coşkuyla.

"Ona gitmek zorunda kaldığımı söyle."

"Gitmek mi? Nereye gidiyosun, Irene? Adam kapının önünde."

"Yaa?"

"Gidip bakiyim."

Santa kapıyı açtı ve panjurları kaldırdı.

"Hey, Bay Robichaux," diye seslendi karanlığa, Bayan Reilly'nin göremediği birine. "Sizi bekliyoduk. Arkıdaşım Bayan Reilly nerde kaldığınızı merak etti. İçeri gelin, soğukta durmayın."

"Bayan Battaglia, biraz geciktim, özür dilerim. Küçük torunlarımı burada bir yere getirdim de. Rahibeler için tespih piyangosu hazırlıyolar."

"Biliyorum," dedi Santa. "Geçen gün küçük bi çocuktan bi tane aldım. Çok güzel tespihler. Tanıdığım bi hanım, geçen yıl rahibelerin piyangoya koyduğu dıştan takma motoru kazandıydı."

Bayan Reilly divanda donmuş gibi oturuyor, az önce içinde bir hamamböceğinin yüzdüğünü fark etmişçesine içkisine bakıyordu.

"Irene!" diye haykırdı Santa. "Ne yapıyosun, canım? Bay Robichaux'ya 'meraba' desene."

Bayan Reilly başını kaldırıp baktı ve Devriye Mancuso'nun D.H. Holmes'un önünde tutukladığı yaşlı adamı tanıdı.

"Tanıştığımıza memnun oldum," dedi Bayan Reilly içkisine.

"Belki Bayan Reilly anımsamıyodur," dedi Bay Robichaux, yüzü ışımaya başlayan Santa'ya, "ama daha önce karşılaştık."

"İki eski arkıdaşsınız, demek?" dedi Santa, mutlulukla. "Dünya gerçekten küçük."

"Ay-ay-yay," dedi Bayan Reilly; sesi üzüntüden çatal çatal. "Oy, la, la."

"Anımsamıyo musunuz?" diye sordu Bay Robichaux. "Kent

merkezinde, Holmes'ta. O polis oğlunuzu yakalamaya kalkışmış, onun yerine beni dutuklamıştı."

Santa'nın gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Ah, evet," dedi Bayan Reilly. "Galiba anımsıyorum. Şöle böle."

"Sizin suçunuz diildi ki, Bayan Reilly. Kabahat hep o puliste. Episi komonis bunların."

"Çok bağırmayın," diye uyardı Bayan Reilly. "Bu binanın duvarları çok ince." Dirseğini uzattı, divanın kol dayama yerindeki boş kadehine çarpıp düşürdü. "Tanrım, Santa. Neden yeğenine gitmesini söylemiyosun? Ben bi taksiye binebilirim. Arka kapıdan çıkması onun için daha kolay olur. Anlarsın, ya?"

"Ne demek istediğini anlıyorum, datlım." Santa Bay Robichaux'ya döndü. "Dinle, arkıdaşımla beni bovling salonunda gördüğün zaman, yanımızda bi erkek var mıydı?"

"Hayır, siz iki bayan yalnızdınız."

"A.'nın tutuklandığı geceydi, heralde?" diye fısıldadı Bayan Reilly, Santa'ya.

"Ah, doğru, Irene. Sen gelip arabannan beni almıştın. Bovling salonunun önüne vardığımızda tampon olduğu gibi yere düşmüştü, anımsadın mı?"

"Biliyorum: Onu arka koltuğa koydum. O arabayı mahvetmemin nedeni, Ignatius'tur: Arka koltuktan beni öyle sinirlendirir ki, elim ayağıma dolaşır."

"Yo, olamaz," dedi Bay Robichaux. "Katlanamadığım tek şey, hep kaybedenler ya da kötü dostlardır."

"Biri bana kötülük ettiğinde," diye sürdürdü konuşmasını Santa, "Ona öteki yanağımı çevirmeye çalışırım. Ne demek istediğimi anlıyosunuz, diil mi? Bi Hıristiyan'a yakışan da budur zati, Haksız mıyım, Irene?"

"Haklısın, canım," diye katıldı Bayan Reilly, isteksizce. "Santa, güzelim, şööle hoş bikaç aspirinin var mı?"

"Irene!" dedi Santa, kızgınlıkla, "Bay Robichaux, diyelim ki sizi dutuklayan polisi gördünüz?"

"Dilerim onu bi daha görmem," dedi Bay Robichaux; heyecanla. "Pis bi komonis o. Polis devleti kurmak istiyolar."

"Evet, ama diyelim ki oldu. Bağışlayıp unutamaz mıydınız?" Bayan Reilly, "Santa," diyerek araya girdi. "Mutfağa kadar gidip, şöyle hoş bikaç aspirin var mı, diye baksam iyi olucak."

"Tam bi rezillikti," dedi Bay Robichaux Santa'ya. "Olayı bütün ailem duydu. Polis kızımı aradı."

"Ay, bunun hiç önemi yok," diye atıldı Santa. "Herkes yaşamında bi kez dutuklanabilir. Şunu görüyo musunuz?" Rafta yüzüstü yatan fotoğrafı alıp konuklarına gösterdi. "Zavallı canım anacığım. Huzuru bozduğu için onu polis tam dört kez Lautenschlaeger Pazarı'ndan alıp götürdüydü." Santa fotoğrafa ıslak bir öpücük kondurmak için konuşmasına ara verdi. "O buna aldırdı mı peki? Hayır efendim, katiyyen."

"Annen mi?" diye sordu Bayan Reilly ilgiyle. "Demek zor bi hayatı oldu, ha? Anaların işi zordur, inanın bana."

"Evet, dediğim gibi," diye sürdürdü Santa, "Ben olsam dutuklandığım için fazla bozulmazdım. Polislerin de işi zor. Bazen hata yapıyolar. Ne de olsa, onlar da insan."

"Ben her zaman dürüst bi vatandaş oldum," dedi Bayan Reilly. "Gidip bardağımı yıkıycam."

"Aa, otur oturduğun yerde, Irene. Bırak da Bay Robichaux'ynan konuşıyim."

Bayan Reilly eski, kasalı radyonun yanına gidip kadehine Early Times doldurdu.

"Devriye Mancuso'yu asla unutmaycam," diyordu Bay Robichaux.

"Mancuso mu?" diye sordu Santa, şaşırmış gibi. "Aynı ada sahip sürüynen akrabam var. Üstelik bi tanesi de teşkilatta. Üstelik şu anda burda."

"Ignatius'un beni çağırdığını duyar gibiyim. Gitsem iyi olucak."

"Seni mi çağırıyo?" diye sordu Santa. "Ne demek istiyosun, Irene? Ignatius burdan on kilometre uzakta. Baksana, Bay

Robichaux'ya daha bi içki bilem vermedik. Ben Angelo'yu çağırırken, sen de konuğumuza bi içki hazırlasana, bi danem." Bayan Reilly bir hamamböceği, ya da en azından bir sinek bulma umuduyla çılgın gibi içkisini inceliyordu. "Paltonuzu verin, Bay Robichaux. Dostlarınız size ne der?"

"Claude."

"Claude, ben Santa. Bu da Irene, Irene, 'meraba' desene."

"Meraba," dedi Bayan Reilly, kurulmuş makine gibi.

Santa, "Ben yokken ikiniz dostluğu ilerletin," dedikten sonra salondan çıktı.

"O iri, kibar oğlunuz nasıl?" diye sordu Bay Robichaux, sessizliği bozmak için.

"Kim?"

"Oğlunuz."

"Ha, o mu? İyidir." Bayan Reilly'nin aklı, Ignatius'u odasında oturmuş yazarken ve Myrna Minkoff'a ilişkin bir şeyler geveleyerken bıraktığı Constantinople Caddesi'ne kaydı. Kapının arkasından, Ignatius'un kendi kendine şöyle dediğini duymuştu: "Yere yıkılıncaya kadar kırbaçlanmalı."

Uzun bir suskunluk oldu; sessizliği bozan tek şey, kadının içkisini yudumlarken çıkardığı gürültülü höpürtülerdi.

Sonunda sessizliğin kendisini daha da huzursuz ettiğini anlayınca, "Şu hoş patites ciplerinden almaz mıydınız?" diye sordu.

"Teşekkür ederim."

"Hemen yanınızdaki paketin içinde." Bayan Reilly selofan paketi açan Bay Robichaux'yu izledi. Yüzü de, gri gabardin takım elbisesi gibi temiz, yeni ütülenmiş gibi görünüyordu. "Belkim Santa'nın yardıma ihtiyacı vardır. Belkim yere filan düşmüştür."

"Daha odadan çıkalı bi dakka oldu. Az sonra döner."

"Bu yerler çok tehlikeli," diye açıkladı Bayan Reilly, parlak muşambayı dikkatle süzerek. "İnsan kayıp düşebilir, kafatası yarılabilir."

"Hayatta tikkatli olmalı."

"Çok doğru. Ben hep tikkatliyimdir."

"Ben de. İnsan tikkatli olmanın karşılığını alır."

"Gerçekten öyle. Aynı şeyi geçen gün Ignatius da söyledi," diye uydurdu Bayan Reilly. "Bana, Anne, insan tikkatli olunca mutlaka kazanır,' dedi. Ben de ona, 'Çok doğru, oğlum. Tikkatli ol,' dedim."

"Çok yerinde bi öğüt."

"Biliyo musunuz, durmadan Ignatius'a nasihat ederim. Ona hep yardımcı olmaya çalışırım."

"İyi bi anne olduğunuzdan eminim: Sizi oğlunuzlan birlikte kent merkezinde pek çok kez gördüm, hep içimden, ne kadar yakışıklı bi delikanlı, dedim. Her yerde göze çarpıyo, biliyo musunuz?"

"Gözüm hep üstünde. 'Tikkatli ol, oğlum,' diyorum. 'Kayıp düşme, kafatasını yarabilir, ya da kolunu kırabilirsin." Bayan Reilly bir süre içkisindeki buz parçacıklarını emdi. "Ignatius tikkatli olmayı benim dizimin dibinde öğrendi. Bunun için bana hep gönül borcu duyar."

"İşte eyi eğitim diye buna denir, yani."

"Ignatius'nan hep konuşurum. Ona, 'Karşıdan karşıya geçerken gözünü aç, oğlum,' derim."

"Yollarda insan çok tikkatli olmalı, Irene. Sana Irene diyebilirim, diil mi?"

"Nasıl istersen."

"Irene çok güzel bi ad."

"Öyle mi dersin? Ignatius adımdan hoşlanmadığını söylüyo." Bayan Reilly haç çıkardıktan sonra içkisini bitirdi. "Gerçekten zor bi hayatım var, Bay Robichaux. Sizden saklayacak dillim."

"Bana Claude, de."

"Tanrı şahidimdir, başımda sürüynen dert var. Güzel bi içki ister misin?"

"Evet, teşekkürler. Ama çok sert olmasın. Ben fazla içmem."

"Tanrım," diyerek burnunu çekti kadın; iki kadehi ağzına kadar viskiyle doldururken. "Katlandığım onca şeyi düşündükçe, bazen içimden eyice bi ağlamak geliyo."

Sözlerini bitirir bitirmez, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

"Ay, lütfen ağlama," diye yalvardı, gecenin giderek acıklı bir hal almasından şaşkına dönen Bay Robichaux.

"Bi şiyler yapmalıyım. Gelip bu çocuğu almaları için yetkililere haber vermeliyim," diye hıçkırdı Bayan Reilly. Biraz durup Early Times'tan iri bir yudum aldı. "Belkim onu bi ıslahevine filan koyarlar."

"Ama otuz yaşında diil miydi?"

"Kalbim öyle kırık ki."

"Bi şeyler yazıyodu, kaliba?"

"Kimsenin okumak istemeyceği saçma sapan şiyler. Şimdi de Myrna'ynan birbirlerine hakaret dolu mektuplar yazıyolar. Ignatius o kıza haddini bildireceğini söylüyo. Ne korkunç, diil mi? Zavallı Myrna."

Aklına söyleyecek hiçbir şey gelmeyen Bay Robichaux sordu: "Neden bi rahipten oğlunlan konuşmasını istemiyosun?"

"Rahip mi?" diye ağladı Bayan Reilly "Ignatius hiçbi rahibi dinnemez. Mahallenin papazını, dinsel kurallara karşı gelmeknen suçluyo. Ignatius'un köpeği öldüğünde, papaznan ikisi büyük bi kavga ettiler." Bay Robichaux bu anlaşılmaz açıklama karşısında herhangi bir yorum yapamadı. "Felaket bi durumdu. Kiliseden atılacağımı sandıydım. Bu çocuk bu fikirleri nerden buluyo, anlamıyorum. Zavallı babası iyi ki öldü. Onu o susis arabasıynan görseydi, babacığının da kalbi kırılırdı."

"Hangi sosis arabası?"

"Sokaklarda bi susis arabası sürüp duruyo."

"Bi iş buldu, demek?"

"İş mi?" Bayan Reilly hıçkırdı. "Bütün mahalle çalkalanıyo. Yan komşum geçen gün bana milyonlarca soru sordu. Bütün Constantinople Caddesi Ignatius'u konuşuyo. Oğlumun eğitimi için harcadığım onca para aklıma geldikçe, deli oluyorum. Biliyo musun, çocukların insanı yaşlılıkta rahat ettirceklerini sanırdım. Halbukim Ignatius; tam tersine."

"Belkim de oğlun okula çok fazla gitti?" dedi Bay Robichaux. "O kolecler komonis yuvası."

"Yaa?" dedi Bayan Reilly ilgiyle. Yeşil taftadan kokteyl elbisesinin eteğiyle gözlerini kuruladı; çorabının diz yerindeki derin kaçıkların göründüğünden habersizdi. "Belkim de Ignatius'un sorunu budur. Bi komanisin anacığına kötü davranması gayet doğal."

"Bi ara oğluna demokrasi için ne düşündüğünü sorsana."

"Kesin sorucam," dedi Bayan Reilly, sevinçle. Ignatius tam komünist olacak tipti. Hatta, az da olsa bir komüniste benziyordu. "Belkim onu korkutabilirim."

"O çocuk sana bela olmamalı. Çok iyi bi kişiliğin var. Bi hanımda en hayran olduğum şey budur. Seni bovling salonunda Bayan Battaglia'ylan gördüğüm zaman, kendi kendime, 'Dilerim Tanrımdan bi gün tanışırız; dedim."

"Ööle mi dedin?"

"Oğlun için o pis polisin karşısına dikilmene, kendine güvenine saygı duydum; üstelik seni sürekli üzen bi oğlan için. Işte buna cesaret derim, yani."

"Keşkem Angelo'nun onu alıp götürmesine izin vereydim. Öteki şey başımıza gelmezdi. Ignatius emin bi şekilde kodeste yatıyo olurdu."

"Angelo kim?"

"Tüh! Şu koca çenemi dutmayı öğrenemedim gitti. Ne diyodum, Claude?"

"Angelo'ynan ilgili bi şey söylüyodun."

"Tanrım, gidip Santa'ya baksam iyi olucak. Zavallı kız. Ocakta elini filan yakmış olabilir. Santa durmadan orasını burasını yakar zati. Kendini ateşten sakınmaz."

"Bi yeri yansaydı, çığlık atardı."

"Santa atmaz. Çok cesur bi kızdır. Ağzından tek sözcük duyamassın. O güçlü İtalyan kanından olmalı."

"Tanrım!" diye haykırarak ayağa fırladı Bay Robichaux. "Bu o!"

"Ne?" diye sordu Bayan Reilly, korkuyla. Çevresine bakınınca, Santa ile Angelo'nun kapıda durduklarını gördü. "Gördün mü, Santa? Böyle olacağını biliyodum. Tanrım, sinirlerim mafoldu. Keşkem evde kalaydım."

Bay Robichaux, Angelo'ya. "Pis bi polis olmayaydın, yumruğumu suratının ortasına indirdiydim bile," diye bağırıyordu.

"Ay, sinirlenme, Claude," dedi Santa, sakin sakin. "Angelo'nun kötü bi niyeti yoktu."

"Beni mafetti, pis komonis."

Devriye Mancuso kötü kötü öksürdü; perişan görünüyordu. Bakalım başıma daha neler gelecek, diye düşündü.

"Hey Tanrım, gitsem iyi olucak," dedi Bayan Reilly, umutsuzluk dolu bir sesle. "Bi kavga eksikti. Yarın hepimiz gastelere geçecez. İşte bu Ignatius'u pek bi mutlu edecektir."

"Beni niçin çağırdın buraya?" diye sordu Bay Robichaux, Santa'ya, öfkeyle. "Neler oluyo?"

"Santa, bana iyi bi taksi çağırır mısın, canım?"

"Ay kapa çeneni, Irene," dedi Santa. "Claude, dinle. Angelo seni dutukladığı için üzgün olduğunu söylüyo."

"Bunun hiç bi önemi yok. Üzgün olmak için artık çok geç. Torunlarının önünde küçük düştüm."

"Angelo'ya kızma," diye yalvardı Bayan Reilly. "Hepisi Ignatius'un suçuydu. Doğru, benim öz oğlum, ama sokağa çıkınca garip görünüyo. Angelo onu deliğe dıkmalıydı."

"Çok doğru," diye ekledi Santa. "Irene'in dediklerine kulak ver, Claude. Ve küçük yeğenimin pikabına basmamaya dikkat et."

"Ignatius, Angelo'ya kibar davranaydı, bunların hiçbiri olmazdı," diye açıkladı Bayan Reilly, dinleyicilerine. "Baksana zavallı Angelo nassı üşütmüş. Çok güçlük çekiyo, inan Claude."

"Söyle ona, canım," dedi Santa. "Angelo'nun, sırf onu dutukladığı için bu kadar kötü üşüttüğünü söyle." Santa küt parmağını suçlarcasına Bay Robichaux'ya uzattı. "Bi helaya dikilip kaldı. Sıra teşkilattan kovulmasına geldi."

Devriye Mancuso üzgün üzgün öksürdü.

"Galiba biraz fazla heyecanlandım," dedi, artık yatışmış olan Bay Robichaux.

"Deni merkeze gödürmemeliddim," dedi Angelo soluyarak. "Çok dinirlenmiddim de."

"Hepisi benim suçum," dedi Bayan Reilly. "Bütün bunlar, Ignatius'u korumaya çalıştığım için oldu. Onu dutuklamana izin vermeliydim, Angelo." Beyaz, pudralı yüzünü Bay Robichaux'ya çevirdi, "Bay Robichaux, Ignatius'u tanımassınız. Gittiği her yerde bela çıkarır."

"Biri Ignatius'un burnuna okkalı bi yumruk atmalı," dedi Santa, coşkuyla.

"Biri ağzına da bi yumruk atmalı," diye ekledi Bayan Reilly, "Biri Ignatius'u eyice bi pataklamalı," dedi Santa. "Hadi bakalım, şindik herkes barışsın."

"Peki," dedi Bay Robichaux. Angelo'nun morumsu elini tutup gevşekçe sıktı.

"Ne hoş," dedi Bayan Reilly. "Gel divana otur, Claude. Santa da değerli yeğeninin aletini çalıştırsın artıkın."

Santa pikaba bir Fats Domino plağı koyarken, sürekli burnunu çeken ve aklı biraz karışmış gibi görünen Angelo da Bayan Reilly ile Bay Robichaux'nun karşısındaki mutfak sandalyesine oturdu.

"Ay, ne kadar hoş," diye bağırdı Bayan Reilly, piyanonun ve kontrbasın sağır edici sesini bastırmaya çalışarak. "Santa, sesi biraz kısar mısın, datlım?"

Gümbürtülü ritim belli belirsiz hafifledi.

"Pekâlâ," diye haykırdı Santa konuklarına. "Nefis patatis salatam için tabak getirecem. Ben dönene kadar datlı datlı sohbet edin, oldu mu. Hey Irene, Claude, hadi bakalım! Bacaklarınızı biraz kımıldatın da görelim."

Rafın üzerindeki bir çift küçük, kömür karası göz neşeyle odadan çıkan kadına suçlarcasına dikilmişti. Pikaptan yayılan

gümbürtüye dalmış olan üç konuk sessizce gül pembesi duvarları, muşambadaki çiçek desenlerini incelediler. Sonra, Bayan Reilly iki erkeğe bakarak ansızın haykırdı: "Biliyo musunuz, evden ayrıldığımda Ignatius küveti dolduruyodu. Musluğu kapamayı unutmuştur, eminim." Kimse bir şey söylemeyince, ekledi: "Anaların işi çok zor."

Dokuz

"Sağlık Kurulu'ndan seninle ilgili bir şikâyet aldık, Reilly," dedi Bay Clyde.

"Ah, hepsi bu kadar mı? Yüzüne bakınca, bir sara nöbeti filan geçirdiğini sanmıştım," dedi Ignatius, ağzındaki sosisle ekmeği yutmaya çalışarak. El arabasını sağa sola çarparak garaja soktu. "Şikâyetin nedenini ya da nereden kaynaklandığını tahmin etmeye korkuyorum. İnan ki, tertemiz bir insanım. Özel alışkanlıklarımın kınanacak hiçbir yanı yoktur. Hiçbir toplumsal hastalık taşımayan biri olduğuma göre, haşlanmış sosislerine insanlarda bulunmayan ne tür bir hastalık geçirebileceğimi anlayamıyorum. Şu tırnaklara bir bak."

"Yine palavra sıkmaya başlama, seni şişko aylak!" Bay Clyde Ignatius'un uzattığı pençeleri görmezden geldi. "İşe gireli daha birkaç gün oldu. Yıllarca yanımda çalışmalarına karşın, başı kurulla derde girmeyen bi sürü seyyar satıcım oldu."

"Benden daha kurnaz olduklarına hiç kuşku yok."

"Adamın biri seni izlemiş."

"Ya," dedi Ignatius sakince; susup dudaklarının arasından izmarit gibi sarkan haşlanmış sosisin ucunu çiğnedi. "Memur sınıfının bir uzantısı demek? Bürokrasinin bir üyesi. Hükümet için çalışanları tanımak çok kolaydır; öteki insanların yüzlerinin yerine onlarda tam bir boşluk vardır."

"Sus artık, koca ahmak! Yediğin sosisin parasını ödedin mi?"

"Eh, dolaylı olarak ödedim sayılır. Zavallı maaşımdan düşersin." Ignatius, küçük bir deftere bazı sayılar yazan Bay Clyde'a baktı. "Hangi modası geçmiş tabuyu çiğnediğimi söyler misiniz? Müfettişin yalan uydurduğundan eminim."

"Kurul, yedi numaralı sahayı gördüğünü söylüyo. Bu, sensin..."

"Demek öyle? Üç kez kutsanmış olan yedi! Bu sayı yüzünden suçluyum, demek? Bana bir kulp takmışlardır. Yedi'nin uğursuz bir el arabası olduğunu biliyordum. Hemen bir başka araba istiyorum. Anlaşılan sokaklarda lanetli bir şeyi sürüp duruyormuşum. Başka bir arabayla çok daha iyi iş çıkaracağımdan eminim. Yeni bir araba, yeni bir başlangıç."

"Beni dinler misin?"

"Eh, gerçekten zorunluysam. Yalnız seni uyarmalıyım; dehşetten ve genel bir moral çöküntüsünden her an bayılabilirim. Dün gece gördüğüm film beni bitap düşürdü; kumsaldaki gençleri konu alan bir müzikaldi. Sörf tahtalarının üzerinde şarkı söyledikleri sahnede neredeyse yere yıkılıyordum. Yetmezmiş gibi dün gece, biri gezi otobüsüyle ilintili, iki tane karabasan gördüm. Ötekindeyse tanıdığım bir kız vardı. Oldukça kaba saba ve sapkın bir düştü. Anlatsam, korkarsın."

"Seni Aziz Joseph Caddesi'nde, bi hendekten bi kediyi alırken görmüşler."

"Bundan daha iyi bir yalan bulamamışlar mı?" diye sordu Ignatius. Diliyle, haşlanmış sosisin görünen son parçasını da içeri çekti.

"Aziz Joseph Caddesi'nde ne yapıyodun? Orda yalnızca depolarla gecekondular vardır. Aziz Joseph'te tek bi insan bulunmaz. Orası çalışma alanımıza dahil diil ki."

"Ama bunu bilemezdim ki. Birazcık dinlenmek için dalgın dalgın sürüklenmişim oraya. Arada bir, bir yaya geçiyordu. Ancak ne yazık ki, hiçbirinin canı haşlanmış sosis çekmedi."

"*Oradaydın*, demek? Neden hiçbi şiy satamadığın annaşıldı. O Allahın cezası kediynen de oynamışındır, mutlaka."

"Sen söyledin de aklıma geldi; yörede birkaç evcil hayvan gördüğümü anımsıyorum."

"O kediynen oynadın, yani?"

"Hayır, kediyle 'oynamadım'. Yalnızca biraz okşamak için kucağıma almıştım. Sevimlice bir tekirdi. Ona haşlanmış sosis verdim: Ama yemedi. Beğeni sahibi, kibar bir hayvandı."

"Bunun ne büyük bi suç olduğunun farkında mısın, koca maymun?"

"Hayır, korkarım ki değilim," dedi Ignatius öfkeyle. "Hemen kedinin temiz olmadığı varsayılıyor. Bunu nasıl bilebiliriz ki? Kediler inanılmayacak kadar temizdirler; en küçük bir kuşkuları olsa, yalanarak bütün bedenlerini temizlerler. O müfettiş, kedilere karşı önyargılı biri olmalı. Kediye hiçbir şans tanınmadı."

Bay Clyde öyle büyük öfkeyle, "Burda konu, kedi diil!" diye bağırdı ki, Ignatius burnundaki beyaz yara izinin çevresindeki mor damarların şiştiğini görebildi. "Burda senden söz ediyoruz!"

"Eh, *benim* temiz olduğum kesin. Bunu daha önce konuşmuştuk. Ben yalnızca kedinin adil bir biçimde yargılanmasını istemiştim. Bayım, sonsuza kadar rahatsız mı edileceğim? Sinirlerim altüst olma noktasında. Bir dakika önce tırnaklarımı incelerken, umarım ellerimdeki ürkütücü titremeyi ayrımsamışsındır. Ruh doktorunun parasını ödeyebilmek için, Cennet Satış Anonim Şirketi'ni mahkemeye vermek zorunda kalacağım. Belki bilmiyorsunuz, ama sağlık sigortam yok. Cennet Satış, işçilerinin bu tür çıkarlarını gözetmeyecek kadar eski kafalı, yontma taş devrinden kalma bir işletme. Doğrusunu istersen bayım, bu kötü şöhretli şirketteki koşullardan hiç mi hiç hoşnut değilim."

"Neden? Neresi kötü?" diye sordu Bay Clyde.

"Her yanı. Öncelikle, hiç takdir edilmediğimi söyleyebilirim."

"Eh, en azından her gün işe geliyosun. Hakkını yiyemem."

"Nedeni, evde kalmayı göze aldığım takdirde, fırında kızarmış

bir şarap şişesiyle duygusuzca dövülmekten korkmamdır. Evimin kapısını açmak, dişi bir aslanın inine zorla girmekten farksız. Annem giderek daha küfürbaz ve hırçın oluyor."

"Reilly, seni kovmak istemiyorum," dedi Bay Clyde, babacan bir sesle. Satıcı Reilly'nin hazin öyküsünü biliyordu: Sarhoş bir anne, ödenmesi gereken zararlar, hem anne hem de oğlu tehdit eden yoksulluk, annenin şehvet düşkünü dostları. "Sana yeni bi rota çizecem ve bi şans daha verecem. Sana yararı dokunabilecek bikaç ticaret hilesi biliyorum."

"Yeni rotamı gösteren haritayı Yoksullara Yardım Hastanesi'nin ruhsal tedavi koğuşuna gönderebilirsin. Oradaki sevecen hemşirelerle doktorlar, iki şok tedavisi arasında haritayı çözmeme yardım edebilirler."

"Kes artık."

"Gördün mü? Girişimcilik ruhumu öldürdün bile," diye geğirdi Ignatius. "Neyse, manzaralı bir güzergâh seçtiğini umarım; yorgun, taşlaşmış bacakları dinlendirmek için oturacak bol yeri bulunan bir parkın yakınlarında, örneğin. Bu sabah yataktan kalktığımda eklemlerim tutmuyordu. Neyse ki tam zamanında yatağın demirine yapışabildim. Yoksa yere düşüp kalça kemiğimi kırabilirdim. Ayak bileğimin hali yürekler acısı."

Ignatius Bay Clyde'a göstermek için topallayarak, çöl botlarını yağlı zeminde sürterek etrafta dolaştı.

"Kes şunu, koca şapşal. Topal değilsin."

"Henüz tam topal sayılmam. Ancak pek çok küçük kemikle sinirin teslim bayrağını çektiğini söyleyebilirim. Bedensel donanımım bir tür teslim antlaşması imzalamaya hazır gibi görünüyor. Sindirim sistemim işlevselliğini hemen hemen bütünüyle yitirdi. Midemdeki supabın üzerinde büyüyen bir doku, supabını sonsuza kadar kilitlemiş olabilir."

"Seni Fransız Mahallesi'ne yollayacam."

"Ne?" diye gürledi Ignatius. "O fare deliğinde gezineceğimi mi sanıyorsun? Hayır, ne yazık ki mahalleye gitmem düşünüle-

mez bile. O çevrede ruh sağlığımı tam anlamıyla yitiririm. Ayrıca oradaki sokaklar çok dar ve tehlikeli. Arabaların ya da iki binanın arasında sıkışıp kalabilirim."

"Ya kabul edersin, ya da çekip gidersin, şişko piç. Bu senin son şansın." Bay Clyde'ın yarası yeniden beyazlaşmaya başlamıştı.

"Öyle mi? Eh, lütfen yine sinirlenme. Sosis kazanına düşüp yaralanabilirsin. Madem ısrar ediyorsun, sosislerimi o *Sodom*'a götüreceğim.

"Oldu. O halde anlaştık. Yarın sabah geldiğinde sana bikaç hile öğretecem."

"Mahallede fazla sosis satabileceğimi sanmıyorum. Zamanımın çoğunu, onurumu orada dolanan iblislerden korumaya çalışarak geçireceğim kesin."

"Mahallede daha çok turistlerle karşılaşacan."

"Bu daha da kötü. Yalnızca yozlaşmış kişiler yolculuk eder. Ben kendim kent dışına yalnız bir kez çıktım. Bu arada, sana hiç o zorlu Baton Rouge serüveninden söz etmiş miydim? Kent sınırlarının dışında pusuya yatmış bekleyen öyle çok tehlike var ki, şaşarsın."

"Hayır. Ama dinlemek istemiyorum."

"Senin için büyük kayıp. O yolculuğun sarsıcı öyküsünden çok yararlı dersler çıkarabilirdin. Öte yandan, dinlemek istememene sevindim. Yolculuğun ruhsal ve simgesel incelikleri Cennet Satış kafasıyla herhalde algılanamazdı zaten. Neyse ki hepsini bir bir yazdım, gelecekte bir gün, okuyan insanların arasındaki, daha uyanık olanlar bataklıklara, mutlak dehşetin derinliklerine yapılan bu kapsamlı ziyaretle ilgili anılarımdan yararlanacaklardır."

"Beni dinle, Reilly"

"Anılarımda, gezi otobüsü ile gerçeküstü bir lunaparktaki dönmedolap arasında benzerlik kurarak olağanüstü bir benzetme yaptım."

"Sus artık!" diye haykırdı Bay Clyde, elindeki çatalı gözdağı verircesine sallayarak. "Bugünkü hesaba dönelim. Kaç tane sosis sattın?"

"Hey Tanrım," diyerek içini çekti Ignatius, "Er geç bu konuya geleceğimizi biliyordum."

İkisi birkaç dakika kadar rakamlarla boğuştular. Ignatius aslında bütün sabahı Eads Meydanı'nda oturup limandaki gidiş gelişleri seyrederek, Büyük Şef kâğıtlarına gemicilik tarihi ve Marco Polo'yla ilgili notlar alarak geçirmişti. Bir yandan yazarken bir yandan da Myrna Minkoff'u ortadan kaldırmanın yollarını tasarlamış, ama doyurucu bir sonuca ulaşamamıştı. Aklına gelen en uygun yol, kütüphaneden patlayıcı maddeleri anlatan bir kitap almak, bir bomba yapmak ve kâğıda sarıp Myrna'ya göndermekti. Sonra, kütüphane kartının iptal edildiğini anımsamıştı. Öğleden sonrayı da kediyle geçirmişti; Ignatius kediyi çiğ sosislerin durduğu bölmeye hapsetmeyi sonra da eve götürüp beslemeyi denemiş, ama kedi kaçmıştı.

Yediği sosisler düşüldükten sonra, o günkü kazancının yalnızca bir dolar yirmi beş sent olduğu anlaşılınca, "Yanında çalışanlara belli bir indirim yapacak kadar cömert biri gibi görünüyorsun," dedi Ignatius, ciddi bir sesle. "Ne de olsa senin en iyi müşterin benim."

Bay Clyde çatalı Satıcı Reilly'nin boyun atkısına batırdı ve derhal garajdan çıkmasını söyledi; Fransız Mahallesi'nde çalışmak üzere sabah erkenden burada olmadığı takdirde kovulacağını da ekledi.

Ignatius allak bullak olmuş bir durumda el arabasının kapaklarını kapadı, otobüste bol bol Cennet gazı salıvererek evine döndü; öyle şiddetli yelleniyordu ki, kimse yanına oturmak istemedi.

Mutfağa girdiğini gören annesi hemen dizlerinin üzerine çöktü: "Tanrım, bu korkunç haçı sırtıma neden yükledin? Ne günah işledim, Tanrım? Söyle bana. Yalvarırım bi işaret gönder. İyi bi insan olmak için elimden geleni yaptım."

"Derhal kes şu zındıklığı," diye bağırdı Ignatius. Bayan Reilly gözleriyle tavanı sorguluyor, yağlar, çatlaklar arasında bir yanıt arıyordu. "Bu rezil kentte sağ kalabilmek için sokaklarda bütün gün savaştıktan sonra böyle mi karşılanmalıyım?"

"Elindeki o çizikler de ne?"

Ignatius kediyi küçük bölmede kalmaya razı etmek için çabalarken oluşan tırmık izlerine baktı.

"Açlıktan ölmekte olan bir fahişeyle kıyamet gününe yaraşır bir kavga ettim," deyip geğirdi. "Gelişkin kaslarım olmasaydı, kadın el arabamı soyup soğana çevirecekti. Sonunda, bayramlık giysileri paramparça, topallayarak savaş alanını terk etti."

"Ignatius!' diye haykırdı Bayan Reilly, acıklı bir sesle. "Her gün daha da kötüye gidiyosun. Neler oluyo sana?"

"Şişeni fırından çıkart artık. Yeterince pişmiştir herhalde?"

Bayan Reilly çaktırmadan oğlunu süzdükten sonra, sordu: "Ignatius komanis olmadığından emin misin?"

"Aman Tanrım!" diye gürledi Ignatius. "Bu derme çatma evde her gün McCarthy'vari bir cadı avıyla uğraşmak zorunda mıyım? Hayır! Sana daha önce de söylemiştim. Ben bir yoldaş değilim. Bu da nereden çıktı şimdi?"

"Gastenin birinde, koleclerde bi sürü komanis bulunduğunu okuduydum."

"Çok şükür onlardan hiçbiriyle karşılaşmadım. Yoluma çıksalardı, temiz bir dayak yerlerdi. Şu senin Battaglia gibi insanlarla bir arada yaşamak, caddeleri süpürmek, kayaları parçalamak, ya da işte o kuruyup kalmış ülkelerdeki insanların yaptıkları her neyse, onları yapmak istediğime gerçekten inanıyor musun? Benim tek istediğim, iyi, güçlü bir monarşiyle iç yaşamı zenginleştirecek kadar din bilgisi ve geometri bilen, beğeni sahibi, incelikli bir kral."

"Kral mı? Bi kral mı istiyosun?"

"Aman, saçma sapan konuşup durma karşımda."

"Kral isteyeni de hiç duymamıştım."

"Lütfen!' Ignatius pençesini mutfak masasının üzerindeki muşambaya indirdi. "Avluyu süpür, Bayan Annie'yi ziyaret et, Battaglia denilen genelev patroniçesini ara, sokağa çıkıp bovling topunla çalış. Beni rahat bırak! Kötü bir döngüdeyim."

"'Döngü' derken ne dimek istiyosun?"

"Beni rahatsız etmeyi kesmezsen, çarpık çurpuk Plymouth'unu fırındaki şarap şişesiyle kutsarım," diye homurdandı Ignatius.

"Sokakta zavallı bi kızcağızlan dövüşmek, ha?" dedi Bayan Reilly üzüntüyle. "Ne kadar ayıp. Hem de bi susis arabasının önünde. Ignatius, bence yardıma ihtiyacın var."

"Gidip televizyon izleyeceğim," dedi Ignatius öfkeyle. "Ayı Yogi başlamak üzeredir."

"Bi dakka dur, oğlum." Bayan Reilly yerden kalktı, kazağının cebinden küçük, kahverengi bir zarf çıkardı. "Al. Bugün geldi."

"Yaa?" dedi Ignatius, ilgiyle yan yan küçük zarfı süzerek. "İçindekileri ezberlediğinden hiç kuşkum yok."

"Ellerini lavaboya sokup o çizikleri temizlesen eyi olur."

"Onlar bekleyebilir," dedi Ignatius. Zarfı çekip aldı. "Anlaşılan M. Minkoff mektubumu derhal yanıtlama gereksinimi duymuş. Onu oldukça hoyrat bir dille paylamıştım."

Bayan Reilly oturup bacak bacak üstüne attı, beyaz çoraplarını, eski, siyah, deri taklidi terliklerini kederle sallayarak, oğlunun Macy Mağazası'nın kesekâğıtlarından birine yazılmış olan mektubu hırsla tarayan mavi-sarı gözlerine baktı.

Baylar,

Neyse, sonunda senden haber alabildim, Ignatius. Ne kadar iğrenç, iğrenç bir mektuptu. Kâğıttaki 'Levy Pantolonları' başlığını tartışmayacağım. O kaba saba Yahudi düşmanı şakalarından biri olmalı. Kendimi bu düzeydeki her tür saldırının üzerinde görüyorum. Bu kadar alçalabileceğini sanmazdım. İnsan yaşadıkça neler görüyor.

Konuşmamla ilgili yorumların, senin gibi açık düşünceli ve

yansız olduğunu ileri süren biriden beklemediğim, son derece basit bir kıskançlığı yansıtıyor. Yapacağım konuşma, kendini davaya adamış olan pek çok tanışımın ilgisini daha şimdiden çekmeye başladı. Gelmeye söz verenlerden biri (üstelik birtakım etkin dostlarını da getirecek) Jerome Bulvarı hattındaki gidiş-gelişlerinden birinde tanıştığım pırıl pırıl bir genç. Adı Ongah; Kenya'dan gelen konuk öğrencilerden biri; New York Üniversitesi'nde 19. yüzyıl Fransız simgecilerini konu alan bir tez hazırlıyor. Ongah gibi kendini adamış ve zeki bir insanı anlamanı elbette beklemiyorum. Onu saatlerce dinleyebilirim. Çok ciddi biri; senin dilinden düşürmediğin palavralardan eser yok onda. Ongah'ın ağzından çıkan her şey anlamlı. O 'gerçek' ve yaşayan biri. Mert ve saldırgan. Gerçeği deşiyor; onu gizleyen perdeleri yırtıp atıyor.

"Aman Tanrım," diye inledi Ignatius, tükürüklerini çevreye saçarak. "Mau-Mau'nun biri bizim sürtüğün ırzına geçmiş."

"N'olmuş?" diye sordu Bayan Reilly, kuşkuyla.

"Gidip televizyonu aç da ısınsın," dedi Ignatius, dalgın dalgın. Sonra mektubu öfkeyle okumayı sürdürdü.

Tahmin edebileceğin gibi sana hiç mi hiç benzemiyor. Ayrıca o bir müzisyen ve heykeltıraş; her dakikasını gerçek ve anlamlı bir etkinlik içinde, yaratarak, duyumsayarak geçiriyor: Heykelleri neredeyse uzanıp insanı kıskıvrak yakalıyor; öylesine yaşam dolu şeyler.

Mektubun bana en azından hâlâ yaşadığını gösterdi; tahii buna 'yaşamak' denirse. Şu 'yiyecek satış sanayii' de ne demek? Yoksa babamın lokantalara malzeme sağlama işine karşı bir saldırı mı? Eğer öyleyse, bu beni hiç yaralamaz, çünkü düşünsel bağlamda babamla yıllardır karşıt uçlardayız. Hadi Ignatius, kabul et artık. Seni son gördüğümden bu yana tek yaptığım şey, odanda çürümek. Yapacağım konuşmaya duyduğun düşmanlık,

başarısızlığını, yetersizliğini ve ruhsal (?) iktidarsızlığını kanıtlayan bir bildiriden başka bir şey değil.

"Bu ilerici fahişe, olağanüstü iri bir aygırın organının üzerine oturtularak cezalandırılmalı," diye mırıldandı Ignatius hiddetle. "Ne? Ne dedin, oğlum?"

Ignatius, seni çok kötü bir yıkım bekliyor: Bir şeyler yapmalısın. Bir hastanede gönüllü çalışmak bile, supabını ve öteki şeyleri yıpratmadan seni harekete geçirebilir: Hiç olmazsa günde bir saat o dölyatağı-evden çık. Yürüyüş yap, Ignatius. Ağaçlara, kuşlara bak. Yaşamın dört bir yanında hızla aktığını gör. Supabın, ölü bir organizmada yaşadığını sandığı için kapanıyor. Aç yüreğini, Ignatius, böylece supabın da açılacaktır.

Herhangi bir cinsel fantezin varsa, bir sonraki mektubunda bütün ayrıntılarıyla yaz bana. Onu sana yorumlayabilir ve içinde bulunduğun ruhsal-cinsel bunalımdan çıkmana yardım edebilirim. Kolejdeyken sana pek çok kez seni bu türden bir ruhsal bunalımın beklediğini söylemiştim; herhalde anımsıyorsundur.

Belki bilmek istersin; geçen gün 'Toplumsal Değişim' dergisinde ABD'nin okur yazar oranı en düşük eyaletinin Louisiana olduğunu okudum. Çok geç olmadan kurtul o pisliğin altından. Aslında, konuşmamla ilgili yazdıklarına kızmadım. Durumunu anlıyorum, Ignatius. Grup tedavisi grubumdakiler durumunu ilgiyle izliyor (paranoyak fantezilerinden başlayarak, geçmişe dönük bazı yorumlarla birlikte, bölüm bölüm anlattım seni) ve seni destekliyorlar. Yapacağım konuşmayla bu kadar meşgul olmasaydım, uzun zamandır savsakladığım keşif turuna çıkar ve seni görmeye gelirdim. Yeniden karşılaşıncaya kadar dayan.

M. Minkoff

Ignatius büyük bir öfkeyle mektubu buruşturdu; Macy kesekâğıdını top yaptı, çöp kovasına attı. Bayan Reilly oğlunun

kıpkırmızı kesilmiş yüzüne baktı: "Ne istiyomuş o kız? Bu günlerde napıyomuş?"

"Myrna, bahtsız bir zenciyi un ufak etmeye hazırlanıyor. Üstelik herkesin önünde."

"Ne korkunç. Arkıdaş seçmesini de iyi biliyomuşun, Ignatius. Zencilerin başı zati dertte. Onların da işi zor. Hayat çok güç, oğlum. Bunu sen de öğrenecen."

"Çok teşekkür ederim," dedi Ignatius, bir iş konuşması yaparcasına.

"Mezarlığın önünde şikerleme satan zavallı zenci kadını bilir misin? Ay Ignatius, ona gerçekten acıyorum. Geçen gün her yanı delik deşik bi paçavraya sarınmıştı, hava da öyle soğuktu ki. Ona dedim ki, 'Hey, tatlım, bu delik deşik paçavraynan üşütüp donucaksın,' dedim. O da bana..."

"Lütfen!" diye haykırdı Ignatius, kızgınlıkla. "Aksanlarla dolu bir öykü dinleyecek durumda değilim."

"Ignatius, dinne beni. O kadıncağız çok acıncak durumda. Yaa, öyle. 'Oh, soğuğu dert etme, şikerim,' dedi. 'Alışgınım.' Ne gadar cesur, diil mi?" Bayan Reilly, kendisine katılması için duygu yüklü gözlerle Ignatius'a baktı, ama karşısında yalnızca küçümseme dolu bir bıyık buldu. "İşe bak. N'aptım, biliyo musun, Ignatius? Ona bi çeyrek verdim ve 'Al canım, küçük torunlarına oyuncak filan alırsın,' dedim."

"Ne?" diye patladı Ignatius. "Demek kazancımız böyle yerlere gidiyor? Sokaklarda neredeyse dilenerek kazandığım parayı, dolandırıcılara kaptırıyorsun, öyle mi? O kadının giyimi bir kandırmaca. O mezarlıkta harika, son derece kazançlı bir işi var. Benden on kat fazla kazandığına bahse girerim."

"Ignatius! Kadın perişan halde," dedi Bayan Reilly üzgün üzgün. "Keşkem onun kadar cesur olaydın."

"Anlıyorum. Şimdi de sıra yozlaşmış, yaşlı bir düzenbazla karşılaştırılmama geldi. Daha da kötüsü, bu kıyaslamadan yenik çıkıyorum. Öz annem beni böylesine yerebildikten sonra..."

Ignatius pençesini muşambaya indirdi. "Yeter artık! Salona gidip Ayı Yogi'nin programını izleyeceğim. Şarap molası verince bana yiyecek bir şeyler getir. Supabım çığlıklar atıyor, bir an önce yatıştırılması gerek."

"Yetti artık, susun," diye seslendi Bayan Annie, panjurların ardından. Ignatius önlüğünün eteklerini topladı, en önemli sorununu kafasında evirip çevirerek, azametle koridora doğru ilerledi: Sürtüğün son küstahlığına karşı yeni bir saldırı. Yurttaşlık hakları ayaklanması, safların terk edilmesi yüzünden başarısızlığa uğramıştı. Politika ve cinsellik alanlarında başlatılabilecek başka ayaklanmalar da olmalıydı. Özellikle siyaset alanında. Savaş için hangi yolu izleyeceğini saptarken olanca dikkatini toplamalıydı.

* * *

Kahverengi, süet bir pantolon giymiş olan Lana Lee bar taburelerinden birine oturmuş, bacak bacak üstüne atmıştı; kaslı kalçaları tabureyi zemine mıhlıyor, tabureye hâkim olup dik durmasını, kendisini taşımasını sağlıyordu. Hafifçe hareket edince kaba etlerinin güçlü kasları tabureyi mengene gibi kavradı, onun kıpırdamasını, bir santim bile olsa sallanmasını engelledi. Kaslar minderin çevresinde hafifçe dalgalanmış, minderi kıstırıp taburenin olduğu yerde durmasını sağlamıştı. Yılların deneyimi ve alışkanlığı Lana'nın kalçasını olağanüstü yetenekli, hünerli bir şeye dönüştürmüştü.

Bedeni Lana'yı sürekli şaşırtırdı. Ona tek kuruş ödemeden sahip olmuştu, oysa kendisine bu beden kadar yardımcı olan başka bir şeyi satın aldığını anımsamıyordu. Lana duygusallaştığı, hatta dindarlaştığı böylesi ender anlarda, ona dost bir gövde verdiği için Tanrıya şükrederdi. Lana bu armağanın karşılığını, ona kusursuz bir özen göstererek, bakım ve onarımını uzmanca, bir makinistin soğukkanlı duyarlılığıyla yaparak ödüyordu.

Bugün Darlene ilk kez kostümlü prova yapacaktı. Birkaç da-

kika önce, elinde kocaman bir giysi kutusuyla gelmiş, hemen sahne arkasına geçmişti. Lana sahnedeki dekora baktı. Bir marangoz tahta bir kazığı, bir şapka askısına benzetmeye çalışmıştı, ama kazığa kancaların yerine iri halkalar çakılmış, farklı uzunluktaki üç zincirin ucuna da halka takılmıştı. Lana'nın şu ana kadar gördüğü kadarıyla gösteri pek bir şeye benzemiyordu, ama Darlene kostümlerin her şeyi değiştireceğini, gösteriyi güzelleştireceğini söylemişti. Lana'nın yakınmaya hakkı yoktu. Enine boyuna düşününce, Darlene'e sahneye çıkması için izin vermekle iyi yaptığını anlıyordu. Gösteriyi ucuza mal etmişti, kuşun da çok iyi olduğunu itiraf etmeliydi; sahnedeki öteki canlının kusurlarını kapatan, yetenekli ve usta bir oyuncuydu. Caddedeki diğer kulüpler kaplan, şempanze ve yılanla idare edebilirdi. Neşeli Gece kuş numarasıyla hepsini geride bırakacaktı; Lana'nın insan kişiliğinin belli bir yönüne ilişkin alışılmadık bilgisi, ona bu kuş işinin geliştirilebileceğini söylüyordu.

"Tamam, Lana, biz hazırız," diye bağırdı Darlene, sahnenin arkasından.

Lana, dumanla karışık toz bulutu arasında yerleri süpüren Jones'a baktı. "Plağı koy bakalım," dedi.

"Kusura bakma. Plak çalma işi, haftada otuz dolardan başlıyo. Yaa!"

"O süpürgeyi bırak ve derhal pikabın başına geç; yoksa karakolu arayacağım," diye haykırdı Lana.

"Asıl ben karakolu aramadan o tabureden in de pikabın başına geç; polislere ortadan toz olan yetim dostunu aramalarını söylerim. Ona göre!"

Lana, Jones'un yüzünü inceledi, ama dumanın ve siyah gözlüğün gizlediği gözleri göremiyordu.

"Ne demek oluyor bu?" diye sordu sonunda.

"Yetimlere verdiğin tek şey, firengi. Vay be! Şindik bırak şu plak çalma palavralarını, tamam mı? Şu yetim konusunu bi çözdüm mü, polisi kendim araycam. Bu batakanede asgari ücretin

altında çalışmaktan ve sürekli tehdit edilmekten bıktım, usandım."

"Hey millet, müziğimiz nerde?" diye sordu Darlene, coşkuyla.

"Polislere ne kanıtlayabilirsin ki?" diye sordu Lana.

"Hey! Demek ki yetimlernen ilgili bi pislik dönüyo ortada? Vay anasını! Baştan beri biliyodum. Eh, eğer benim için polisi aramayı düşünüyosan, bil ki ben de onları senin için aramayı düşünüyorum. Karakoldaki telufunlar devamlı ötücek, desene? Vay, vaay! Şindik beni süpürgemle, yer bezimle baş başa bırak. Plak çalmak, zenciler için büyük ilerleme sayılır. Pikabını filan kirabilirim."

"Senin gibi bi hapishane kuşunu polisleri inandırmaya çalışırken görmek isterdim doğrusu; hele bi de kasamı karıştırdığını öğrenirlerse."

"Neler oluyo?" diye sordu Darlene, küçük perdenin arkasından.

"Buralarda karıştırdığım tek şey, pis suyla dolu bi yer kuvası."

"Senin sözüne karşı benimki. Polis hangisine inanır dersin? Polisin gözü senin üzerinde zaten. Tek eksikleri, benim gibi eski bir dosttan senin aleyhine herhangi bir sözcük duymak." Lana, Jones'a baktı; oğlanın suskunluğu yeterli bir yanıttı. "Hadi bakalım, şimdi doğru pikabın başına."

Jones elindeki süpürgeyi küçük bir dolabın içine attı, pikaba *Cennetteki Yabancı* adlı plağı koydu.

Darlene, "Pekâlâ millet, işte karşınızdayız," diye bağırdıktan sonra, papağanı kolunda, sahnede göründü. Kısa, turuncu renkte, saten bir gece elbisesi giymiş, dağınık saçlarının tepesine iri, yapay bir orkide takmıştı. Tahta kazığa doğru şehvetli olduğunu sandığı, beceriksiz hamleler yaparken, kolundaki papağan her an düşecekmiş gibi bir o yana bir bu yana sallanıyordu. Bir elini kazığın tepesine koydu, kalçasını tuhaf bir biçimde kazığa yasladı ve "Ah," diye inledi.

En alttaki halkaya yerleşmiş olan papağan gagasıyla, pençele-

riyle bir sonraki halkaya tırmanmaya başladı. Kuş belinin hizasına tırmanıncaya kadar Darlene kendinden geçmişçesine kazığın çevresinde dönüp durdu. Sonra giysisinin yan tarafına dikilmiş olan halkayı kuşa uzattı. Kuş halkayı gagasıyla çekince eteğinin yanında derin bir yırtmaç açıldı.

Darlene, "Ah," diye inledikten sonra küçük sahnenin ucuna doğru zıplayarak izleyicilere eteğindeki yırtmaçtan görünen kombinezonunu gösterdi. "Ah! Ah!"

"Vay anasını!"

"Kes şunu, kes artık!" diye haykırdı Lana. Tabureden kayarak indi, pikabı durdurdu.

"Hey, n'oldu?" diye sordu Darlene, incinmiş bir sesle.

"N'olduğunu söyliyeyim: Berbat bi şey bu. Bi kere, tıpkı bi sokak sürtüğü gibi giyinmişsin. Kulübümde yalnızca kibar, temiz bi gösteriye izin veririm. Burası düzgün bi yer, salak."

"Yok ya?"

"O turuncu elbisenin içinde bi fahişeden farkın yok. Peki o çıkardığın tuhaf seslere ne demeli? Dar bi sokağa yığılıp kalmış, sarhoş bi seks delisine benziyosun."

"Ama Lana..."

"Kuş fena değil. Sen berbatsın." Lana mercan dudaklarının arasına bir sigara sıkıştırıp yaktı. "Gösteriyi baştan sona değiştireceğiz. Motorun bozulmuş filan gibi bi halin var. Ben bu işten anlarım. Striptiz yapmak, bi kadını küçük düşüren bi şeydir. Buraya gelen sürüngenler, bi fahişenin küçük düşüşünü izlemek istemezler."

"Hey!" Jones sigarasının dumanını Lana Lee'nin dumanına doğru üfürdü. "Hani buraya kibar, ince insanlar gelirdi?"

"Sen sus," dedi Lana. "Darlene, dinle. Bi fahişeyi herkes küçük düşürebilir. Bara gelen ayılar tatlı, temiz bi bakirenin hakarete uğrayışını ve soyunuşunu görmek istiyorlar. Tanrı aşkına, biraz *kafanı* çalıştır. *Saf* bi kız olmalısın. Kuş giysilerine saldırınca şaşıran, temiz, kibar bi kız olmanı istiyorum."

"Kibar biri olmadığımı kim söylüyo?" diye sordu kız öfkeyle.

"Peki, tamam. Kibarsın. Öyleyse sahnemde de kibar ol. İşte bi gösteriyi tiyatro eserine dönüştüren şey, budur."

"Vay, vay! Neşeli Gece bu gösteri sayesinde Oscar heykelciği kazancak, desenize? Tabii kuşa da bi tane verirler artıkın."

"Sen yerlerimi süpürmeye devam et."

"Baş üstüne, Scarla O'Horror."

"Dur bi dakka," diye haykırdı Lana, müzikal bir film yönetmenine özgü işbilir bir tavırla. Mesleğinin tiyatroya yakın olan yanlarından her zaman hoşlanmıştı: Gösteriş yapmak, poz vermek, tablolar oluşturmak, oyunu yönetmek. "Buldum!"

"Ne buldun?" diye sordu Darlene.

"Aklıma bi fikir geldi, şapşal," diye yanıtladı Lana, sigarayı bir yönetmenin megafonuymuş gibi dudaklarının önünde tutarak. "*Şimdi* gelelim yeni oyuna. Sen Güneyli bi güzel olacaksın; eski Güney'de yaşayan tatlı bi bakire. Bu kuşu, sahibi olduğunuz pamuk tarlalarında buldun ve beslemeye başladın."

"Hey sevdim bunu," dedi Darlene coşkuyla.

"Elbette seversin. Şimdi dinle beni." Lana'nın beyni hızla çalışıyordu. Bu gösteri onun başyapıtı olabilirdi. Kuşta gerçek sanatçılara özgü bir nitelik vardı. "Sana kocaman, kabarık, tüllü bir çiftlik giysisi bulacağız. Bi de geniş şapka. Bi şemsiye. Son derece zarif. Saçların bukle bukle omuzlarına dökülecek. Kızarmış tavukla domuz pirzolasının üstüne seni tatmak isteyen bi sürü Güneyli beyefendiyle dolu bi balodan yeni ayrılmışsın. Onlardan kurtulmayı başarmışsın. Neden mi? Çünkü sen bi hanımefendisin, salak. Sahneye geliyosun. Balo bitmiş, ama sen onurunu hâlâ koruyosun. Kuşun da yanında. Ona iyi geceler dileyeceksin. Şöyle diyorsun: 'Baloda bi sürü yakışıklı vardı, ama ben onurumu korudum, canım.' Sonra Allahın cezası kuş elbisene yapışıp çekmeye başlıyor. Sen şaşırıyorsun, afallıyorsun, çünkü çok masumsun. Ama öyle zarifsin ki, kuşu engelleyemiyorsun. Anladın mı?"

"Müthiş," dedi Darlene.

"İşte gerçek tiyatro diye buna denir," diye açıkladı Lana.

"Hadi bi deneyelim. Maestro, müzik!"

"Vay be! İşte şimdi gerçekten köleynen dolu bi çiftlikteyiz." Jones pikabın iğnesini plağın üzerine yerleştirdi. "Beynim yıkandı, bu sefil yerde ağzımı açamayacak kadar sersemletildim."

Darlene cilveyle kırıtarak sahnede ilerledi. Dudaklarını bir gül goncası gibi büzerek, "Yakışıklıda bi sürü balo vardı, canım, amma...

"Kes!" diye gürledi Lana.

"Bana bi şans ver," diye yalvardı Darlene. "Daha ilk denemeydi. Ben egzotik bi şiy olmaya çalışmıştım, bi oyuncu diil."

"Bu kadar basit bi cümleyi bile aklında tutamıyo musun?"

"Kızda Neşeli Gece hastalığı var." Jones sahnenin ön tarafını dumana boğdu. "Bi çeşit sinir bozukluğu. Bu hastalığa, az maaşnan bol gözdağı neden oluyo. Yakında kuşa da bulaşır yani; hırlamaya, tırmalamaya, tüneğinden düşmeye başlar. Vaay be!"

"Darlene senin dostun, değil mi? Sana ha bire dergi verdiğini gördüm," dedi Lana kızgınlıkla. Bu Jones gerçekten canını sıkmaya başlamıştı. "Bu şov daha çok senin fikrindi, Jones. Darlene'e sahnede bi fırsat tanındığını görmek istersin, herhalde?"

"Elbette. Vay anasını! Burda hiç olmazsa bi kişi ilerlemeli. Ayrıca bu gösteri çok kaliteli; müşteri çekebilir. Belkim maaşım artar. Helal!" Dudakları, yüzünün alt bölümünü ikiye ayıran, sarı bir gülümsemeyle aralandı. "Bütün umutlarımı şu kuşa bağlamış durumdayım."

Lana'nın aklına bara yararı, Jones'a zararı dokunacak bir fikir geldi. Bu oğlana fazla yüz vermişti.

Jones'a döndü: "Şimdi beni dinle, Jones. Darlene'e yardım etmek istiyosun, değil mi? Bu gösteriyi de beğendin? Yanlış anımsamıyorsam, Darlene'le kuşun müşteri sayısını artıracağını ve bi kapıcıya gerek olacağını söylemiştin. İşte bi kapıcı buldum. Seni."

"Hey, asgari ücretin altında çalışan biri olaraktan, geceleri asla çalışmam."

"Açılış gecesi gelirsin," dedi Lana, gönül alırcasına. "Dışarda, kaldırımda durursun. Sana uygun bi giysi kiralarız. Gerçek bi eski Güneyli kapıcı. Yoldan geçenleri içeri çekersin. Anladın mı? Dostunla kuşunun iyiliğini istiyosan, burası tıka basa dolmalı."

"Allah kahretsin. Bu lanet olası barı bırakıyorum. Belkim Scarla O'Horror'unu ve balo kartalını sahneye çıkarabilirsin, amma ön kapıya bi palyaço dikmene izin vermeycem."

"Yakında karakola bi rapor gönderilebilir, anlarsın ya?"

"Belkim bi tane de yetim raporu gönderilir?"

"Hiç sanmıyorum."

Jones kadının haklı olduğunu biliyordu. Sonunda, şöyle dedi: "Pekâlâ... Açılış gecesi burda olucam. Bikaç kişiyi içeri çağırcam. Bu arada, işyerini temelli kapatçak bikaç kişiyi de içeri alabilirim. Şu yeşil kasketli şişkoyu, örneğin."

"O adam nereye gitti, acıba?" diye sordu Darlene.

"Kes sesini de rolüne çalış," diye haykırdı Lana. "Bak, dostun ilerlediğini görmek istiyor. Sana destek olacakmış. Hadi, ne kadar iyi olduğunu göster ona."

Darlene boğazını temizledi, dikkatle, tane tane yineledi: "Baluda epiyce yapışıklı vardı, tatlım, amma velakin onurumu korudum."

Lana, Darlene'le kuşu yakaladığı gibi sahneden indirdi ve dar geçide doğru sürükledi. Jones geçitten gelen tartışma seslerini, yalvarmaları dinledi; birinin yanağına bir tokat indirildiğini duydu.

Bir bardak su almak için tezgâhın arkasına geçti, bir yandan da Lana Lee'nin işini tam anlamıyla bitirecek olan sabotaj yöntemini bulmaya çalışıyordu. Dışarıda papağan ciyak ciyak bağırıyor, Darlene ağlıyordu. "Ben oyuncu diilim, Lana. Sana söylemiştim."

Bir anlığına başını eğen Jones, Lana'nın tezgâhın altındaki küçük dolabın kapısını açık unutmuş olduğunu gördü. Kadın bü-

tün öğleden sonra, olanca dikkatini Darlene'in kostümlü provasına vermişti. Jones diz çöktü ve Neşeli Gece'ye geldiğinden beri ilk kez güneş gözlüğünü çıkardı. Gözleri, loş, ama tezgâhın gerisindeki zeminde birikmiş olan toz topaklarını seçmesine yetecek kadar aydınlık olan ışığa alışıncaya kadar bekledi. Sonra küçük dolabın içine baktı; düz kâğıda sarılmış, düzgünce istif edilmiş, on tane kadar paket gördü. Bir köşeye küçük bir yerküresi, bir kutu tebeşir ve kalın, pahalı görünüşlü bir kitap konmuştu.

Dolaptan herhangi bir şey alarak, bu büyük keşfi tehlikeye atmak istemiyordu. Lana Lee şahin gözleri ve av köpeği burnuyla bir şeyin eksildiğini hemen anlardı. Jones bir an düşündükten sonra kasadaki tükenmez kalemi aldı, üst üste dizilmiş olan paketlerin yanlarına elinden geldiğince hızlı, Neşeli Gece'nin adresini yazdı. Bir kâğıda yazılıp şişenin içine konan not gibi bu adres de, örneğin akıllı ve işbilir bir sabotajcının ilgisini çekebilirdi. Yalın, kahverengi kâğıda sarılmış bir paketin üzerindeki adres, bir tabancanın üzerindeki parmak izi kadar zararlı olabilir, diye düşündü. Orada bulunmaması gereken bir şeydi bu. Paketleri özenle yerlerine yerleştirdi, istifi eski durumuna getirdi. Sonra kalemi kasaya bıraktı, suyunu içip bitirdi. Dolabın kapağını inceledi; kapak bulduğunda ne kadar aralıksa, şimdi de o kadar aralık olmalıydı.

Tezgâhın ardından çıktı, yerleri rasgele süpürmeye başladı. Tam o sırada küçük, azılı bir çeteye benzeyen üçlü, Lana, Darlene ve kuş hızla bara daldılar. Darlene'in orkidesi sarkıyordu, kuşun kalan birkaç tüyü kabarmıştı. Oysa Lana Lee'nin üstü başı düzgündü; bir tayfundan mucize eseri bir tek o kurtulabilmişti sanki.

Darlene'i omuzlarından kavrayarak, "Hadi bakalım," dedi. "Şimdi ne söyleyecektin?"

"Vaay be! Gerçekten annayışlı bi yönetmensin. Büyük bi film çekiyo olsaydın, oyuncuların yarısı ölürdü."

"Çeneni kapa ve yerlerimi süpür," dedi Lana, Jones'a. Sonra Darlene'i biraz silkeledi. "Hadi, söyle bakalım, aptal."

Darlene umutsuzca içini çekti: "O baloda bi dolu yakışıklı vardı tatlım, amma olurumu korudum."

* * *

Devriye Mancuso çavuşun masasına doğru eğilip hırıltıyla soludu: "Bedi o heladan çıkarmalıdın. Orda doluk alamıyorum."

"Ne?" Çavuş karşısındaki soluk yüze, çift odaklı gözlüğün gerisindeki sulu, pembe gözlere, beyaz keçi sakalın arasından görünen kurumuş dudaklara baktı. "Neyin var, Mancuso? Neden bir erkek gibi dik duramıyorsun? Üşüttün mü? Polisler üşütmez. Teşkilattakiler *güçlüdür*."

Devriye Mancuso keçi sakalını tükürük içinde bırakarak öksürdü.

"Otobüs garında bi kişiyi bile enseleyemedin. Sana ne dediğimi anımsıyor musun? Birini yakalayıncaya kadar orda kalacaksın."

"Zadürre oluyorum."

"Bir-iki aspirin al. Derhal gidip birini tutukla."

"Halam o helada biraz daha kalıdsam ölecemi döylüyo."

"Halan mı? Senin gibi koca adam hâlâ halasının sözünü mü dinliyo? Tanrım. Sen ne tür insanlarla düşüp kalkıyosun, Mancuso? Tek başına barlarda oturup striptiz seyreden yaşlı kadınlar, halalar... Yoksa bi kadın derneğine filan mı üyesin? *Dik dur*!" Çavuş, ciddi bir soğukalgınlığının belirtisi olan titremelerle gövdesi sarsılan, acınası karaltıyı süzdü. Mancuso'nun ölümünden sorumlu olmak istemiyordu. Mancuso'yu bir süre daha denedikten sonra teşkilattan atmak en iyisiydi. "Peki. Otobüs garına geri dönme. Yeniden sokağa çık, biraz güneş yüzü gör. Ama sana yalnızca iki hafta veriyorum, iki hafta içinde birini tutuklayamazsan, teşkilattan atılacaksın. Beni anladın mı, Mancuso?"

Devriye Mancuso burnunu çekti, başıyla onayladı.

"Deneycem. Mudlaka birini duduklaycam."

"Üstüme abanıp durma," diye bağırdı çavuş. "Hastalığı bana

da bulaştıracaksın. Doğrul! Hemen çık burdan. Gidip ilaç al, portakal suyu filan iç. Tanrım."

"Mudlaka dakalaycam," diye soludu Devriye Mancuso. Sesi bu kez daha da hırıltılı çıkmıştı. Sonra sırtında çavuşun seçtiği son kılık, ayaklarını sürüyerek uzaklaştı. Başında bir beysbol kasketi, üzerinde de Noel Baba giysisi vardı.

* * *

Ignatius kapısını yumruklayan, koridorda günlük kazancı olarak eve getirdiği elli sent için avaz avaz haykıran annesini duymazdan geldi. Masasının üzerindeki Büyük Şef kâğıtlarını, yo-yo'yu ve lastik eldiveni bir itişte yere attı, *Günce*'sini açtı, yazmaya başladı:

Sevgili Okurum,
İyi bir kitap, daha sonraki bir yaşam için bilerek mumyalanıp saklanan ruhu besleyen can damarıdır.

–Milton

Clyde'ın sapkın (ve bana kalırsa tehlikeli) beyni, güçlü, sarsılmaz varlığımı alçaltmanın bir yolunu daha buldu. Başlarda bu sosis çarında, bu et imparatorunda baba özlemimi giderebileceğini sanmıştım. Ama bana duyduğu nefret ve kıskançlık her geçen gün artıyor; sonunda tam anlamıyla bu duyguların esiri olup aklını yitireceğine kuşku yok. Görkemli fiziğim, karmaşık dünya görüşüm, sahip olduğum incelik ve beğeni, dünyamızı kaplayan çamurun ortasında bile soylu bir biçimde davranmayı sürdürüşüm – bunlar Clyde'ın aklını karıştırıyor, onu sersemletiyor. Şimdi de beni Fransız Mahallesi'ne sürgün etti. Beni, bilimsel mucizeler yoluyla gerçekleştirilebilmiş pek çok çağdaş dönüşüm de içinde olmak üzere, insanoğlunun en akıl almaz sapıklıklarını barındıran bu mahallede çalışmaya zorluyor:

Bence mahallenin, Soho'dan ve Kuzey Afrika'nın bazı yörelerinden hiç farkı yok. Öte yandan, Fransız Mahallesi'nin, Amerikalılara özgü 'tuttuğunu bırakmamak' ve 'yolunu yordamını bilmek' türünden özelliklere sahip olan sakinlerinin şu anda, çok daha çeşitli ve zengin yozluklar bularak dünyanın yozlaşmış insanlarının yaşadığı öteki yörelerini geride bırakmak için bütün güçleriyle çabaladıklarından eminim.

Fransız Mahallesi'nin, temiz bir yaşam süren, iffetli, sağduyulu ve duyarlı, çalışan bir gence uygun bir çevre olmadığı kesin. Edison, Ford ve Rockefeller'in böylesi haksızlıklarla savaşmaları gerekmiş miydi acaba?

Clyde'ın iblis beyni bu kadarcık bir hakaretle yetinmedi elbette. 'Turist ticareti' dediği, sözde işi yapmak için çeşitli kılıklara bürünüyorum.

(Yeni çalışma bölgemde karşılaştığım müşterilere bakılırsa, bu 'turistler', daha önce işyerlerinin bulunduğu yörede kendilerine sosis sattığım o bildik, eski aylaklardan başkası değil. Sterno'nun neden olduğu uyuşukluk içinde ayakları onları mahalleye sürüklemiş olmalı; Clyde'ın sağlıksız beyni de onları 'turist' diye sınıflandırdı. Clyde'ın, Cennet ürünlerini satın alan ve anlaşıldığı kadarıyla salt bunlarla beslenen o düşmüş, sefih serserileri görme şansı oldu mu, merak ediyorum. Öteki satıcılarla –Ahbap, Kafadar, Spor, Kaput, Züppe ve As gibi adları olan tam anlamıyla yenik, mutsuz gezginler– müşterilerimin arasında kendimi yitik ruhlarla dolu bir zindana kapatılmış gibi hissediyorum. Ancak, yüzyılımızın en yaygın başarısızlığı olmaları onlara belli bir ruhsal nitelik kazandırmamış da değil. Bildiğimiz kadarıyla onlar –bu ezik sefiller– çağımızın azizleri: Olağanüstü güzel, yıkılmış, sarımsı-kahverengi gözlü, yaşlı zenciler; Teksas ve Oklahoma'nın çorak topraklarından gelme haksızlığa uğramış aylaklar; kemirgenlerce sarılmış, tek odalı apartman dairelerinde cenneti arayan, toprağını yitirmiş çiftçiler. (Yine de yaşlılık günlerimde geçimimi sokaklarda sosis satarak sağlamak

zorunda kalmayacağımı umarım. Neden yazdıklarımın satışından para kazanmayayım? Gerektiğinde, inceliğe ve beğeniye saldırılarını siz okurlarıma daha önce ayrıntılarıyla aktardığım, iğrenç M. Minkoff'un izinden giderek, konuşmacıların arasına katılabilir ve Minkoff'un yurdun dört bir yanındaki konferans salonlarına saçtığı cahillik ve müstehcenlik tohumlarını ayıklayabilirim. İlk dinleyicilerinin arasından, onu sahneden indirip cinsel duyarlığı olan bölgelerini kırbaçlayacak düzeyli birinin çıkacağını umuyorum.) Ne gibi ruhsal nitelikleri olursa olsun, bu sefil mahalle bedensel konfor açısından bütün ölçütlerin altında; iri ve biçimli bedenimin dar sokak aralarına kıvrılıp uyumaya kolayca uyum sağlayabileceğinden cidden kuşkuluyum. Sonunda parktaki banklara uzanmak zorunda kalacağım, iri bedenim, uygarlığımızın yapısı içinde en alt basamaklara kadar alçalmamı engelleyen bir koruyucu, aslında. (Doğrusunu isterseniz, insanın yaşadığı toplumu öznel bir biçimde gözlemleyebilmesi için yerlerde sürünmesi gerektiğini kabul etmiyorum. Kişi, dimdik aşağıya doğru inmektense, bir insana gereken en alt düzeydeki rahatı bulabileceği, yeteri kadar yansız olabileceği bir noktaya kadar yatay olarak ilerleyebilir. Annemin tufandan farksız taşkınlığı beni çağdaş varoluş cehenneminin ortasına fırlatıncaya kadar o noktadaydım işte – çağımızın tam kıyısında. Dürüst olmak gerekirse, o andan beri her şeyin daha da kötüye gittiğini söylemeliyim. Koşullar iyice bozuldu. Minkoff, tutkusuz ateşim, aleyhime döndü. Yıkımıma aracılık eden kişi, öz annem bile kendisini besleyen eli ısırır oldu. Döngüm giderek aşağıya, daha aşağıya iniyor. (Ah Fortuna, seni kaprisli peri!) Yiyecek ve konfor eksikliğinin ruhu yüceltmediğini, insanı yalnızca kaygılara boğduğunu, dolayısıyla insanın bütün olumlu güdülerini yiyecek bir şey bulmaya yönlendirdiğini anladım. Zengin bir iç yaşamının olduğu doğru, ama yiyeceğe ve rahata da gereksinimim var.

Şimdi asıl konumuza dönelim: Clyde'dan alınacak intikama. Benden önce mahallede çalışan seyyar satıcı korsan kılığında

dolaşıyormuş; nedeni Cennet Satış'ın New Orleans'ın halkbilimine ve tarihine yaklaşımı, Clyde'ın haşlanmış sosisle Creole[1] söylencesini bağdaştırma girişimi. Clyde garajda beni de aynı giysiyi denemeye zorladı. Giysi, benden önceki satıcının veremli, kavruk bedenine göre yapılmıştı; bütün çekiştirme, iteleme, sıkma, karın çekme çabalarımıza karşın kaslı bedenimi giysinin içine sokamadık. Bunun üzerine koşulların gerektirdiği bir uzlaşmaya vardık. Kasketimin üzerine kırmızı satenden bir korsan eşarbı doladım. Sol kulağıma bir tuhafiyeciden alınmış, irice sarı bir halkayı altın küpe niyetine taktım. Siyah, plastik bir denizci kılıcını çengelli iğneyle beyaz satıcı önlüğümün yanına tuttırdım. Tahmin ettiğiniz gibi pek de etkileyici bir korsan olduğum söylenemezdi. Öte yandan, kendimi aynada incelediğim zaman, bir tiyatro oyuncusu gibi oldukça çekici göründüğümü itiraf etmek zorunda kaldım. Plastik kılıcı Clyde'a doğru sallayarak, "Kalasın üzerinde yürü Amiral!" diye haykırdım. Oysa gelişmemiş, sosis benzeri beyninin bu deyimi anlamayacağını tahmin etmeliydim. Hemen korkuya kapıldı ve bir yabaya benzeyen çatalıyla üzerime saldırdı. Çarpışan kılıçların çıkardığı çatırtılar arasında, acemice çekilmiş, kötü bir tarihi filmdeki iki kabadayı gibi bir süre dövüştük. Çılgına dönmüş, yaşlı savaşçının elindeki uzun çatala karşı plastik kılıcımın pek bir işe yaramayacağını, Clyde'ın en 'kötü' halini gördüğümü fark edince küçük düellomuza son vermeyi denedim. Onu yatıştıracak şeyler söyledim, yalvardım, sonunda teslim oldum. Clyde hâlâ saldırıyordu; sırtımdaki korsan giysisi onu eski New Orleans'ın, beyefendilerin haşlanmış sosis sorunlarını düelloyla çözümledikleri o duygusal, altın günlerine döndüğümüze inandırmıştı. İşte o zaman, karmaşık beynimde bir ışık yandı. Clyde'ın beni gerçekten öldürmeye çalıştığını anlamıştım. Çok da geçerli bir nedeni olacaktı: Kendini korumak. Kendi ayağımla düşmüştüm bu çukura. Neyse ki yere yuvarlandım. El arabalarından birine dayanmış,

1 Fransız asıllı olup, Louisiana'da doğmuş kimse, (ç.n.)

zaten güvenilmez olan dengemi yitirmiş ve yere düşmüştüm. Başımı arabaya fena halde çarpmış olmama karşın, yattığım yerden tatlılıkla seslendim: "Kazandınız, bayım." Sonra içimden, beni çatalın paslı dişlerinden kurtardığı için sevgili Fortuna'ya teşekkür ettim.

El arabamı lıızla garajdan çıkardım ve mahalleye yollandım. Yolda karşılaştığım yayalar; yarım-kılığıma yoğun bir ilgi gösteriyorlardı. Yanım sıra sallanan kılıcım, kulağımda şıngırdayan küpem, güneşte bir boğanın gözlerini kamaştıracak kadar parlayan kırmızı eşarbımla kararlı bir biçimde kenti bir baştan ötekine katettim; beni mahallede bekleyen korkunç şeylere karşı kendi kendimi yüreklendirmeye çalışıyor, hâlâ yaşadığım için şükrediyordum. Saf, pembe dudaklarımdan, kimi şükran duygularımı, kimiyse yakarılarımı dile getiren dualar peş peşe dökülüyordu. Bay Clyde'a yardımcı olması için, sarası olanların ve delilerin başvurduğu Aziz Mathurin'e sesleniyordum (Mathurin aynı zamanda palyaçoların da baş azizidir). Kendim içinse Aziz Medericus'a, bağırsak bozuklukları için yardıma çağrılan ermişe saygı dolu birkaç selam gönderdim. Mezardan yükselen ve duymama ramak kalan çağrıyı düşünürken, aklıma annem geldi; onun günahlarının kefaretini öderken ölürsem, tepkisi nasıl olurdu acaba? Cenazemdeki halini gözlerimin önüne getirmeye çalıştım: Kuşkulu bir cenaze levazımatçısının bodrum katında gerçekleştirilen, ucuz, pespaye bir tören. Acıdan aklını yitirmiş olan annem kıpkırmızı gözlerinden yaşlar akıtarak cesedini tabuttan kapıyor ve içkili bir sesle, "Almayın onu!" diye haykırıyor "Neden önce en güzel çiçekler solar?" Cenaze töreni herhalde bir sirke dönüşecek, annem parmaklarını Bay Clyde'ın paslı çatalıyla ensemde açtığı iki deliğe durmaksızın sokup çıkaracak, cahil bir Yunanlı gibi ağıtlar yakacak, lanetler savuracaktır. Bütün bunları izleyen belli sayıda seyirci de eksik olmayacaktır, elbette. Ancak annemin yönettiği bu trajedi çok kısa bir süre sonra bir melodrama dönüşecektir. Cansız ellerimin arasındaki

beyaz nilüferi kaptığı gibi ikiye ayıracak, yas tutanlar, baş sağlığı dileyenler, kutlayanlar ve seyredenlerden oluşan kalabalığa doğru sallayarak, "İşte Ignatius tıpkı bu nilüfer gibiydi," diyecek. "Şimdi ikisi de dalından koparıldı." Nilüferi tabuta geri atarken, hedefi şaşıracağından ve çiçeği olanca hızıyla, bembeyaz kesilmiş suratıma çarpacağından eminim.

Annem için Aziz Zita'ya bir dua gönderelim. Yaşamını bir hizmetçi olarak geçirmiş olan bu Luca'lı, hoşgörüsüz azize annemi alkole ve gece cümbüşlerine olan bağımlılığından kurtarabilir belki.

Yakarılarla dolu bu moladan güçlenmiş olarak, baldırıma çarpan kılıcın çıkardığı sese kulak verdim. Bu plastik tınılar beni mahalleye doğru yönlendirirken, kişinin erdemini korumak için kullandığı bir silah gibi şöyle diyorlardı sanki: "Yürekli ol, Ignatius. Olağanüstü hızlı bir kılıcın var." Kendimi daha çok, Haçlı Seferi'ne çıkmış biri gibi duyumsamaya başlamıştım.

Sonra, karşılaştığım herkesin gösterdiği aşırı ilgiyi fark etmiyormuş gibi yaparak Kanal Caddesi'ni geçtim. Mahallenin dar sokakları beni bekliyordu. Serserinin biri sosisli sandviç istedi.

Onu başımdan savdım, dosdoğru ilerledim. Ne yazık ki ayaklarım, ruhumun hızına yetişemiyordu. Ayak bileklerimden aşağısı dinlenmek, rahatlamak için acı acı haykırıyordu; el arabamı kaldırımın kenarına çektim, oturdum. Eski yapıların balkonları, iblislerle dolu bir ormandaki karanlık dallar gibi tepemde asılıydı. Simgesel olarak, bir Arzu Otobüsü hızla önümden geçti, egzozundan çıkan duman beni neredeyse boğuyordu. Kafamı, biraz da gücümü toparlamak için gözlerimi bir anlığına yumdum; uyuyakalmış olmalıyım, çünkü yanı başımda dikilen ve ayakkabısının burnuyla kaburgalarımı dürten bir polis tarafından kabaca uyandırıldım. Gövdemden yayılan bir koku, özellikle hükümet yetkililerini çekiyor, galiba. Başka kim, bir mağazanın önünde olanca suçsuzluğuyla annesini beklerken polis tarafından rahatsız edilir? Yol kenarındaki, zavallı bir kedi yavrusunu

kucağına alırken kim dikizlenip polise ihbar edilir? Kızışmış bir kancık gibi polis teşkilatını ve sağlık görevlilerini kendime çekiyorum sanki. Dünya bir gün beni gülünç bir cezaya çarptıracak: Beni klimalı bir zindana kapatıp floresan lambaların altında, ses geçirmez duvarların arasında, o küçük, kauçuk kalpleriyle bağlandıkları her şeyi küçümsememin bedelini ödeteceklerinden eminim.

Olanca heybetimi sergileyerek –görülmeye değerdi doğrusu– doğruldum ve başımı eğip beni rahatsız eden polis memuruna baktım; anlamını asla çıkaramadığı bir şey söyleyerek onu ezdim. Sonra arabamı mahallenin içlerine doğru sürdüm. Henüz öğlen olduğu için, sokaklarda çok az insan vardı. Yöre halkının bir gece önceki uygunsuz davranışları yüzünden kendilerine gelemediklerini, hâlâ yattıklarını varsaydım. Çoğunun tıbbi yardıma gereksinimi olduğu kuşkusuzdu: Şurada burada çizikler, tırmık izleri, yırtılmış bir dudak, ya da kırılmış bir cinsel organ. Kapalı panjurların ardından kim bilir kaç çift yabanıl ve baştan çıkarıcı göz beni yiyecek gibi süzüyordu. Bunu düşünmemeye çalıştım. Kendimi bir kasap vitrinindeki, ağız sulandıran bir bonfile gibi duyumsuyordum. Ancak panjurların ardından hiçbir kışkırtıcı sözcük gelmedi; karanlık evlerinde lır lır soluyan bu kötücül ruhların çok daha kapsamlı ayartma yöntemleri tasarladıkları belliydi. En azından bir not yazıp aşağıya atmalarını bekliyordum. Ya da pencerelerin birinden kafama donmuş portakal suyu fırlatılabilirdi: Durup yerdeki silindir biçimindeki, küçük, teneke kutuyu aldım; herhangi bir iletişim kurma girişimi olup olmadığını anlamak için kutuyu inceledim, ama elime geçen tek şey, yoğun meyve suyundan arta kalan iğrenç bir sıvı oldu. Yoksa bu bir tür açık saçık ileti miydi? Konuyu kafamda evirip çevirir, başımı kaldırıp kutunun fırlatıldığı pencereye bakarken, yanıma yaşlı bir sokak serserisi yanaştı ve bir sosis vermem için yalvardı. Sandviçini isteksizce uzattım; her zamanki gibi iş en can alıcı anda yine araya girmişti.

Bu arada, kutunun fırlatıldığı pencere çoktan kapanmıştı elbette. Herhangi bir işaret verilip verilmediğini görmek için kapalı panjurları tarayarak, sokağın aşağı tarafına doğru ilerledim. Önünden geçtiğim birkaç binadan çılgın kahkahalar yükseldi. Anlaşılan bu binalarda oturan, yoldan çıkmış insanlar onları pek eğlendiren, edepsiz bir eğlenceye dalmışlardı. Bakir kulaklarımı bu iğrenç kıkırdaşmalara kapadım.

Caddede, fotoğraf makinelerini tutarak, güneş gözlüklerinden ışıltılar saçarak gezinen bir turist grubu vardı. Beni fark edince durup duyarlı kulaklarımda bir havandan çıkan sesler (her ne kadar bu sesin korkunçluğuna ilişkin hiçbir fikrim olmasa da) gibi yankılanan, keskin Orta-Batı vurgularıyla kendileri için poz vermemi istediler. Sevecen ilgileri hoşuma gitmişti; razı oldum. Ben çeşitli sanatsal duruşları denerken, dakikalarca resmimi çektiler. Sanki bir korsanın gemisiymiş gibi el arabasının önünde durup kılıcımı savurarak öteki elimle de teneke sosisin pruvasını tutarak, unutulmaz bir poz verdim. Gösterinin doruğa ulaştığı ansa arabanın üzerine tırmanmaya kalkışıp da benzersiz gövdemin bu dayanıksız araç için fazlasıyla ağır olduğunu anladığımız andı. Altımdaki araba yürümeye başladı, ama gruptaki beyefendiler onu hemen yakalayıp aşağıya inmeme yardım edecek kadar kibar davrandılar. Sonunda bu cana yakın insanlar bana veda ettiler. Gördükleri her şeyin resmini çekerek ilerlerken, kibar bir bayanın, "Ne kadar acıklı, değil mi? Keşke ona bir şeyler verseydik," dediğini duydum. Ne yazık ki, ötekilerden hiçbiri (hepsinin de tutucu sağcılar olduğuna kuşkum yok) kadının yardımseverliğine katılmadılar; bana harcamacak birkaç kuruşun devletin hazinesini sarsacağını sanıyorlardı herhalde. İçki düşmanı bir derneğe üye olduğu yüzüne bakar bakmaz anlaşılan, kurumuş kalmış bir kocakarı, genizden gelen sesi ve r'leri yutan konuşmasıyla, "Veğdiğimiz pağayı hemen gidip içkiye yatığacaktığ," diyerek arkadaşlarını bilgilendirdi. Ötekilerin de aynı içki düşmanlığını paylaştıkları anlaşılıyordu; yürüyüp gittiler.

Herhangi bir ikramı geri çevirmezdim doğrusu. Çalışan bir genç, hırslı ve gayretli ellerine geçen her kuruştan yararlanmalıdır. Ayrıca çektikleri fotoğraflar, o mısır üreticisi budalalara bir fotoğraf yarışmasında servet kazandırabilirdi. Tam turistlerin peşinden koşup koşmamayı düşünüyordum ki, aralarından biri, bir karikatür, Bermuda şort giymiş, boynuna astığı ve kesinlikle bir sinemaskop kameraya ait olması gereken mercekleri olan, dev boyutlu bir fotoğraf makinesinin ağırlığından soluk soluğa kalmış, ufak tefek olanı bana seslendi. Biraz daha yakından bakınca bunun, inanılması güç, ama Devriye Mancuso olduğunu gördüm. Küpemi sıkıştırıyormuş gibi yaparak, Machiavel'vari soluk, budalaca tebessümünü görmezden geldim. Anlaşılan tuvaletteki sürgünü sona ermişti. "Nasıl gidiyo?" diye sordu cahil cahil. "Kitabım nerede?" dedim, korkutucu bir sesle. "Hâlâ okuyorum. Çok iyi bi kitap," diye yanıtladı, korkuyla. "Okuduklarından ders al," diye uyardım. "Bitirdiğin zaman senden, kitabın insanlığa ne anlatmak istediği konusunda yazılı bir eleştiri ve çözümleme isteyeceğim!" Emrim havada görkemle çınlarken, azametle ilerledim. Sonra, arabamı unuttuğumu anımsayıp almak için vakur adımlarla geri döndüm. (Şu araba, korkunç bir ayak bağı. Kendimi, sürekli bakım isteyen, geri zekâlı bir çocuğa bağlanıp kalmış gibi hissediyorum. Kocaman, teneke bir yumurtanın üzerinde oturan bir tavuk gibiyim.)

Evet, saat neredeyse iki olmuştu ve ben yalnızca bir tane sosisli sandviç satmıştım. Çalışan Oğlunuz başarılı olmak istiyorsa acele etmeliydi. Fransız Mahallesi'nde yaşayanların, en sevdikleri yiyecekler listesinin başına haşlanmış sosisi koymadıkları belliydi; turistler New Orleans'ın bu renkli ve görülmeye değer yöresine Cennet Satış'ın ürünlerini tüketmek için gelmiyorlardı elbet. Ticari söylemde satış sorunu dediğimiz şeyle karşı karşıyaydım. İblis Clyde öç almak için bana, bir 'Beyaz Fil' rotası çizmişti; bu, yaptığımız bir iş toplantısı sırasında benim için kullandığı deyimdi. Nefret ve kıskançlık bir balyoz gibi bir

kez daha tepeme iniyor. Yetmezmiş gibi, bir de M. Minkoff'un son hakaretlerine karşılık vermenin yolunu bulmak zorundayım. Belki malialle bu konuda bana bazı yararlı malzemeler sağlayabilir; beğeni ve incelik, dinbilim ve geometri adına bir sefer başlatabilirim, örneğin.

Toplumsal not: Kent merkezindeki sinemalardan birinde, son sirk müzikaliyle beni afallatan, şaşırtan, en beğendiğim film yıldızının rol aldığı yeni bir film başlıyor. Ne yapıp edip filmi görmeliyim. Onunla aramdaki tek engel, el arabası. Afişte filmin 'nitelikli' bir komedi olduğu yazıyor; yıldızımızın sapkınlık ve zındıklıkta yepyeni boyutlara ulaştığına kuşku yok.

Sağlık notu: İnanılmayacak kilo artışı. Nedeni, sevgili annemin giderek artan hoşnutsuzluğunun bende yarattığı korku olmalı. Bu da insan doğasına özgü bir niteliği doğrulamış oluyor: İnsanlar kendilerine yardım edenlerden nefret ediyorlar. İşte annemin bana düşman olmasının nedeni.

Havada asılı kalan Mızrak,
Kuşatılmış, Çalışan Genciniz.

* * *

Güzel kız, Dr. Talc'a umutla gülümseyerek içini çekti: "Dersinize bayılıyorum. Yani, öyle muhteşem ki."

"Ne güzel," diye karşılık verdi Dr. Talc, sevinerek. "Çok naziksin. Korkarım dersim daha çok genel..."

"Tarihe yaklaşımınız öyle canlı, öyle çağdaş, öyle yeni ve değişik ki."

"Eski usullerin ve yaklaşımların bir bölümünden artık vazgeçmek zorunda olduğumuza inanıyorum." Talc'ın sesi önemli, bilgiç bir insanın sesiydi. Bu çekici yaratığı bir kadeh içki içmeye çağırsa mıydı acaba? "Ne de olsa tarih, tekerrürden ibarettir."

"*Biliyorum,*" dedi kız; gözlerini iri iri açıp Talc'ın birkaç dakika için bu gözlerin maviliğinde kaybolmasına izin vererek.

"Tek isteğim, öğrencilerin ilgisini uyandırmak. Gerçeği kabul edelim. Sıradan öğrenci, Britanya'nın Kelt dönemi tarihine ilgi duymuyor. Aslına bakılırsa, ben de öyle. İşte derslerde öğrencilerimle aramda dostça bir uyum bulunduğunu hissetmemin nedeni."

"*Biliyorum.*" Kız, çantasına uzanırken Talc'ın pahalı tüvit ceketinin koluna zarifçe sürtündü. Bu dokunuş Talc'ın kolunu karıncalandırmıştı. İşte koleje devam etmesi gereken kızlar, bu tür kızlardı; o korkunç Minkoff gibiler değil: Minkoff denilen o kaba saba, pasaklı kızın bir keresinde, Talc'ın çalışma odasının hemen dışında bir odacının saldırısına uğramasına ramak kalmıştı. Bayan Minkoff'u anımsamak bile Dr. Talc'ın tüylerini diken diken ediyordu. Kız sınıfta hakaret etmek, meydan okumak ve eleştirmek için hiçbir fırsatı kaçırmaz, saldırılarına katılması için Reilly denen canavarı da kışkırtırdı. Talc o ikisini asla unutmayacaktı; fakültedeki hiç kimsenin de unutmayacağı gibi. Roma'yı yerle bir eden iki Hunlu gibiydiler. Dr. Talc, evlendiler mi acaba, diye düşündü dalgın dalgın. Birbirlerine gerçekten yakışıyorlardı. Birlikte Küba'ya sığınmış da olabilirlerdi. "Tarihi kişiliklerden kimisi öyle sıkıcı ki."

"Çok doğru," diye kıza katıldı Talc; İngiliz tarihini oluşturanlara karşı başlatılacak herhangi bir kampanyaya katılmaya dünden hazırdı; onları ağır bir yük gibi bunca yıldır sırtında taşıdığı yeterdi. Onları salt izlemek bile başını ağrıtıyordu. Bir Benson and Hedges yakmak için sözlerine ara verdi; boğazındaki İngiliz tarihi balgamını temizledi. "Hepsi de öyle aptalca hatalar yaptılar ki."

"*Biliyorum.*" Kız, pudra kutusunun aynasında kendine baktı. Sonra gözleri sertleşti, sesi biraz tersleşti. "Bütün bu tarihsel gevezeliklerle zamanınızı almak istemiyorum. Size iki ay önce teslim ettiğim ödeve ne olduğunu öğrenmek istemiştim. Demek istediğim, beni ne tür bir not bekliyor acaba?"

"Ah, evet," dedi Dr. Talc, kaçamak bir tavırla. Umut dolu

balonu patlamıştı. Bu öğrencilerin hepsi aynıydı. Güzel kız bir anda notlarını sorgulayan, çıkarlarını kollayan, çelik gözlü bir iş kadınına dönüşmüştü. "Ödevi bana teslim etmiştin, değil mi?"

"Kesinlikle ettim. Sarı bir dosyanın içinde."

"Bakalım bulabilecek miyim?" Dr. Talc ayağa kalktı, kitaplığın üzerine yıllardır birikmiş olan tezleri, ödevleri ve sınav kâğıtlarını karıştırdı. Kümeleri yeniden düzenlerken, çizgileri geniş aralıklı, uçak biçiminde katlanmış, eski bir kâğıt uçarak yere indi. Talc uçağı fark etmemişti; birkaç yıl önce, pencereden odaya süzülen pek çok uçaktan biriydi. Planör yere inince, kız eğilip aldı, sararmış kâğıtta bir şeyler yazılı olduğunu görünce, katlanmış kâğıdı açtı.

"Talc: Gençleri yanlış yönlendirmek ve ayartmaktan suçlu bulundun. Seni, az gelişmiş yumurtalıklarından ölünceye kadar tavana asılma cezasına çarptırıyorum. ZORRO." Talc, kitaplığı araştırmayı sürdürürken, kız kırmızı kalemle yazılmış olan notu bir kez daha okudu. Sonra çantasını açtı, uçağı içine attı ve çantanın tokasını çat diye kapattı.

On

Gus Levy, hoş bir herifti. Aynı zamanda da düzgün bir adam. Bütün ülkedeki spor menajerleri, eğiticiler, çalıştırıcılar ve yöneticiler arasında dostları vardı. Gus Levy her arena, stadyum ya da spor sahasıyla ilintili en az bir kişiyi tanırdı. Kulüp sahipleri, bilet satıcıları ve oyuncularla arkadaştı. Baltimore'daki Memorial Stadı'nın karşısındaki otoparkta yerfıstığı satan adamdan bile her yıl bir Noel kartı alıyordu. Çok sevilen bir insandı.

Karşılaşmalara ara verildiği süreyi, Levy konutunda geçirirdi. Orada hiç dostu yoktu. Levy Konutu'nda Noel'in geldiğini anımsatan, insanda Noel'e özgü duygular uyandıran tek şey,

kızlarının ortaya çıkması, annelerine kötü davranmaya son vermediği sürece onu babalıktan sileceklerine ilişkin gözdağları vererek ve daha çok para isteyerek başının etini yemeleriydi. Bayan Levy Noel için herkes gibi bir armağan listesi hazırlamak yerine, ağustostan bu yana karşılaştığı haksızlıkların ve kabalıkların dökümünü yapardı. Bu listeyi kızların çamın altına bıraktıkları armağan çorabının içine koyardı. Bayan Levy'nin kızlardan istediği tek armağansa, babalarına saldırmalarıydı. Bayan Levy Noel'e bayılırdı.

Şimdi Bay Levy, konutta oturmuş, bahar idmanlarının başlamasını bekliyordu. Gonzalez, Florida ve Arizona'daki otellerde yerini ayırtmıştı. Levy konutunda yine Noel'e özgü o hava vardı; idman kampları için buradan ayrılıncaya kadar her şeye katlanabilirim, diye düşündü.

Bayan Levy, Bayan Trixie'yi en sevdiği divana, sarı, naylon olana yatırmış, yaşlı kadının yüzüne cilt kremi sürmekteydi. Bayan Trixie arada bir dilini çıkarıp, üst dudağındaki kremi yalıyordu.

"Sizi seyrettikçe midem bulanıyor," dedi Bay Levy. "Onu biraz dışarıya çıkarsana. Hava çok güzel."

"Bu divan çok hoşuna gidiyor," dedi karısı. "Bırak da biraz eğlensin. Neden sen çıkıp spor arabanı cilalamıyorsun?"

"Susun!" diye hırıldadı Bayan Trixie; Bayan Levy'nin ona satın aldığı o harika takma dişlerin arasından.

"Şuna bak," dedi Bay Levy. "Evin yönetimini ele geçirdi."

"Böylece varlığını gösteriyor. Bu seni rahatsız mı ediyor? Dişleri, özgüvenini az da olsa tazeledi. Kadıncağıza bunu bile çok görüyorsun. Kendisini neden bu kadar güvensiz hissettiğini anlamaya başladım. Gonzalez onu bütün gün yok sayıyor, istenmediğini belli etmek için her yolu deniyordu. Bayan Trixie bilinçaltında Levy Pantolonları'ndan nefret ediyor."

"Kim etmiyor ki?" dedi Bayan Trixie.

"Yazık, yazık," dedi Bay Levy.

Bayan Trixie hırıldadı; soluğu dudaklarından ıslık gibi çıkmıştı.

"Yeter artık, kes," dedi Bay Levy. "Burada bir sürü saçma sapan oyun oynamana izin verdim. Bu sefer çizmeyi iyice aştın ama. Bir cenaze salonu açmak istiyorsan, seni desteklerim. Ama bunu benim oyun salonumda yapamazsın. Şimdi yüzündeki o çamuru sil ve kadını bana ver, arabayla kente götüreyim. Bu evde hiç huzur bulamayacak mıyım?"

"İşte yine durup dururken sinirlendin. Neyse, en azından doğal bir tepki veriyorsun. Senden hiç beklenmeyecek bir davranış bu."

"Bütün bunları sırf damarıma basmak için mi yapıyorsun? Tanrı aşkına rahat bırak onu. Tek isteği, emekli olmak. Yaptığın şey, dilsiz bir hayvana işkence etmekten farksız."

"Ben çok çekici bir kadınım," diye sayıkladı, uyuklayan Bayan Trixie.

"Duydun mu?" diye haykırdı Bayan Levy, mutlulukla/"Sense onu sokağa atmaya çalışıyorsun. Ona yeni yeni ulaşmaya başladım. O, senin yapamadığın her şeyin bir simgesi gibi."

Bayan Trixie ansızın sıçradı, "Göz farım nerde?" diye homurdandı.

"Bu da iyi," dedi Bay Levy. "Sıra o beş yüz dolarlık dişlerini sana geçirmeye geldi."

"Farımı kim aldı?" diye sordu Bayan Trixie, büyük bir öfkeyle. "Nerdeyim ben? Çekin ellerinizi üstümden!"

"Bak canım," diye başladı Bayan Levy, ama Bayan Trixie yana devrildi; kremli yanağını divana yaslayıp uyumaya başladı.

"Bu küçük oyun sana yeterince pahalıya patlamadı mı, Masal Perisi? O divanın yüzünü değiştirmek için benden tek kuruş alamazsın."

"Haklısın. Sen bütün paranı atlara yatır. Bırak bu insan çamurların içinde boğulsun."

"Dilini ısırıp koparmadan önce şu dişleri ağzından çıkarsan iyi olur. Yoksa gerçekten boğulacak."

"Dil dedin de aklıma geldi: Bu sabah bana Gloria için söylediklerini duymalıydın." Bayan Levy, yine haksızlık ve acıyla karşılaştığını gösteren bir el hareketi yaptı. "Gloria sevecen bir insan, Bayan Trixie'ye yıllardır ilgi gösteren ilk kişiydi. Sonra sen birdenbire ortaya çıktın ve Gloria'yı Bayan Trixie'nin yaşamından uzaklaştırdın. Bunun kadıncağız için büyük bir darbe olduğuna inanıyorum. Gloria'yı öğrenmek, kızların çok hoşuna gidecek. Bu konuda birkaç soru soracaklardır, inan."

"Bundan hiç kuşkum yok. Biliyor musun, bence sen gerçekten aklını kaçırıyorsun. Ortada Gloria diye biri yok ki. Kanadının altına aldığın bu kadınla daha fazla birlikte olursan, seni de deliliğin sınırına sürükleyecek. Sandra'yla Susan Paskalya tatilinde eve gelince, seni kollarının arasında paçavra dolu bir kesekâğıdıyla jimnastik yatağının üzerinde zıplarken bulabilirler."

"Ah, anlıyorum. Gloria olayı vicdanını sızlatıyor, öyle değil mi? Direniyor, içerliyorsun. Bu işin sonu çok kötüye varacak Gus. Lütfen spor karşılaşmalarının birine katılmayıver de gidip Lenny'nin doktorunu gör. Adam mucizeler yaratıyor, inan bana."

"O zaman ondan, bizi Levy Pantolonları'ndan kurtarmasını iste. Bu hafta üç emlakçiyle görüştüm. Üçü de, bunun bugüne kadar gördükleri, satışı en olanaksız şirket olduğunu söylediler."

"Doğru mu duydum, Gus? Sana miras kalmış olan şeyi satmaktan mı söz ediyorsun?" diye haykırdı Bayan Levy.

"Susun!" diye hırıldadı Bayan Trixie."Size gününüzü göstereceğim. Bekleyin hele! Mutlaka ödeşeceğiz."

"Aman, kapa çeneni," diye bağırdı Bayan Levy; sonra onu divana itti; kadın aynı anda uyuklamaya başladı.

"Ama aralarından biri," diye sürdürdü Bay Levy sakin sakin, "saldırgan görünüşlü olanı, bana az da olsa umut verdi. Tıpkı ötekiler gibi, 'Kimse bir konfeksiyon fabrikası satın almak istemiyor,' dedi. 'Pazar ölmüş durumda. Şirketinizin modası geçmiş. Onarımı ve yenilenmesi için binlerce dolar gerekir. Gerçi

demiryoluna yakın, ama giysi türünden hafif mallar artık trenle değil kamyonla taşınıyor, fabrikanızın yeriyse kamyonlar için hiç uygun değil. Otoyoldan uzak. Güneydeki giyim fabrikaları birer birer kapanmakta. Arsası bile fazla etmez. Buraları teneke mahallesi olup çıkıyor.' İşte buna benzer şeyler. Ama sonra, süpermarket zincirine sahip bir şirketin ilgilenebileceğini söyledi; fabrikayı alıp büyük bir alışveriş merkezine çevirebilirlermiş. Kulağa çok hoş geliyordu doğrusu. Ama hemen ardından püzleri sıraladı. Levy Pantolonları'nın çevresinde, otopark yapmaya elverişli bir yer yokmuş, yöre sakinleri büyük bir mağazayı ayakta tutacak kadar alışveriş edecek durumda değillermiş, falan, feşmekan. Tek çıkar yolun, fabrikayı depo olarak kiraya vermek olduğunu söyledi, ama depo kiraları fazla yüksek değilmiş, üstelik yeri de uygun değilmiş. Yine otoyollarla ilgili bir sorun, yani. Kısacası, kaygılanmana gerek yok. Levy Pantolonları hâlâ senin; tıpkı bize miras kalan bir oturak gibi."

"Oturak mı? Babanın alın teri ve kanı bir oturak mı sence? Amacının ne olduğunu biliyorum. Babanın başarılarından geriye kalan son anıtı da yerle bir etmek istiyorsun."

"Levy Pantolonları mı anıt?"

"Neden orda çalışmak istediğimi bir türlü anlayamadım," dedi Bayan Trixie kızgın kızgın; Bayan Levy'nin iteklediği yastıkların arasından. "Zavallı Gloria ordan tam zamanında kurtulduğu için şükürler olsun."

Bay Levy, dişlerinin arasından ıslık çalarak, "Beni bağışlayın, bayanlar," dedi. "Gloria'yı aranızda tartışın, beni karıştırmayın."

Ayağa kalktı, basınçlı suyla dolu masaj küvetine girdi. Sular çevresinde dönüp hızla dalgalanırken, nasıl etsem de Levy Pantolonları'nı kazıklayacak saf bir alıcı bulsam, diye düşündü. Fabrika için bir kullanım alanı mutlaka bulunmalıydı. Buz pateni? Jimnastik salonu? Zenciler için bir kilise? Sonra, Bayan Levy'nin masaj yatağını uçurumun kenarına götürüp denize, körfezin sularına bıraksa neler olabileceğini merak etti. Özenle

kurulandı, bornozunu giydi ve at yarışlarını gösteren listeyi almak için oyun salonuna döndü.

Bayan Trixie divanda oturuyordu. Yüzü temizlenmiş, dudakları turuncuya boyanmıştı. Zayıf gözleri, belirgin bir farla çerçevelenmişti. Bayan Levy yaşlı kadının cılız saçlarının üzerine kabarık, siyah bir peruk oturtmakla meşguldü.

"Yine ne yapıyosun bana?" diye sızlanıyordu Bayan Trixie, velinimetine. "Bunu ödeyeceksin."

"Gözlerine inanamıyorsun, değil mi?" diye sordu Bayan Levy kocasına, gururla. Sesinde hiçbir düşmanlık kalmamıştı. "İyice bir bak."

Bay Levy gördüklerine inanamadı. Bayan Trixie tıpatıp Bayan Levy'nin annesine benzemişti.

* * *

Mattie'nin İpsizler Barı'nda Jones kendine bir bardak bira doldurdu, uzun dişlerini köpüğe gömdü.

"Şu Lee denen karı sana hiç eyi davranmıyo," diyordu Bay Watson. "Bi zenciynen, zırf zenci olduğu için dalga geçilmesine katlanamam. O karı sana pambuk tarlasında çalışan bi köleymişin gibi davranıyo."

"Vaay! Onlarnan zenci oldukları için alay edenler olmasa bilem zencilerin işi zor, zati. Lanet olsun. O Lee denen karıya, polis bi iş bulmamı istiyo, dedim de iyi bok yedim. Beni çok önemli patronların gönderdiğini filan söyleyip karıyı azcık korkutmam gerekirdi, yani."

"En iyisi polise gidip ordan ayrılcağını, ama kendine başka bi iş bulcağını söle."

"Dur bakalım! Herangi bi karakola gidip herangi bi polisnen konuşçak diilim, annaşıldı mı? Polis suratıma bakar bakmaz, kıçımı kodeste bulurum. Vay anasını! Zencilere iş yok, ama hapiste boş yer her zaman var. İçeri girmek, karnını düzenli doyurmanın

en iyi yolu. Ama *dışarda* açlıktan ölmek daha iyi. Kodese dikilip, incik boncuk, deri kemer filan gibi boktan şeyler yapmaktansa, bi cadının yerlerini paspaslarım daha iyi. Tek hatam, Neşeli Gece denen tuzağa düşecek kadar uyuşuk olmam. Bu sorunu kendi başıma halletmem gerekiyo."

"Ben yine de polise gidip işten çıkacağını, ama yenisini bulcağını sööle, derim."

"Haklısın. Yenisini bulana kadar da elli yıl geçer, artıkın. Yeteneksiz zenci aylaklara iş vermek için yırtınan birini göremiyorum. Ya sen? Lee gibi kancıklar bi sürü polis tanırlar. Yoksa o ikinci sınıf bar çoktan kapatıldıydı. Lee'nin polis dostlarından birine gidip 'Buraya bak, arkadaş, bi süre için serserilik etçem,' diyemem. O da bana, 'Tamam. Oğlum. Bi süre kafana göre takıl' mı diycek yani?"

"Peki, sabotac işi nasıl gidiyo?"

"Oldukça kötü. Geçen gün bana yerlerde fazla mesai yaptırdı; yerdeki tozlar biraz daha kalınlaşırsa, mıymıntı müşterilerinin ayak bileğine kaddar toza batçağını gördü çünküm. Bok. O yetim paketlerinin üstüne atresi yazdığını sölemiştim ya; karı Bileşik Vakıf içün dağıtım yapmayı sürdürürse belkim ordan bi şiyler çıkabilir. O atresin bize neler getirceğini merak ediyorum doğrusu. Belkim de bi polis getirir, ha?"

"Hiçbi yere varamaycan belli. Gidip polisnen konuş, oğlum. Öykünü annayacaklardır."

"Watson, polisten *ödüm kopuyo*. Woolworth'te dikilip dururkene polis tarafından enselenseydin, sen de korkardın. Ayrıca-na Lee teşkilatın yarısıynan fingirdeşiyo. Yuh be!" Jones'un dudaklarından buluta benzer bir şey çıktı; radyoaktif serpintilerle tezgâhın ve içi etle dolu buzluğun üzerine yavaş yavaş inen bir bulut. "Baksana, geçen gün burda konuştuğumuz o salak herife n'oldu? Hani şu Levy Pantolon'da çalışana? Bi daha uğradı mı buralara?"

"Gösteriden söz eden adam mı?"

"Evet. Hani şu kendine önder diyerekten, fabrikanın üstüne nüküler bumba atın, kendinizi öldürün, kıçınızı kurtarabilirseniz o da hapse dikilsin, diyen o garip yaratığı seçen, beyaz herif."

"O günden soona hiç görmedim onu."

"Hay Allah. O şişko manyağın nerelerde saklandığını öğrenmek isterdim. Belkim de Levy'yi arayıp sormalıyım. Onu alıp bi nüküler bumba gibi Neşeli Gece'ye fırlatmak isterdim. İşte Lee anayı korkudan donuna ettircek biri. Vay be! Eğer bi kapucu olacaksam, çiftlikleri koruyan kapucuların en sabotaccısı olucam. Ben daha işimi bitirmeden pambuk tarlası yanıp kül olucak."

"Dikkatli ol, Jones. Başını belaya sokma."

"Vay anasını be!"

* * *

Ignatius kendisini giderek daha da kötü hissediyordu. Supabı zamklanmıştı sanki; ne kadar sıçrasa, zıplasa da bir türlü açamıyordu. Midesinin gazla dolu bölümlerinden yükselen büyük geğirtiler sindirim sistemini altüst ediyordu. Bunların bir kısmı sistemden gürültüyle kurtulmayı başarıyordu. Ötekiler, vazgeçenlerse, Ignatius'un göğsünde birikip midesini fena halde ekşitiyor, boğazını yakıyordu.

Sağlığının bozulmasına yol açan elle tutulur nedenin, Cennet ürünlerini iştahla tüketmek olduğunu biliyordu. Ama başka nedenler de vardı. Annesi giderek yürekleniyor, ona açıktan açığa karşı geliyordu; kadını denetlemek olanaksızlaşmıştı. Onu dövüşken ve saldırgan birine dönüştüren, aşırı sağcı bir örgüte mi katılmıştı yoksa? Her ne olduysa, son zamanlarda kahverengi mutfakta bir cadı avı başlatmıştı; Ignatius'u siyasal inançlarıyla ilgili soru yağmuruna tutuyordu. Bu çok garipti. Annesi her zaman politikadan dikkat çekecek kadar uzak kalmış, oyunu yalnızca annelerine iyi davrandıkları anlaşılan adaylara vermişti. Bayan Reilly'nin dört seçim boyunca Franklin Roosevelt'i

desteklemiş olmasının nedeni Yeni Antlaşma değil, Franklin'in annesini, Bayan Sara Roosevelt'i sevip sayıyor olmasıydı. Bayan Reilly'nin oyu Truman'a değil, Missouri'de Independence denen yerde Victoria tarzı evinin önünde poz vermiş olan Bayan Truman'aydı. Bayan Reilly için Nixon ve Kennedy demek, Hannah ve Rose demekti. Annesi olmayan adaylar aklını karıştırır, annesiz seçimlerde Bayan Reilly oy kullanmazdı. Ignatius kadının Aımerikan Tarzı denen şeyi oğluna karşı savunmak için gösterdiği bu beklenmedik, beceriksiz çabayı anlayamıyordu.

Bu yetmezmiş gibi bir de Myrna vardı, giderek, çocukken Prytania'da izlediği *Batman* dizilerine dönüşen rüyalarından eksik olmayan Myrna. Düşler, bölümler halinde birbirini izliyordu. İğrenç bir bölümde, Ignatius bir metro istasyonundaydı; Yahudiler tarafından şehit edilen Aziz James olarak yeniden doğmuştu. Myrna turnikelerden birinde belirdi, elinde bir pankart vardı, pankartta da CİNSEL AÇLIK ÇEKENLER İÇİN ŞİDDETTEN UZAK BİR TOPLANTI sözcükleri okunuyordu; hemen Ignatius'u sıkıştırmaya başladı. Ignatius, "İsa yine gelecektir," diyerek, görkemli bir kehanette bulundu. Ama Myrna dudağını alayla bükerek pankartıyla Ignatius'u rayların üzerine, hızla gelen yeraltı treninin önüne itti. Tam tren onu paramparça etmek üzereyken Ignatius uyanmıştı. M. Minkoff düşleri, bir gezi otobüsünün üst katına olanca heybetiyle kurulmuş olan Ignatius'un o lanetli otobüsleri demiryolu köprülerinden aşırıp havalimanındaki pistlerde ilerleyen uçaklara bütün hızıyla bindirdiği eski, korkutucu düşlerinden de beterdi.

Geceleri karabasanlarla, gündüzleriyle Bay Clyde'ın kendisi için çizdiği o katlanılmaz rotayla boğuşuyordu. Görünen oydu ki, Fransız Mahallesi'nde kimsenin canı sosisli sandviç yemek istemiyordu. Bu yüzden eve götürdüğü para giderek azalıyor, buna bağlı olarak annesi giderek şirretleşiyordu. Bu kısırdöngü ne zaman ve nasıl sona erecekti?

Sabah gazetede, kadın ressamlar derneğinin tablolarını Korsan Sokağı'nda sergileyeceğini okumuştu. Resimlerin onu bir

süre oyalayacak kadar kötü olduklarını düşünerek el arabasını kaldırım taşı döşeli sokakta yokuş yukarı, katedralin arkasındaki parmaklığın demir çubuklarından sallanan çeşitli sanat eserlerine doğru sürdü. Arabanın burnuna, mahallelilerin ilgisini çekme umuduyla bir Büyük Şef kâğıt yapıştırmıştı; üzerinde kırmızı kalemle şöyle yazıyordu:

CENNET'TEN 30 SANTİM (30 cm). Şu ana kadar bu iletiye kimse yanıt vermemişti.

Geniş kenarlı şapkalar takmış, iyi giyimli kadınlar ara sokağı doldurmuştu. Ignatius arabanın burnunu kalabalığa çevirdi ve ileri doğru itti. Kadının biri Büyük Şef'teki açıklamayı okuyunca bir çığlık atarak, sergilerinin orta yerinde beliren bu korkunç görüntüye karşı arkadaşlarını uyardı.

"Haşlanmış sosis, bayanlar?" diye sordu Ignatius kibarca.

Bayanların gözleri yazıyı, küpeyi, eşarbı, plastik kılıcı inceledi ve ondan çekip gitmesini rica etti. Yağmurun bastırmasından korkmuşlardı. Ama *bu* daha da beterdi.

"Sosisli sandviç, sosisli sandviç," dedi Ignatius biraz sinirli. "Cennet'in tertemiz mutfaklarından, leziz sosisler."

Bunu izleyen sessizlikte şiddetle geğirdi. Bayanlar gökyüzünü, katedralin arkasındaki küçük bahçeyi inceliyormuş gibi yaptılar.

Ignatius o ayakbağı arabayı bıraktı, demir parmaklığa doğru badi badi ilerleyerek, iki yana asılmış olan yağlıboya, pastel ve suluboya tablolara baktı. Her birinin incelikten yoksun üslubu farklıydı, ama resmedilen nesneler görece benzeşiyordu: Su dolu kaplarda yüzen kamelyalar, özentili çiçek düzenlemeleri arasında boğulan açelyalar, beyaz yel değirmenlerini andıran manolyalar. Ignatius resimleri bir süre tek başına, öfke ve dikkatle inceledi; hanımlar parmaklıktan uzaklaşmış, savunma amacıyla güçlerini birleştirmiş gibi küçük bir halka oluşturmuşlardı. El arabası taşların üzerinde, ressamlar derneğinin en yeni üyesinden birkaç metre uzakta, terk edilmiş bir halde duruyordu.

Ignatius parmaklık boyunca bir aşağı bir yukarı gezindikten sonra, "Aman Tanrım!" diye böğürdü. "Bu başarısızlıkları ne cüretle sergilersiniz?"

"Lütfen çekip gidin, bayım," dedi bir kadın, bütün cesaretini toplayarak.

"Manolyalar böyle görünmez," dedi Ignatius, çirkin, pastel manolyayı plastik kılıcıyla dürterek. "Biraz botanik öğrenmeniz gerekiyor, bayanlar. Belki biraz da geometri."

"Eserlerimize bakmak *zorunda* değilsiniz," diye yükseldi, alınmış bir ses; söz konusu manolyayı yapmış olan kadına aitti.

"Evet, zorundayım!" diye haykırdı Ignatius. "Beğeni ve incelik sahibi bir eleştirmen gerek size. Hey Tanrım! Bu kamelyayı hanginiz yaptı? Konuşun. Çanaktaki su, tıpkı motor yağına benziyor."

"Bizi rahat bıraksana," diye çığırdı tiz bir ses.

"Siz hanımlar çay partileri, yemek davetleri düzenlemekten vazgeçip nasıl resim yapılacağını öğrenseniz iyi olur," diye bağırdı Ignatius, gök gürlemesini andıran sesiyle. "Öncelikle fırça tutmasını öğrenmeniz gerekiyor. Bir araya gelip birinin evini boyayarak işe başlamanızı öneririm."

"Haydi git."

"Siz 'sanatçı'lardan biri Sistine Kilisesi'ni bezemekle görevlendirilmiş olsaydı, kilise inanılınayacak kadar pespaye bir tren istasyonuna dönüşürdü," diye homurdandı Ignatius.

"Kaba saba bir seyyar satıcının hakaretlerini dinlemeye niyetimiz yok," dedi, ekibin sözcülüğünü üstlenen geniş şapkalı kadın, kibirli bir sesle.

"Demek öyle?" diye haykırdı Ignatius. "İşte haşlanmış sosis satıcılarının ününü sizin gibiler lekeliyor!"

"Deli bu adam."

"Çok da bayağı."

"Son derece kaba."

"Yüz vermeyin şuna."

"Seni burda istemiyoruz," dedi sözcü, kısaca ve sertçe.

"Elbette istemezsiniz!" Ignatius derin derin soluyordu. "Gerçeklikle az da olsa ilişkisi bulunan, tuvale yaptığınız hakaretleri açık yüreklilikle dile getiren birinden korkmanız çok doğal."

"Hemen gidin," diye buyurdu sözcü kadın.

"Gideceğim." Ignatius arabanın tutamağına yapıştı, itti. "Burada, şu parmaklığın üzerinde gördüğüm şeyler için hepinizin diz çöküp özür dilemesi gerek."

Ignatius ara sokakta paytak paytak ilerlerken, "Şu şey sokaklarda gezdiği sürece, kentimiz daha da bozulacaktır," dedi bir kadın.

Ensesine çarpan taş, Ignatius'u afallattı. Arabayı kaldırım taşlarının üzerinde öfkeyle sürerek sokağın sonuna kadar ilerledi. Oraya varınca arabayı gözlerden gizlemek için küçük bir girintinin içine bıraktı. Ayakları sızlıyordu; dinlenirken sosisli sandviç isteyen biri tarafından rahatsız edilmek istemiyordu. Doğru, işler bundan daha kesat olamazdı, ama insanın kendisine karşı dürüst olması ve önce kendi iyiliğini düşünmesi gereken anlar vardı. Seyyar satıcılığı biraz daha sürdürürse, ayakları iki berbat kütüğe dönüşecekti.

Ignatius katedralin yan basamaklarına rahat olmayan bir biçimde çömeldi. Son günlerde iyice ağırlaşan gövdesi ve çalışmayan supabının yol açtığı şişkinlik ayakta durmanın ya da uzanmanın dışındaki bütün duruşları güçleştiriyordu. Botlarını çıkardı, kütük gibi şişmiş olan ayaklarını incelemeye başladı.

"Aman yarabbi," dedi yukarıdan bir ses. "Neler görüyorum? Şu korkunç, dökünlü sergiyi gezmek için gelmiştim. Bir numaralı eser olarak bakın neyle karşılaştım? Korsan Lafitte'in ruhuyla. Yo, değil. Şişko Arbuckle, bu. Yoksa Marie Dressler mi? Çabuk söyle, yoksa düşüp öleceğim."

Ignatius başını kaldırıp bakınca, Neşeli Gece'de annesinin şapkasını satın alan genç adamı gördü.

"Çek git başımdan, seni kazıkçı. Annemin şapkası nerede?"

"Ah, o ınu," diye gülümsedi genç adam. "Üzgünüm, ama gerçekten çılgın bir partide ezildi. Herkes bayıldı ona."

"Bayıldıklarından eminim. O kutsal şeye nasıl tecavüz ettiklerini sormayacağım."

"Sorsan da anımsamazdım zaten. Benim için çok fazla martinili bir geceydi." "Hey Tanrım."

"Bu tuhaf kılıkla ne yapıyorsun, kuzum? Çingeneler Kraliçesi rolündeki Charles Laughton'a dönmüşsün. Ne olmaya çalıştın? Gerçekten bilmek istiyorum."

"Çek arabanı, züppe," diyerek geğirdi Ignatius; salıverdiği gazlar ara sokağın iki duvarı arasında yankılandı. Kadın ressamlar derneği, şapkalarını bu volkanik seslerin geldiği yöne çevirdi. Ignatius genç adamın hardal rengi kadife ceketini, eflatun, kaşmir kazağını, keskin çizgili, ışıltılı yüzünü, alnına dökülen sarı perçemlerini süzdü. "Seni yere devirmeden, uzaklaş buradan."

"Ay Tanrım," diye güldü genç adam yumuşak ceketini titreten, kısa, neşeli, çocuksu kahkahalarla. "Sen gerçekten delisin, öyle değil mi?"

"Ne cüretle! diye haykırdı Ignatius. Plastik kılıcına yapıştı, genç adamın baldırlarına vurmaya başladı. Genç adam kıkır kıkır gülerek, Ignatius'un darbelerinden kaçınmak için sağa sola sıçrıyor, kıvrak hareketlerle hamleleri savuşturmayı başarıyordu. Sonunda dans ederek sokağın karşı yanına geçti ve Ignatius'a el salladı. Ignatius bir file yaraşan botlarından birini, parmak uçlarında dönüp duran adama fırlattı.

"Ay," diye tiz bir sesle haykırdı genç adam. Ayakkabıyı yakalayıp gerisin geri savurdu; ayakkabı Ignatius'un suratının ortasına indi.

"Aman Tanrım! Yüzüm darmadağın oldu."

"Hadi canım."

"Seni saldırı suçuyla kolayca tutuklatabilirim."

"Senin yerinde olsam, polisten mümkün olduğunca uzak durmaya çalışırım. Sırtındaki kılığı görünce ne derler acaba,

Mary Marvel? Bir de kalkıp *beni* mi tutuklatacaksın? Hadi, biraz gerçekçi ol. Nasıl oluyor da, şu falcı kadın kılığıyla ortalarda gezinmene izin veriyorlar, anlayamıyorum." Genç adam çakmağını 'tık' diye açtı, bir Salem yaktı, sonra da 'tık' diye kapadı. "Hele şu çıplak ayaklarla oyuncak kılıca ne demeli? Şaka yapıyorsun, herhalde?"

"Polis her söylediğime inanır."

"Boşversene."

"Hapishanede yıllarca kalabilirsin."

"Aa, sen gerçekten kafayı üşütmüşsün."

"Eh, burada oturup seni daha fazla dinleyecek değilim," dedi Ignatius, süet botlarını giyerken.

Genç adam neşeli bir çığlık attı. "A-aa! Suratındaki şu ifadeye bak! Tıpkı sindirim güçlüğü çeken Bette Davis gibisin."

"Konuşma benimle, yozlaşmış adam! Gidip kırıtkan dostlarınla oyna. Mahalle onlarla kaynıyor, eminim."

"Sevgili annen nasıl?"

"Onun kutsal adını dudaklarınla kirletmene izin veremem."

"Eh, artık kirlendiğine göre, nasıl olduğunu söyle bari. Öyle tatlı, sevecen bir kadın ki; hiç bozulmadan kalabilmiş. Çok şanslısın."

"Seninle onu tartışmak istemiyorum."

"Böyle biri olmak istiyorsan, sen bilirsin. Senin Macaristan'dan gelme bir Jeanne D'Arc gibi sokaklarda sürttüğünü bilmiyordur, inşallah. Şu küpe. Tam Macar usulü."

"Çok hoşlandıysan, kendine de böyle bir kılık al," dedi Ignatius. "Beni rahat bırak."

"Böylesinin hiçbir yerde satılmadığından eminim. Ama bir partide böyle bir kıyafet evin altını üstüne getirebilir doğrusu."

"Katıldığın partilerin, kıyamet gününün bire bir görüntüleri olduğundan hiç kuşkum yok. Toplumumuzun er geç bu noktaya varacağını biliyordum. Birkaç yıla kalmaz, sapık dostlarınla birlikte ülkeyi ele geçirirsiniz."

"Eh, bunu tasarlamıyor değiliz," dedi genç adam, sırıtarak. "En yüksek yerlerle bağlantımız var. Duysan şaşarsın."

"Yo, şaşmam. Hroswitha bunu çok önceden bilmişti."

"O da kim?"

"Ortaçağda yaşamış olan bir rahibe, bir bilici. Yaşamımı yönlendirmiştir."

"Aa, sen gerçekten akıl almaz birisin," dedi genç adam neşeyle. "Üstelik, bunun olabileceğine inanmazdım, ama kilo da almışsın. Nerede duracaksın, peki? Şişmanlığında inanılmayacak kadar biçimsiz bir yan var."

Ignatius doğruldu ve plastik kılıcını genç adamın göğsüne doğru savurdu.

"Al sana, süprüntü!" diye haykırarak, kılıcı kaşmir kazağa sapladı. Kılıcın ucu kırıldı, kaldırım taşlarının üzerine yuvarlandı.

Genç adam, tiz bir sesle, "Tanrım!" diye bağırdı. "Kazağımı yırttın, seni koca çılgın!"

Ressamlar derneğinin, sokağın öteki ucundaki kadın üyeleri resimlerini parmaklıktan alıyor, çaktırmadan sıvışmaya hazırlanan Araplar gibi metal piknik taburelerini katlıyorlardı. Yıllık açıkhava sergileri mahvolmuştu.

"Ben ince zevkin, öç almaya yemin etmiş kılıcıyım," diye haykırıyordu Ignatius. O ucu kırık kılıcıyla kazağı bir boydan ötekine keserken, hanımlar ara sokağın Royal Caddesi'ne açılan tarafından kaçışmaya başladılar. Geride kalan birkaç tanesi panik içinde manolyalarını, kamelyalarını kurtarmaya çalışıyordu.

"Neden durup seninle konuştum ki sanki? Manyak!" dedi genç adam, hırçın bir fısıltıyla, soluk soluğa. "En iyi kazağımdı bu."

"Pislik!" diye bağırdı Ignatius, kılıcı genç adamın göğsüne enlemesine sürterek.

"Ne kadar korkunç."

Kaçmaya çalıştı, ama Ignatius boştaki eliyle onun koluna sım-

sıkı yapışmıştı. Genç adam parmağını Ignatius'un kulağındaki küpeye geçirdi, aşağıya doğru çekti. Hızlı hızlı soluyarak, "Bırak o kılıcı," dedi.

"Aman Tanrım." Ignatius kılıcı taşların üzerine bırakıverdi. "Galiba kulağım koptu."

Genç adam küpeyi bıraktı.

"İşte yapacağını yaptın!" dedi Ignatius, ağzı köpürerek. "Yaşamının geri kalanını hapishanede çürüyerek geçireceksin."

"Şu kazağımın haline bak, iğrenç canavar."

"Böylesine rezil bir şeye ancak senin kadar zevksiz bir süprüntü bürünebilirdi zaten. Giysilerini seçerken biraz utanç, ya da en azından ince beğeni sahibi olduğunu gösterebilirdin."

"Seni korkunç yaratık. Seni koca *şey*."

"Kendime gelinceye kadar Kulak Burun Boğaz Hastanesi'nde kim bilir kaç yıl yatmam gerekecek?" dedi Ignatius, kulağını ovuşturarak. "Hastaneden her ay ödenmesi gereken, oldukça sersemletici bir fatura alabilirsin, hazırlıklı ol. Avukat ordum yarın sabah seni, kuşku uyandıran etkinliklerini her nerede sürdürüyorsan, işte oradan ararlar. Görebilecekleri ve duyabilecekleri şeylere karşı hazırlıklı olmaları için onları önceden uyarmalıyım. Hepsi de parlak avukatlar, toplumu ayakta tutan sütunlardır; gizlice sürdürülen sapkın yaşam biçimlerine ilişkin bilgileri oldukça sınırlı olan, soylu *Creole*'ler. Belki de seninle karşılaşmak bile istemezler. Sana çok daha aşağı düzeydeki birini, sırf acıdıkları için yanlarına aldıkları önemsiz bir meslektaşlarını gönderebilirler."

"Iri, korkunç bir hayvansın sen."

"Ancak seni, ev dediğin o örümcek yuvasında adalet meşalelerinden oluşan orduyu bekleme dehşetinden kurtarmak için, buracıkta anlaşmayı kabul edebilirim. Razıysan elbette. Beş ya da altı dolar yeterli olacaktır."

"Bu kazağa kırk dolar verdim," dedi genç adam. Kılıcın açtığı deliği sıvazladı. "Ödemeye hazır mısın?"

"Elbette hayır. Bir dilenciyle asla pazarlık etmem."

"Seni dava edebilirim."

"İkimiz de adalete başvurma düşüncesinden caysak iyi olacak galiba. Mahkeme salonunda yapılacak bir duruşma seni tam anlamıyla zıvanadan çıkarabilecek kadar gösterişli bir olay; duruşmaya uzun bir gece elbisesi ve papalık tacıyla katılmaya kalkışabilirsin. Yaşlı yargıcın aklı iyice karışabilir. Her ikimiz de asılsız bir nedenden suçlu bulunabiliriz."

"Seni tiksindirici hayvan."

"Hadi kaçsana, sana pek çekici gelen o karanlık eğlencelerden birine katılsana," diyerek geğirdi Ignatius. "Chartres Caddesi'nde aylak aylak gezinen denizciyi görüyor musun? Yalnızlık çektiği belli."

Genç adam ara sokağın ucundaki Chartres Caddesi'ne baktı.

"Ah, o mu? O bizim Timmy."

"Timmy mi?" diye sordu Ignatius öfkeyle. "Onu tanıyor musun?" "Elbette," diye yanıtladı genç adam, can sıkıntısının ağırlaştırdığı sesiyle. "Benim en sevgili, en yakın dostlarımdan biridir. Denizci filan da değil."

"Ne?" diye gürledi Ignatius. "Bu ülkenin silahlı güçlerine mensup olan birinin kimliğine mi bürünmüş yani?" "Onun tek büründüğü şey bu değil."

"Bu, inanılmayacak kadar ciddi bir konu." Ignatius suratını asarak, kırmızı, saten eşarbını avcı kasketinin üzerine doladı. "Gördüğümüz her denizci ya da asker, kılık değiştirmiş bir manyak olabilir. Aman Tanrım! Hep birlikte hiç istemeden tüyler ürperten bir komploya alet olabiliriz. Böyle bir şeyin olacağını biliyordum. Belki de Amerika Birleşik Devletleri şu anda tam anlamıyla savunmasız durumda!"

Genç adamla denizci birbirlerine dostça el salladılar, sonra denizci katedralin köşesini dönerek gözden kayboldu. Hemen onun peşinden, Korsan Sokağı'nın ucunda, başına bir bere, çenesine de keçi sakalı takmış olan Devriye Mancuso göründü.

Mancuso'nun sezdirmeden denizciyi izlediğini gören genç adam, keyifle güldü: "Oh! Şu bizim olağanüstü polis değil mi bu? Mahalledeki herkes onun kim olduğunu biliyor, peki ama polisler bunun farkında değiller mi?"

"Onu tanıyor musun?" diye sordu Ignatius çekine çekine. "Çok tehlikeli adamdır!"

"Onu herkes tanır. Çok şükür, geri dönmüş. Başına bir şey mi geldi diye merak ermeye başlamıştık: Onu gerçekten çok severiz. Ah, onu en son hangi kılığa soktuklarını görmek için sabırsızlanıyordum. Ortadan kaybolmadan, yani birkaç hafta önce onu görmeliydin; sırtındaki kovboy kılığını sana anlatmam olanaksız." Genç adam kahkahalarla gülmeye başladı. "O çizmelerle zar zor yürüyor, bilekleri ikide bir bükülüyordu. Bir keresinde, annenden aldığım şapkayı takmış, gerçekten çılgınca bir kılıkla, Chartres'da yürürken durdurdu beni. Bir başka sefer de Dumaine'de durdurup benimle laflamaya kalkıştı. O gün, kemik çerçeveli bir gözlük takmış, yakasız bir kazak giymişti; buraya tatil için gelen, Princeton'lı bir öğrenci olduğunu söyledi. Bir harikaydı. Polis onu, onun değerini gerçekten bilen kişilerin arasına geri gönderdiği için çok seviniyorum. Şu son birkaç haftayı geçirdiği yerde ziyan olup gidebilirdi. Ah, hele o vurgusu. Bazıları onun en çok İngiliz turisti halini beğeniyor. Zevk meselesi. Bense onun neyli albay halini yeğlerim. Dediğim gibi, zevk meselesi. Onu, uygunsuz önerilerde bulunmaktan iki kez tutuklattık. Al sana, polisin bir türlü içinden çıkamadığı, nefis bir durum. Dilerim başına büyük dert açmamışızdır, çünkü onu bütün yüreğimizle seviyoruz."

"Tam bir iblistir," diye belirtti Ignatius. Sonra ekledi: "Acaba 'ordumuz'da şu senin dostun gibi kılık değiştirmiş kaç tane sapık var, merak ediyorum doğrusu."

"Kim bilir? Umarım hepsi öyledir."

Ignatius düşünceli, ciddi bir sesle konuştu: "Aynı komplo dünyanın her yerinde sahneleniyor olabilir pekâlâ." Kırmızı,

saten eşarp bir aşağı bir yukarı sallandı. "Bir sonraki savaş, çok kalabalık bir seks partisi biçiminde yaşanabilir. Tanrı korusun. Dünyanın askeri önderlerinden çoğu, fantezilerini gerçekleştirmeye çalışan bunak, yaşlı ibneler olamaz mı? Aslında bu durum dünyanın yararına olabilir. Savaşın sonsuza kadar ortadan kalktığı anlamına gelebilir. Evet, kalıcı barışın anahtarı belki de bunda."

"Çok haklısın," dedi genç adam neşeyle. "Barış olsun da, bedeli ne olursa olsun."

İki sinir ucu Ignatius'un beyninde birleşti ve hemen bir çağrışıma yol açtı. M. Minkoff'un hakaretlerine karşılık vermenin bir yolunu bulmuştu galiba.

"Ordunun ileri gelen subaylarıyla askerlerinin çoğunun, dans etmek, balo düzenlemek ve birkaç yabancı dans öğrenmek için başka ulusların maskeli ibneleriyle tanışmaya can atan maskeli ibneler olduklarını öğrenmek, dünyanın güç delisi önderlerini oldukça şaşırtabilir."

"Ne kadar harika olurdu, değil mi? Hükümet yolculuk giderlerimizi karşılardı. Olağanüstü bir şey. Dünyadaki bütün çekişmelere son verir, insanların umut ve inancını tazelerdik."

"Belki de sen geleceğin umudusun," dedi Ignatius, pençelerini coşkulu bir biçimde birbirine vurarak. "Ufukta bunun kadar umut verici başka bir şey görünmediği kesin."

"Nüfus patlamasının durdurulmasına da yardımcı olabilirdik."

"Hey Tanrım!" Ignatius'un mavi ve sarı gözleri çılgınca parladı. "Sürekli savunduğum, oldukça katı doğum kontrol yöntemlerinden çok daha doyurucu ve kabul edilebilir bir yöntem bu. Yazılarımda bu konuya da yer vermeliyim. Mesele dünyanın kültürel gelişimine ilişkin belli bir bakış açısına sahip olan, bilgili okurların ilgisini hak ediyor. Bana bu yepyeni, değerli kavramı kazandırdığın için gerçekten teşekkür ederim."

"Ay ne kadar eğlenceli bir gün bu. Sen bir Çingenesin. Timmy bir denizci. Sevgili polisimiz bir ressam." Genç adam kıkırdadı.

"Tıpkı *Mardi Gras*[1] gibi, ama kendimi saf dışı bırakılmış hissediyorum. Hemen eve gidip sırtıma bir şeyler geçirsem iyi olacak."

"Dur bir dakika." Ignatius bu fırsatın şiş parmaklarının arasından kayıp gitmesine izin veremezdi.

"Ayağıma takunya giyeceğim. Bugün tam Ruby Keeler havamdayım," diye şakıdı genç adam. "Sen eve git, kısa eteğini giy, ben eve gidip pantolonumu giyeyim; birlikte alıp başımızı gidelim. Oy-oy-yo. Birlikte Buffalo-yo-yo'ya gidelim..."

"Kes şu iğrenç gösteriyi," dedi Ignatius öfkeyle. Böyleleri kırbaçla da olsa hizaya sokulmalıydı.

Genç adam dans ederek Ignatius'un çevresinde dönüp duruyordu. "Ah, Ruby öyle tatlıydı ki. Televizyondaki eski filmlerini hiç kaçırmam, ibadet edercesine izlerim. 'Yataklı vagondaki görevliye gümüş bir çeyrek verip ışıkları söndürelim, oy-oy-yo, çekip gidelim, çekip gidelim...'"

"Bir dakika için ciddileşir misin lütfen. Kanat çırpmayı da kes."

"*Moi*? Kanat çırpmak ha? Ne istiyorsun, Çingene Kadın?"

"Dostlarınla siyasal bir parti kurup bir aday çıkarmayı düşündünüz mü hiç?"

"Politika mı? Ah, Orleans Bakiresi. Ne kadar sıkıcı."

"Burada çok önemli şeylerden söz ediyoruz!" diye haykırdı Ignatius; kaygılıydı. Cinselliğin politikaya nasıl sokulacağını Myrna'ya gösterecekti. "Daha önce aklıma gelmemişti, ama geleceğin anahtarı sizlerin elinde olabilir."

"Peki bu anahtarla ne yapmayı düşünüyorsun. Eleanor Roosevelt?"

"Bir parti örgütlemek için kolları sıvamalısınız. Plan yapmalıyız."

"Ay, lütfen," diye içini çekti genç adam. "Bütün bu erkekçe konuşmalar kafamı karıştırıyor."

---

1 Katoliklerin büyük perhizinden önceki salı günü; New Orleans'ta o gün kutlanan büyük şenlik, (ç.n.)

"Dünyayı kurtarabiliriz!" diye kükredi Ignatius, söylev verircesine. "Hay Allah! Neden daha önce düşünemedim bunu?"

"Bu tür konuşmalar beni, tahmin edemeyeceğin kadar sıkar," dedi öteki. "Babamı çağrıştırmaya başladın; bundan daha sıkıcı bir şey olabilir mi?" İçini çekti. "Artık gitmem gerek. Kılık değiştirme zamanı geldi."

"Hayır!" Ignatius onun yakasına yapıştı.

"Hey Tanrım," diye soludu genç adam, elini boğazına götürerek. "Anlaşıldı, bu gece ilaç almadan uyuyamayacağım."

"Derhal örgütlenmeliyiz."

"Beni ne kadar sıktığını anlatamam."

"Kampanyayı başlatmak için büyük bir örgüt toplantısı düzenlemeliyiz."

"Bunu bir parti biçiminde yapamaz mıyız?"

"Olabilir. Amacımıza hizmet etsin de nasıl olursa olsun."

"Böylece işe biraz da eğlence karışmış olur. Son katıldığım partilerin ne kadar sönük, ölü geçtiğini bilemezsin."

"Burada eğlenceli bir partiden söz etmiyoruz, salak."

"Pekâlâ ciddileşelim bakalım."

"Aferin. Şimdi beni dinle. Sizleri doğru yöne yöneltmek için bir konuşma yapacağım. Siyasal örgütlenme konusunda olduk-ça deneyimliyim."

"Çok güzel. Ama sırtında yine şu gerçek-dışı giysi bulunmalı, tamam mı? Bu kılıkla herkesin olanca ilgisini toplayacağını sana garanti ederim," diye haykırdı genç adam, bir eliyle ağzını örterek. "Tanrım, öyle çılgın bir toplantı olacak ki!"

"Yitirilecek zamanımız yok," dedi Ignatius, ciddi bir sesle. "Kıyamet her an kopabilir."

"Gelecek hafta, benim evde toplanabiliriz."

"Biraz kırmızı, beyaz ve mavi bayrak bezi bul," diye akıl verdi Ignatius. "Siyasal toplantılarda mutlaka bulunmalı."

"Bende metrelerce var ondan. Bizi yoğun bir süsleme işi bekliyor desene. Neyse, birkaç dostumu yardıma çağırırım artık."

"Evet, öyle yap," dedi Ignatius, heyecanla. "Her düzeyde örgütlenmeye başla."

"Ay, senin bu kadar eğlenceli biri olacağın aklıma bile gelmezdi. O iğrenç, döküntü barda öyle düşmanca bir tavrın vardı ki."

"Kişiliğim çok yönlüdür."

"Beni şaşırtıyorsun." Genç adam Ignatius'un kılığını süzdü. "Böyle başıboş dolaşmana nasıl izin veriliyor, bir türlü anlayamıyorum. Bir bakıma, sana saygı duyduğum söylenebilir."

"Çok teşekkür ederim." Ignatius'un sesi hoşnutluk yansıtan yumuşak bir sesti. "Dünya, dünya görüşümü kavrayamayan alıklarla dolu."

"Kesinlikle inanmam."

"Bu hırçın, kadınsı ama kaba saba dış görünüşünün altında iyi kötü bir ruh yatıyor olabilir. Boethius okudun mu hiç?"

"Kim? Tanrım, elbette hayır. Ben gazete bile okumam."

"O zaman derhal okumaya başlamalısın; çağımızın bunalımlarını anlamana yardımcı olabilir," dedi Ignatius, ağırbaşlı bir biçimde. "Boethius da içinde olmak üzere, geç Roma dönemiyle başlasan iyi edersin. Sonra da oldukça kapsamlı bir biçimde Ortaçağ başlarına dalarsın. Rönesans ile Aydınlanma'yı atlayabilirsin: Onlar daha çok tehlikeli propagandalardır. Şimdi düşününce, Romantikler ile Victoria yanlılarını da atlasan iyi olur, diyorum. Çağdaş döneme gelince; birkaç seçilmiş çizgi romanı incelemelisin."

"Akıl almaz birisin."

"Sana özellikle *Batman*'i öneririm, çünkü o kendini ortasında buluverdiği bu uçsuz bucaksız toplumu aşma eğiliminde. Ayrıca, son derece katı bir ahlakçılığı var. Batman'e büyük bir saygı besliyorum."

"Aa bak, yine Timmy," dedi genç adam. Denizci, Chartres Caddesi'nde, ters yönde ilerliyordu. "Hep o bildik rotayı izlemekten bıkmaz mı bu? Bir ileri, bir geri. Bir ileri, bir geri. Şuna bak. Kış geldi, o hâlâ yazlık beyazlarını giyiyor. Tam kıyı devriyesinin ağzına layık bir lokma olduğunun farkında değil elbette.

Bu çocuğun ne kadar aptal ve sersem olduğunu bilemezsin."

"Suratı oldukça karanlık görünüyor," dedi Ignatius. Denizcinin birkaç adım gerisinde bereli, keçi sakallı ressam belirdi. "Tanrım! Şu komik yasa temsilcisi her şeyi berbat edecek. Herkesin uyuzuna konan bir sinek gibi. Belki de koşup sefih denizciyi caddeden uzaklaştırmalısın. Deniz güçleri onu tutuklarsa bir düzenbaz olduğunu anlarlar, bu da siyasal tasarılarımızı altüst eder. Batı'nın uygarlık tarihinde bugüne kadar gerçekleştirilen en şeytanca darbeyi mahvetmeden şu soytarıyı alıp götür buradan."

"Ay!" diye bağırdı genç adam, tiz, neşeli bir sesle. "Yanına gidip aynen aktaracağım. Yapmasına ramak kaldığı şeyi öğrenince bir çığlık atıp bayılacaktır."

"Hazırlıklar sırasında hiçbir şeyi atlama sakın," diye uyardı Ignatius.

"Merak etme, yorgunluktan bitap düşünceye kadar çalışacağım," dedi genç adam, kıkırdayarak. "Bölge toplantıları, seçmenlerin kaydı, el ilanları, kurullar. Başlama vuruşunu sekiz sularında yaparız. Aziz Peter Caddesi'nde, Royal'ın hemen ilerisindeki sarı sıvalı evde oturuyorum. Kolayca bulabilirsin. Al, bu da kartım."

Basit, küçük kartvizite bakan Ignatius, "Aman Tanrım," diye mırıldandı. "Adın gerçekten Dorian Greene olamaz."

"Evet, ne kadar çılgınca, değil mi?" diye sordu Dorian, isteksizce. "Eğer sana gerçek adımı söyleseydim, bir daha benimle konuşmazdın. Öylesine sıradan bir ad ki, aklıma geldikçe bayginlıklar geçiriyorum. Nebraska'daki bir çiftlikte doğmuşum. Anla, artık."

"Her neyse, benim adım da Ignatius J. Reilly."

"Beklediğim kadar kötü değilmiş. Nedense Horace, Humphrey ya da işte ona benzer bir şey bekliyordum. Neyse, bizi hayal kırıklığına uğratma. Yapacağın konuşmaya iyi hazırlan. Sana kalabalık bir dinleyici topluluğu sağlayacağım, herkes can sıkın-

tısından ve genel durgunluktan patlamak üzere, bir davetiyeye sahip olabilmek için birbirlerini yiyecekler. Bana bir telefon et de toplantı gününü kararlaştıralım."

"Bu tarihsel kurultayın önemini iyice vurgulamaya dikkat et," dedi Ignatius. "Çekirdek kadroda güvenilmez tiplerin bulunmasını istemeyiz."

"Aralarından kimisi kıyafet balosuna katılıyormuş gibi giyinecektir. İşte New Orleans'ı böylesine muhteşem bir yer yapan da bu, zaten. İstiyorsan *Mardi Gras*'yı bütün yıl boyunca bir maskeli balo gibi kutlayabilirsin. Gerçekten de mahalle bazen bir maskeli baloya dönüşüyor. Dostumu düşmanımdan ayıramıyorum. Ama eğer bu tür şeylere karşıysan, küçük kalplerini kırma pahasına, günlük giysileriyle gelmelerini söyleyebilirim. Aylardır şöyle güzel bir parti veremedik."

"İnce zevkli, doğru dürüst kostüm giymiş birkaç kişiye bir diyeceğim yok," dedi Ignatius sonunda. "Toplantıya uluslararası bir hava katabilirler. Siyasetçiler etnik ve yerel giysili geri zekâlılarla el sıkışmaya bayılırlar, nedense. Aklıma ne geldi, biliyor musun? Bir-iki kişiye özellikle böyle giyinmesini öğütleyebilirsin. Ancak erkeklerin kadın kılığına girmelerine izin veremeyiz. Politikacılar böyleleriyle bir arada görünmekten kaçınırlar. Bunun, taşralı seçmenlerde hoşnutsuzluk yaratmasından çekiniyorlar, galiba."

"Bir koşu gidip budala Timmy'yi bulayım. Ay, anlattıklarımı duyunca korkudan ölecek."

"Şu Machiavelli bozuntusu polisten sakın. Tasarladığımız şeyin kokusunu alırsa, mahvoluruz."

"Ah, onu tekrar aramızda görmekten bu kadar mutlu olmasaydım, karakolu arar, sübyancılık suçundan tutuklanmasını sağlardım. Devriye arabası onu alıp götürmek için yaklaştığında, bizimkinin yüzünü kaplayan ifadenin güzelliğini sana anlatamam. Hele onu tutuklamaya gelen görevliler... Eşsiz bir görüntü. Ama geri döndüğü için hepimiz öyle minnettarız ki. Artık

kimse ona kötü davranmayı göze alamaz. Hoşça kal, Çingene Ana."

Dorian, düşmüş denizciyi bulmak için yokuşu hızla indi. Ignatius, Royal Caddesi'ne doğru bakarak, kadın ressamlar derneğine ne olduğunu merak etti. El arabasını sakladığı girintiye doğru paytak paytak ilerledi, kendine sosisli bir sandviç hazırladı ve gün bitmeden birkaç müşterinin çıkması için dua etti. Fortuna'nın çarkı ne kadar aşağılara indirdiğini düşündü, kederle. Bir gün insanların kendisinden haşlanmış sosis almaları için dua edeceği, hiç aklına gelir miydi? Neyse ki, M. Minkoff'a karşı kullanılmaya hazır yepyeni, olağanüstü bir projesi vardı. Başlama vuruşunun yapılacağını düşününce, içi sevinçle dolup taştı. Sürtük, bu sefer tam anlamıyla madara olacaktı.

* * *

Bütün sorun, saklayacak bir yer bulmaktaydı. George hemen hemen her öğleden sonra, birle üç arasında paketleri ne yapacağını bilemiyordu. Bir akşamüstü sinemaya gitmiş, ama iki çıplaklar kolonisi filmini karanlıkta peş peşe seyrederken bile kendisini huzursuz hissetmişti. Paketleri yanındaki koltuğa bırakmaktan korkmuştu; özellikle böyle bir sinemada. Üç saat boyunca perdeyi dolduran yanık tenleri izlerken, kucağındaki paketlerin ağırlığı bir an olsun aklından çıkmamıştı. Öteki günler, iş merkeziyle mahallede yaptığı sıkıcı yürüyüşlerde onları yanından hiç ayırmıyordu. Ama saat üçe geldiğinde bu maratondan öyle yorgun düşüyordu ki, gündelik işi olan satışı yapacak hali kalmıyordu; iki saattir taşınıp duran paketler nemleniyor, bükülüyordu. Bir tanesi sokağın ortasında açılıverse, George birkaç yılını ıslahevinde geçirmek zorunda kalabilirdi. O kılık değiştirmiş polis tuvalette onu neden tutuklamaya kalkışmıştı acaba? George hiçbir şey yapmamıştı ki. Yoksa adamın altıncı hissi fazla mı gelişmişti?

Sonunda George'un aklına, en azından bir süre huzur bulabileceği ve dinlenebileceği bir yer geldi: Aziz Louis Katedrali. Gece ayini için yakılmış ışıkların hemen yanındaki sıralardan birine çöktü, paketleri yanına bırakarak, ellerine süsler yaptı. Süsleme işi bitince uzandı, önündeki sırada duran dua kitabını aldı. Kitabı karıştırdı, ibadet ederken yapılması gerekenleri yaparken rahibin yaptıklarını izleyerek ayin düzeneğiyle ilgili bulanık bilgilerini tazeledi. Aslında ne kadar da yalınmış, diye düşündü. Gitme zamanı gelinceye kadar dua kitabını karıştırdı. Sonra paketlerini toplayıp dışarı, Chartres Caddesi'ne çıktı.

Bir sokak lambasına yaslanmış olan denizci ona göz kırptı. George bu selama dövmeli ellerinin çirkin bir hareketiyle karşılık verdi; iki yana salınarak caddenin aşağısına doğru ilerledi. Korsan Sokağı'nın önünden geçerken, kulağına çığlıklar geldi. Sokakta çılgın bir sosis satıcısı, plastik bir kılıçla o biçim birine saldırıyordu. Satıcı gerçekten inanılmaz biriydi. George bir öne bir arkaya sallanan, hoplayıp zıplayan küpeyle eşarba bakmak için durdu; o biçim olansa ciyak ciyak bağırıyordu. Bu satıcı, günleri, ayları hatta yılı bile karıştırmış olmalıydı. Bugünü *Mardi Gras* sanıyordu besbelli.

Tam o sırada George tuvaletteki gizli polisin, denizcinin peşi sıra bu yana doğru yaklaştığını gördü. Polis bir *beatnik*'e benziyordu. George hemen eski İspanyol hükümet binasının, Cabildo'nun kemerlerinden birinin ardına koştu, kemerli aralığı hızla geçerek Aziz Peter Caddesi'ne çıktı, Royal'a ulaşıncaya kadar durmadan koştu, sonra otobüs durağına yöneldi.

Kılık değiştirmiş olan polis şimdi sinsice katedralin çevresini dolanıyordu. George bu polis milletine şapka çıkarılır, diye düşündü. Adamlar gerçekten çok uyanık. Allah kahretsin. İnsanın hiç şansı yoktu.

Aklına yine paketleri saklama sorunu geldi. Kendisini, polislerden gizlenen bir hapishane kaçkını gibi duyumsamaya başlamıştı. Peki, şimdi nereye gidecekti? Kent dışına çıkan bir Arzu otobüsü-

ne tırmandı, otobüs dönüp Bourbon Caddesi'ne yollanırken George hızla düşünüyordu. Neşeli Gece'nin önünden geçtiler. Lana Lee kaldırıma çıkmış, barın önündeki cam kutunun içine bir afiş asmaya çalışan zenciye talimat veriyordu. Zenci başparmağıyla işaretparmağının arasına sıkıştırdığı sigarayı fırlattı; bu kadar usta bir nişancı tarafından atılmış olmasaydı Bayan Lee'nin saçlarını bir anda tutuşturabilirdi. İzmarit Bayan Lee'nin başının bir parmak üstünden geçti. Şu zenciler de giderek azıtıyordu. Yakınlarda bir gece, komşu mahallelerden birine gidip birkaç yumurta fırlatma zamanı gelmişti. Arkadaşlarıyla uzun zamandır yapmadıkları bir şeydi bu: Motoru güçlendirilmiş bir arabayla giderken, kaldırımda dikilecek kadar aptal olan zencilere çamur sıçratmak.

Ama şu anda düşünülmesi gereken başka bir şey vardı; paketleri saklayacak bir yer bulmak. George'un aklına bir yer geldiğinde, otobüs Cennet Bahçeleri'ni geçmişti bile. Tamam, bulmuştu. Bunca zamandır gözünün önünde duruyordu, ama George bir türlü görememişti. Flamenko çizmelerinin sivri burnuyla ayak bileklerini tekmelese, yeriydi. Güzel, geniş, hava geçirmez, metal bir kutu; ne kadar uyanık olursa olsun dünyadaki hiçbir gizli polisin açmayı akıl edemeyeceği seyyar bir dolap; dünyanın en tuhaf yaratığının elinde bulunan, güvenilir bir kasa: Soytarı kılıklı satıcının el arabasındaki çiğ sosis bölmesi.

On Bir

"Ay, şuna bak," dedi Santa, gazeteyi gözlerine iyice yaklaştırarak. "Yan mahalledeki sinemada küçük Debbie Reynolds'lu şirin bi filim oynuyo."

"Ay, çok datlı kızdır," dedi Bayan Reilly "Sen de sever misin onu, Claude?"

"O da kim?" diye sordu Bay Robichaux kibarca.

"Küçük Debra Reynolds," diye yanıtladı Bayan Reilly.

"Çıkaramadım. Pek sinemaya gitmem de."

"Çok sevimlidir," dedi Santa. "Ufacık tefecik. Tammy rolünde olduğu o şirin filmini görmüş müydün, Irene?'

"Hani şu kör olduğu filim mi?"

"Hayır, canım! Başkasıynan karıştırıyosun."

"Doğru, o filimde June Wyman oynuyodu. Bak, o da çok datlıdır."

"Haklısın, şikerim," dedi Santa. "Tecavüze uğrayan bi dilsizi oynadığı filimi hiç unutamadım."

"Tanrım, iyi ki görmemişim."

"Ay, harika bi filimdi. Bilsen, ööle acıklıydı ki. Tecavüze uğrarken zavallı dilsizin yüzünü bi görücektin. Hiç gözümün önünden gitmez."

"Kahve isteyen var mı?" diye sordu Bay Robichaux.

"Evet, ben biraz aliyim, Claude," dedi Santa; gazeteyi katlayıp buzdolabının üzerine atarken. "Angelo gelemediği için çok üzüldü. Zavallı çocuk. Birini dutuklayana kadar gece gündüz çalışcakmış. Kaliba bu akşam yine sokaklarda. Karısı Rita'nın anlattıklarını bi duysanız. Angelo kuşkulu birinin ilgisini çekebilmek için bi sürü pahalı giysi almış. Ne kadar yazzık. Zavallı çocuğun teşkilatı ne kadar sevdiği burdan belli. Kapı dışarı edilirse, kalbi fena halde kırılcak. Ah yarabbim bi serseri yakalasa."

"Angelo'nun işi çok güç," dedi Bayan Reilly, dalgın dalgın. Ignatius'un iş dönüşü evin önüne çaktığı İYİ NİYETLİLERE BARIŞ levhasını düşünüyordu. Tabelayı görür görmez Bayan Annie kapalı panjurlarının ardından tiz sesiyle, bir engizisyon yargıcı gibi bir sürü soru sormuştu. "Barış isteyen biri için ne düşünürsün, Claude?"

"Bence komonisin tekidir."

Bayan Reilly'nin korktuğu başına gelmişti.

"Barış isteyen kim?" diye sordu Santa.

"Ignatius evin önüne barış isteyen bi levha çaktı."

"Tahmin etmeliydim," dedi Santa öfkeyle. "Önce bi kıral istedi, şimdi de barış istiyo. Sözümü dinle, Irene. Kendi iyiliğin içün. O çocuk bi yere kapatılmalı."

"Küpe takmıyomuş. Sordum. 'Küpe takmıyorum, annecim,' dedi."

"Angelo yalan söylemez."

"Belkim çok küçük bi şiydir."

"Benim için küpe, küpedir. Öyle diil mi, Claude?" diye sordu Santa.

"Çok doğru," diye yanıtladı Claude.

"Santa, tatlım, TV'nin üzerindeki şu küçük Kutsal Bakire ne kadar da şirin," dedi Bayan Reilly, konuyu değiştirme kaygısıyla.

Herkes dönüp buzdolabının yanındaki televizyona baktı. "Gerçekten öyle. Televizyon Azizemiz. Mutfakta dolanıp dururken çarpıp devirmiyim diye altında mıknadızlı bi kaide var. Lenny'nin dükkânından aldıydım."

"Lenny'de her bi şiy bulunur," dedi Bayan Reilly. "İyi bi pilastikten yapılmış galiba, kırılmayan cinsten."

"Evet, yemeği beğendiniz mi?"

"Çok lezzetliydi," dedi Bay Robichaux.

"Nefizti," diye ona katıldı Bayan Reilly. "Epidir şöyle doğru dürüz bi yemek yemediydim."

"Hark," diye geğirdi Santa. "Patlıcan dolmasına biraz fazla samırsak koymuşum, samırsağı hep fazla kaçırırım zati. Torunlarım bilem söylüyo. 'Hey, anane, samırsağı yine fazla kaçırmışın,' diyolar."

"Şirin şeyler," dedi Bayan Reilly, ağzının tadını bilen torunlar için.

"Bence patlıcanlar iyiydi," dedi Bay Robichaux.

"Kendimi bi tek yerleri fırçalarken ve yemek pişirirken mutlu hissediyorum," dedi Santa konuklarına. "Koca bi tencere köfte ya da karidesli pilaf yapmaya bayılırım."

"Yemek pişirmekten hoşlanırım," dedi Bay Robichaux. "Kızıma da bi faydam dokunmuş oluyo."

"Bundan eminim," dedi Santa. "Evde yemek yapmasını bilen bi erkeğin bulunması çok iyi bi şiy, inanın." Masanın altından Bayan Reilly'yi tekmeledi. "Yemek yapmayı seven bi erkeğe sahip olan bi kız, çok şanslı demektir."

"Yemek yapmaktan hoşlanır mısın, Irene?" diye sordu Bay Robichaux.

"Bana mı söyledin, Claude?" Bayan Reilly'nin aklı, Ignatius'un kulağındaki küpeyle neye benzediğindeydi.

"Hey, in o bulutlardan artıkın," dedi Santa. "Bak Claude sana, yemek yapmayı sever misin, diye soruyo."

"Tabii," diye uydurdu Bayan Reilly. "Çok severim. Ama bazen mutfak öyle sıcak oluyo ki, özellikle yazın. O daracık sokaktan içeri hiç hava gelmiyo. Her neyse, Ignatius da abur cubur yemekten hoşlanır zati. Ignatius'a birkaç şişe Dr. Nut'nan bi dolu çörek ver, başka şey istemez."

"Eletritli bi ocak almalısın," dedi Bay Robichaux. "Ben kızıma bi tane alıverdim. Mutfağı gazlı fırın kadar ısıtmıyo."

"Bunca parayı nerden buluyosun, Claude?" diye sordu Santa ilgiyle.

"Demiryollarından emekli maaşı alıyorum. Tam kırk beş yıl çalıştım orda. Emekli olunca bana çok güzel, altın bi kıravat innesi verdiler."

"Ne hoş," dedi Bayan Reilly. "Demek başarılı oldun, ha Claude?"

"Ayrıcana," diye sürdürdü Bay Robichaux, "evin yakınlarında bikaç küçük dairem var, onları da kiraya verdim. Aylığımın bi kısmını bi köşeye ayırıp gayrimenkule yatırdıydım. Gayrimenkul en eyi yatırımdır."

"Gerçekten öyle," dedi Santa, Bayan Reilly'ye bakıp gözlerini devirerek. "Tuzun kuru desene, Claude?"

"Rahatım yerinde. Ama biliyo musun, kızım ve kocasıynan yaşamaktan usandım. Yani, onlar genç. Kendi aileleri var. Bana karşı çok kibarlar, fakat kendi evimde oturmayı yeğlerdim. Ne demek istediğimi anlıyosunuz, diil mi?"

"Yerinde olsaydım," dedi Bayan Reilly, "oturduğum yerde otururdum. Küçük kızın senin ortalıkta görünmene aldırmıyosa, rahatın yerinde demektir. Keşkem benim de datlı bi çocuğum olsaydı. Sahip olduğun şiyin kıymetini bil, Claude."

Santa, ayakkabısının topuğunu Bayan Reilly'nin bileğine batırdı.

"Aay!" diye haykırdı Bayan Reilly.

"Ah, özür dilerim canım. Şu koca ayaklarıma bi türlü sahip olamıyorum. Iri ayaklı olmak öyle bi bela ki; ayakkabı bulana kadar canım çıkıyo. Tezgâhtar geldiğimi görünce, 'Tanrım, yine Bayan Battaglia geliyo,' diyo. 'Ne yapçam şimdi?' diyo."

"Ayakların o gaddar da büyük diil," dedi Bayan Reilly masanın altına bakarak.

"Şu küçük ayakkabıların içine zornan dıkıştırdım da ondan. Onları bi de çıplakken görmelisin."

"Benim ayaklarım şiştir," dedi Bayan Reilly. Santa, kusurlarını sayıp dökmemesi için Bayan Reilly'ye bir işaret çaktı, ama kadını susturmak olanaksızdı. "Bazı günler yürüyemiyorum bile. Ayaklarım Ignatius'u bebekken kucağımda daşımaktan bu hale geldi. Tanrım, öyle geç yürüdü ki. Ha bire yere düşerdi. Çok da ağırdı. Belkim rumatizmama da bu neden oldu."

Santa, Bayan Reilly'nin öteki korkunç kusurlarını da sayıp dökmesini engellemek için atıldı: "Hey, baksanıza. Hadi gidip şu küçük, şirin Debbie Reynolds'ı görelim."

"Çok hoş olur," dedi Bay Robichaux. "Hiç sinemaya gitmiyorum."

"Sinemaya mı gitmek istiyosunuz?" diye sordu Bayan Reilly. "Bilemiyorum. Ayaklarım ağrıyo."

"Aa, hadi ama. Evden çıkalım artıkın. Burası samırsak kokuyo." "Ignatius filimin hiç eyi olmadığını söylemişti. O çocuk bütün filimlere gider; başlar başlamaz."

"Irene!" diye bağırdı Santa öfkeyle. "Sürekli o oğlanı, senin başına açtığı belaları düşünüyosun. Uyan artık, bebeğim.

Azçık kafan çalışsaydı, onu uzun zaman önce Yoksullara Yardım Hastanesi'ne yatırırdın. Üzerine bi hortum dutsunlar da aklı başına gelsin. Bi de elettirit pinizine soktular mı, tamam. Böylece adam gibi davranmasını öğrenir belkim."

"Yaa?" diye sordu Bayan Reilly, ilgiyle. "Kaça patlar bu?"

"Her bi şiy parasız, Irene."

"Bedava sağlık hizmeti." dedi Bay Robichaux. "Orda çalışanların çoğu komonis yoldaşlar, desenize."

"Orayı rahibeler işletiyo, Claude. Tanrım, lafı ikide bir şu komonislere getirmesen olmaz mı?"

"Rahibeleri kandırmış olabilirler," dedi Bay Robichaux.

"Ne korkunç," dedi Bayan Reilly üzüntüyle. "Zavallı rahibeler. Bi avuç komonis için çalışıp duruyolar."

"Orayı kimin çalıştırdığı umrumda bilem diil," dedi Santa. "Önemli olan bedava olması ve insanları kapatmaları. Ignatius'un da orda bulunması gerekiyo."

"Ignatius bi ağzını açtı mı, deliye dönerler ve onu hemen bi odaya kilitlerler," dedi Bayan Reilly, ama bu seçeneğin bile fazla çekici olmadığını düşündüğü belliydi. "Belkim de dokturları dinlemez."

"Ona dinnetirler, merak etme. Kafasına kafasına vururlar, ona bi deli gömleği giydirirler, üzerine su sıkarlar," dedi Santa, gözleri parlayarak.

"Biraz da kendini düşünmelisin, Irene," dedi Bay Robichaux. "O oğlan seni mezara sokacak."

"Çok doğru. Söyle, söyle Claude."

"Bilmem amma," dedi Bayan Reilly. "Ignatius'a bi şans vermeliyiz. Belkim düzelir."

"Susis satarak mı?" diye sordu Santa. "Tanrım." Başını salladı. "Ben şu bulaşıkları lavaboya koyuyim. Sonra da gidip biricik Debbie Reynolds'ı görelim."

Santa salona uğrayıp annesine bir veda öpücüğü kondurduktan sonra evden çıktılar, sinemaya yollandılar. Huzur dolu

bir gündü; körfezden esen güney yeli hiç kesilmemişti. Akdeniz yemeklerinin, apartmanların ve iki katlı evlerin açık mutfak camlarından yayılan, ağır kokusu kalabalık mahallenin üstünde dalgalanıyordu. Mahallede oturan herkes, düşürülen kap kaçak, uğuldayan televizyonlar, tartışmalar, çocuk çığlıkları ve kapı çarpmalarla genel kakafoniye küçük de olsa bir katkıda bulunuyordu.

"Aziz Odo Mahallesi bugün tam havasında," yorumunda bulundu Santa; düşünceli. Dümdüz, kesintisiz bir sıra halinde uzanan çift katlı evlerin ön merdivenleriyle sokağın arasında kalan dar kaldırımda üçü ağır ağır ilerliyorlardı. Sokak lambaları ağaçsız, asfalt ve çimento yolları, birbirine bitişik, eski, arduvaz çatıları aydınlatıyordu. "Yazın daha da kötüdür. Herkes saat on bire kadar sokakta oturur."

Dostlarının arasında acınası bir biçimde topallayan Bayan Reilly, "Bilmez miyim, bi danem," dedi. "Dauphine Sokağı'nda büyüdüğümü unutma. Mutfak iskemlelerini kaldırıma atar, evin serinlemesini bekleyerekten otururduk. Millet neler konuşurdu, bi bilsen! Tanrım."

"Rezillik," diye onayladı Santa. "Ağzı bozuk insanlar."

"Zavallı babacım," dedi Bayan Reilly. "Öyle fakirdi ki. Sona gidip elini pervane kayışına kaptırdı; komşular utanmadan sarhoş olduğunu ileri sürdüler. Bu konuda bi sürü imzasız mektup aldıydık. Bi de zavallı Boo-Boo teyzem vardı. Seksen yaşındaydı. Merhum kocası için her akşam mum yakardı; bi gece başucu sehpasındaki mum devrilmiş, döşeği dutuşturmuş. Yatakta sigara içiyodu, dediler."

"Ben, suçları kanıtlanana kadar insannarın suçsuz olduğuna inanırım."

"Ben de öyle, Claude. Daha geçen gün Ignatius'a dedim ki: 'Ignatius, bence suçları kanıtlanana kadar insannar suçsuzdur.'"

"Irene!"

Aziz Claude Caddesi'ne gelince yoğun trafiğin arasından,

konuşmaksızın karşıya geçtiler ve neon lambaların altından yürüdüler. Bir cenaze levazımatçısının önünden geçerlerken, Santa durup törene katılanlardan biriyle konuştu.

"Baksanıza bayım, içerde yatan kim?" diye sordu adama. "Tören yaşlı Bayan Lopez için," diye yanıtladı adam. "Deme. Frenchman Sokağı'ndaki küçük dükkânın sahibi Lopez'in karısı mı?"

"Evet, o."

"Ay, üzüldüm," dedi Santa. "Neden ölmüş?"

"Kalpten."

"Çok yazzık," dedi Bayan Reilly; duygulanmıştı. "Zavallı kız."

"Kılığım uygun olsaydı," dedi Santa adama, "içeri girip baş sağlığı dilerdim. Arkadaşlarımnan sinemaya gidiyoduk. Teşekkürler."

Uzaklaşırlarken, Santa, Bayan Reilly'ye yaşlı Bayan Lopez'in yaşamını karartan üzüntüleri, dertleri sıraladı. Sonunda, "Onun adına bi dua okutiyim bari," dedi.

"Tanrım," dedi yaşlı Bayan Lopez'in yaşamöyküsünden hayli etkilenmiş olan Bayan Reilly. "Zavallı kadıncazın ruhunu huzura kavuşturmak için bi dua da ben okutçam," dedi.

"Irene!" diye haykırdı Santa. "Onu tanımazdın bilem."

"Haklısın," dedi Bayan Reilly, cılız bir sesle.

Sinemaya varınca, Santa ile Bay Robichaux bir süre biletleri kimin alacağını tartıştılar. Bayan Reilly, hafta bitmeden önce Ignatius'un trompetinin taksitini ödemek zorunda olduğunu söyleyerek, tartışmaya katılmadı. Ama Bay Robichaux öyle diretti ki, sonunda Santa teslim oldu.

Santa hanımlara biletlerini uzatan adama, "Ne de olsa, paralı olan sensin," dedi.

Bayan Reilly'ye göz kırptı, ama onun aklı yine Ignatius'un nedenini açıklamaya yanaşmadığı levhaya takılmıştı. Bayan Reilly filmin büyük bir bölümünde Ignatius'un hızla azalan kazancını,

trompetin taksidini, çarptığı binanın parasını, küpeyi ve levhayı düşündü. Arada bir Santa'nın, "Ne tatlı, diil mi?" ya da "Irene, elbisesinin şirinliğine bak," türünden şen bağırtılarıyla kendine geliyor, perdede olup bitenlere bakıyordu. Sonra onu, oğluyla ilgili düşüncelerinden ve sorunlarından –ki bu ikisi aynı anlama geliyordu– uzaklaştıran bir şey oldu. Bay Robichaux usulca uzanmış, Bayan Reilly'nin elini tutmuştu. Bayan Reilly kıpırdayamayacak kadar korkmuştu. Neden filmler tanıdığı bütün erkekleri –Bay Reilly ve Bay Robichaux– ateşli bir âşığa dönüştürüyordu acaba? Görmeyen gözlerle perdeye baktı; hoplayıp zıplayan, renkli Debbie Reynolds'ı değil, yıkanan, siyah-beyaz Jean Harlow'u görüyordu.

Bayan Reily tam elini Bay Robichaux'nun elinden kurtarıp sinemadan kaçıp kaçmamayı düşünüyordu ki, Santa haykırdı: "Bak, Irene, iddiaya girerim, küçük Debbie bebeğini doğuracak!"

"Neyini?" diye haykırdı Bayan Reilly çılgın gibi, sonra da hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı; Bay Robichaux onun kızıl saçlı başını tutup nazikçe göğsüne yaslayıncaya kadar da gözyaşları dinmedi.

* * *

Sevgili Okur,

Doğa bazen bir aptal yaratır, ama bir züppe her zaman insanın kendi eseridir.

–Addison

Hiç düşünmeyen ve aldırmayan bir toplumda hayatımı kazanabilmek için dişimle tırnağımla savaşır, çöl botlarımın tabanını Fransız Mahallesi'nin eski, kaldırım taşı döşeli yollarında aşındırıp adi, tırtıklı lastiğe dönüştürürken, aziz (ama yoldan çıkmış), eski bir tanışıma rastladım. Bu yozlaşmış insana ahlaksal üstünlüğümü kolayca kabul ettirdiğim birkaç dakikalık sohbetin sonunda kendimi bir kez daha zamanımızın bunalımlarını kara

kara düşünürken yakaladım. Her zamanki gibi denetlenemeyen, aklıma eseni yapan beynim bana öyle yürekli ve görkemli bir tasarı fısıldadı ki, duyduklarım beni bile ürküttü. Tanrılara yaraşır zılnime, "Dur!" diye haykırdım. "Çılgınlık bu." Yine de beynimin öğütlerine kulak vermeden edemiyordum. Bana, Dünyayı Çöküşten Kurtarmanın Yolu'nu fısıldıyordu. Orada, mahallenin aşınmış taşlarının üzerinde, züppe arkadaşlarını kardeşlik bayrağının altında toplayan, Dorian denen o solmuş çiçeğe yardımcı olmaya yemin ettim.

İlk adımımız, aralarından birini çok yüksek bir mevkiye getirmek olacak – Fortuna'nın yardımıyla devlet başkanlığı bile olabilir bu. Sonra orduya sızacaklar: Asker oldukları için kardeşlik duygularını geliştirmek, üniformalarını bir deri gibi bedenlerine yapışacak biçimde diktirmek, yeni ve çeşitli savaş giysileri yaratmak, kokteyl parti vermek, vb. ile uğraşmaktan savaşmaya vakitleri kalmayacak. Sonunda Genelkurmay Başkanı yapacağımız kişi yalnızca modaya uygun giysilerle dolu olan dolabıyla ilgilenecek, bu dolap yoluya ister Genelkurmay Başkanı, isterse ilk balosuna katılan genç kız olabilecek; artık canı hangisini çekerse. Buradaki yekvücut olmuş hemcinslerinin başarısını görünce, dünyanın öteki sapıkları da kendi ülkelerindeki orduyu ele geçirmek için birleşecekler. Yoldan çıkmış olanların yönetimi ele geçirmede zorlandığı bazı gerici ülkelere ayaklanmacılarımızı gönderecek, hükümeti devirmeleri için onlara destek olacağız. Yeryüzündeki bütün hükümetleri alaşağı ettiğimiz zaman dünya savaş değil, dünya çapında, toplu bir seks partisi yapacak. Bu partiler protokol kurallarına tıpatıp uygun olarak, uluslararası bir ruhla gerçekleştirilecek, çünkü bu insanlar basit, ulusal farklılıkları aşabilecekler: Düşünceleri bir, amaçları bir, gerçek anlamda birleşmiş insanlar.

Gücü elinde tutan kulamparalar, bomba gibi şeylerden haberi olmayan bilgisiz insanlardan seçilecek elbette; nükleer silahlar gömüldükleri yerde çürümeye terk edilecekler. Payetli ve tüylü

giysilere bürünmüş olan Genelkurmay Başkanı, Başkan ve ötekiler, diğer ülkelerin sapıklarını zaman zaman balolarda, partilerde filan ağırlayacaklar. Her türden tartışma, yeniden düzenlenen Birleşmiş Milletler binasının tuvaletinde tatlıya bağlanacak. Hö-töröf dansçıların, Broadway müzikallerinin ve eğlencelerin yıldızı dört bir yanda parlayacak ve belki de sıradan halkı, eski önderlerin o düşmanca, asık yüzlü, faşist bildirilerinden daha mutlu edecek.

Onların dışında hemen hemen herkesin dünyayı yönetme şansı oldu. Bu insanlara neden bir fırsat tanınmasın? Onlara çok uzun zamandır haksızlık ediliyor. Gücü ele geçirmek için yapacakları atılım bir bakıma fırsat eşitliği, adalet ve toplumsal eşitliğe doğru atılmış, evrensel bir adım olacak. (Örneğin, Senato'da yer alan bir tek güçlü, etkin travestinin adını verebilir misiniz? Hayır! Bu insanlara artık temsil edilme hakkı tanınmalı. İçinde bulundukları kötü durum ulusal, evrensel bir utanç kaynağı.)

Sefahat, eskiden olduğu gibi bir toplumun düşüşünü değil, sorunlu bir dünya için barışı başlatacak. Yeni sorunlara yeni çözümler bulmalıyız.

Eylemdeki rolüm danışmanlık ve rehberlik olacak; dünya tarihi, ekonomi, din, siyasal strateji konularındaki engin bilgi ve birikimimden yararlanarak, içinden işlevsel yöntemleri bulup çıkaracaklar. Boethius da Roma'nın çöküşünde az çok benzer bir rol oynamıştı. Tıpkı Chesterton'ın dediği gibi, "Boethius bir rehber, bir düşünür ve pek çok Hıristiyan için bir dost olarak içtenlikle hizmet etti; buna zorunluydu, çünkü yaşadığı devir yoz, kendi kültürüyse tandı."

Bu kez Myrna denen sürtüğü perişan edeceğim. Tasarı, sürtüğün en küçük bir boşluk bırakmayacak biçimde kenetlenmiş, basmakalıp düşüncelerle dolu, aydın, ilerici zihninin alamayacağı kadar heyecan verici. Mağribilerin Onuru İçin Savaş, günümüzün sorunlarına karşı başlattığım o ilk, parlak saldırı, öncü güçler

arasında yer alan basit insanlar; burjuva dünya görüşüne sahip kişiler olmasalardı, son derece görkemli ve kesin bir darbe olabilirdi. Ama bu kez, orta sınıfın yavan görüşlerini paylaşmaktan kaçınan insanlarla birlikte çalışacağım; hedeflerine ulaşmak için gözden düşmüş de olsa, orta sınıfın kendini beğenmişliğini tehdit de etse, tartışılabilir görüşleri benimsemeye hazır insanlarla.

M. Minkoff politikada cinsellik mi istiyor? Ona bunu verecegim – hem de bolca! Tasarımın özgünlüğüne tepki veremeyecek kadar şaşırıp kalacağına kuşkum yok. En azından kıskançlıktan kuduracaktır. (Gözümü bu kızın üzerinden ayırmamalıyım: Böylesi bir küstahlık başıboş bırakılmamalı.)

Beynimde, Pragmatizm ile Ahlakçılık çekişiyor. O şanlı sonuca, Barış'a ulaşmak için, Soysuzlaşma gibi korkunç bir araç kullanmaya değer mi acaba? Pragmatizmle Ahlakçılık, Ortaçağ'ın ahlakçı oyunlarındaki iki oyun kahramanı gibi beynimdeki boks ringinde dövüşüyorlar: Bu ateşli mücadelenin sonucunu bekleyeceğim. Barış bende bir tutku halini aldı. (Bu Günce*'nin film hakkını satın almak isteyebilecek, sezgileri güçlü film yapımcıları için, beynimdeki mücadelenin filme alınmasını kolaylaştıracak bir önerim var. Müzikli testere, kusursuz bir fon müziği oluşturabilir; kahramanın gözbebeği büyütülerek çekişme sahnesi son derece simgesel bir biçimde bunun içinde geçebilir. Çalışan Genç rolünü oynayacak kişi için eczaneler, moteller ya da işte gizli kalmış yeteneklerin 'keşfedildiği' yerler taranabilir. Film İspanya, İtalya ya da oyuncuların görmek istediği, Kuzey Amerika gibi ilginç bir yerde çekilebilir.)*

Kusura bakmayın. Son sıkıcı sosis haberlerini öğrenmek isteyenlere bir şey yok. Aklım fikrim yeni, olağanüstü tasarımın ayrıntılarında. Şimdi M. Minkoff'la iletişim kurmalı ve başlama vuruşunun yapılacağı toplantıdaki konuşmama hazırlanmalıyım.

Toplumsal not: Kaçak annem yine evde yok; gerçekten şanslıyım. Varlığıma yönelik güçlü saldırıları ve dırdırları supabımı olumsuz yönde etkiliyor. Dışarıya çıkarken, kilisenin birinde

yapılacak olan Mayıs Kraliçesi'ne Taç Giydirme törenine katılacağını söyledi, ama mayıs aymda olmadığımız için doğru söylediğinden kuşkuluyum.

Bir numaralı kadın yıldızımın oynadığı 'nitelikli komedi' kent merkezindeki bir sinemada bir süre için gösterilecek. Nasıl bilmiyorum, ama gala gecesi orada olmalıyım. Filmdeki son rezillikleri, dinbilim, geometri, ince beğeni ve edebe karşı gösterişle sergilenen terbiyesizlikleri talımin etmekte hiç zorlanmıyorum. (Film izlemeye karşı neden böylesine güçlü bir dürtü hissettiğimi anlayamıyorum; sanki filmler kanıma işlemiş.)

Sağlık notu: Midem giderek denetimden çıkıyor; iş önlüğümün dikiş yerleri uğursuzca çatırdıyor.

Daha sonra görüşmek üzere,
İmza, Barışsever
Çalışan Oğlunuz

* * *

Bayan Levy yenilenmiş Bayan Trixie'nin basamakları çıkmasına ve kapıyı açmasına yardım etti.

"Burası Levy Pantolonları!" diye hırıldadı Bayan Trixie.

"İşte yine istendiğin ve sana gerek duyulan yerdesin, canım." Bayan Levy, bir çocuğu yatıştırırcasına konuşmuştu. "Ah, ne çok özlendiğini bir bilsen, Bay Gonzalez telefonda, geri dönmen için yalvarıyordu. Bir işyeri için böylesine vazgeçilmez olduğunu bilmek, ne kadar güzel bir şey."

"Emekli olduğumu sanıyordum." İri dişler, bir ayı tuzağı gibi takırtıyla kapandı. "Beni kandırdınız!"

"Şimdi mutlu musun?" diye sordu Bay Levy karısına. Bayan Trixie'nin paçavra dolu torbalarından birini taşıyarak, arkalarından geliyordu. "Kadının bir bıçağı olsaydı, şu anda seni hastaneye yetiştirmek zorunda kalacaktım."

"Sesindeki şu coşkuya bak," dedi Bayan Levy. "Öyle yaşam dolu ki. İnanılmaz."

Büroya girerlerken, Bayan Trixie Bayan Levy'nin elinden kurtulmaya çalıştı, ama topuklu ayakkabıları, lastik ayakkabı giyerkenki kıvraklığa izin vermedi. Tek yapabildiği, sendelemek oldu.

"*Geri* mi döndü?" diye haykırdı Bay Gonzalez, canhıraş bir sesle.

"Gözlerine inanamıyorsun, değil mi?" diye sordu Bayan Levy. Bay Gonzalez, gözleri mavi farla çevrilmiş iki kör kuyuya benzeyen Bayan Trixie'ye bakmak zorunda kaldı. Turuncuya boyanmış dudakları neredeyse burun deliklerine değiyordu. Hafifçe yana kaymış olan siyah peruktan fışkıran birkaç kır bukle, küpelere doğru kıvrılmıştı. Kısa eteğin altından buruşmuş, bükülmüş bacaklar, ince atkılı, topuklu ayakkabıların kar ayakkabıları gibi görünmesine neden olan küçük ayaklar görünüyordu. Bütün gün bir solaryum lambasının altında uyuklamaktan Bayan Trixie'nin teni altın bir kahverengiye dönüşmüştü.

"Kesinlikle sağlıklı bir görünüm," dedi Bay Gonzalez. Sesi yapay, gülümsemesi kırıktı. "Ona kusursuz bir bakım uygulamışsınız, Bayan Levy."

"Ben çekici bir kadınım," diye geveledi Bayan Trixie. Bay Gonzalez sinirli sinirli güldü.

"Şimdi beni dinleyin," dedi Bayan Levy ona. "Bu kadının sorunlarının yarısı işte bu tür yaklaşımlardan kaynaklanıyor. Onunla alay edilmesine gerek yok."

Bay Gonzalez beceriksizce Bayan Levy'nin elini öpmeyi denedi.

"Ona burada istendiğini hissettir, Gonzalez. Bu kadının hâlâ keskin bir zekâsı var. Yeteneklerini ortaya çıkartabileceği işler ver ona. Daha fazla yetki tanı. Bu şirkette etkin bir rol üstlenmeye şiddetle ihtiyacı var."

"Kesinlikle," diye onayladı Bay Gonzalez. "Ben de sürekli aynı şeyi söylüyorum. Öyle değil mi, Bayan Trixie?" "Kim?" diye hırıldadı Bayan Trixie.

"Hep daha fazla yetki ve sorumluluk üstlenmeniz gerektiğini savunmuşumdur," diye bağırdı müdür. "Yalan mı?"

"Aman, kapa çeneni, Gomez." Bayan Trixie'nin dişleri bir çift kastanyet gibi takırdadı. "Paskalya jambonumu hâlâ almadın mı? Cevap ver!"

"Pekâlâ. Yeterince eğlendin. Hadi gidelim artık," dedi Bay Levy karısına. "Çıkalım buradan. Soluk alamamaya başladım."

"Bir dakika," dedi Bay Gonzalez. "Mektubunuz var."

Müdür mektupları almak için masasına gitmişti ki, büronun arka tarafında bir patırtı koptu. Masasına kapanmış, uyuklayan Bayan Trixie'nin dışında herkes dönüp dosyalama bölümüne baktı. İnanılmayacak kadar uzun boylu, siyah, uzun saçlı bir adam yere düşen bir çekmeceyi kaldırıyordu. Dosyaları kabaca çekmecenin içine tıktı, çekmeceyi çarparak yerine yerleştirdi.

"Bu, Bay Zalatimo," diye fısıldadı Bay Gonzalez. "Birkaç gündür bizimle, ama fazla kalamayacak galiba. Levy Pantolonları projesine katmak isteyebileceğimiz birisi değil."

Bay Zalatimo şaşkın bir halde dosya dolaplarına bakıp kaşındı. Sonra bir başka çekmeceyi açıp bir eliyle içini karıştırmaya başladı, öteki eliyle de delikli, el örgüsü kazağının arasından koltuğunun altını kaşıyordu.

"Onunla tanışmak ister miydiniz?" diye sordu müdür.

"Hayır, teşekkürler," dedi Bay Levy. "Burada çalışanları nereden buluyorsun, Gonzalez? Burdan başka hiçbir yerde böyle insanlara rastlamadım."

"Tıpkı bir gangstere benziyor," dedi Bayan Levy. "Buralarda nakit para bulundurmuyorsunuz, değil mi?"

"Bence Bay Zalatimo dürüst biri," diye fısıldadı müdür, "Tek sorunu, alfabeyle." Bay Levy'ye bir deste mektup uzattı. "Çoğu ilkbahar kampları için yaptırdığımız otel rezervasyonlarının onayı. Abelman'dan bir mektup var. Şirkete değil, doğrudan size yazılmış ve 'kişisel' olduğu belirtilmiş; sizin açmanız daha doğru olur. Birkaç gün önce geldi."

"O çatlak bu sefer ne istiyor acaba?" diye sordu Bay Levy; sinirli.

"Büyümekte olan, pırıl pırıl bir yatırıma ne olduğunu merak ediyordur belki," dedi Bayan Levy. "Leon Levy öldükten sonra buraya neler olduğunu merak ediyordur. Belki de bu Abelman'ın bir playboya verilecek birkaç öğüdü vardır? Oku, Gus. Böylece Levy Pantolonları için haftalık emeğini de harcamış olursun."

Bay Levy, kırmızı kalemle üç yerine 'kişisel' yazılmış olan zarfa baktı. Açtı; ataçla tutturulmuş ekleri olan bir mektupla karşılaştı.

Sayın Gus Levy,

Bizi büyük bir şaşkınlığa sürükleyen ve ciddi biçimde inciten mektubunuzu aldık; kopyasını ekte sunuyoruz. Tam otuz yıldır mallarımızı sadakatle pazarlayan ve şirketinize en sıcak, en sevecen duygularla bağlı olan bir kuruluşuz. Babanız öldüğü zaman, hiçbir özveriden kaçınmayarak gönderdiğimiz çelengi unutmuş olamazsınız.

Sözü uzatmayacağız. Uykusuz geçen pek çok gecenin ardından mektubun aslını avukatımıza verdik; kendisi 500.000 dolarlık bir tazminat davası açmakta kararlı. Belki bu, incinen duygularımızın acısını biraz hafifletir.

Bir avukat tutun. Kozumuzu mahkemede iki beyefendi gibi paylaşalım. Lütfen bir kez daha gözdağı vermeye kalkışmayın.

En iyi dileklerimizle,

I. Abelman,

Müdür, Abelman Mensucat.

Bay Levy sayfayı çevirdi, Abelman'a gönderilmiş olan mektubun kopyasını okurken, bembeyaz kesildi. Akıl almaz bir şeydi. Bu tür şeyler yazma zahmetine kim katlanırdı ki? 'Saygıdeğer Gerzek Bay I. Abelman'; 'Gerçeklerden ne kadar habersiz olduğunuzu'; 'Küflü dünya görüşünüz'; 'Kırbaç, acınası omuzlarınıza olanca şiddetiyle inecektir.' En kötüsü de, Gus Levy imzasının

aslına oldukça benzemesiydi. Abelman şu anda mektubun aslını öpüp dudaklarını yalıyor olmalıydı. Abelman gibi biri için o mektup bir hisse senedi, açık bir banka çekiydi.

"Kim yazdı bunu?" diye sordu Bay Levy, mektubu Bay Gonzalez'e uzatırken.

"Ne oldu, Gus? Bir sorun mu çıktı? Demek bir sorunun var? İşte senin sorunlarından biri de bu. Bana sorunlarından hiç söz etmemen."

"Aman Tanrım!" dedi Bay Gonzalez tiz bir sesle. "Korkunç bir şey bu!"

"Susun!" dedi, Bayan Trixie sertçe.

"Ne oldu, Gus? Yine bir hata mı yaptın? Yoksa sorun, yine bir başkasına devrettiğin bir sorumlulukla mı ilgili?"

"Evet, bir sorunumuz var. Bu sorun yüzünden, sırtımızdaki gömleği bile yitirebiliriz."

"Ne?" Bayan Levy mektupları Bay Gonzalez'in elinden kaptı. Okudu ve bir cadıya dönüştü. Cilalı tırnakları birer yılan kesilmişti. "Işte, yapacağını yaptın. Babandan öcünü almak, sana bıraktığı şirketi batırmak için her şeyi yaparsın, değil mi? Sonunun buraya varacağını biliyordum."

"Kapa çeneni. Şirketin mektuplarını ben yazmıyorum ki."

"Susan'la Sandra okulu bırakmak zorunda kalacaklar. Kendilerini denizcilere ve şuradaki adama benzeyen gangsterlere satacaklar."

"Hıı?" diye mırıldandı Bay Zalatimo, kendisinden söz edildiğini sezerek.

"Hastasın sen," diye haykırdı Bayan Levy kocasına.

"Susun!"

"Hiç rahat yüzü göremeyecek miyim?" Bayan Levy'nin mavimsi yeşil gözkapakları titriyordu. "Bana ne olacak? Yaşamım zaten mahvolmuş durumda. Bakalım başıma daha neler gelecek? Belki de gizli gizli çöp kutularını karıştıracağım. Annem haklıymış."

"Susun!" diye haykırdı Bayan Trixie, bu kez biraz daha öfkeli. "Sizler tanıdığım en gürültücü insanlarsınız."

Bayan Levy bir iskemleye çöktü, kapı kapı dolaşarak Avon ürünlerini pazarlamak türünden bir şeyler mırıldanıyor, hıçkırıyordu.

Bay Levy, dudakları bembeyaz kesilmiş olan müdüre döndü: "Bu mektup konusunda ne biliyorsun, Gonzalez?"

"Hiçbir şey," dedi Bay Gonzalez incecik bir sesle. "Bu mektubu ilk kez görüyorum."

"Ama buradaki yazışmaları sen yapıyorsun."

"*Onu* ben yazmadım." Dudakları titriyordu. "Levy Pantolonları'na böyle bir şey yapar mıyım hiç?"

"Yapmazsın, biliyorum." Bay Levy düşünmeye çalıştı. "Biri yapmış, ama."

Bay Levy dosya dolaplarının yanına gitti, kaşınan Zalatimo'yu yana itti ve 'A' bölümündeki dosyaları açtı. Abelman'ın dosyası yoktu. Çekmece boştu. Öteki çekmeceleri de açtı, ama onların da yarısından çoğu boştu. Yakında bir tazminat davasıyla uğraşmak zorunda olan biri için ne kadar da elverişli bir durumdu!

"Burada dosyalara ne yapılıyor?"

"Ben de bunu merak ediyordum," diye geveledi Bay Zalatimo.

"Gonzalez, burada çalıştırdığın o koca antikanın adı neydi; hani şu yeşil kasketli şişkonun?"

"Bay Ignatius Reilly. Mektupların postalanmasından o sorumluydu." Bu korkunç şeyi kim yazmıştı acaba?

"Baksana," dedi Jones'un sesi, telefonun öteki ucundan. "Yeşil kasketli o şişko teyze hâlâ sizin orada mı çalışıyo? Bıyıklı, koca bi beyaz?"

Bay Gonzalez tiz bir sesle, "Hayır çalışmıyor," dedikten sonra telefonu çarparak kapadı.

"Arayan kimdi?" diye sordu Bay Levy.

"Bilmiyorum. Bay Reilly'yi arıyordu." Müdür bir mendille

alnını kuruladı. "Fabrika işçilerini kışkırtıp beni öldürtmeye çalışan adamı."

"Reilly mi?" diye sordu Bayan Trixie. "O Reilly değildi, o..."

"Genç idealist mi?" diye hıçkırdı Bayan Levy. "Onu arayan kimdi?"

"Bilmiyorum," diye yanıtladı müdür. "Bana bir zenci sesiymiş gibi geldi."

"Herhalde öyledir," dedi Bayan Levy. "Onun şu anda dünyadaki öteki şanssızlara yardım etmeye çalıştığından eminim. İdealist yönünü hâlâ yitirmemiş olduğunu öğrenmek insanı yüreklendiriyor."

Bay Levy'nin aklına bir şey gelmişti. Müdüre döndü: 'O antikanın adı ne, demiştin?"

"Reilly. Ignatius J. Reilly."

"Öyle mi?" diye sordu Bayan Trixie ilgiyle. "Oysa ben hep onun..."

"Bayan Trixie, lütfen," dedi Bay Levy öfkeyle. Mektup Abelman'a gönderildiği zaman Reilly denen balon hâlâ burada çalışıyordu. "Sence Reilly böyle bir mektup yazabilir mi?"

"Olabilir," dedi Bay Gonzalez. "Bilemiyorum. O işçileri beynimi yarmaları için kışkırtıncaya kadar ondan çok umutluydum."

"İşte bu çok güzel," diye inledi Bayan Levy. "Suçu genç idealiste yükleyin bakalım. İdealleri sizi rahatsız etmesin diye onu bir yere kapatın. O genç idealist gibi insanlar böyle alçakça şeylere tenezzül etmezler. Susan'la Sandra bunu duyunca bakalım neler olacak?" Bayan Levy, kızların büyük bir dehşete kapılacaklarını açıkça belirten bir el hareketi yaptı. "Zenciler, onun önerilerinden yararlanmak için burayı arıyorlar. Sense ona kara çalmaya hazırlanıyorsun. Artık dayanamayacağım, Gus. Yeter artık, yeter!"

"Yani mektubu *ben* yazdım dememi mi istiyorsun?"

"Elbette hayır!" diye bağırdı Bayan Levy kocasına. "Yoksullar evine mi düşeyim? Bunu o genç idealist yazmışsa, cezasını çekmeli, hapse atılmalı."

"Hey, neler oluyor?" diye sordu Bay Zalatimo. "Bu çöplük kapanacak mı yoksa? Öyle bir şey varsa, bilmek isterim."

"Kapa çeneni, gangster," dedi Bayan Levy, öfkeyle. "Yoksa suçu sana yükleriz."

"Ne?"

"Lütfen susar mısın," dedi Bay Levy karısına. "Ortalığı karıştırıyorsun." Sonra müdüre döndü. "Bana Reilly'nin telefon numarasını bul."

Bay Gonzalez Bayan Trixie'yi uyandırıp telefon rehberini istedi. "Rehberleri saklıyorum," diye yapıştırdı Bayan Trixie. "Kimse kullanamaz onları."

"O halde Constantinople Caddesi'nde oturan Reilly'nin telefon numarasına bakar mısın?"

"Pekâlâ Gomez," diye hırıldadı Bayan Trixie. "Biraz bekle." Masasının bir yerlerine gizlediği üç rehberi çıkardı, bir büyüteçle taradıktan sonra bir numara söyledi.

Bay Levy numarayı çevirdi. Karşıdaki ses. "Günaydın. Regal Kuru Temizleme," diye yanıtladı.

"Ver şu rehberi bana," diye gürledi Bay Levy. Bayan Trixie dişlerini gıcırdatarak, "Hayır," dedikten sonra elini rehberlerin üzerine koydu, yeni cila sürülmüş tırnaklarıyla onları korudu. "Kaybedebilirsiniz. Doğru numarayı bulurum ben. Ne kadar sabırsız ve telaşlı insanlarsınız. Evinizde kalmak ömrümü on yıl kısalttı. Neden zavallı Reilly'yi rahat bırakmıyorsunuz? Onu yok yere kovmanız yetmedi mi?"

Bay Levy, kadının verdiği ikinci numarayı çevirdi. Hafif sarhoş bir kadın sesi yanıtladı ve Bay Reilly'nin eve akşamüstü döneceğini söyledi. Sonra da ağlamaya başladı; Bay Levy'nin içi daralmıştı, teşekkür ettikten sonra telefonu kapadı. Bürodaki dinleyicilerine döndü: "Evde yokmuş." "Bay Reilly her zaman bütün yüreğiyle Levy Pantolonları'nın iyiliğini isterdi," dedi Bay Gonzalez, üzgün üzgün. "O ayaklanmayı neden başlattığını bir türlü anlayamıyorum." "Tek nedeni, sabıkalı olması."

"İş için başvurduğunda, polisçe aranan biri olabileceği hiç aklıma gelmemişti." Müdür başını salladı. "Öyle kibar bir hali vardı ki."

Bay Gonzalez, uzun işaretparmağını yarısına kadar burnuna sokmuş olan Bay Zalatimo'ya baktı. Bu ne yapacaktı bakalım? Bacakları korkuyla titredi.

Fabrika kapısı gürültüyle açıldı, bir işçi bağırdı: "Hey, Bay Gonzalez! Bay Palerma fırın kapaklarından birini açarken elini yaktı."

Fabrikadan bağırışlar geliyor, bir erkek küfür ediyordu.

"Aman Tanrım," diye haykırdı müdür. "İşçileri sustur. Az sonra yanınızdayım."

"Hadi yürü," dedi Bay Levy karısına. "Çıkalım buradan. Midem yanıyor."

"Dur bir dakika." Bayan Levy Bay Gonzalez'e işaret etti. "Bayan Trixie'yi her sabah hoş karşılamanızı istiyorum., Ona yapabileceği anlamlı bir iş verin. Geçmişte, duyduğu güvensizlik sorumluluk yüklenmesini engellemiş olabilir. Ama bana kalırsa bunu aştı artık. Aslında, Levy Pantolonları'na karşı korkudan kaynaklanan köklü bir nefret saptadım onda. Güvensizlikle korkunun sonu nefrete varmış."

"Elbette," dedi müdür, yarım yamalak dinleyerek. Fabrikadan gelen sesler daha da kötüleşmişti.

"Gidip fabrikaya bak, Gonzalez," dedi Bay Levy. "Ben Reilly'yle temas kurarım."

"Baş üstüne." Bay Gonzalez eğilerek onları selamladı, sonra koşarak bürodan çıktı.

"Pekâlâ." Bay Levy kapıyı açtı. Levy Pantolonları'na yaklaşır yaklaşmaz dertler, sıkıntılar başlıyordu. Burayı bir dakika olsun yalnız bırakmaya gelmiyordu. Rahat, huzurlu bir yaşam sürmek isteyen kişi Levy Pantolonları'ndan uzak durmalıydı. Gonzalez'in bürodan postalanan mektuplardan bile haberi yoktu. "Hadi, Dr. Freud. Gidiyoruz."

"Ne kadar da soğukkanlısın. Abelman'ın mahkemede elinden gelse canımızı bile almaya kalkışacak olması umurunda bile değil." Mavimsi yeşil gözkapakları titredi. "O idealisti bulmaya çalışmayacak mısın?"

"Başka zaman. Bugünlük bu kadar yeter."

"Bu arada Abelman da Scotland Yard'ı gırtlağımıza çökmek üzere üstümüze salar."

"Adam evde yok işte." Bay Levy'nin içinden ağlayan kadınla bir kez daha konuşmak gelmiyordu, "Onu bu gece evden ararım. Kaygılanacak bir şey yok. Yazmadığım bir mektup için benden yarım milyon dolar alamazlar."

"Öyle mi? Abelman gibi biri alır. Avukatını gözümün önüne getirebiliyorum: Cankurtaranları kovalamaktan topal kalmış. Sigorta parası için çıkardığı yangınlardan orası burası kavrulmuş."

"Bak, acele etmezsen sahile otobüsle dönmek zorunda kalabilirsin. Burası, sindirim sistemimi altüst ediyor."

"Tamam, tamam. Harcanmış yaşamının bir dakikasını bile şu kadın için ayıramıyorsun, değil mi?" Bayan Levy yüksek sesle horlayan Bayan Trixie'yi gösterdi. Kadını omzundan hafifçe sarstı. "Ben gidiyorum, canım. Her şey yoluna girecek. Bay Gonzalez'le konuştum; seni yeniden gördüğü için çok sevinçli."

"Susun!" diye buyurdu Bayan Trixie. Dişleri gözdağı verircesine kapandı.

"Hemen çıkalım buradan, yoksa sana kuduz aşısı yaptırmam gerekecek," dedi Bay Levy kızgınlıkla; sonra karısını kürk paltosunun kolundan yakaladı.

"Şuranın haline bak." Bayan Levy eldivenli elleriyle kırık dökük büro mobilyalarını, kalkmış duvar kâğıtlarını, tavandan sarkan, Reilly'nin dosyalardan sorumlu olduğu günlerden kalma krepon kâğıtlarını, alfabeden aklı iyice karışmış bir halde çöp kutusunu tekmeleyen Bay Zalatimo'yu gösterdi. "Yazık, çok yazık. Çöpe atılan bir iş, ödeşmek için sahtekârlığa tenezzül eden, mutsuz genç idealistler."

"Gidin buradan," diye haykırdı Bayan Trixie, avcunu masaya çarparak.

Yuvarlak, kürklü gövdesi kapıdan dışarıya sürüklenirken, "Şu sesteki kararlılığı duyuyor musun?" diye sordu Bayan Levy gururla. "Bir mucize gerçekleştirdim."

Kapı kapandı, Bay Zalatimo dalgın dalgın kaşınarak Bayan Trixie'nin yanına geldi. Kadının omzuna dokunarak sordu: "Baksana bayan, belki sen bana yardım edebilirsin. Önce hangisi gelir, *Willis* mi, *Williams* mı?"

Bayan Trixie ona bir dakika kadar dik dik baktı. Sonra dişlerini adamın eline geçirdi. Fabrikadaki Bay Gonzalez Bay Zalatimo'nun çığlığını duydu. Dağlanmış Bay Palermo'yu bırakıp neler olduğuna bakmak için gitmeli mi, yoksa hoparlörlerin altında birbirleriyle dans etmeye başlayan işçilerin yanında mı kalmalı, karar veremiyordu. Levy Pantolonları'na daha çok eleman gerekiyordu.

Spor arabayla tuz bataklıklarının arasındaki yoldan hızla sahile dönerlerken, Bayan Levy kürk yakasını kaldırdı, "Bir vakıf kuruyorum," dedi.

"Demek öyle? Ya Abelman'ın avukatı bütün paramızı alırsa?"

"Alamayacak. Genç idealist kapana kısıldı," dedi kadın, sakin bir sesle. "Sabıkası var, ayrıca ayaklanmaya kışkırtmaktan da suçlu. Referansları berbat."

"Ansızın genç idealistin suçlu olduğunu kabul ediverdin."

"Yapayalnızdı."

"Ama sen Bayan Trixie'ye el attın."

"Doğru."

"Her neyse, vakıf filan kurulmayacak."

"Susan'la Sandra serserilere yaraşır bakış açının yaşamlarını ne hale getirdiğini öğrenince çok bozulacaklar: Kendi şirketini yönetmeye yeterince zaman ayırmadığın için birisi aleyhimize yarım milyonluk tazminat davası açtı. Kızlar bu kez gerçekten nefret edecekler senden. Onlara hiç olmazsa parasal rahatlık sağ-

lıyordun. Onları fahişeliğin ya da daha kötü bir sonun beklediğini öğrenmekten hiç hoşlanmayacaklar."

"Böylece para kazanmaya başlarlar belki. Bu işi hep bedavaya yaptılar."

"Lütfen, Gus. Tek sözcük daha duymak istemiyorum. Ne kadar kabalaştırılmış olsa da ruhumda biraz duyarlılık kaldı. Kızlarıma bu biçimde iftira etmene izin veremem." Bayan Levy mutlulukla içini çekti. "Şu Abelman işi yıllardır yaptığın hataların, beceriksizliklerin ve korkaklıkların en büyüğü. Bunu okuyunca kızların saçları diken diken olacak. Ama istemiyorsan, onları korkutmam elbette."

"Vakıf için ne kadar istiyorsun?"

"Henüz karar vermedim. Kuralları, tüzüğü oluşturmaya çalışıyorum."

"Vakfa ne ad koyacağını sorabilir miyim, Bayan Guggenheim? Susan ve Sandra'ya rüşvet fonu mu?"

"Babanın onuruna adı Leon Levy Vakfı olacak. Senin yaptığın bunca şeyden sonra, babanın adını onurlandıracak bir şey yapmam gerekiyor. Ödüller o büyük adamın anısını yaşatacak."

"Anlıyorum. Bir başka deyişle, yalnızca eşi bulunmaz gaddarlıklarıyla sivrilen yaşlı adamlara ihsan dağıtacaksın."

"Lütfen, Gus." Bayan Levy eldivenli elini kaldırdı. "Bayan Trixie projesine ilişkin haberler kızları çok heyecanlandırdı. Vakıfsa taşıdıkları soyadıyla gurur duymalarını sağlayacak. Babaları tam anlamıyla bir başarısızlık örneği; en azından annelerinin bir şeyler başarabileceğini göstermeliyim onlara."

"Leon Levy Vakfı'ndan bir ödül kazanmak, bütün kamunun önünde küçük düşmek, olacak. İşte o zaman aleyhine açılan davaların birinden çıkıp ötekine gireceksin: Ödül kazananların açtığı hakaret davalarının. Unut bunu. Briç grubuna ne oldu? Neden gidip Lakewood'da golf oynamıyorsun artık? Biraz daha dans dersi alsana. Bayan Trixie'yi de yanında götürürsün."

"Doğruyu söylemek gerekirse, Bayan Trixie son günlerde beni sıkmaya başlamıştı."

"Gençleştirme kursunun birdenbire sona ermesinin nedeni buydu demek?"

"O kadın için elimden geleni yaptım. Bunca zamandır etkin bir kadın olmasını sağladığım için Susan'la Sandra benimle gurur duyuyorlar."

"Her neyse, Leon Levy diye bir vakıf kurulmayacak."

"Bundan nefret mi ettin? Sesinde nefret var. Duyabiliyorum. Bir de düşmanlık. Gus, kendi iyiliğin için, gidip Tıp Sanatları binasındaki doktorla görüş. Hani şu Lenny'nin kurtarıcısıyla. Çok geç olmadan. Şimdi; o idealist suçluyla en kısa zamanda ilişki kurman için gözümü bir an olsun üzerinden ayırmayacağım. Seni tanırım. Boş verirsin, Abelman da bir kamyon gönderip Levy konutundaki bütün eşyaları alır elimizden."

"Jimnastik yatağını da elbette."

"Sana söylemiştim!" diye haykırdı Bayan Levy. "Yatağı karıştırma!" Kürkünün kabarmış tüylerini sıvazladı. "Abelman buraya gelip spor arabanın lastiklerini söktürmeden önce Reilly denen ruh hastasını bulsan iyi edersin. Karşısına böyle birini çıkarırsak Abelman dava filan açamaz. Lenny'nin doktoru Reilly'yi muayene eder, devlet de onu insanlara zarar veremeyeceği bir yere kapatır. Çok şükür, Susan'la Sandra kapı kapı dolaşıp böcek ilacı satmalarına ramak kaldığını öğrenmeyecekler. Öz babalarının, onlara ait olan serveti nasıl umursamazca çarçur ettiğini bilselerdi kalpleri kırılırdı."

* * *

George, Poydras Caddesi'ndeki Cennet Satış Anonim Şirketi'nin, yani garajın karşısındaki yerini almıştı. Şirketin adını el arabasının üzerinde okumuş, adresini rehberden bulmuştu. Bütün sabah iriyarı satıcıyı beklemiş, ama adam görünmemişti. Korsan Sokağı'nda o eşcinseli şişlemeye kalkıştığı için kovulmuştu belki de. Öğlen olunca George nöbet yerinden ayrılmış

ve Bayan Lee' den paketleri almak için Fransız Mahallesi'ne yollanmıştı. Şimdi yine Poydras'taydı; satıcının ortaya çıkıp çıkmayacağını merak ediyordu. George ona kibar davranmaya, görür görmez eline birkaç dolar sıkıştırmaya karar vermişti. Sosisli sandviç satıcıları herhalde yoksuldular. Birkaç kuruş kazanmak adamı sevindirebilirdi. Bu satıcı kusursuz bir paravan olabilirdi. Neler olup bittiğini anlaması olanaksızdı. Öte yandan, iyi bir eğitim aldığı da belliydi.

Sonunda, saat biri geçmişti ki, el arabasını iten beyaz önlük yuvarlanarak garajın kapısından girdi. Bir-iki dakika sonra dev satıcı dışarıya çıkıp arabayı kaldırıma çıkardı. George, satıcının küpe, eşarp ve plastik kılıcı hâlâ taşıdığını gözlemledi. Garajdan çıkmadan bu kılığa büründüğüne göre, satışları artırmak için düşünülmüş bir numaraydı besbelli. Adamın konuşma biçiminden, uzunca bir süre okula gittiği anlaşılıyordu. Belki de onda yanlış olan şey, buydu. George ilk fırsatta okulu bırakma akıllığını göstermişti. Sonunun bu adam gibi olmasını istememişti çünkü.

George onun arabayı binaların önü sıra sürüşünü, sonra durup arabanın önüne bir kâğıt parçası yapıştırışını izledi. George aklını kullanacak, satıcı kadar eğitimli biriymiş gibi davranacaktı. Paranın da yardımıyla satıcı, arabanın yedek sosis bölümünü kiraya vermeyi kabul edebilirdi.

Sonra yaşlı adam garajdan çıktı, satıcının peşinden koştu ve uzun bir çatalla sırtına vurdu.

"Kıpırda biraz, koca maymun," diye bağırdı. "Zaten geç kaldın. Akşamüstü oldu bile. Bugün de kâr edemezsen, sana göstericim."

Satıcı sakin ve kendinden emin bir sesle bir şeyler söyledi. George ne dediğini anlayamamıştı, ama konuşma oldukça uzun sürdü.

"Annenin uyuşturucu kullanması umurumda bile değil," diye karşılık verdi yaşlı adam. "Şu araba kazası, ya da düşlerin, ya da Allanın belası kız arkadaşına ilişkin bir tek palavra daha

duymak istemiyorum. Hadi çek arabanı, seni koca orangutan. Bugün senden en az beş dolar bekliyorum, haberin olsun."

Yaşlı adamın iteklemesiyle, satıcı arabasını sürmeye koyuldu, köşeyi döndü ve Aziz Charles yönünde gözden kayboldu, George yaşlı adamın garaja dönmesini bekledi, sonra bir kabadayı gibi iki yana sallanarak arabanın peşine düştü.

Ignatius izlendiğinden habersiz arabasını Aziz Charles'taki yoğun trafiğin arasından Fransız Mahallesi'ne doğru itiyordu. Dün gece, başlama vuruşunu yapacak olan konuşmayı hazırlamak için geç saatlere kadar uyumamış, bu nedenle de bugün öğlene kadar sararmış çarşaflarından ayrılamamıştı; sonunda annesi kapıyı tekmeleyip ciyak ciyak bağırarak uyandırabilmişti onu. Evet, yine yollara düşmüştü, ama bir sorunu vardı. Yüksek nitelikli komedi bugün RKO Orfe'de gösterime giriyordu. Gerçi annesi bu kadarcığını bile çok görmüştü, ama bilet parası olarak ondan on sent sızdırmayı başarmıştı. Bir yolunu bulup çabucak beş ya da altı tane sosisli sandviç satmalı, arabayı bir yerlere bırakmalı ve inanmazlıkla açılmış gözleri zındıklıkla dolu her renkli dakikayı doyasıya içebilsin diye hemen sinemanın yolunu tutmalıydı.

Elindeki parayı çoğaltmanın bir yolunu bulmak için derin düşüncelere dalmıştı, arabasının bir süredir dümdüz, şaşmaz bir hatta ilerlemekte olduğunu fark etmedi. Kaldırımın kenarına biraz daha yanaşmayı denedi, araba bir türlü sağa gitmiyordu. Durup baktı; bisiklet lastiklerinden biri, tramvay rayının oyuğuna girmişti. Arabayı zıplatıp oyuktan çıkarmaya çalıştı, ama araba kolayca kaldıramayacağı kadar ağırdı. Eğildi, bir yanından tutup kaldırmayı denedi. Ellerini büyük, teneke bölmenin altına sokarken, hafif sisin içinde yaklaşan tramvayın gıcırtısını duydu. Ellerinin üzerinde küçük, belli belirsiz yumrular oluştu, supabıysa bir an çılgın gibi titredikten sonra, hızla kapandı. Ignatius deli gibi teneke sosisin üzerine sıçradı. Bisiklet lastiği raydan kurtuldu, havaya dikildi, bir an öylece kaldı, sonra araba

gürültüyle öteki yana devrilince, tekerlek yatay duruma geçti. Teneke sosisin küçük kapaklarından biri açıldı, dumanı tüten birkaç haşlanmış sosisi yola fırlattı

Tramvayın biraz ilerdeki karaltısının yaklaşışını izleyen Ignatius, "Hey Tanrım!" diye söylendi kendi kendine. "Fortuna yine kötücül bir oyun mu oynuyor bana?"

Enkazı öylece bırakan Ignatius rayların üzerinden tramvaya doğru lap lap koştu; üniforması bileklerini kamçı gibi dövüyordu. Yeşil ve bakır renkli tramvay sallanarak, yalpalayarak, ağır ağır yaklaşıyordu. Rayların ortasında yatan büyük, silindir biçimindeki, beyaz nesneyi gören vatman aracı durdurdu ve ön camlardan birini açtı.

"Affedersiniz, efendim," diye seslendi küpe. "Bir dakika beklerseniz, yan yatmış olan ekmek teknemi düzeltmeye çalışırım."

George fırsatı kaçıramazdı. Ignatius'un yanına koşup neşeyle bağırdı: "Hadi profesör, elbirliğiyle kaldıralım şunu."

"Aman Tanrım!" diye gürledi Ignatius. "Tüyleri yeni bitmiş intikam tanrıçam! Ne berbat bir gün. Bir tramvay tarafından ezilmeme ramak kaldı, aynı anda da soyuldum. Bu yüzden Cennet'in rekorlar kitabına geçeceğim. Çek git başımdan; seni yoldan çıkmış afacan."

"Sen şu ucundan tut, ben de buradan."

Tramvay çanını çaldı.

"Eh, peki," dedi Ignatius sonunda. "Aslına bakarsan bu saçma sapan sorumluluğu böylece, bir yana devrilmiş olarak bırakmak beni pek mutlu ederdi."

George arabanın bir kenarına yapıştı. "Öteki sosisler de dökülmeden şu küçük kapıyı kapasan iyi edersin," dedi.

Ignatius profesyonel bir futbol karşılaşmasındaymış gibi, dışarıya fırlamış olan sosislerden birini tek vuruşta daracık bölmeye soktuktan sonra bir tekmede kapıyı kapadı.

"Yavaş ol, prof. Arabanı parçalayacaksın."

"Kapa çeneni, okul kaçağı. Sana fikrini soran oldu mu?"

"Tamam," dedi George, omuzlarını silkerek. "Yalnızca sana yardım etmeye çalışıyodum."

"Sen bana nasıl yardım edebilirmişsin?" diye haykırdı Ignatius, birkaç sararmış dişini göstererek. "Şu anda toplumun yetkililerinden biri, senin saç toniğinin kokusundan zehirlenmek üzere belki de. Nereden geliyorsun? Neden beni izliyorsun?"

"Bana bak, şu hurda yığınını kaldırmana yardım etmemi istiyo musun, istemiyo musun?"

"Hurda yığını mı? Cennet'in malı olan bu araçtan mı söz ediyorsun?"

Tramvay bir kez daha çınladı. "Hadi," dedi George. "*Kaldır*."

"Umarım farkındasındır," dedi Ignatius, arabayı soluk soluğa kaldırırken, "ilişkimiz yalnızca acil bir gerekliliğin sonucu."

Araba gürültüyle döndü: Teneke kutunun içindekiler iki yana çarparak takırdadılar.

"Tamam prof, işte oldu. Sana yardım edebildiğime sevindim." "Belki farkında değilsin kimsesiz çocuk, ama tramvayın mahmuzundaki kancaya takılmak üzeresin."

Vatmanla biletçinin Ignatius'un kılığını daha yakından inceleyebilmeleri için, tramvay yanlarından ağır ağır geçti.

George, Ignatius'un pençelerinden birini kavradı, içine iki dolar sıkıştırdı.

"Para mı?" diye sordu Ignatius, mutlulukla. "Çok şükür." Parayı çabucak cebine attı. "Bu müstehcen davranışın nedenini sormayacağım. Şu gülünç arabayla işe çıktığım bu kederli günümde basit yöntemlerinle beni neşelendirmeye çalıştığını düşünmeyi yeğliyorum."

"Çok doğru, prof. Çok iyi söyledin. İyi bi eğitim aldığın belli."

"Ya?" Ignatius'un gururu okşanmıştı. "Senin için az da olsa hâlâ umut var, galiba? Sosisli sandviç?"

"Hayır, sağ ol."

"İzin verirsen ben bir tane yiyeceğim. Gövdem doyurulmayı

rica ediyor." Ignatius başını eğip kazanın içine baktı. "Hay Allah, sosisler birbirine girmiş."

Ignatius kapıları çarpıp pençelerini kazana daldırırken, George konuştu: "Bak ben sana yardım ettim. Şimdi de belki sen benim için bi şey yaparsın, ha?"

"Olabilir," dedi Ignatius ilgisizce. Sosisli sandviçini ısırdı.

"Şunları görüyo musun?" George koltuğunun altındaki kahverengi kâğıda sarılı paketleri gösterdi. "Bunlar okul malzemesi. İşte sorunum bu. Bunları öğlen dağıtımcıdan aldım, ama okul kapanmadan önce oraya götüremem. Yani yaklaşık iki saat bunları taşımak zorundayım. Anlıyo musun? Bunları akşamüstüne kadar bırakacak bi yer bulmalıyım. Seninle saat birde bi yerlerde buluşsak, bunları senin arabanın bi yerine koysam ve üçten sonra gelip alsam, olur mu?"

"Ne büyük bir yalan," diye geğirdi Ignatius. "Cidden sana inanmamı beklemiyorsun, değil mi? Okullar kapandıktan sonra okul malzemesi teslim etmek, ha?" "Sana her gün bikaç papel öderim."

"Öder misin?" diye sordu Ignatius, ilgiyle. "Ama bir haftalık kirayı peşin isterim. Önemsiz meblağlarla uğraşamam."

George cüzdanını açtı, Ignatius'a sekiz dolar verdi.

"Al. Daha önce aldığın iki dolarla, haftalığı on dolara geliyo." Ignatius yeni banknotları neşeyle cebine attı, George'un koltuğunun altındaki paketlerden birini kaptı. "Ne sakladığımı görmeliyim. Çocuklara aptalca oyuncaklar sattığından eminim."

"Buraya bak!" diye bağırdı George. "Açılmış paketleri teslim edemem."

"Ne kötü." Ignatius oğlanı itekledi ve kahverengi kâğıdı yırttı. Bir deste posta kartına benzeyen bir şeyle karşılaştı. "Bunlar da ne? Yurttaşlık bilgisi ya da aynı ölçüde aptallaştırıcı bir ders için görsel malzeme mi?"

"Ver onu bana, manyak."

"Tanrım!" Ignatius elindekilere bakakaldı. Lisedeyken biri

ona bir kez açık saçık bir fotoğraf göstermiş, o da bir su soğutucusunun üzerine yığılıp kulağını yarmıştı. Bu fotoğraf ondan çok daha müthişti. Çıplak bir kadın, bir masanın kenarına, masanın üzerindeki bir yerkürenin yanına ilişmişti. Elindeki tebeşirin akla getirdiği kendi kendine cinsel doyum, Ignatius'un merakını kamçıladı. Kadının yüzü, kocaman bir kitabın gerisine gizlenmişti. George, boştaki elin lakayt şaplaklarından kaçınmaya çalışırken, Ignatius kitabın başlığını inceledi: Anicius Manlius Severinus Boethius, *Felsefenin Avuncu*. "Gördüklerim doğru olabilir mi? Ne zekâ. Ne beğeni. Aman Tanrım."

"Ver onu," diye yalvardı George.

"Bu *benim*," diye sırıttı Ignatius, resmi cebine atarken. Yırtılmış paketi George'a geri verdi, parmaklarının arasında kalan yırtık kâğıt parçasına baktı. Üzerinde bir adres vardı. Onu da cebine attı. "Bunları nereden buldun kuzum? Kim bu zeki kadın?"

Seni ilgilendirmez."

"Anlıyorum. Gizli bir eylem demek?" Ignatius kâğıdın üzerindeki adresi düşündü. Kendi araştırmasını kendisi yapacaktı. Kültürlü ama yoksul bir kadın para için her şeyi yapıyordu. Okuduğu kitaplara bakılırsa, oldukça keskin bir dünya görüşü olmalıydı. Belki de Çalışan Genç'le aynı konumdaydı; denetiminin dışındaki güçler tarafından düşmanca bir çağa savrulmuş bir bilici ve bir düşünür. Ignatius onunla tartışmalıydı. Ondan yeni ve değerli görüşler edinebilirdi. "Evet, kaygılarım olsa da aracımı kullanınana izin vereceğim. Ancak bugün arabaya göz kulak olmak zorundasın. Oldukça acil bir randevum var."

"Hey, bu da nerden çıktı? Ne kadar sürer?"

"İki saat kadar."

"Saat üçte orada olmalıyım."

"Eh, bugün biraz gecikirsin artık," dedi Ignatius; kızmıştı. "Seninle ilişki kurup sosis bölmemi pis emellerine alet ederek düzeyimi iyice düşürdüm zaten. Seni ele vermediğim için sevinmelisin. Polis teşkilatında görevli, çok başarılı bir dostum var;

bir gizli polis, Devriye Mancuso. Tamı tamına senin gibi birini yakalamak için kıvranıyor. Dizlerinin üzerine çöküp bu iyiliğim için teşekkür et."

Mancuso mu? Bu, onu tuvalette durduran, kılık değiştirmiş polisin adı değil miydi? George fazlasıyla sarsılmıştı.

Olanca cesaretini toplayıp "Şu polis dostun neye benziyo?" diye sordu, dudak bükerek.

"Ufak tefek ve ele geçmez biridir." Ignatius'un sesi kurnazlıkla çınlıyordu. "Sürekli kılık değiştirmiş olarak dolaşır. Gerçek bir göz boyamacıdır, sonu gelmez çapulcu avında bir oraya bir buraya koşturur durur. Bir süre için bir tuvaletin mahremiyetine sığınmıştı, ama şimdi yine sokaklarda, her an yardımıma koşmak için hazır bekliyor."

George'un boğazına, soluk almasını güçleştiren bir şey tıkandı.

"Yalan atıyosun."

"Bu kadarı yeter, köprüaltı çocuğu. Soylu bir kadın öğretmenin yozlaşmasına katkıda bulunan bitirim," diye havladı Ignatius. "Çevirdiğin dolapları Sherlock Mancuso'ya ihbar etmediğim için teşekkür olarak üniformamın eteğini öpmen gerekir. İki saat sonra RKO Orfe'nin önünde ol!"

Ignatius Common Caddesi'ne doğru kabarmış bir dalga gibi aktı. George paketleri arabanın çiğ sosis bölmesine koydu, kaldırımın kenarına çöktü. Mancuso'nun bir arkadaşıyla tanışmak da ne şanstı doğrusu. Öfkeyle el arabasına baktı. Paketler yetmiyormuş gibi, bir de kocaman bir sosis arabası kalmıştı başına.

Ignatius parayı gişenin üzerine fırlattıktan sonra, Orfe'ye sözcüğün tam anlamıyla saldırdı ve koltukların arasındaki geçitte sahne ışıklarına doğru yalpalayarak ilerledi. Zamanlaması kusursuzdu. İkinci film başlamak üzereydi. Olağanüstü fotoğrafları olan bu çocuğu bulması kesinlikle büyük bir şanstı. Ignatius, gözdağı vererek her akşamüstü el arabasına göz kulak olmasını sağlayabilirdi. Polis teşkilatındaki dostundan söz edince, sokak serserisi gerçekten ürkmüştü.

Ignatius tanıtım yazılarına bakıp homurdandı. Filmin yapımında yer alan kişilerin hiçbiri kabul edilebilir gibi değildi. Özellikle sahne tasarımcısı geçmişte Ignatius'u pek çok kez dehşete düşürmüştü. Kadın kahramansa, sirk müzikalindekinden çok daha iğrençti. Bu filmde, yaşlı, görmüş geçirmiş bir adamın baştan çıkarmaya çalıştığı, genç, alımlı bir sekreteri oynuyordu. Adam onu özel uçağıyla Bermuda'ya götürüp bir otele yerleştirdi. İlk gece, hovarda adam tam yatak odasının kapısını açmak üzereyken, kız hızla odadan kaçtı.

"Pis karı!" diye bağırdı Ignatius, ıslak patlamış mısırları önündeki koltukların üstüne püskürterek. "Ne cüretle bir bakireymiş gibi davranabilir? Şu sefih suratına bir baksanıza. Irzına geç onun!"

Kucağında alışveriş torbası tutan bir kadın yanındakine, "Matinelere hep böyle abuk tipler gelir," dedi. "Şunun haline baksana. Kulağına küpe takmış."

Sonra, buğulu bir aşk sahnesi başlayınca Ignatius denetimini yitirmeye başladı. Giderek isterinin pençesine düştüğünü hissedebiliyordu. Susmayı denedi, ama başaramadı.

"Objektifin önüne çeşitli kalınlıklarda tülbent geçirmişler," diye patladı. "Aman Tanrım. Gerçekte bu ikisinin ne kadar kırışmış ve iğrenç insanlar olduğunu kim bilebilir? Galiba kusacağım. Lütfen! Projeksiyon odasındakilerden biri ışıkları yakamaz mı acaba?"

Koltuğun kenarına vurunca, plastik kılıç gürültüyle takırdadı. Yaşlı bir yer gösterici yaklaşıp kılıcı almaya çalıştı, fakat Ignatius onunla boğuştu. Kadının ayağı kaydı, halının üzerine düştü. Doğruldu, aksayarak uzaklaştı.

Onurunun tehlikede olduğuna inanan kadın kahraman, manyakça hayaller görmeye başlamıştı; hepsinde de hovardasıyla aynı yatağı paylaşıyordu. Yatak caddeler boyunca hızla kaydıktan sonra, kent dışındaki bir otelin yüzme havuzuna kondu, yüzmeye başladı.

"Hey yarabbi. Şimdi bu komedi filmi mi sayılıyor?" diye sordu Ignatius karanlığa. "Bir kez bile gülmedim. Gözlerim gördüğü bu çokrenkli rezilliğe inanamıyor. Bu kadın yere yıkılıncaya kadar kırbaçlanmalı. Uygarlığımızı mahvetmeye çalışıyor. Bizi yok etmek için gönderilmiş Çinli, komünist bir casus olabilir. Lütfen! Azıcık iffeti olan biri sigortayı attırsın. Bu sinemadaki yüzlerce insanın morali bozuluyor. Tanrı vere de Orfe elektrik faturasını ödemeyi unutmuş olsa."

Film bitince Ignatius haykırdı: "Bütün o Amerikan görünümünün altında tam bir Tokyo gülü!"

Filmin bir sonraki gösterimine de kalmak isterdi, ama kimsesiz delikanlıyı anımsayınca vazgeçti. Karşısına çıkan fırsatı kaçırmak istemiyordu. Oğlana ihtiyacı vardı. Güçsüz güçsüz doğruldu, film boyunca koltuğunun önünde birikmiş olan dört patlamış mısır kutusunun üstünden atladı. Tam anlamıyla dermansızdı. Coşku diye bir şeyi kalmamıştı. Geçitte güçlükle soluyarak, sersem sersem ilerledi ve güneşli kaldırıma çıktı. Orada, Roosevelt Oteli'nin taksi durağında George somurtarak el arabasını gözlüyordu. "Tanrım," diye hırladı. "Oradan hiç çıkmayacaksın sandım. Ne randevusuymuş bu? Yalnızca bi film izledin işte."

"Lütfen," diyerek içini çekti Ignatius. "Az önce bir sarsıntı geçirdim. Hadi git artık. Yarın saat tam birde Canal ile Royal'in köşesinde buluşalım."

"Oldu, prof." George paketlerini aldı, yaylanarak yürümeye başladı. "Çeneni tut, tamam mı?"

"Bakalım," dedi Ignatius, büyük bir ciddiyetle. Titreyen elleriyle bir sosisli sandviç yedi ve cebindeki fotoğrafa gizlice bir göz attı. Yukarıdan bakılınca kadın daha da ağırbaşlı ve güven verici görünüyordu. Düşmüş bir Roma tarihi profesörü olabilir miydi? Ziyan olmuş bir ortaçağ uzmanı? Ah, keşke yüzünü görebilseydi. Kadında, Ignatius'a çekici gelen ve yalnızlığı, ayrıksılığı, içe dönük bir cinselliği ve eğitmenlikten alınan zevki çağrıştıran bir

şeyler vardı. Yırtık ambalaj kâğıdına küçük, kaba harflerle yazılmış olan adrese baktı. Bourbon Caddesi. Zavallı kadın paragöz çıkarcıların eline düşmüştü. Günce için bulunmaz bir kahramandı. Paha biçilmez yapıtımın, diye düşündü, tek eksiği cinsellik. Şöyle üstü kapalı, ağız sulandıran bir dokundurma olmalı. Bu kadının itirafları günceyi biraz neşelendirebilirdi.

Ignatius arabasını Fransız Mahallesi'ne doğru sürdü ve çok uçucu bir an için bir aşk serüveni düşledi. Myrna kıskançlıktan kahve fincanının kenarını kemirecekti. Ignatius ona o kadın bilginle yaşadığı tadına doyulmaz dakikaları en ince ayrıntısına kadar aktaracaktı. Özgeçmişi ve Boethius'tan edindiği dünya görüşüyle kadın Ignatius'un cinsel beceriksizliklerine ve hatalarına büyük bir soğukkanlılık ve hoş görüyle yaklaşacaktı. Çok anlayışlı davranacaktı. Ignatius onu uyaracaktı: "Beni incitme." Oysa Myrna cinselliğe de toplumsal başkaldırısına kattığı şiddet ve ciddiyetle saldırıyor olmalıydı. Ignatius yaşadığı sevecen ilişkiyi aktardığı zaman, Myrna kim bilir ne büyük bir acı çekecekti.

"Peki, buna cesaret edebilecek miyim?" diye sordu kendi kendine; el arabasını park etmiş olan bir otomobile dalgınlıkla çarparken. Arabanın tutamağı karnına battı, Ignatius geğirdi. Kadına, onu nereden tanıdığını söylemeyecekti. Önce onunla Boethius'u tartışacaktı. Kadın etkilenecekti.

Ignatius adresi buldu. "Aman Tanrım!" dedi. "Zavallı kadın iblislerin eline düşmüş." Neşeli Gece'nin ön yüzünü inceledikten sonra cam kutudaki afişe doğru yuvarlana yuvarlana yürüdü. Okudu:

ROBERTA E. LEE

sunar:

Harlett O'Hara

Güzel Bakire

(ve hayvanı)

Harlett O'Hara da kimdi? Daha da önemlisi, hayvanı ne tür bir şeydi? Nazi patroniçenin gazabına uğramaktan korktuğu için, kaldırımın üzerine rahatsızca çöktü ve beklemeye karar verdi.

Lana Lee, Darlene'le kuşu izliyordu. Gösteri neredeyse hazır saydırdı. Bir de Darlene şu cümleyi doğru dürüst söyleyebilseydi. Sahneden uzaklaştı, Jones'a taburelerin altını süpürmekle ilgili birkaç emir daha verdikten sonra kapitone kapıdaki gözetleme deliğinden dışarıya bakmaya gitti. Bu akşamüstü gösteriyi yeterince izlemişti. Bir bakıma hiç de fena sayılmazdı. George da yeni işten epeyce para getiriyordu. Her şey yolunda gibiydi. Jones'a gelince; nihayet süngüsü düşmüş gibiydi.

Lana kapıyı iterek açtı, sokağa doğru haykırdı: "Hey, sen! Çabuk kalk kaldırımımdan!"

Sokaktan gelen gür ses, "Lütfen," dedikten sonra, bir gerekçe bulmak için duraladı. "Biraz kırılmış olan ayağımı dinlendiriyordum."

"Git başka yerde dinlendir. Şu döküntü arabayı da müessesemin önünden kaldır."

"Bir gaz odasından farksız olan ininizin önüne isteyerek yığılıp kalmadığımı bilin. Buraya kendi iradernle dönmedim. Yalnızca ayaklarım yürümeyi bıraktı, hepsi bu. Felç oldum."

"Gidip bi sokak ötede felç olsana. Bi kez daha buralarda dolaşıp yatırımımı mahvetmene izin vermeyeceğim. Kulağındaki küpeyle ibneye dönmüşsün. Herkes buranın bi eşcinsel barı olduğunu sanacak. Hadi bakalım, gazla."

"Kimse böyle bir yanılgıya düşmez. Kentteki en kasvetli barı işlettiğine kuşku yok. Size sosisli sandviç satabilir miyim?"

Darlene kapının yanına geldi. "Aa, bakın kim gelmiş? Zavallı anacığın nasıl?"

"Aman Tanrım!" diye gürledi Ignatius. "Fortuna neden beni tam da bu noktaya sürükledi?"

"Hey Jones," diye seslendi Lana Lee. "O süpürgeyi sağa sola çarpmayı kes de şu garip tipi kış kışla."

"Kusura bakma. Kovalama ücreti haftada elli dolardan başlıyo."

"Zavallı anacığına hiç de iyi darvanmıyosun," dedi Darlene kapıdan.

"Siz iki bayandan birinin Boethius okuduğunu hiç sanmıyorum," diyerek içini çekti Ignatius.

"Konuşma onunla," dedi Lana Darlene'e. "Boktan ukalanın teki. Jones, buraya gelmen için sana iki saniye veriyorum; yoksa bu herifle birlikte serserilik suçundan tutuklanacaksın. Çevremdeki çokbilmişlerden bıktım usandım artık."

"Demek bir fırtına süvarisi gelip tepeme çökecek ve beni duyularımı yitirinceye kadar kırbaçlayacak?" dedi Ignatius, serinkanlılıkla. "Beni korkutamazsın. Bugün yeterince sarsıldım zaten."

"Vay anasını!" dedi Jones kapıdan bakınca. "Yeşil kasketli herif. Hemi de bizzat."

"Seni kızgın ve aldatılmış müşterilerine karşı koruması için ürkütücü bir zenci tutmakla akıllılık etmişsin," dedi yeşil kasketli herif Lana Lee'ye.

"Sepetle şunu," dedi Lana, Jones'a.

"Vaay! Bi fil nassı sepetlenir acıba?"

"Şu kara gözlüklere bakın. Uyuşukluk içinde yüzmene hiç şaşmamalı."

"Derhal, buraya dön," dedi Lana, gözünü dikmiş Ignatius'a bakan Darlene'e. Darlene'i itekleyip Jones'a döndü: "Tamam. Yakala onu."

"Usturanı çıkarıp doğra beni," dedi Ignatius, Lana ile Darlene içeri girerlerken. "Yüzüme kezzap at. Beni bıçakla. Topal bir sosis satıcısı olmanın, vatandaşlık haklarımdan biri olduğu umurunda bile değil elbette. Irk ayrımına karşı çıktığım için son derece başarılı bir işi kaybettim. Ayaklarımın kırılması, duyarlı toplum bilincimin dolaylı bir sonucu."

"Vaay! Fakir zencileri hapse dıktırmaya çalıştığın için Levy Pantolon kıçına tekmeyi bastı, desene?"

"Sen nereden biliyorsun bunu?" diye sordu Ignatius, savunmaya geçerek. "Yoksa sen de o başarısız darbenin içinde miydin?"

"Hayır. Sağda solda konuşulanlara kulak verdim."

"Öyle mi?" diye sordu Ignatius ilgiyle. "Amacımdan ve davranışlarımdan söz edildiğine kuşku yok. Kısacası, tanınan birisiyim. Bir efsane olmayı ummuyordum doğrusu. Belki de o eylemden çok çabuk vazgeçtim." Neşesi yerine gelmişti. Onca karanlık günden sonra, nihayet güneş doğuyordu galiba? "Yoksa sıradan bir kahraman mı oldum?" Geğirdi. "Sosisli sandviç ister misin? Her renkten, her inançtan insana aynı kibarlıkla hizmet ederim ben. Cennet Satış, kamu hizmetleri alanında her zaman öncü olmuştur."

"Senin gibi fiyakalı konuşan bi beyaz nassı oluyo da seyyar satıcılık yapıyo?"

"Lütfen dumanı başka tarafa üfle. Solunum sistemim ne yazık ki pek parlak sayılmaz. Korkarım baba tarafından oldukça güçsüz bir dölün ürünüyüm. Büyük bir olasılıkla spermi rasgele bir biçimde fışkırtılmış."

İşte buna şans denir, diye düşündü Jones. Şişko herif, tam da ona en çok gereksinimi olduğu anda gökten düşüvermişti.

"Aklını mı kaçırdın? Eyi bi işin, şöyle gösterişli, kocaman bi Buick'in, işte her bi bokun olmalıydı. Vay be! Klima, renkli TV..."

"Son derece zevkli bir mesleğim var," diye yanıtladı Ignatius, buz gibi bir sesle. "Açık havada, özgürce çalışıyorum. Tek baskı, ayaklarımdan geliyor."

"Ben kolece gitmiş olaydım, bi el arabasını sürüp millete bu boktan şeyleri satmazdım."

"Lütfen! Cennet ürünleri çok kalitelidir." Ignatius plastik kılıcını kaldırımın kenarına indirdi. "Bir başkasının mesleğini eleştirmek, bu karanlık barda çalışan birine düşmez."

"Allah kahretsin, sanki ben Neşeli Gece'ye pek mi bayılıyorum? Hayır, efendim. Bi yere girmek zorundaydım. Yani şöyle

eyi bi yerde çalışmak, başarılı bi iş bulmak, geçim paramı kazanmak İstemez miydim?"

"Tam tahmin ettiğim gibi," dedi Ignatius öfkeyle. "Bir başka deyişle, gerçek bir burjuva olmak istiyorsun. Hepinizin beyni yıkanmış. Yanılmıyorsam, başarılı biri ya da onun eşdeğeri bir rezil olup çıkmak istiyorsun?"

"Tam üstüne bastın. Helal!"

"Seninle değer yargılarının yanlışlığını tartışacak zamanım yok. Ancak, sana sormak istediğim bir şey var. Şu mağaranın içinde okumaya meraklı olan bir kadın var mı acaba?"

"Var. Ha bire elime okuycak bi şiyler dutuşturur, kendimi geliştirmemi ister. Düzgün bi karıdır."

Aman Tanrım. Mavi ve sarı gözler parladı. "Bu örnek insanla tanışabilir miyim acaba?

Jones neler olup bittiğini merak etti. "Vay anasını! dedi. "Onu görmek istiyosan bi gece uğra da, hayvanıynan yaptığı dansı izle."

"Hay Allah. Sakın bana onun şu Harlett O'Hara olduğunu söyleme.

"Evet. Kendisi bizzat Harla O'Horror'dır."

"Boethius artı evcil bir hayvan," diye mırıldandı Ignatius. "Ne keşif."

"Bi kaç gün sonra başlıyo. Uğra da seyret. Gördüğüm en şahane numara. Vay be!"

"Gözümde canlandırabiliyorum," dedi Ignatius saygıyla. Yozlaşmış eski Güney'de geçen bu zekice taşlama, Neşeli Gece'deki cahil keresteleri şaşkına çevirecekti. Zavallı Harlett. "Söylesene. Ne cins bir hayvan bu?"

"Ooo! Bunu sana söyleyemem, arkıdaş. Kendin görmelisin. Bu numara büyük bi sürpiriz. Harla'nın ayrıcana söyleycek bikaç sözü var. Bu öyle bildiğin soyunma numaralarından diil. Harla konuşuyo."

Hay Allah. Keskin, parlak dokundurmalarını izleyicilerinden

kaçı tam olarak anlayabilecekti bakalım? Harlett'i görmeliydi. İletişim kurmak zorundaydılar.

"Bilmek istediğim bir şey var, efendim," dedi Ignatius. "Bu lağım çukurunun Nazi sahibesi her gece buralarda mıdır?"

"Kim? Bayan Lee mi? Hayır." Jones kendi kendine gülümsedi. Sabotaj tasarısı beklediğinden de iyi gidiyordu. Şişko herif gerçekten de Neşeli Gece'ye gelmek niyetindeydi. "Harla O'Horor'ın kusursuz, harika olduğunu söylüyo; her gece burda bulunup göz kulak olmasına gerek yokmuş. Harla şova başlar başlamaz, gendisi tatil için Kaliforniya'ya gidecekmiş. Yaa!"

"Ne şans," dedi Ignatius, salyalarını akıtarak. "*Ben* Bayan O'Hara'nın gösterisini izlemek için burada olacağım, ama. Benim için gizlice, sahneye yakın bir masa ayırır mısın? Yaptığı her şeyi görmeli, duymalıyım."

"Vay vaay! Başımın üstünde yerin var, ahbap. Bikaç gün sona buralara bi düş, bakalım. Sana en kıyak hizmeti suncam."

"Jones, yoksa hâlâ o tiple mi konuşuyorsun?" diye sordu Lana kapıdan.

"Merak etme," dedi Ignatius ona. "Gidiyorum. Uşağın korkudan aklımı başımdan aldı. Bir daha bu pis domuz ahırının önünden bile geçmemeye dikkat edeceğim."

Lana, "İyi edersin," dedikten sonra kapıyı çarparak kapadı.

Ignatius suç ortağıymışçasına Jones'u dürttü.

"Hey dinle," dedi Jones. "Gitmeden önce bi şiy sorcam sana. Siyah biri serserilik etmenin, ya da asgari ücretin altında çalışmanın dışında ne yapabilir sence?"

"Lütfen." Ignatius kaldırımın kenarını bulmak ve doğrulmak için iş önlüğünün eteklerini beceriksizce toparladı. "Aklımın ne kadar karışmış olduğunu sen bile tahmin edemezsin. Değer yargıların baştan ayağa yanlış. Tepeye, ya da işte varmak istediğin nokta neresiyse, oraya vardığında ruhsal bir çöküntü ya da daha kötü bir şey geçirebilirsin. Hiç ülkesi olan bir zenci gördün mü? Elbette hayır. Bir mezbelede mutluluk içinde yaşa. Peşini

bırakmayan, beyaz bir annen olmadığı için Fortuna'ya şükret. Boethius oku."

"Kim? Neyi okuyim?"

"Boethius sana direnmenin son çözümde anlamsız olduğunu, her şeyi olduğu gibi kabullenmek gerektiğini öğretecektir. Boethius konusunda Bayan O'Hara'dan bilgi edinebilirsin."

"Dinle. Günün yarısını aylaklıknan geçirmenin ne demek olduğunu biliyo musun?"

"Harika. Bir zamanlar, mutlu günlerimde ben de aylağın tekiydim. Keşke senin yerinde olsaydım. Odamdan ayda yalnızca bir kez çıkardım; o da posta kutumdaki işsizlik çekini almak için. Talihine şükret."

Bu şişko gerçekten deliydi. Levy Pantolonları'ndaki zavallılar kendilerini Angola'da bulmadıkları için çok şanslıydılar.

"Neyse, bikaç gece sona uğramayı unutma." Jones dumanı küpeye doğru üfledi. "Harla numarasını yapçak."

"Koşa koşa geleceğim," dedi Ignatius neşeyle. Myrna sinirden dişlerini gıcırdatacaktı.

"Vaay!" Jones el arabasının önüne gidip Büyük Şef kâğıdını inceledi. "Biri sana oyun oynuyo galiba?"

"O yalnızca bir ticaret hilesi."

"Yok yaa? Bi daha baksan iyi edersin."

Ignatius arabanın burnuna doğru hantal hantal ilerledi ve sokak çocuğunun, CENNET'TEN 30 SANTİM yazısının çevresini cinsel organ çeşitlemeleriyle süslemiş olduğunu gördü.

"Aman Tanrım!" Kâğıdı yırtarcasına çekip aldı. "Bütün gün bunu sürüp durmuşum demek?"

"Seni dışarda bekleycem," dedi Jones. "Hey!"

Ignatius pençesini sevgiyle salladıktan sonra yalpalayarak uzaklaştı. Sonunda para kazanmak için bir nedeni vardı. Harlett O'Hara. Arabanın ikiye ayrılmış burnunu, liman işçilerinin akşamüstleri toplandığı Cezayir İskelesi'nin rampasına çevirdi. Bağırarak, yalvararak arabayı kalabalığın içine sürdü; ketçapla

hardalı sandviçlerin üzerine bir itfaiyeci gibi heyecanla ve bolca sıkarak, elindeki bütün sosisleri satmayı başardı.

Ne parlak bir gündü. Fortuna'nın gönderdiği işaretler umut verici olmanın da ötesindeydi. Şaşıran Bay Clyde, satıcı Reilly'den şen şakrak selamlama sözcükleriyle birlikte tam on dolar aldı; önlüğünün cebi kimsesiz çocuktan ve sosis imparatorundan aldıklarıyla dolmuş olan Ignatius ise gönül rahatlığıyla, kabaran bir dalga gibi tramvaya bindi.

Eve girince annesini fısıl fısıl telefonda konuşurken buldu.

"Söylediklerini düşündüm," diye fısıldıyordu Bayan Reilly, alınaca. "Belkim de o kadar kötü bi fikir diildir. Ne dimek istediğimi annıyo musun, datlım?

"Elbette diil," diye yanıtladı Santa. "Yoksullar Hastanesi'nde Ignatius da rahat etçek. Biraz başını dinler. Hem Claude, Ignatius'un ortalıkta dolanmasını istemez, güzelim."

"Benden hoşlaşıyo, öyle diil mi?"

"Hoşlaşmak mı? Bu sabah beni aradı, yeniden evlenmeyi düşünüp düşünmediğini sordu. Tanrım. Dedim ki: 'Bak, Claude. Bunu kendisine sormalısın,' dedim. Yaa? Bakalım birbirinize daha ne kadar naz yapçaksınız? Yalnızlık adamcağızın canına tak etmiş."

"Düşünceli bi insan olduğu kesin," dedi Bayan Reilly. "Ama komanis diyip durması bazen tepemi attırıyo."

"Ne geveleyip duruyorsun, Tanrı aşkına?" diye gürledi Ignatius koridorda.

"Tanrım," dedi Santa. "Ignatius geldi galiba?"

"Şşt," dedi Bayan Reilly telefona.

"Eh, dinle tatlım. Claude bi evlendi mi, komanis momanis düşünmez artık. Şu anda kafası çok boş, sorunu da bu işte. Sen ona aşkı öğredirsin."

"Santa!"

"Allah kahretsin," diye homurdandı Ignatius. "Battaglia denen fahişeyle mi konuşuyorsun?"

"Sus, oğlum."

"Ignatius'un kafasına bi tane indirsene."

"Keşkem o kadar güçlü olaydım, şikerim," dedi kadın.

"Ah, Irene nerdeyse unutuyodum. Angelo bu sabah bi fincan gayfe içmeye uğradıydı. Onu zor tanıdım. O yünlü takım elbiseyle onu bi görmeliydin. Tıpkı Bayan Astor'un atına benziyodu. Zavallı Angelo. Elinden geleni yapıyo. Şimdi dediğine göre kaliteli barlara takılıyomuş. Ah, bi an önce birini yakalamasını öyle çok istiyorum ki."

"Ne kötü, öyle diil mi?" dedi Bayan Reilly, üzgün üzgün. "Teşkilattan atılırsa Angelo ne yapar sona? Üstelik beslencek üç boğaz variken?"

"Girişimcilik yeteneği olan, beğeni sahibi erkekler için Cennet Satış'ta yakında birkaç boş yer açılacak," diye belirtti Ignatius.

"Şu manyağın süylediği şeye bakın," dedi Santa, "Ay Irene. Hastaneyi hemen ara gözelim."

"Ona bi şans daha tanımalıyız. Belkim bu kez başarır." /

Santa, "Sennen zahmet edip neden konuşuyorum, bilmem," dedikten sonra, boğuk bir sesle iç geçirdi. "Neyse, akşam yedi gibi görüşürüz. Claude da burda olıcak. Gelip bizi al, güzelce göl kıyısına inip bikaç güzel pavurya yeriz. Heey! Benim gibi bi refakatçiniz olduğu için pek şanslısınız doğrusu. Bööle birine ihtiyacınız var; özellikle Claude'un."

Santa her zamankinden de boğuk bir kahkaha attıktan sonra telefonu kapadı.

"Şu yaşlı genelev patroniçesiyle yine neler saçmalıyordunuz?" diye sordu Ignatius. "Kapa çeneni!"

"Teşekkür ederim. Gördüğüm kadarıyla burası yine neşe dolup taşmakta."

"Bugün kaç para getirdin bakalım? Bi çeyrek mi?" diye haykırdı Bayan Reilly, tiz bir sesle. Oğlunun üzerine atıldı, önlüğünün ceplerini karıştırdı ve parlak fotoğrafı buldu. "Ignatius!"

"Ver onu bana," diye gürledi Ignatius. "Şaraplı ellerinle bu görkemli görüntüyü kirletmeye nasıl cüret edersin?"

Bayan Reilly fotoğrafa bir kez daha baktı, gözlerini yumdu. Kapalı gözkapaklarının arasından bir damla gözyaşı yuvarlandı. "Susis satmaya başladığında, er geç böyle insanlarnan düşüp kalkacağını biliyodum."

"'Böyle insanlar" derken ne demek istiyorsun?" diye sordu oğlu öfkeyle; resmi cebine attı. "Kültürlü, ancak kötü yola düşmüş bir kadın bu. Ondan saygıyla, hürmetle söz etmelisin."

"Onun adını ağzıma bilem almak istemiyorum," diye hıçkırdı Bayan Reilly; gözleri hâlâ kapalıydı. "Hemen odana git ve saçma sapan şeyler yazmayı sürdür." Telefon çaldı. "Yine Bay Levy olmalı. Bugün tam iki kere aradı."

"Bay Levy mi? Ne istiyormuş o canavar?"

"Bana söylemiyo. Hadisene, çılgın! Aç şu telefonu. Açsana."

"Onunla konuşmaya hiç mi hiç niyetim yok," diye patladı Ignatius. Alıcı kaldırdı, ağır bir Mayfair vurgusuyla, "Evvet?" dedi.

Bir erkek sesi, "Bay Reilly mi?" diye sordu.

"Bay Reilly burada değil."

"Ben, Gus Levy." Geriden bir kadın sesi şöyle diyordu: "Ne söyleyeceğini çok merak ediyorum. Bir fırsatı daha mahvettin, ruh hastasını kaçırdın elinden."

"Çok üzgünüm," dedi Ignatius. "Bay Reilly oldukça önemli bir konu nedeniyle kent dışında. Aslını ararsanız, şu anda Mandeville'deki devlet akıl hastanesinde. Sizin tarafınızdan son derece çirkin bir biçimde kovulduğu için düzenli olarak Mandeville'e girip çıkmak zorunda kalıyor. Benliği çok körü yaralandı. Ruh doktorunun faturaları yakında elinize geçer. Oldukça sersemletici rakamlar, inanın."

"Aklını mı kaçırdı?"

"Şiddetli ve kesinkes bir biçimde. Neler çektiğimizi bilemezsiniz. Mandeville'e ilk gidişinde, zırhlı bir araçla götürülmesi gerekmişti. Bildiğiniz gibi, kendisi olağanüstü bir gövde yapısına sahiptir. Bu akşamüstü, devlete ait bir devriye cankurtaranıyla hastaneye kaldırıldı."

"Mandeville'de ziyaretçi kabul edebiliyor mu?"

"Elbette. Oraya gidip görün kendisini. Yanınızda biraz kurabiye de götürün."

Ignatius almacı çarparak yerine koydu, gözleri kapalı, burnunu çekip duran annesinin avcuna bir çeyrek sıkıştırdı ve odasına doğru badi badi yürüdü. Kapıyı açmadan önce durup boyaları dökülmüş tahtanın üzerine çaktığı, İYİ NİYETLİLERE BARIŞ levhasını düzeltti.

Bütün belirtiler yukarıyı gösteriyor, çarkı gökyüzüne doğru dönüyordu.

On İki

Havada coşku dolu, geçici bir canlılık vardı. Postacının şen ıslığı, Constantinople Caddesi'ndeki posta kamyonunun egzozundan çıkan homurtu, annesinin tiz çığlıkları, Bayan Annie'nin postacıya ıslığıyla onu ürküttüğünü haykıran sesi – hepsi birden başlama vuruşu için giyinen Ignatius'un dikkatini dağıtıyordu. Posta alındı makbuzunu imzaladıktan sonra gerisin geri odasına koştu ve kapısını kilitledi.

"Neymiş, oğlum?" diye sordu Bayan Reilly koridordan.

Ignatius kaba, kahverengi zarftaki UÇAK ÖZEL ULAK damgasına, küçük harflerle, elle yazılmış olan 'Acil' ve 'Acele' uyarılarına baktı. "Hey Tanrım," dedi neşeyle. "Myrna şıllığının etekleri tutuşmuş."

Zarfı yırtarak açtı, mektubu çıkardı.

Baylar,

Aşağıdaki telgrafı gerçekten sen mi gönderdin, Ignatius?"

MYRNA BARIŞ PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ KUZEYDOĞU ŞUBESİNİ HEMEN KUR STOP HER DÜZEYDE

ÖRGÜTLEN STOP YALNIZ EŞCİNSELLERİ KAYDET STOP POLİTİKADA CİNSELLİK STOP AYRINTILARI BİLDİRECEĞİM STOP IGNATİUS STOP ULUSAL BAŞKAN STOP

Ne demek bu, Ignatius? Gerçekten ibneleri kaydetmemi mi istiyorsun? Kim tescilli bir eşcinsel olmak ister? Ignatius, çok kaygılıyım. İbnelerle düşüp kalkmaya mı başladın? İşin buraya varacağını kestirmeliydim. Tutuklanmaya ve kazaya ilişkin manyakça düşüncelerin ilk ipucuydu. Şimdi her şey açığa çıktı. Doğal cinsel boşalım yolların öyle uzun zamandır tıkalıydı ki, kabaran cinselliğinin yanlış kanallara akması kaçınılmazdı. Her şeyin başlangıcı olan garip düşüncenden bu yana, sonu apaçık bir cinsel sapkınlığa varan bir bunalım süreci geçirdin. Er ya da geç sapıtacağını biliyordum. İşte sonunda oldu. Grup tedavisi grubumdakiler, durumunun kötüye gittiğini öğrenince gerçekten üzülecekler. Lütfen o çürümüş kentten ayrıl ve kuzeye gel. İstiyorsan beni ödemeli arayabilirsin; cinsel tercihini saptama sorununu tartışabiliriz. Hemen tedaviye başlamalısın, yoksa tiz çığlıklar atan bir ibne olup çıkacaksın.

"Ne cüretle?" diye bağırdı Ignatius.

Kutsal İrade Partisi'ne ne oldu? Pek çok kişiyi katılmaya razı etmiştim. Şimdi bu eşcinsel olayıyla ilgilenirler mi, bilmem; öte yandan bana bu eşcinsel partiyi faşist eğilimlileri eritmekte kullanabiliriz gibi geliyor. Sağ kanadı ikiye bölebiliriz belki. Ancak yine de, bunun pek iyi bir fikir olduğunu sanmıyorum. Eşcinsel olmayanların katılmak istediğini ve bizim geri çevirdiğimizi düşün. Önyargılı olmakla suçlanırız, tasarı da yatar. Yaptığım konuşma ne yazık ki pek başarılı olamadı. Evet, konuşmamı yaptım – insanlara seslendim. Dinleyicilerin arasındaki bir-iki yaşlı, düşmanca yorumlarıyla beni sindirmeye çalıştılar, ama

grup terapisi grubumdakiler bu düşmanlığa düşmanlıkla karşılık verdiler ve sonuıda gericileri salondan attılar. Tam da beklediğim gibi, bu çevredeki insanlara göre çok ilerideydim. Ongalı denen sefil görünmedi. Bana kalırsa, onu gerisin geri Afrika'ya göndermeliler. Bu çocuğun yürekli biri olduğuna inanmıştım. Ama siyasete karşı çok ilgisiz olduğu anlaşılıyor. Oysa gelmeye söz vermişti; pis sahtekâr. Ignatius şu eşcinsel tasarısı bana hiç de uygulanabilirmiş gibi gelmiyor. Ayrıca, ruhsal sağlığının ne kadar bozuk olduğunu kanıtlayan, tehlikeli bir bildiri bu. Bu acayip gelişmeyi grup terapisi grubuma nasıl aktaracağımı bilemiyorum – her ne kadar beklenen bir gelişme olsa da. Hatta aralarından kimisi kendisini seninle özdeşleştirmişti. Sen gidersen onlar da gidebilir. Senden acilen yanıt bekliyorum. Lütfen akşamları altıdan sonra beni ödemeli ara. Çok, çok kaygılıyım.

M. Minkoff

"Tam anlamıyla allak bullak olmuş," dedi Ignatius mutlulukla. "Bakalım Bayan O'Hara'yla yazgısal tanışmamı öğrenince ne yapacak?"

"Ignatius, ne okuyosun?"

"Myrna civeleğinden gelen mektubu."

"Ne istiyomuş o kız?"

"Beni tehdit ediyor. Kalbimin yalnızca ona ait olduğuna yemin etmezsem kendisini öldürecekmiş."

"Ne korkunç. Zavallı kızcağıza bi sürü yalan söylediğine eminim. Seni tanırım, Ignatius."

Kapının arkasından giyinme sesleri geliyordu; bir şey metalsi bir ses çıkartarak yere düştü.

"Nereye gidiyosun?" diye sordu Bayan Reilly kapının yer yer kalkmış boyalarına.

"Lütfen anne," diye karşılık verdi pes perdeli, kalın bir ses. "Çok acelem var. Beni meşgul etme, lütfen."

"Kazandığın para düşünülürse, evden hiç çıkmasan da olur,"

diye haykırdı Bayan Reilly kapıya. "Adama borcumu nassı ödeycem?"

"Keşke beni rahat bıraksan. Bu gece siyasal bir toplantıda konuşma yapacağım; düşüncelerime çeki düzen vermek zorundayım."

"Siyasal toplantı mı? Ignatius! Ne harika bi şiy. Belkim de siyasette başarılı olursun, oğlum. Sesin pek güzeldir. Hangi dernek bu, canım? Kızıl Haç Demokratları mı? Yoksa Eski Erler mi?"

"Partiyi şimdilik gizli tutuyoruz. Kusura bakma."

"Gizli, siyasal bi parti ha? Ne gibi bi şiymiş bu böyle?" diye sordu Bayan Reilly kuşkuyla. "Komanislerle mi konuşacan?"

"Hımm."

"Biri bana komanislernen ilgili bazı kitapçıklar verdi. Onlar hakkında epiyce okudum. Beni kandıracanı sanma, Ignatius."

"Evet, bu öğleden sonra o kitapçıklardan birini holde gördüm. Onu ya içeriğinden yararlanmam için oraya özellikle düşürdün, ya da her öğleden sonra yinelediğin şarap ayini sırasında, dev boyutlu bir konfeti sanarak havaya fırlattın. Her öğleden sonra saat iki dolaylarında bulanık görmeye başladığını biliyorum. Her neyse, kitapçığı okudum. Neredeyse baştan sona bilgisizlikle doluydu. Böyle pislikleri nereden bulursun, bilmem. Mezarlıkta şekerleme satan yaşlı kadından almış olmalısın. Neyse, ben komünist değilim; artık rahat bırak beni."

"Ignatius, Yoksullar Hastanesi'ne yatıp azcık dinlensen sence de eyi olmaz mı?"

"Şu tımarhaneden mi söz ediyorsun yoksa?" diye sordu Ignatius, hiddetle. "Deli olduğumu mu sanıyorsun? Salak bir psikiyatristin ruhsal derinliğimi kavrayabileceğine gerçekten inanıyor musun?"

"Azcık dinlenirdin, datlım. Küçük not defterlerine bi şiyler karalardın."

"Beni televizyondan, yeni arabalardan ve donmuş gıdalardan hoşlanan bir geri zekâlıya dönüştürmeye çalışacaklardır.

Anlamıyor musun? Ruhbilim, komünizmden de kötüdür. Beynimin yıkanmasına izin veremem. Bir robot olmayacağım!"

"Aıma oğlum, sorunu olan bi sürü insana yardım ediyolar."

"Sence benim sorunum mu var?" diye kükredi Ignatius. "Ayrıca sözünü ettiğin o insanların da tek sorunu, yeni arabalardan ve saç spreylerinden hoşlanmamaları. İşte bu yüzden kapatılıyorlar. Onlar toplumun öteki üyelerini korkutuyorlar. Bu ülkedeki bu tür kurumların tamamı, muşambaya, selofana, plastiğe, televizyona ve bunların yan ürünlerine dayanamayan zavallılarla dolu."

"Doğru diil, Ignatius. Bir sokak ötede oturan yaşlı Bay Becnel'i anımsıyo musun? Sokaklarda çırılçıplak koştuğu için kapatmışlardı onu."

"Elbette koşar. Teni, gözeneklerini tıkayan o polyester ve naylon giysilere katlanamıyordu artık. Ben Bay Becnel'in çağımızın çilekeşlerinden biri olduğuna inanmışımdır her zaman. Zavallı adam haksız yere kurban edildi. Hadi şimdi ön kapıya koş da çağırdığım taksinin gelip gelmediğine bak."

"Taksi parasını nerden buldun?"

"Her zaman şiltemin altına birkaç kuruş saklarım," diye yanıtladı Ignatius. Haşarı oğlandan tehditle bir on dolar daha koparmış, ayrıca kendisi öğleden sonra Loew's State'te oynayan, halat çekme yarışı yapan gençlere ilişkin filmi izlerken el arabasına göz kulak olması için de zorlamıştı. Bu köprüaltı çocuğuyla tanışması gerçekten büyük şanstı; Fortuna'nın daha önceki kötü döngülerini bağışlatmak için gönderdiği bir armağandı o. "Gidip panjurların arasından baksana."

Kapı gıcırdayarak açıldı ve Ignatius korsan şıklığıyla göründü.

"Ignatius!"

"Tıpatıp bu tepkiyi vereceğini biliyordum. Bu nedenle de donanımımı Cennet Satış Anonim Şirketi'nde gizledim."

"Angelo haklıymış," diye bağırdı Bayan Reilly. "Bunca zaman-

dır sokaklarda bu *Mardi Gras* kılığıynan dolaşıp duruyodun demek?"

"Şurada bir eşarp. Burada bir kılıç. Birkaç ustaca, zevkli dokunuş. İşte hepsi bu. Oldukça göz alıcı bir sonuç elde etmeye yetiyor."

"Dışarı böyle çıkamassın," diye böğürdü Bayan Reilly.

"Lütfen. Bir isteri sahnesi daha istemiyorum. Yapacağım konuşmayla ilgili olarak geliştirdiğim bütün düşünceleri altüst edeceksin."

Bayan Reilly Ignatius'un kollarını yumruklamaya başladı. "Odana dön. Odana gir, Ignatius. Bak, bu kez şaka yapmıyorum, oğlum. Bu kılıkla beni küçük düşürmene izin vermeycem."

"Tanrım! Anne, kes şunu. Yoksa konuşma yapamaz duruma geleceğim."

"Nassı bi konuşmaymış bu? Nereye gidiyosun, Ignatius? Söylesene!" Bayan Reilly tokadı oğlunun suratına indirdi. "Evden çıkmaycaksın; seni zırdeli."

"Ah, aman Tanrım! Deliriyor musun yoksa? Hemen çekil başımdan. Üniformamın yanından sallanan kılıcı gördün umarım?"

Ignatius'un burnunda bir tokat patladı, bir başkası da sağ gözüne indi. Ignatius paytak paytak koridorun öteki ucuna doğru ilerledi, arka kapıyı açıp avluya kaçtı.

"Hemen eve dön," diye bağırdı Bayan Reilly, ön kapıdan. "Hiç bi yere gitmiyosun, Ignatius!"

"Cesaretin varsa o yırtık pırtık gecelikle dışarı çık da yakala beni!" diye karşılık verdi Ignatius küstahça; sonra iri, pembe dilini çıkardı.

"Buraya gel, Ignatius!"

"Hey, kesin artıkın!" diye bağırdı Bayan Annie, kapalı panjurlarının ardından. "Sinirlerim altüz oldu."

"Ignatius'un haline bak," diye seslendi Bayan Reilly kadına. "Korkunç, diil mi?"

Ignatius tuğla döşeli kaldırımdan annesine el salladı; üzerine sokak lambasının ışınları düşen küpesi parlıyordu.

Bayan Reilly yalvardı: "Ignatius, söz dinle, buraya gel."

Bayan Annie, "Allahın belası postacının ıslığı başımı şişirdi zati," diye haykırdıktan sonra, "bi dakka sonra pulisi araycam," diyerek gözdağı verdi.

Bayan Reilly, "Ignatius," diye seslendi, ama artık çok geçti. Bir taksi köşeyi dönmek üzereydi. Tam annesi, yırtık geceliği filan unutmuş bir halde kaldırıma fırladığı anda, Ignatius kendini arabaya attı. Arka kapıyı annesinin kızıl saçlarına karşı gürültüyle kapadı ve haykırarak şoföre bir adres söyledi. Plastik kılıcıyla annesinin ellerine vurup şoföre hemen hareket etmesini emretti. Taksi hızlandı, tekerleklerin savurduğu çakıl taşları Bayan Reilly'nin eskimiş, suni ipek geceliğinin eteklerine çarptı. Kadın bir süre kırmızı kuyruk lambalarının ardından baktıktan sonra, Santa'yı aramak için koşarak eve girdi.

"Kıyafet balosuna mı gidiyosun?" diye sordu şoför, araba Aziz Charles Meydanı'na kıvrılırken.

"Önüne bak ve yalnızca sana bir şey söylendiği zaman konuş," diye gürledi Ignatius.

Yol boyunca şoför ağzını açmadı, ama Ignatius kılıcını belirli noktaları vurgulamak için arada bir ön koltuğa indirerek, yapacağı konuşmayı yüksek sesle yineledi.

Aziz Peter Caddesi'ne gelince arabadan indi; üç katlı, ön yüzü kum ve kireç karışımıyla sıvalı binadan gelen boğuk, ama coşkulu şarkı seslerine, kahkahalara kulak kabarttı. Binayı zengin bir Fransız 1700'lerin sonlarında, karısı, çocukları ve evde kalmış *tante*'lar[1] için yaptırmıştı. *Tante*'lar kullanılmayan, zevksiz eşyalarla birlikte tavan arasına kaldırılmış, çatıdaki iki küçük pencereden gördükleri dünyanın, iftiralarla, dedikodularla, el işleriyle ve tespihlerle dolu kendi *monde*'larına[2] kıyasla ne kadar küçük

---

1 (Fr.) Teyze, (ç.n.)

2 (Fr.) Dünya, (ç.n.)

olduğunu düşünmüşlerdi. Ancak işbilir dekoratörün eli, Fransız burjuvazisinden geriye kalan, binanın kalın tuğla duvarlarının arasında gezinmeyi sürdüren son hayaleti bile kovalayıvermişti. Binanın dışı parlak bir kanarya sarısına boyanmıştı; bahçe kapısıyla ev arasındaki araba yolunun her iki yanına asılmış olan taklit pirinç fenerlerin fitilleri hafifçe titriyor, kehribar rengi alevleri sokak kapısının ve panjurların siyah cilasına vurarak dalgalanıyordu. Her iki fenerin altına, kaldırım taşı döşeli patikaya yerleştirilmiş olan eski, çiftlik saksılarındaki İspanyol kılıçları iyice boy atmış, sivri uçlarını gökyüzüne doğru uzatmışlardı.

Ignatius durdu, büyük bir hoşnutsuzlukla binaya baktı. Mavi ve sarı gözleri gösterişli ön yüzeyi hoşnutsuzlukla süzdü. Burun delikleri taze cilanın keskin kokusuna isyan etti. Siyah rugan, kapalı panjurlardan taşan şarkılar, gıdaklamalar ve kıkırdaşmalar kulaklarını tırmalıyordu

Gırtlağını temizledikten sonra, pirinçten yapılma üç kapı zilline ve her birinin üstündeki küçük, beyaz kartlara baktı:

Billy Truehard
Raoul Frayle -3A
Frieda Club
Betty Bumper
Liz Steele -2A
Dorian Greene -1A

En alttaki zile basıp bekledi. Panjurların ardındaki şamata belli belirsiz azaldı. Araba yolunun karşı ucunda bir yerde bir kapı açıldı ve Dorian Greene bahçe kapısına doğru yaklaştı.

Kapının önünde bekleyeni görünce, "Ay, sen miydin?" dedi. "Nerede kaldın, kuzum? Korkarım partimiz zıvanadan çıkmak üzere. Birkaç kez milleti hizaya sokmayı denedim, ama başaramadım. Giderek daha da azıtıyorlar."

"Morallerini bozacak bir şey yapmadığını umarım," dedi

Ignatius, ciddi bir sesle; kılıcını sabırsızca demir kapıya vuruyordu. Biraz da öfkeyle Dorian'ın yalpaladığını fark etti; böyle bir şeyle karşılaşmayı beklemiyordu doğrusu.

"Ah, ne toplantı," dedi Dorian kapıyı açarken. "Herkes kurtlarını döküyor."

Dorian durumu açıklayan hızlı ve dengesiz bir-iki hareket yaptı.

"Tanrım!" dedi Ignatius. "Kes şu iğrenç sapıklığı."

"Bu akşamdan sonra pek çok kişinin hayatı kayacak. Sabah olunca yığınlar halinde Mexico City'ye göç edecekler. İşte o zaman Mexico City nefis, çılgın bir kente dönüşecek."

"Kimsenin toplantımıza kışkırtıcı öneriler getirmeye kalkışmadığını umarım."

"Hay Allah, elbette hayır."

"Çok şükür. Daha başlangıçta ne tür direnişlerle karşılaşacağımızı Tanrı bilir. Düşman 'içimize' kadar girmiş olabilir. Ulusumuzun, hatta bütün dünyanın ordularına haber sızma olasılığı bile var."

"Hadi Çingene Kraliçesi, içeri girelim."

Yoldan eve doğru ilerlediler. Ignatius, "Bu bina insanın midesini bulandıracak kadar cafcaflı," dedi. Duvarlar boyunca, palmiyelerin ardına gizlenmiş olan soluk lambalara baktı. "Bu büyük başarısızlığın sorumlusu kim?"

"Ben, elbette. Binanın sahibi benim, Macar Güzeli."

"Anlamalıydım. Peki, bu sefih kaprisini sürdürmen için gerekli parayı nereden bulduğunu sorabilir miyim?"

"Tarlalardaki sevgili ailemden," diyerek gülümsedi Dorian. "Her ay dolgun bir çek gönderirler bana. Buna karşılık ben de onlara Nebraska'dan uzak durmaya söz veririm. Oradan biraz olaylı ayrıldım da; anlarsın ya. Bütün o buğdaylardan, uçsuz bucaksız düzlüklerden filan. Hepsinin de ne kadar iç karartıcı olduğunu anlatamam. Grant Wood da kalkmış bunlardaki duygusallıktan filan söz ediyor. Okumak için Doğu'ya gittim, sonra da

buraya geldim. Ah, New Orleans demek, özgürlük demek."

"Neyse, en azından darbe hazırlığı için buluşacak bir yerimiz var. Yine de, burayı gördükten sonra, acaba genelkurmay binasında ya da ona benzer uygun bir binada bir yer kiralasak daha mı iyi olurdu, diye düşünmeye başladım. Burası bir çay daveti ya da danslı bir parti türünden sapık eylemlere daha uygunmuş gibi görünüyor."

"Ev dekorasyon dergilerinden birinin bu binaya tam dört renkli sayfa ayırmaya hazır olduğundan haberin var mı?" diye sordu Dorian.

"Şu kadarcık aklın olsaydı, bunun yapılabilecek en büyük hakaret olduğunu anlardın," diye homurdandı Ignatius.

"Oh, Altın Küpelim, aklımı başımdan alıyorsun. Bak, kapı şurada."

"Dur bir dakika," dedi Ignatius, çevreyi kollayarak. "Bu korkunç ses de ne? Biri boğazlanıyor sanki."

Araba yolundaki soluk ışığın altında durup kulak kabarttılar. Avludan, acı acı inleyen birinin sesi geliyordu.

"Ay, yine ne yapıyorlar acaba?" Dorian'ın sabrı taşmış gibiydi. "Küçük aptallar. Bir an olsun akıllı uslu duramazlar."

"Araştırsak iyi olur," dedi Ignatius, suç ortaklarına özgü bir fısıltıyla. "Kuşkulanan bir subay gizlice toplantıya sızmış ve sadık bir üyemizin ağzından işkenceyle laf almaya çalışıyor olabilir. Kendini orduya adamış bir subayın ne kadar alçalabileceğini bilemezsin. Belki de yabancı bir casustur."

"Ay, ne eğlenceli!" diye çığırdı Dorian.

Ignatius'la birlikte avluya seğirttiler. Orada, kölelerin yaşadığı bölümde biri ağlıyordu. Kapı aralıktı, ama Ignatius yine de olanca gücüyle kapıya yüklendi ve cam panolardan birkaçını kırdı.

Karşısındaki şeyi görünce, "Aman Tanrım!" diye haykırdı. "Saldırmışlar!"

Elleri kelepçelenmiş ve duvara zincirlenmiş olan ufak tefek denizciye baktı. Bu, Timmy'ydi.

"Kapıya ne yaptığını gördün mü?" diye sordu Ignatius'un arkasındaki Dorian.

"Düşman aramızda," dedi Ignatius, öfkeyle. "Kim boşboğazlık etti? Söyle çabuk. Biri bizi ele vermiş."

"Hey, kurtarın beni," diye yalvardı küçük denizci. "Burası çok karanlık."

"Seni küçük şapşal," diye bağırdı Dorian. "Kim zincirledi seni?"

"O korkunç Billy'yle Raoul. Ikisi de öyle kötü ki. Köle bölümünde yaptığın değişiklikleri göstermek için beni buraya getirdiler, bir anda kendimi bu pis şeylerle zincirlenmiş buldum; sonra da koşarak partiye döndüler."

Küçük denizci zincirlerini şıngırdattı.

Dorian, Ignatius'a döndü: "Burayı daha yeni yaptırmıştım. Kapımın haline bak."

"Nerede o iki casus?" diye sordu Ignatius, kılıcını eline alıp iki yana savurarak. "Binayı terk etmeden yakalamalıyız onları."

"Lütfen kurtarın beni. Karanlıktan korkarım."

"Kapım senin yüzünden kırıldı," diye hırıldadı Dorian, düşmüş denizciye. "Üst kattaki o iki fahişeyle oyun oynadığın için."

"Kapıyı o kırdı."

"Ondan başka ne beklenir ki? Bir baksana şuna."

Ignatius öfkeyle araya girdi: "Siz yoldan çıkmış iki insan, benden mi söz ediyorsunuz? Bir kapı için bu kadar heyecanlandığınıza bakılırsa, siyasetin o ölümcül arenasında fazla dayanabileceğinizi sanmam."

"Ah, çıkarın beni buradan. Bu sefil zincirlerden hemen kurtulmazsam, *çığlık atacağım*."

"Ay, kapa çeneni, Nellie," diye bağırdı Dorian. Timmy'nin pembe yanağına bir tokat indirdi. "Evimden defol ve ait olduğun sokaklara dön."

"Ay!" diye haykırdı denizci. "Böylesine korkunç bir şeyi nasıl söylersin?"

"Lütfen," diye uyardı Ignatius. "İç çekişmeler eylemimize zarar verir."

"Hiç olmazsa bir tane dostum kaldığını sanıyordum," dedi denizci Dorian'a. "Yanılmışım. Hadi, devam et. Sana bu kadar zevk veriyorsa, beni bir daha tokatla."

"Sana elimi bile sürmek istemem, küçük fahişe."

"Hiçbir pespaye yazar baskı altında bile olsa böylesine aşağılık bir melodramı kaleme alamaz," dedi Ignatius. "Tamam, kesin artık, soysuzlar. En azından biraz daha zevkli ve incelikli davranmaya çalışın."

"Vur bana!" diye haykırdı denizci, tiz sesiyle. "Buna can attığını biliyorum. Canımı acıtmaya bayılıyorsun, öyle değil mi?"

"Ona az da olsa bedensel bir acı vermeden yakanı bırakmayacak gibi görünüyor," dedi Ignatius Dorian'a.

"O pis, bayağı bedenine parmağımı bile sürmem."

"Ama onu susturmak için bir şeyler yapmalıyız. Supabım bu sefih denizcinin isterik çığlıklarını kaldıramıyor. Onu kibarca aramızdan atmalıyız. Gerekli niteliklerden yoksun olduğu apaçık. Kendine eziyetten hoşlanan biri olduğunu herkes anlayabilir. Şu anda köle bölümünü kaplayan pis kokuyu duyabiliyorum. Üstelik oldukça sarhoş görünüyor."

"Benden sen bile nefret ediyorsun, koca canavar," diye haykırdı denizci Ignatius'a.

Ignatius kılıcını Timmy'nin kafasına sertçe indirdi; gemici hafifçe inledi.

"Şu anda ne kadar aşağılık bir fantezi yaşadığını Tanrı bilir," diye belirtti Ignatius.

"Ah, bir daha vursana," diye şakıdı Dorian neşeyle. "Ne eğlenceli!"

"Ne olur kurtarın beni bu iğrenç zincirlerden," diye yalvardı gemici. "Denizci giysim pas lekeleriyle doldu."

Dorian kapının üzerinden aldığı bir anahtarla kelepçeleri açarken, Ignatius şöyle dedi: "O eski ve basit dönemlerde kelepçe ve

zincirleri icat edenlerin aklına bir gün icatlarının bambaşka amaçlarla kullanılacağı gelir miydi hiç? Yeni yerleşim alanları kuran biri olsaydım, yapılan her sarı tuğla, çiftlik tarzı evin, iki katlı binanın duvarına en azından bir çift kelepçe asardım. Ev halkı televizyondan, pinpondan ya da küçük odalarında yaptıkları şeylerden bıktıkları zaman bir sure için birbirlerini duvara zincirlerlerdi. Herkes bayılırdı buna. Eşler şöyle derdi: 'Kocam dün gece beni kelepçeledi. Harikaydı. Kocan sana aynı şeyi yaptı mı son günlerde?' Çocuklar, onları zincirlemek için bekleyen annelerine kavuşmak için okuldan çıkınca doğruca eve koşarlardı. Böylece televizyonun körlettiği hayal güçleri canlanır ve çocuk suçlarında büyük gerilemeler gözlenirdi. Baba işten dönünce bütün aile onu kıskıvrak yakalayıp gün boyu onlar için çalışacak kadar budala olduğu için duvara zincirlerlerdi. Baş belası yaşlı akrabalar garaja zincirlenirdi. Sosyal Sigorta çeklerini imzalayabilmeleri için elleri ayda bir kez çözülürdü. Kelepçelerle zincirler herkese çok daha iyi bir yaşam sağlayabilirdi. Notlarımda bu konuya da yer ayırmalıyım."

"Hey Tanrım," diyerek içini çekti Dorian. "Ah, o Billy'yle Raoul'u bir elime geçirirsem..."

Dorian'ın dairesinden gelen vahşi çığlıkları dinleyen Ignatius, "Küçük kurultayımız giderek denetimden çıkıyor galiba," dedi. "Ateşli tartışmaların bir tek sinir merkezinden daha çoğunu harekete geçirdiği belli."

"Aman yarabbi, bakmasam daha iyi olacak," dedi Dorian, Fransız tarzı küçük, camlı kapıyı açarken.

Ignatius içeriye girince, kaynaşan bir kalabalıkla karşılaştı. Sigaralar ve kokteyl kadehleri, gevezelik, çığlık, şarkı ve kahkaha senfonisini yöneten değnekler gibi havadaydı. Dev boyutlu, stereo bir pikaptan yayılan Judy Garland'ın sesi, gürültüyü yarıp geçmek için savaşıyordu. Odadaki tek hareketsiz canlılar, bir mihrapmış gibi pikabın önünde saygıyla dikilen birtakım genç erkeklerdi. Elektrikli tapınaklarından yayılan ses için, "Muhteşem!" "Olağanüstü!" "Sımsıcak!" diyorlardı.

Ignatius mavi ve sarı gözlerini bu ayinden ayırıp durmaksızın konuşup duran öteki konuklara çevirdi. Eller, kollar çeşitli devinimlerle havada uçuşurken ince yünlüler, parlak pamuklular, moherler ve kaşmirler bulanık bir çevrinti halinde deviniyordu. Tırnaklar, kol düğmeleri, pembe yüzükler, dişler – hepsi de ışıl ışıldı. Şık konukların oluşturduğu bir halkanın ortasında duran birinin küçük binici kırbacıyla hayranlarından birine hafifçe vurması, abartılı çığlıklar ve yakarı dolu kıkırdaşmalarla karşılandı. Bir başka halkanın merkezindeki, siyah deri ceketli bir zorba judodaki tutuş biçimlerini gösteriyor ve cinsiyetsiz öğrencilerini neşeye boğuyordu. Şık bir konuk müstehcen bir biçimde kıvrılıp kol düğmelerinden ve mücevherlerinden yayılan şıngırtılar arasında boylu boyunca yere yatırılınca, güreşçinin yanındakilerden biri, "Ah, bana da öğretsene," diye bağırdı.

"Yalnızca en iyileri çağırdım," dedi Dorian Ignatius'a.

"Tanrı yardımcımız olsun," diye patladı Ignatius. "Bana kalırsa, Güneyli tutucu taşralılardan oy koparabilmek için epeyce zorlanacağız. Yepyeni bir imaj yaratmak için kolları sıvamalıyız."

Kıvrılıp bükülen deri ceketli zorbayı ve çevresindeki istekli, sefih topluluğu izleyen Timmy iç geçirdi: "Ay, ne eğlenceli."

Odaya gelince; iç mimarların büyük bir olasılıkla *süssüz* diye tanımlayacakları bir yerdi. Duvarlarla yüksek tavanlar beyazdı, sağa sola birkaç antika parça serpiştirilmişti. Geniş odadaki tek zevkli öğe, beyaz kurdelelerle toplanmış olan şampanya rengi kadife perdelerdi. İki ya da üç antika koltuğun oturulmak için değil, salt görülmedik biçimleri için seçildiği belliydi; zarif kıvrımları, bir çocuğun bile sığamayacağı minderleriyle bir mobilyayı çağrıştırmaktan öteye gitmiyorlardı. Böyle bir odada insanın dinlenmesi, oturması hatta gevşemesi bile söz konusu değildi; ancak ayakta durup poz vermesi, böylece kendisini dekoru elden geldiğince tamamlayan, canlı bir mobilyaya dönüştürmesi gerekiyordu.

Ignatius çevresini süzdükten sonra Dorian'a döndü: "Buradaki tek işlevsel eşya şu pikap, o da yanlış kullanılıyor. Bu odada

ruh yok." Odaya olduğu kadar odadakilerin aldırışsızlığına, dekora neon ışıklı bir tabela kadar uymasına karşın kendisini fark etmemiş olmalarına içerleyerek bir horultu çıkarmıştı. Başlangıç vuruşunun yapılacağı partiye katılanların, bu akşam dünyanın yazgısından çok, kendi yazgılarıyla ilgilendikleri anlaşılıyordu. "Evim dediğin bu bembeyaz mezarda toplananların bizi göremeyecek kadar meşgul olduklarını görüyorum. İçkisini tükettikleri, havasını ağır parfümle kirlettikleri ev sahibine bir selam bile vermediler. Bir kedi köpek kavgası izler gibiyim."

"Onlar için kaygılanma. Aylardır şöyle güzel bir parti için çıldırıyorlardı. Gel. Yaptığım düzenlemeyi görmelisin." Ignatius'u şöminenin yanına götürdü ve rafın üzerindeki vazoyu gösterdi: İçine bir kırmızı, bir mavi, bir de beyaz gül koymuştu. "Ne hoş, değil mi? O yapışkan krepon kâğıtlarından çok daha iyi değil mi böylesi? Krepon kâğıdı almadım değil, ama onlarla ne yaptımsa hoşuma gitmedi."

"Bitkisel bir yenilgi bu," yorumunda bulundu Ignatius, sinirli. Sonra plastik kılıcını vazoya indirdi. "Boyanmış çiçek yapay ve sapıktır, üstelik müstehcen de. Sizlerle çok uğraşınam gerekecek."

"Oh, laf, laf, laf," diye inledi Dorian. "Hadi mutfağa gidelim. Seni partimizin kadın koluyla tanıştırmak istiyorum."

"Doğru mu bu? Kadın kolu, ha?" diye sordu Ignatius, coşkuyla. "İleri görüşlülüğün için seni kutlamalıyım."

Bir köşede duygusal bir tartışmaya dalmış olan iki genç erkeğin dışında sessiz olan mutfağa girdiler. Mutfak masasının çevresinde oturan üç kadın teneke kutulardan bira içiyordu. Ters ters Ignatius'a baktılar. Avcundaki teneke kutuyu ezmekte olanı durdu, kutuyu lavabonun yanındaki çiçek saksısına fırlattı.

"Kızlar," dedi Dorian. Üç biracı kız kaba sesleriyle bir Bronx şamatası çıkararak karşılık verdi. "Bu, Ignatius Reilly; yeni bir yüz."

Kutuyu fırlatan kız, "Gelsene, şişko," dedikten sonra Ignatius'un pençesini yakaladı, parçalarcasına sıktı.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Ignatius.

"Bu, Frieda," diye açıkladı Dorian. "Ötekiler de Betty ile Liz."

Ignatius bir daha el sıkışmamak için ellerini önlüğünün ceplerine sokarak, "Nasılsınız?" dedi. "Davamıza değeri ölçülemez katkılarda bulunacağınızdan eminim."

"Nerden buldun bunu?" diye sordu Frieda, Dorian'a; öteki iki arkadaşıysa Ignatius'u inceleyip anlamlı anlamlı bakıştılar.

"Bay Greene ile annemin aracılığıyla tanıştık," diye açıkladı Ignatius, azametli bir tavırla.

"Atıyorsun," dedi Frieda. "Anan çok ilginç biri olmalı."

"Pek sayılmaz," diye karşılık verdi Ignatius.

"Neyse, bir kutu bira kapsana, Duba," dedi Frieda. "Ne yazık ki şişe biramız yok. Betty kapağı dişleriyle açabiliyor. Çenesi, demir bir kapan gibidir." Betty, Frieda'ya açık saçık bir el hareketi yaptı. "Böyle giderse kahrolası gırtlağı tıkanıp kalacak."

Betty boş bir teneke kutuyla Frieda'nın kafasına vurdu.

Mutfak sandalyelerinden birini kapan Frieda, "Sen kaşındın," dedi.

"Hey, kesin artık," dedi Dorian, dişlerinin arasından. "Uslu durmayacaksanız hemen yaylanın burdan."

"Doğrusunu istersen," dedi Liz, "bu mutfakta sıkıntıdan patlıyoruz."

"Doğru," diye haykırdı Betty. Sonra Frieda'nın kaldırdığı iskemlenin ayaklarından birine yapıştı, Frieda'yla ikisi iskemleyi ele geçirmek için boğuşmaya başladılar. "Neden buraya tıkılıp kalmak zorundayız ki?"

"Hemen bırakın o iskemleyi," dedi Dorian.

"Evet, lütfen," diye ekledi Ignatius. Bir köşeye sinmişti. "Biri yaralanabilir."

"Örneğin *sen*," dedi Liz. Açılmamış bir bira kutusunu ona fırlattı; Ignatius hemen başını eğdi.

"Allah kahretsin!" dedi. "Öteki odaya dönsem daha iyi olacak galiba."

"Toz ol, koca göt," dedi Liz ona. "Buradaki havayı tüketiyorsun."

Dorian güreşi sürdüren, tişörtleri ter içinde kalmış olan Frieda'yla Betty'ye bağırdı: "Kızlar!" Aralarındaki iskemleyle odanın içinde dört dönüyor, birbirlerini duvara, bulaşık evyesine sıkıştırıyorlardı.

"Pekâlâ, kesin artık," diye bağırdı Liz arkadaşlarına. "Yoksa sizi kaba biri sanacaklar."

Bir iskemle kapıp iki düşmanın arasına girdi. Sonra kendininkini Frieda ile Betty'nin arasında gidip gelen iskemlenin üzerine indirerek kızları ayırdı. İskemleler çatırtıyla yere düşüp parçalandılar.

"Senden araya girmeni isteyen oldu mu?" diye hırladı Frieda, Liz'in kırpık saçlarına yapışarak.

Kızları masaya doğru itmeye çalışan Dorian yerdeki iskemlelere çarpıp sendeledi. "Derhal oturun ve kendinize gelin," diye haykırdı.

"Bu partide iş yok," dedi Betty. "Hareket nerde?"

"Madem bu boktan mutfağa tıkılıp kalacaktık, neden çağırdın bizi partine?" diye sordu Frieda.

"İçerde olsanız hemen dövüşmeye başlardınız. Siz de biliyorsunuz bunu. Sizi sırf komşuluk hatırına çağırdım. Bela çıkarınanızı istemiyorum. Aylardır bu kadar cici bir parti verilmemişti."

"Tamam," diye homurdandı Frieda. "Burada hanım hanımcık oturacağız." Kızlar anlaştıklarını göstermek için birbirlerinin kollarını yumrukladılar. "Ne de olsa yalnızca kiracıyız. Hadi salona dön de, sesi Jeanette MacDonald'a benzeyen o sahte kovboya şirinlik et; hani geçen gün Chartres Caddesi'nde bizi kazıklamaya kalkışana."

"Çok iyi ve cana yakın bir insandır," dedi Dorian. "Sizi tanımadığından eminim."

Betty atıldı: "Bal gibi tanıdı. Az kaldı kafasını kırıyorduk."

"O kendini beğenmişin kasığına sıkı bir tekme indirmek isterdim," dedi Liz.

"Lütfen," dedi Ignatius, önemli bir açıklama yaparcasına. "Çevremde gördüğüm tek şey, didişme. Safları sıkılaştırmalı ve kenetlenmiş bir cephe oluşturmalısınız."

"Ne diyor bu?" diye sordu Liz; Ignatius'a fırlattığı kutuyu alıp açtı. Fışkıran köpükler Ignatius'un Cennet ürünlerinin şişirdiği göbeğini ıslattı.

"Yeter artık, ama," dedi Ignatius öfkeyle.

"İyi ya," dedi Frieda. "Anca gidersin."

"Mutfak bu gece bize ait," dedi Betty. "Onu kimin kullanacağına biz karar vereceğiz."

"Kadın kolunun verdiği ilk likör partisini görmek gerçekten ilgimi çekmişti," diye homurdanan Ignatius yuvarlana yuvarlana kapıya doğru yürüdü. Tam çıkmak üzereyken, boş bir bira kutusu küpesini yalayarak kapının pervazına çarptı. Dorian'la birlikte dışarıya çıkıp kapıyı kapadılar. "Bu külhanbeylerini çağırmakla hareketimizi kirlettiğinin farkında mısın?"

"Çağırmak zorundaydım," diye açıkladı Dorian. "Çağırmasaydım, zorla girerlerdi içeri. Daha da beter olurlardı. Neşeleri yerindeyken, çok eğlenceli kızlardır, ama geçenlerde polisle takıştılar, bu yüzden herkese saldırıyorlar."

"Hemen atmalıyız onları!"

Dorian, "Nasıl istersen, Macar Güzeli," diyerek sırıttı. "Şahsen ben kızlara biraz acıyorum. Eskiden Kaliforniya'da yaşarlarken, çok eğlenirlermiş. Sonra, Kas Kumsalı'nda başları bir halterciyle derde girmiş; oğlana tecavüz etmekle suçlanmışlar. Dediklerine göre oğlanla Hint usulü bilek güreşi yapıyorlarmış, sonra da işler çığırından çıkmış. Güney Kaliforniya'ya kaçıp o bir eşi daha bulunmayan Alman otomobilleriyle çölü geçmişler. Onlara sığınacak bir yer verdim. Pek çok bakımdan harika kiracılardır. Binamı herhangi bir polis köpeğinden daha iyi koruyorlar. Yaşlanmış bir film yıldızından tonla para kazanıyorlar."

"Gerçekten mi?" Ignatius ilgilenmişti. "Belki de onları kovarken biraz aceleci davrandım. Siyasal bir harekette, nereden

gelirse gelsin, bol paraya gereksinim vardır. Ayrıca o kot pantolonlarıyla gösterişsiz çizmelerinin gölgelediği belli bir çekicilikleri olduğu da tartışılmaz." Kaynaşıp duran konuklara baktı. "Şu insanları sustur. Burada düzeni sağlamalıyız. Yapmamız gereken çok önemli bir iş var."

Süslü kırıtkan kovboy, şık konuklardan birini binici kırbacıyla gıdıklıyordu. Siyah derili zorba, kendinden geçmiş bir konuğu yere çivilemişti. Dört bir yandan çığlıklar, iç çekmeler, kıkırdaşmalar geliyordu. Pikaptan şimdi Lena Horne'un sesi yükselmekteydi. Pikabın çevresindekiler saygıyla, "Ustaca," "Gıcır gıcır," "Evrensel," diyordu. Kovboy, coşmuş hayranlarının yanından ayrılmış, bir yandan şarkıya eşlik ederken, bir yandan da kovboy çizmeli ve geniş kenarlı şapkalı bir dansçı gibi kıvrılıp bükülmeye başlamıştı. Ötekiler bir ağızdan çığrışarak çevresini sardılar; siyah derili zorbanın işkence edebileceği kimse kalmamıştı.

"Bütün bunlara bir son vermelisin," diye bağırdı Ignatius, kovboya göz kırpan Dorian'a. "İnce beğeni ve edebe karşı çok kötü bir saldırıya tanık olmakla kalmıyor, salgı bezlerinden yayılan iğrenç kokular ve parfümler yüzünden soluk da alamıyorum." "Ay, oyunbozanlık etmesene. Ne güzel eğleniyorlar." "Çok özür dilerim," dedi Ignatius, daha da ciddileşerek. "Bu gece, son derece ciddi bir görevle buradayım. İlgilenilmesi gereken bir kız var; yürekli, ilerici ve pasaklı bir sürtük. Şimdi şu saldırgan müziği kapat, eşcinselleri de sustur. Artık asıl konuya geçmenin zamanı geldi."

"Bizi eğlendireceğini sanmıştım. Böyle sıkıcı ve tatsız biri olmayı sürdüreceksen, git."

"Gitmeyeceğim! Kimse beni yolumdan döndüremez. Barış! Barış! Barış!"

"Hay Allah. Sen bayağı *ciddisin,* öyle değil mi?"

Ignatius Dorian'dan kurtulup odanın karşı köşesine koştu, şık konukları bir yana iterek pikabın fişini çekti. Arkasına dönünce konukların Apaçi savaş çığlıklarıyla karşılandı.

"Canavar." "Manyak." "Dorian'ın söz verdiği şey, bu muydu?" "Lena'ya bu yapılır mı?" "Kılığına bakın – ne kadar kaba." "Ya küpesi?" "Benim en sevdiğim şarkıydı o." "Korkunç." "İnanılmayacak kadar kaba." "Yontulmamış ayı." "Tam bir canavar." "Kötü, çok kötü bir düş bu."

"Susun!" diye kükredi Ignatius, öfkeli kalabalığa. "Dostlarım, bu gece burada bulunmamın nedeni, sizlere dünyayı nasıl kurtaracağınızı ve barışı nasıl sağlayacağınızı göstermektir."

"Aklını kaçırmış." "Dorian, ne tatsız bir şaka." "Nerden çıktı bu?" "Üstü kapalı bir çekiciliği bile yok." "Pis herif." "Baş belası." "Biri o nefis plağı koysun yeniden."

"Kavgaya çağrılıyorsunuz," diye sürdürdü Ignatius, olanca sesiyle. "Ya dünyayı kurtarmak için kişisel yeteneklerinizi seferber edersiniz, ya da yoldaşlarınıza sırt çevirirsiniz. Hangisini seçiyorsunuz?"

"Aman, ne çirkin!" "Hiç eğlenceli değil." "Bu iğrenç konuşma sürecekse, ben gidiyorum." "Pek de zevksiz." "Biri pikabı çalıştırsın. Sevgili, canım Lena." "Paltom nerede?" "Hadi şık bir bara gidelim." "Hale bak, en pahalı ceketime martini dökülmüş." "Hadi şık bir bara gidelim."

"Dünya ciddi bir huzursuzluk içinde," diye haykırdı Ignatius, miyavlamaları ve tıslamaları bastırmak için. Küçük bir Büyük Şef parçasına aldığı bazı notlara bir göz atmak için durup ceplerini karıştırdı. Cebinden kâğıt yerine Bayan O'Hara'nın yırtılmış, kıvrılmış fotoğrafı çıktı. Fotoğrafı gören konuklar çığlıklar attılar. "Kıyameti önlemeliyiz. Ateşe ateşle karşılık vereceğiz. İşte bu nedenle size sesleniyorum."

"Bu neden söz ediyor, kuzum?" "Keyfimi kaçırdı." "Şu gözlere bakın; ne kadar ürkütücü." "Hadi şık bir bara gidelim." "Hadi San Francisco'ya gidelim."

"Susun, sapıklar!" diye bağırdı Ignatius. "Beni dinleyin."

Kovboy duygulu, soprano sesiyle yalvardı. "Dorian. Ne olur sustur şunu. Ne güzel eğleniyorduk. Oysa bu komik bile değil."

"Çok doğru," dedi inanılmayacak kadar şık bir konuk; yüzüne sürdüğü kahverengi pudra, güneşten yanmış gibi görünmesini sağlıyordu. "Gerçekten korkunç biri. İçime kasvet bastı."

"Onu dinlemek zorunda mıyız?" diye sordu bir başkası, sigarasını Ignatius'u bir anda görünmez kılacak bir sihirbaz değneğiymişçesine sallayarak. "Yoksa bu bir tür numara mı, Dorian? Sürprizlere bayıldığımız doğru, ama bu. Demek istediğim, ben televizyondaki haberleri bile izlemem. Bütün gün o dükkânda çalıştıktan sonra katıldığım bir partide böyle şeyler duymak istemiyorum. İlle konuşacaksa, biz gittikten sonra konuşabilir. Sözleri korkunç zevksiz."

"Çok da uygunsuz," diyerek içini çekti siyah derili zorba; ansızın sevimli birine dönüşmüştü.

"Pekâlâ," dedi Dorian. "Pikabı açın. Biraz eğleniriz, demiştim." Yüksek sesle homurdanan Ignatius'a baktı. "Ne yazık ki canlarım, kendisi korkunç, korkunç bir bombaymış."

"Harika." "Dorian olağanüstü biri." "İşte pikabın fişi." "Lena'ya bayılıyorum." "Bence bu onun en iyi plağı." "Şarkı sözleri ne kadar da zekice." "Bir kez onu New York'ta görmüştüm. Muhteşemdi." "Bundan sonra, Çingene'yi çalın. Ethel'e bayılırım." "Tamam, işte başlıyor."

Ignatius, yanan güvertedeki bir çocuk gibi öylece kalakalmıştı. Müzik bir kez daha yükseldi. Dorian da odadaki herkes gibi Ignatius'u görmezden gelerek, çene çalmak için birilerinin yanına gitti. Ignatius kendisini tıpkı lisedeki kimya laboratuvarında, yaptığı deney patlayıp da kaşını yaktığı ve dehşet içinde kaldığı günkü kadar yalnız hissediyordu. Yaşadığı şaşkınlık ve dehşet yüzünden pantolonunu ıslatmış, geçmişteki benzer patlamalar yüzünden ondan içtenlikle nefret eden öğretmen de dahil olmak üzere kimse yüzüne bakmamıştı. Günün geri kalanında, sırılsıklam bir halde okulda dolanırken herkes ona görünmez biriymiş gibi davranmıştı. Dorian'ın salonunda öylece dikilirken kendisini yine görünmez biri gibi duyumsayan Ignatius, varlığını

kanıtlama gereksinimiyle plastik kılıcını düşsel bir düşmana doğru savurmaya başladı.

Şimdi pek çok kişi Lena'nın şarkısına eşlik ediyordu. Pikabın yakınlarındaki iki kişi dans etmeye başladı. Dans bir orman yangını gibi yayıldı ve kısa sürede pist, sap gibi yalnız kalan Ignatius'un çevresinde salınan, kırıtan çiftlerle doldu. Dorian kovboyun kollarında yanından kayarcasına geçerken, Ignatius onun ilgisini çekmek için boş yere çabaladı. Kılıcını kovboya batırmayı bile denedi, ama ikisi ele avuca gelmez, şeytan bir dans çiftiydi. Ignatius sözcüğün tam anlamıyla un ufak olmak üzereyken, Frieda, Betty ve Liz mutfaktan çıkıp salona daldılar.

"O mutfağa daha fazla dayanamadık," dedi Frieda Ignatius'a. "Ne de olsa, biz de insanız." Ignatius'un midesine hafif bir yumruk indirdi. "Dışarda kalmış gibi bir halin var, şişko."

"Ne demek oluyor bu?" diye sordu Ignatius, kibirli.

"Yani giysin ortama pek uygun değil gibi," dedi Liz.

"Beni bağışlayın, bayanlar. Gitmek zorundayım."

"Hey, gitme, duba," dedi Betty. "Biri seni dansa kaldırabilir. Seninle dalga geçiyorlar. Sakın gemiyi terk etme. Öz analarıyla bile dalga geçer bunlar."

O sırada, kayıp uğur bileziğini aramak ve zincirlerle bir oyun daha oynamak için yavaşça köle bölümüne sıvışmış olan Timmy salona döndü. Ignatius'un yanına gelip heyecanla sordu: "Dans etmek ister misin?"

"Gördün mü," dedi Frieda Ignatius'a.

"Bunu kaçırmak istemem," diye bağırdı Liz. "Hadi limbo yapın da seyredelim. Hadi. Bir süpürge bulayım; sapını sırık yerine kullanabiliriz."

"Oh, aman Tanrım!" diye inledi Ignatius. "Lütfen. Ben dans etmem."

Timmy bastırdı: "Aa, hadi ama. Ben sana öğretirim. Dans etmeye bayılırım. Kendini bana bırak."

"Hadisene, koca göt," dedi Betty, gözdağı verircesine. "Hayır.

Olanaksız. Hele kılıçla, önlükle hiç olmaz. Biri yaralanabilir. Buraya konuşma yapmaya geldim, dans etmeye değil. Ben dans etmem. Asla. Hayatımda hiç dans etmedim."

"Ama şimdi edeceksin," dedi Frieda. "Denizcinin kalbini kırmak istemezsin, değil mi?"

"Dans etmeyeceğim!" diye hırladı Ignatius. "Hiç etmedim ve buna yoldan çıkmış, sarhoş biriyle başlamaya da niyetim yok."

"Ayy, bu kadar katı olma," deyip kıkırdadı Timmy.

"Denge duyum her zaman ölçütlerin altında olmuştur," diye açıkladı Ignatius. "Yerlere yuvarlanıp kalçamızı kırabiliriz. Bu düşmüş denizciye gelince; topal kalabilir."

"Bu duba tam bir baş belasına benziyor," dedi Frieda arkadaşlarına. "Değil mi?"

Frieda'nın işareti üzerine kızlar Ignatius'a saldırdı. Biri Ignatius'a çelme taktı; öteki diziyle kalçasına vurdu; üçüncüyse onu geriye, hemen arkada dönüp duran kovboya doğru itti. Ignatius kovboya tutundu, beriki ürken Dorian'ın kollarından kurtulup yere yuvarlandı. Kovboy düşerken pikabın iğnesi havaya kalktı ve plak sustu. Müziğin yerini konuklardan yükselen çığlıklar, feryatlar almıştı.

"Dorian, at şunu dışarıya!" diye korkuyla haykırdı süslü biri. Bir köşeye toplanan konukların yüzüklerinden, bileziklerinden ve kol düğmelerinden metalsi bir şıngırtı yükseldi.

Frieda dengesini bulmak için hâlâ kollarını sallayan Ignatius'a, "Vay be, o fahişe kovboyu tıpkı bir bovling kukası gibi devirdin," diye bağırdı hayranlıkla.

"Bravo, şişko," dedi Liz.

"Hadi, şimdi onu başka birinin üzerine itelim," dedi Betty.

"Ne yaptın, koca canavar?" diye haykırdı Dorian, Ignatius'a.

"Bu büyük bir hakaret," diye bağırıyordu Ignatius. "Bu toplantıda hiçe sayıldığım, küçük düştüğüm yetmezmiş gibi, ev dediğin bu örümcek yuvasında saldırıya uğradım. Umarım sigortan vardır. Yoksa avukatlarımın elinden kurtulabilmek için bu cafcaflı binayı satmak zorunda kalabilirsin."

Dorian dizlerinin üzerine çökmüş, gözkapakları titremeye başlayan kovboyu yelpazeliyordu.

"Kov şunu, Dorian," diye hıçkırdı kovboy. "Neredeyse öldürüyordu beni."

"Farklı ve komik biri olduğunu sanıyordum," dedi Dorian Ignatius'a. "Ancak evime ayak basan en iğrenç şey oldun. Daha kapıyı kırdığın anda, işlerin buraya varacağını kestirmeliydim. Şu sevgili çocuğa ne yaptığını gördün mü?"

"Pantolonum kirlendi," diye car car bağırdı kovboy.

"Şiddetli bir saldırıya uğrayıp züppe inek çobanının üzerine itildim."

"Yalan atma, şişko," dedi Frieda. "Biz her şeyi gördük. Kıskandı, Dorian. Seninle dans etmek istiyordu."

"Korkunç." "Defet şunu." "Partiyi mahvetti." "Pis canavar."

"Tehlikeli de." "Tam bir fiyasko."

"Defol!" diye haykırdı Dorian.

"Biz onunla ilgileniriz," dedi Frieda.

Kızlar küt parmaklarını önlüğüne geçirip onu kapıya doğru çekiştirmeye başlayınca, Ignatius ağırbaşlı bir tavırla, "Pekâlâ," dedi. "Seçiminizi yaptınız. Savaşla, kanla dolu bir dünyada yaşayın. Bombalar düşmeye başlayınca sakın bana koşmayın. Ben sığınağımda olacağım!"

"Hadi, sepetleyelim şunu," dedi Betty

Üç kız Ignatius'u tartaklayarak kapıdan çıkardı, patikaya doğru itekledi.

"Bu eylemle hiçbir ilgim kalmadığı için Fortuna'ya şükürler olsun," diye gürledi Ignatius. Kızlar eşarbı bir gözünün üzerine doğru indirdikleri için nereye gittiğini göremiyordu. "Sizin gibi kendini çabucak kaybeden insanların oyuna güvenilmez zaten."

Ignatius'u bahçe kapısından dışarıya, kaldırıma ittiler. Kapıdaki İspanyol kılıçları baldırlarına batınca, acıdan öne doğru sendeledi.

"İşte bu kadar," diye bağırdı Frieda, kapıyı kapatırken. "Sana on dakika veriyoruz. Sonra mahalleyi tarayacağız."

"Dua et de o şişko kıçını bulamayalım," dedi Liz.

"Toz ol, duba," diye ekledi Betty. "Uzun zamandır şöyle güzel bir kavga etmemiştik. Yumruklarımız kaşınıyor."

Ignatius itişerek patikaya doğru ilerleyen kızların arkasından, "Eylemi mahvettiniz," diye bağırdı. Tükürükleri çevreye saçılıyordu, "Duydunuz mu? Mahvettiniz! Siyasetten de, oy toplamaktan da habersizsiniz. Ülkedeki bir tek bölgede bile seçimi kazanamazsınız siz. Mahallede bile!"

Kapı çarpılarak kapandı; kızlar eski coşkusuna kavuşmuş gibi görünen partiye döndüler. Müzik yeniden başlamıştı; Ignatius çığlıkların, kahkahaların eskisinden de güçlü bir biçimde yükseldiğini duydu. Kılıcıyla siyah panjurlara vurdu: "Kaybedeceksiniz!" Çığlığını dansçıların yeri döven, yerde sürüklenen ayak sesleri yanıtladı.

Bitişikteki kapı girişinin gölgelerinde, ipek takım elbiseli, fötr şapkalı bir adam belirdi; kızların gidip gitmediğine baktı. Sonra yeniden karanlığa çekilip binanın önünde öfkeyle gidip gelen Ignatius'u gözledi.

Ignatius'un supabı bunca heyecana dayanamayıp kapanmıştı. Elleriyse onun halinden anladıklarını gösterircesine sayısız, küçük, beyaz yumruyla doluvermişti; yumrular deli gibi kaşınıyordu. Myrna'ya barış harekâtıyla ilgili olarak ne söyleyecekti şimdi? Tıpkı Mağribilerin Onuru için başlattığı başarısız sefer gibi, bir başka yenilgiyle yüz yüzeydi. Ah Fortuna, seni iğrenç fahişe! Akşam daha yeni başlıyordu; Constantinople Caddesi'ne ve annesinin çeşitli hakaretlerine dönemezdi, hele böyle coşkuları doruğuna çıkmak üzereyken ve bu şansını kaybetmişken. Neredeyse bir haftadır bu başlama vuruşundan başka bir şey düşünmemişti, oysa şimdi ne idüğü belirsiz üç kız tarafından siyaset arenasından Aziz Peter Caddesi'nin ıslak kaldırımına atılmış, hayal kırıklığı ve kızgınlık içinde dikiliyordu.

Her zamanki gibi can çekişmekte olan Mickey Mouse saatini görünce, saatin kaç olduğunu merak etti. Neşeli Gece'deki ilk

gösteriyi izleyebileceği kadar erken miydi acaba? Belki de Bayan O'Hara çoktan başlamıştı? Myrna ile siyasal eylem alanında dövüşmek bir türlü kısmet olmayacaktı galiba. Öyleyse onlar da kozlarını cinsellik alanında paylaşırlardı. Bayan O'Hara, Myrna'nın saldırgan gözlerinin bugüne kadar görmediği ustalıkta bir savaşçıydı. Ignatius, ağzı belli belirsiz sulanarak bir kere daha fotoğrafa baktı. Ne cins bir evcil hayvandı acaba? Geceyi, başarısızlık canavarının dişlerinden kurtarma şansı hâlâ vardı.

Bir pençesiyle ötekini kaşıyarak, en azından güvenlik açısından hemen oradan uzaklaşması gerektiğini düşündü. O üç vahşi kız sözlerinde duracak tiplere benziyorlardı. Aziz Peter'dan aşağıya, Bourbon'a doğru yuvarlanmaya başladı. İpek giysili, fötr şapkalı adam gölgelerden çıkıp Ignatius'un peşine düştü. Ignatius Bourbon'a varınca döndü, gece gezintisine çıkmış turistlerin ve mahallelilerin arasından kanala giden yokuşu tırmandı; bu insanların arasında göze çarpmıyordu. Dar kaldırımda kalabalığı yararak ağır ağır ilerliyor, iki yana özgürce sallanan kalçaları insanları yanlara doğru savuruyordu. Myrna, Bayan O'Hara'yı okuyunca, ağzındaki kahveyi şaşkınlıktan mektup kâğıdının üzerine püskürtecekti.

Neşeli Gece'nin bulunduğu yere yaklaşırken, esrarkeş zencinin sesini duydu: "Heey! Gelin! Bağyan O'Horror'nan hayvanının dansını seyredin. Yüzde yüz gerçek, pambuk tarlasındaki kölelerin dansı. Boktan içkinizin her kadehinde sizi nakavt etçek bi damla alkol olucak garanti. Vay anasını! Kadehlerden frengi kapıcanıza da garanti veriyoruz. Heey! Bağyan O'Horror'nan hayvanının eski Güney dansı gibisini görmemişinizdir. Bu gece başlıyo, belkim de bu sizin gösteriyi izlemek içün ilk ve tek şansmızdır. Kaçırmayın!" .

Ignatius, Neşeli Gece'nin önünden akıp geçen kalabalığın arasında zenciyi gördü. Kimsenin çığırtkanın yakarılarına kulak astığı yoktu. Çığırtkan bir fırtına bulutu üflemek için sözlerine ara verdi. Kuyruklu bir ceket giymiş, bir kenarını koyu renk

gözlüğüne doğru yıktığı, silindir bir şapka takmıştı; dumanların arasından çağrısına aldırış etmeyen insanlara sırıtıyordu.

"Hey, buraya bakın! Yoldan geçip gidenler! Hemen durun ve içeri girin. Kıçınızı Neşeli Gece'nin taburelerine yerleştirin," diye başladı yeniden. "Neşeli Gece'de asgari ücretin altında çalışan sahici zenciler bilem var. Vay be! Gerçek bi pambuk tarlası havası; sahnede, gözbebeklerinizin önünde pambuk yetiştirilecek; iki gösteri arasında insan hakları içün çalışan biri kıçına tekmeyi yiycek. Heey!"

"Bayan O'Hara çıktı mı?" Çığırtkanın dirseğinin dibindeki Ignatius'un salyaları akıyordu.

"Vay vaay!" Şişko herif gelmişti. Hem de şahsen. "Hey, neden hâlâ o küpeynen eşarbı takıyosun? Amacın ne?'

"Lütfen." Ignatius kılıcını biraz takırdattı. "Gevezelik edecek zamanım yok. Korkarım bu gece yıldızım yeterince parlak değil. Bayan O'Hara başladı mı?"

"Bikaç dakka sona başlıyo. Hemen içeri gir ve kendine rin-gin karşısında bi yer bul. Şef garsonnan konuştum, senin içün bi masa ayırdı."

"Doğru mu söylüyorsun?' diye sordu Ignatius, heyecanla. "Nazi patroniçe yoktur, umarım?"

"Akşamüstü Kaliforniya'ya gitti. Harla O'Horror öyle iyiymiş ki, kendisi gidip kıçını okyanusa daldırır, bi süre keyfine bakarmış "

"Harika. Harika."

"Hadisene, yavu gir artık. Vaay be! Bi dakkasını bilem kaçırmamalısın. Sat anasını! Harla bi-iki saniye sona çıkıyo, hemen gidip o boktan sahnenin karşısına yerleş. İyice yakın otursan, Bayan O'Horror'ın butlarındaki sivilceleri bilem gürebilirsin."

Jones, Ignatius'u kapitone kapıdan içeriye itekledi.

Ignatius bara öyle hızlı daldı ki, önlüğü ayak bileklerinin çevresinde dalgalandı. Karanlık olmasına karşın, Neşeli Gece'nin bir önceki gelişindekinden de pis olduğunu fark etti. Yerde,

oldukça sınırlı bile olsa bir pamuk hasadına izin verecek kadar toz birikmişti; ama ortada pamuk filan görünmüyordu. Herhalde Neşeli Gece'nin iğrenç tuzaklarından biriydi bu da. Şef garsona bakındı, ama kimseyi göremedi, loş salondaki masalara dağılmış birkaç yaşlı adama doğru hantal hantal ilerledi ve tam sahnenin altındaki küçük masaya oturdu. Kasketi, yeşil bir sahne ışığı gibi parlıyordu. Bu kadar yakın olunca, ilgisini çekmek için Bayan O'Hara'ya bir işaret çakması, ya da Boethius'la ilgili bir şeyler fısıldaması olasıydı. İzleyicilerin arasında aynı soydan birinin bulunduğunu görünce kadın çok etkilenecekti. Ignatius yan masalarda oturan, bir avuç dolusu boş bakışlı erkeğe baktı. Bayan O'Hara, matinelerde çocuklara sarkıntılık eden bitkin, karanlık görünüşlü yaşlı adamlara benzeyen bu domuz sürüsünün karşısında alçalmak zorunda kalacaktı.

Küçük sahnenin yan kanadındaki üç kişilik orkestra, *Sen Benim Şans Yıldızımsın*'ı çalmaya başladı. Biraz kirli görünen sahnede şimdilik herhangi bir sefahat belirtisi yoktu. Ignatius içki söylemek için bara doğru bakınca, annesiyle kendisine servis yapmış olan barmenle göz göze geldi. Barmen onu görmezden geldi. Bunun üzerine Ignatius bara yaslanmış, ayakta duran bir kadına heyecanla göz kırptı; kırk yaşlarındaki Latin kadın, altın dişlerini göstererek gülümsedi. Barmenin kendisini durdurmasına kalmadan bardan ayrıldı ve sahneye ılık bir sobaya sokulur gibi sokulmuş olan Ignatius'un yanına geldi.

"İçki istiyoosun, arkadaş?"

Pis kokulu bir soluk Ignatius'un bıyığından süzülüp burnuna doldu. Eşarbı kasketinden çekip aldı, burun deliklerine bastırdı.

"Evet, teşekkür ederim," dedi boğuklaşmış sesiyle. "Bir Dr. Nut, lütfen. Buz gibi olsun."

Kadın anlaşılması güç bir sesle, "Bakalım ne var?" dedikten sonra hasır sandaletlerini sürüyerek yeniden bara döndü.

Ignatius elini kolunu sallayarak barmenle konuşan kadını izledi. Çoğu Ignatius'a yöneltilmiş, bir sürü el kol hareketi

yaptılar. Bu mağarada hiç olmazsa güvendeyim, diye düşündü Ignatius. Hele güçlü kuvvetli o üç kız mahallede kendisini arıyorlarsa. Barmenle kadın birkaç işaret daha yaptılar; sonra kadın ayaklarını sürüyerek, iki şişe şampanya ve iki kadehle Ignatius'un yanına döndü.

"Dr. Nut yok," dedi, tepsiyi çarparak masaya bırakırken. "*Mira* şampanyaya yirmi dört dolar öde."

"Bu bir rezalet!" Kılıcını birkaç kez kadına doğru salladı. "Bana bir Cola getir."

"Cola yok. Hiç bi şiy yok. Bi tek şampanya." Kadın iskemlelerden birine oturdu. "Hadi, tatlım. Aç şu şampanyayı. Çok susadım."

Soluğu bir kez daha Ignatius'un burnuna çarptı; beriki eşarbı burnuna öyle sıkı bastırdı ki, neredeyse boğuluyordu. Bu kadından, hızla beynine ulaşan ve onu bir geri zekâlıya dönüştüren bir mikrop kapabilirdi. Zavallı Bayan O'Hara. İnsanlıktan nasibini almamış kişilerle bir arada çalışmaya zorlanıyordu. Bayan O'Hara'nın Boethius'tan ayrılmak zorunda kalışı göz yaşartıcıydı. Latin kadın hesabı Ignatius'un kucağına bıraktı.

"Sakın dokunma bana!" diye gürledi, eşarbın gerisinden.

"*Ave Maria! Que Pato*! diye söylendi kadın. "*Mira*, öde bakalım. *Maricon*. O koca *cula*'na tekmeyi yersin soona."

"Aman bu ne zarafet," diye homurdandı Ignatius. "Buraya seninle içmeye gelmedim. Derhal terk et masamı." Ağzından derin bir soluk aldı. "Giderken şampanyayı da götür."

"*Oye, loco*, sen..."

Nefesli çalgıların bir ağızdan çıkardıkları güçsüz inilti, kadının sözlerini bastırdı. Parlak, lame bir tulum giymiş olan Lana Lee sahnede göründü.

"Aman Tanrım!" diye patladı Ignatius tükürüklerini saçarak. Esrarkeş zenci kandırmıştı onu. Bardan sıvışmayı düşündü, ama aynı anda kadının işini bitirip sahneden inmesini beklemenin daha akıllıca olacağını kavradı. Çabucak masanın altına

çömeliverdi. Nazi patroniçe sahnede konuşuyordu: "Bayanlar, babafingolar, hoş geldiniz!" Öyle korkunç bir başlangıçtı ki, Ignatius kafasını neredeyse masaya çarpıyordu.

"Para öde," diyordu başını masanın altına sokmuş, müşterisini bulmaya çalışan kadın.

"Kes sesini, pis sürtük," dedi Ignatius dişlerinin arasından.

Orkestra yalpalayarak, *Çokbilmiş Bayan*'a geçti. Nazi kadın haykırıyordu: "Ve işte, saf bakiremiz, güzel Bayan Harlett O'Hara!" Masalardan birinde oturan yaşlı bir adam beceriksizce alkışladı; Ignatius sahnenin ucuna bir göz atınca, patroniçenin gitmiş olduğunu gördü. Onun yerinde halkalarla süslenmiş bir kazık duruyordu. Bayan O'Hara neye hazırlanıyordu acaba?

Sonra, metrelerce naylondan yapılmış, delikli bir balo giysisine bürünmüş olan Darlene göründü. Başında geniş kenarlı, tüylü, kocaman bir şapka, kolunda da yine kocaman bir kuş vardı. Biri daha alkışladı.

"*Mira*, hemen para yoksa *cabron*."

Darlene kuşa dönüp "O baloda epiyce yapışıklı vardı, amma onurumu korudum," dedi, tane tane.

"Ah Tanrım!" diye patladı Ignatius, kendini daha fazla tutamayarak. "Harlett O'Hara, bu geri zekâlı mı yoksa?"

Papağan onu Darlene'den önce fark etmiş, boncuk gibi gözlerini sahneye çıktığı andan başlayarak Ignatius'un parlak küpesine dikmişti. Ignatius bağırınca, kuş Darlene'in kolundan sahneye atladı, ciyak ciyak öterek, Ignatius'un kafasına saldırmak üzere fırladı.

"Hey," diye haykırdı Darlene. "Bu, o deli herif."

Ignatius tam sıvışmaya hazırlanırken, kuş sahneden onun omzuna sıçradı. Pençelerini Ignatius'un gömleğine geçirip gagasıyla küpeye yapıştı.

"Tanrım!" Ignatius bir sıçrayışta doğruldu, kaşınıp duran pençeleriyle kuşa vurdu. Fortuna bu kanatlı gözdağını neden salmıştı üzerine? Ayağa fırlayıp sendeleyerek kapıya doğru

giderken şampanya şişeleriyle kadehler yere devrilip parçalandı.

"Papağanımı geri getir," diye haykırdı Darlene.

Şimdi Lana Lee de sahnedeydi; çığlık çığlığa bağırıyordu. Orkestra susmuştu. Yaşlı erkek müşteriler, küçük masaların çevresinde dönüp duran ve kulaklarına, omuzlarına konan pembe tüylerden kurtulmak için başını iki yana sallayan Ignatius'un önünden kaçıştılar.

"Bu Allahın belası tip nasıl girdi buraya?" diye sordu Lana Lee, yaşları yetmişle seksen arasında değişen, şaşkın izleyicilere. "Jones nerde? Biri bana Jones'u bulsun."

"Buraya gel, koca çılgın," diye haykırdı Darlene. "Hem de açılış gecemde; illa bu gece gelmek zorunda mıydın?"

"Aman Tanrım," dedi, eli kapıya değen Ignatius soluk soluğa. Ardında pek çok devrilmiş masa bırakmıştı. "Masum müşterilerinizin üzerine kızışmış bir kuşu nasıl salarsınız? Sizi iblisler! Sabah olur olmaz kendinizi mahkemede bulacaksınız."

"*Gel*! Bana borç var, yirmi dört dolar, şimdi öde bana."

Ignatius papağanla birlikte ileri doğru atılınca, bir masayı daha devirdi. Sonra küpenin kulağından çıktığını, gagasıyla küpeye sımsıkı yapışmış olan kuşun omzundan aşağı kaydığını hissetti. Dehşet içinde kapıdan fırladı; elindeki hesap pusulasını büyük bir kararlılıkla sallayan Latin kadın da hemen arkasındaydı.

"Hoop! Hey!"

Ignatius, sabotaj tasarısının böylesine acıklı boyutlara varacağını hiç ummamış olan Jones'un yanından yuvarlanırcasına geçti. Soluk almaya, betonlaşmış supabını yerinde tutmaya çalışarak kendini caddeye, sonra da yaklaşmakta olan bir Arzu otobüsünün önüne attı. Kulağına önce kaldırımdaki bağrışmalar geldi. Sonra da tekerleklerin gümbürtüsü ve frenlerin gıcırtısı. Başını kaldırıp bakınca az ötesindeki farların ışığı gözlerini kamaştırdı. Farlar dalgalandı, bulanıklaştı ve Ignatius kendinden geçti.

Jones caddeye fırlayıp iri elleriyle gömleğinden çekmeseydi, doğruca otobüsün altına yuvarlanacaktı. Ignatius sırtüstü devril-

miş, otobüs de egzoz dumanları salarak Ignatius'un çöl botlarını yalarcasına geçip gitmişti.

Caddenin ortasında yatan kocaman, beyaz yığını inceleyen Lana Lee. "Öldü mü?" diye sordu umutla.

"Ölmedi işşallah. Bu *maricon*'da yirmi dört dolar borç var."

"Hey, uyan, herif," dedi Jones, sigarasının dumanını yerde yatan karaltıya doğru üfleyerek.

İpek takım giysili, fötr şapkalı adam Ignatius'un Neşeli Gece'ye girdiğini görünce saklandığı aralıktan çıktı. Ignatius'un bardan ayrılışı öyle şiddetli ve hızlı olmuştu ki, adam şaşkınlıktan öylece kalakalmıştı.

"Açılın da bakayım," dedi fötr şapkalı. Diz çöktü, Ignatius'un kalp atışlarını dinledi. Bir davuldan çıkıyormuşa benzeyen gümbürtü, önlüğün metrelerce beyaz kumaşının altında yaşamın hâlâ sürdüğüne işaretti. Ignatius'un bileğini tuttu. Mickey Mouse saat parçalanmıştı. "İyi. Bir şeyi yok. Yalnızca bayılmış." Adam gırtlağını temizledi, güçsüz bir sesle, "Herkes geri çekilsin," dedi. "Bırakın hava alsın."

Cadde insanlarla dolmuş, otobüs yolun birkaç metre aşağısında, trafiği tıkayacak biçimde durmuştu. Bourbon Caddesi ansızın *Mardi Gras*'daki görüntüsünü almıştı.

Jones kara gözlüklerinin gerisinden yabancıya baktı. Adam tanıdık birine benziyordu; Jones'un daha önce gördüğü birinin iyi giyimli haline. En bildik gelen yeriyse, şaşkın gözleriydi. Jones aynı gözleri, kızıl bir sakalın üstünde gördüğünden emindi. Sonra aynı gözleri, yerfıstığı olayının olduğu gün karakolda, mavi bir kasketin altında gördüğünü anımsadı. Hiçbir şey söylemedi. Ne de olsa, polis polisti. En iyisi, seni rahatsız edinceye kadar onları görmezden gelmekti.

"Nerden gelmiş?" diye soruyordu Darlene, kalabalığa. Pembe papağan yine gelip koluna konmuştu; gagasındaki küpe altın bir solucan gibi sallanıyordu. "Amma açılış gecesi, ha. N'apıcaz Lana?"

"Hiçbi şey," dedi Lana öfkeyle. "Bırakın çöpçüler gelene kadar öylece kalsın. Sonra da sıra Jones'a gelecek."

"Vay anasını! Herif içeri zornan girdi. Engellemeye çalıştım, amma Neşeli Gece'ye girmeyi kafaya koymuştu. Kiraladığın kostüm yırtılcak diye korktum, parayı sen ödeycen, Neşeli Gece iflas edebilir. Vaay!"

"Ukalalığı kes, tamam mı? Galiba karakoldaki dostlarımı çağırmak zorunda kalacağım. Kovuldun. Darlene de öyle. Seni sahneme çıkarmamam gerektiğini biliyordum. O Allanın belası kuşu da çek kaldırımımdan." Lana kalabalığa döndü. "Pekâlâ millet, madem hepiniz buradasınız, Neşeli Gece'ye girmeye ne dersiniz? Birinci sınıf bi gösteri sunuyoruz."

"*Mira,* Lee." Latin kadın pis soluğunu Lana'nın yüzüne üfledi. "Şampanya yirmi dört dolar kim ödemek?"

"Sen de kovuldun, sersem budala." Lana gülümsedi. "Hadi millet, içeri girin ve uzman karıştırıcılarımız tarafından tam istediğiniz kıvamda hazırlanan içkilerinizi yudumlayın."

Ancak, hırıltıyla soluyan beyaz yığını kaldırmaya uğraşan kalabalık, bu nazik daveti geri çevirmeyi yeğledi.

Lana Lee beyaz tümseğin yanına gidip onu kendine getirmek ve kaldırımından uzaklaştırmak için tekmelemeye hazırlanıyordu ki, fötr şapkalı adam kibarca sordu: "Telefonunuzu kullanabilir miyim acaba? Bir cankurtaran çağırsam iyi olacak."

Lana ipek takıma, şapkaya, şaşkın, güvensiz gözlere baktı. Düzgün, güvenilir birini bir görüşte tanımakla övünürdü. Zengin bir doktor? Bir avukat? Bu küçük fiyaskoyu kâra dönüştürebilir miydi acaba?

"Elbette," diye fısıldadı. "Caddede yatan şu tipin akşamınızı mahvetmesini istemezsiniz, değil mi? Salağın teki işte. Eğlenmeyi bilen birine benziyorsunuz." İnleyen, bir volkan gibi horuldayan, beyaz önlüklü dağa sırtını döndü. Ignatius düş ülkesinin bir yerlerinde, dehşetten donup kalmış Myrna Minkoff'un, İnce Beğeni ve Edep Mahkemesi'nce yargılandığını ve suçlu bulundu-

ğunu görmekteydi. İşlediği sayısız suçun bedeli olarak, fiziksel acıyı da içeren, korkunç cezası açıklanmak üzereydi. Lana Lee adama yaklaştı ve elini lame tulumunun cebine soktu; adamın yanına çömeldi, avcuna gizlediği Boethius'lu fotoğrafı gizlice gösterdi. "Şuna bi baksana, bebek. Geceyi bununla geçirmeye ne dersin?"

Fötr şapkalı adam gözlerini Ignatius'un bembeyaz kesilmiş yüzünden ayırdı; kadına, kitaba, yerküreye ve tebeşire baktı, boğazını bir kez daha temizledi ve "Ben Devriye Mancuso, gizli polis," dedi. "Sizi açık saçık gösteriler düzenlemek ve fotoğraf bulundurmaktan tutukluyorum."

Aynı anda, lağvedilmiş kadın kolunun üç üyesi, Frieda, Betty ve Liz kalabalığı yararak Ignatius'un çevresini sardılar.

On Üç

Ignatius gözlerini açınca, tam üstünde bir beyazlığın dalgalandığını gördü. Başı ağrıyor, kulakları zonkluyordu. Sonra, mavi ve sarı gözleri yavaş yavaş netleşti, başı çatlayacakmış gibi ağrırken, bir tavana bakmakta olduğunu algıladı.

"Sonunda uyanabildin, oğlum," dedi, yanı başındaki annesi. "Hale bak. Şimdi gerçekten mafolduk."

"Neredeyim ben?"

"Sakın bana numara yapmaya kalkışma. Annaşıldı ımı, Ignatius? Seni uyarıyorum. Yetti artıkın. Bak, çok ciddiyim. İnsanların yüzüne nassı bakcam?"

Ignatius başını çevirip çevresine bakındı. Her iki yanı perdeli, küçük bir bölmede yatıyordu. Yatağın ayak ucundan bir hemşirenin geçtiğini gördü.

"Tanrım! Bir hastanedeyim. Doktorum kim? Cimrilik etmediğini ve bir uzmana başvurduğunu umarım. Bir de rahibe, elbette.

Bir rahip çağır. Kabul edilebilir biri olup olmadığına bakayım." Ignatius, dağ gibi yükselen midesinin doruğunda bir kar küme-si gibi duran çarşafa bir miktar sinirli salya püskürttü. Başına dokundu, eli baş ağrısının üzerindeki sargıya değdi. "Aman Tanrım! Gerçeği söylemekten korkma, anne. Hissettiğim acıya bakılırsa, oldukça öldürücü bir şey olmalı."

Elindeki gazeteyi Ignatius'un sargısının üzerine fırlatan Bayan Reilly, "Çeneni kapa da şuna bi bak," diye neredeyse haykırdı.

"Hemşire!"

Bayan Reilly gazeteyi Ignatius'un yüzünden çekip aldı ve bı-yığının üzerine bir tokat attı.

"Sus artık, deli! Şu gasteye bi bak." Sesi çatallaştı. "Mafolduk."

Ignatius, BOURBON CADDESİ'NDE REZALET başlığın al-tına, yan yana dizilmiş olan üç fotoğrafa baktı. Sağdaki resimde balo giysili Darlene papağanı tutmuş, bir yıldız adayı gibi gü-lümsüyordu. Soldakinde Lana elleriyle yüzünü kapamış, içinde Barış Partisi'nin üç kadın üyesinin yoluk saçlı başları görünen bir devriye arabasına binmekteydi. Takım elbisesi yırtılmış, şapkası kaşına doğru yıkılmış olan Devriye Mancuso arabanın kapısını gösterişli bir biçimde tutuyordu. Ortadaki resimdeyse esrarkeş zenci, sokağın ortasında yatan, beyaz bir ineğe benzeyen şeye sırıtarak bakıyordu. Ignatius ortadaki fotoğrafı kısık gözleriyle inceledi.

"Şuna bak," diye kükredi, "Bu gazete fotoğrafçı diye hangi salakları çalıştırıyor acaba? Yüzümü tanımak olanaksız."

"Resimlerin altında yazanları okusana." Bayan Reilly, fo-toğrafları tırnaklamak istercesine parmağını gazeteye bastırdı. "Hadi oku, Ignatius. Constantinople Caddesi'ndekiler buna ne diycek bakalım? Yüksek sesle oku, oğlum. Yol ortasında büyük bi rezalet, açık seçik resimler, gece çalışan hanımlar. Ne ararsan var. Hadi oku; ben de dinleycem."

"Okumamayı yeğlerim. Baştan aşağı düzmeceyle, iftirayla dolu olduğuna eminim. Renkli haber gazetecilerinin, okuyucula-

rın ağızlarını sulandıracak bütün dokundurmaları peş peşe sıraladığına kuşku yok." Yine de yazılanlara şöyle bir göz gezdirdi.

"Yani o şımarık otobüsün bana çarpmadığını mı ileri sürüyorlar?" diye sordu öfkeyle. "Daha ilk yorum bile yalan. Kamu Hizmetleri'ni ara. Dava açmalıyız."

"Kapa çeneni. Gerisini de oku."

Bir striptizcinin kuşu, özel kostümlü bir sosis satıcısına saldırdı. Gizli polis A. Mancuso, Lana Lee'yi çıplak resimler bulundurmak, satmak ve bizzat poz vermek suçuyla tutukladı. Burma Jones, kapıcı, A. Mancuso'ya bar tezgâhının altındaki, porno malzemesiyle dolu dolabı gösterdi. A. Mancuso gazetecilere bir süredir bu işin peşinde olduğunu, Lee denen kadının suç ortaklarından biriyle çok önceden ilişki kurmuş bulunduğunu açıkladı. Polis Lee denen kadının, kentteki bütün liselere yayılmış olan porno şebekesinin elebaşısı olduğundan kuşkulanıyor. Polis barda söz konusu okulların bir listesini buldu. A. Mancuso sözünü ettiği satıcının aranacağını bildirdi. A. Mancuso tutuklamayı gerçekleştirirken, kulübün önündeki kalabalıktan fırlayan üç kadın, Club, Steele ve Bumper, kendisine saldırdılar. Onlar da tutuklandı. Otuz yaşındaki Ignatius Jacques Reilly, geçirdiği sarsıntı nedeniyle hastaneye kaldırıldı.

"Aylak aylak dolaşan bi fotoğrafçıyı, sokağın ortasında sarhoş bi serseri gibi yattığın yere göndermeleri de amma şans." Bayan Reilly burnunu çekmeye başladı. "O pis resimler ve her yanda dolanıp durduğun o *Mardi Gras* kılığı yüzünden başımıza böyle bi şiyin geleceği belliydi."

"Yaşamımın en acı gecesiydi," diyerek içini çekti Ignatius. "Fortuna dün gece çarkı tam bir sarhoş gibi çevirdi. Bundan daha aşağıya inebileceğimi sanmıyorum." Geğirdi. "Kendine polis diyen, şu zekâ özürlü intikam tanrısının orada ne aradığını sorabilir miyim?"

"Dün gece sen kaçıp gidince Santa'yı aradım ve karakuldan Angelo'yu bulup senin peşine takmasını söyledim; Aziz Peter

Caddesi'nde ne işler karıştırıyomuş bi baksın, dedim. Adresi, taksi şoförüne verirken duyduydum."

"Ne kadar zekice."

"Komanislernen bi toplantı filan yapçağını sandıydım. Yanılmışım. Angelo, tuhaf birileriynen birlikte olduğunu söyledi."

"Bir başka deyişle, beni izlettin," diye haykırdı Ignatius. "Öz annem!"

"Bi kuşun saldırısına uğramak," diye hıçkırdı Bayan Reilly. "Bu, bi tek senin başına gelebilirdi zati. Kimse bi kuşun saldırısına uğramaz, Ignatius."

"Otobüsün sürücüsü nerede? Derhal sorgulanmalı."

"Yalnızca bayılmışın, aptal."

"O zaman bu sargıya ne gerek var? Kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Yere düşünce nazik bir yerime zarar vermiş olmalıyım."

"Yalnızca kafanı azcık çarpmışın. Hiçbi şiyin yok. Röntgen çektiler."

"Ben baygınken insanlar gövdemle oynayıp durdular, demek? Neden onları durduracak sağduyuyu göstermedin? O şehvet düşkünü tıp adamlarının nerelerimi yokladığını Tanrı bilir." Ignatius baş ve kulak ağrısının yanı sıra, cinselliğinin de uyarılmış olduğunu fark etti. Durum, bir an önce ilgilenmesini gerektiriyordu. "Herhangi bir yerime zarar verilip verilmediğini anlamak için kendimi tepeden tırnağa incelemek istiyorum; lütfen beni yalnız bırakır mısın? Beş dakika uzaklaşman yeter."

"Bak, Ignatius." Bayan Reilly iskemlesinden kalkıp oğlunun palyaço tulumuna benzeyen, benekli pijamasının yakasına yapıştı. "Sakın bana uyanıklık yapma, tokadı yersin. Angelo bana herbi şi yi annattı. Senin gibi eğitimli bi çocuk mahallede tuhaf kişilernen düşüp galkıyo, geceleri çalışan bi hanımı görmek için bi bar salonuna gidiyo." Bayan Reilly yeniden bağırmaya başladı. "Gasteler bunların hepsini yazmadığı için şanslıyız. Yoksam bu kentten göçmek zorunda kalıcaktık."

"Masum varlığımı bar denen o inle tanıştıran, sensin. Aslında bütün suç Myrna adındaki o korkunç kızda. Yaptığı kötülükler yüzünden mutlaka cezalandırılmalı."

"Myrna mı?" diye hıçkırdı Bayan Reilly. "O bu kentte bilem diil. Bana bak, seni Levy Pantolonları'ndan nassı kovdurduğuna dair o manyakça masalları yeterince dinledim. Bana bunu yapmaycaksın, artık. Sen delisin, Ignatius. Ne yazık ki öz oğlum aklını kaçırdı."

"Oldukça bitkin görünüyorsun. Şu yataklardaki birini aşağıya indirip biraz kestirsene? Bir saat sonra yine dönersin."

"Bütün gece gözümü kırpmadım. Angelo arayıp da hastanede olduğunu söyleyince nerdeyse kalbim duruyodu. Mutfağın zeminine kafa üstü yığılıyodum az kaldı. Kafatasım yarılabilirdi. Sona giyinmek için odama koştum, nerdeyse bileğimi burkuyodum. Arabaynan buraya gelirken de nerdeyse kaza geçiriyodum."

"Sakın bir kaza daha yapma," diyereksoluğunu tuttu Ignatius. "Bu kez tuz madenlerinde çalışmak zorunda kalabilirim."

"Al şunu, sersem. Angelo bunu sana vermemi istedi."

Bayan Reilly iskemlesinin yan tarafına uzandı, yerden kalın ciltli *Felsefenin Avuncu*'nu aldı. Kitabın köşelerinden birini Ignatius'un karnına bastırdı.

"Ahh," diye inledi oğlu.

"Angelo bunu dün gece o barda bulmuş," dedi Bayan Reilly, diklenerek. "Biri kitabı helada ondan çalmış."

"Ah, aman Tanrım! Bütün bunlar önceden ayarlanmış," diye haykırdı Ignatius, dev boyutlu kitabı pençeleriyle sallayarak. "Şimdi her şeyi anlıyorum. Sana geri zekâlı Mancuso'nun intikam meleğimiz olduğunu çok önceden söylemiştim. İşte şimdi son darbeyi indirdi. Ona bu kitabı vererek ne kadar saf olduğumu kanıtladım. Beni nasıl da aldattı." Kan oturmuş gözlerini yumdu, bir dakika kadar abuk sabuk sayıkladı. "Ayartıcı yüzünü *benim* kitabımın, dünya görüşümün temelini oluşturan eserin ge-

risine gizleyen bir Üçüncü Reich fahişesi tarafından kandırıldım. Ah anne, insan denemeyecek birilerinin kurduğu tuzağa nasıl acımasızca düşürüldüğümü bir bilseydin. Deyim yerindeyse, Fortuna'nın kitabı bile uğursuzmuş. Ah Fortuna, seni yozlaşmış ahlaksız!"

"Sus artıkın," diye haykırdı Bayan Reilly, pudralı yüzü sinirden titreyerek. "Bütün hastanenin başımıza toplanmasını mı istiyosun? Bayan Annie şindik kim bilir neler söyleycek? İnsanların yüzüne nassı bakcam? Söylesene; aptal, deli Ignatius? Bu hastane seni burdan çıkarabilmem için benden yirmi dolar istiyo. Cankurtaran şoförü seni alıp kibar kibar Yoksullar Hastanesi'ne götürse olmazdı, diil mi? Yo, ne yaptı peki? Seni paralı bi hastaneye getirip attı. Yirmi doları nerden bulcam ben? Yarın trompetinin taksidini ödemem gerekiyor. O adama binası için para vermem gerekiyo."

"Rezalet bu. Yirmi doları kesinlikle ödemeyeceksin. Buna otoyol eşkıyalığı denir. Hadi şimdi doğru eve; beni burada bırak. Oldukça huzurlu bir yer. Yavaş yavaş düzelirim burada. Şu anda ruhumun gereksindiği tek şey, bu. Fırsatını bulabilirsen bana kalemle, masamın üzerindeki dosya kâğıtlarından getir. Bu sarsıntıyı, belleğimde hâlâ tazeyken kâğıda dökmeliyim. Odama girmene izin veriyorum. Şimdi, kusuruma bakmazsan, biraz dinlenmek istiyorum."

"Dinnenmek mi? Bi yirmi dolar daha mı ödeycez yani? Hemen çık o yataktan. Claude'u aradım. Buraya gelip borcumuzu ödeycek."

"Claude mu? O da kim Tanrı aşkına?"

"Tanıdığım bi erkek."

"Bak, bir şeyi çok iyi anlamanı istiyorum. Hiçbir yabancı erkek hastane faturamı ödeyemez: Özgürlüğüm, helal parayla kazanılıncaya kadar burada kalacağım."

"Derhal çık o yataktan," diye haykırdı Bayan Reilly. Pijamalara yapıştı, ama Ignatius'un gövdesi döşeğe bir göktaşı gibi gömülmüştü. "O şişko suratına şamarı yemeden kalk çabuk."

Annesinin çantasının yüzüne doğru yaklaştığını gören Ignatius doğruldu.

"Aman Tanrım! Bovling ayakkabılarını giymişsin." Pembe, mavi ve sarı gözlerini yatağın yan tarafına çevirip annesinin sarkık kombinezonuna ve bileklerine düşmüş, pamuklu çoraplarına dikti. "Hasta çocuğunu ziyarete gelirken, bovling ayakkabısı giyen tek anne sensin."

Ama annesi bu meydan okumaya hiç aldırmadı. Kararlıydı, yoğun öfkenin sağladığı üstünlüğe sahipti. Gözleri çelik gibiydi, incelmiş dudaklarını sımsıkı yummuştu.

Her şey ters gidiyordu.

* * *

Bay Clyde sabah gazetesine bir göz attı ve Reilly'yi kovmaya karar verdi. Koca maymunun satıcılık yaşamı sona ermişti. Peki, ama bu orangutan, çalışmadığı zamanlarda da korsan kılığını mı giyiyordu? Reilly gibi bir maymun, Bay Clyde'ın on yıldır oluşturmaya çalıştığı ticari ününü bir anda yerle bir edebilirdi. Sosisli sandviç satıcılarının iyi izlenim bırakmak gibi büyük bir sorunları vardı zaten; aralarından birinin bir genelevin önünde düşüp bayılması kadar gereksiz bir şey olabilir miydi?

Bay Clyde kazanla birlikte kaynadı, köpürdü. Eğer Reilly Cennet Satış Anonim Şirketi'ne bir kez daha adım atmaya kalkışırsa Bay Clyde çatalı boğazına gerçekten saplayacaktı. Ama şu iş önlüğüyle korsan kılığı ne olacaktı? Reilly korsan malzemelerini bir önceki akşamüstü garajdan gizlice aşırmış olmalıydı. Bay Clyde, bir daha ortalarda görünmemesini tembihlemek için bile olsa, koca maymunla bir kez daha karşılaşmak zorundaydı. Reilly gibi bir hayvandan üniformasını geri istemek her babayiğidin harcı değildi.

Bay Clyde Constantinople Caddesi'ndeki evi defalarca aradı, ama telefonu yanıtlayan olmadı. Belki de Reilly'yi bir yerlere

kapatmışlardı. Gorilin annesiyse bir yerlerde sızmış kalmıştı herhalde. Kadının neye benzediğini bir tek Tanrı bilirdi. Ne aileydiler ama!

* * *

Dr. Talc çok kötü bir hafta geçiriyordu. Öğrenciler nasıl olduysa, ruh hastası son sınıf öğrencisinin birkaç yıl önce yolladığı tehdit mektuplarından birini ele geçirmişlerdi. Dr. Talc nasıl ele geçirdiklerini bilmiyordu. Olay, korkunç sonuçlar doğurmuştu. Mektupla ilgili söylentiler sinsice, yavaş yavaş yayılıyordu; kampusun alay konusu olup çıkmıştı. Sonunda, meslektaşlarından biri bir partide, daha önce saygı gördüğü sınıfları kaplayan kahkahaların ve fısıldaşmaların nedenini açıkladı.

Nottaki 'gençleri yanlış yönlendirmek ve ayartmak' cümlesi yanlış anlaşılmış, yanlış yorumlanmıştı. Durumu idareye açıklamak zorunda kalıp kalmayacağını merak ediyordu. Hele o 'az gelişmiş yumurtalıklar' deyimi. Dr. Talc inledi. Her şeyi ortaya dökmek belki de en iyisiydi, ama bu, eski öğrencisini arayıp bulmayı gerektiriyordu; ayrıca oğlanın her şeyi yadsıyacağından da adı gibi emindi. Belki de tek yapması gereken şey, Bay Reilly'nin nasıl biri olduğunu tanımlamaktı. Gözünün önünde Bay Reilly'nin dev atkısı, Bay Reilly ile birlikte yolculuk eden ve kampusa bildirilerini döküp saçan, eli bavullu o korkunç, anarşist kız arkadaşı canlandı. Reilly kampusa palmiyeler ve çitler gibi kök salmaya kararlıymış gibi görünüyordu, ama neyse ki kız okulda fazla oyalanmamıştı.

Dr. Talc o üç talihsiz yarı yıl boyunca ayrı sınıflarda da olsa her ikisine de katlanmak zorunda kalmıştı; garip sesler çıkararak, Tanrı'dan başkasının yanıtlayamayacağı küstah, düşmanca sorular sorarak derslerini baltalamışlardı. Ürperdi. Her şeye karşın Reilly'ye ulaşmalı ve açıklama yapmasını, itiraf etmesini sağlamalıydı. Bay Reilly'ye bir kez bakan öğrenciler, o notun hasta bir beynin ürünü, anlamsız bir fantezi olduğunu anlata-

caklardı. Bay Reilly'yi idarenin de görmesini sağlayabilirdi belki? Evet, sorun gerçekten fiziksel bir biçimde çözümlenmeliydi: Bay Reilly'yi etiyle, kemiğiyle önlerine getirmekle.

Dr. Talc arkadaşlarla geçirilen bol içkili bir gecenin ardından her zaman yaptığı gibi V-8 suyuyla karıştırdığı votkasını yudumlayarak gazetesine baktı. Hiç olmazsa mahalledekilerin çılgınca eğlendikleri belliydi. Aklına, Bay Reilly'nin bütün o sınav kâğıtlarını pencerenin altında toplanmış olan gösterici öğrencilere fırlatması geldi. Bu olayı okul yönetimi de anımsayacaktı. Kendinden hoşnut gülümsedi, yeniden gazeteye döndü. Dikkatini üç fotoğraf çekti. Sıradan, edepsiz insanlar –belli bir uzaklıktan– her zaman eğlendirirdi onu. Haberi okudu; neredeyse boğuluyordu; ağzından püsküren içki, smokin cebini ıslatmıştı.

Reilly nasıl bu kadar alçalabilmişti? Bir öğrenci olarak oldukça ayrıksıydı doğru, ama böylesine... Notun bir sosis satıcısı tarafından yazıldığı anlaşılırsa söylentiler iyice ayyuka çıkardı. Reilly el arabasını sürerek kampusa gelebilecek ve Sosyal İlimler Fakültesi'nin önünde sosisli sandviç satmaya kalkışabilecek biriydi. Olayı üç sahneli bir sirk gösterisine dönüştürebilirdi. Dr. Talc'ın soytarı rolünü üstlendiği, alçaltıcı bir komediye.

Dr. Talc gazetesini ve kadehini bıraktı, elleriyle yüzünü kapadı. O notla yaşamak zorundaydı. Her şeyi yadsıyacaktı.

* * *

Bayan Annie'nin yüzü sabah gazetesine bakar bakmaz kıpkırmızı kesildi. Bu sabah Reilly'lerin evi neden bu kadar sessiz, diye merak edip durmuştu. Evet, bu kadarı yeterdi artık. Mahallenin adı lekelenmişti. Daha fazla dayanamayacaktı. Bu insanların bir an önce uzaklaştırılması gerekiyordu. Komşuları bir dilekçe imzalamaya razı edecekti.

* * *

Devriye Mancuso gazeteye bir kez daha baktıktan sonra göğsüne bastırdı; flaş patladı. Brownie Holiday marka, eski fotoğraf makinesini karakola getirmiş, çavuştan uygun bir dekorun önünde birkaç fotoğrafını çekmesini istemişti: Çavuşun masası, karakolun basamakları, bir devriye arabası, okulların çevresinde hız yapanları enselemekte uzman bir kadın trafik polisi.

Makinede yalnızca bir poz kalınca Devriye Mancuso sahne malzemelerini birleştirerek etkili bir son oluşturmayı kararlaştırdı. Lana Lee'yi canlandıran, bir devriye arabasının arka koltuğunda oturan kadın polis, yüzünü buruşturup, kinle yumruğunu sallarken, Devriye Mancuso da gazetesiyle birlikte, ciddi bir yüzle objektife bakıyordu.

"İşte oldu, Angelo. Bitti mi?" diye sordu kadın polis, sabahları uygulanan hız kısıtlaması sona ermeden önce kendini en yakındaki okulun önüne atmak için sabırsızlanarak.

"Çok teşekkür ederim, Gladys," dedi Mancuso. "Çocuklarım, küçük arkadaşlarına göstermek için bikaç resim istediler de."

Gladys karakolun avlusuna doğru hızla seğirtirken, "Elbette," dedi; sırt çantası hız yapanlara keseceği siyah biletlerle tıka basa dolmuştu. "Babalarıyla gururlanmakta haklılar. Sana yardım edebildiğim için seviniyorum, canım. Başka resim çektirmek istersen çekinme, söyle."

Çavuş son flaşı da çöp kutusuna attıktan sonra ellerini Devriye Mancuso'nun düşük omuzlarına dayadı.

"Kentin liseler arasındaki en etkin porno şebekesini tek başına dağıttın." Devriye Mancuso'nun dar kürek kemiğini sıvazladı. "En başarılı gizli polisimizin bile kandıramayacağı bir kadını Mancuso yakalıyor. Mancuso kadının suç ortaklarından birini saptar saptamaz olayın peşine düşüyor. Kim, boş zamanlarında o üç kız gibi şüpheli şahısları izleyip tutuklamaya çalışırdı? Mancuso, elbette."

Devriye Mancuso'nun zeytin renkli teni, Barış Partisi'nin kadın kolu tarafından tırnaklanan bazı yerlerinin dışında, hafifçe pembeleşti. Oraları kıpkırmızıydı.

Devriye Mancuso boğazını olmayan bir balgamdan temizledikten sonra, "Şansım yaver gitti, hepsi bu," dedi. "Biri o barla ilgili olarak kulağımı bükmüştü. Sonra da Burma Jones bana tezgâhın altındaki küçük dolabı gösterdi."

"Tek kişilik bir baskın gerçekleştirdin, Angelo."

'Angelo' mu? Mancuso'nun yüzü, turuncudan mora kadar bütün renklere büründü.

"Bunun için terfi edersen, hiç şaşmam," dedi çavuş. "Uzun zamandır devriyelik yapmıyorsun. Daha bir-iki gün öncesine kadar bir baş belası olduğunu düşünüyordum. Ne dersin buna? Evet, ne diyorsun, Mancuso?"

Devriye Mancuso sertçe genzini temizledi.

Sonunda gırtlağını temizlemeyi başarınca, "Fotoğraf makinemi geri alabilir miyim?" diye sordu, duyulur duyulmaz bir sesle.

* * *

Santa Battaglia gazeteyi annesinin fotoğrafına doğru kaldırıp "Ne dersin, datlım?" diye sordu. "Hoşuna gitti mi? Torunun Angelo'nun başarısından memnun musun?" Bir başka resmi gösterdi. "Zavallı Irene'in yolun ortasında karaya vurmuş bi balina gibi yatan deli oğluna ne dersin? Ne acı, diil mi? Oğlanı bu kez muhakkak bi yere kapattırmalı. Bu koca dangalak evde yatıp dururken kim evlenir Irene'le? Kimse, elbette."

Santa annesinin fotoğrafını kaptığı gibi, ıslak bir öpücük kondurdu. "Merak etme, bebeğim. Senin için hep dua ediyorum."

Claude Robichaux hastaneye gelirken tramvayda gazeteye baktı; yüreği daraldı. Bu koca oğlan Irene gibi hoş, tatlı bir hanımı nasıl böyle rezil ederdi? Kadıncağız oğlu için kaygılanmaktan sararıp solmuştu. Santa haklıydı; Irene'in oğlu bu olağanüstü anneyi daha fazla utandırmadan tedavi edilmeliydi.

Bu kez yirmi dolarla kurtulmuşlardı. Bir dahaki sefer kim

bilir kaça patlayacaktı? Dolgun bir emekli aylığı ve kiralık bir-iki mülkü olan biri bile böyle bir üvey evlatla baş edemezdi.

Yine de en kötüsü, yol açtığı rezaletlerdi.

* * *

George gazeteden kestiği makaleyi, okuldaki son ders yılından kalma, Genç Başarı albümüne yapıştırıyordu. Gazete kesiğini, bir ördeğin aortunun çizimiyle, anayasa tarihiyle ilgili Yurtbilgisi ödevinin arasındaki boş sayfaya yapıştırdı. Mancuso denen adam kutlanmayı hak ediyordu. Adam gerçekten başarmıştı. George polisin dolapta ele geçirdiği listede kendi adının da bulunup bulunmadığını merak etti. Eğer öyleyse, bir an önce Doğu'da yaşayan amcasını ziyaret etse iyi olacaktı. Öte yandan, ne yaparsa yapsın adını öğrenmişlerdi bir kez. Ayrıca herhangi bir yere gidecek parası yoktu. En iyisi bir süre evden hiç çıkmamaktı. Kente iner inmez Mancuso tarafından enselenebilirdi.

Elektrikli süpürgeyle oturma odasının karşı köşesini süpüren annesi, yapıştırma defteriyle uğraşan oğlunu umutla süzdü. Yeniden okulla ilgilenmeye mi başlamıştı yoksa? Ne babası ne de o, bu çocuğu yola getirmeyi becerebilmişlerdi. Bugünlerde yüksek okulu bitirmemiş bir gencin ne şansı olabilirdi ki? Elinden ne gelirdi?

Elektrikli süpürgeyi susturdu ve gidip kapıyı açtı. George resimleri inceliyor, sosis satıcısının Neşeli Gece'de ne aradığını merak ediyordu. Yoksa o da mı gizli polisti? Ama George resimleri nereden aldığını söylememişti ki ona. Olup bitenlerde tuhaf bir yan vardı.

Annesinin kapıda, "Polis mi?" dediğini duydu. "Yanlış eve gelmiş olmalısınız."

Gidebileceği hiçbir yer olmadığını bilmeyen George, mutfağa doğru atıldı. Bu binadaki dairelerin yalnızca tek kapısı olduğunu unutmuştu.

* * *

Lana Lee gazeteyi paramparça ettikten sonra parçaları daha da küçük parçalara böldü. Kadın gardiyan hücrenin önünde durup ona yere attıklarını toplamasını söyleyince, aynı hücreyi onunla paylaşmakta olan, kadın kolunun üç üyesi gardiyana bağırdılar: "Defol! Burada yaşayan biziz. Yere kâğıt atılmasını istiyoruz!"

"Toz ol," diye ekledi Liz.

"Al voltanı," dedi Betty.

"Ben bu hücreyi hizaya getirmeyi bilirim," dedi kadın gardiyan. "Dün gece içeri girdiğinizden beri gürültü yapıyorsunuz."

"Beni bu Allahın belası delikten çıkar," diye haykırdı Lana Lee. "Bu üç yarasayla bir dakika daha kalamam."

"Hey," dedi Frieda, ev arkadaşlarına. "Bebek bizden hoşlanmadı."

"Sizin gibiler mahallemizin içine ettiler," dedi Lana Frieda'ya.

"Kes sesini," dedi Liz.

"Yeter artık kızlar," dedi Betty.

Lana parmaklıkların arasından çığlık çığlığa bağırdı: "Çıkarın beni burdan! Bu üç sürüngenle berbat bi gece geçirdim. Haklarım var. Beni burada tutamazsınız."

Gardiyan ona gülümsedikten sonra uzaklaştı.

"Hey!" diye seslendi Lana koridora. "Buraya gel."

"Yavaş ol, güzelim," diye uyardı Frieda. "Tekneyi sallamayı kes. Hadi şimdi buraya gel de sutyenine sakladığın resimleri göster."

"Hadi," dedi Liz.

"Çıkar şu resimleri," diye buyurdu Betty. "Pis duvarlara bakıp durmaktan usandık."

Üçü birlikte Lana'nın üzerine çullandılar.

* * *

Dorian Greene yalın kartvizitlerinden birini çevirip arkasına şöyle yazdı: 'Kiralık nefis daire. Müracaat: 1A'. Yassı taş döşeli kaldırıma çıktı, kartı siyah rugan panjurlardan birinin altına çaktı. Kızlar bu sefer öyle çabucak dönemeyeceklerdi. Polis ikinci kez işlenen suçlara karşı her zaman daha acımasızdı. Kızların mahalledeki komşularıyla iyi ilişkiler kuramamış olmaları büyük şanssızlıktı; biri o sevimli devriyeyi peşlerine salmış olmalıydı, onlar da polis teşkilatının bir üyesine saldırmakla yaşamlarının en büyük hatasını yapmışlardı.

Kızlar çok düşüncesiz ve saldırgandılar. Ama onlar olmadan da hem Dorian hem de bina tam anlamıyla korumasızdı. Dorian dövme demirden kapıyı özenle kilitledi. Sonra başlama vuruşu partisinden kalma dağınıklığı toplamak için dairesine döndü. Meslek yaşamının en olaylı partisi olmuştu; partinin en kızıştığı anda Timmy avizeden düşüp bileğini burkmuştu.

Dorian topuğu kırılmış bir kovboy çizmesini yerden alıp çöpe attı. Şu akıl almaz Ignatius J. Reilly ne durumda acaba, diye düşündü. Bazılarına katlanmak gerçekten güçtü. Çingene Kraliçesi'nin tatlı annesi, gazetedeki korkunç rezaleti görünce kim bilir ne kadar üzülmüştü.

* * *

Darlene gazeteden kestiği resmini mutfak masasının üzerine bıraktı. Ne açılış gecesiydi ama. Neyse ki, az da olsa ilgi çekmeyi başarmıştı.

Divanın üzerindeki Harlett O'Hara giysisini alıp dolaba astı, gözleriyle sürekli onu izleyen papağan tüneğinden acı acı bağırdı. Jones adamın polis olduğunu anlayınca yönetimi ele almış ve onu tezgâhın altındaki küçük dolaba götürmüştü. Şimdi her ikisi de işsizdi. Neşeli Gece kapanmıştı. Lana tedavülden kalkmıştı. Lana. Fransız usulü resimler için poz veren Lana. Para için her şeyi yapardı.

Darlene papağanın eve getirdiği altın küpeye baktı. Lana baştan beri haklıydı. O koca çılgın gerçekten uğursuzdu. Garip anacığına da çok kaba davranıyordu. Zavallı kadıncağız.

Darlene nasıl etsem de bir iş bulsam diye düşünerek divana oturdu. Papağan en sevdiği oyuncağı olan küpe gagasına sıkıştırılıncaya kadar kanat çırpıp ciyakladı. Sonra telefon çaldı; Darlene açtı; bir erkek sesi, "Dinle, epeyce ünlendin," dedi. "Bourbon'da bir gece kulübü işletiyorum..."

* * *

Jones gazeteyi Mattie'nin İpsizler Barı'ndaki tezgâha yayıp üzerine biraz duman üfledi.

"Vaay be!" dedi Bay Watson'a. "Şu sabotac pisliği hakikaten iyi fikirdi. Böylece kendime sabotac yapıp yeniden aylağın biri oldum. Hey!"

"Annaşılan senin sabotac nüküler bi bumba gibi patladı."

"O şişkonun nüküler bi bumba olduğu yüzde yüz. Lanet olsun. Milleti darmaduman etmek, kıçlarını havaya uçurmak istiyosan, o herifi üzerlerine fırlatman yeter. Vay be! Dün gece Neşeli Gece tam bi hayvanat bahçesi gibiydi. Önce kuş geldi, ardından şişko ayı, sonra da cimnastik salonundan kaçmışa benzeyen üç kedi. Allah kahretsin. Herkes dövüşüyo, tırmalıyor, bağırıyodu; sonna şişko manyak ölü gibi yere serildi; yolda yatan fıçının çevresinde bağırıp çağıranlar, hoplayıp zıplayanlar. Kovboy filimlerindeki bar dalaşları, gangıster kavgaları gibiydi. Bourbon'daki kalabalık bi stadı doldurmaya yeterdi. Pulis gelip Lee kaltağını götürdü. Hey! Annaşılan karakolda bi tek dostu bilem yokmuş, yani. Belkim de desteklediği yetimlerden birini izliyorlardı. Vay anasını! Gaste bi sürü fotuğrafçı göndermiş, bana neler olup bittiğini sordular. Kim demiş, bi zenci baş sayfaya çıkamaz diye? Yaa! Ben kentteki en ünnü aylak olucam. Devriye Mancuso'ya dedim ki, 'Hey, bu tımarane kapandığına göre, teşkilattaki

dostuna sööle de aylaklık yaptığım için kıçıma yapışıp durmasın,' dedim. Kim Lana Lee'nen birlikte Angola'ya yıkılmak ister ki? Karı dışardayken bilem çekilmiyodu. Bok."

"İş aramaya niyetin var mı, Jones?"

Jones kapkara bir bulut, bir uyarı dumanı üfledikten sonra, "Bunca zaman asgari ücretin altında çalıştıktan sonna, paralı bi izni hak ettim doğrusu. Lanet olsun! Yeni bi işi nerden bulcam? Sokaklarda hoş boş dolanan bi sürü zenci varken? Kıçını doğru dürüs bi işe yerleştirmek dünyanın en zor işi. Bu bi tek benim sorunum diil ki. Bizim Darlene'nen balo kuşu da epiyce zorlanacaklar. Kıçını sahnede gösterdiği anda neler olduğunu herkes gördü; iş için kimin kapısını çalsa, suratına bir kova suyu yer. Ne demek istediğimi annıyo musun? O şişko herif gibi birini sabotaca bulaştırdın mıydı, Darlene gibi sürüynen masum insanın başı derde girer. Tıpkı Bayan Lee'nin sööleyip durduğu gibi, o şişko manyak bütün yatırımcıları mafeder. Darlene'nen balo kuşu heralde şu anda birbirlerine bakıp, 'Vaay! Açılış gecemiz de amma fiyasko oldu. Hey, hakkaten büyük bi açılış yaptık,' diyolardır. Kabağın Darlene'in başında patlamasına üzgünüm, amma koca herifin suratını görünce dayanamadım işte. Neşeli Gece'ye bi bumba gibi düşçeğini annamıştım. Vay be! Gerçekten patladı!"

"Pulis seni de götürmediği için çok şanslısın; yani o barda çalışan biri olaraktan."

"Devriye Mancuso o tolabı gösterdiğim için nasıl teşekkür ediceğini bilemiyomuş. 'Teşkilatın sizin gibilere, yartımlarınıza ihtiyacı var,' dedi. 'Sizler başarmama yartımcı oluyosunuz,' dedi. Ben de, 'Vaay! Karakoldaki dostlarına sööle, aylaklık etmiçim içün kıçıma yapışmasınlar,' dedim. O da dedi ki, 'Kesin söyleycem,' dedi. 'Yaptıkların için karakoldaki herkes sana teşekkür ediyo, abim,' dedi. Şimdi bu pulis milleti bana *teşekkür ediyo*. Gördün mü? Belkim bi ödül filan da alırım." Jones Bay Watson'ın esmer başına doğru biraz duman savurdu. "Dolapta Lee kaltağının da fotuğrafları varmış. Devriye Mancuso resimle-

re bi baktı, az kaldı gözbebekleri yere düşüyodu. 'Hey! Vay be! Vaay!' deyip durdu. 'Oğlum, bu kez hakkaten başardım,' dedi. Kendi kendime, 'Bazıları başardı. Amma bazıları da yeniden serseriliğe döndü,' dedim. 'Kimileri bu geceden sonna asgari ücretin altında bilem çalışamaycak. Bazıları kıçlarını her bi yanda boş boş gezdirip durcak, ne klima, ne renkli TV; elde var sıfır. Lanet olsun. Bi zamanlar süpürge uzmanıydım, şimdiyse bi aylak."

"Beterin beteri vardır."

"Doğru. Senin tuzun kuru tabii. Küçük bi işin var, oğlun öğretmen okulunda, Buick arabası, kliması, renkli TV'si de vardır muhakkak. Vay be! Benim bi radyom bile yok. Neşeli Gece'deki maaşnan klima düzeyinin üstüne çıkamıyosun." Jones, düşünceli bir duman çıkardı. "Amma bi bakıma haklısın. Watson. Beterin beteri var. Ya o şişko herifin yerinde olaydım? Yaa? Onun gibi birinin başına neler gelir, düşünsene. Hey!"

* * *

Bay Levy sarı naylon divana oturup yüksek abone bedelinin karşılığında her sabah kumsaldaki eve teslim edilen gazetesini açtı. Bütün divana tek başına kurulmak harikaydı, yine de Bayan Trixie'den kurtulmak Bay Levy'yi neşelendirmeye yetmiyordu. Uykusuz bir gece geçirmişti. Jimnastik yatağındaki Bayan Levy sabahın bu erken saatinde tombul gövdesini hoplatıp zıplatmakla meşguldü. Sessizdi, aklı fikri kuracağı vakıftaydı; yatağın sarsılmayan ön tarafına dayadığı bir dosya kâğıdına bazı notlar alıyordu. Yazmayı bıraktı, uzanıp yerdeki kutudan bir kurabiye aldı. İşte Bay Levy'nin geceyi uykusuz geçirmesinin nedeni bu kurabiyelerdi. Karısıyla birlikte, Bay Reilly'yi görmek için Mandeville'e gitmişler ve adamı bulamadıkları gibi, pis bir şaka yaptıklarını sanan yetkililer tarafından da paylanmışlardı. Bay Levy onları suçlayamazdı doğrusu. Bayan Levy'nin sapsarı saçları, mavi camlı gözlükleri, mavi merceklerin çevresini bir

ışık halesi gibi saran yeşilimsi mavi göz boyası bu izlenimi güçlendirmişti. Mandeville'de ana binanın önünde, spor arabada, kucağındaki kocaman kurabiye kutusuyla otururken yetkilileri kuşkulandırması çok doğaldı, diye düşündü Bay Levy. Ama kadın her şeyi çok sakin karşılamıştı. Bay Reilly'yi bulamamak Bayan Levy'yi fazla rahatsız etmişe benzemiyordu. Kocası onun gerçekte Reilly'yi bulmak istemediğini düşünmeye başlamıştı. İçten içe Abelman'ın tazminat davasını kazanmasını, bunun yol açacağı yoksulluğu Susan'la Sandra'ya babalarının son başarısızlığı olarak sunmayı ister gibiydi. Bu kadının çok çarpık bir zihni vardı, ancak kocasını alt etme fırsatı çıktığı zaman ne yapacağını bilebilirdiniz. Bay Levy karısının kimden yana olduğunu merak etti; kendisinden mi, Abelman'dan mı?

Gonzalez'den bahar antrenmanları için ayırttığı yerleri iptal etmesini istemişti. Önce şu Abelman konusu halledilmeliydi. Bay Levy gazetesini düzeltti; keşke sindirim sistemi Levy Pantolonları'na daha çok zaman ayırmasına izin verseydi. O zaman başına bu tür şeyler gelmezdi, daha huzurlu bir yaşamı olurdu. Ama salt adı, şu iki heceli 'Levy' sözcüğü bile hazımsızlık çekmesine yetiyordu. Belki de şirketin adını değiştirse daha iyi olacaktı? Ya da Gonzalez'i değiştirse? Ama müdür öyle sadık biriydi ki. Adam o teşekkürsüz, düşük maaşlı işine âşıktı. Kolayca kovulacak biri değildi. Başka nerede iş bulabilirdi ki? Daha da önemlisi, kim onun yerini almak isterdi? Levy Pantolonları'nı kapatmamak için bir tek iyi neden varsa, o da Gonzalez'e iş sağlamaktı. Bay Levy epeyce çabaladı, ama aklına şirketi açık tutmak için ikinci bir neden gelmedi. Fabrika kapanırsa Gonzalez canına kıyabilirdi. Söz konusu olan, bir insanın yaşamıydı. Ayrıca şirketi satın almak isteyen de yoktu.

Leon Levy, anıtına 'Levy Giyim' adını verseydi, belki her şey çok daha kolaylaşırdı. Gus Levy'nin dili çocukken 'pantolonları' sözcüğüne bir türlü dönmez, herkesin alay konusu olurdu. Yirmi yaşlarındayken babasına küçük bir değişikliğin yararlı olabile-

ceğini söylemiş, babası haykırmıştı: "Demek Levy Pantolon'u beğenmez oldun? Karnını doyuran Levy Pantolon'u. Altındaki arabayı alan Levy Pantolon'u. Levy Pantolon demek, ben demek. Bana böyle mi teşekkür edecektin? Gönül borcunu böyle mi gösterecektin? İstersen adımı da değiştireyim? Kapa çeneni, budala. Gidip arabalarınla, piliçlerinle oyna. İşler zaten durgun, bir de senin ukalalıklarınla uğraşamam. Sen bu akılları Hoover'a ver. Ona adını *Schlemiel*'e çevirmesini söyle. Çık büromdan! Çeneni de kapa!"

Gus Levy baş sayfadaki resimlere, habere baktı ve dişlerinin arasından bir ıslık çaldı: "Vay, vay."

"Ne oldu, Gus? Bir sorun mu çıktı? Bir sorunun mu var? Bütün gece gözünü kırpmadın. Sabaha kadar masaj küvetindeydin. Böyle giderse sinir krizi geçireceksin. İyice zıvanadan çıkmadan önce, Lenny'nin doktoruna bir görün lütfen."

"Bay Reilly'yi buldum."

"Mutlusundur herhalde?"

"Sen değil misin? Bak, gazetede ondan söz ediyor."

"Gerçekten mi? Buraya getirsene. O genç idealisti merak ediyordum. Yurttaşlık ödülü filan mı almış?"

"Daha geçen gün onun ruh hastası olduğunu söylüyordun."

"Bizi iki komedi oyuncusu gibi Mandeville'e gönderecek kadar zeki biri ruh hastası olamaz. Bir idealist bile seni aptal yerine koymayı başarabiliyor."

Bayan Levy iki kadına, kuşa ve sırıtan kapıcıya baktı.

"Nerede? Bizim idealisti göremiyorum." Bay Levy yolda yatan yaralı ineği gösterdi. "Bu o mu? Hendekteki? Ne kadar acıklı. Gece âlemleri, içki, umutsuzluk, işsizlik. Onun adını da beninle Bayan Trixie'nin yanına, enkaza çevirdiğin bir başka yaşam olarak not edebilirsin."

"Bir kuş kulağını ısırmış, ya da işte onun gibi bir saçmalık. Resimlerdeki şu suçlulara bir bak. Sabıkası olduğunu söylemiştim. İşte dostları: Striptizciler, pezevenkler, seks tüccarları."

"Bir zamanlar idealleri olan biriydi. Şimdi haline bak. Hiç merak etme. Bir gün bütün bunların bedelini ödeyeceksin. Birkaç ay sonra, Abelman'ın seninle işi bitince, kendini tıpkı baban gibi bir el arabasıyla sokaklarda bulacaksın. Abelman gibi biriyle oyun oynamanın, şirketi bir playboy gibi yönetmenin ne demek olduğunu anlayacaksın. Susan'la Sandra bir tek kuruşlarının bile kalmadığını öğrenince donup kalacaklar. İşte o zaman işin bitecek. Gus Levy: Eski baba."

"Her neyse, hemen kente inip Bay Reilly'yi bulacağım. Şu mektup olayını bir an önce aydınlığa kavuşturmalıyım."

"Vay vay! Gus Levy; özel dedektif. Güldürme beni. Yarışlarda kazanıp kendini iyi hissettiğin bir gün o mektubu kendi ellerinle yazdığından eminim."

"Biliyor musun, sanki davayı Abelman'ın kazanmasını istiyormuşsun gibi geliyor bana. Senin de benimle birlikte boğulacak olmana karşın, batışımı görmek istiyorsun."

Bayan Levy esnedi. "Bütün yaşamım boyunca kucağına dört nala koştuğun yıkımı durdurmam olanaksız. Baştan beri senin hakkında yanılmadığım kanıtlandı. Abelman'ın davasını düşündükçe, bütün bunların kaçımlmaz olduğunu anlıyorum. Tanrıya şükür, annemin biraz parası var. Er geç onun yanına döneceğimi biliyordum. Öte yandan, San Juan'dan vazgeçmek zorunda kalabilir. Susan'la Sandra'yı salt fındık fıstıkla besleyemezsin, Gus."

"Aman, kapa çeneni."

"Susmamı mı istiyorsun?" Bayan Levy bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı zıpladı. "Un ufak oluşunu sessizce izleyeceğim, öyle mi? Kendimin ve kızlarımın geleceğini düşünmek zorundayım: Yaşam sürüyor, Gus. Seninle birlikte gecekondu mahallesine düşemem. Baban aramızdan ayrıldığı için şükretmeliyiz. Levy Pantolonları'nı sırf bir eşek şakası yüzünden yitirdiğini görseydi, sana bunu ödetirdi. İnan bana. Leon Levy'nin elinden kurtulmak için ülkeyi terk etmek zorunda kalırdın. Yürekli, kararlı bir erkekti o. Haberin olsun, Leon Levy Vakfı'nı ne pahasına

olursa olsun kuracağım. Annemle aç kalacağımızı bilsem bile o ödülleri dağıtacağım. Babandaki kararlılığa ve yürekliliğe sahip olan kişileri onurlandıracak, ödüllendireceğim. Gecekondu mahallelerine doğru baş aşağı yaptığın yolculuğa babanın adını da sürüklemene izin vermeyeceğim. Abelman'ın seninle işi bitince, öylesine sevdiğin futbol takımlarında su taşıyıcısı olarak iş bulabilirsen, haline şükret. İşte çalışmak ne demek o zaman anlarsın; elinde bir kova su, bir de süngerle oradan oraya koşturan bir sersem. Ama sakın kendine acıma. Bunu sen istedin."

Bay Levy mahvolmasını gerekli kılan şeyin, karısının anlaşılması güç mantığı olduğunu şimdi anlıyordu. Abelman'ın kazanmasını istiyordu; bu zafer adaletin alışılmadık bir biçimde de olsa, yerini bulmasını sağlayacaktı. Karısı Abelman'dan gelen mektubu okudu okuyalı konuyu kafasında defalarca evirip çevirmişti belli ki. Bisikletinin pedalını her çevirişinde, ya da jimnastik yatağının üzerinde her sıçrayışında mantığı ona giderek daha da inandırıcı bir biçimde Abelman'ın kazanması gerektiğini fısıldamış olmalıydı. Bu yalnızca Abelman'ın değil, onun da zaferi olacaktı. Kızların karşısına diktiği, sesli ve yazılı bütün yol işaretleri, yön levhaları babalarının o son, korkunç hatasını gösteriyordu. Bayan Levy haksız çıkmayı göze alamazdı. 500 bin dolarlık hakaret davasına gereksinimi vardı. Kocasının Bay Reilly'ye yapacağı konuşmayı umursamıyordu bile. Abelman konusu tam anlamıyla maddesel, fiziksel bir düzlemden, ideolojik ve manevi bir düzleme sıçradı; o düzlemde evrensel ve tinsel güçler, Gus Levy kaybetmeli, çoluksuz çocuksuz, yapayalnız, elinde bir kova ve süngerle sonsuza kadar koşturup durmalı, diyordu.

"Neyse ben Reilly'nin peşine düşüyorum," dedi Bay Levy sonunda.

"Ne kararlılık! Kulaklarıma inanamıyorum. Tasalanma, suçu genç idealiste yıkamayacaksın. Çok akıllı. Sana bir şaka daha yapacaktır. Bekle de gör. Bir yabani ördek avı daha. Yeniden Mandeville.

Bu kez seni oraya kapatırlar artık; bir üniversite öğrencisine yakışan küçük bir spor araba kullanan orta yaşlı bir erkek."

"Doğruca Reilly'nin evine gidiyorum."

Bayan Levy vakıf notlarını katladı, yatağı durdurdu. "Kente iniyorsan beni de götür. Gonzalez, Bayan Trixie'nin o gangsterin elini ısırdığını söylediğinden beri kaygılıyım. Bayan Trixie'yi görmeliyim. Levy Pantolonları'na beslediği eski düşmanlık yeniden su yüzüne çıkmış olabilir."

"O bunakla oynamayı hâlâ istiyor musun? Ona yeterince eziyet çektirmedin mi?"

"Küçük bir iyilik yapmamı bile istemiyorsun. Psikoloji kitaplarında olmayan bir tipsin sen. Lenny'nin doktoruna en azından *onun* iyiliği için görünmelisin. Dergilerde seninle ilgili bir tek yazı yazsa, konuşma yapmak için hemen Viyana'ya çağrılırdı. Tıpkı Freud'u ünlendiren o topal kız, ya da işte her kimse onun gibi, sen de bu doktoru meşhur ederdin."

Bayan Levy iyilikseverliğini kanıtlamak için yola düşmeden önce gözlerini kat kat yeşilimsi mavi boyayla körleştirirken, kocası dev boyutlu, üç arabanın sığabileceği garajdan spor arabasını çıkardı, oturup gözlerini dingin, minik dalgacıkların oynaştığı koya dikti. Midesi hafif hafif yanmaya başlamıştı. Reilly şöyle ya da böyle itiraf etmeliydi. Yoksa Abelman'ın kurnaz avukatları kendisini yeryüzünden silecekti; karısına bu zevki tattıramazdı. Reilly mektubu yazdığını kabullenir, kendisi de yakayı sıyırabilirse, iş değişecekti. Bambaşka biri olacaktı. Şirketle ilgilenmeye bile başlayabilirdi. Oraya göz kulak olmak en akıllıcasıydı. Savsaklanan bir Levy Pantolonları, başıboş bırakılmış bir çocuk gibiydi: Azıcık bakım, ilgi ve sevgiyle önlenebilecek pek çok sorun yaratan, bir suçluya dönüşen bir çocuk. Şirketten kaçtıkça, şirket daha büyük bir bela kesiliyordu. Doğuştan gelen bir hastalık, kuşaklar boyu süren bir lanet gibiydi.

Küçük arabaya binen Bayan Levy, "Bütün tanıdıklarımın aile tipi, rahat arabaları var," dedi. "Ama sana uymaz elbette. Hayır.

Sen, bir Cadillac'tan daha pahalı olan ve saçlarımı dağıtan bir çocuk arabası kullanmak zorundasın."

Araba otoyola doğru kükreyerek atılırken bol spreyli buklelerinden biri, sözlerini kanıtlamak istercesine havalandı, kazık gibi dikildi. Bataklıkların arasından sessizce geçtiler. Bay Levy öfkeyle geleceğini düşünüyordu. Bayan Levy de yeşilimsi mavi kirpiklerini rüzgâra karşı sakin sakin kırpıştırarak, hoşnutlukla kendi geleceğini. Sonunda kükreyerek kente girdiler. Bay Levy, Reilly denen antikaya yaklaştıkça hızını düşürüyordu. Mahalledeki kalabalığın arasında başıboş gezinen biri. Reilly'nin nasıl bir özel yaşamı olduğunu Tanrı bilirdi. Çılgınlıklar, delilikler birbirini izliyor olmalıydı.

"Galiba sorununu sonunda çözümleyebildim," dedi Bayan Levy, kent trafiğinde ağır ağır yol alırlarken. "Arabayı çılgınca sürmen bana gereksindiğim ipucunu sağladı. Beynimde bir ışık yandı. Neden amaçsızca sürüklendiğini, neden hiçbir hırs duymadığını, şirketi neden batırdığını anladım artık." Bayan Levy etki bırakmak için bir an sustu. "Sende ölüm saplantısı var."

"Son kez söylüyorum, çeneni kapa."

"Dövüşkenlik, düşmanlık, nefret," diye sıraladı Bayan Levy mutlulukla. "Bunların sonu kötüye varacak, Gus."

Günlerden cumartesiydi; Levy Pantolonları'nın hür teşebbüs kavramına saldırıları hafta sonu tatili dolayısıyla kesilmişti. Levy'ler kapalı ya da açık, hep can çekişiyormuş gibi görünen fabrikanın önünden geçtiler. Anten benzeri bacaların birinden, yakılan yaprakların çıkardığı cılız duman yükseliyordu. Bay Levy'nin aklı dumana takıldı. Cuma gecesi işçilerden biri biçki tezgâhlarından birini fırına dayamış ve orada unutmuş olabilirdi. Belki de içerde yaprakları yakan biri vardı. Daha da garip şeyler olmamış değildi. Bayan Levy, bir seramik döneminde fırınlardan birine el koymuştu.

Bayan Levy'nin "Yazık, yazık," diyerek anlamlı anlamlı baktığı fabrikayı geçtikten sonra, ırmak yönüne saptılar ve Arzu

Sokağı rıhtımının tam karşısındaki şaşkın görünüşlü, ahşap binanın önünde durdular. Bir yol oluşturan kırpıntılar oradan geçenleri, binanın içindeki bir hedefe ulaşmak üzere boyasız basamakları tırmanmaya çağırıyordu.

Bayan Levy spor bir arabadan inen birinin yerine getirmesi gereken yekinme ve kalkma işlemlerini yerine getirirken, "Çok uzatma," dedi. Aslında Mandeville'deki hasta için alınmış olan kurabiye kutusu elindeydi. "Bu Trixie konusundan bıktım artık. Belki kurabiyeler ilgisini çeker, ben de onunla sohbet etmek zorunda kalmam." Kocasına gülümsedi. "İyi şanslar. O idealistin sana bir numara daha yapmasına izin verme."

Bay Levy kent merkezine doğru gazladı. Kırmızı ışıkta durunca katlanmış ve çanak biçimindeki koltukların arasındaki oyuğa sıkıştırılmış olan gazeteyi açıp Reilly'nin adresine baktı. Tchoupitoulas boyunca ırmağı izledi, sonra Constantinople'un çukurlarına dalıp çıkarak ilerledi. O koca antika bu bebek evinde mi yaşıyordu? Ön kapıdan girip çıkmayı nasıl beceriyordu acaba?

Bay Levy basamakları tırmandı, verandanın kazıklarından birine çakılmış olan 'Ne Pahasına Olursa Olsun Barış' ile evin önüne çivilenmiş olan 'İyi Niyetlilere Barış' yazılarını okudu. Evet, aradığı ev buydu. İçerde telefon çalıyordu.

"Evde yoklar," diye bağırdı bir kadın, yan evin kapalı panjurlarının gerisinden. "Telefonları sabah beri çalıyo."

Bitişikteki evin panjurları açıldı ve rahatsız edilmekten bıkmış ve usanmış görünüşlü bir kadın verandaya çıkıp kızarmış dirseklerini parmaklığa dayadı.

"Bay Reilly'nin nerede olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu Bay Levy.

"Tek bildiğim bu sabahki gastede olduğu. Olması gereken yerse, tımarane. Sinirlerimi mafetti. Bu insanların yanına taşınmakla ölüm fermanımı imzalamış oldum."

"Burada yalnız mı yaşıyor? Bir kez onu aramıştım, telefona bir kadın çıktı."

"Anası olmalı. Onun da sinirleri perişan. Oğlunu hastaneden, ya da nereye tıktılarsa işte ordan çıkarmaya gitti."

"Bay Reilly'yi iyi tanır mısınız?"

"Çocukluğundan beri. Annesi onnan kurur duyardı. Okuldaki rahibeler çok değerli biri olduğunu söölerlerdi. Nerden nereye? Şimdi hendeklerde yatıyo. Neyse, bi an önce benim burnumun dibinden taşınsalar iyi ederler. Dayanamaycam artıkın. Şu anda birbirlerini yiyolardır muhakkak."

"Bir şey soracağım. Bay Reilly'yi iyi tanıyorsunuz. Onun sorumsuz, hatta tehlikeli biri olduğunu söyleyebilir misiniz?"

"Ondan ne istiyosun?" Bayan Annie'nin sulu gözleri kısıldı. "Başı yine mi belada?"

"Adım Gus Levy. Yanımda çalışırdı."

"Öyle mi? Deme? O deli Ignatius çalıştığı yernen pek bi şişinirdi. Anasına ne kadar iyi çalıştığını sööler dururdu. Doğru, pek güzel çalıştı. Amma yalnızca bikaç hafta. Sonra da kovuldu. Madem yanınızda çalışıyodu, öyleyse onu iyi tanırdınız?"

Zavallı antika Levy Pantolonları'yla gerçekten övünüyordu demek? Bununla gururlanıyordu, öyle mi? İşte aklının yerinde olmadığının en sağlam kanıtı.

"Söylesenize. Başı polisle derde girdi mi hiç? Sabıkası vardı, öyle değil mi?"

"Anasını gürmeye gelen bi pulis vardı. Gizli bi pulis. Amma o Ignatius için gelmiyodu. Anası azcık kafayı çekmekten hoşlanır. Son zamanlarda hiç sarhoş görmedim onu, amma bi dönem hep sarhoş gezdi. Bi gün arka avluya bakınca kadıncazın ipten sarkan ıslak bi çarşafa dolandığını gördüm. Inanın bayım, bu insanlara komşu olmak ömrümü on yıl kısattı. Gürültü! Bançolar, turampetler, çığlıklar, kükremeler ve TV. Reilly'ler kent dışına, bi çiftliğe falan taşınmalı. Her gün altı, yedi aspirin yutuyorum." Bayan Annie, omzundan kayan askıyı çekiştirmek için elini sabahlığının yakasından içeri soktu. "Sana bi şiy diyim mi? Ignatius, o koca köpeği ölene kadar fena sayılmazdı. Penceremin

altında havlayıp duran, kocuman bi köpeği vardı. İşte sinirlerimi altüz eden ilk şey, oydu. Sona köpek öldü. Eh, dedim, biraz huzur bulurum herhal. Amma yo. Ignatius köpeğin pençesine bikaç çiçek sıkıştırıp anasının salonuna boylu boyunca yatırdı. İşte anasıynan kavgaları o zaman başladı. Doğruyu istersen, anası içmeye de o gün başladı. Sonra Ignatius rahibe gitti, gelip köpek için bikaç şey söölemesini istedi. Bi tür cenaze planlıyodu. Aklın alıyo mu? Rahip olmaz dedi elbet. İşte bana kalırsa Ignatius'un kiliseye sırt çevirmesinin nedeni buydu. Böylece koca Ignatius cenaze törenini kendi yaptı. Liseye giden şişman bi delikanlı oluraktan daha akıllı davranmalıydı. Şu haçı görüyo musun?" Bay Levy içi daralarak ön avludaki paslı Kelt haçına baktı. "İşte her şey orda oldu. İki tüzine çocuk avluda toplanmış onu izliyodu. Ignatius Superman gibi uzun bi pelerin giymişti, her bi yanda mumlar yanıyodu. Anası ön kapıda durmuş, köpeği çöp kutusuna atması ve eve girmesi için bağırıyodu. İşte buralarda işler kötüye gitmeye o gün başladı. Sona Ignatius on yıl kadar kolece gitti. Anası nerdeyse iflas ediyodu. Evdeki piyanayı bilem sattı. Eh, buna karşı çıktığımı söyleyemem bak. Ignatius'un kolecde bulduğu kızı bi görmeliydin. Kendime, 'Eh, eyi,' dedim. 'Belkim evlenir, çekip gider.' Yanılmışım. Tek yaptıkları, oğlanın odasına kapanmak oldu. Her gece düzenli oluraktan kunser verdiler. Penceremden duyduğum şeyleri bi bilsen! 'İndir o eteği.' 'Kalk yatağımdan.' 'Ne cüretle? Ben bakir bir erkeğim.' Korkunçtu. Günde yirmi dört saat aspirin alıyodum. Neyse, sona kız gitti. Onu suçlayamam. Ignatius'nan bunca zaman kalabildiğine göre o da tuhaf biri olmalı." Bayan Annie sutyeninin öteki askısını düzeltmek için elini diğer omzuna uzattı. "Kentte onca ev variken neden gelip buraya yerleştim? Söölesene."

Bay Levy'nin aklına kadının özellikle neden bu mahalleyi seçtiğine ilişkin hiçbir açıklama gelmedi. Ama duydukları keyfini kaçırmıştı; keşke şu anda Constantinople Caddesi'nden çok uzaklarda olabilseydi.

"İşte böle," diye sürdürdü kadın sözünü; çektiği acıları dinleyen birisini bulduğu için sevinçli. "Şindik de şu gastedeki olay çıktı. Buranın adı lekelenecek. Eve döndükten sona hele bi olay çıkarsınlar, hemen pulisi arayıp o uğlanı tutuklattıracam. Dayanamıyorum artıkın. Sinirlerim harap oldu. Ignatius yıkarnırken bilem evimi su basmış gibi gürültü çıkarıyo. Bütün borularım patladı sankim. Çok yaşlandım. O insanlara yeterince katlandım gayri." Bayan Annie, Bay Levy'nin omzunun üzerinden geriye baktı. "Siznen konuşmak zevkliydi, bayım. Hoşça kalın."

Hızla evine girip kapıyı çarparak kapadı. Ansızın yok oluşu Bay Levy'yi en az, Bay Reilly'nin garip yaşamöyküsü kadar şaşırtmıştı. Ne mahalleydi ama. Levy Konutu, bu tür insanlarla karşılaşmasını engellemişti her zaman. Sonra Bay Levy, jant kapaklarını kaldırımın kenarına sürterek park etmeye çalışan eski Plymouth'u gördü. Koca antikanın arka koltuktaki karaltısını seçebiliyordu. Sürücü koltuğundan inen, kızıl saçlı kadın bağırdı: "Tamam oğlum, inebilirsin."

"Saçma sapan konuşup duran şu yaşlı adamla aranda neler olup bittiğini açıklamadan, inmeyeceğim," diye karşılık verdi karaltı. "Yaşlı, yozlaşmış faşistten kurtulduğumuzu sanıyordum. Görüyorum ki yanılmışım. İlişkini sinsice yürütmüşsün. Büyük bir olasılıkla o gün D. H. Holmes'un önünde bulunmasını da sen ayarlamıştın. Şimdi düşünüyorum da, bu kötücül döngüyü harekete geçirmek için geri zekâlı Mancuso'yu oraya çağıran da sendin belki. Şu kadarcık olsun kuşkulanmamıştım; ne kadar safmışım. Haftalardır çevremde bir ağ örülüyormuş da haberim yokmuş. Bunların hepsi bir komplo!"

"İn o arabadan!"

"Görüyo musun?" diye sordu Bayan Annie, panjurların arkasından. "İşte yine başladılar."

Arabanın arka kapısı gıcırdayarak açıldı ve patlamak üzere olan bir çöl botu dışarıya uzandı. Antikanın kafası sarılıydı. Yorgun ve solgun görünüyordu.

"Hafif bir kadınla aynı çatı altında kalamam. Şaşırdım ve incindim. Bunu öz annemden beklemezdim doğrusu. Bana neden düşmanca davranmaya başladığını şimdi anlıyorum. Suçluluk duygularını bastırmak için beni bir günah keçisi gibi kullanıyorsun."

Ne aile, diye düşündü Bay Levy. Annede az da olsa hafifmeşrep bir kadın havası vardı gerçekten de. Gizli polis bu kadından ne istiyordu acaba?

"Kapa o pis çeneni," diye bağırdı kadın. "Claude gibi hoş, efendi biri için ööle konuşamassın."

"Hoş mu?" diyerek dudak büktü Ignatius. "O yozlaşmış tiplerle düşüp kalkmaya başladığın zaman, sonunun buraya varacağını tahmin etmiştim."

Sokağa dizilmiş olan evlerden birkaç kişi çıkıp onlara baktı. Bakalım gün daha nelere gebeydi? Bay Levy'yi bu çılgın insanlarla herkesin gözü önünde kapışmak gibi bir tehlike bekliyordu. Midesindeki yanma giderek bütün göğsüne yayılmaya başlamıştı.

Kızıl saçlı kadın dizlerinin üzerine çökmüş, gökyüzüne soruyordu: "Ne günah işledim, Tanrım? Söölesene. Hep eyi bi insan olmaya çalışmadım mı?"

"Rex'in mezarına basıyorsun!" diye haykırdı Ignatius. "Bu McCarthy hayranı zamparayla aranda ne var? Belki de gizli bir siyasal hücreye üyesiniz? Beni o bildirilerle bunaltarak bir cadı avı başlatmanıza hiç şaşmamalı. Dün gece izlenmeme de. Battaglia denen çöpçatan nerede? Nerede o? Onu bir güzel kırbaçlamalı. Bütün bunlar bana karşı düzenlenmiş bir darbe, beni saf dışı etmek için hazırlanmış iblisçe bir tasarı. Tanrım! O kuşun faşist bir örgüt tarafından eğitildiği kesin. Her şey beklenir onlardan!"

"Claude bana kur yapıyodu," dedi Bayan Reilly, kendini savunurcasına.

"Ne?" diye gürledi Ignatius. "Yaşlı bir adamın pençelerini bedeninde gezdirmesine izin verdin demek?"

"Claude kibar bi erkek. Bikaç kez elimi duttu, hepisi bu."

Mavi ve sarı gözler öfkeden şaşılaştı. Pençeler, daha fazla duymamak için kulakları kapadı.

"Bu adamın hangi ağza alnımaz isteklerle kıvrandığını Tanrı bilir. Lütfen bana bütün gerçeği söyleme. Tam bir ruh çöküntüsüne uğrayabilirim."

"Susun!" diye haykırdı Bayan Annie, panjurların gerisinden. "Burada günneriniz sayılı artıkın."

"Claude zeki sayılmaz, amma kibar bi erkek. Ailesine karşı çok eyi, önemli olan da bu zati. Santa, yalnız bi insan olduğu içün komanislernen uğraştığını söylüyor. Yapıcak başka işi yokmuş. Bana şu anda evlenme teklif etseydi, 'Tamam, Claude,' derdim. Evet Ignatius, iki kere düşünmezdim, inan. Ölmeden önce bana eyi davranacak biriynen beraber olmaya hakkım var. Bi sonaki doları nerden bulcam diye kaygulanmadan yaşamaya hakkım var. Claude'nan birlikte hemşireden senin giysileri alıyoduk, kadın bize içinde otuz dolar bulunan cüztanını uzatmaz mı? İşte bu bardağı daşırdı. Bütün o çılgınlıkların yeterince kötüydü, amma paranı zavallı anacığından saklaman..."

"O para belli bir amaç için gerekliydi."

"Hangi amaç içün? Pis kadınlarnan düşüp kalkmak içün mi?"

Bayan Reilly, Rex'in mezarından güçlükle doğruldu. "Sen sırf deli diilsin, Ignatius. Acımasıssın da."

"Claude denen çapkının evliliği düşündüğüne gerçekten inanıyor musun?" diye geveledi Ignatius, konuyu değiştirerek. "Pis kokulu motellerde sürüneceksin. Seni bekleyen sonu biliyor musun? İntihar."

"İstediğim an evlenirim. Bundan bööle beni durduramassın, oğlum."

"Bu adam tehlikeli bir köktenci," dedi Ignatius, korkutmak istercesine. "Kafasının hangi siyasal ve düşünsel pisliklerle dolu olduğunu Tanrı bilir. Sana işkence ya da daha kötü şeyler yapabilir."

"Ignatius, *sen* kim oluyosun da bana akıl veriyosun?" Bayan Reilly oğlunun asık yüzüne dik dik baktı. Bezmiş, yoṛulmuştu; Ignatius'un söyleyeceği hiçbir şey ilgilendirmiyordu onu. "Claude sersemin teki. Pekâlâ. Kabul ediyorum. Claude komanisler yüzünden kafamı şişirip duruyo. Doğru. Belkim siyasetten hiç annamıyo. Amma yoksulluk içinde ölmekten korkuyorum. Claude kibar biri, bu da senin bütün o siyasetinden, zekice mezuniyetinden filan çok daha önemli. Sana yaptığım her iyilik için senden bi tekme yedim. Ölmeden önce biraz sevilmek istiyorum. İnsan olmanın dışında her bi şiyi öörendin, Ignatius."

"İyi davranılmak senin yazgında yok," diye bağırdı Ignatius. "Sen kendine eziyetten hoşlanan birisin. İyi bir davranış senin aklını karıştıracak, seni perişan edecektir."

"Cehenneme kadar yolun var, Ignatius. Kalbimi ööle çok kırdın ki, sayısını unuttum artıkın."

"Ben burada olduğum sürece bu adam evimize adım atamaz. Senden bıkınca çarpık ilgisini büyük bir olasılıkla *bana* yöneltecektir."

"Sen ne diyosun, manyak? Kapa o aptal çeneni. Yetti gayri. Senin icabına bakcam. Dinlenmek istediğini söölemiştin, diil mi? Sana nefiz bi dinlenme sağlaycam."

Ignatius gözlerini kurular gibi yaparak, "Sevgili, merhum babamın ölüsü bile soğumadı daha," diye mırıldandı.

"Bay Reilly öleli yirmi yıl oluyo."

"Yirmi *bir*," diye düzeltti Ignatius, hınzırca. "İşte. Sevgili kocanı çoktan unutmuşsun."

"Özür dilerim," dedi Bay Levy, duyulur duyulmaz bir sesle. "Bay Reilly, sizinle konuşabilir miyim?"

Verandada duran adamı yeni fark eden Ignatius, "Ne?" diye homurdandı.

"Oğlumdan ne istiyosun?" diye sordu Bayan Reilly adama.

Bay Levy kendisini tanıttı. "Demek o sissiniz? Geçen gün telefunda size söölediği o komik şiye inanmadınız işşallah? Telefunu elinden kapamaycak kadar yorgundum."

"Eve girebilir miyiz?" diye sordu Bay Levy. "Kendisiyle baş başa konuşmak istiyorum da."

"Bana fark etmez," dedi Bayan Reilly ilgisizce. Yolun aşağısma doğru bakınca onları seyreden komşularını gördü. "Bütün mahalle her şiyi biliyo nasılsa."

Yine de ön kapıyı açtı; üçü birlikte daracık hole girdiler. Bayan Reilly oğlunun eşarbıyla kılıcının bulunduğu kesekâğıdını yere bıraktı. "Ne istiyosunuz, Bay Levy? Ignatius! Buraya dön ve bu adamnan konuş."

"Anne, bağırsaklarımla ilgilenmek zorundayım. Son yirmi dört saatin travmalarına isyan ediyorlar."

"Çık o banyodan. Buraya gel. Bu deliden ne istiyosunuz, Bay Levy?"

"Bay Reilly, bunlardan haberiniz var mıydı?"

Ignatius Bay Levy'nin cebinden çıkardığı iki mektuba baktı. "Elbette yok. Baksanıza, altındaki imza sizin. Derhal terk edin bu evi. Anne, beni son derece kaba bir biçimde kovan canavar işte bu."

"Bunu siz yazmadınız mı?"

"Bay Gonzalez tam bir diktatördü. Daktiloya yaklaşınama asla izin vermezdi. Bir keresinde, oldukça sıkıcı bir üslupla kaleme aldığı bir yazıya gözlerim istemeden takılmıştı da, beni oldukça kötü bir biçimde tokatlamıştı. Ucuz ayakkabılarını parlatmak bile benim için büyük bir nimetti. O döküntü şirketinizi ne kadar benimsediğini siz de bilirsiniz."

"Bilirim. Ama bu mektubu sizin yazdığınızı söylüyor."

"Büyük bir iftira. Her sözcüğü yalan. Bay Gonzalez'in dilinden zehir damlıyor."

"Adam aleyhimize yüklü bir tazminat davası açmak istiyor."

"Ignatius yapmıştır," diye araya girdi Bayan Reilly, biraz kabaca. "Yannış bi şiy olmuşsa, Ignatius yapmıştır. Gittiği her yerde bela çıkarır. Hadi, Ignatius. Adama dooruyu sööle. Hadi oğlum, kafana yumruğu yemeden, söle."

"Anne, çıkart bu adamı evimizden," diye haykırdı Ignatius, annesini Bay Levy'ye doğru itmeye çalışarak.

"Bay Reilly, adam bizden 500 bin dolar istiyor. Bu benim sonum olabilir."

"Ay ne korkunç!" diye bağırdı Bayan Reilly, "Ignatius, bu zavallı adama n'aptın?"

Ignatius tam Levy Pantolonları'ndaki tutumunu kısaca anlatmaya hazırlanıyordu ki, telefon çaldı.

"Alo?" dedi Bayan Reilly. "Ben, annesiyim. Elbette ayığım." Gözlerini Ignatius'a dikti. "Öyle mi? Yaa? Ne? Olamaz!" Gözlerini, bir pençesiyle ötekini törpüleyen oğlundan ayırmıyordu. "Pekâlâ bayım, küpenin dışında bütün mallarınızı alcaksınız. Küpeyi kuş aldı. Tamam. Söölediklerinizi aklımda tutmak mı? Elbette tutarım. Sarhoş diilim!" Bayan Reilly alıcı kırarcasına yerine koyduktan sonra, oğluna döndü: "Arayan susisçiydi. Kovuldun."

Ignatius içini çekti. "Tanrıya şükür. O el arabasına daha fazla katlanamayacaktım zaten."

"Ona benim hakkımda ne süyledin oğlum? Annem ayyaşın tekidir mi dedin?"

"Elbette hayır. Ne kadar gülünç. Seni hiç kimseyle tartışmam. Adamla daha önce, içkinin etkisi altındayken konuştuğuna kuşku yok. Belki de onunla buluştun bile; boy boy haşlanmış sosis *boite*'ları[1] arasında, içkili bir âlem."

"Sokaklarda sosisli sandiviç satmayı bilem beceremedin. Adam çok kızgındı. Senin kadar belalı bi satıcı görmediğini söyledi."

"Dünya görüşüme oldukça şiddetli bir biçimde karşıydı."

"Suratına tokadı yemeden kapa çeneni," diye haykırdı Bayan Reilly. "Şimdi, Bay Levy'ye gerçeği annat bakalım."

Ne kadar acınası bir ev yaşamı, diye düşündü Bay Levy. Bu kadın oğluna kesinlikle çok sert davranıyordu.

---

1 (Fr.) Kutu. (ç.n.)

"Ben gerçeği söyledim," dedi Ignatius.

"Mektubu bi görebilir miyim, Bay Levy?"

"Sakın göstermeyin. Okumakta fena halde zorlanır. Günlerce kendine gelemeyecektir."

Bayan Reilly cüzdanını Ignatius'un şakağına indirdi.

"Yine başlama," diye inledi Ignatius.

"Ona vurmayın," dedi Bay Levy. Antikanın kafası zaten sarılıydı. Boks maçlarının dışında her tür şiddet Bay Levy'yi hasta ederdi. Bu Reilly antikası gerçekten acınacak durumdaydı. Annesi yaşlı bir adamla kırıştırıyor, içiyor, oğlunu ayak altından uzaklaştırmaya çalışıyordu. Poliste sabıka kaydı vardı. Köpek belki de antikanın yaşamı boyunca sahip olduğu tek şeydi. Bazen bir insanı anlamak için onu gerçek ortamında görmek gerekiyordu. Reilly'nin kendi usulünce de olsa Levy Pantolonları'yla ilgilendiği yadsınamazdı. Bay Levy onu kovduğu için pişmandı şimdi. Şirketteki işi antika için gurur kaynağıydı. "Onu rahat bırakın, Bayan Reilly. Bu konuyu daha ayrıntılı bir biçimde irdelemeye karar verdim."

Bay Levy'nin spor ceketinin yakasına abartılı bir duygusallıkla yapışan Ignatius, "Bana yardım edin, efendim," diye hıçkırdı. "Bu kadının bana neler yapabileceğini bir tek Fortuna bilir. Kirli etkinlikleriyle ilgili çok şey biliyorum. Ortadan kaldırılmamı yeğleyecektir. Trixie denen kadınla konuşmayı denediniz mi? Sandığınızdan daha çok şey biliyor."

"Karım da aynı şeyi söyledi, ama ona inanmam. Ne de olsa Bayan Trixie çok yaşlı. Bir alışveriş listesi yazabileceğinden bile kuşkuluyum."

"Yaşlı mı?" diye sordu Bayan Reilly. "Ignatius! Trixie'nin, Levy'de çalışan datlı bir kız olduğunu söölemiştin. Birbirinizden hoşlandığınızı söölemiştin. Şimdiyse onun yazamaycak kadar yaşlı bi nine olduğunu öğreniyorum. Ignatius!"

Durum Bay Levy'nin sandığından da üzücüydü. Zavallı antika annesini bir kız arkadaşı olduğuna inandırmaya çalışmıştı.

"Lütfen," diye fısıldadı Ignatius. "Odama gidelim. Size göstermem gereken bir şey var."

"Ignatius'un söölediği hiçbi şiye inanmayın," diye seslendi Bayan Reilly, Ignatius'un küf kokulu yatak odasına doğru sürüklediği Bay Levy'nin ardından.

"Onu rahat bırakın," dedi Bay Levy Bayan Reilly'ye, az da olsa kararlı bir sesle. Bu kadın öz oğluna bile en küçük bir şans tanımıyordu. Bayan Levy kadar çekilmez bir kadındı. Reilly'nin bir enkaz haline gelmesine hiç şaşmamalıydı.

Sonra kapı arkalarından kapandı; Bay Levy ansızın midesinin bulanmaya başladığını duyumsadı. Yatak odasındaki bayat çay yaprağı kokusu ona Leon Levy'nin dirseğinin dibinden ayırmadığı çaydanlığın kokusunu çağrıştırmıştı. Zarif porselen çaydanlığın dibinde hep demlenmiş çay artığı olurdu. Pencereye gidip panjurları açtı, ama dışarı bakar bakmaz karşı panjurların arasından kendisine bakan Bayan Annie ile göze göze geldi. Pencereye sırtını döndü, parmağıyla bir klasördeki kâğıtları çeviren Reilly'yi seyretti.

"İşte burada," dedi Ignatius. "Bunlar, şirketinizde çalışırken aldığım bazı notlar. Levy Pantolonları'nı hayatı sevmediğim kadar sevdiğimin, uyanık geçen her saatimi kuruluşunuza yararı dokunacak tasarılar oluşturmaya harcadığımın kanıtları. Geceleri de sık sık düşler görürdüm. Levy pantolonları giymiş hayaletler uykuya dalmış olan ruhumun karşısında görkemle uçuşurdu. Böyle bir mektubu istesem de yazamazdım. Levy Pantolonları'na *âşıktım*. İşte: Okuyun, efendim."

Bay Levy dosya kâğıdını aldı, Reilly'nin tombul parmağıyla gösterdiği satırı okudu: "Sonunda efendimiz ve sahibimiz Bay G. Levy varlığıyla büromuzu onurlandırdı. Dürüst olmak gerekirse, kendisini oldukça ilgisiz ve dalgın buldum." İşaretparmağı bir sonraki paragrafı gösterdi. "La Trixie deneyimlerini kendine saklamakta kararlı, bu da düşündüğümden daha bilge biri olduğunu kanıtlıyor. Bu kadının çok şey bildiğinden kuşkula-

nıyorum; umursamazlığı Levy Pantolonları'na beslediği sözde kırgınlığı gizleyen bir maske. Emeklilikten söz ederken çok daha tutarlı biri oluyor."

"İşte size kanıt efendim," dedi Ignatius, klasörü Bay Levy'nin elinden kaparak. "Trixie adındaki yaşlı beygiri sorguya çekin. Bunaklığı yalnızca bir maske. İşine ve şirkete karşı kendini savunmanın bir parçası. Aslında bir türlü emekliye ayırılmadığı için Levy'den nefret ediyor. Kim suçlayabilir ki onu? Yalnızken saatlerce Levy'yi ele geçirme tasarıları geveleyip dururdu. Nefreti, kuruluşunuzun yapısına yönelik yakıcı saldırılarının su yüzüne çıkmış biçimi."

Bay Levy kanıtı değerlendirmeye çalıştı. Reilly'nin şirketi sevdiğini biliyordu; bunu büroda görmüş, yan evde oturan kadından duymuş, şimdiyse okumuştu. Öte yandan, Trixie şirketten nefret ediyordu. Her ne kadar karısı da, karşısındaki antika da kadının bunaklığının bir maske olduğunu ileri sürüyorlarsa da, Bay Levy onun böyle bir mektubu yazmayı beceremeyeceğinden emindi. Ama şu anda yapması gereken ilk şey, yeri kaplayan kâğıtların üzerine kusmadan bu boğucu odadan çıkmaktı. Bay Reilly hemen yanında durup dosyadaki bazı paragrafları gösterirken koku iyice katlanılmaz bir hal almıştı. Tam kapının kulpuna uzandığı sırada Reilly antikası kapıya yaslandı.

"Bana inanmalısınız," diye inledi. "Trixie pasaklısının hindi mi, jambon mu neyse işte öyle bir saplantısı vardı. Yoksa kızarmış et miydi? Her neyse, zaman zaman oldukça şiddetlenen, aklını adamakıllı karıştıran bir saplantıydı. Uygun bir yaşta emekli edilmediği için öç almaya yeminliydi. İçi düşmanlıkla dolup taşıyordu."

Bay Levy onu yana itip koridora, kızıl saçlının bir kapıcı gibi dikildiği yere çıktı.

"Teşekkür ederim Bay Reilly," dedi. Bu boğucu, minicik, yürek burkan evden bir an önce uzaklaşmalıydı. "Size yeniden gereksinim duyarsam, telefon ederim."

"Gereksinim duycaksınız," diye seslendi Bayan Reilly, yanından hızla geçip basamaklara yönelen adamın arkasından. "Her ne olmuşsa Ignatius yapmıştır."

Bir şeyler daha söyledi, ama Bay Levy'nin arabasından çıkan kükreme kadının sesini bastırdı. Bay Levy çarpılmış Plymouth'u mavi dumana boğarak uzaklaştı.

"İşte yapçağını yaptın," dedi Bayan Reilly, iki eliyle oğlunun beyaz önlüğüne yapışarak. "Başımız bu kez gerçekten belada. İmza taklit etmenin cezası ne, biliyo musun? Seni hapse atabilirler. Zavallı adama beş yüz bin dolarlık bi dava açmış. Evet, yapçağını yaptın, Ignatius. Şindik başın hakkaten belada."

Bay Levy, Arzu Sokağı rıhtımına giden en kısa yolu seçti. Uzaktan uzağa kararlılığı andıran bir duyguyla ateşlenmiş olarak Napoleon'u geçti, hızla Broad Köprüsü'ne, oradan da otoyola çıktı. Bayan Trixie'yi o mektubu yazmaya iten şey gerçekten nefretse, o zaman Abelman davasının tek sorumlusu Bayan Levy demekti. Bayan Trixie o mektup kadar anlaşılır bir şey yazmayı becerebilir miydi? Bay Levy bunu umuyordu. Barların, dört bir yana asılmış olan HAŞLANMIŞ ISTAKOZ ve KABUKTA İSTİRİDYE levhalarının önünden yıldırım hızıyla geçerek mahalleyi geride bıraktı. Bayan Trixie'nin oturduğu apartmanın önündeki kırpıntıları izleyerek basamakları çıktı, kahverengi bir kapının önüne geldi. Kapıyı çaldı; Bayan Levy açtı. "Bakın kim gelmiş. İdealistin belalısı. Sorununu çözdün mü?"

"Belki."

"Şimdi de Gary Cooper gibi konuşmaya başladın. Soruları tek sözcükle yanıtlıyorsun. Şerif Gary Levy." Canını sıkan, yeşilimsi mavi kirpiklerden birini tutup kopardı. "Neyse, gidelim artık. Trixie sürekli kurabiye yiyor. Midem bulanmaya başladı."

Bay Levy karısını iterek, asla düşleyemeyeceği bir dekora adım attı. Levy Konutu onu Constantinople Caddesi'nde –ve burada– gördüğü türden evlere hazırlamamıştı. Bayan Trixie'nin evi kâğıt kesikleri, çöpler, metal parçacıkları ve karton kutularla

döşenmişti. Bütün bunların altında bir yerde de mobilyalar vardı. Ancak yüzey, görünen manzara, eski giysilerden, kırık dökük sandıklardan ve gazetelerden oluşuyordu. Dağın ortasına bir geçit açılmıştı: Çöplerin arasında bir açıklık, pencereye kadar uzanan, temiz, dar bir koridor. Bayan Trixie pencerenin önündeki iskemleye oturmuş kurabiye atıştırıyordu. Bay Levy koridorda ilerledi, bir kutunun tepesinden sarkan siyah bir peruğun, gazete yığınının üzerine fırlatılmış, yüksek ökçeli ayakkabıların önünden geçti. Anlaşılan Bayan Trixie'nin gençleştirme serüveninden artakalan tek şey, kurabiyeleri öğütürken ince dudakların arasından parlayan dişlerdi.

"Birdenbire pek suskunlaştın," dedi Bayan Levy. "Ne oldu, Gus? Bir başka görevi daha eline yüzüne mi bulaştırdın?"

Bay Levy kadının kulağına bağırdı: "Bayan Trixie! Abelman Mensucat'a mektup yazdın mı?"

"Şimdi de sinekten yağ çıkarıyorsun, ha?" diye sordu Bayan Levy. "İdealist seni yine kandırdı galiba. Bir kez daha Reilly'nin tuzağına düştün."

"Bayan Trixie!"

"Ne?" diye hırıldadı kadın. "Sizler bir insanın nasıl emekli edileceğini iyi biliyorsunuz."

Bay Levy mektubu uzattı. Kadın yerden bir büyüteç alıp yazıları inceledi. Yeşil siperlikten yüzüne, ince dudaklarını çevreleyen kurabiye kırıntılarına ölümcül bir gölge düşüyordu. Büyüteci indirdi, mutlu hırıltılar çıkardı: "Başınız dertte."

"Peki, ama bunu Abelman'a siz mi yazdınız? Bay Reilly sizin yazdığınızı ileri sürüyor."

"Kim?"

"Bay Reilly. Eskiden Levy Pantolonları'nda çalışan, iriyarı, yeşil kasketli adam." Bay Levy, Bayan Trixie'ye sabah gazetesindeki resimleri gösterdi. "İşte şurdaki."

Bayan Trixie büyüteci gazeteye yaklaştırdı. "Aman Tanrım," dedi. "Başına neler gelmiş?" Zavallı Gloria. Yaralanmış gibi görünüyordu. "Bu Bay Reilly mi?"

"Evet. Galiba onu anımsıyorsunuz. Mektubu sizin yazdığınızı söylüyor."

"Öyle mi?" Gloria Reilly yalan söylemezdi. Gloria yapmazdı. O yalnızca gerçeği söylerdi. Gloria onun dostuydu. Bayan Trixie puslu anıları tazelemeye çalıştı. Artık anımsayamadığı öyle çok şey olmuştu ki. "Eh, herhalde yazmışımdır. Evet. Siz söyleyince anımsadım. O mektubu yazdım galiba. Bunu çoktan hak ettiniz. Şu son birkaç yıldır beni delirttiniz. Emeklilik yok. Jambon yok. Hiçbir şey yok. Dilerim elinizdeki her şeyi yitirirsiniz."

"Yazdın ha?" diye sordu Bayan Levy. "Senin için yaptığım onca şeyden sonra kalkıp böyle bir şey yazabildin demek? Koynumuzda yılan beslemişiz! Levy Pantolonları'na veda edebilirsin; seni hain. İstediğin oldu. Iskartaya çıkarıldın!"

Bayan Trixie gülümsedi. Şu can sıkıcı kadın gerçekten heyecanlanmıştı. Gloria her zaman kendisinin dostu olmuştu. Bu baş belasının sonu düşkünler evi mi olacaktı? Belki de. Ama şu anda yeşilimsi mavi tırnaklarını çıkarmış, üzerine doğru gelmekteydi.

Bayan Trixie avaz avaz haykırmaya başladı.

"Onu rahat bırak," dedi Bay Levy karısına. "Demek böyle? Susan'la Sandra bunu duyunca ne yapacaklar bakalım? Anneleri yaşlı bir kadına öyle çok eziyet etti ki, kızlar külotlarına kadar her şeylerini yitirmek üzereler."

"İyi. Beni suçla," dedi Bayan Levy çılgınca bir öfkeyle. "O kâğıdı daktiloya ben taktım. Tuşları gagalamasına yardım ettim."

"O mektubu, seni emekliye ayırmayan Levy Pantolonları'ndan öç almak için yazmadın mı?"

"Evet, evet," dedi Bayan Trixie dalgın dalgın.

"Sana güvenmiştim," diye haykırdı Bayan Levy. "O dişleri hemen geri ver!"

Kocası, Bayan Trixie'nin ağzına uzanan eli son anda yakaladı.

"Susun!" diye hırıldadı Bayan Trixie, beyaz dişlerini ışıldatarak. "İnsana kendi evinde bile rahat yok."

"Senin o saçma sapan, kuş beyinli 'tasarın' olmasaydı, bu kadın çoktan emekli olmuştu," dedi Bay Levy karısına. "Onca yıl kötü kötü kehanetlerde bulunduktan sonra, Levy Pantolonları'nı mahvolma noktasına getiren yine sen oldun."

"Anlıyorum. Onu suçlamıyorsun. Yüksek nitelikleri, ülküleri olan bir kadını suçluyorsun. Levy Pantolonları'na hırsız girse, *beni* suçlarsın. Yardıma gereksinimin var, Gus. Fena halde."

"Evet, var. Hem de Lenny'nin doktorunun yardımına."

"Çok iyi, Gus."

"Susun!"

"Ama Lenny'nin doktorunu araması gereken kişi, sensin. Ondan, Bayan Trixie'nin bunamış ve ehliyetsiz olduğunu belirten, mektubu yazmasına neden olan dürtüyü açıklayan bir rapor isteyeceksin."

"Bu senin sorunun," diye yanıtladı Bayan Levy öfkeyle. "Onu sen ara."

"Annelerinin küçük yanılgısını öğrenmek Susan'la Sandra'nın hiç hoşuna gitmeyecek."

"Bir de tehdit, öyle mi?"

"Senden birtakım şeyler öğrendim. Ne de olsa bir süredir evliyiz." Bay Levy hiddetin ve korkunun karısının yüzündeki oyununu izledi. Kadın ilk kez söyleyecek bir şey bulamıyordu. "Kızlar biricik annelerinin bu kadar aptal biri olduğunu öğrenmek istemeyeceklerdir. Şimdi Trixie'yi Lenny'nin doktoruna nasıl götüreceğini düşün. Kadının ifadesi ve herhangi bir doktorun vereceği rapor Abelman'ın davadaki şansını yitirmesine yeter. Yapman gereken tek şey, bu kadını bir duruşma salonuna sokmak ve yargıca göstermek."

"Ben çok çekici bir kadınım," dedi Bayan Trixie, bir an bile duraksamaksızın.

"Elbette öylesin," dedi Bay Levy, kadına doğru iyice eğilerek. "Seni emekliye ayıracağız, Bayan Trixie. Üstelik maaşına zam yaptıktan sonra. Çok sıkı pazarlık ettin."

"Emeklilik mi?" diye hırıldadı Bayan Trixie. "Bakın bunu hiç beklemiyordum. Şükürler olsun."

"O mektubu yazdığını belirten ifadeyi imzalayacaksın, değil mi?"

"Elbette imzalarım!" diye bağırdı Bayan Trixie. Gloria eşi bulunmaz bir dosttu. Gloria onu nasıl kurtaracağını iyi biliyordu. Gloria çok kurnazdı. Bu sihirli mektubu anımsadığı için Tanrı Gloria'dan razı olsundu. "Duymak istediğiniz her şeyi söylerim."

"Ansızın her şeyi kavradım." Bayan Levy'nin acı sesi bir gazete yığınının ardından duyuldu. "Sevgili kızlarım aracılığıyla bana şantaj yapıyorsun. Eskisinden de büyük bir playboy olabilmek için beni bir kenara itmek istiyorsun. Levy Pantolonları'nın sonu kesinlikle geldi. Suçu bana yükleyebileceğine gerçekten inanıyor musun?"

"Elbette. Ayrıca Levy'nin sonunun geldiği de doğru. Ama nedeni, başarısız oyunlarından biri değil." Bay Levy mektuplara baktı. "Şu Abelman konusu beni pek çok şey düşünmeye itti. Neden kimse pantolonlarımızı almıyor? Çünkü pantolonlarımız berbat. Çünkü hâlâ babamın yirmi yıl önce kullandığı modelleri ve kumaşları kullanıyoruz. Çünkü yaşlı diktatör fabrikadaki hiçbir şeyin değiştirilmesine izin vermedi. Çünkü içimdeki bütün girişimciliği öldürdü."

"Baban son derece zeki bir insandı. Ona daha fazla saygısızlık etmene izin vermeyeceğim."

"Kapa çeneni. Bayan Trixie'nin umulmadık mektubu bana bir fikir verdi. Bundan böyle yalnızca bermuda tipi şort üreteceğiz. Daha kolay, daha az masraflı ve daha kârlı. Yıkayıp giyilebilecek şortlar istiyorum. Levy Pantolonları artık yerini Levy Şortları'na bırakacak."

"'Levy Şortları.' Aman ne buluş. Güldürme beni. Bir yıla kalmaz batarsın. Babanın anısını silmek için yapmayacağın şey yok, öyle değil mi? Sen hiçbir işi yürütmeyi beceremezsin. Sen başarısız biri, bir playboy, bir kumarbazsın."

"Susun! Yetti artık! Emeklilik buysa, Levy Pantolonları'na geri

döneyim daha iyi." Bayan Trixie kurabiye kutusunu onlara doğru salladı. "Evimden çıkıp gidin, çekimi postalamayı da unutmayın."

"Levy Pantolonları'nı işletemiyorum. Doğru. Ama Levy Şortları'nı yönetebilirim."

"Ansızın kendine güvenen biri olup çıktın," dedi Bayan Levy, isterinin kıyısında gezinen bir sesle. Gus Levy bir şirketi yönetecekti demek? Yönetici Gus Levy! Susan'la Sandra'ya ne derdi? Gus Levy'ye ne derdi? Kendisine ne olacaktı? "Vakıf falan da kalmıyor herhalde?"

"Kalmaz olur mu?" Bay Levy kendi kendine gülümsedi. Sonunda karısı dümeni elinden kaçırmış, bir karmaşa denizinde sürüklenmeye başlamıştı; gideceği yönü kocasına soruyordu. "Bir ödül koyacağız. Peki bu ödül ne için verilecek; övülesi hizmetler ve yürekli davranışlar için değil mi?"

"Evet," dedi Bayan Levy zavallı bir sesle.

"İşte sana gözü pek bir davranış." Bay Levy gazeteyi aldı, yerde yatan idealistin yanı başında dikilen zenciyi gösterdi. "İlk ödülü o alacak.

"Ne? Kara gözlüklü bir suçlu mu? Bourbon Caddesi'nin sakinlerinden biri? Lütfen, Gus. Bu olanaksız. Leon Levy öleli daha birkaç yıl oldu. Bırak da rahat uyusun."

"Oldukça elverişli bir çözüm; yaşlı Leon Levy'nin üzerine atlayacağı türden bir numara. İşçilerimizin çoğu *zenci*. İşte sana başarılı bir halkla ilişkiler örneği. Kısa bir süre sonra daha çok ve daha iyi işçiler gerekecek bana. Böylece herkesin çalışmak isteyeceği, olumlu bir iş ortamı hazırlamış olacağız."

"Ama *bununla* değil..." Bayan Levy'nin sesi, öğürür gibi çıkmıştı. "Ödüller *düzgün* insanlar içindir."

"Sürekli savunduğun idealistliğe ne oldu? Azınlıklara ilgi duyduğunu sanırdım. En azından öyle derdin. Her neyse, Reilly kurtarılmaya değerdi. Beni gerçek suçluya götüren o oldu."

"Yaşamının bundan sonrasını nefretle dolup taşarak geçiremezsin."

"Nefret duyduğumu kim söylüyor? Sonunda yaratıcı bir şeyler yapmaya başladım. Bayan Trixie, telefonunuz nerede?"

"Kim?" Bayan Trixie, International marka traktörlerle dolu bir Monrovia şilebinin limandan ayrılışını izliyordu. "Telefonum yok. Köşedeki bakkalda olacak."

"Hadi, Bayan Levy. Bakkala git. Lenny'nin doktorunu ve gazeteyi ara; Jones'a nasıl ulaşabileceğimizi sor, ama bu insanların genellikle telefonu yoktur. Polisi de bir dene. Onlar bilebilir. Numarayı bana getir. Onu kendim arayacağım."

Bayan Levy durmuş kocasına bakıyordu; renkli kirpikleri kırpırdamıyordu.

"Hazır dükkâna gitmişken, şu Paskalya jambonumu da alın," dedi Bayan Trixie öfkeli bir sesle. "O jambonu burada, evimde görmek istiyorum! Bu kez lafı kıvırtmaya çalışmayın. Benden bir itirafname istiyorsanız, bedelini ödemeye başlayın bakalım."

Bayan Levy'ye dönerek hırıldadı; bir şeyin simgesiymiş, bir meydan okumaymış gibi dişlerini göstermişti.

"Gördün mü?" dedi Bay Levy karısına. "Bakkala gitmen için üç tane nedenin var." On dolarlık bir banknot uzattı. "Seni burada bekleyeceğim."

Bayan Levy parayı aldı, kocasına şöyle dedi: "Artık mutlusundur herhalde. Bundan böyle beni bir hizmetçi gibi kullanacaksın, değil mi? Bu olay tepemde bir kılıç gibi sallanacak. Küçücük bir hata bana nelere mal oluyor."

"Küçücük bir hata mı? Yarım milyonluk tazminat davasına küçük mü diyorsun? Peki nelere mal oluyormuş? Tek yapacağın şey, köşebaşındaki bakkala gitmek."

Bayan Levy arkasını döndü, dar koridorda ilerledi. Kapı gürültüyle kapandı; Bayan Trixie üzerinden ağır bir yük kalkmışçasına huzur dolu bir uykuya daldı. Bay Levy onun horultularını dinleyerek limandan çıkan ve akıntıyı izleyerek körfeze doğru kıvrılan Monrovia şilebini seyretti.

Kafası günlerdir ilk kez dinginleşmişti; mektubu çevreleyen

olaylar aklından birer birer geçmeye başladı. Önce Abelman'a gönderilen mektubu düşündü, sonra da mektupta kullanılan dilin benzerini nerede duyduğunu: Bir saat önce Reilly antikasının avlusunda. "Kırbaçlanmalı." "Geri zekâlı Mancuso." Demek mektubu yazan oydu? Bay Levy haksız yere suçlanmış olan, kurabiye kutusunun üzerinde horlayan kadına sevgi dolu gözlerle baktı. Herkesin iyiliği için, dedi içinden, itiraf edeceksiniz, sonra da yetersiz olduğunuz açıklanacak. Bayan Trixie. Suç size yıkılacak. Bay Levy yüksek sesle güldü. Bayan Trixie suçu neden öylesine içtenlikle kabullenmişti acaba?

"Susun!" diye yapıştırdı Bayan Trixie ansızın uyanarak.

Reilly antikası ne olursa olsun paçayı sıyırmayı hak etmişti. Kendine özgü, alışılmadık yöntemiyle kendisini, Bayan Trixie'yi ve Bay Levy'yi kurtarmayı başarmıştı. Burma Jones denen kişiye gelince; cömert bir ödülü hak etmişti... ya da bahşişi. Ona yeni Levy Şortları'nda iş vermek, halkla ilişkiler açısından çok yararlı olacaktı. Bir ödül ve bir iş. Levy Şortları'nın açılışı gazetelere olumlu bir biçimde yansımalıydı. Bu da bir ticaret hilesi sayılmaz mıydı?

Bay Levy, Sanayi Kanalı'nın ağzını çaprazlamasına geçen şilebe baktı. Bayan Levy de yakında kendisini San Juan'a giden bir gemide bulacaktı. Kumsalda gülen, şarkı söyleyen, dans eden annesini ziyaret edebilirdi; Bayan Levy'nin Levy Şortları tasarısında hiçbir yeri olamazdı.

On Dört

Ignatius günü odasında ara ara sıçrayarak uyandığı bir uykuda geçirdi; kendine geldiği o kısa aralıklı, korku dolu anlarda lastik eldivenine saldırıyordu. Holdeki telefon bütün öğleden sonra susmamış, zilin her çalışı Ignatius'u daha da sinirlendirmiş,

kaygılandırmıştı. Eldiveni tartakladı, kızlığını bozdu, deldi, ona sahip oldu. Her ünlü gibi Ignatius da hayranlarının saldırısına uğramıştı: Annesinin uğursuz akrabaları, komşular, Bayan Reilly'nin yıllardır görmediği insanlar. Hepsi de telefonla arayıp duruyorlardı. Ignatius zilin her çalışında arayanın Bay Levy olduğunu sanmış, ama annesinin ezberlemişçesine hep aynı cümleleri sıraladığını duymuştu. "Ne korkunç diil mi? Ne yapçam şindik? Bu kez hakkaten rezil olduk." Ignatius daha fazla dayanamayacağını hissedince, bir şişe Dr. Nut bulmak için bir dalga gibi hamle ederek odasından çıkmıştı. Holde annesiyle karşılaştıklarında kadın ona doğrudan bakmamış, oğlunun ardı sıra yerde bıraktığı tiftik topaklarını incelemeyi yeğlemişti. Ignatius'un ona söyleyecek hiçbir şeyi yok gibiydi.

Bay Levy ne yapacaktı bakalım? Ne yazık ki Abelman ikinci sınıf biri, küçücük bir eleştiriye bile katlanamayan, aşırı duygusal bir insan molekülüydü. Mektup yanlış kişiye yazılmıştı, cesur ve saldırgan bildiri yanlış dinleyicinin önünde okunmuştu. Bu aşamada Ignatius'un sinir sistemi bir duruşmayı kaldıramazdı. Yargıcın karşısında tam anlamıyla çökebilirdi. Bay Levy'nin yeniden kendisine başvurması ne kadar sürerdi acaba? Bayan Trixie Bay Levy'ye hangi bunamış, içinden çıkılması güç bilmeceler geveleyip duruyordu? Bay Levy çıldırmış ve aklı karışmış bir halde, bu kez Ignatius'u derhal hapsettirmek üzere dönecekti. Şimdi onun dönüşünü beklemek, bir idamı beklemekten farksızdı. Baş ağrısı sürüyordu. Dr. Nut'ların tadı zehir gibiydi. Abelman gerçekten çok para istiyordu; demek ki bu duyarlı bitki çok derinden yaralanmıştı. Mektubun gerçek yazarı ortaya çıkınca Abelman beş yüz binin yerine ne isteyecekti? Ignatius'un canını mı?

Dr. Nut'lar çağıldayarak bağırsaklarına akan asitten farksızdı. Ignatius gazla dolmuştu, mühürlenmiş supapsa bir balonun gazını kapatır gibi bu gazın deliğini sıkıca kapamıştı. İri geğirtiler boğazına yükseliyor ve yukarıya, opal avizenin çanağına doğru

gümbürtüyle sıçrıyordu. İnsan bu yabanıl yüzyıla adım atmaya-görsün; her şey olabilirdi. Abelman gibi tuzakçılar, Mağriplilerin Onuru'nun tatsız tuzsuz savaşçıları, Mancuso budalası, Dorian Greene, gazete muhabirleri, striptizciler, kuşlar, fotoğraflar, genç suçlular ve çıplak Naziler dört bir yanda pusuya yatmıştı. Sonra Myrna Minkoff, elbette. Tüketim maddeleri. Myrna Minkoff. Mis kokulu sürtüğün icabına bakılmalıydı. Bir biçimde. Bir gün. Cezasını çekecekti. Ne pahasına olursa olsun, yıllarca beklemek zorunda da kalsa bu kızdan öcünü alacaktı; gerekirse her yere, kahvehanelere, halk şarkıları eşliğindeki toplu seks partilerine, yeraltı trenlerine, gösteri yapılan pamuk tarlalarına kadar gidip izleyecekti onu. Ignatius Myrna'ya Elizabeth dönemine özgü, ayrıntılı bir lanet savurduktan sonra sırtüstü dönüp çılgın gibi yeniden eldivene saldırdı.

Annesi evlenmeyi ne cüretle düşünürdü? Ancak onun kadar cahil biri böylesine vefasız olabilirdi. O yaşlı faşist herif, bildik, eldeğmemiş Ignatius J. Reilly paramparça olup anlaşılmaz şeyler geveleyen bir bitkiye dönüşünceye kadar cadı avını sürdürmeye kararlıydı. Yaşlı faşist müstakbel üvey oğlunu bir yere kapattırmak için Bay Levy ile işbirliği yapacak, hiçbir şeyden kuşkulanmayan Irene Reilly'yi sapkın ve modası geçmiş emellerine alet edecek, tutucu uygulamalarını kadının üzerinde özgürce deneyecekti. Fahişeler, Sosyal Güvenlik ve işsizlere yardım kuruluşlarınca korunmuyorlardı. Robichaux denen kart zamparanın onlara çekici gelmesine şaşmamalıydı. Adamın onlardan ne numaralar öğrendiğiniyse bir tek Fortuna bilirdi.

Oğlunun odasından taşan geğirtilere, gıcırtılara kulak veren Bayan Reilly, bunca şey yetmezmiş gibi bir de sarası mı tuttu yoksa, diye merak etti. Ama gidip Ignatius'a bakmak istemiyordu. Oğlunun kapısının açıldığını her duyuşunda, onunla karşılaşmak zorunda kalmamak için hemen kendi odasına koşmuştu. Beş yüz bin dolar, aklının alamayacağı bir rakamdı. Beş yüz bin dolar değerinde bir suç işleyen birine verilecek cezayı

düşünemiyordu bile. Belki Bay Levy'nin suçlunun kim olduğu konusunda kuşkuları olabilirdi, ama Bayan Reilly'nin yoktu. Her neyse onu Ignatius yazmıştı. Fena da olmazdı doğrusu. Ignatius hapiste. Onu kurtarmanın bir tek yolu vardı. Telefonu koridorda kordonun izin verdiği en uzak köşeye götürdü. O gün dördüncü kez Santa Battaglia'nın numarasını çevirdi.

"Sen gerçekten kaygılanmışsın," dedi Santa. "Şimdi n'oldu?"

"Galiba Ignatius'un başı gastedeki fotuğraftan çok daha büyük bir belada," diye fısıldadı Bayan Reilly. "Telefunda konuşamıyorum, Santa. Baştan beri haklıydın. Ignatius'un Yoksullar Hastanesi'ne girmesi gerekiyo."

"Eh, sonunda: Sana hep bunu annatmaya çalışıp durdum. Claude az önce aradı. Ignatius'un hastanede olay çıkardığını sööledi. Çok iriyarı olduğu için Ignatius'tan korkuyomuş."

"Ne korkunç, diil mi? Hastanede olanlar bi felaketti. Ignatius'un nassı haykırdığını annatmıştım. Bütün o hemşirelerin, hastaların önünde. Az kaldı ölüyodum. Claude çok mu kızmış?"

"Kızgın diildi, amma o evde yalnız olmandan hoşlanmıyo. Bana oraya gelip yanınızda kalmayı önerdi."

"Sakın ha," dedi Bayan Reilly çabucak.

"Ignatius bu kez n'aptı peki?"

"Sona annatırım. Şu anda tek sööleyebileceğim, bütün gün şu hastane işini düşündüğüm. Sonunda kararımı verdim. Zamanı geldi artıkın. Öz oğlum olmasına karşın, kendi iyiliği içün onu tedavi ettirmeliyiz." Bayan Reilly susup televizyon dizilerindeki duruşma sahnelerinde kullanılan terimi anımsamaya çalıştı. "Geçici oluraktan delirdiğini öne sürebiliriz."

"Geçici mi?" diye alayla güldü Santa.

"Ignatius'a yardım etmeliyiz, yoksa hapse dıkılacak."

"Onu hapse kim tıkacakmış?"

"Levy Pantolon'da çalışırken bi şiyler çevirmiş galiba."

"Ah, Tanrım! Yine mi? Irene! Telefonu kapa ve hemen hastaneyi ara. Hemen, datlım."

"Olmaz. Dinne. Geldiklerinde burada olmak istemiyorum. Yani, Ignatius iri bi çocuk. Sorun yaratabilir. Buna katlanamam. Sinirlerim zati perişan."

"İri olduğu doğru. Yabani bir fili yakalamaya çalışmak gibi bişiy. Bööle bi durumda insanlara koca bi ağ gerekir," dedi Santa coşkuyla. "Irene, bu aldığın en doğru karar. Bunu bil. Hemen hastaneyi araycam. Sen buraya gel. Claude'u da çağırcam. Duyduklarına pek sevincek. Vaay! Bi haftaya kalmaz düğün davetiyelerini yollarsanız. Bi yıla kalmaz bikaç parça mülkün olur, balım. Demiryollarından emekli maaşı da alıcaksın."

Kulağa çok hoş geliyordu, yine de duraksayarak sordu: "Peki ya o komanisler?"

"Onları dert etme, gözelim. O komanislerden kurtulacaz. Senin evi düzene sokmak, Ignatius'un odasını düzenlemek Claude'un bütün zamanını alacak."

Santa bariton kahkahaları art arda koyverdi.

"Bayan Annie buranın ne hale geldiğini görünce yemyeşil kesilcek."

"O zaman o kadına, 'Biraz dışarı çık da aklın başına gelsin,' dersin. 'Sen de evini bi düzene soksana,' dersin." Santa kaba kaba güldü. "Hadi kapa artık, bebeğim. Buraya gel. Hemen hastaneyi arıyorum. Bi an önce çık o evden!"

Santa telefonu Bayan Reilly'nin yüzüne kapayıverdi.

Bayan Reilly ön panjurlara baktı. Hava iyice kararmıştı; işte bu iyiydi. Ignatius götürülürken komşular fazla bir şey göremeyeceklerdi. Banyoya koşup yüzünü ve elbisesinin önünü pudraladı, burnunun altına gerçeküstü bir dudak çizdi, sırtına bir palto geçirmek için yatak odasına daldı. Ön kapıya gelince durdu. Ignatius'a, oğluna bu biçimde veda edemezdi.

Ignatius'un odasına gitti, kapıda durup somyanın yaylarından çıkan ve bir kreşendoya ulaştıktan sonra Grieg'in *Dağ Kralının Sarayında*'sına yaraşır bir finale doğru gelişen gıcırtıları dinledi. Kapıya vurdu, ama hiçbir karşılık gelmedi.

"Ignatius," diye seslendi, kederle.

Sonunda soluk soluğa kalmış bir ses, "Ne istiyorsun?" diye sordu.

"Dışarı çıkıyorum. Hoşça kal, dimek istedim."

Ignatius yanıtlamadı.

"Ignatius, aç kapıyı," diye yalvardı Bayan Reilly. "Gel ve beni öp."

"Kendimi iyi hissetmiyorum. Yerimden bile kıpırdayamıyorum."

"Hadi, oğlum."

Kapı yavaşça açıldı. Ignatius şişman, gri yüzünü koridora uzattı. Başındaki sargıyı gören annesinin gözleri yaşardı.

"Hadi öp beni, canım. Böyle bittiği için çok üzgünüm."

"Bütün bu göz yaşartıcı, basmakalıp sözler ne anlama geliyor?" diye sordu Ignatius kuşkuyla. "Neden birdenbire yumuşadın? Yaşlı bir adamla bir yerlerde buluşmaya gitmiyor muydun?"

"Haklıydın, Ignatius. Sen çalışamassın. Bunu bilmeliydim. O borcu ödemenin başka bi yolunu aramalıydım." Bir damla gözyaşı pudranın üzerinde incecik bir iz bırakarak yuvarlandı. "Bay Levy ararsa, telefunu açma. Seninle ben ilgilencem, Ignatius."

"Aman Tanrım!" diye kükredi Ignatius. "İşte şimdi başım belada. Aklından neler geçtiğini Tanrı bilir. Nereye gidiyorsun?"

"Evden çıkma, telefunu da açma."

"Neden? Neler oluyor?" Kanlı gözler korkuyla parladı. "Telefonda kiminle fısıldaşıp duruyordun?"

"Bay Levy'yi artık dert etme, oğlum. Seni kurtaracam. Zavallı anacığının bütün yüreğiynen senin iyiliğini istediğini sakın unutma."

"İşte beni korkutan da bu zaten."

Bayan Reilly, "Bana sakın kızma, bi tanem," dedikten sonra bir gece önce Angelo aradığından beri ayağından çıkarmadığı bovling ayakkabılarının üzerinde sıçradı, oğluna sarıldı ve bıyığından öptü.

Ignatius'tan ayrıldı, ön kapıya koştu, dönüp seslendi: "O binaya çarptığım içün üzgünüm, Ignatius. Seni seviyorum."

Panjurlar çarpılarak kapandı. Bayan Reilly gitmişti.

"Geri dön," diye gürledi Ignatius. Panjurları araladı, ama ön lastiklerinden birinin jant kapağı eksik olan, depoya atılmış bir araba gibi görünen eski Plymouth guruldayarak çalışmıştı bile. "Geri dön, anne. Lütfen!"

"Bağrıp durmasana," diye seslendi Bayan Annie, karanlığın içinden.

Annesi bir şeyin peşindeydi, beceriksiz bir komplo, Ignatius'u sonsuza kadar mahvedecek bir şey tasarlıyordu. Neden ısrarla evden çıkmamasını tembihlemişti? Bu durumdayken hiçbir yere gidemeyeceğini bilmiyor muydu? Santa Battaglia'nın numarasını buldu, çevirdi. Annesiyle konuşmalıydı.

"Ben, Ignatius Reilly," dedi Santa'nın sesini duyunca. "Annem bu gece oraya mı geliyor?"

"Hayır, gelmiyor," diye yanıtladı Santa soğukça. "Annenlen bugün hiç konuşmadım."

Ignatius telefonu kapadı. Bir şeyler dönüyordu. Annesinin gün boyunca telefonda en azından iki ya da üç kez 'Santa' dediğini duymuştu. Hele o son konuşma, annesinin gitmeden önceki fısıltılı konuşmaları. Annesi bir tek Battaglia denen genelev patroniçesiyle fısıldaşırdı ve bunu yalnızca sır alışverişinde bulunurken yapardı. Ignatius birdenbire annesinin duygusal vedasının nedenini ve bunun ne kadar kesin bir veda olduğunu kavradı. Bayan Reilly bir keresinde, Battaglia çöpçatanının Yoksullar Hastanesi'nin psikiyatri koğuşuyla ilgili bir şeyler önerdiğini söylemişti. Şimdi her şey anlam kazanmıştı. Psikiyatri koğuşunda yatan birinin ne Abelman ne de Levy'nin açabileceği herhangi bir davada yargılanması söz konusu olamazdı. Belki Ignatius'u ikisi birden mahkemeye verirlerdi; Abelman kişiliğine hakaretten, Levy ise imzasını taklit etmekten. Akıl hastanesi, annesinin kıt aklına çekici bir çözüm gibi görünmüş olmalıydı. Tam ona yakışan bir tutumdu bu; son derece iyi niyetle, oğluna deli gömleği giydirilmesini ve şok tedavisi için elektrik verilmesini uygun

görebiliyordu. Bütün bunlar annesinin aklından bile geçmemiş olabilirdi de elbette. Öte yandan, annesi söz konusu olduğunda kendini en kötüsüne hazırlamakta yarar vardı. Battaglia karısının yalan söylemesi de kötüye işaretti.

Amerika Birleşik Devletleri'nde bir insan suçu kanıtlanıncaya kadar suçsuzdur. Bayan Trixie itiraf etmiş miydi? Bay Levy neden yeniden aramamıştı? Ignatius mektubu yazdığı yasal olarak kanıtlanmadığı sürece tımarhaneye kapatılamazdı. Annesi tam da ondan bekleneceği gibi Bay Levy'nin ziyaretine akla gelebilecek en mantıksız, en duygusal tepkiyi göstermişti. "Senle ilgilenicem." "Sana bakıcam." Evet, oğlunun icabına bakacaktı, doğru. Üzerine hortumla su sıkacaklardı. Geri zekâlı bir ruh doktoru Ignatius'un eşi bulunmaz dünya görüşünü kavramaya çalışacaktı. Aklı iyice karışınca da Ignatius'u bir metrekarelik bir hücreye attıracaktı. Hayır. Bu olanaksızdı. Hapishaneyi yeğlerdi. Orada insanı yalnızca fiziksel olarak sınırlıyorlardı. Akıl hastanesindeyse ruhunu, dünya görüşünü ve beynini değiştirmeye çalışacaklardı. Ignatius bunu asla hoş göremezdi. Ayrıca annesi ona sağlayacağı gizemli koruma konusunda fazlasıyla özür diler bir haldeydi. Bütün işaretler Yoksullar Hastanesi'ni gösteriyordu.

Ah Fortuna, seni rezil.

Evin içinde kurbanlık koyun gibi oradan oraya yalpalayıp duruyordu. Hastanede çalışan güçlü kuvvetli adamlar namlularını Ignatius'a doğrultmuşlardı. Ignatius Reilly: Nişan tahtası. Annesi içkici bovling arkadaşlarından birine gitmiş olmalıydı. Öte yandan, zırhlı bir kamyon şu anda hızla Constantinople Caddesi'ne yaklaşıyor olabilirdi.

Kaç. Hemen kaç.

Ignatius cüzdanına baktı. Otuz dolar uçmuştu; annesi tarafından hastanede paralara el konulduğu açıktı. Saate baktı. Neredeyse sekize geliyordu. Dalıp gitmeler ve eldivene saldırmalar arasında çabucak akşam oluvermişti. Ignatius odasını arıyor, Büyük Şef kâğıtlarını havaya fırlatıyor, ayağının altında eziyor, yatağının

altından çekip çıkarıyordu. Birkaç parça bozukluk buldu, masayı araştırınca birkaç tane daha buldu. Toplam altmış sent ediyordu; bütün kaçış yollarını sınırlayan, hatta kapatan bir meblağ. Ama en azından bu geceyi geçirebileceği güvenli bir cennet vardı: Prytania Sineması. Sinema kapandıktan sonra, annesinin dönüp dönmediğine bakmak için Constantinople Caddesi'nden geçebilirdi.

Hızla, deliler gibi giyindi. Kırmızı pazen pijamalı havada uçup avizeye takıldı. Parmaklarını çöl botlarına soktu, düğmesini bir türlü kapatamadığı tüvit pantolona elinden geldiğince sığıştı. Gömlek, kasket, palto; Ignatius hiç bakmadan hepsini üzerine geçirdikten sonra koridora fırladı, duvarlara çarpa çarpa koştu. Tam kapıya varmıştı ki, panjurlara üç kez vurulduğunu duydu.

Bay Levy mi dönmüştü? Supabı, ellerini etkileyen, can sıkıcı bir sinyal gönderdi. Pençelerinin üzerindeki yumruları kaşıdı; hastaneden gelen kıllı, hayvan gibi adamları görmeyi umarak panjurlarının arasından dışarıya baktı.

Verandada biçimsiz, iç karartıcı yeşil renkte, fitilli kadifeden bir kaban giymiş olan Myrna duruyordu. Uzun siyah saçlarını örmüş, bir kulağının arkasından geçirip göğsüne sarkıtmıştı. Omzundan bir gitar sallanıyordu.

Ignatius panjurların arasından haykırmaya, panjurları yarıp kızın üzerine saldırmaya, kenevire benzeyen saç örgüsünü kızın boğazına dolayıp morarıncaya kadar sıkmaya hazırlandı. Ama sağduyu kazandı. Şu an karşısındaki Myrna değil, kaçış yoluydu. Fortuna insafa gelmişti. Ignatius'u deli gömleğinin içine hapsedip floresan lambalarla aydınlatılmış beton bir mezara sokmadan, bu hain döngüyü durdurmaya karar vermişti. Myrna civeleğini bir metrodan, grev gözcülüğü yaptığı bir noktadan, Avrasyalı bir varoluşçunun keskin kokulu yatağından, saralı bir zenci Budist'in ellerinden, gereksiz sözlerle dolu bir grup terapisinin ortasından alıp buraya getirmişti.

"Ignatius, ev dediğin çöplükte misin?" diye sordu Myrna o dümdüz, kararlı, belli belirsiz düşmanlık yansıtan sesiyle. Siyah

çerçeveli gözlüklerinin ardındaki gözlerini kısarak, bir kez daha panjurlara vurdu. Myrna'nın gözleri bozuk değildi, gözlüğün camları pencere camıydı; gözlük takmasının nedeni kendisini amacına adamış, kararlı biri gibi görünmekti. Sallanan küpesi sokak lambasının ışığını, çın çın öten cam bir Çin süslemesi gibi yansıttı. "Dinle, içeride birinin olduğunu biliyorum. Holü titreten adım seslerini duydum. Çabuk aç şu döküntü panjurları!"

"Evet, evet, buradayım," diye bağırdı Ignatius. Panjurları parçalar gibi açtı. "Geldiğin için Fortuna'ya şükürler olsun."

"Tanrım. Berbat görünüyorsun. Sinir krizi geçirmek üzereymiş gibi bir halin var. Başın neden sarılı? Ignatius, neyin var? Ne kadar şişmanlamışsın. Verandadaki acınası levhaları okudum. Sonunda aklını büsbütün kaçırdın, demek?"

Ignatius salyalarını akıtarak, "Cehennem hayatı yaşıyorum," diye homurdandı; Myrna'yı kabanının kolundan tutup hole çekti. "Yaşamımdan neden çıktın, sürtük? Yeni saç modelin büyüleyici ve kozmopolit." Saç örgüsünü yakalayıp ıslak bıyığına yapıştırdı, ateşli ateşli öptü. "Saçındaki kurum ve kömür kokusu o göz kamaştırıcı Got dönemini çağrıştırarak beni heyecanlandırıyor. Buradan hemen çıkmalıyız. Olgunlaşmak ve serpilmek için Manhattan'a gitmeliyim."

"Bir şeylerin yolunda gitmediğini anlamıştım. Ama bu kadarını beklemiyordum. Durumun gerçekten kötü, Ig."

"Çabuk. Hemen bir motele gidelim. Doğal içgüdülerim özgür bırakılmak için çırpınıyor. Yanında para var mı?"

"Beni kandırmaya çalışma," dedi Myrna öfkeyle. Islak saç örgüsünü Ignatius'un pençelerinden kurtardı, omzunun üzerinde geriye savurdu; gitarın telleri tıngırdadı. "Dinle Ignatius. Yorgunluktan ölüyorum. Dün sabah dokuzdan beri yollardayım. Sana Barış Partisi'ne ilişkin mektubu postaladıktan sonra, kendi kendime, 'Myrna, dinle,' dedim. 'Bu adama bir mektuptan daha fazlası gerekiyor. Senin yardımına ihtiyacı var. Hızla batıyor. Gözlerinin önünde çürüyüp giden bu beyni kurtarmaya hazır

mısın? Bir enkaza dönüşen bu kafaya yardım etmeyecek misin?' Postaneden çıktım, arabama bindim ve sürmeye başladım. Bütün gece. Hiç durmadan. Barış Partisi'nden söz eden o çılgın telgraf aklıma geldikçe daha çok endişeleniyordum."

Anlaşılan Manhattan'daki amaçlar Myrna'yı yeterince doyurmuyordu.

"Seni suçlamıyorum," diye haykırdı Ignatius. "Telgrafım gerçekten korkunçtu. Saçma sapan bir fanteziydi. Haftalardır büyük bir çöküntünün pençesinde kıvranıyorum. Annem, kendisine destek olduğum bunca yıldan sonra evlenmeye kalkışıyor ve beni ayak altından uzaklaştırmaya çalışıyor. Hemen gitmeliyiz, bu eve bir dakika daha dayanamayacağım."

"Ne? Kim evlenir ki *onunla*?"

"Anlayışın için Tanrıya şükürler olsun. Her şeyin ne kadar gülünç ve içinden çıkılmaz bir hal aldığını hemen görebildin."

"Nerede o? Sana neler yaptığını bu kadına kısaca anlatmak isterdim."

"Bir yerlerde başarısız bir kan tahlili yaptırmakla meşgul. Onu bir daha görmek istemiyorum."

"Bundan eminim. Zavallı çocuk. Neler yaptın, Ignatius? Odanda uyuklayıp durdun, herhalde?"

"Çok doğru. Haftalardır. Sanki sinirlerim felce uğramıştı; kıpırdayamıyordum. Tutuklanma ve kazayla ilgili o acayip mektubumu anımsıyor musun? O mektubu yazdığımda, annem bu sefih, yaşlı adamla yeni tanışmıştı. İşte dengem o zaman bozulmaya başladı. O günden beri her şey ters gitti ve sonu şizofrenik dışavurumlarından yalnızca biriydi. Barışa duyduğum hastalıklı özlemin, bu küçük evde yaşanan düşmanlıklara son vermek için, umut dolu bir girişim olduğuna kuşku yok. Mektuplarımda dile getirilen kâbus gibi yaşamımı çözümleyecek kadar güçlü bir algılaman olduğu için müteşekkirim. Tanrıya şükür, gönderdiğim ıstırap sinyallerini aldın ve anlayabildin."

"Ne kadar edilgin bir yaşam sürdüğün kilondan belli."

"Sürekli yatmak, kurtuluşu ve yücelmeyi yiyecekte aramak şişmanlattı beni. Artık gitmeliyiz. Bu evi bir an önce terk etmeliyim. Burası korkunç anılarla dolu."

"Sana burayı terk etmeni defalarca söylemiştim. Hadi, hazırlanmana yardım edeyim." Myrna'nın tekdüze sesi giderek coşkuyla doluyordu. "Olağanüstü bir şey bu. Ruh sağlığını korumak için bağlarını er geç koparacağını biliyordum."

"Seni daha önce dinleseydim, bu dehşeti yaşamak zorunda kalmazdım." Ignatius Myrna'yı kucakladı, onu ve gitarını duvara yapıştırdı. Kızın geçerli bir amaç, ruhsal açıdan irdeleyebileceği bir kobay, yeni bir eylem olanağı bulduğu için zevkten çıldırdığını görebiliyordu. "Cennette yerin hazır, civeleğim. Hadi artık, acele etmeliyiz."

Kızı ön kapıdan dışarıya sürüklemeye çalıştı, ama o durup sordu: "Yanına hiçbir şey almayacak mısın?"

"Ah, elbette. Az kaldı notlarımı, karalamalarımı unutuyordum. Annemin eline asla geçmemeli. Onlardan bir servet kazanabilir. İşte buna çok gülerim." Birlikte Ignatius'un odasına gittiler. "Bu arada, tartışılabilir ilgisini anneme yönelten erkeğin bir faşist olduğunu bilmelisin."

"Olamaz!"

"Evet. Şuna bir bak. Sana ne acılar çektiğimi anlatacaktır."

Annesinin kapının altından attığı, *Komşunuz Gerçekten Amerikalı mı?* Başlıklı kitapçığı Myrna'ya uzattı. Myrna kapağın kıyısına yazılmış olan notu okudu: "Oku bunu, Irene. Çok yararlı. Son kısmında, oğluna sorabileceğin bazı sorular var."

"Oh, Ignatius!" diye inledi Myrna. "Gerçekten çok çekmişsin."

"Sarsıcı ve ürkütücü. Şu anda ikisi, annemin bu sabah bakkalda Birleşmiş Milletler lehine bir şeyler söylediğine kulak misafiri olduğu, ılımlı birini bir yerde kırbaçlıyorlardır herhalde. Bütün gün bu olayla ilgili bir şeyler geveleyip durdu." Ignatius geğirdi. "Haftalardır dehşet içinde yaşıyorum."

"Annenin evde bulamamak çok şaşırtıcı. Buradan hiç ayrıl-

mazdı." Myrna gitarını karyolanın demirine astı ve boylu boyunca yatağa uzandı. "Bu oda. Aklımızdan geçenleri açığa vurarak, ruhlarımızı çırılçıplak soyarak, Talc aleyhine bildiriler hazırlayarak ne günler geçirdik burada. O sahtekâr hâlâ okulda, galiba?"

"Herhalde öyledir," dedi Ignatius dalgın dalgın. Myrna'nın yataktan kalkmasını istiyordu. Yoksa kızın canı başka şeyleri de açığa vurmak isteyebilirdi. Evden bir an önce uzaklaşmaları gerekiyordu. Ignatius dolaba girmiş, on bir yaşındayken oğlanlar kampında geçirdiği o feci gün için annesinin aldığı çantayı arıyordu. Sararmış iç çamaşırlarını kemik arayan bir köpek gibi deşiyor, yerlerinden çıkardığı çamaşırları kenara yığıyordu. "Sen de harekete geçsen iyi olacak, küçük nilüferim. Toplanması gereken kâğıtlar, notlar var. Yatağın altından başlayabilirsin."

Myrna nemli çarşaflardan hızla doğrularak, "Grup terapisi grubumdakilere seni, bu odadaki yaşamını, toplumdan nasıl soyutlandığını anlattım. Manastıra kapatılmış, ortaçağa özgü, alışılmadık düşünce biçimini tanımlamaya çalıştım."

"Ilgilendiklerine hiç kuşkum yok," diye mırıldandı Ignatius. Çantayı bulmuş, yerden topladığı çorapları içine tıkmaktaydı. "Yakında beni etimle kemiğimle görebilecekler."

"Bir de beyninin o özgün ürünlerini dinleyince ne yapacaklar bakalım?"

"Ah aah," diyerek esnedi Ignatius. "Belki de annem yeniden evlenmeye kalkışmakla bana büyük bir iyilik yaptı. Aramızdaki Oedipus bağları beni bunaltmaya başlamıştı." Yo-yo'sunu çantaya attı. "Görüyorum ki Güney'i sağ salim geçebilmişsin."

"Yolda bir kez bile durmadığımı söyleyebilirim. Arabayı hemen hemen otuz altı saat durmaksızın sürdüm, sürdüm." Myrna Büyük Şef kâğıtlarını deste deste topluyordu. "Dün gece zencilerin gittiği bir lokantada durdum, ama bana servis yapmadılar. Galiba gitarım onları ürküttü."

"Mutlaka öyledir. Zenci karşıtı, köy kökenli bir şarkıcı olduğunu sanmışlardır. O insanları az çok tanırım. Öyleleri fazla değil."

"Seni bu zindandan, bu delikten gerçekten çıkardığıma inanamıyorum."

"İnsanın aklı almıyor, öyle değil mi? Bilgeliğinle yıllardır savaşmakla hata etmişim."

"New York'ta düşleyemeyeceğimiz kadar güzel bir yaşamımız olacak."

"Sabırsızlanıyorum," dedi Ignatius, eşarbını ve kılıcını alarak. "Özgürlük Anıtı, Empire State Binası, en sevdiğim müzikal komedi yıldızlarının Broadway'deki gala gecelerinin heyecanı. Village'da, ilginç, farklı ve çağdaş insanların espresso yudumlayarak yapacakları boş tartışmalar."

"Sonunda sana yaraşan şeylerle uğraşabileceksin. Gerçekten. Bu gece bu mezbelede duyduklarıma inanamıyorum. Sorunlarını çözmeye çalışacağız. Yaşamında yepyeni ve tertemiz bir sayfa açılıyor. Eylemsizliğin sona erdi artık. Bunu görebiliyorum. Duyabiliyorum. Kafanı bütün örümcek ağlarından, tabulardan ve seni kötürümleştiren ayak bağlarından arındırdığımızda yüce düşünceler bir sel gibi boşalmaya başlayacak."

"Neler olacağını Tanrı bilir," dedi Ignatius ilgisizce. "Gitmeliyiz. Hemen. Seni uyarmalıyım; annem her an dönebilir. Onu bir daha görürsem, korkunç bir biçimde gerileyebilir, başladığım noktaya dönebilirim. Acele edelim."

"Ignatius, zıplayıp duruyorsun. Sakinleş. En kötüsünü atlattın."

"Hayır, atlatmadım," dedi Ignatius çabucak. "Annem gangster sevgilisiyle çıkıp gelebilir. Onları bir görmelisin. Beyaz ırkın üstün olduğunu savunan iki Protestan; belki daha da beter. Lavtamla trompetimi de alayım. Kâğıtlar toplandı mı?"

"Bunlar büyüleyici," dedi Myrna, peş peşe çevirdiği sayfaları kastederek. "Nihilizme ilişkin mücevherler."

"O bütünün yalnızca küçük bir parçası."

"Annene acı bir not, apaçık bir protesto ya da ona benzer bir şey bırakmayacak mısın?"

"Değmez. Anlamak, haftalarını alabilir." Ignatius lavtayla trom-

peti bir kolunun, çantayı da öteki kolunun altına sıkıştırdı. "Klasörü düşürme lütfen. İçinde güncem var; epeydir üzerinde çalıştığım toplumsal bir fantezi. En tecimsel ürünüm, Walt Disney ya da George Pal için olağanüstü film olanakları sağlayabilecek bir eser."

"Ignatius." Eli kolu kâğıtlarla dolu olan Myrna eşikte durdu, renksiz dudaklarını söylev vermeye hazırlanıyormuşçasına kıpırdattı. Yorgun, uykulu gözleri, parlayan gözlük camlarının gerisinden Ignatius'un yüzünü araştırdı. "Bu, son derece anlamlı bir an. Kendimi, birinin kurtarıcısı gibi hissediyorum."

"Öylesin, öylesin. Hemen gitmeliyiz buradan. Lütfen. Daha sonra gevezelik ederiz." Ignatius hızla onun yanından geçti, arabaya doğru yuvarlanır gibi ilerledi, küçük Renault'nun arka kapısını açtı, koltuğun üzerine yığılmış olan bildirileri, afişleri iterek arabaya bindi. Araba bir gazete bayii gibi kokuyordu. "Acele et! Evin önünde bir *tableau-vivant*[1] sergileyecek zamanımız yok."

"Gerçekten de arkada mı oturacaksın?" diye sordu Myrna, elindeki kâğıt yığınını arka kapıdan içeri atarken.

"Elbette," diye gürledi Ignatius. "Uzun yolda ön koltuk denen o ölüm tuzağında oturacak değilim. Hadi bin şu oyuncak arabaya da yola koyulalım."

Myrna, "Bekle biraz. Evde bir sürü kâğıt bıraktım," dedikten sonra eve koştu; yan tarafına çarpan gitar tıngırdıyordu. Kucağında bir başka yükle basamakları indi, tuğla döşeli kaldırımda durup eve baktı. Ignatius, sahneyi ezberlemeye çalıştığını anlamıştı: Eliza kollarındaki kocaman dâhiyle buzlu zeminde ilerliyor. Harriet Beecher Stowe'dan farklı olarak Myrna hâlâ saldıracak kadar yakınlardaydı. Sonunda, Ignatius'un haykırışları üzerine arabanın yanına geldi ve ikinci kâğıt kümesini Ignatius'un kucağına attı. "Yanılmıyorsam, yatağın altında birkaç tane kaldı."

"Boş ver onları!" diye haykırdı Ignatius. "Hemen bin ve bu şeyi çalıştır. Aman Tanrım. Gitarını yüzüme doğru sallamasana. Doğru dürüst, genç bir hanımefendi gibi çanta taşısan olmaz mı?"

---

1 Sahnede oluşturulan canlı tablo. (ç.n.)

"Söylenmeyi kes," dedi Myrna öfkeyle. Ön koltuğa geçip arabayı çalıştırdı. "Geceyi nerede geçirmek istiyorsun?"

"Geceyi geçirmek mi?" diye kükredi Ignatius. "Geceyi herhangi bir yerde geçirecek değiliz. Hiç durmadan ilerleyeceğiz."

"Ignatius, yorgunluktan ölmek üzereyim. Dün sabahtan beri bu arabanın içindeyim."

"Neyse, Pontchartrain Gölü'nü bir geçelim bakalım."

"Tamam. Şoseden gidip Mandeville'de durabiliriz."

"Hayır!" Myrna onu doğruca bir ruh doktorunun açık kollarına atabilirdi. "Orada duramayız. Suyu çok kirli. Salgın hastalık var orada."

"Öyle mi? O halde eski köprüden geçip Slidell'e gideriz."

"Evet. Böylesi çok daha güvenli olur. İnsan o şosede neyle karşılaşacağını bilemez. Göle yuvarlanıp boğulabiliriz." Renault'nun arka tarafı iyice çökmüştü, arabanın epey zorlanacağı belliydi. "Bu araba cüsseme göre çok küçük. New York'a nasıl gidileceğini iyi bildiğinden emin misin? Bu cenin duruşuna bir ya da iki günden çok katlanabileceğimi sanmıyorum."

"Hey! Siz iki hippi nereye gidiyosunuz?" diye seslendi Bayan Annie kapalı panjurların ardından, boğuk bir sesle. Renault kent merkezine doğru yola koyuldu.

"Yaşlı cadı burada mı oturuyor?" diye sordu Myrna.

"Konuşma da hemen uzaklaşalım buradan."

"Başımın etini yiyip duracak mısın?" Myrna dikiz aynasından yeşil kaskete baktı. "Bilmek istiyorum."

"Ah, supabım!" diyerek soluğunu tuttu Ignatius. "Lütfen olay çıkarma. Ruhum son zamanlarda maruz kaldığı hakaretlerden sonra zaten her an tuz buz olabilir."

"Özür dilerim. Bir an eski günlere dönmüş gibi olduk; ben arabayı sürüyorum, sense arkada sürekli mızmızlanıyorsun."

"Kuzeyde kar yağmadığını umarım. Sistemim o koşullarda kesinlikle işlemeyecektir. Lütfen yol boyunca Greyhound gezi otobüslerinden sakın. Altımızdaki oyuncağı ezip geçebilirler."

"Ignatius, birdenbire o eski, korkunç kişiliğine kavuşuverdin. Ansızın bir hata yaptığımı düşünmeye başladım."

"Hata mı? Elbette yapmadın," dedi Ignatius tatlılıkla. "Ama şu cankurtarana dikkat et. Kutsal yolculuğumuza bir kazayla başlamak istemeyiz, değil mi?"

Cankurtaran geçerken, Ignatius uzanıp baktı ve kapıdaki 'Yoksullara Yardım Hastanesi' yazısını okudu. Cankurtaranın tepesindeki kırmızı, döner lamba iki aracın yan yana geldiği o kısacık anda Renault'yu aydınlattı. Ignatius kendisini hakarete uğramış gibi hissetti. Büyük, zırhlı bir kamyon bekliyordu. Cadillac marka, eski, kötü kullanılmış bir cankurtaran göndermekle onu hafife almışlardı. Bütün camları indirmek Ignatius'un fazla zamanını almazdı. Sonra, tepe lambası ışıl ışıl parlayan Cadillac geride kaldı ve Myrna Aziz Charles Bulvarı'na kıvrıldı.

Fortuna onu bir döngüden kurtarmıştı, bakalım çarkı ne yana çevirecekti şimdi? Yeni döngü, bugüne kadar yaşadıklarından çok farklı olabilirdi.

Myrna, Renault'yu kent trafiğinde hoplatıp zıplatarak, inanılmayacak kadar dar sokaklara sokup çıkartarak, son çamurlu mahallenin son titrek lambası da arkada kalıncaya kadar ustaca sürdü. Kendilerini karanlık tuz bataklıklarının ortasında buldular. Ignatius dışarıya, farların aydınlattığı otoyol levhasına baktı: U.S. 11. Levha yanlarından hızla geçti. Ignatius pencereye doğru bir-iki santim devrildi, körfezden bataklıklara doğru esen tuzlu yeli içine çekti.

Esinti bir müshildi sanki; supabı açılıverdi. Havayı bir kez daha, derin derin soludu. Sersemletici baş ağrısı giderek hafifliyordu.

İçi şükran duygusuyla dolup taşarak Myrna'nın ensesine, omuzlarına masumca sürtünen saç örgüsüne baktı. Şükran. Çok komik, diye düşündü. Pençelerinden biriyle örgüyü kavradı, sevgiyle ıslak bıyığına bastırdı.